ANNE și SERGE GOLON

11

ANGELICA LA QUÉBEC

EDITURA ELIT

PARTEA ÎNTÂI

SOSIREA

1

Alese rochia azurie. Era o rochie dintr-un satin greu, aproape alb de fapt, dar când cutele se îndoiau sau se aranjau în falduri strălucitoare, reflexe de un albastru pur se amestecau, însoțind fiecare mişcare cu strălucirea lor somptuoasă; un roz imperceptibil, precum acela al aurorei, apărea uneori, când vreo rază de lumină cădea pe material. Privind spre fereastra castelului din spatele navei "Gouldsboro", ancorată în rada Québec-ului, Angelica îşi spunea că rochia era chiar imaginea acestei dimineți înghețate, parcă lipsită de viață, care îi aştepta afară, oglindind aceleaşi nuanțe de sidefiu în apele calme ale fluviului Saint-Laurent, întinse ca şi cele ale unui lac liniştit la poalele meterezelor Québec-ului.

Şi oraşul avea aceeaşi culoare bătând spre trandafiriu. Nici un sunet nu îl însuflețea. Nemişcat şi visător, micul oraş colonial, pierdut în mijlocul ținuturilor sălbatice din Canada, părea că-şi ține răsuflarea şi aşteaptă. Angelica parcă simțea în spatele ei cum oraşul o pândea, îi observa fiecare mişcare, în timp ce în marele salon al navei "Gouldsboro", privindu-se din cap până în picioare în oglinda uriaşă, ea, Angelica de Sancé de Monteloup, contesă de Peyrac, proscrisă din regatul Franței, îşi termina de aranjat toaleta, pentru a fi primită de domnul de Frontenac, guvernator al Noii Franțe şi reprezentantul pe pământul Americii al aceluiaşi rege Ludovic XIV pe care îl sfidase ea odinioară.

Iată de ce o uşoară teamă îi strângea pieptul, deşi îşi interzisese acest lucru şi deşi părea că acordă toată atenţia necesară fiinţei sale. Faţa îi rămăsese senină, iar ochii mari, verzi, nu trădau decât grija cu care îşi studia chipul în oglindă. Pentru nimic în lume tânăra femeie n-ar fi vrut să lase să transpară nici cea mai mică nelinişte în faţa celor care o înconjurau şi o ajutau să se îmbrace: însoţitoarele ei, croitorul Kuassi-Bâ, negrul cel înalt ce ducea caseta cu bijuterii. Dar apropiindu-se ora la care trebuia să coboare pe mal, în minte îi apăreau tot mai des numeroasele piedici care făceau din acest plan o nebunie. Regele Franţei îi alungase odinioară, pe ea şi pe soţul ei, contele de Peyrac. Ani nesfârşiţi de lungi luptaseră cu un suveran care, din gelozie, îi condamnase pe nedrept.

Chiar în Lumea Nouă, mulţi din francezii din Canada îi considerau aliaţi ai Noii Anglii, ai cărei vecini erau şi, din această cauză, îi socoteau duşmani. Dar nepăsându-i de impedimentele de ordin politic, Joffrey de Peyrac, cu cinci nave din flota sa, sosise în Québec pentru a-l întâlni pe domnul de Frontenac şi pentru a încheia un tratat de bună vecinătate. Un prim pas pentru a-şi regăsi locul în regatul Franţei şi, cine ştie, într-o zi numele şi titlurile de care fusese lipsit pe nedrept. În orele următoare avea să li se decidă soarta.

Angelica se gândea la diferenţa dintre reacţiile unui bărbat şi cele ale unei femei într-o situaţie limită. Pe ea, faptul că suporta ostilitatea aceea neîntemeiată o afecta mult mai mult decât pe bărbatul care găsise un ciudat fel de amuzament în a înfrunta nesfârşitele persecuţii de care avuseseră parte.

Intrase cu puţin timp înainte, însoţind rochiile şi bijuteriile pe care servitorii i le aduceau, şi strigase: “Să înceapă petrecerea!”. Iar acum stătea în spatele ei, îmbrăcat într-un bogat costum de satin de culoarea fildeşului, al cărui pliseu de satin purpuriu, având forma unui romb, era brodat cu perle mici. În acel moment, în privirea lui Joffrey de Peyrac, îndreptată spre imaginea ei din oglindă, se citea o admiraţie reţinută fiind atente la ultimele amănunte ce ar fi trebuit adăugate toaletei ei pentru a-i spori strălucirea. Dar ea nu se îndoia că, în adâncul lui, era foarte nerăbdător să vadă “petrecerea” începând.

Întoarcerea în Franţa, chiar dacă numai punând piciorul în micuţa capitală a Canadei, trezea în ea amintirea luptei ei cu

regele Franței, acel suveran ranchiunos ce n-avea s-o ierte niciodată că îl refuzase, rănindu-i crunt orgoliul masculin.

Joffrey, cu flota lui, cu bogăția lui, cu forța pe care i-o confereau posesiunile sale din Maine, era totuși mai sigur pe soarta lui.

Întâmplările din timpul verii adunaseră la bord două personaje importante ale Noii Franțe: domnul de Ville d'Avray, guvernatorul Acadiei, și intendentul Carlon, cărora contele avusese ocazia să le facă un serviciu. Cu sprijinul domnului de Frontenac, guvernatorul, cu asigurarea că domnul de Castel-Morgeat, guvernatorul militar, nu avea să intervină, cu certitudinea că episcopul rămânea neutru, se putea foarte bine prezice atitudinea Québec-ului. Totuși, trebuiau să țină cont de părintele iezuit d'Orgeval, care li se împotrivise în Acadia și care avea o mare influență asupra indienilor abénachizi și algonchini, aliați ai francezilor, și asupra unui mare număr de persoane pioase, doritoare să-i dovedească devotamentul lor. Iezuitul crease un curent rău-voitor față de noul venit – Joffrey de Peyrac care, neaparținând nici unei tabere, se instalase la granițele Acadiei, considerată domeniul regelui Franței, și care făcea comerț cu englezii. Parcă pentru a înrăutății și mai mult situația, cu un an în urmă, o călugăriță din Québec avusese o viziune în care apăruse o femeie foarte frumoasă ce avea să aducă multă nefericire Noii Franțe. Opinia publică se grăbise să vadă în soția contelui de Peyrac, a cărei frumusețe era unanim recunoscută, demonul prezis.

Părea ridicol. Dar asemenea zvonuri puteau duce la un adevărat război. Trebuiau deci să clarifice situația sau să aștepte să se ajungă la un deznodământ sângeros.

În colonia aceea agitată erau atâtea partide, încât angajamentele unora riscau să nu fie mereu respectate de către ceilalți. Fuseseră avertizați în privința lui Castel-Morgeat, care avea armata în mână și era unul dintre partizanii iezuitului, și mai ales în ceea ce o privea pe soția lui, Sabine de Castel-Morgeat, căreia i se dusese vestea de femeie autoritară și de temut; pe de altă parte, tot printre dușmani se număra și o anumită Janine Gonfarel, care definea stabilimentele rău famate ale Orașului de Jos și care, pentru a fi tolerată de ecleziaști, le susținea politica. Se puteau deci aștepta la incidente neplăcute.

Apariţia contesei de Peyrac, în acea rochie minunată, după ultima modă, n-avea să trezească oare gelozia acelor doamne?

— N-ar trebui, mai degrabă, să mă îmbrac simplu şi să trec neobservată, ca la Tadoussac? Întrebase ea.

— Nu, răspunsese Peyrac. Trebuie să-i seduci, să-i subjugi... şi mai ales să nu-i dezamăgeşti. Lumea se aşteaptă la o apariţie încântătoare... Trebuie să-i facem pe plac! Da, eşti Doamna Lacului de Argint... un personaj legendar...

În acea seară, Joffrey de Peyrac şi suita lui aveau să primească adăpost între zidurile Québec-ului sau aveau să fie nevoiţi să se retragă, cu mica lor flotă învinsă şi, pe deasupra, prinsă în meandrele marelui fluviu septentrional pe care curând aveau să pună stăpânire gheţurile. Şi Joffrey de Peyrac simţea acelaşi lucru. Angelica juca rolul cel mai important. Şi, conştient de sarcina care-i revenea, elaborase un plan măreţ, insolit şi, pentru ea, neaşteptat.

— O să debarci prima, singură, şi o să fii astfel în atenţia tuturor. Domnul de Ville d'Avray te va însoţi. L-am anunţat deja şi s-a arătat foarte încântat. Două bărci cu oameni înarmaţi or să te urmeze: garda dumitale de onoare. O să le apari deci singură şi la vederea frumuseţii dumitale sunt sigur că or să rămână profund uimiţi. O să profiţi de asta ca să-ţi pui fermecătorul picioruş pe malul Québec-ului, ca o zeiţă întorcându-se din Cythera. Domnul de Frontenac, guvernatorul, care este un om foarte amabil, şi care, după cum ştii, e de partea noastră, o să-ţi întindă mâna şi astfel mulţimea o să vadă clar că nu eşti decât o femeie fermecătoare, deloc primejdioasă. O să fii deci primită în această postură şi nu pentru că eşti soţia mea, sub protecţia flotei mele... Eşti de acord?...

Dar nu fusese nevoie să aştepte răspunsul. Ochii ei strălucitori spuneau singuri cât i se părea de reuşit planul şi cât i se potrivea de bine firii sale imprevizibile şi întreprinzătoare.

— Doar îi cunoaştem bine pe francezi, nu-i aşa? La noi, s-ar arăta bănuitori în faţa armelor. În schimb, nu poţi să respingi o femeie care vine singură, neapărată...

— Şi dumneata, ce-o să faci între timp?

— Eu? Între timp... o să încercuiesc oraşul.

2

Rochia era foarte frumoasă. Angelica, în ciuda grijilor ei, nu putea decât să se felicite pentru imaginea din oglindă. La toaleta venită de la Paris, remarcase câteva amănunte noi. Astfel, nu se mai purta, se pare, sau se purta mai puţin, o fustă întoarsă în formă de "coş" peste una sau două alte fuste; acum fusta cădea în întregime peste câteva jupoane şi avea aceeaşi culoare ca şi ele.

Recunoşteai toată splendoarea materialului, ale cărui nuanţe irizate puteau să încânte ochiul cel mai rafinat. Corsajul cu pulpane scurte, brodate cu trandafiri, şi plastronul susţinut de balena corsetului erau de aceeaşi culoare moarată. Rochia avea un nod de satin şi un guler dintr-o dantelă mai tare care urmărea linia decolteului şi urca prin spate spre ceafă, încadrând gâtul a cărui albeaţă se degaja delicat. Angelica avea un aer nepământean în rochia asta de vis. Pielea ei măslinie, pe care o pudrase, capta lumina. Acordase o grijă deosebită machiajului ochilor, conturase cu precizie linia sprâncenelor. Un pic de roşu – din zeamă de tătăneasă amestecată cu un ocru deschis – sublinia cu o umbră imperceptibilă umerii obrajilor. Petrecuse mai mult de o oră, din zori, cu aceste încercări şi, în ciuda frigului puternic ce domnea în cabină, când terminase se simţea încălzită. Viaţa de aventurieră o făcuse să-şi piardă ceva din îndemânarea care fusese pentru ea rutină, când, la Versailles, trebuia să se fardeze înainte de a apărea sub privirile curţii.

Îşi atinsese scopul şi trebuia să creadă că reuşise, după privirea cu care Joffrey de Peyrac o învăluia. Ochii întunecaţi ai contelui străluceau cu satisfacţie, dar era şi un pic de duioşie în surâsul său doar pe jumătate schiţat. Era o nouă Angelică pe care o descoperea, cea care fusese o mare doamnă la Versailles, cea pe care regele o dorise cândva. Dar nu se mai mira, pentru că, de când o regăsise, se învăţase să cunoască şi să iubească toate faţetele caracterului ei. Îl surprindea adeseori, îl nelinişte a uneori, dar îl fermeca şi mai mult încă, prin felul ei de a fi, schimbător şi totuşi logic în raport cu sine însuşi.

Întinse mâna şi îi mângâie uşor gâtul.

— Ar merge nişte diamante în decolteul ăsta, nu-i aşa?

Apoi reluă:

— Nu! Perle. Sunt mai feminine, şi zicând asta se întoarse spre caseta pe care i-o întindea Kuassi-Bâ, servitorul negru, şi alese un colier cu trei rânduri de perle.

Cuplul pe care îl formau, reflectat în oglindă le aduse în memorie o scenă asemănătoare pe care o trăiseră şi unul şi altul odinioară, în palatul lor din Toulouse, acum destul mulţi ani. Ştiură că evocă aceeaşi imagine: Toulouse.

— Nu mă iubeai pe atunci, murmură Peyrac. Şi cât de departe pare totul acum! M-ai făcut să îndur chinurile iadului! Dar, Doamne, te-aş fi aşteptat până la sfârşitul timpului, iubita mea. Voiam să fii a mea doar dacă mă iubeai şi tu, nu altfel... Şi tot aşa e şi acum...

Priviră spre oraş cu senzaţia că întoarcerea pe teritoriul Franţei avea să le ofere ocazia să reînceapă tot ceea ce fusese distrus, pustiit. În sfârşit, n-or să mai fie rătăcitori pe mare sau prin desişul pădurilor. Or să se regăsească printre egalii lor, jucând jocurile ce le fuseseră familiare cândva, sau interpretându-şi rolurile în sânul unei societăţi copiată după Lumea Veche.

Ţinând-o cu mâinile de umeri, o întrebă încet:

— Ţi-e frică?

— Puţin.

Şi cum avusese un fior uşor, el continuă:

— Ţi-e frig. O să pun să-ţi caute pelerina.

Delphine, tânăra cameristă, le chemă pe Henriette şi pe Yolande şi ceru chiar ajutorul croitorului şi al lui Kuassi-Bâ, pentru că o singură persoană nu putea să aducă pelerina. Era făcută din blană albă, dublată de lână fină şi de satin alb, cu o glugă amplă, brodată cu auriu şi argintiu în interior. Trebuiau să fie atenţi să nu o târască pe jos, pentru că podelele navei nu erau întotdeauna foarte curate. Ieşiră în şir pentru a o căuta într-o cabină alăturată, unde era aşezată, întinsă pe cufere încă din ajun.

Joffrey de Peyrac o privea pe Angelica în oglindă.

— De ce te-ai putea teme, dragostea mea? Să nu reuşeşti, adică să nu-i impresionezi. Dar chiar nu ştii cât îi fascinezi pe cei pe care-i întâlneşti? Eşti chiar atât de neştiutoare în ceea ce priveşte puterea ta de seducţie? Cine a putut să distrugă acea

încredere în tine însăți, care era de neînvins și care n-ar trebui să te părăsească niciodată? Totuși, chiar dacă tu te îndoiești, să știi, asta nu înseamnă că farmecul tău nu e la fel de puternic. Și mai de temut ca niciodată... Mi-ar plăcea să analizez în retortele mele elementele care-l compun. S-ar găsi aici miile de secrete ale unei alchimii care nu mai are mult și se învecinează cu vrăjitoria! O! draga mea, știi foarte bine cât ești de pricepută să chinui un bărbat, să-l zăpăcești; priceperea asta care-ți asigură o asemenea putere asupra celor din jur ar trebui să-ți dea certitudinea unei victorii pe care ai s-o cunoști cu siguranță.

Tirada asta, în care apărea în vocea caldă și puțin voalată a contelui suflul inspirat al iubirii curtenitoare a trubadurilor din Languedoc, printre care Joffrey fusese unul dintre cei mai vestiți, tirada asta deci, spusă pe un ton tandru și vesel, dar în care se simțea vibrând o atât de totală pasiune, îi smulse Angelicăi un surâs. Se întoarse din nou spre oglindă și reflexul îi aduse imaginea ei. Avea într-adevăr un asemenea dar al seducției, pe care-l folosise cu atâția bărbați, pe care-i blestemase uneori și-i binecuvântase alteori, dar pe care nu putuse niciodată să regrete că-l are. Iar Joffrey avusese dreptate să i-l reamintească. Venise ziua s-o regăsească pe acea Angelica care, de-a lungul anilor, își revenise după fiecare înfrângere.

O să meargă spre mulțimea de pe țărm cu toată încrederea de care era capabilă și n-o s-o dezamăgească. Dacă aveau s-o găsească frumoasă și fericită, poate că așa o să se calmeze temerile și pentru un timp o să amorțească și ura.

Își atinse unul din cercei pentru a vedea jucând reflexul diamantului pe obrazul ei. Totul era foarte frumos. Degetele ei mai aranjară câteva șuvițe de păr pe ici, pe colo. Era gestul ultim pe care-l fac toate femeile înainte de a se lăsa pradă privirilor lumii. Ritual magic, semne de exorcism – pentru a se recrea, a se încarna și a apărea în proprii ochi așa cum dorește, așa cum există. Atunci reușita e sigură și fiecare femeie își surâde în oglindă.

Dar deja oamenii lor se întorceau cu pelerina albă, ducând-o de colțuri, ca pe un steag. Contele de Peyrac o luă și o puse el însuși pe umerii soției sale, așezându-i cutele și aranjând gluga moale pe părul ei strălucitor. S-ar fi spus că o îmbrăca pentru o ceremonie de investitură cavalerească, de parcă pelerina, la fel

ca o armură, putea s-o protejeze. Era armura seducţiei ei feminine care avea să-i pună în aceeaşi zi la picioare oraşul Québec.

Delphine se apropie şi îi întinse un pieptăn şi un ac de păr.

— Doamnă, am să vă urmez? întrebă tânăra fată. Am aici caseta cu cele ce vă trebuie.

— Nu, este inutil, nu vreau să te expun. Poate fi vreun pericol acolo.

Joffrey de Peyrac interveni.

— Domnişoară, grija dumitale mi se pare demnă de laudă. Dar nu vreau ca dumneata şi prietenele dumitale să aveţi o poziţie... să spunem, în prima linie. O să mergeţi pe "Rochelais", unde sunt şi copiii cu Yolande. Or să vi se dea acolo instrucţiuni ca să puteţi debarca toate când o să fie cazul şi să luaţi parte la petrecere.

Ascultătoare, tinerele fete lăsară fleacurile pe care le aveau în grijă şi, după o mică reverenţă, se retraseră sub îndrumarea unuia din oamenii de pe "Gouldsboro", care fusese însărcinat în mod special cu apărarea lor pe parcursul îndrăzneţei operaţii de debarcare gândită de Peyrac.

Angelica îl auzi pe conte ordonându-i lui Kuassi-Bâ: "Adu-l aici pe domnul de Castel-Morgeat", şi tresări. Domnul de Castel-Morgeat, guvernator militar al Noii Franţe şi care era vestit ca fiind unul dintre cei mai înverşunaţi adversari ai lor, deşi şi el era tot gascon, se găsea la bord? Ce înseamnă asta?

Dar înţelese văzând că apare în prag, în locul irascibilului colonel-guvernator – despre care se spunea că este foarte puţin maleabil, că e mustăcios, că are părul închis la culoare şi o dispoziţie interioară asemănătoare – fiul său, tânărul Anne-François – care era, din contră, o apariţie fermecătoare. Sângele gascon nu curgea încă în vinele sale decât pentru a-i aduce veselia celor din Lauguedoc, gustul pentru iubirea cavalerească şi pentru poezie, bucuria de a trăi. Înalt şi suplu, avea ochii negri, tenul ca un fruct, pârguit de soare şi de aventură, surâsul strălucitor. Semăna ca două picături de apă cu Florimond şi nu era deloc surprinzător că întâmplarea îi făcuse să se întâlnească lângă "Blândele mame", după cum erau numite Marile Lacuri.

Cu părul legat cu o panglică brodată cu perle, după moda indiană, cu hainele din piele de capră sălbatică, dar completate cu un jabou de dantelă înnodat neglijent, care ajungea însă ca

să-i dea un aer elegant, reprezenta pe deplin imaginea acelor tineri, nebuni după libertate, pe care colonia îi producea ca pe nişte fructe noi, dintr-o specie necunoscută încă în întregime, dar care amintea savoarea Vechii Lumi şi a castelelor în ţinuturilor din care proveneau.

Anne-François salută cu graţia unui tânăr senior şi îşi reînnoi salutul mai adânc în faţa contesei. Ochii săi aprinşi nu-i ascundeau admiraţia pentru ea şi adevărul e că rămăsese zăpăcit şi îi fusese foarte greu să se întoarcă spre Peyrac, în faţa căruia stătea acum politicos, aşteptând ca acesta să-l informeze despre motivele chemării sale. Contele se uita la el cu simpatie şi indulgenţă.

Când îi priveai astfel stând faţă în faţă, băieţandrul şi bărbatul aventuros, cu tâmplele grizonate şi faţa marcată de cicatrici, era uimitor şi aproape emoţionant să simţi că amândoi erau fiii aceleiaşi mame – Aquitania.

— Domnule, începu Peyrac, mi s-a dat de înţeles că aţi servit ca paj la Curtea Franţei, timp de câţiva ani...

— E adevărat. Am fost în serviciul doamnei de Vallenciennes, o prietenă a mamei mele. Pe urmă, când părinţii mei au plecat spre Noua Franţă, am intrat în serviciul doamnei de Tounnay-Charente, la Curtea Domnului (fratele regelui). Dar acum trei ani, când domnul de Ville-d'Avray a venit la Saint-Cloud ca să-mi aducă nişte veşti despre ai mei, a văzut cât îmi era dor de mama şi a primit încuviinţarea doamnei de Tounnay-Charente să mă ia cu domnia sa la întoarcerea la Québec. Şi nu-mi pare rău, adăugă tânărul cu ardoare, pentru că viaţa este mult mai plăcută când alergi prin păduri decât atunci când aduci ceainicul şi albiturile, când dai bomboniera sau când le faci vânt cu evantaiul doamnelor, chiar de-ar fi vorba de nişte prinţese.

— Am înţeles, domnule. Dar cred că ar fi momentul să vă reamintiţi ce aţi învăţat la Curtea Franţei. Doamna de Peyrac are astăzi nevoie de un paj care să o însoţească, să-i ducă trusa de toaletă şi să-şi facă simţită prezenţa atât cât este posibil, bineînţeles, la o ceremonie ce o să se desfăşoare cu mare pompă şi care o să fie obositoare pentru doamna contesă. Trebuie să vă mai spun că v-am ales, domnule, datorită reputaţiei dumneavoastră de om curajos, priceput şi foarte amabil. Dumneavoastră îi cunoaşteţi pe oamenii din Québec şi o să ştiţi,

dacă o să fie cazul, să vă faceți recunoscut de ei şi veți aduce în acest mod tot ajutorul dumneavoastră celei pe care o însoțiți. Credeți că puteți îndeplini această... să spunem misiune, pe lângă contesa de Peyrac?

Întrebarea era de prisos, pentru că expresia, atitudinea tânărului Anne-François de Castel-Morgeat arătau celorlalți cât putea fi de încântat de rolul pe care urma să-l joace. Era pentru el o şansă nesperată – acest rol pe lângă Angelica, pentru care simțea o admirație din ce în ce mai aprinsă – şi asta chiar din primul moment în care o întâlnise la Tadoussac.

Fără să se preocupe în mod deosebit de ținuta lui de vânător, Anne-François se interesă de suita contesei şi examină apoi cu pricepere conținutul casetei de baga cu incrustații din aur, al cărei capac ridicat avea o oglindă tocmai potrivită pentru a se putea arunca, la nevoie, o privire rapidă şi discretă de verificare a machiajului sau a coafurii. Inspectă conținutul casetei, verifică dacă toate periile de păr, pieptenii şi cutiile de fard erau la locurile lor; erau oare destule ace de păr? dar un flacon cu esențe, foarte folositor în caz de leşin? şi bomboane cu aromă de cuişoare, bune pentru a îndepărta senzația de greață? şi batiste de dantelă, uşor parfumate, pe care doamnele le puteau mirosi, dacă se simțeau rău? Se putea bănui că femeile pe care le servise odinioară erau dintre cele ce leşinau la cel mai mic miros neplăcut. Pajul fusese parcă dresat, şi tot ceea ce învățase îi revenea în minte fără efort, consecință poate a vieții foarte aspre de care se bucurau în general micii paji la curțile princiare. Dar Anne-François era fermecător aşa cum se prezentase în fața contelui şi contesei de Peyrac, cu ochii lui frumoşi, cu ținuta lui de indian şi cu aerul serios pe care şi-l luase dintr-o dată. Îi informă pe ceilalți că se ducea să-i caute pe Neals şi Timothy – cei ce aveau să ducă trena contesei – şi că dacă domnul şi doamna de Peyrac nu mai aveau nevoie de el, avea să-i aştepte pe punte. Ieşi, ducând caseta cu obiectele de toaletă.

Înainte de plecare, Angelica voi să mai privească odată colierul Wampum, pe care i-l dăruise primăvara trecută şeful indienilor irochezi Outtaké, în semn de alianță. Avea impresia că acel dar o să-i poarte noroc. Dar pentru a deschide cufărul unde pusese colierul, trebuia să trezească pisoiul care se încovrigase pe capac şi torcea liniştit – se părea că pisoiul nu aprobă agitația care tulburase, dis-de-dimineață, cursul fericit

al zilelor sale. Era motivul pentru care se prefăcea că doarme profund şi care explica de asemenea aerul şocat şi nemulţumit, pe care-l luă când contesa îl trezi. Privi plictisit cum Angelica ridică şiragul de scoici albe şi albastre, obiect căruia tradiţia indiană îi acorda valoarea unui talisman. Wampum-ul era aurul şi argintul indienilor, iar cel pe care şeful irochez i-l dăruise Angelicăi avea o valoare inestimabilă: reprezenta un adevărat tratat de pace.

Outtaké, şeful celor Cinci triburi irocheze, fusese cel mai înverşunat duşman al Noii-Franţe. Dar înţelegerea sa cu Joffrey de Peyrac şi Angelica, şi ei francezi, mai atenuase ceva din ura lui faţă de albii din Canada.

Cuprinsă brusc de o încredere totală necunoscută înainte, Angelica puse înapoi colierul, zicându-i pisoiului:

— Bucură-te, micuţule, în seara asta o să fii în Québec şi o să poţi hoinări pe străzile unui oraş adevărat.

Aventura putea să înceapă, şi contesa privi încă o dată spre Joffrey de Peyrac, soţul ei, marea ei iubire care, după ce hotărâse să răspundă unei provocări, se preocupa, fără să pară prea impresionat, de faza finală a planului – cea de care depind reuşita sau eşecul.

Angelica puse mâna pe braţul pe care i-l întinse contele.

— Să mergem acum, doamnă, şopti el. Québec-ul vă aşteaptă!

3

Frigul o cuprinse imediat ce ieşi pe punte. Zgomote puternice se auzeau de peste tot: de la nave, ale căror echipaje făceau ultimele pregătiri pentru debarcare, dar şi dinspre oraş, tumultul fiind purtat peste ape aerul extrem de pur. De ce oare, pe când se afla în salonul de pe "Gouldsboro", crezuse că afară domneşte tăcerea? Sunetele clopotelor, şi strigătele oamenilor se împleteau, formând un zumzăit imens, care răsuna fără oprire, ameţindu-te.

Ceaţa continua să plutească în aval deasupra fluviului, şi încă mai ascundea o parte din ţărm, dar se putea observa că rada portului se acoperise cu ambarcaţiuni de toate felurile: bărci

de pescuit, canoe din lemn sau din scoarţă de copac, şi chiar plute făcute din trunchiuri de arbori, cu o cârmă ce nu inspira prea mare încredere privitorului dar cu care îndrăzneţii de pe aici, care nu aveau alt mijloc de transport în afara fluviului, nu ezitau să treacă de pe un mal pe altul.

Joffrey de Peyrac o conduse pe Angelica până la puntea principală. Dar deoarece încă îi mai ţinea mâna, ea îşi dădu brusc seama că Joffrey se temea să o lase departe de el într-o misiunea primejdioasă. O tavă de argint apăru în acest moment în faţa lor, purtând pahare de argint sau de cristal, cu rom sau cu un lichior limpede şi parfumat, pe care contele îl achiziţionase la Nouvelle-Orange, la izvoarele fluviului Hudson, unde olandezii îl obţineau dintr-un arbust numai de ei ştiut.

— Paharul de cale albă, draga mea, explică Peyrac. Îl ofer fiecăruia dintre luptătorii mei, de la musul echipajului până la dumneata, cea mai frumoasă ambasadoare de pe pământurile americane.

Paharele cu lichior fuseseră aşezate pe gheaţă fărâmată, pentru că băutura trebuia să se bea rece.

— Aş dori un pahar mare cu apă, ceru Angelica, dându-şi seama că avea gâtul uscat şi că n-ar mai fi fost în stare să zică încă două vorbe.

Apa îi fu adusă imediat; contesa o bău cu aviditate şi scoase un suspin:

— Mă simt bine. Ce vreţi, am devenit o adevărată indiană: doar apa curată de izvor îmi dă puteri să fac ceea ce am de făcut.

Uitându-se în timp ce vorbea spre soţul ei, citi în privirea lui că acesta avea o poftă nebună s-o strângă în braţe şi s-o acopere cu sărutări.

— Eşti atât de frumoasă! Sosirea ta o să fie un triumf! Nimeni nu trage asupra unei femei care înaintează ca o regină. Fiecare e tentat cel puţin să se uite cum este îmbrăcată, ce bijuterii poartă, cum este pieptănată... şi aşa partida este câştigată pentru că spectacolul continuă să se desfăşoare şi nimeni nu vrea să-i pună capăt. Ce e drept, viaţa nu prea oferă multe distracţii locuitorilor oraşului, chiar dacă este vorba de capitala Noii-Franţe.

— Dar şi eu mă bucur! Încercarea va fi grea; cu toate astea nu mi-e absolut deloc frică.

— Sigur că da! Frica este pentru mine, bombăni contele, dând pe gât dintr-o dată păhărelul de rom.

Contesa înțelese că îi era teamă pentru ea, deși nu se îndoia un singur moment de reușita ei. Peyrac își puse pe cap pălăria a cărei pană albă era fixată cu un diamant. Apoi își trase pe mâini mănușile de piele cu marginile dantelate.

— Angelica, te las acum, trebuie să încep manevrele pentru debarcarea ta despre care ți-am vorbit. La adăpostul ceței, care deocamdată ascunde locul unde Saint-Charles se varsă în fluviu, o s-o iau în sus pe apă și, mergând pe lângă țărm, o să ajung la marginea orașului de Jos și o să ne reîntâlnim în piață, cu tobe și trâmbițe. Nu trebuie să te îngrijorezi pentru copii, sunt pe "Rochelais"; vasul lor o să stea mai în larg și n-o să acosteze decât după ce cea mai mare parte a oamenilor noștri o să pună piciorul pe țărm. Un semnal o să-i avertizeze pe cei de pe "Gouldsboro" dacă am reușit ceea ce vreau să fac și atunci coborâm barca de onoare și te îndrepți spre Québec.

În timp ce vorbeau, ochii lor continuau să se întrebe și să-și răspundă: inimile lor purtau un cu totul alt fel de dialog: "Te iubesc... exiști și ești minunată..." "Te iubesc... exiști și mă simt frumoasă, simt că am mai multă forță..."

— Și miza, șopti ea, miza atâtor riscuri, care este? Să-l obligăm pe regele Franței să ne facă dreptate? Sau să-i obligăm pe acești oameni, care-i sunt supuși, să se ridice contra lui? E o nebunie, n-o să putem face asta niciodată... Ne batem și ne zbatem fără oprire, și spune-mi iubitule, pentru ce?

— Miza este aceiași pentru toți, răspunse vesel contele: să trăim, să supraviețuim pe pământul ăsta blestemat, unde găsim totuși atâtea minunății. Să trăim cât mai bine și să ne batem pentru viață. Să nu ne cruțăm eforturile, dar să evităm vărsarea de sânge și violența, pe cât ne stă în putere... Sigur, primirea noastră în oraș este absolut ilegală. Însă începe iarna și legătura cu Franța o să înceteze pentru câteva luni; pe de altă parte, noi suntem totuși o forță: și avem intenții pașnice. E momentul să ne bucurăm de rezultatele corespondenței pe care am purtat-o cu Frontenac.

— Și ai și un aliat printre ei, așa mi-ai spus, nu?

— Sst! făcu Peyrac. Aliatul meu o să fie cu atât mai eficient, cu cât rămâne secret. Dar puțin câte puțin o să se afle. Înseamnă deja foarte mult faptul că guvernatorul este pe față de

partea noastră, pentru că există riscul să fie pedepsit de către rege. Or noi nu ştim încă ce părere are regele despre noi.

— Aşa că aşteptând să aflăm părerea regelui, miza noastră e mai modestă, deşi e la fel de greu de realizat. Pentru noi, proscrişi, rătăcitori, este un miracol dacă o să reuşim să petrecem toată iarna în Québec, pe pământul francez şi printre prieteni.

4

Se depărtase după ce îi sărutase mâna.

— Nu te gândi la mine, îi spusese. Este vorba doar despre tine şi despre triumful tău, Marchiză a îngerilor!

Iar ea râsese primind vechiul nume pe care el i-l dăduse: marchiza îngerilor. Era numele secret pe care-l purtase printre hoţi şi cerşetori, la Curtea Miracolelor din Paris. Joffrey aflase de el din scrisoarea către Desgrez. Angelica fusese plăcut surprinsă să-l audă de la el: Marchiza îngerilor!

Încă acum, privind spre oraşul care, de departe semăna cu oricare altul din Normandia sau Bretania, tânăra femei simţea cum trecutul se amestecă cu prezentul.

Jocul începea. Încetul cu încetul, fiecare îşi lua în primire postul. Puţin retrasă, la adăpostul culoarului, contesa îl aştepta pe marchizul de Ville d'Avray. Doar flota lor stătea nemişcată în faţa oraşului. Cinci nave, cu balustradele punţilor şi chiar ale gabierului, împodobite cu flamuri roşii punctate cu auriu şi cu saborduri care, ca nişte pleoape bine închise, ascundeau ochiul negru al tunurilor.

Oraşul din faţa lor avea un aspect fragil. Iarna care avea să vină în curând – poate prea curând – îi ţinea prizonieri, singuri şi fără ajutor. Nu puteau spera în intervenţia nimănui. Întinsul continent american îi pusese faţă în faţă pe francezii din Québec contra francezilor conduşi de Peyrac. Québec-ul se ridica în faţa lor ca o bijuterie cizelată şi strălucitoare a malului, cu case înalte şi albe strânse unele lângă altele. Era o îngrămădeală de vârfuri ascuţite şi de drumuri drepte, un amestec rar întâlnit de construcţii din piatră, din lemn sau din chirpici, care păreau puse unele peste altele, ca într-un castel de cărţi de joc.

Spaţii întinse, plantate cu arbori, grădini sau livezi, terase, metereze, rampe marcau diferitele etaje ale oraşului – legate

între ele cu scări, cu cărări asemenea celor de pe munte, şi cu un drum drept, lipsit de contururi. În vârf, clădirile mari, reşedinţele: Catedrala, Episcopia, Seminarul, Colegiul Iezuiţilor, Mănăstirea Ursulinelor, Castelul Saint-Louis; toate se înşiruiau, ca şi cum ar fi format o coroană, ale cărei ornamente ar fi fost nenumăratele clopote, decorate şi înconjurate de cruci ascuţite. Oraşul de la capătul lumii avea ceva deosebit – era parcă un gigantic *ex-voto*.

Trei sau patru mori de vânt, micuţe, risipite ici şi colo – la marginea unui teren neted sau în vârful vreunei coline, dădeau întregului oraş o nuanţă naivă şi familiară în acelaşi timp. Deasupra Capului Diamant se detaşa, oarecum izolată, silueta întunecată a unei cruci uriaşe din lemn.

Marchizul de Ville d'Avray apăru brusc lângă Angelica, ca un spiriduş în haine de prinţ.

— Doamnă, doriţi ocheanul meu? şi adăugă, întorcându-se cu faţa şi cu spatele: cum mă găsiţi? Nu-i aşa că-mi vine minunat costumul?

— E magnific, într-adevăr. Dar să ştiţi domnule marchiz, aştept şi eu câteva complimente pentru rochia mea... Nu-mi spuneţi nimic?

— Ba da! Sunteţi extraordinară... Nu-mi găsesc cuvintele, pur şi simplu. Ştiu că asta este de neiertat, dar, vedeţi, sunt atât de încântat că vă însoţesc pe mal!... O să fiţi primită cu ovaţii, sunt sigur! Priviţi mulţimea... Este foarte nerăbdătoare să vă vadă, în sfârşit...

De fapt, cu ochiul liber nu se putea vedea oraşul, cu oamenii săi mişunând în toate direcţiile, ca într-un imens furnicar. Angelica împrumută lorgneta marchizului, îi reglă distanţa şi uitându-se prin ea îi apărură, foarte precis conturate, cheiurile pline de oameni şi în prim plan – siluetele în uniformă de ceremonie ale ofiţerilor şi ale doamnelor în rochii de gală. Se pare că erau aşteptaţi cu toate onorurile ce se cuveneau unor oaspeţi de frunte; deci nu erau văzuţi ca nişte duşmani şi nici ca nişte străini, faţă de care trebuia să arăţi neîncredere şi dispreţ.

Angelica era impresionată. Trecuse mult timp de când ea nu mai văzuse atâta lume adunată la un loc şi pe deasupra numai francezi.

— Par să aibă un aer mulţumit.

— Sunt încântaţi, puteţi să mă credeţi.

— Şi guvernatorul militar, domnul de Castel-Morgeat?

— A trebuit să cedeze. Guvernatorul i-a cerut cuvântul că n-o să încerce nimic împotriva dumneavoastră. Uitaţi-vă, îl zăresc lângă domnul Frontenac. Pare nemulţumit dar se stăpâneşte!

— Dar pe părintele d'Orgeval îl vedeţi?

Se distingeau numeroase sutane negre. Ville d'Avray le examină cu atenţie, apoi scutură din cap.

— Nu-l văd. S-ar părea că şi el s-a liniştit. Şi zicând asta, marchizul reîncepu să privească mulţimea prin ochean.

Brusc, începu să se agite.

— A, uite-l! Uite-l! Ştiam eu, v-am spus eu! Priviţi, la dreapta, lângă persoanele oficiale! Îl văd. Călugărul în negru... V-am spus eu că o să sosească înaintea mea şi c-o să mă aştepte pe mal!

— Cine e? Părintele d'Orgeval?

— Nu, doamnă! Cum aşa? E duhovnicul meu! spuse triumfător marchizul. Nu vă mai aduceţi aminte, domnul Dagenet cu care m-am întâlnit la Gouldsboro, care a refuzat să mă urmeze în Golful Francez şi care pretindea că o să revină la Québec mergând pe jos. Ei bine, v-am spus că era capabil să ajungă înaintea mea. Ha! Uitaţi ce-a putut să facă Acadia dintr-un quadragenar care mucezea între cărţi şi rugăciuni: un adevărat pădurean, unul care umblă cu canoea în spinare. Aveam dreptate: ţara asta te înnebuneşte!

Angelica luă ocheanul şi reuşi să localizeze silueta solemnă a călugărului, cu nas lung pe care într-adevăr îl zărise la Gouldsboro. Fără nici o îndoială era el – îşi aştepta protectorul. Era totuşi greu să-ţi imaginezi că traversase pe jos dintr-o parte în alta, cu acelaşi aer solemn, aproape 300 leghe – ţinuturi împădurite şi primejdioase.

Acum Québec-ul semăna cu un copac plin de fructe. Toate ferestrele erau pline de capetele curioşilor. Orice piaţă, grădină sau livadă era înţesată de lume. Zidurile interioare şi meterezele erau împodobite cu zeci de oameni care stăteau agăţaţi. Dincolo de marginile Oraşului de Sus se întindea o câmpie largă, ce păru să se acopere cu un val roşcat, mişcător. Erau sălbaticii, aliaţi ai francezilor.

Ville d'Avray se îndepărtă strigând din toate puterile către Angelica:

— Doamnă, vă pun la dispoziție trăsurica mea; o să aveți nevoie de ea când o să urcați coasta ca să mergeți la catedrală pentru Te Deum; trăsurica mea este cam singura din Québec – în orice caz este confortabilă... Să nu vă temeți de nimic, doamnă, sunteți sub protecția mea..., adăugă marchizul, o să vedeți... totul se va aranja...

Se grăbi spre pupa, croindu-și drum prin agitația care domnea pe “Gouldsboro”. Puntea navei fusese invadată de oameni care alergau în toate direcțiile – marinari care azi erau îmbrăcați în alb, cu centuri și bonete bleu cu însemne aurii. Mulți erau aliniați de-a lungul vergilor, gata în orice moment să întindă pânzele. Parada nu trebuia să-i facă să uite că o alarmă era oricând posibilă.

Ville d’Avray, aplecat peste balustradă spre bărcile care pluteau de jur împrejur, saluta lumea, scoțând strigăte de bucurie. Neals Abbal, suedezul cel blond și Timothy, micuțul negru, veniră să se așeze în spatele contesei. Aceasta văzu că ei îmbrăcaseră pentru această ocazie redingote roșii cu reverele brodate. Cei doi copii erau foarte mândri că tocmai ei fuseseră desemnați să ducă trena contesei de Peyrac.

Marchizul venea spre ei, cu fața palidă și trăsăturile descompuse.

— Au spart o bucată, îi spuse Angelicăi. E un dezastru.

Oare despre ce bucată era vorba? Bucată de ce?

— Soba mea de faianță! Și pe deasupra, și unul dintre cele mai frumoase modele!

Contrarietatea lui crescu și mai mult când îl descoperi pe Timothy în livreaua sa roșie.

— O! N-ați vrut să mi-l dați mie pe negrul ăsta ca paj, și îl luați pentru dumneavoastră!...

Angelica începu să-i explice că era o situație temporară, că îl acceptase ca paj doar pentru a-i face plăcere micului sclav, dar deja Ville d’Avray se gândea la altceva. Conversația purtată pe deasupra bordului cu cei din Québec îi adusese o veste extrem de bună.

— Am aflat că servitoarea mea s-a întors din cătunul ei, Saint-Joseph. Se pare că în vis i s-a arătat sosirea mea. Înseamnă că a făcut curat în casă și pun pariu că ne-a pregătit și o plăcintă cu carne de vânat cum numai ea știe să facă! Angelica, ce bine

de dumneavoastră! În seara asta chiar o să fiţi instalată la mine şi o să vă puteţi odihni admirând cum noaptea cuprinde fluviul.

— Dar servitoarea dumneavoastră n-o să fie dezamăgită dacă ne lăsaţi nouă casa dumneavoastră în timp ce dumneavoastră o să mergeţi să locuiţi în Oraşul de Jos?

— Nici o grijă – o să facă ce-i spun eu, asigură marchizul, continuând să se uite prin ochean. Aş vrea să vă pot arăta casa mea, dar din păcate este ascunsă de pomii din grădina vecinei mele, domnişoara d'Hourredanne. Se vede doar o bucată de acoperiş şi fumul care se ridică din coş. Doamnă, am dreptate când vă spun că viaţa e frumoasă!

5

Nici marchizul de Ville d'Avray, nici Angelica nu se puteau împiedica să nu privească, din când în când, în acea parte a estuarului râului Saint-Charles în care o luaseră bărcile comandate de contele de Peyrac. O ceaţă uşoară continua să ascundă toate mişcările din acea zonă.

— Ce mai aşteptăm acum? se miră contesa.

— Semnalul pe care trebuie să ni-l trimită soţul dumneavoastră. Probabil că i se pare mult prea deasă ceaţa, ca să-l dea chiar acum.

Dar aproape în acelaşi moment, aburii care pluteau deasupra ţărmului, în partea dinspre Beaupré, începură să se împrăştie şi în estuarul râului se putea observa un vas eşuat.

— Ce vas este acela?

— "Saint-Jean-Baptiste"; a fost scos din mai multe situaţii periculoase pe când urcam pe Saint-Laurent. I s-au mai dat câteva şanse să navigheze, dar degeaba – era într-o stare mult prea proastă; aproape ajunsese la mal ieri seară, când s-a împotmolit la intrarea în estuar, pe care de altfel o blochează şi acum. Din fericire însă, incidentul ne avantajează. Două dintre navele noastre, "Mont-Désert" şi "Rochelais" au venit în ajutorul pasagerilor şi i-au luat la bord pe unii dintre ei, printre care domnul de Bardage, trimisul regelui, împreună cu toată suita sa. Acum acest domn se alătură intendentului Carlon şi baronului d'Arreboust, care ar putea fi consideraţi în caz extrem ostaticii

domnului conte. Deşi sunt sigur că domnul conte nu se va folosi de ei. Ca să spun drept, îi admir prudenţa în chestiunile politice. Eşuarea acelui vas i-a dat prilejul să pătrundă până în estuar ca să-i ajute pe naufragiaţi. Şi o să sosească prin spate, aducând şi printre bagaje propriile gazde de onoare, salvate de la înec, inclusiv trimisul regelui...

Pe când marchizul explica situaţia, un tânăr cu părul lung, prins cu o bandă brodată cu perle indiene, se apropie cu paşi mari şi se aşeză de cealaltă parte a contesei; şi deşi era mai înalt decât ea cu mai mult de un cap, tânărul strângea copilăreşte la piept o casetă de baga cu incrustaţii din aur.

— Anne-François, exclamă Ville d'Avray, ce faci aici, prietene?

— Domnul de Peyrac m-a însărcinat s-o însoţesc pe doamna contesă, spuse adolescentul, mândru.

— Cum? S-o însoţeşti? Eu trebuia să fac asta! protestă cu mâna pe inimă marchizul.

— Poate că nu sunt de prisos doi apărători, nu credeţi?

— La naiba, tinere! Sunt în stare s-o protejez şi singur. În orice caz, minţi. Nimeni nu te-a însărcinat cu nici o treabă. Şi pe deasupra, mai eşti şi îmbrăcat cu vechiturile astea de vânător. E scandalos!

— Eu duc trusa de toaletă a doamnei de Peyrac!

— Îmbrăcat ca pentru carnaval? Cum e posibil? N-ai fost în stare să te îmbraci cum se cuvenea unei asemenea persoane de rangul tău şi ai pretenţia să serveşti ca paj celei mai frumoase femei din lume? Nu ţine, micuţule!

— Semnalul! strigă în acel moment Angelica, care văzuse strălucind o lumină, lungă şi subţire ca o cometă, care, după ce se ridicase destul de sus, căzuse şi era pe cale să se stingă de tot.

— Semnalul! repetă Ville d'Avray. E rândul nostru.

Mobilizat pe loc de gravitatea situaţiei, uită de cearta cu pajul.

— O să coborâm în barcă. Veniţi, Angelica! Şi voi, micuţilor, sunteţi gata? Ţineţi aşa mantaua... aşa... Iar tu, Anne-François, mergi un pas în spatele nostru şi să nu încerci să-mi iei locul, că-ţi sucesc gâtul, auzi?

Mândru, cu pieptul bombat, marchizul luă mâna contesei ridicându-i-o foarte sus, ca şi cum ar fi dus-o s-o prezinte la

Curtea Franței, şi o ajută să traverseze puntea. Lângă vas, barca se legăna pe unde. Întinseseră un fel de scară de lemn peste marginea navei şi alături o scăriță de funie, pentru ca Angelica, cu rochia ei largă, să poată coborî cât mai uşor în barcă. Fură coborâți mai întâi cei doi paji. Urmă cavalerul de Vauvenart, care o rugă pe contesă să-l scuze dacă trece înaintea ei, dar o face doar pentru a o ajuta la coborâre. Balansul navei îngreuna foarte mult transbordarea; rochia şi mantia Angelicăi se tot agățau de ce le ieşea în cale, aşa că Angelica fu foarte încântată să se sprijine de brațul puternic al cavalerului acadian. Şi la drept vorbind, se simțea emoționată să se vadă înconjurată de prieteni canadieni şi acadieni, care nu se temeau să arate tuturor stima şi afecțiunea pe care le nutreau față de ea.

În barcă, preferă să stea în picioare, zicându-şi că, hotărât lucru, rochiile de ceremonie erau foarte greu de purtat; din fericire, barca era suficient de largă, iar fluviul – destul de liniştit. În timp ce barca se apropia de mal, Angelica mulțumi Cerului pentru vremea atât de frumoasă din acea zi. Ar fi fost un eşec sigur dacă ar fi încercat să debarce pe ploaie, pe lapoviță sau chiar pe ninsoare. Sub cerul limpede, totul se desfăşura cu calm, ca şi cum natura ar fi vrut să sporească perfecțiunea momentului sosirii şi a imaginii pe care dorea şi trebuia s-o prezinte Quebec-ului. Ridicând privirile, văzu trecând pe deasupra un stol de gâşte sălbatice... ultimele din acel an... Parcă desenate cu negru, cu gâtul întins, trasând un V uriaş pe întinderea cerului, păsările scoaseră câteva strigăte ascuțite – o chemare? un salut? – în care Angelica văzu un semn benefic. Însă imediat îşi aduse aminte de o şoaptă de odinioară: "Am învățat să urăsc marea pentru că tu o iubeşti... la fel urăsc şi păsările care zboară deasupra ei... pentru că ție îți plac...". Cuvintele nebune şi pline de ură ale demonului de altădată – Ambroisine – făcură ca brusc să o cuprindă teama. Îi reamintiră că undeva, nu se ştie unde, are duşmani care nu se dau bătuți şi nu renunță niciodată. Dar oare şi moartă acea femeie, trimisă ca s-o distrugă, putea încă s-o urmărească şi să-i aducă nefericire?

Domnul de Ville d'Avray coborî la rândul său scara mobilă şi ceru să i se facă loc pe una din bărci; se aşeză ridicându-şi poalele redingotei brodate, galonate – o adevărată capodoperă a croitoriei.

Vâslaşii luară vâslele în mâini. Ca şi restul echipajului, erau îmbrăcaţi în alb, bleu şi auriu, având fiecare la brâu câte un pistol. În cealaltă barcă, şase mateloţi înarmaţi cu muschete completau garda de onoare.

Aşezată în faţă, în picioare, Angelica privea spre oraş. Era nerăbdătoare acum să treacă la acţiune, să încerce să-şi facă noi prieteni, să-şi măsoare puterea seducţiei asupra unor oameni care fuseseră preveniţi împotriva ei. De aceea privind spre oraş, ea fu prima care zări un praf alb în vârful colinei Roc, în spatele unei palisade.

— Păzea! strigă ea.

Abia atunci ajunse până la ei zgomotul surd al detonaţiei, în acelaşi timp cu aerul răscolit de ghiulea – foarte aproape, şuierător, terifiant. Rezultatul fu un zgomot de lemn sfărâmat şi o scuturătură uriaşă. O coloană de apă ce părea fără sfârşit, apărută ca prin minune în faţa navei, căzu ca o ploaie stropindu-i pe toţi. Atins de unda de şoc chiar în momentul în care se pregătea să coboare, tânărul Anne-François zbură pe deasupra capetelor lor şi plonjă la o mică depărtare de ei în fluviu, ţinând mereu strâns la piept caseta de baga cu incrustaţii din aur, unde se aflau obiectele de toaletă ale contesei.

6

Lipsise foarte puţin ca ghiuleaua, trasă din înălţimile Québec-ului, să atingă barca lor, zdrobind-o cu pasageri cu tot. “Gouldsboro” manevra cu o rapiditate exemplară pentru a ieşi în afara liniei de bătaie a tunului inamic. Barca fusese ridicată de un val uriaş, iar vâslaşii încercau din răsputeri să se îndepărteze de vas, pentru ca să nu fie izbiţi de coca acestuia. Cu zgomote de lanţuri şi pocnete, sabordurile de lemn ale navei se ridicau, descoperind gurile mari ale tunurilor.

“Asta e, o să înceapă lupta! se gândi Angelica, scoasă din sărite de mânie şi decepţie. O, nu! Ar fi prostesc să fie aşa!” Fusese aruncată înapoi, pe urmă înainte şi acum, pe jumătate aşezată, se ţinea de ce putea. Domnul de Ville d’Avray, ridicat în picioare, ţipa în direcţia domnului d’Urville, comandantul navei “Gouldsboro”:

— Nu trageţi acolo! O să-mi distrugeţi casa! Trageţi mai degrabă spre stânga, în casa domnului de Castel-Morgeat, trădătorul ăsta de guvernator militar. Vedeţi acolo! Acolo, casa aceea din colţ, deasupra capului Seminarului! Casa cu acoperiş de ardezie. Trageţi! Dărâmaţi!

Dominând tumultul de strigăte şi de ordine ce veneau din toate părţile vocea contelui d'Urville se auzi limpede şi puternică: "Foc!" O salvă asurzitoare făcu să răsune ţărmul şi aerul se umplu de fum acru, în timp ce ambarcaţiunile din jurul navei păreau cuprinse de nebunie. "Gouldsboro" făcea manevre cu toate pânzele întinse, iar celelalte nave ale flotei se apropiau pentru a-i veni în ajutor. O ceaţă gălbuie, plină de ecouri ameninţătoare şi de strigăte, alungase calmul acelei frumoase dimineţi; pe deasupra tuturor, gâştele sălbatice zburau înapoi, spre mal, înnebunite, scoţând strigăte.

Neliniştită pentru soarta tânărului Anne-François, Angelica îl căuta cu privirea peste tot la suprafaţa apei. Ştia oare să înoate? Îl zări nu prea departe de barcă, zbătându-se în apă şi strigă să-i sară cineva în ajutor. Ştia să înoate, dar hainele prea groase din piele de capră îi stânjeneau orice mişcare. În sfârşit, o canoe indiană, condusă de doi sălbatici, se îndreptă spre el. Băiatul se agăţă de o vâslă; puţin după aceea, o barcă de pescari îl luă la bord.

Se aşteptau şi la alte salve, dar ecourile loviturii se îndepărtau descrescând în intensitate; nimic nu se mai întâmplă. Fusese o convulsie – scurtă şi nebunească. Încet-încet fumul se risipi, soarele reapăru, rada portului li se arătă iar întinsă şi strălucitoare, iar oraşul părea mai agitat ca niciodată. De abia atunci îşi dădură seama că barca lor plutea în derivă şi că valurile îi despărţiseră de cealaltă barcă unde se găseau matelotii înarmaţi. Fuseseră prinşi de un curent foarte puternic, care-i purta irezistibil spre cheiurile oraşului de Jos – puţin în aval faţă de Piaţa Regală unde erau aşteptaţi de oficiali.

Dintr-o dată descoperiră câteva persoane înşirate de-a lungul malului, privindu-i cu gurile căscate de uimire. Putură chiar să audă pe cineva strigând: "Uite-o!". Vâslaşii se străduiau degeaba să întoarcă barca. Mareea tocmai creştea şi curentul foarte puternic îi târa în continuare.

— Cu atât mai rău, tragem la mal, hotărî Angelica.

— Dar suntem în zona antrepozitelor şi a halelor, protestă marchizul.

— Tot Québec e şi eu vreau să ajung în Québec.

Contesa se ridică în picioare, aranjându-şi rochia. Soarele făcea să-i strălucească bijuteriile. Barca înainta foarte repede spre țărm. Angelica putea chiar să distingă fețele celor de pe mal şi expresia lor de uimire. Tânăra femeie înțelese că aceşti oameni, din cartierele periferice, care nu sperau să aibă decât frânturi din spectacolul oficial, nu puteau să creadă că se trezeau dintr-o dată în primul rând. Pe de altă parte însă, mai mult ca sigur că erau în mulțime şi oameni ce le erau ostili, care dezaprobau politica guvernatorului şi care erau gata să-i huiduie pe "străinii" care le fuseseră prezentați drept partizani ai Satanei şi aliați ai celor mai răi duşmani ai lor – englezii.

Asta era cauza furiei marchizului. Nu numai că o debarcare în acest punct obscur al țărmului era lipsită de strălucire, dar pe deasupra trebuiau să se şi amestece cu mulțimea de rând. Ratase minunatul spectacol unde ar fi trebuit să joace un rol de prim plan...

— Mulțimea ! Auzi, mulțimea... bombănea Ville d'Avray. Am ajuns foarte bine!

Dar Angelica, încântată să vadă apropiindu-se rapid țărmul, privea cu plăcere grupul compact, care, cu ochii holbați, se uita la barca în care stătea în picioare o femeie cum nu mai văzuseră nicicând, cum doar la Versailles puteai vedea.

Vauvenart, la prova bărcii, striga în zadar.

— Prindeți parâma, îngrămădiților, prindeți parâma!

Dar nimeni nu mişca.

Într-un târziu, cineva prinse coarda pe care o aruncase acadianul şi amară barca. Ville d'Avray sări grațios pe țărm, regăsindu-şi brusc entuziasmul îndată ce vârful pantofului său de satin atinse lemnul umed al debarcaderului din oraşul său preferat. Întinse apoi mâna contesei, care, ajutată de toți cei din barcă şi mai ales de pajii care-i duceau mantia, coborî la rândul său pe platforma de lemn. Bucuria şi sentimentul victoriei se puteau uşor citi pe chipul ei: în sfârşit era în Québec. E drept că şi la Tadoussac puseseră piciorul pe pământul Franței. Dar în Québec, capitala Noii-Franțe, regăsea regalitatea, aproape că putea spune că regăsea Versailles-ul; în spatele acelor case de piatră construite pe pământul Americii, regăsea fața

omniprezentă a regelui – acel rege care o iubise cândva, pe care îl sfidase şi care o alungase – Ludovic al XIV-lea, regele Soare, şi care era acum cel mai mare rege al lumii, regele francezilor.

Pentru că, orice ar fi fost, ticăloşi sau oameni de treabă, oameni de rând sau seniori, cei care o aşteptaseră pe mal erau francezi ca şi ea, care vorbeau aceeaşi limbă ca şi ea, şi mai mult încă, marea majoritate erau din estul Franţei, de unde era şi ea: Poitou. Toate aceste gânduri, ca şi senzaţia că e în sfârşit la ea acasă, îi provocară o plăcere imensă, ce se citea cu uşurinţă pe faţa ei surâzătoare.

Ville d'Avray, încercând să facă faţă situaţiei, se opri lângă ea şi, scoţându-şi sabia şi fluturând-o cu un gest natural, strigă:

— Prieteni, vă salut, eu, marchizul de Ville d'Avray, de-abia întors în oraş! Am onoarea să v-o prezint pe doamna contesă de Peyrac. Hazardul curenţilor a făcut ca domnia sa să vă viziteze înainte chiar de-al vedea pe guvernator. Arătaţi-i plăcerea noastră pentru că aţi fost favorizaţi de soartă şi aliniaţi-vă în onoarea domniei sale, în timp ce eu o conduc spre nefericiţii noştri oficiali, care o mai aşteaptă încă...

Râsete şi urale apărură imediat la auzirea unui asemenea discurs.

— Înainte şi fiţi demni! ţipă iar marchizul.

Îşi coborî sabia, ţinând-o lateral, depărtată de el, cu vârful spre pământ, apoi cu cealaltă mână luând-o pe cea a contesei, începu să urce pe cheiul care se lărgea treptat, dând într-o piaţă întinsă.

— Ne-ar trebui nişte muzică, hotărî Ville d'Avray. Dar nu prevăzusem cortegiul ăsta.

Micuţul Neals Abbal, auzindu-l, îi arătă naiul său. Pe tăcute, marchizul îi dădu încuviinţarea. Lăsă deci mantia contesei în grija lui Timothy şi, aşezându-se în faţa alaiului, duse instrumentul la buze. Muzica, graţioasă şi lejeră, se înălţă în văzduh şi începură să înainteze cu paşi măsuraţi. Ţineau să meargă încet ca să nu dea impresia că se tem de mulţimea adunată. Oamenii însă continuau să aplaude, în timp ce se dădeau la o parte pentru a le face loc să treacă, în sunetele scoase de micul nai de trestie.

Contesa îşi aducea aminte de acele orăşele din Poitou sau din Vendée, unde, pe vremuri, intrase triumfătoare; oamenii i se adresau plini de speranţă şi, ca şi atunci, şi acum ar fi vrut

să-i îmbrăţişeze pe toţi. Cu siguranţă că mulţimea simţea acest lucru, pentru că încet-încet figurile se luminau, începeau să mijească zâmbete. Şi dintr-o dată, toţi izbucniră în râs, privind ceva ce era în spatele ei. Întorcându-se, Angelica văzu că era vorba de pisoiul ei, care urma demn alaiul. Cu coada lui stufoasă ridicată ca un semn al exclamării, motanul părea că-şi potriveşte mersul după paşii lor înceţi şi solemni, ca şi cum ar fi vrut să le spună: "Ei bine, să nu vă fie cu supărare, dar şi eu vreau să intru în Québec!". Angelica rămase atât de mirată să-l vadă acolo, încât se opri brusc. Cum reuşise să vină după ea? Singurul răspuns era că, probabil, ieşise după ea din salonul navei şi se furişase în barcă fără să fie observat de cineva. Dar pentru că îi purtase întotdeauna noroc, Angelica văzu în apariţia lui un semn de bun augur. Iar pisoiul, zicându-şi probabil că dacă fusese recunoscut, asta îl autoriza să ocupe un loc potrivit rangului său, depăşi alaiul din câteva salturi şi se opri lângă Neals Abbal, în faţa lor. O asemenea întâmplare comică reuşi pe deplin să împrăştie răceala – câtă mai exista – cu care fuseseră primiţi. Aplauzele se auziră din nou, dar mai dese şi mai călduroase de data asta.

Mulţimea era din ce în ce mai deasă. Vestea că doamna de Peyrac, Doamna Lacului de Argint, un personaj aproape mitic, în a cărui existenţă nici nu crezuseră de fapt decât pe jumătate, debarcase în micul golf Fund-de-Sac, şi înainta prin cartierul Sub-Cetate, se răspândise rapid şi atrăgea toate persoanele de pe străzi şi din casele învecinate.

Partida părea deja câştigată de ei. Dar tocmai când ajunseseră la marginea pieţei şi voiau s-o ia pe o străduţă paralelă cu fluviul, ce ducea în Piaţa Regală, un grup de oameni apăru în piaţă, cu intenţia clară de a nu-i lăsa să treacă, strigând, mai bine spus urlând:

— Trădătorilor!... V-aţi vândut englezilor...

— Trădători sunteţi voi! Lăsaţi-ne să trecem! Nu vă băgaţi în ce se întâmplă în cartierul nostru! Voi sunteţi vânduţi! Aţi fost plătiţi! Cine v-a plătit?... Iezuitul, nu-i aşa?

— Taci, ticălosule! Spui blasfemii!

În zarva care izbucni în acel moment, prin care locuitorii cartierului care o primiseră pe contesă îi luau vehement apărarea, pietre începură să cadă în toate direcţiile. Un asemenea proiectil ricoşă şi lovi pisoiul, care scoase un mieunat disperat.

— Pisoiul meu! strigă speriată Angelica, văzând că bietul animal făcuse o săritură şi rămăsese apoi nemişcat.

Fără să-i pese de rochia ei, tânăra femeie căzu în genunchi lângă pisoi. Pierduseră controlul situaţiei în piaţă. Oamenii ţipau şi se băteau. Marinarii din barcă formaseră un cerc în jurul ei, pentru a o apăra. Contesa luase animalul în braţe, încercând să vadă dacă şi unde era rănit; din fericire piatra ricoşase înainte de a-l atinge, lovindu-l cu o forţă ceva mai mică. Marchizul, cu sabia întinsă, reuşea cu greu să-i ţină pe turbulenţi la respect. N-ar fi vrut să rănească pe nimeni şi le striga să se calmeze – dar nu-l ascultau.

Brusc, o voce răsunătoare se auzi în tumultul din piaţă:

— Opriţi-vă, ticăloşilor! Nemernicilor! Nu vă e ruşine să daţi într-un animal? Vă arăt eu vouă imediat bătaie!...

În câteva secunde, situaţia fu clară. Ca nişte popice dărâmate de o bilă bine lansată câţiva opozanţi fură aruncaţi cu nasurile în ţărână şi în locul astfel eliberat apăru o femeie solidă, furioasă, cu părul scăpat de sub bonetă, care distribuia în jurul ei porţii generoase de pumni şi lovituri cu piciorul. Rămasă stăpâna locului, veni şi se propti în faţa contesei:

— Nu te teme pentru pisoiul tău, scumpico, şi spuse cu o voce îmblânzită (şi pe un ton confidenţial): n-are nimic, am văzut când l-a lovit piatra. Uită-te, se mişcă. Lasă, o să-l îngrijesc eu. Dă-mi-l mie. Tu n-ai timp acum să ai grijă de el. Du-te unde ai treabă, e mai bine decât să mai pierzi timpul pe aici. L-am trimis pe omul meu să-i anunţe pe drăgălaşii ăia de ofiţeri că eşti aici şi acu' trebuie să pice şi gărzile, să te ducă la Guvernator. Ai încredere în mine. O să-ţi lecuiesc pisoiul.

Luând cu grijă în braţe animalul care începea să scâncească, femeia îi făcu cu ochiul contesei şi dispăru în mulţimea care îi făcu imediat loc să treacă. Se părea că este o persoană cunoscută în cartier şi că avea o mare influenţă asupra oamenilor.

Ville d'Avray îşi scutura manşetele de praf şi îşi aşeza peruca. Timothy îi întinse pălăria care, în focul luptei, căzuse pe jos.

— Ce purtări! Ce purtări! bombănea marchizul. Nu-mi mai recunosc oraşul! Uite ce-nseamnă că crezi toate zvonurile! Dar lasă, am să ţin minte figurile unora dintre bătăuşi şi or să vadă ei! Să mai aştepte doar puţin – o să plătească pentru

insolența lor. Șeful poliției civile este cel mai bun prieten al meu...

Angelica privi în jurul ei. Era din nou înconjurată de persoane dornice să-i placă. Dar incidentul cu pisoiul o tulburase. Era ceva ce nu înțelegea în intervenția acelei femei, și totuși aceasta, în ciuda familiarității ei, îi inspirase încredere. Se uită la marchiz și îi spuse:

— Trebuie să reușim să ajungem până la domnul de Frontenac.

În acel moment, mulțimea se împrăștie cu repeziciune, făcând loc unui bărbat care se îndrepta grăbit spre ei. Și el avea sabia scoasă din teacă și felul în care o ținea arăta tuturor că era gata să spintece – dacă era nevoie – pe oricine îi stătea în cale. Bărbatul avea cizme și pălărie negre, și purta pe deasupra tunicii un patrafir negru, scurt, pe care era brodată cu argintiu o cruce. Contesa recunoscu în acest bărbat îmbrăcat în uniformă de gală a Ordinului de Malta, pe cavalerul Claude de Loménie-Chambord.

7

Fața cavalerului exprima neliniștea.

— Cineva ne-a anunțat că ați fost atacați, îi informă acesta. Slavă Domnului, sunteți teafără. Ce aventură de necrezut... Noi ne uitam spre fluviu și încercam să ghicim ce-o să mai urmeze... Iar dumneavoastră soseați prin spatele nostru...

Surâse. Contesa era emoționată să-l revadă și în același timp, foarte mulțumită– cavalerul de Malta se bucura de o mare influență, iar populația îl asculta.

— Cine a tras în noi? se interesă marchizul.

— Nu se știe încă... Din fericire, domnul de Frontenac a reacționat foarte rapid și cu hotărâre. Era furios că i-au fost încălcate ordinele, vă dați seama. S-a întors în grabă în Orașul de Sus, ca să intervină personal dacă este cazul... Se pare însă că totul este în ordine acum... Veniți! Am să vă conduc până în Piața Regală, unde sunteți așteptați... De acum încolo sunteți sub protecția mea...

Dintr-o dată, cavalerul holbă ochii, dându-și abia acum seama cum era îmbrăcată Angelica.

— Dumnezeule! Doamnă... sunteţi atât de frumoasă!...

Cuvintele lui Claude o făcură să râdă. Când se întâlniseră prima dată la fortul Wapassou, ea purtase numai haine groase, de blană sau de lână, şi cizme; aşa încât acum era mulţumită că i se putuse arăta într-o postură strălucitoare şi extrem de seducătoare.

— Am vrut să nu fac de râs oraşul, răspunse ea. Este o zi deosebită pentru mine.

I se spusese de atâtea ori că Loménie-Chambord se îndrăgostise de ea la nebunie, încât ea nu se putea împiedica să nu cocheteze puţin cu el. În orice caz, un lucru era sigur: fusese de partea lor cu atâta ardoare, încât fusese acuzat că-şi pierduse minţile şi că se lăsase fermecat. Dar le era un prieten loial, iar azi se dovedise şi foarte curajos.

— Şi eu? interveni Ville d'Avray, care încruntase sprâncenele auzindu-l pe contele de Loménie declarând: "Sunteţi sub protecţia mea!" şi continuă:

— Cum adică? Mai întâi, suntem bombardaţi. Pe urmă, ne pierdem escorta. Ajungem la ţărm şi debarcăm în noroaiele cartierelor de la marginea oraşului, fără să ştie cineva pe unde suntem şi să ne sară în ajutor... Luptăm cu mulţimea de rând ca să putem ajunge totuşi până la dumneavoastră. O apăr pe doamna de Peyrac cu preţul vieţii mele, încerc şi reuşesc! să evit o ruptură diplomatică sau poate chiar un război – şi domnul de Frontenac ar trebui să-mi fie recunoscător... Şi după tot ce-am făcut, să nu-mi fie acordată cinstea de a prezenta pe doamna contesă guvernatorului şi celorlalte persoane de vază? Dar ce credeţi dumneavoastră, domnule de Loménie, că este suficient să apăreţi la sfârşit şi o să primiţi rolul principal?...

— Liniştiţi-vă, domnule marchiz, răspunse surprins cavalerul. Vă rog să primiţi toate scuzele. Nu mă aşteptam să vă găsesc alături de contesă.

— Asta e culmea!

— Nu v-am văzut!

— Dar totuşi eu n-am vorbit şi dumneavoastră mi-aţi răspuns. Dar nu eraţi absent, transportat, uimit... de EA, evident... Să ştiţi că înţeleg starea dumneavoastră, pot chiar s-o scuz... dar asta nu înseamnă că am să mă retrag doar pentru atât...

— Ei bine, am să mă retrag eu, consimți râzând contele de Loménie-Chambord.

Totuşi, nu lăsă mâna Angelicăi. Se mută doar la stânga ei, în timp ce marchizul se aşeză la dreapta. Încadrată de cei doi, Angelica îşi făcu intrarea în Piața Regală, ce era plină de lume. Apariția ei provocă mai întâi agitație în rândul oamenilor din piață, apoi tăcere, iar în final izbucniră strigătele, aclamațiile şi ovațiile. Absența domnului de Frontenac atrăsese dereglarea întregului sistem de protocol.

Angelica zări persoanele oficiale în spatele pieței, strânse în jurul unei estrade. Toți erau îmbrăcați cu haine în culori vii sau cu uniforme galonate. Zărind-o la rândul lor, se precipitară spre ea, ca un stol de păsări exotice în zbor. Contesa fu imediat înconjurată de urări şi complimente călduroase, de proteste amicale, de propuneri de a bea ceva, de a se aşeza, de a fi condusă la guvernator, care nici nu era de altfel în piață, aşteptând să fie prezentată unora şi altora, toți persoane importante.

Fură îndrumați spre estrada ridicată în centrul pieței, pe care se aflau mese acoperite cu fețe de masă albe, iar pe mese – păhărele şi ulcioare de cositor, pahare şi carafe de cristal, care străluceau în lumina soarelui, şi ceainice de argint aurit. Dacă n-ar fi fost decât acest amănunt, estrada, şi ar fi fost suficient pentru a-i aminti Angelicăi că se afla în Noua-Franță şi nu în Noua-Anglie. Pentru că Piața Regală era în acelaşi timp şi piața de mărfuri a Oraşului de Jos, estrada din mijlocul ei era folosită în mod sigur la execuțiile capitale – e drept, destul de rar. Cu ocazia sosirii oaspeților, se mulțumiseră doar să scoată lanțurile şi stâlpul de care erau legați condamnații şi să pună în locul lor covoare frumoase. Patru butelcuțe cu vin din insule, ca şi numeroase rânduri cu sticluțe cu rom erau aranjate ca nişte soldăței pe mese.

— Domnul de Peyrac ne-a făcut cadou aceste vinuri excelente, îi explică o doamnă, prietenoasă. Le-a adus dis-de-dimineață cu barca sa, tot aşa cum a adus şi romul acesta, deosebit de bun, trebuie să recunoaşteți, şi lichiorurile pentru doamne.

Deci aşa se explica exuberanța jovială care cuprinsese piața. Angelica se întrebă dacă nu cumva chiar asta fusese intenția lui Joffrey când se apucase "dis-de-dimineață" să împartă băutură pe gratis populației din Québec. Generozitatea

contelui adusese după ea o bună dispoziţie molipsitoare şi de aceea cele câteva lovituri de tun fuseseră tratate cu nepăsare. Totul părea să se aranjeze de minune.

8

În timp ce făcea asemenea reflecţii, un lungan sosea când alergând, când şchiopătând, aproape fără să mai aibă suflu. Era acoperit de atât de mult păr negru, încât obrajii aprinşi de frigul de afară făceau ca faţa lui să pară prin contrast violacee – ai fi zis că e un tip de spaniol cu ochi de jar. Bărbatul se opri brusc în faţa contesei, ca un cal căruia îi apare ca prin minune în faţă un obstacol.

— Dumneavoastră sunteţi doamna de Peyrac? întrebă necunoscutul gâfâind. N-aţi păţit nimic, nu? Nu sunteţi rănită, nu-i aşa?... continuă el, în ciuda protestelor tinerei doamne... Atunci, trebuie să-i anunţăm pe indieni, strigă el, către un grup de vânători cu haine din piele de capră, care se aflau în piaţă. Şeful lor, Narrangasett, vrea să-i aducă pe câmpia de la Abraham, pentru că a aflat că prietenii săi au fost atacaţi... Duceţi-vă repede şi spuneţi-i că nu s-a întâmplat nimic...

Unul dintre vânători, în persoana căruia Angelica recunoscu pe Romain de d'Aubigniere, se repezi în direcţia indicată.

—Marele şef Narrangasett?... Picksarett, strigă ea... a sosit înaintea mea la Québec şi mi-a spus c-o să mă aştepte aici!...

Ofiţerul cu păr negru stătea însă în continuare în faţa ei, cu un aer pierdut. Îşi strânsese nervos mantia pe braţ şi, părând că vrea să execute în faţa ei un politicos salut, ca la Curte, părea în acelaşi timp că a uitat în ce parte a corpului său se află gard spadei. Alergase atât de mult, încât aerul ieşea din gura lui întredeschisă aşa cu iese aburul dintr-o oală ce fierbe.

— Domnul de Castel-Morgeat, locotenent al Regelui Franţei în America, îl prezentă contele de Loménie.

— Domnul de Castel-Morgeat? strigă Angelica. Dumneavoastră aţi tras în noi?

— Nu, la naiba... Îmi dădusem cuvântul şi ştiu să mi-l ţin!

Se sprijini brusc de estradă, gemând de durere.

— Sunteți rănit?

— Nu, m-am ales cu durerile astea oribile din campania de iarnă dusă în ținuturile indienilor irochezi...

O părăsi pe contesă având același aer zăpăcit și se repezi spre un domn care de-abia apăruse în piață, înconjurat de doisprezece soldați în uniforme alb-gri ale infanteriei, cu muschetele pe umăr, căruia începu să-i explice ceva pe un ton foarte repezit.

Angelica ghici imediat că noul venit era guvernatorul Frontenac și din același moment îl plăcu. Ea ceva în omul ăsta, ceva glumeț și simplu, care-ți dădea impresia că-l cunoști de mult timp. Când își încrunta sprâncenele stufoase, privirea îi strălucea cum strălucește oțelul. Dar gura, cu buzele pline sub mustața zbârlită, sugera blândețe, iar ochii îi erau aproape mereu veseli. Se vedea că era militar înainte de toate și că haina elegantă pe care o purta, jaboul înnodat cât se putea de bine, panglicile decorațiilor atent aranjate, ciorapii cu margine aurită bine întinși erau opera unui număr impresionant de valeți. Peruca albă cu care umbla, deși nu era bătrân, era puțin strâmbă. Îl ascultă pe Castel-Morgeat cu atenție, dar nerăbdător și alungă cu un gest al mâinii explicațiile celuilalt.

— Totul este din vina dumneavoastră! îl auzi ea spunându-i guvernatorului militar. Vă lăsați dus de nas, și din cauza slăbiciunii dumneavoastră eu am acum pe cap un grav incident diplomatic. Îl știu pe domnul de Peyrac de mult timp și ne scriem de mai mult de-un an de zile ca să punem la punct alianța noastră. Și ați văzut foarte bine că și-a retras vasele. Ce credeți că ne pregătește acum, că doar n-o să lase nepedepsită o lovitură care era să-l coste nava-amiral!... O să-i trimit imediat un mesaj, și ca pedeapsă, o să-l duceți chiar dumneavoastră, o să vă îmbarcați și o să vă duceți până acolo, chiar dacă o să tragă în dumneavoastră...

La aceste cuvinte, cineva îl informă pe domnul de Frontenac că doamna de Peyrac era deja în piață. Guvernatorul se întoarse și zărind-o, scoase o exclamație, uimit și încântat, și se duse spre ea cu mâinile întinse.

— Doamna de Peyrac! Ce surpriză! Teafără și nevătămată! Și soțul dumneavoastră unde este? Sper că nu este prea supărat pe noi!...

Fără să aştepte răspunsurile la întrebări, îi săruta mâinile şi o privea, ca şi cum nu-şi putea crede ochilor. Apoi se nelinişti din nou:

— Unde este soţul dumneavoastră? Ce face?

— Nu ştiu nici eu...

Foarte repede, Angelica îi povesti păţania lor, cum ea era deja în barcă în momentul loviturii şi cum barca, fiind antrenată de curenţi, a trebuit să se oprească în Oraşul de Jos.

— Cred că domnul de Peyrac este mort de îngrijorare pentru dumneavoastră şi foc de supărat pe mine. Trebuie neapărat să-l prevenim şi să-l liniştim. Şi zicând acestea, dictă imediat secretarului său o misivă plină de scuze şi explicaţii şi o dădu unui ofiţer din suita sa.

— Nu vă duceţi dumneavoastră, spuse, respingându-l cu un gest pe Castel-Morgeat, n-aţi face altceva decât să agravaţi situaţia...

Ofiţerul se sui într-o barcă; se mai pierdu puţin timp până să se găsească un steag alb; până la urmă se făcu unul pe loc din eşarfa albă a unuia dintre domnii prezenţi. Purtată de doi vâslaşi voinici, barca trimisului "plenipotenţiar" se îndreptă spre locul unde se profilau, în ceaţă, vasele flotei contelui de Peyrac. Domnul de Frontenac o urmări cu o privire nerăbdătoare.

— Şi acum, nu ne mai rămâne altceva de făcut decât să aşteptăm.

Angelica se gândi că aşteptarea promitea să fie lungă. Nu putea deloc să ghicească natura deciziilor pe care Joffrey trebuia să le ia după acel schimb de ghiulele. Pe când ea se îmbarca, el era pe mal, împreună cu oamenii lui, în aval de Québec. Se întorsese oare la bord? Sau înainta cu intenţii războinice spre oraşul trădător? Măcar ştia ce i se întâmplase? Trebuiau să stea şi să aştepte rezultatele scrisorii domnului de Frontenac, dacă acestea aveau să existe.

Contesa ar fi vrut să-l întrebe pe acesta cine erau aceia care îndrăzniseră să nu accepte şi să contracareze planurile sale generoase. Era evident că guvernatorul fusese luat prin surprindere şi de aceea nu prea reuşea să-şi stăpânească furia. Se întoarse spre ea:

— Sunt dezolat! Vă pregătisem o primire atât de frumoasă... Organizasem totul aşa cum o cerea eticheta...

Ați fi fost primită ca o regină; ar fi sunat trompetele în cinstea dumneavoastră, tobele ar fi bătut... Şi acum? Ia uitați-vă ce este în piață! Oamenii beau, râd, se poartă de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Se poate să-i fi calmat venirea mea. Dacă mă văd aici, pot fi siguri, cel puțin, că tratativele nu s-au întrerupt.

— Şi dacă domnul de Peyrac refuză să mai discute?

— În acest caz, nu reprezint eu un ostatic de marcă? Mă puteți schimba pe iertarea contelui.

— Iar domnul de Peyrac, la rândul său, vă poate amenința că-i spânzură pe domnii Carlon şi de Bardagne, care sunt în puterea sa, adăugă Ville d'Avray cu un aer încântat.

— Ferească Dumnezeu! Să nu vorbim de şantaj şi de amenințări laşe! se plânse Frontenac. Îmi doream cu totul altceva...

Angelica vru să-l liniştească:

— Domnule guvernator, noi glumeam...

— Râdeți, doamnă?

— Bineînțeles! Până acum nu s-a întâmplat nimic grav! Şi în ceea ce mă priveşte, aş zice că mă aflu într-o companie plăcută. Vinurilor de aici pur şi simplu nu le poți rezista...

— O! atunci să vă urmez exemplul, hotărî Frontenac, luând un pahar de pe una din tăvi, am mare nevoie de el. Să bem pentru alianța noastră! propuse el şi ciocni paharul său de cel al contesei.

Părea emoționat. Angelica, încercând să descopere cauza acestei emoții, îşi aduse aminte că şi el era tot din Aquitania; era deci foarte posibil să ştie anumite lucruri despre ea şi Joffrey, lucruri pe care ceilalți nu le ştiau sau le uitaseră. Privirea lui Frontenac, întâlnind-o pe cea a contesei, părea să evoce imagini vechi, de odinioară.

— La fel de frumoasă cum spune legenda, şopti el. Doamnă, ştiu că n-ar trebui să vă spun asta, dar vă rog să iertați o emoție firească – aş spune, după o aşteptare atât de lungă şi după nişte tratative atât de anevoioase. Faptul că prietenia care mă leagă de soțul dumneavoastră a biruit toate obstacolele aparent de netrecut mă mişcă mai mult decât pot spune. Adineaori, încă tot mai credeam că n-o să reuşim şi că ziua de azi o să fie sfârşitul tuturor speranțelor noastre. Pe urmă sunt

anunțat că ați sosit deja și aud uralele mulțimii... Și acum, în sfârșit, vă pot vedea...

Își goli paharul dintr-o înghițitură și luă un altul plin. Din timp în timp, privea nerăbdător spre fluviu.

— Oare ce se întâmplă? Ce face contele?

În schimb, Angelica, care știa că Joffrey debarcase deja în aval de Québec, nu se aștepta să-l vadă foarte curând, mai ales dacă înaintarea lui fusese întreruptă de incidentul cu lovitura de tun. Dar Joffrey ar fi trebuit să se intereseze totuși de starea flotei și de intențiile celor din oraș, ceea ce însemna că abia atunci ar primi mesajul lui Frontenac.

Prin mulțime circulau valeți cu coșuri mari, pline cu dulciuri. Tot în piață, dar puțin retras, se găsea și un grup de băieți îmbrăcați în negru, cu gulere albe la gât, conduse de câțiva preoți de la seminarul din Québec. Copiii, care fuseseră aduși acolo destul de devreme, aveau obrajii roșii și ochii strălucitori. Băuseră bere de ghimber și acum numai cu mare greutate îi mai puteau ține liniștiți.

Nu departe de copii, un alt grup de sutane negre atrase atenția contesei și ea înțelese că erau călugării iezuiți, a căror prezență fusese cerută, într-o măsură mai mare sau mai mică, de guvernator, pentru a-i cinsti cum se cuvine pe noii veniți și pentru a face să dispară și cea mai mică reticență. Bătăile inimii i se accelerară și se îndreptă spre cavalerul de Loménie-Chambord, luându-l puțin de o parte.

— Domnule de Loménie, îi spuse Angelica încet, sunteți atât de amabil să mi-l arătați pe părintele Sébastien d'Orgeval, dintre ceilalți iezuiți? Știu că este unul dintre prietenii dumneavoastră și știu că și dumneavoastră sunteți prietenul nostru; dar e la fel de adevărat că domnia sa ni s-a împotrivit pe față și că ne e în continuare ostil. Sunt puțin emoționată la gândul că o să fiu în fața lui și aș vrea să mă pregătesc mai întâi pentru o asemenea întâlnire.

Fața contelui de Loménie-Chambord se întunecă și acesta schiță un surâs puțin trist, în timp ce privea indulgent frumoasa față ridicată spre el. Timiditatea o făcea pe zeiță irezistibilă.

— Nu cred c-o să-l vedeți, răspunse. A dispărut de trei zile.

9

— Dispărut? întrebă Angelica, care încă nu-şi dădea seama dacă vestea îi provoca uşurare sau o dezamăgea. Dispărut? repetă. Ce vreţi să spuneţi cu asta?

— Că acum trei zile Sébastien d'Orgeval era încă în oraş. L-am întâlnit de mai multe ori şi am încercat să-l conving să accepte hotărârea guvernatorului şi să vă facă o primire călduroasă. Într-o seară, m-am dus la mănăstire să-l văd; mi s-a spus că-l chemase domnul de Frontenac, m-am dus la guvernator acasă, dar nimeni de acolo nu-l văzuse. L-am aşteptat un timp acolo, dar degeaba. De atunci, n-a mai fost zărit prin oraş.

Angelica rămăsese fără replică, nereuşind să-şi formeze o părere despre această nouă eschivare a iezuitului. După un moment de gândire, se simţi cuprinsă de nelinişte. Oare ce ascundea dispariţia asta? Nu cumva iezuitul se ascunsese pentru a-şi putea pregăti mai bine capcanele?

— Chiar de când a sosit în Québec, a început să adune indieni abénachizi şi huroni pe câmpia de la Abraham şi i-a sfătuit să se opună cu armele debarcării dumneavoastră aici. Unele fenomene ciudate păreau să susţină prezicerea iezuitului, anume că numeroase calamităţi or să se abată asupra noastră. Un vizionar văzuse deja pe cer urcând nişte lumini, aş zice eu obişnuite pentru această latitudine.

— ...Le-am văzut şi eu, murmură ca pentru sine tânăra femeie.

— Sufletele slabe, uşor impresionabile au avut imediat viziunea acelor bărci în flăcări, la bordul cărora se aflau misionarii şi vânătorii morţii în luptele cu irochezii, pentru ca Noua-Franţă să supravieţuiască... Se vesteau nenorociri, se făceau apeluri la vigilenţă... Era uşor să exploateze o asemenea atmosferă de spaimă; eu le vorbeam, în zadar oamenilor. Atunci a sosit şeful indienilor Patsuiketts, care a chemat pe toţi membrii tribului abénachiz să vă primească. A lipsit foarte puţin să nu se işte un război între partizanii lui Narrangasett şi cei ai lui Sébastien d'Orgeval.

Un zgomot îndepărtat se ridică de la o margine a oraşului şi îndreptându-se spre ei ca un tunet ce nu se mai sfârşea, le întrerupse discuţia. Sosea oare Joffrey? se întrebă Angelica îngrijorată. Zgomotul se amplifica şi se apropia din ce în ce mai mult de ei. Apoi, de pe o străduţă în pantă, apăru un soldat, care strigă arătând cu degetul vârful dealului:

— Domnule guvernator, sălbaticii! Vin sălbaticii!

Sute de sălbatici, scoţând din când în când ţipete scurte, alergau pe străzi, prin grădini, sărind peste garduri şi porţi. Sunetele scoase de colierele lor de scoici, în timp ce fugeau, adăugau tumultului un curios clinchet intermitent. Frontenac, cu mâinile în şold, se uita în direcţia din care apărea indienii.

— Ce i-o fi apucat? şi întorcându-se spre Castel-Morgeat, îl apostrofă: Nu puteaţi rămâne acolo sus, ca să-i opriţi acolo, să nu mai ajungă până aici?

— Dar dumneavoastră mi-aţi ordonat, domnule guvernator, să stau aproape de debarcader!

— Cine-i conduce pe sălbatici?

— Piksarett!

— Atunci, să sperăm că nu este decât o manifestare a felului lor de a spune bun-venit!

Dar toţi erau încordaţi, pentru că adesea indienii erau imprevizibili.

— Marele şef Piksarett este în întregime de partea voastră, îi spuse contesei; se spune chiar că este unul dintre prietenii voştri, ceea ce este cel puţin surprinzător.

— Ne-am făcut reciproc nişte servicii, răspunse aceasta şi îi suntem chiar foarte recunoscători.

Ultima dată îl întâlnisem pe marele şef indian în urmă cu trei luni, în golful Laurenţiu, după tragicele întâmplări din Acadia. Înainte de a se afunda în pădure, cu scalpurile sângerânde ale partizanilor Ambroisinei de Maudribourg la cingătoare, îi strigase: "Du-te! Am să te regăsesc la Québec! O să mai ai nevoie de ajutorul meu şi acolo!"... Şi se ţinuse de cuvânt.

Apăruse în capătul străzii Eparges, care se termina cu câteva trepte în piaţă. Absolut singur! Cu un gest imperios, îi făcuse pe războinicii săi să se oprească. O tăcere profundă cuprinse întreaga piaţă, în timp ce o mulţime de capete garnisite cu pene apărură pe marginea parapetului şi a meterezelor.

Piksarett era uşor de recunoscut după talia lui înaltă deşirată. Dar marele şef, care era de obicei pe jumătate gol sau acoperit în întregime cu o blană neagră de urs, era "îmbrăcat" în acea zi într-un mod cu totul deosebit. Dungi de vopsea albă şi roşie se întindeau pe tot corpul, subliniind fiecare muşchi, pectoralii, buricul şi rotulele genunchilor, împodobite cu pene. Pe cap avea o imensă tiară brodată cu scoici, care suporta un nu mai puţin impresionant panaş din pene de toate culorile.

Indianul rămase nemişcat un lung moment, dând tuturor posibilitatea să-l admire, apoi se îndreptă spre Angelica, care era înconjurată de oficialităţile oraşului. O satisfacţie intensă îi strălucea în ochi. Îi adresă contesei doar o singură privire; prima dată când se întâlniseră, fuseseră adversari, apoi aliaţi şi aveau în prezent forţe egale. Grijuliu să-i amintească Angelicăi drepturile de care se bucura, puse o mână hotărâtă pe umărul ei.

— Prizoniera mea, anunţă el.

Şi întorcându-se spre Frontenac, continuă:

— Aşa este, şi tu o ştii. Femeia asta este prizoniera mea şi nu a ta. Am pus mâna pe ea în satul Newehenanik, dar mi-a spus că era deja botezată şi că este franţuzoaică. Ce puteam să mai fac? Dar după cum vezi, am adus-o la Québec; şi tot aici o să vină şi soţul ei, ca să-mi plătească răscumpărarea. Îi cunosc bine pe amândoi şi pot să-ţi spun că sunt oameni cinstiţi. Aşa că te rog să-i primeşti pe oaspeţii mei cu onoruri şi cu încredere.

— Poţi să vezi şi tu cum i-am primit, aşa că fii liniştit. Primirea pe care o să le-o facem la noi acasă o să-ţi bucure inima. Aliaţii noştri sunt aceiaşi, şi pe cei pe care tu-i onorezi cu încrederea ta, eu nu pot să-i consider nedemni să se aşeze alături de mine la masă, sub steagul regelui Franţei şi să împărţim bucatele după ce am fumat pipa păcii. Sunt de aceeaşi părere cu tine: ziua de azi este o mare zi pentru pacea tuturor naţiunilor!

Satisfăcut, Piksarett se întoarse spre cei din piaţă şi începu să-i certe pe toţi. Angelica înţelese că le prezenta faptele bune pe care ea le făcuse, iar printre cele mai importante, după părerea indianului, era puterea ei de a porunci spiritelor şi de a-i "învia" pe cei aproape morţi, atingându-i cu mâinile. Din fericire, discursul său fu scurt şi ea speră să nici nu fi fost ascultat cu prea mare atenţie. Cu un gest imperios, Piksarett o prezentă mulţimii, pe care o invită s-o aclame pe contesă. Uralele se ridicară în văzduh aproape imediat şi zgomotul, la care participau

acum şi sălbaticii, deveni atât de puternic, încât acoperi sunetele unor trompete şi tobe, care soseau în piaţă pe nişte străzi ce veneau dinspre fluviu.

Şi toţi văzură dintr-o dată, la intrarea în piaţă, un rând de muzicanţi, iar în spatele lor oameni înarmaţi cu suliţe, purtând scuturi şi coifuri de oţel negru care străluceau în soare. Joffrey de Peyrac şi suita sa.

10

Cu inima bătându-i de emoţie, Angelica trebui să admită că rândul dublu de toboşari, apoi de fluieraşi, înaintând cu îndrăzneală, toţi având costume de un alb strălucitor, cu centurile brodate cu auriu, cu bonetele bleu cu însemne aurii, produceau un efect surprinzător asupra tuturor celor din piaţă. Fără să se oprească din cântat, muzicanţii formaseră din mers un culoar de onoare.

Şi mai impresionaţi încă erau spaniolii contelui, cu armuri şi coifuri negre, care, cu suliţa în mână, reprezentau garda de onoare a lui Joffrey de Peyrac. Don Alvarez, căpitanul lor, îşi luase expresia severă a unui hidalgo care pătrunde într-un oraş flamand. Steagurile cu însemnele de arme ale căpitanilor celor cinci nave fluturau în vânt; în fruntea lor, emblema contelui de Peyrac, pe care acesta o afişase la Gouldsboro şi la proprietăţile din Maine: un scut argintiu pe fond albastru.

— Ia te uită, exclamă cineva, când era în Mediterana îşi purta scutul de argint pe fond roşu...

Angelica se întoarse imediat, încercând să-l repereze în mijlocul tuturor feţelor îndreptate spre alaiul noilor veniţi, pe cel care rostise acele cuvinte, pe un ton uşor sarcastic. Era deci cineva, în toată mulţimea de francezi adunată în piaţă, care ştia că în spatele contelui de Peyrac se ascundea Rescator, piratul din Mediterana? Nu putu să recunoască nici o faţă. Şi la urma urmei, ce importanţă avea? Faptul că cineva ştia era oare un pericol? Ar fi trebuit să se aştepte la asemenea întâlniri. Dorind să pătrundă în acea societate restrânsă care conducea Noua Franţă, ce avea strânse legături cu Curtea Franţei, era aproape

normal să vadă apărând din când în când fantomele trecutului. Dar oare se temea de ele?

Nu avu timp să mai întârzie cu asemenea gânduri. Spaniolii se aranjau şi ei pe două laturi faţă în faţă, ridicându-şi suliţele şi formând astfel o boltă de onoare, pe sub care înainta contele Joffrey de Peyrac de Morens d'Irristru. Mulţimea începu să se agite, iar agitaţia putea însemna emoţie, teamă, o anumită ostilitate, dar şi uimire. Pentru că soţul ei înainta ducând-o de mână pe Honorine, fiica lor.

Farmecul straniu pe care îl degajau silueta înaltă de cuceritor şi faţa marcată de cicatrici – semn al unei vieţi foarte agitate, era parcă atenuat de prezenţa fetiţei. Bărbatul avea ochii negri, părul negru şi atât de des, încât făcea inutilă prezenţa oricărei peruci şi afişa o eleganţă oarecum războinică – purta cizme înalte, după moda engleză, mănuşi brodate, iar cele două banduliere din piele de Cordoba suportau greutatea pistoalelor cu mâner de argint; toate îl apropiau mai degrabă de imaginea pe care şi-o făceau oamenii de treabă despre un pirat din Caraibe.

Dar ce-i uimea pe toţi era blândeţea surâsului său şi mai ales gestul simplu şi natural cu care o conducea pe fetiţă spre guvernator şi spre ceilalţi demnitari. S-ar fi spus că ar fi vrut mai mult să fie ea prezentată, decât el însuşi.

Honorine era absolut adorabilă. Rochia ei de o nuanţă incertă, bleu-vert, făcea să-i strălucească părul de culoarea aramei, lăsat liber pe umeri. Ea, care de obicei se îmbrăca foarte simplu, pentru a nu fi stânjenită în mişcări, suporta acum cu stoicism gulerul înalt de dantelă, susţinut de galoane cu broderii din fir argintiu, care o obligau să-şi ţină gâtul drept. Îndura fără să crâcnească şi corsajul rochiei, împodobit cu franjuri de un roz pal, ca şi nodurile de aceeaşi culoare care legau, la încheieturile mâinilor, mânecile bufante ale lenjeriei fine. Sub braţul stâng avea o pălărie cu pene verzi şi roz. Ar fi fost însă prea mult să-i ceară micuţei să o poarte pe cap; se putea prezenta foarte bine şi cu ea sub braţ, pentru că multe doamne, din cauza coafurilor din ce în ce mai complicate, obişnuiau s-o poarte aşa, după modelul bărbaţilor.

Fetiţa avea aerul unei prinţese, aşa cum se apropia, foarte serioasă şi demnă, alături de tatăl său. Şi în timp ce toţi erau cu ochii pe ei, marinarii de pe "Gouldsboro" se împrăştiară în piaţă,

iar cei înarmaţi cu muschete se plasară în locurile dinainte stabilite, cu mâinile în centuri.

Toate aceste mişcări trecură neobservate. În spatele contelui apărură apoi în piaţă cei doi fii ai săi, Florimond şi Cantor, nişte băieţi frumuşei, de 16 şi 18 ani, iar în urma lor, un grup de persoane dintre cele mai distinse, în care – în cel puţin două dintre ele – Québec-ul putea recunoaşte figuri stimate, familiare: fie propriul intendent al Noii-Franţe, domnul Carlon, care revenea din Acadia, fie domnul d'Arreboust, pe care toţi îl crezuseră plecat spre Europa. O a treia persoană, un bărbat cu o faţă frumoasă având un aer demn şi serios, era necunoscută, dar se presupunea că este un trimis extraordinar al regelui, sosit pe vasul care se împotmolise şi care fusese salvat de la înec de vasele domnului de Peyrac. Prezenţa acestor domni, ca şi a celorlalţi naufragiaţi de pe "Saint-Jean-Baptiste", transformase intrarea în oraş a unui vestit pirat într-o trecere în revistă a celor mai importante alianţe, necesare pentru a restabili relaţiile de bună vecinătate.

Dând drumul mâinii tatălui său, Honorine făcu o plecăciune adâncă domnului de Frontenac, apoi, după o clipă de gândire, făcu una şi în faţa lui Piksarett; odată îndeplinită misiunea sa, o luă la fugă. Angelica crezu că fetiţa o să vină spre ea, dar copilul se îndreptă spre domnul de Loménie-Chambord, pe care-l zărise de cum intrase în piaţă. Emoţionat de acest gest, cavalerul o ridică în braţe şi o strânse la piept.

— Mi-ai pregătit un cuţit pentru scalpat? îl întrebă Honorine, după ce-l sărută pe amândoi obrajii. Şi tu, şi domnul d'Arreboust mi l-aţi promis când aţi venit la Wapassou...

Cavalerul fu surprins, căci la drept vorbind promisiunea făcută îi ieşise complet din minte. Dar din fericire pentru el, fetiţa fu imediat acaparată de alte persoane, doamne şi domni, care o găseau fermecătoare şi voiau s-o sărute şi s-o felicite.

Aşa că, în ciuda eforturilor guvernatorului, care ţinea mult la acest lucru, protocolul nu se putu menţine foarte mult timp. Intervenţia copilului destinsese atmosfera şi toţi începuseră să se strige, să se prezinte unii altora, să se recunoască. Domnul d'Arresboust fu înconjurat de prieteni încântaţi să-l revadă, pentru că toată lumea crezuse că ajunsese la Bastilia, iar presupusa lui dizgraţie afectase serios numeroasele persoane cu vederi conciliatoare din colonie.

Dar domnul de Frontenac se încăpățână să facă măcar câteva prezentări oficiale: membrii administrației sale civile și militare cel puțin. După guvernator și ofițerii săi, urmară componenții consiliului suveran, domnii Gaubert de la Meloise, Magry de Saint-Chambord, Hambourg de Longchamp, Basile, Golin, procurorul Noël Tardieu de la Vaudiere, grefierul Nicolas Carbonnel. Joffrey de Peyrac saluta la fiecare nouă prezentare, schimbând câteva cuvinte cu noile sale cunoștințe; alături de el, Angelica se străduia să rețină cât mai multe din numele noi ce se rosteau în fața ei. La rândul său, contele le prezentă celorlalți pe fiii lui și ofițerii din suită, scutierii și în cele din urmă – pe domnul de Bardagne, trimisul regelui, care așteptase în tot acest răstimp foarte răbdător.

Angelica, care rămăsese în dreapta domnului de Frontenac, se găsi astfel foarte aproape de domnul de Bardagne, când acesta își prezentă scrisorile de acreditare, în timp ce Peyrac explica pe scurt cum avusese onoarea să-l poată ajuta pe reprezentantul Maiestății Sale, aflat pe un vas ce nu mai putea continua călătoria.

După un timp care-i păru nesfârșit, Angelica reuși să se strecoare până lângă soțul ei; contele îi luă mâna și-i sărută ușor vârful degetelor.

— Ce ți-am spus? șopti el. Au câștigat!

— Cine?

— Frumoșii tăi ochi verzi!

— O! Joffrey! Am crezut la un moment dat că totul era pierdut... Ce-a fost cu lovitura de tun?

— Nu știu încă... Vreun fanatic. Poate că a fost "marele atac" pregătit de dragul tău prieten, părintele d'Orgeval...

— Nu este în Québec, a dispărut acum câteva zile, mi-a spus domnul de Loménie...

— Chiar așa?! exclamă contele, după care zâmbi și Angelica ar fi jurat că nu era foarte surprins de acea "dispariție".

— Ei bine, asta e o veste bună! reluă Peyrac. Avem un dușman mai puțin de înfruntat...

Dar se vedea cu ușurință că era foarte vesel. Oare ce mai uneltise? se întrebă ea. Cine provocase "fuga" părintelui d'Orgeval? Parcă Joffrey făcuse odată aluzie la un spion pe care-l avea chiar în oraș, în cercurile cele mai importante...

Privi de jur împrejur, întrebând din ochi toate acele feţe noi, dar joviale şi însufleţite. Toată lumea se distra nebuneşte.

— Mi-a fost frică pentru tine, să ştii, murmură Joffrey, profitând de zarva din jur ca s-o atragă lângă el şi s-o îmbrăţişeze. Lovitura aia de tun putea să vă omoare pe toţi... Din fericire, mesajul pe care mi l-a trimis domnul de Frontenac mă asigura că a fost o eroare, că totul merge bine acum şi asta în ciuda răspunsului... violent, trimis de pe "Gouldsboro".

— Da, riposta dumneavoastră a fost dură, interveni Frontenac, prinzând din zbor ultimele cuvinte. Slavă Domnului, n-au fost morţi... doar o casă distrusă, cea a... adică, o meritau... în sfârşit, o să vă explic mai târziu...

Oraşul părea scăpat de un blestem. Copiii prinseseră curaj şi alergau peste tot, mâncau, beau şi provocau pe indieni la alergare sau la tir, sau veneau să admire de aproape toaletele somptuoase ale doamnelor şi domnilor din Oraşul de Sus, care coborâseră azi în Oraşul de Jos. Oamenii contelui făceau cunoştinţă cu cei ai guvernatorului şi luau halbe de bere sau pahare cu vin din mâinile numeroaselor tinere care serveau.

Angelica văzu cu surprindere cum Honorine sărută un băieţel, unul din elevii Seminarului; copiii rămăseseră ţinându-se de mână şi uitându-se gravi unul la celălalt. Contesa se apropie de ei:

— De ce l-ai sărutat pe băieţel? De unde îl cunoşti?

— Ştii foarte bine că i-am dat o bucată de zahăr anul trecut când a venit la noi, mamă, înainte ca totul să ardă, răspunse Honorine dând din cap.

Fetiţa avea o uimitoare memorie a feţelor şi a tuturor lucrurilor în general şi nu era prima oară când Angelica îşi dădea seama de asta. Uitându-se mai atentă, îl recunoscu şi ea pe micuţul Marcelin, nepotul domnului de L'Aubigniere, care, după ce fusese trei ani ţinut prizonier de nişte irochezi, fusese dat de aceştia canadienilor care-i încercuiseră lângă Kennebec, în schimbul eliberării lor. Micuţul nu spunea nimic.

— Ai păstrat bilele pe care ţi le-a dat Thomas? întrebă Honorine? Vorbeşti franceza acum?

Dar puştiul rămânea tăcut. Angelica ghici totuşi, după sclipirea malițioasă şi neîncrezătoare din ochii lui albaştri, că şi el o recunoscuse.

Uimită că o văd îngenuncheată în fața unuia dintre elevii Seminarului, sensibili la imaginea pe care contesa o oferea, cu lunga ei mantie de blană albă desfășurată în jurul strălucitoarei rochii bleu, oamenii începuseră să se strângă în jurul ei. Dar sosirea bruscă a acelor acadieni care fuseseră și ei pe "Gouldsboro", prilejui un nou schimb de saluturi.

— Hotărât lucru, domnule conte, ați reușit să-i aduceți pe toți cei care au întârziat, începu guvernatorul. Încep să-mi dau seama că, fără dumneavoastră, foarte mulți dintre ai noștri n-ar fi putut să ajungă în Québec în toamna asta. Se circulă din ce în ce mai greu în Golful Francez, cu toți englezii de acolo pe capul nostru... Însă știți că m-aș bucura să-i dați vești despre acele fete, despre care mi-au scris încă din vară, cu multe recomandări, călugării ordinului Saint-Sacrement. Știam că binefăcătoarea lor, ducesa de Maudribourg, navlosise un val pe cheltuiala ei și le luase pe toate cu ea... Dar de mult n-am mai aflat nimic despre ele...

Frontenac se opri din vorbă, privind uimit spre ceva care se găsea în spatele contelui și contesei de Peyrac.

— De ce te închini, soldat?

— Tocmai ați pronunțat numele acelei femei, domnule guvernator, se bâlbâi, tulburat, Adhémar, care, ascuns pe jumătate după Angelica, își făcea neîncetat semnul crucii. Maudrobourg. Doamne, ai milă de noi! Toată lumea știe că era un adevărat diavol!

Din fericire, spusele soldatului, ciudate și neclare, se pierdură în zgomotul pe care-l făceau numeroșii noi-sosiți, care vorbeau toți odată. Joffrey putu în sfârșit să-l informeze pe domnul de Frontenac despre soarta ducesei de Maudribourg.

— Domnule guvernator, aveați dreptate să vă temeți de ceva rău. "Licorne", vasul doamnei, s-a scufundat lângă țărmurile Acadiei, cu călători cu tot. Fiindcă din întâmplare eram acolo, am putut salva câteva dintre acele fete nefericite, dar, din păcate, ducesa a pierit în naufragiu.

— Dumnezeule! exclamă Frontenac. Doamnele din Confreria Sfintei Familii or să mă facă în toate felurile!

— Le-am adus cu noi pe cele pe care le-am salvat...

— Și ce-o să facem cu ele, dacă binefăcătoarea lor nu mai este aici, să le ajute? se lamentă guvernatorul, uitându-se disperat în jur. Am s-o întreb pe doamna de Mercouville...

Este o doamnă foarte înţeleaptă şi foarte activă – este preşedinta Confreriei Sfintei Familii; trebuie să ne dea o idee... În orice caz, trebuie să convoc Marele Consiliu mâine... nu, poimâine... aş vrea să vă las, dumneavoastră şi doamnei de Peyrac, timpul să vă instalaţi în noua dumneavoastră locuinţă... după un drum atât de lung... cred că m-am gândit foarte bine. Dacă am văzut că o aşteptăm degeaba în toamna asta, am hotărât să vă punem dumneavoastră la dispoziţie casa pe care o pregătisem pentru ducesa de Maudribourg... este una dintre cele mai frumoase clădiri de aici...

De fiecare dată când Adhémar auzea numele ducesei, se închina, astfel încât căpitanul lui, Vanneau, se văzu obligat să-l ducă de acolo. Era mai bine să nu atragă atenţia asupra lui, mai ales în uniforma nouă, strălucitoare pe care o purta, atât timp cât nu se renunţase la acuzaţia de dezertare, ce risca să-l urmărească pe bietul soldat şi în Noua-Franţă.

Ca o reacţie, parcă, la complotul plănuit de ducesă, guvernatorul alese chiar acel moment pentru a-i prezenta pe călugării iezuiţi. Dar pentru că ştia deja că d'Orgeval nu se găsea printre ei, Angelica îi privi fără teamă; nu se putea împiedica, însă, să nu se simtă şi puţin dezamăgită. Duşmanul lor, pe care de altfel nu-l văzuseră niciodată şi care se ferea mereu de momentul confruntării, rămânea în continuare o prezenţă neliniştitoare. Ar fi fost bine să poată încrucişa armele cu el, odată pentru totdeauna, să poată înfrunta "privirea albastră şi dură ca safirul" de care le vorbise Ambroisine.

Lipsit de acea prezenţă, grupul iezuiţilor, în jur de 12 oameni, în pofida expresiei lor de politeţe distantă, nu inspira teamă.

Superiorul lor, părintele reverend de Maubeuge, i se păru contesei un personaj enigmatic. Se spunea că petrecuse mulţi ani în China, printre savanţii care fondaseră observatorul din Pekin. Era oare rezultatul reputaţiei sale? Nu te puteai totuşi împiedica să nu descoperi la acest călugăr, de origine picardă, asemănări ciudate cu asiaticii printre care trăise un atât de îndelungat timp. În vârstă de aproape 60 de ani, poate chiar mai mult, avea pielea netedă, de culoarea fildeşului, gesturile lente, trăsăturile impasibile, luminate însă uneori de o sclipire de veselie. Barba lui cenuşie era tunsă scurt, cu cioc. Schimbă saluturi politicoase cu contele de Peyrac, dar desele formule

prețioase cu care își puncta discursul îți creau impresia că aparține unei alte rase, foarte diferită de francezii zgomotoși și vioi care îi înconjurau.

Deși nu-i aruncă Angelicăi decât o scurtă privire, aceasta avu senzația că fusese cercetată de reprezentantul unei lumi misterioase și inaccesibile. Și cu toate astea, nu simți nici un fel de teamă.

— Nu putem uita, doamnă, că vă datorăm viața unuia din frații noștri, îi spuse iezuitul, pe un ton liniștit și monocord și pentru că ea se arătă mirată, domnul Maubeuge se întoarse spre un alt călugăr, un bărbat cu barbă neagră și deasă și în care Angelica îl recunoscu pe surâzătorul părinte Massérat.

— Dumneata aici, părinte? Ce surpriză plăcută. Te rog să mă ierți că nu te-am recunoscut mai devreme...

— Eu vă rog să mă scuzați. Stăteam și mă holbam la dumneavoastră și nu recunoșteam, în doamna care a apărut în piață, pe buna noastră gazdă din Wapassou, căreia îi datorăm faptul că mai suntem încă în viață și că nu ne-am transformat în stane de gheață, știți, atunci, în seara zilei de Bobotează. Am întârziat să vă prezint salutul meu...

Începură să invoce amintirea acelei ierni îngrozitoare, când părintele Massérat îi ajutase să îngrijească răniții.

În piață sosiseră și Fetele Regelui, însoțite de Yolande și Chérubin și de călătorii de pe "Saint-Jean-Baptiste" pe care-i salvaseră de la naufragiu vasele lui Peyrac. Angelica văzu de departe că fetele fuseseră așezate lângă canadienii drăguți și amabili cu care făcuseră cunoștință pe "Gouldsboro" și că aceștia le serveau cu dulciuri și băuturi, încercând să le încurajeze și să le înveselească.

Erau fără îndoială în Québec! Și sosise momentul să vadă cum o să se rezolve o grămadă de amănunte. De exemplu, ce-or să facă, cu nefericitul englez din Connecticut, Elie Kempton, prins de căpitanul lui "Saint-Jean-Baptiste" în golful Saint-Laurent? Nici nu-l arătaseră până acum, căci ar fi fost cu siguranță întemnițat ca dușman al francezilor, sau vândut ca sclav, fie indienilor, fie vreunei familii pioase, dornică să-l converteasă la catolicism.

Angelica scoase o exclamație: din cauza băuturilor tari ale canadienilor, uitase de pisoiul ei!

— Să nu vă temeţi, o încurajă Ville d'Avray. Este pe mâini bune şi să ştiţi că se poate conta pe Janine Gonfarel, când a trecut de partea cuiva.

— Janine Gonfarel! repetă Angelica, doar nu vreţi să spuneţi că... f... femeia... a... aceea grasă... care a apărut în piaţă... Dar ni se spusese că este foarte devotată iezuiţilor şi că nouă ne este ostilă...

— Aşa şi e... Însă trebuie să credeţi că iubeşte cu adevărat animalele. Era de acord să se arunce cu pietre, dar în dumneavoastră, nu în pisoi... Liniştiţi-vă! Liniştiţi-vă, insistă marchizul văzând-o că păleşte. Vă asigur că are inimă bună... Lumea se cam teme de ea şi este adevărat că terorizează aproape tot oraşul cu limba ei ascuţită. Nu este zi în care să nu vină la castel sau la magistratură ca să se plângă de ceva sau să reclame altceva... Să fiţi sigură că pisoiul dumneavoastră o să fie bine îngrijit, chiar răsfăţat... Gândiţi-vă doar că ea este patroana tavernei "Vasul Franţei", unde se mănâncă dumnezeieşte. Este o femeie de treabă, şi eu ţin la ea cum aş ţine la o soră...

Însă în ciuda protestelor marchizului, Angelica simţea o grijă, o teamă nedefinită. Orice ar fi spus marchizul, intervenţia acelei femei cu apucături de bărbat o nelinişteа încă de atunci, iar acum, când ştia că fusese vorba de Janine Gonfarel, unul din duşmanii lor, nu se simţea cu mult mai liniştită. Dar îi fu imposibil să se gândească mai adânc la asemenea lucruri, în vacarmul şi agitaţia din jurul ei.

Sunetele maiestuoase ale clopotelor coborâră chiar în acel moment din Oraşul de Sus până în piaţă, trezind ecourile falezelor şi amplificând tumultul din piaţă.

— Te Deum-ul! strigă guvernatorul. Şi Prea Sfinţia sa, care ne aşteaptă de ore în faţa catedralei!...

Asta era tot ce mai lipsea.

11

— Am adus pentru monseniorul de Laval un cadou – sper să-i placă, spuse Peyrac.

— Ce fel de cadou?

— Moaşte.

Şase marinari de pe "Gouldsboro" înaintară, ducând pe umeri o targă pe care se afla o casetă de argint.

— Am aflat că biserica dumneavoastră, Notre-Dame-de-Québec, are moaştele sfinţilor mucenici Saturnin şi Felicia, şi le-am adus şi pe cele ale sfintei Perpetua; cei trei, după cum ştiţi, au fost martirizaţi lângă Carthagina, în primele secole de după Christos.

Deşi era puţin probabil ca domnul de Frontenac să fi ştiut asemenea amănunte, îşi scoase respectuos pălăria şi se închină.

— Moaşte! Episcopul o să fie încântat; a îngropat deja mai mult de optzeci de moaşte sub altarele bisericilor de aici. Oraşul nostru este un oraş sfânt.

Alaiul se organiză în frunte cu muzicanţii, apoi steagurile. Caseta cu moaşte, înconjurată de iezuiţi şi de preoţii seminarului, care o apărau de agitaţia celor de rând, venea după persoanele oficiale, purtată de oamenii din echipaj.

Angelica refuză trăsurica propusă de marchiz, în timp ce Frontenac îi şoptea că trăsura de onoare, pe care i-o pregătiseră, nu putuse să-şi facă drum prin mulţime. Dar era mult mai plăcut să mergi pe jos spre catedrală, scăldată în lumina aurie a acelei frumoase zi de sfârşit de toamnă... Soarele, chiar deasupra lor, mai împrăştia încă puţină căldură...

De-a lungul străzii Montagne – drumul principal spre catedrală – se înşirase o mulţime uriaşă de oameni, care făcea ca strada să pară un torent cu ape tumultuoase şi întunecate. Dar "apele" se dădeau la o parte din calea alaiului, şi după ce acesta trecu şi de ultimele case, ale căror ferestre nu se mai zăreau de capetele privitorilor curioşi, avu mai mult loc de desfăşurare.

La plecare, îngustimea drumului ridicase probleme de protocol. Cine trebuia să stea în dreapta guvernatorului, domnul de Peyrac sau domnul de Bardagne? Frontenac rezolvă chestiunea "a la française", adică într-o manieră galantă: o plasă pe Angelica la dreapta sa şi se aşeză în fruntea celor ce mergeau spre catedrală. Pe urmă, când strada se mai lărgi puţin, la stânga guvernatorului se aşeză domnul de Bardagne, căruia nimeni nu-i acordase până atunci vreo atenţie. Era luat drept ofiţer de escortă al contelui, care mergea în spatele domnului de Frontenac, iar silueta lui înaltă şi veşmintele foarte elegante atrăgeau acum privirile tuturor şi suscitau, ca şi frumuseţea

contesei, exclamații și comentarii pasionate. Rumoarea uralelor și a aplauzelor însoțea cortegiul.

Angelica și Joffrey de Peyrac urcau deci, alături de ceilalți, drumul care ducea de la cheiurile portului în partea aristocratică a orașului, construită la înălțime; drumul li se părea la fel de aspru, de abrupt și de bolovănos ca și drumul spre Paradis; descoperiseră însă, pe măsură ce înaintau, imagini de o surprinzătoare frumusețe.

Ajunseseră la punctul culminant al drumului. Angelica se opri, dornică să îmbrățișeze cu privirea orizontul nemărginit, a cărui frumusețe îi însoțea parcă în drumul lor. Din locul unde se aflau, fluviul le apărea ca un imens golf, strălucitor în lumina soarelui, golf căruia nuanțele trandafirii și azurii ale munților din depărtare îi prelungeau la infinit contururile. Cerul și apa îți creau impresia că se unesc, căpătând o aceeași nuanță sidefie; departe, jos, se zăreau vasele micii flote a contelui aranjate în semicerc în fața orașului, ca niște jucării minuscule pe o oglindă uriașă.

Se puseră iar în mișcare și, la un colț, întâlniră un preot în ținuta de ceremonie, ce însoțea doi băieți cu saboți uriași în picioare, dar în rest îmbrăcați în aceeași ținută de gală. Unul scutura un clopoțel cu coadă de lemn, celălalt se cocoșa sub greutatea unei cruci de argint, pe care încerca din toate puterile s-o țină dreaptă. Un dog se ținea după ei.

Atitudinea preotului era aceea a profetului chemat să amintească omenirii uituce și păcătoase că viața era durere și că slujirea lui Dumnezeu trebuie făcută înainte de orice.

Prezența câinelui schimba totul. Dacă fața preotului exprima mânia, animalul, așezat pe picioarele din spate, cu limba atârnândă, care se uita la mulțimea de oameni cu o privire blândă, era chiar imaginea orașului; prezența lui scădea mult din solemnitatea cu care preotul dorea să-și rostească discursul. Făcându-se că n-o observă pe contesă, care nu era totuși o apariție de neglijat, ecleziastul se adresă guvernatorului pe un ton imperios.

— Aceasta este ora pentru Te Deum? Ceremonia era prevăzută pentru vecernie, și dumneavoastră ajungeți de-abia acum. Corul a prins rădăcini în catedrală, s-a ars provizia de tămâie pentru o săptămână, iar monseniorul episcop este pe cale să se reîntoarcă acasă la domnia-sa!

— Ei, părinte, crezi că orice incident diplomatic se poate rezolva pe loc, în grabă? Mai ales când s-a tras cu tunul... Dar dumneata ce faci aici? Te plimbi, în loc să fii la catedrală, alături de cântăreți...

— Am fost trimis să duc sfintele taine victimelor bombardamentului.

— Ce? Loviturile alea prosteşti au făcut victime? Sunt morți?

— Doi. Dar au putut să se mărturisească înainte de a muri.

Guvernatorul se opri brusc şi împinse pălăria pe ceafă, scărpinându-se sub perucă, îngrijorat.

— La dracu! Ce zic familiile lor? Vecinii?

— Erau hoți, răspunse sec vicarul. Nimănui nu-i pasă de ei. ştiau că domnul şi doamna de Castel-Morgeat, stăpânii casei, sunt plecați şi încercau să fure diferite lucruri de acolo.

— Bravo! se auzi din mulțime glasul lui Ville d'Avray, în timp ce păgubaşul furios, încerca să-şi facă loc printre oameni până la marchiz.

— Vă reamintesc respectuos că toată lumea vă aşteaptă în fața catedralei, se adresă preotul, guvernatorului. Vă implor, grăbiți-vă! O asemenea întârziere la slujba Domnului este de neiertat!

Cu un ghiont, le indică micilor lui însoțitori să-şi reia drumul, ceea ce ei şi făcură, tropăind din saboți, unul înălțând crucea cât de sus putea, celălalt scuturând clopoțelul. Câinele se ridică, încetişor şi dând agale din coadă, îi urmă cu un aer plictisit.

Toată lumea se luă după ei. Întorcând spatele fluviului, se îndreptară spre marginile platoului care lărgea brusc drumul. Limitele Oraşului de Sus se anunțau prin case mai spațioase, aşezate în mijlocul unor grădini frumoase, înconjurate de rânduri de cedri; multe asemenea case aveau prestanța unor castele micuțe, de țară, aşa cum erau înconjurate de livezi. În dreapta trecuseră de un cimitir, construit pe terase, deasupra fluviului.

Un puternic miros de grăsime de urs şi de fum ajunse la nările lor în momentul când trecură prin intersecția celor patru drumuri; în acelaşi timp, toți locuitorii huroni ai unui sat mititel, din spatele catedralei, se îngrămădiră, femei copii, câini, să vadă alaiul; bărbații strigau, aplaudau şi dansau.

Alaiul profită de pauză şi de spaţiul larg al intersecţiei pentru a se rearanja după alte reguli, ca să ajungă în Piaţa Mar a oraşului de Sus cu toată pompa cerută de etichetă. Muzicanţii fură mutaţi în spatele crucii preotului, venea apoi caseta cu moaştele sfinte, înconjurată de sutanele preoţilor şi de penele marilor şefi indieni.

Catedrala era la marginea unei pieţe întinse, mărginită de case şi pomi, puţin înclinată, cum erau de altfel toate spaţiile libere din oraş. Clopotniţa se găsea la intersecţia planului de trei sferturi cu faţada; era orientată spre piaţă şi avea o poartă mare şi două ferestre, foarte frumoase, rotunjite. Locul din faţa catedralei, foarte întins, cu o mulţime de trepte construite pentru a repara denivelarea solului, era plin de sutane şi mantii preoţeşti.

Lungimea marginilor de dantelă ale costumelor de ceremonie ale ecleziaştilor varia în funcţie de gradul ierarhic. Cei mai mici copii din cor aveau sutane roşii, cei mai mari – sutane negre. Scuturând după obicei cădelniţele, sau ţinând lumânări mari în mână, cu capul drept, îl încadrau pe episcop, care stătea la capătul scărilor, în faţa uşii deschise a catedralei.

Monseniorul de Laval era un bărbat de vreo 50 de ani, cu o ţinută foarte demnă. Mitra pe care o purta îl făcea şi mai înalt încă. Ţinea în mână cârja episcopală, semnul distinctiv al puterii sale, care-i conferea calitatea de păstor al sufletelor credincioşilor săi. Pe când înainta, soarele făcea să strălucească pietrele preţioase care împodobeau cârja şi inelele de pe mâna înmănuşată a episcopului.

Contele de Peyrac se apropie, se înclină şi, îndoind un genunchi, sărută inelul pe care i-l întindea monseniorul de Montmorency-Laval. Când mulţimea îl văzuse că se desprinde din cortegiu, începuse să murmure. Oare acesta era bărbatul îmbrăcat în negru din viziunea Maicii Magdalena?

Peyrac vorbea cu episcopul, informându-l fără îndoială despre relicvele sfinte pe care le adusese, căci publicul văzu cum faţa înaltului prelat, până atunci lipsită de orice expresie, se luminează de bucurie.

Angelica avea impresia că se întârziase prezentarea lui Nicolas de Bardagne. Nefericitul lor prieten din La Rochelle, sosit după o călătorie aproape interminabilă, încărcat de responsabilităţi de o importanţă externă, vedea cum atenţia tuturor se îndrepta nu spre el, ci spre nişte străini, pe care, printre

altele, avea misiunea să-i cerceteze discret. Oricare alt diplomat, în locul lui, ar fi avut motive să fie supărat.

În sfârşit, contesa văzu cu mulţumire că guvernatorul, probabil la sugestia vreunui ofiţer din escortă, păru să-şi amintească de existenţa trimisului regelui şi îl anunţă cu emfază. Domnul de Bardagne îngenunche la rândul său, sărută pios inelul, dar refuză să mai discute cu episcopul, care-l întrebase dacă a călătorit bine, pretextând că era nerăbdător, ca şi ceilalţi, să se închine sfintelor moaşte. Angelica, care din locul unde se afla n-auzea decât frânturi de conversaţie, îi fu recunoscătoare pentru tactul cu care rezolvase o situaţie jenantă pentru el, pentru rangul lui.

Însă domnul de Bardagne, în loc să se retragă, se îndrepta spre ea:

— Monseniore, aş vrea să vi-o prezint chiar eu, fără întârziere, pe doamna de Peyrac, ale cărei frumuseţe şi farmec au onorat astăzi oraşul nostru; o asemenea prezenţă, sunt sigur, vă produce multă bucurie, dumneavoastră, care aveţi reputaţia unui om de gust.

Angelica să văzu obligată să se apropie de episcop, să îngenuncheze în faţa lui şi să sărute inelul pe care prelatul i-l întinsese puţin cam ţeapăn. Îşi dăduse foarte bine seama că episcopul, ca şi preotul întâlnit pe drum, se prefăcuse că n-o vede. Cu toate astea, intervenţia domnului de Bardagne rămânea în continuare o surpriză. Toată lumea fu de acord că nu era sarcina trimisului regelui s-o prezinte pe nobila vizitatoare, că-şi depăşise deci atribuţiile şi că nu se putea încă şti pentru care motive o făcuse.

— De ce se amestecă imbecilul ăsta? mormăia Frontenac jignit. Credea că eu o să uit s-o prezint pe contesă? Începe bine, n-am ce zice!

Imediat toate femeile prezente, care considerau că au înţeles o asemenea comportare ciudată, începură să şuşotească între ele că gestul bărbatului se explica prin faptul că era vrăjit şi că n-o vedea decât pe ea. Se credea, evident, că acest “coup de foudre” începuse la Tadoussac, unde se presupunea că domnul de Bardagne şi contesa se întâlniseră pentru prima dată.

Angelica nu aşteptă să observe surpriza de pe faţa monseniorului de Laval, se ridică brusc. Domnul de Bardagne

vru să-i ofere braţul său, dar din nou Ville d'Avray nu se lăsă întrecut şi o trase pe contesă un pas în spate, lângă el.

Caseta cu sfintele moaşte ajunse în acel moment în faţa catedralei, purtată de şase mateloţi pe o targă de lemn din insule, acoperită cu satin. Apariţia ei suscită admiraţia şi curiozitatea oamenilor, ba chiar o emoţie mistică în cazul persoanelor mai sensibile. Caseta strălucitoare de argint fu depusă în faţa episcopului, după ce fusese ridicată, astfel încât toată mulţimea din piaţă s-o poată vedea.

— Ce idee minunată! îi şopti marchizul. Soţul dumneavoastră nu putea găsi o soluţie mai bună pentru a-l determina pe monsenior să privească cu ochi buni tratativele dintre Noua-Franţă şi cei ce vin din Sud. Dar cum Dumnezeu reuşeşte contele să mă surprindă mereu? Am să ajung gelos pe el!

Angelica era de aceeaşi părere cu Ville d'Avray: Joffrey o s-o uimească mereu cu faptele sale! Era totdeauna luată prin surprindere de ceea ce făcea el, de miile de idei şi proiecte pe care le sucea şi răsucea fără oprire. Se întreba când avusese oare timp să aducă acele relicve autentice şi manuscrisele de o valoarea inestimabilă? N-avea însă importanţă, principalul era că le adusese.

Toată lumea aştepta.

— Se face frig, zise marchizul. Soarele nu prea mai are putere. Şi, fără să se supere martirii din Tunis, noi nu suntem în Orient. Acoperiţi-vă!

Şi pentru a arăta tuturor ce drepturi avea asupra ei, o ajută să-şi pună pe cap gluga de satin garnisită cu blană, ajutor care-i aduse însă o privire furioasă din partea lui Nicholas de Bardagne.

— Sunteţi fermecătoare1 Aţi văzut, nimeni n-a putut să vă reziste! Victorie pe toată linia...

Episcopul îi mulţumi cu câteva fraze, care părură destul de călduroase celor ce le auziră. Apoi îi invită pe toţi locuitorii Québec-ului să intre în casa Domnului, ca să cânte Te Deum...

— Victorie! Victorie pe toată linia, repetă Ville d'Avray, în timp ce urca, de braţ cu contesa, treptele catedralei şi se îndrepta spre uşa larg deschisă pe unde străbăteau din când în când până în piaţă sunetele orgilor.

— În legătură cu asta, știu cine a tras în noi... Mi s-a spus pe când ne îndreptam spre catedrală... E ceva neașteptat... N-o să mă credeți și n-o să ghiciți niciodată cine...

— Haideți, spuneți odată, mod de curiozitate!

— E bine, doamna de Castel-Morgeat a tras!

12

— Doamna de Castel-Morgeat! repetă Angelica. O femeie să tragă cu tunul! Dar e nebună! Putea să-și omoare propriul fiu...

— Nu știa că este la bord, pufni marchizul. Doamna a fost atât de furioasă că orașul nu se apără împotriva dumneavoastră și că soțul ei a cedat ordinelor domnului de Frontenac, încât a hotărât să facă ea treaba soldaților: a ajuns în redută și a comandat celor de acolo să ne înece flota. Se zice că a pus chiar ea în gura tunului săculețul cu pulbere și că l-a tăiat cu o baionetă luată cine știe de unde... Artificierul a dat foc de teamă să nu-i sară în ochi pulberea, sau să nu sară în aer tunul și odată cu el toată reduta... Bine executat, trebuie să recunoaștem! Ce amazoană!

— Ziceți mai degrabă ce nebună!

Vestea uimitoare dată de marchiz o făcu pe contesă să nu mai acorde atenție momentului intrării în catedrală și deci să piardă ceva din plăcerea cu care își promisese că va urmări o ceremonie atât de minunată. Absorbită de gândurile referitoare la gestul nebunesc al doamnei de Castel Morgeat, se trezi că a ajuns în primul rând în naos, în fața unui scăunel de rugăciune din lemn sculptat, cu o pernuță de catifea vișinie cu margini aurite, fără să-și fi dat seama când a parcurs distanța dintre portal și naos, sau când a trecut pe culoarul principal, pe unde se întinsese un covor de Aubusson bogat decorat.

Angelica îngenunche. În față, în semiobscuritatea stranie, vedea lucind statuia Mântuitorului, încadrată de două coloane de porfir negru. Deasupra, se desfășura o altă coloană de lemn aurit, unde era sculptat porumbelul Sfântului Spirit. În spatele ei, catedrala se umplea de lume și fiecare își ocupa locul într-un zgomot care nu amintea absolut deloc discreția pe care o datorau

locurilor sfinte şi prezenţei Sfintelor Taine. În Québec, un lucru trecea înaintea tuturor celorlalte: să-ţi ţii rangul. Ierarhia titlurilor, a funcţiilor şi a averilor, crea în micuţul oraş, unde fiecare era, din diferite motive, persoană importantă, numeroase conflicte, pe care nimic nu le putea rezolva, fiecare având impresia că apărarea onoarei personale sau celei a taberei din care făcea parte, punea în joc onoarea regelui, a Noii-Franţe, sau chiar pe Dumnezeu. Aşa încât, a te apăra cu orice mijloace devenea o datorie, iar "lupta" era foarte strânsă în orice împrejurare.

În îmbulzeala care urmă, în care fiecare se grăbea să se aşeze acolo unde socotea că merită să stea şi în care toţi se străduiau să nu lase nici o posibilitate rivalilor să-i întreacă, a lipsit foarte puţin ca domnul de Bardagne, trimisul regelui, să nu rămână fără scăunel de rugăciune sau chiar să fie împins în rândul al doilea. Nu fuseseră prevăzuţi nici el, nici suita sa.

Domnul de Frontenac salvă situaţia cedându-i propriul loc de rugăciune, aşezat puţin în faţa contelui şi contesei de Peyrac, oaspeţii lor. Dar nu se putu împiedica să arunce o privire nemulţumită intendentului Carlon, care ocupase cu de la sine putere locul din dreapta marchizului de Ville d'Avray, care, la rândul său, îl ocupa pe cel ce fusese destinat domnului de Bardagne. Micuţul marchiz, în dorinţa lui de a se găsi cât mai aproape de contesa de Peyrac, dezechilibrase întreg sistemul alcătuit cu grijă de edilii oraşului. Pe de altă parte, domnul de Carlon, care riscase la un moment dat să fie împins în rândul al doilea, ocupase un loc ce, la rigoare, ar fi trebuit rezervat pentru domnul de Ville d'Avray, pentru că era guvernatorul Acadiei şi pentru că de-abia revenise în ţară după o lungă şi primejdioasă călătorie în provincia sa.

Guvernatorul rezolvă conflictul ordonând să-i fie dus scăunelul în strană, dar mai aproape de marginea care închidea locul sacru. Acest lucru însemna că rangul său înalt îl autoriza să pătrundă în spaţiul rezervat sfinţilor părinţi, dar că, intrând acolo, nu era altceva decât cel mai umil din slujitorii Dumnezeului Atotputernic. Dar chiar şi cu această motivaţie, episcopul, care se îndrepta spre altar, îl observă şi încruntă nemulţumit din sprâncene.

Trebuia să înceapă slujba. Copiii din strană veneau dinspre sacristie, în coloană şi se aşezau pe două rânduri, salutându-se

şi dându-şi unul altuia vasul de argint cu tămâie, pentru a-şi umple cădelniţele.

Cântăreţii corului episcopal, începură să intoneze cântul biruinţei:

O Dumnezeule, noi Te lăudăm şi
Te recunoaştem ca Domn.
Tot pământul Te urmează, Părinte etern!
Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul,
Dumnezeul popoarelor!
Cerurile şi pământul sunt pline
De faima gloriei Tale!

Trecuseră ani de când Angelica nu mai asistase la o adevărată slujbă catolică. Străbătuse mările şi pădurile, alungată de ai săi. "Ce straniu pare totul", se gândi ea. Fumul de tămâie arsă începea să se ridice de la duzina de cădelniţe de argint auriu, pe care le legănau, le coborau şi le ridicau în strană adolescenţii în sutane roşii sau negre. În hemiciclul catedralei, oficianţii slujbei urcau şi coborau treptele altarului, se duceau şi se întorceau, binecuvântau şi salutau, fixându-şi reciproc pe braţe mantiile de ceremonie brodate cu flori somptuoase cu fire de mătase de toate culorile, amestecate cu fire de argint şi de aur.

Tulburată de acele mişcări incantatorii şi de sunetele orgilor, Angelica începu să viseze: frânturi de amintiri, gânduri ghiduşe, figuri neaşteptate i se amestecau în minte, fără să ştie de ce tocmai acelea, ceea ce nu o făcu să uite ce o învăţaseră de mult călugăriţele Ursuline din Poitiers: spatele se ţine drept, coatele să fie sprijinite pe marginea scaunului de rugăciune, iar mâinile împreunate. Resturile de lumânări, înfipte în cele două platouri de aramă, de-o parte şi de alta a altarului, la fel ca şi cele din capelele laterale ale absidei, produceau o căldură destul de puternică. Mirosul dulceag de ceară fină se împletea cu mirosul de tămâie. În lumina mişcătoare, motivele sculpturale ale tabernacolului păreau că se umflă şi fierb cu bule de aur. Ciorchini de fructe, ghirlande de flori, console, volute, chivoturi, imaginile Bunului Părinte, ale mielului Sfânt sau ale pelicanului eucharistic – totul se mişca odată cu flacăra lumânărilor. Micile statui de lemn sculptat ale sfinţilor ieşeau din nişele lor încadrate de coloane, movilele de pământ pietros se crăpau, domul

catedralei se umfla nemăsurat, în timp ce în dreapta şi în stânga altarului scânteiau geamurile de cristal a două relicvare.

Asemenea imagini groteşti, create la lumina lumânărilor, îi amintiră de anatemele pastorului Noii-Anglii, R.P.Patridge, care vocifera: "Catolicii profesează o religie babiloniană, fanatică". Cu el se luptase, pe viaţă şi pe moarte, părintele iezuit de Vernon.

Angelica îşi ridică puţin capul pentru a se uita la iezuiţii care stăteau în picioare, pe două rânduri, în stalurile de lemn sculptat ale stranei principale. Toţi în sutană neagră, îşi puseseră peste ea, pentru această ceremonie, un patrafir alb. Feţele rase sau bărboase, la fel de senine şi reci, ieşeau din gulerele tari cu margini întoarse, care le dădeau aspectul unor prinţi spanioli. Era evident că datorau acest aspect fondatorului lor, marele Ignacio de Loyola. Grupul lor îi apăru ca o haită de lupi stând la sfat, prudenţi şi gravi, poate bănuitori, dar, pentru moment, reţinuţi de nu se ştie care ordin, care-i făcea inofensivi şi aproape prietenoşi. Apoi îşi reproşă că se gândeşte la aşa ceva – oamenii din faţa ei nu-i erau duşmani.

Observă atentă mâinile unui iezuit tânăr, în timp ce acesta îşi ţinea cartea de rugăciuni. De la mâna stângă, îi lipsea degetul gros, iar alte două degete erau arse până la a doua falangă, ca la leproşi – cu siguranţă mâna călugărului fusese ţinută mult timp într-o pipă indiană aprinsă, fierbinte. De la dreapta îi lipsea degetul mare. De la mâini, privirea contesei urcă spre faţa bărbatului. Barba ascuţită, castanie, tunsă scurt, îngrijită, încadra o faţă copilărească aproape. Dar era deja chel. Calviţie naturală, pe care însă o accentuase o rană a cărei cicatrice roşiatică îi acoperea jumătate de craniu. De-abia atunci realiză că-i lipsea şi jumătate din urechea stângă, smulsă probabil tot de indieni. Martir ieri, azi cânta Te Deum în catedrala din Québec – şi aerul lui inocent, blând, arăta că nu-i mai pasă de chinurile care-l mutilaseră într-un asemenea hal. Îşi aminti şi numele lui: părintele Jorras.

De la el, gândul contesei zbură la părintele de Vernon, împreună cu care călătorise pe "White Bird" şi care murise în lupta cu pastorul englez. "Dragul meu prieten! De ce oare a trebuit să mori? Vezi, am ajuns în Québec, aşa mi-ai cerut... Ah! dacă m-ai putea vedea..." Îşi prinse capul în mâini, încercând să-şi aducă aminte cu precizie de chipul celui mort şi

să descopere taina pe care uneori i-o citise în ochi. "Mă iubea", se gândi ea. "Sunt sigură că mă iubea!" Şi, absorbită de dialogul mut cu o fantomă, Angelica pierdu noţiunea timpului scurs şi a locului unde se găsea.

Intensitatea meditaţiei doamnei de Peyrac începu prin a surprinde întreaga asistenţă, pentru ca mai apoi s-o impresioneze şi, în final, s-o aducă într-o stare de uluire. Toate privirile se îndreptară spre capul blond al doamne, atât de umil prosternat la picioarele altarului.

— Să fie oare pioşenie? şopti doamna de Mercouville la urechea vecinei sale, doamna Duperrin. Asta ar fi culmea! Încep să nu mai înţeleg nimic... Doamne, şi câte nu s-au spus despre ei... c-ar fi necredincioşi, contra Bisericii... şi atâtea altele. Să mai crezi asemenea zvonuri şi altădată...

Sunetele clopotelor de argint trase energic de un elev de la Seminar o treziră pe Angelica din visurile ei. Se întoarse să se uite la ceilalţi, dornică să-i cunoască mai bine pe cei în mijlocul cărora avea să trăiască un anumit timp – câteva luni de viaţă liniştită.

În picioare, lângă ea, Joffrey stătea cu braţele încrucişate, într-o atitudine neutră. La ce se gândea în acel moment? Se bucura oare ca şi ea că se află între francezi, compatrioţii lor? Părea satisfăcut, asta era sigur, dar era oare din aceleaşi cauze ca şi ea?

În dreapta ei, Ville d'Avray se ridica încetişor, pios. Îi plăcea, de fapt, observă cu surprindere Angelica, să se roage şi să meargă la biserică. În spatele lor, erau grupaţi trei şefi indieni: Piksarett, un huron şi un alt algonquin. Iar dincolo de ei, erau o mulţime de siluete necunoscute, amestecate, care se agitau fără încetare.

Erau destui indieni în catedrală, unii pe jumătate goi, alţii înfăşuraţi în blănuri, înghesuindu-se alături de gentilomi eleganţi, doamne încorsetate, ofiţeri galonaţi şi vânători bărboşi, pletoşi, cu haine din piele de căprioară. Multe femei purtau pălării diferite după provincia de unde se trăgeau; câteva aveau bonete albe. Soţiile negustorilor îşi legau peste păr eşarfe de tafta, negre sau maronii şi îşi aranjau pelerinele pe umeri.

Peste tot vedeai copii, feţe tinere cu ochi limpezi şi îndrăzneţi, ochi negri – micuţi indieni.

Pe o bancă, în dreapta, stătea maica Bourgeoys, împreună cu câteva fete. Ardoarea cu care copilele îşi cântau bucuria de a fi ajuns în sfârşit în Canada strălucea acum pe chipurile lor palide.

Erau foarte uşor de recunoscut noii emigranţi, care debarcaseră în aceiaşi zi, după siluetele lor firave, după ochii încercănaţi şi tenul pământiu, după expresia lor speriată şi după încă ceva, un aer umil, pe care-l aduseseră cu ei din Lumea Veche. Dar le trecea repede când se vedeau cu câte douăzeci de prăjini de pământ de defrişat, între pădure şi fluviu, sau când se îndreptau spre Ţările de Sus ca să vâneze animale cu blană scumpă. Pentru ei ceremonia de la sosire, după o atât de lungă călătorie, însemna totodată un sfârşit şi un început.

Pentru noii sosiţi, care aveau speranţa să afle în Canada o viaţă mai bună, bătrânul regat al Franţei părea că se îndepărtează ca un vas greoi, cu blesteme şi răzbunări, cu aparenţe aurite, dar însângerate şi prăfuite; toţi sperau că tot ce avea să se realizeze pe acest pământ nou, o să fie sub semnul armoniei.

Marguerite Bourgeoys, ridicându-şi ochii din cartea de rugăciuni, văzu că Angelica se uita la ea şi îi făcu un mic semn cu mâna. Nu se mai văzuseră de când se întâlniseră la Tadoussac. "Vedeţi? totul s-a aranjat de minune", îi transmiteau ochii călugăriţei. Angelica zâmbi şi zâmbetul care-i îndulcea strălucirea verde a ochilor fu interpretat de toţi ca un semn de prietenie.

O singură femeie îi aruncă o privire furioasă. Stătea puţin retrasă, în stânga, îngenuncheată într-o atitudine ţeapănă şi afectată care-i trăda zbuciumul din suflet. Foarte înaltă, era îmbrăcată în negru, iar hainele ei arătau că este o doamnă de rang înalt. Îşi încrucişă privirea cu a contesei un scurt moment, apoi întoarse ostentativ ochii şi începu să se uite la un vitraliu. Părea să spună că se retrage din orice loc în care putea fi Angelica şi că respinge tot ceea ce o înconjoară pe aceasta. Semiobscuritatea din catedrală îi accentua trăsăturile ascuţite şi paliditatea feţei. "Parcă ar fi un cap de mort..." se gândi Angelica. Pe chipul livid, gura se desena ca o rană, fiind scoasă în evidenţă de fardul roşu întins în grabă şi neîndemânatic. Iar în acele clipe, gura cu colţurile lăsate exprima cea mai profundă amărăciune. Mâinile în care avea o carte de rugăciuni foarte

groasă îi tremurau atât de tare, încât cartea părea în orice moment gata să cadă.

Angelica nu se îndoi că a văzut, în persoana acelei femei, obligată să asiste neputincioasă la triumful celei pe care ar fi vrut s-o ucidă, pe războinica doamnă de Castel-Morgeat.

13

Unul câte unul, Angelica îşi scoase acele care îi fixaseră plastronul brodat cu perle pe corsajul rochiei bleu şi le puse într-o cupă. Oglinda, cu cadrul de lemn aurit, îi reflecta neclar chipul – asemenea unei flori deschise, iar ochii ei verzi se întreceau în strălucire cu pietrele preţioase ale cerceilor; la fiecare mişcare, diamantele sclipeau ca nişte lumini îndepărtate prin ceaţă. De ce oare oglinda îi trimitea înapoi imaginea aceea neclară, dar strălucitoare? Fără îndoială, era din cauza aburilor care se ridicau din baia ce fusese pregătită pentru ea. Vru să şteargă oglinda, dar îşi dădu seama că gestul n-ar fi rezolvat nimic.

Îşi zise că probabil este puţin ameţită de oboseală. Când reuşeai abia la miezul nopţii să rămâi singură, după o asemenea zi, ameţeala părea ceva foarte firesc. Ajunsese chiar să-i placă monotonia gesturilor pe care le făcea: scotea acele unul câte unul şi le punea deoparte.

Rochia n-o trădase; respectaseră amândouă pactul care le unea şi care stipula, în acordul secret dintre Femeie şi Podoabe, că trebuie să strălucească fiecare prin cealaltă. Iar faptul că era în sfârşit singură devenea pentru ea o voluptate. Ultimii ani din viaţă o obişnuiseră să vină şi să plece în grabă sau pe neaşteptate şi îşi zicea că n-o să poată niciodată redeveni o doamnă de la Curte, cu un roi de însoţitoare şi de lachei pe urmele ei. În fine, poate că nu "niciodată", dar în orice caz "nu încă"... Mai era şi problema blestematei flori de crin care-i marca umărul şi care o obliga să fie atentă cu toţi noii veniţi, în special cu femeile care o ajutau să se dezbrace.

Atâta pagubă! O să se înţepe puţin la degete, dar răsplata ei va fi un moment de solitudine, în care se putea destinde şi

putea admira casa din Québec a marchizului despre care acesta îi vorbise atât de mult.

Reuşi să desfacă plastronul, apoi îşi descheie corsajul şi-l scoase, întorcându-l ca pe o a doua piele – pentru că era foarte strâmt şi se lipea de corp, după noua modă, ca să pună în evidenţă şi mai bine toate formele. Bineînţeles, asta jignea puţin pieptul şi pântecul – mai ales după mesele copioase. După ce le aruncă departe de ea, suspină de mulţumire. Îşi băgă mâinile în păr şi-l ridică puţin pentru a-şi răcori ceafa. Se privi iar în oglindă. Imaginea era în continuare neclară, dar cu mult mai ispititoare. Pe sub cutele transparente ale cămăşuţei fine de in, pielea ei se vedea albă, afară de petele mai întunecate ale vârfurilor sânilor.

Deasupra oglinzii era un enorm crucifix de fildeş şi argint masiv. De altfel, în casa marchizului, crucifixurile erau cam peste tot, însă erau atât de frumoase, încât aproape uitai că sunt obiecte de cult.

Angelica reuşi să deznoade şi şireturile ultimului jupon, care-i căzu la picioare. Toate jupoanele şi dantele brodate erau pe jos. Sări peste ele şi le împinse cu piciorul. Îşi legă părul cu o panglică şi se apropie de cadă. Suspinând din nou, intră în apa caldă şi oboseala zilei dispăru ca prin minune; cu ceafa sprijinită de marginea căzii, îşi lăsă mintea în voia ei.

Era în Québec. Cuvintele îi răsunară glorioase în minte, tot aşa cum se întâmplase şi în ziua în care fusese prezentată la Versailles. Era mult mai important însă să măsoare ce drum a trebuit să străbată ca să ajungă în acel punct. Era în sfârşit în Québec şi după viaţa rătăcitoare pe care o dusese, oraşul îi apărea ca o oază binecuvântată, plină de minunăţii. Era într-un oraş francez de provincie, cu case, cu biserici şi cu grădini tipic franţuzeşti.

Era în sfârşit aici şi stătea cufundată până la gât în apă caldă, iar în jurul ei nu era decât liniştea nopţii. Oglinzile îi reflectau corpul întins leneş în apă. Agăţate cam peste tot, oglinzile multiplicau de nenumărate ori camera cu coloane de lemn sculptat în care marchizul îşi instalase baia.

Era deci în faimoasa casă a marchizului de Ville d'Avray, situată în Oraşul de Sus din Québec, capitala Noii-Franţe. Ajunseseră aici chiar înainte de a se înnopta şi avuseseră timp să se şi instaleze – ceea ce le păruse de dimineaţă şi mai greu de

realizat decât însăşi debarcarea în Québec. Prin ce miracol se găseau acum în casa asta atât de lăudată?

După o zi ce cunoscuse zgomotele luptei şi victoriei, oare cum reuşiseră să scape de toate felicitările, urările şi invitaţiile şi să ajungă în pragul casei?

— Dar este foarte mică! exclamase Angelica când o văzuse.

— În schimb, este foarte frumoasă, replicase marchizul.

Ceea ce era perfect adevărat. Odată ce te obişnuiai cu dimensiunile ei, casa ţi se părea foarte primitoare. Avea două etaje şi o mansardă. De fiecare parte a uşii de la intrare erau două ferestre, care dădeau spre stradă; uşa era din lemn de stejar, cu chipul lui Apollo pe ea, garnisită cu un ciocănel de bronz, destul de greu de găsit printre ciorchinii şi florile sculptate, care constituiau de fapt frumuseţea ei. Marea uşă era flancată şi de borne reprezentându-l pe Atlas cu lumea pe umeri – iar "lumea" era realizată sub forma unor sfere impozante, pe care invitaţii marchizului se puteau urca pentru a încăleca mai uşor.

Ville d'Avray îi informă însă că trebuiau să intre prin spate, ca să ajungă mai repede în bucătărie unde-i aştepta fără îndoială o cină delicioasă. Casa se învecina cu un teren noroios, pe care au fost obligaţi să-l străbată pentru a ajunge la uşa din spate. În timp ce se chinuiau să meargă fără a se murdări prea tare, marchizul le povestea că are de gând să cumpere terenul vecin, ca să-şi construiască grajduri, o fermă unde să-şi ţină propriile animale şi o grădină de legume.

Dar nimeni nu-l asculta, toţi repezindu-se să intre pe uşa larg deschisă, prin care se zărea strălucind un foc primitor; pătrunseră într-o sală mare, cu tavanul jos, cu vatra pe stânga şi o masă mare în mijloc, cu faţă de masă din Damasc, cu pahare şi tacâmuri de argint, iar în dreapta, un salon confortabil, cu mobilele acoperite de tapiţerii.

— Am adus majoritatea mobilelor din Franţa, îi comunică stăpânul casei.

Şi după cum prevăzuse, servitoarea sa îl aştepta, în picioare lângă masă, slabă, osoasă, părând că face şi ea parte din decor. Avea o expresie întunecată şi ochii priveau duşmănoşi spre oaspeţi, pe sub boneta ei bretonă cu aripi ca un pescăruş. Ţinea la piept, ca pe un nou-născut, celebra tavă pentru plăcintă

din faianţă pictată, de unde se zărea coaja aurie a unei plăcinte cu carne de vânat.

— Draga mea, eşti unică! strigă marchizul, sărutând-o pe amândoi obrajii. Mai mult chiar, eşti o zână! Întotdeauna am zis asta! încheie el triumfător, şi vru s-o ducă imediat pe Angelica la etaj ca să-i arate camerele. Dar ea, privind în jurul ei, se întreba cum or să încapă toţi în casă şi ar fi dorit să-l aştepte pe Joffrey, ca să afle ce hotăra acesta.

Începură să apară în uşă oamenii lor: scutierii, bucătarul şi ajutoarele sale cu coşurile cu veselă şi lenjerie, Fetele Regelui, puţin dezorientate, care se aşezară imediat în jurul contesei şi unii dintre fluieraşi şi toboşari, obosiţi de cât cântaseră toată ziua. Toţi doreau măcar să bea câte ceva, pentru că de dimineaţă fuseseră la paradă şi n-avuseseră timp nici măcar pentru atât.

Şi pe deasupra, se întâmplă exact ce prezisese Angelica. Servitoarea marchizului, înţelegând că stăpânul ei n-o să locuiască în casă şi nu numai c-o să-l piardă din nou, dar că trebuia să şi servească pe femeia străină, faţă de care stăpânul manifesta o pasiune deplasată, se îndreptă demnă spre uşă, cu plăcintă cu tot. Să stea să-şi vadă stăpânul instalând-o pe cealaltă în casa aranjată de ea, iar pe el plecând în Oraşul de Jos, fără să-i spună un cuvânt? Fidela servitoare nu putea suporta aşa ceva!

Ville d'Avray izbucni supărat:

— Cine te crezi? Regina Franţei? Ia te uită ce insolenţă! N-ai pic de ruşine! Dacă ai fi fost în Franţa, ticăloaso, nu te-ai fi purtat aşa! Întoarce-te, altfel o să mănânci o bătaie bună!... şi scos din fire, îi dădu câteva bastoane pe spinare.

Servitoarea se cocoşă sub lovituri, dar nu se opri din mers şi ieşi cu plăcinta în braţe.

— Ce-o să mâncăm în seara asta? se văicărea marchizul.

Bucătarul de pe "Gouldsboro" interveni, spunând că putea el să facă de mâncare şi Florimond, care învăţase pe vas să gătească, sări să-l ajute. Ceilalţi începură să aducă şi restul de bagaje.

Angelica ieşi în curtea plină de lume şi sub stejarul uriaş de lângă casă, îi găsi pe Julienne şi Aristide Beaumarchand, stând amărâţi lângă bruma de bagaje pe care o recuperaseră din naufragiul lui "Saint-Jean-Baptiste". Chiar atunci veni cineva

şi anunţă că foarte aproape de casa marchizului era casa pe care guvernatorul o alesese pentru ei şi oamenii lor. Deja unele mobile fuseseră transportate acolo. Probabil că era momentul bun al zilei, pentru că două doamne aparţinând Confreriei Sfintei Familii, apărură, se prezentară şi se oferiră să le găzduiască pe Fetele Regelui.

În toată învălmăşeala din curte, Angelica se trezi faţă în faţă cu Anne-François de Castel-Morgeat, care-şi frângea mâinile.

— Doamnă! Doamnă... vă rog să mă iertaţi... e îngrozitor ce s-a întâmplat...

— Da, da, te iert... îi răspunse contesa, simţind că nu mai poate de oboseală.

Dar din păcate pentru ea, marchizul o târa spre casă. Să fi vrut să-i vândă întreaga casă, până la ultimul bibelou, şi tot n-ar fi fost aşa de agitat.

— ...Şi să vă mai spun ceva... un lucru pe care nu-l ştiţi... L-aţi auzit pe domnul de Frontenac vorbind de casa pe care o pregătise pentru ducesa de Maudriibourg... ei bine, e chiar casa lui Montigny, pe care v-o dă dumneavoastră... Doar n-o să locuiţi într-un loc unde a stat şi EA? Nu?

În sfârşit, se despărţi de ea, spunându-i să nu-şi facă griji pentru el, avea unde să se ducă.

Mai pe seară, puţin după plecarea marchizului, un puşti voinic, de vreo doisprezece ani, veni să-i aducă veşti despre pisoiul rănit – se simţea foarte bine în bucătăria hanului "Vasul Franţei", unde găsise tot ceea ce-şi putea dori un motan. Alţi doi băieţi, ceva mai măricei, îl însoţeau pe puşti, ducând tăvi cu castroane în care erau: tocăniţă, supă de legume, dulciuri şi multe alte mâncăruri delicioase.

Se puteau oare aştepta la o astfel de atenţie? Contesei, puştiul i se părea vag cunoscut. Copilul îi spuse că era fiul Janinei Gonfarel şi că avea nouă ani. Angelica ar fi vrut să-i facă un dar, dar băiatul nu primi. Atunci îl sărută pe obrajii dolofani şi-l rugă să-i transmită mamei sale că mâine doamna de Peyrac o să-i facă o vizită, ca să-i mulţumească şi să-şi ia înapoi pisoiul.

Într-un târziu, Angelica rămase singură cu Yolande. Copiii adormiseră într-o cameră de la parte, lângă bucătărie, al cărui şemineu încălzea peretele despărţitor.

În casă mirosea plăcut, mobilele erau ceruite şi aveau un vag miros de smirnă, bibelourile şi celelalte obiecte de pe mese sau vitrine străluceau, lustrele, suporturile pentru lumânări şi crucifixurile sclipeau. Ce minune că erau în această casă! Doar cu un an în urmă, capitala Noii-Franţe era pentru ei un oraş duşman, inaccesibil.

Idei disparate îi treceau prin minte, frânturi de cuvinte îi reveneau în memorie... Întrebări la care nu ştia răspunsul reveneau şi se duceau... Lipsa părintelui d'Orgeval... plină de mister... nebunia doamnei de Castel-Morgeat... şi oare cine era omul din mulţime, care, atunci când apăruseră steagurile lui Joffrey de Peyrac, spusese: "Ia te uită! În Mediterana, scutul lui de argint era pe fond roşu!" Un om care ştia foarte bine că Joffrey fusese Rescator... şi că mult timp în urmă luptase împotriva galerelor regelui.

14

Angelica deschise brusc ochii; se simţea neliniştită. Apa din cadă i se păru aproape rece şi îşi dădu seama că aţipise. Una din lumânări se topise de tot, iar lumina celorlalte tremura, gata să se stingă. În oglinda de deasupra, tânăra femeie se văzu pe sine: goală, întinsă în apă, cu părul răspândit pe umeri şi cu ochi care străluceau speriaţi în penumbră. De ce nu sosise încă Joffrey?

Scurtul moment în care adormise fusese suficient ca să urâţească în ochii ei decorul pe care-l găsise încântător mai înainte. Tăcerea i se părea acum ameninţătoare. Afară un orologiu bătu de opt ori. Era vocea oraşului adormit – oraşul-capcană. Angelica abia mai respira, încercând să domine frica. Unde era Joffrey? Şi soldaţii săi? Şi oamenii echipajului? Spaniolii? Ofiţerii?

Cele mai înspăimântătoare imagini îi apăreau în faţa ochilor închişi. Începu să creadă că primirea entuziastă ce le fusese făcută nu fusese decât vis, o glumă îngrozitoare destinată să le adoarmă neîncrederea ca să poată mai apoi să-l prindă fără prea multe eforturi pe bărbatul care ameninţa hegemonia regelui prea-creştin al Franţei pe vastele teritorii ale Americii de Nord!

I se păru că vede scris cu litere strălucitoare adevărul, pe oglindă: "l-am prins!". Imaginația vie a contesei i-l arată pe Joffrey intrând în castelul Saint-Louis și înconjurat pe dată de gentilomi cu spadele în mâini: "Domnule de Peyrac, vă arestăm în numele regelui!" și totul reîncepea...

Și când auzi un zgomot la parter, în casa lipsită de lumini, nu se îndoi că era, ca și altădată, Kuassi-Bâ, chemând-o în timp ce gemea: "Doamnă!... mi-au luat sabia...".

Dintr-o săritură ieși din cadă, luă un cearceaf și se înfășură la repezeală în el. Abia abținându-se să nu țipe, gata să se lase în orice moment pradă disperării, alergă pe hol și văzu un bărbat la baza scării, un bărbat îmbrăcat în negru!

15

Joffrey de Peyrac stătea în fața ei, la capătul scărilor, îmbrăcat în negru din cap până-n picioare. Stătea și se uita la ea. Purta o haină scurtă, cu mâneci largi și cu un guler uriaș din blană de urs, care, ridicat ajungea să se confunde cu părul lui negru. Reflexele focului din șemineu trimiteau pe chip, pe haine, pe păr scântei roșietice.

Angelica, aplecată peste balustradă, gâfâind, îl privea ca pe o fantomă. Iar el, încântat de imaginea ei, dar surprins de expresia tragică de pe chipul ei, ridică întrebător din sprâncene... Era pe jumătate goală, cu părul în dezordine... era fermecătoare... Angelica văzu cum pe fața ridicată spre ea apare cel mai minunat zâmbet posibil și nu-i veni să creadă. Întrebă cu glas stins:

— Ai reușit să scapi de ei?

— Să scap de ei?

— Ce s-a întâmplat? Te așteptau și... cred că am adormit...

— Și nu te-ai trezit de tot, după cum mi se pare mie... Ți-am spus doar că mă duc la Marele Consiliu, la Castel... Și într-adevăr... se poate spune că am reușit să scap de ei... Ardeam de nerăbdare să vin aici, să te văd iar...

Un suspin scăpă de pe buzele contesei. Coborând rapid treptele, se aruncă în brațele lui, repetând:

— Ce proastă am fost! O, Doamne, ce proastă am putut fi!...

Îşi lipi faţa de cutele hainei contelui şi îşi frecă obrazul de materialul aspru.

— Iar ne bântuie spaimele? o întrebă ironic Joffrey. Ce s-a întâmplat, iubita mea? Din regină a oraşului ai devenit o nimfă înfricoşată? Spune-mi, scumpa mea, ce e cu tine?

— Am crezut că te-au luat prizonier.

— Copilării! Ar fi trebuit să-ţi dai seama că nu pot fi făcut prizonier aşa uşor – azi, mai puţin ca oricând. Sistemul meu de apărare este bine pus la punct, la fel şi relaţiile... Pe deasupra, populaţia oraşului este în favoarea noastră...

— Ar putea fi o capcană.

— O, nu! Dragii noştri compatrioţi din Canada n-ar fi în stare de atâtea prefăcătorie...

— Mi-a fost aşa de frică... mai ales când te-am văzut jos, îmbrăcat numai în negru...

— M-am îmbrăcat în negru special pentru consiliu...

— De ce?

— Omul în negru... Nu-ţi mai aduci aminte, bărbatul în negru care stă în spatele femeii frumoase care aduce nefericire... din viziunea maicii Madeleine... După ce mi-am instalat oamenii, m-am schimbat şi m-am dus la consiliu, însoţit de spanioli...

Angelica crezu că se sufocă de spaimă.

— Joffrey, nu trebuia să faci asta, îi spuse, agitată. Suntem într-un viespar unde orice neînţelegere poate să atragă ce e mai rău asupra noastră... şi tu te distrezi provocându-i să-şi reamintească de o prezicere pe care unii au uitat-o, poate, dar care-i nelinişteşte încă pe mulţi alţii...

— Un motiv în plus să clarifice cât mai curând situaţia şi poziţia mea. Am vrut să văd reacţiile acelor onorabili domni la apariţia mea şi am făcut-o pentru că ştiam că episcopul n-o să fie prezent... Am fost acuzat că sunt "omul în negru", ai fost numită "diavolul" în persoană... Dintr-o singură lovitură, le arăt personajul pe care chiar ei l-au fabricat şi îl distrug, odată cu legenda lui, sub ochii lor; constat însă că nu te temi să apari ca "femeia pe jumătate goală ieşind din unde"...

— Dar eu nu m-am dus aşa la Consiliu...

— Slavă Domnului că nu! Iubita mea, iei viața mult prea în serios și asta-mi aduce aminte cum erai când te-am răpit din La Rochelle, din mâinile protestanților acum un an, dacă nu mă înșel... Dar trebuie să mă crezi, scumpa mea: rolul ăsta nu ți se potrivește deloc, mai ales după ce mi-ai arătat... câteva din talentele tale...

O luase în brațe și o săruta cu patimă; după frica pe care o trăise, dezinvoltura lui era cel mai eficace mijloc de a o face să-și revină.

Angelica ridică puțin capul, ca să-l vadă mai bine, să fie sigură că este cu ea și scoase un țipăt îngrozit. Pe deasupra umărului lui, văzu cum, în capătul celălalt al holului, un craniu ieșea dintr-un sicriu, un craniu cu doi ochi strălucitori și o gură înțepenită într-un rictus hilar. Peyrac se întoarse și el spre acea arătare.

— Bună seara, domnule Macollet și mii de scuze că v-am deranjat somnul.

— Nici o pagubă, se auzi vocea scârțâitoare a bătrânului pădurar. Ce motive aș avea să mă plâng? Spectacolul e foarte plăcut.

Și era, într-adevăr. Contele de Peyrac, încălțat cu cizme lungi și îmbrăcat în veșminte îmblănite, își ținea în brațe soția, care avea pe ea doar un cearceaf.

De pe fundul cufărului, unde se afla, bătrânul Eloi își căută boneta roșie și-o puse pe creștetul scalpat. Apoi căscă și bombăni ceva despre un urs pe care-l doborâse pe pământurile regelui și pentru care domnul Le Bachoys, agent al Companiei de blănuri, îl urmărea; doar de asta se refugiase la ei, pentru că nu puteai ști niciodată ce i se putea întâmpla în Québec unui biet călător din Țările de Sus.

— Și m-am gândit că aici am să fiu la adăpost... ca la Wapassou...

— Te-ai gândit foarte bine, domnule Macollet.

— Dar în ce fel de ladă dormiți? se interesă Angelica, pe când încerca să înnoade în vreun fel marginile cearceafului care aluneca.

— În "banca cerșetorului", cum i se spune pe la noi. Pe fundul ei am pus paie și o pătură... Acum, dacă-mi dați voie, doamnă...

Şi dispăru în interiorul lăzii, încercând să-şi găsească iar somnul. O capră behăi în staul. Erau în Canada, fără nici o îndoială. Contele îşi petrecu un braţ în jurul mijlocului ei şi amândoi începură să urce scara îngustă. Se opriră în holul de la etaj. În dreapta se afla camera lor, cu un pat uriaş, împodobit cu numeroase perdele de damasc dublate de satin, care ocupa aproape lungimea unui perete.

— Marchizul este o gazdă fără pereche, şopti Angelica.

Dar întârziară încă puţin pe hol, în faţa unei ferestre. Atraşi de lumina lunii, se aşezară unul lângă altul pe o banchetă, iar Joffrey îşi deschise haina şi o luă pe Angelica în braţe, încălzind-o şi îmbrăţişând-o în acelaşi timp.

— Ce fel de haină este asta? vru ea să ştie. Stofa pare groasă, dar este destul de grosolană.

— O scurtă pe care mi-a dăruit-o un negustor din oraş şi care s-a potrivit de minune în seara asta cu planul meu... O să lansez o nouă modă şi, cine ştie, poate ajunge până la Paris...

— O haină de ţăran!

— Da, da este foarte practică în nopţile geroase, când vrei să faci vizite unor doamne...

Sprijiniţi unul de altul, priveau peisajul poleit de lună. De cealaltă parte a drumului se ghiceau pomii unei livezi, înconjuraţi de o umbră umedă. Aceeaşi ceaţă fină ascundea şi contururile celor mai apropiate case. Doar în depărtare strălucea clopotniţa catedralei. În spatele ei luna ieşea dintr-un nor. O aură de lumină irizantă modifica dimensiunile clopotniţei, şlefuind umbrele balustradelor şi colonadele turnului. În vârf, crucea ascuţită de fier forjat înţepa cerul cu cocoşul-giruetă pus sus de tot, în timp ce în centrul său era dispusă coroana de spini. Umbra ei se profila pe cerul lăptos ca şi cum ar fi fost desenată cu cerneală neagră de o pană uriaşă. De jur împrejur, clopotniţele de la capela seminarului, de la mănăstirea ursulinelor, de la cea a iezuiţilor, de la toate micile edificii religioase din oraş, repetau aceleaşi motive la care se adăuga, uneori, o roză a vânturilor.

Joffrey vorbea încet, trecând în revistă diversele întâmplări ale zilei. Printre ele, gestul nebunesc al doamnei de Castel-Morgeat părea să-l amuze mai degrabă, decât să-l supere.

— Recunosc că am o slăbiciune pentru femeile îndrăzneţe şi pasionate, care îşi ţin mereu promisiunile. După cum îi

promisese părintelui d'Orgeval, confesorul ei, a încercat să ne distrugă. Şi pe urmă, e tot din Aquitania şi între gasconi ne înțelegem, ne iertăm...

— Ba eu cred că iei mult prea uşor un gest care ar fi putut însemna pierderea vasului, se împotrivi Angelica, supărată, uitând că şi ea gândise aproape la fel în urmă cu câteva ore. Dacă ne imaginăm că ghiuleaua ar fi atins vasul, acesta s-ar fi dus la fund cu arme, bogății şi pasageri cu tot...

— Draga mea, rareori viața ne face atâta rău pe cât ar putea să ne facă... În ce mă priveşte, când am scăpat dintr-o situație periculoasă, mă gândesc mult mai mult să mă bucur că am scăpat, decât să mă sperii de ce ar fi putut să mi se întâmple...

— Cred că ai băut prea mult vin franțuzesc azi, replică ea.

— Dar cine a câştigat până la urmă? Vasul nostru, care se leagănă acum pe fluviu, în timp ce casa lui Castel-Morgeat are o gaură mare în fațadă şi un colț distrus.

Contele mai adăugă că domnul de Frontenac se văzuse obligat să ofere ospitalitatea sa familiei de Castel-Morgeat şi să o găzduiască într-una din aripile castelului Saint-Louis. Angelica era tot în brațele lui, iar Joffrey, atras irezistibil de chipul ei, nu se putea împiedica să n-o sărute pe frunte, pe tâmple sau pe păr. Cu toate astea, ea ghici că-i vorbea ca s-o distreze, ca să-i dea încredere în el, în forțele lor, pentru că altfel nu se explica buna lui dispoziție.

— Joffrey, începu ea umilă, mărturisesc că mi-a fost frică adineauri, pentru că îmi veneau în minte toate piedicile care ni se pun. Mi-am dat dintr-o dată seama că acest loc seamănă foarte mult cu cel unde locuiam la Saint-Jean-de-Luz, când s-a celebrat căsătoria regelui... Îți aminteşti? Era sărbătoare, toți erau veseli, şi regele a profitat de asta ca să te aresteze.

— Sunt amintiri de demult, draga mea. Timpurile s-au schimbat de atunci. Nimic, niciodată, nu începe la fel cu ce-a fost, pentru că viața este o continuă mişcare. Nici regele nu mai este azi acelaşi tânăr dornic să distrugă Franța unor prinți care-i amenințau tronul. Acum puterea lui este sigură şi nici un mare vasal nu se mai poate considera rege pe domeniul lui, aşa cum îi apăream eu pe atunci.

— Şi regele s-a schimbat?

— Şi tu te-ai schimbat, eşti o altă femeie acum. Şi cea mai bună dovadă este ce-ai făcut azi. Te priveam pe când mergeai spre mulţimea de pe ţărm şi mi se părea că nu eşti tu... Cum să-ţi explic ce-am simţit când te-am văzut admirată de toţi? Te vedeam fermecătoare, cum erai la Versailles, calmă şi sigură pe tine – ca în faţa irochezilor, dar şi de neclintit, aşa cum i-ai apărut Ambroisinei... Asta nu înseamnă că toate "feţele" astea ale tale sunt foarte liniştitoare pentru mine... Dar îmi place să risc...

— Asta era! Îţi place chiar prea mult să rişti. Aveam motive să mă îngrijorez... Ca atunci când te-ai dus la întâlnirea cu Varange, în golful Mercy... te-ai dus singur şi el te aştepta pregătit să te omoare...

— Am simţit probabil că îngerul meu salvator o să mă apere. Nu ne este mereu foarte clar ce se întâmplă în jurul nostru. Fără ajutorul tău, aş fi fost ucis atunci, iubita mea...

Angelica se înfioră.

— Care era planul lui? Mi-a lăsat o impresie ciudată... S-a strecurat în viaţa ta ca o fantomă... nici nu erai sigur dacă există sau nu... În schimb, eu sunt sigură că era unul din complicii ducesei, unul care o aştepta, care ştia, poate, ce femeie primejdioasă se ascunde sub trăsăturile ei serafice...

— Ambroisine a murit, tu ai învins-o. Nu mai poate să ne facă nici un rău acum... Oamenii ei, ticăloşii care o ajutau, au dispărut nu se ştie unde.

Îşi ridică mâna spre fereastră, într-un gest ca de ritual, dar nu-şi putu păstra mult timp aerul serios; surâse.

La poalele colinei, apele fluviului se desfăşurau ca o stea de mare, înşiruindu-şi printre insuliţe şi prin golfuri tentaculele lichide. La acea oră din noapte, doar câteva canoe indiene mai brăzdau faţa apei, ca nişte insecte negre, ciudate.

Joffrey încercase să-i risipească îndoielile şi reuşise. Angelica îşi regăsise sentimentul de încredere, pe care-l avusese toată ziua, de când debarcase în Oraşul de Jos şi până când ajunsese în casa marchizului.

— Iubita mea, suntem în nişte poziţii prea înalte ca să mai poată cineva să ne atace... şopti contele. Nu-ţi dai seama? Tot ce-o să ni se întâmple de acum înainte, fie o să fie periculos, fie tragic, n-o să mai fie însă la fel de grav...

— Şi ura părintelui d'Orgeval? Când am văzut un bărbat în negru la picioarele scării... am crezut că era el...

Joffrey izbucni în râs.

— Ce idee! Draga mea, nu prea văd un iezuit, chiar şi pe d'Orgeval, apărând la miezul nopţii în casa unei doamne...

— Ar fi putut să vrea să mă exorcizeze...

— Ai prea multă imaginaţie... Se opri şi continuă după o scurtă tăcere: să nu-ţi mai fie frică de el... N-o să mai vină în Québec...

— Unde este? murmură Angelica.

— A plecat din oraş... Aşa se zice.

— Dar era în oraş cu câteva zile înainte de sosirea noastră...

— Nu mai este acum...

Contesa îşi aminti că el primise vestea lipsei părintelui d'Orgeval ca şi cum ar fi prevăzut-o. Se întrebă ce mai plănuise oare şi ei nu-i spunea... Era sigură că avea un spion secret în oraş, deşi el o tachinase când adusese vorba despre acesta. “N-am spus că este un bărbat...”

— Şi dacă se întoarce?

— N-o să se întoarcă.

— Este mort?

— Nu, răspunse scurt contele strângând-o în braţe.

Mâna lui îi mângâia umărul gol. Angelica simţea cum broderiile de pe mânecă îi zgâriau uşor pielea, trezindu-i senzaţii noi, voluptoase.

— De ce se fereşte de noi? De ce nu vrea să ne întâlnească? Vreau să ştiu!

— Ce importanţă are? îi şopti contele.

Angelica îi văzu surâsul şi îşi dădu seama că o doreşte.

— Îmi pare rău, draga mea! Cred că n-am să-ţi spun secretul dispariţiei iezuitului... o necăji Joffrey, ai cărui ochi străluceau plini de veselie.

Contesa se bosumflă.

— Nu este chiar aşa simplu. Mi-a fost tare frică...

— Când, iubita mea?

— Puţin mai devreme, când nu erai aici...

— Ţi-am mai spus, frica nu ţi se potriveşte...

— Anul trecut era să murim de foame din cauza lui... dacă irochezii n-ar fi venit...

— Dar au venit... pentru că i-am chemat eu, de fapt.

Angelica se smulse din braţele lui.

— Şi mie nu mi-ai spus nimic?

— La vremea aceea, nu ştiam dacă or să poată veni... şi o aşteptare fără speranţă este cel mai rău lucru...

— Dacă vorbeşti aşa, înseamnă că nu mă cunoşti.

— Un secret are importanţă tocmai pentru că este un secret.

— Ce raţionament de gascon!... Te iubesc, Joffrey...

Unul în braţele altuia, prelungeau "cearta", însoţind-o de mângâieri, de sărutări date şi primite, pronunţau cuvinte care se sfârşeau într-o şoaptă, începeau propoziţii care se terminau brusc, pentru a face loc tăcerii, în timp ce buzele lor se întâlneau...

Oraşul era la picioarele lor, mic, înghesuit, ca o insulă în oceanul de verdeaţă; argintiul, culoarea oţelului, fumul hornurilor, albăstrui, se amestecau în ceaţă. Fiindu-le mult mai frică de incendii decât de ger, locuitorii din Québec preferau să stingă focul din vatră înainte de a se sui în pat.

Destul de mulţi din oraş le cunoşteau trecutul. Unii poate îşi aminteau de doamna du Plessis-Belliere, alţii de Rescator sau de faimosul conte de Toulouse. Dar şi cei din Québec îşi aveau secretele, spaimele şi amintirile lor. În mijlocul lor, Angelica şi Joffrey de Peyrac puteau să se simtă în siguranţă cel puţin pentru o noapte şi să se ocupe numai de soarta lor: un bărbat şi o femeie care se iubesc.

Şi totul dispărea în jurul lor. Nu mai erau proscrişi, ci aleşii unui regat fără nume, în care nu contau decât trupurile lor aprinse de dorinţă şi îndrăgostite. Degetele lui Joffrey rătăceau prin părul ei, pe pielea ei netedă şi catifelată, conturându-i cu delicateţe formele.

— Eşti atât de frumoasă... cum doar tu poţi fi... eşti parcă alta, dar eşti mereu aceeaşi... Sufletul tău a traversat, aşa cum doar stelele fac, regiuni întunecoase şi periculoase şi şi-a câştigat strălucirea orbitoare în care eu mă pierd, uit de mine... Mereu la fel... născută din spuma mării, acum s-a născut Afrodita...

— Eşti mereu un poet...

— Am să cânt mereu pe doamna visurilor mele... şi când tu mă priveşti aşa... ochii tăi mă inspiră... îmi dau puterea să lupt cu oricine...

Angelica râdea sub sărutările lui.

— Eşti un păcătos şi n-ai să te schimbi niciodată...

Joffrey îi luă faţa între mâini şi o privi îndelung: faţa ei atât de dragă, pe care strălucea acum bucuria... Simţea că se pierde în privirea ei, în ochii ei verzi, transparenţi, dar atât de nepătruns uneori, îmblânziţi de tandreţe şi dragoste pentru el... Şopti:

— Demonii nopţii au dispărut... suntem doar noi pe lume...

PARTEA A DOUA

O NOAPTE ÎN QUÉBEC

16

În toiul nopții, domnișoara Cléo d'Hourredanne scrie o scrisoare îndepărtatei sale prietene Marie-Gabrielle, văduva regelui Cazimir al V-lea al Poloniei, poreclită și "la belle herbiere".

Vasele însă nu mai pot părăsi radele porturilor, deci misiva n-o să poată pleca înainte de a trece iarna, adică nu înainte ca soarele primăverii să topească ghețurile. Domnișoara d'Hourredanne știe acest lucru, dar... are senzația că înșeală așteptarea scriind acele scrisori, adevărate "dialoguri" purtate peste ocean. Unele după altele, scrisorile sunt aranjate într-o casetă, în așteptarea momentului expedierii lor.

"Dragă prietenă, am făcut câteva modificări în camera mea. Am mutat patul într-o altă poziție. Acum pot vedea foarte bine din colțul meu casa pe care Ville d'Avray și-a construit-o la marginea terenului luat de la Connat-Banistere; și trebuie să-ți mărturisesc că o să am de acum înainte alte motive de distracție decât priveliștea livezii mele sau a fluviului, pe care le știu până în cele mai mici amănunte și de care m-am cam săturat.

Un pirat, în cel mai corect sens al cuvântului, și-a ancorat vasele în golful Québec-ului; dar cum respectivul pirat a avut grijă să ia câtiva prizonieri – "oaspeții" lui, cum s-ar zice, și cum printre aceștia se numără domnul d'Arreboust și domnul

intendent Carlon, domnul Frontenac n-a putut să nu-l primească în oraş şi chiar făcându-i o primire triumfală. Asta ar fi sfârşitul poveştii. Este vorba, de fapt, de un gentilom francez, aliat al Noii-Anglii, care, stabilindu-se la graniţele Acadiei şi Canadei, deci la sud de teritoriile noastre, a produs panică printre dragii mei concetăţeni. Şi fiindcă a fost considerat duşman al Franţei, au fost evident şi câteva campanii militare împotriva lui – toate cu rezultate dezastruoase pentru noi.

S-a aflat că soţia lui este foarte frumoasă. Emoţia a ajuns însă la culme când o călugăriţă, maica Madeleine, a avut o viziune şi-a prezis nişte lucruri ciudate în legătură cu piratul şi soţia lui, nişte lucruri unde se pare că şi-a vârât şi dracul coada. S-au trimis imediat călugări care să-i cerceteze şi răspunsurile lor au fost liniştitoare; drept urmare, spiritele s-au calmat.

Când s-a răspândit însă vestea că or să vină în oraş, cu propuneri de pace, disputa a reînceput. Părintele d'Orgeval, conducătorul spiritual al Acadiei, i-a acuzat că l-au împiedicat să-şi ducă la bun sfârşit campania începută împotriva ereticilor din Noua-Anglie. Îţi poţi da uşor seama ce scandal a izbucnit, iar părerile lumii s-au împărţit. La apropierea flotei lor, s-au făcut preziceri despre cele mai cumplite dezastre pe care le-ar provoca acei străini şi s-a pus chiar problema să se ridice flamura sfântă a catedralei, pentru ca oraşul să fie salvat. Vrăjitorul din Oraşul de Jos a povestit că a văzut – cu ochii lui, îţi dai seama! – trecând pe cer bărci cuprinse de flăcări; este un semn în care cred, fără excepţie, toţi cei proveniţi din estul Franţei şi înseamnă nenorocire.

Pe urmă însă, brusc, războinicul iezuit a dispărut, ceea ce i-a uimit şi neliniştit pe partizanii lui. Cât despre guvernator, acesta s-a ţinut tare pe poziţii. Întotdeauna a fost de partea piratului, într-atât chiar, încât vara trecută a trimis numeroase scrisori regelui, demonstrându-i neobosit în fiecare misivă avantajele de care s-ar bucura Noua-Franţă dacă ar stabili relaţii bune cu un vecin puternic şi foarte bogat pe deasupra. Şi în aşteptarea augustului răspuns, pe care-l speră aprobator şi binevoitor, Frontenac le-a făcut, pe răspunderea lui, o primire călduroasă, cu atât mai mult cu cât el şi domnul de Peyrac, cauza disputelor, sunt din Languedoc – or, se ştie cât sunt de uniţi gasconii în orice chestiune... Aşa e lumea!

Adevărul este că suntem dornici de distracții și evenimente noi, aici, în Canada. Așa că toți s-au potolit și s-au pregătit să-i primească pe domnul și doamna de Peyrac. Și dă-mi voie să-ți mărturisesc, draga mea, că este cu neputință de descris bucuria mulțimii, când au aflat că Peyrac sosește în oraș. Nu-ți ascund absolut nimic: doamna de Peyrac este atât de frumoasă, încât numai simpla ei apariție îi înmărmurește pe cei din jur. Au așteptat-o pe chei, din zori, și tot orașul era gata să stea acolo până în ziua de Apoi – dacă atunci ar fi vrut să debarce doamna. Norocul lor că faptul – debarcarea, vreau să spun, – s-a petrecut azi. După părerea domnului de Magry, este mai mult decât frumoasă – este o zeiță, Afrodita în persoană. După părerea mea însă, nu este decât vrăjitoare și n-am s-o primesc în casa mea."

Domnișoara d'Hourredanne subliniază apăsat, cu două linii, decizia ei, și se așează mai bine pe pernele de dantelă. Înainte de a începe o altă scrisoare, cu un gest de cochetărie naivă, și-a dat cu puțin parfum după urechi, s-a privit în oglindă pentru a vedea dacă dantela de Malines cu care își acoperă părul este perfect aranjată, apoi a cerut lumânări noi, renunțând să se mai enerveze pe servitoarea ei de origine engleză; înceată, stupidă și eretică, pe deasupra. A dat doar la o parte scrisorile legate cu o panglică, pe care nici c-a avut timp să le desfacă.

Marchizul de Ville d'Avray i le-a adus, dar a stat foarte puțin la ea și n-a vorbit de altceva decât de surprizele acelei zile și ale celor ce or să urmeze – se vedea că se grăbește să ajungă undeva, dar unde oare? Domnișoara Cléo a înțeles totul când a văzut un grup de străini apărând pe străduța ei liniștită și intrând în casa marchizului. Și, fire onestă, domnișoara Cléo nu-și ascunde faptul că acesta este unul din motivele antipatiei ei față de cea pe care n-o numește "fiica diavolului", la fel cu toți ceilalți, ci "seducătoarea".

"Nici Carlon n-a venit să mă vadă, deși este în oraș. Cu toate astea, am să-l iert, pentru că am o slăbiciune pentru el, după cum prea bine știi.

Toți oamenii din Québec sunt pe străzi. Până și Jessy, servitoarea mea, a ieșit să vadă alaiul; dar toantă cum e, a lăsat cățeaua să scape și a durat o veșnicie până am prins-o și am dus-o acasă, mai ales că nimeni nu ne-a sărit în ajutor. Aș fi

putut să mor chiar şi nimănui nu i-ar fi păsat. Din fericire, iarna beau o fiertură de rădăcini, care mă ajută să-mi menţin forţele.

Domnului consilier Magry de Saint-Chamond i s-a făcut milă de singurătatea mea şi mi-a făcut o vizită, povestindu-mi tot ce s-a întâmplat în oraş. Dar chiar şi fără vizita lui... mă ştii doar: nu văd nimic, cu toate astea ştiu tot..

Am auzit o singură lovitură de tun, care, de fapt, n-a însemnat nimic. Sabine de Castel-Morgeat a tras, foarte furioasă să vadă cum sunt triumfal primiţi în Québec nişte oameni pe care ea-i consideră duşmani ai Noii-Franţe şi mai ales ai prea scumpului ei confesor, părintele d'Orgeval. Iezuitul ăsta o pune să se împărtăşească în fiecare zi. Ce profanare, Dumnezeule! Dar mai bine tac, pentru că mi se spune că regele este în continuare ostil janseniştilor..."

Cléo d'Hourredanne se întrerupe din scris şi rămâne cu pana în aer. Nu, n-o să înceapă să discute despre Port-Royal, altfel, n-o să mai termine niciodată scrisoarea către Marie-Gabrielle.

Domnul de Peyrac a adus în dar episcopului moaştele sfintei martire Perpétue, gest care l-a cam luat prin surprindere pe sfinţia-sa. Ca un adevărat catolic, domnul de Laval ar fi vrut să-i trateze pe cei Peyrac cu răceală şi indiferenţă, dar un asemenea "cadou" l-a forţat să-i primească pe "duşmani" cu toată pompa cerută de etichetă.

Am să-ţi spun, scumpă prietenă, că doamnele din Confreria Sfintei Familii s-au simţit foarte prost din cauza gestului doamnei de Castel-Morgeat. Nu numai că a tras cu tunul, dar, fiind obligată de soţul ei să asiste la Te Deum, s-a îmbrăcat în negru, ca să arate tuturor că pentru ea este o zi de doliu, nu de sărbătoare şi s-a dat cu atâta pudră albă pe obraji şi cu roşu-aprins pe buze, încât arăta groaznic. Un adevărat scandal! Ştii, doamna Daubrun a plâns de ruşine! Sabine crede că totul îi este permis; eu bănuiesc că nu şi-a dat seama că, prin ceea ce a făcut, a îndreptat simpatia mulţimii spre doamna de Peyrac, văzută de toţi ca o victimă, deşi doamna de Peyrac n-a părut să dea prea mare importanţă provocărilor rivalei ei şi s-a arătat foarte amabilă cu toţii."

Domnişoara d'Hourredanne face o pauză şi priveşte pe geam. Noaptea este liniştită. În cameră, căţeaua dalmaţiană s-a culcat la picioarele patului. Cléo a pus să se dea la o parte

perdelele de la o anumită fereastră, pentru că nu vrea să piardă nimic din ceea ce se întâmplă în casa marchizului de Ville d'Avray. Şi acolo totul pare să fie liniştit. Casa este întunecată; totuşi, la o fereastră, Cléo zăreşte două siluete care privesc şi ele în noapte: un bărbat şi o femeie, iar imaginea îi provoacă bătrânei domnişoare o stare de teamă amestecată cu curiozitate, pe care nu şi-o poate explica. Un lucru este sigur: noaptea este deosebit de calmă, la fel ca şi casa ei, unde singurul zgomot este tic-tac-ul pendulului de pe hol.

"Ţi-am spus că li s-a dat o casă la baza dealului, pe care inițial o pregătiseră pentru ducesa de Maudribourg; ducesa ar fi trebuit să sosească încă din august, împreună cu Fetele Regelui... Nu s-a mai auzit însă nimic despre ea... se zvoneşte că s-ar fi înecat...

Între timp, de Peyrac stau în continuare la Ville d'Avray, care, după obiceiul său, vrea să aibă el primul ceva ce ar fi în atenția tuturor, fie că este vorba de un obiect sau de o persoană. Cred că ar fi murit de inimă rea dacă doamna de Peyrac s-ar fi dus să stea într-o altă casă! Dar or să rămână mereu în casa marchizului? Mie, personal, mi-ar surâde ideea, pentru că aş putea să le urmăresc toate mişcările.

Întrebarea este dacă or să se împace şi cu celălalt vecin al lor, Eustache Banistere. De când a fost excomunicat de episcop, pe motiv că a vândut rachiu indienilor, se ceartă cu toată lumea. Copiii lui sunt nişte draci împieliţaţi, care nu fac decât rele – printre altele, îşi chinuie câinele; ştii cât iubesc animalele şi mi-e tare milă de nefericitul acela, care a ajuns pe mâna lor.

Te rog să mă ierți, draga mea, dar n-am avut timp să citesc scrisorile pe care mi le-ai trimis, numărul lor m-a umplut însă de bucurie. Şi, fie vorba între noi, îmi pare bine că au sosit în oraş acei oameni, care au provocat atâta agitaţie în jurul lor. O să am despre ce să-ţi scriu. Acum ţi-am scris totul în mare – amănuntele – în scrisorile următoare.

Să rezumăm deci situaţia: "Seducătoarea" este în Québec şi n-o să ne părăsească foarte curând. Am convingerea că gheţurile nu sunt departe şi că iarna va începe peste puţin timp, deşi gâştele sălbatice, care s-au adunat peste vară la capul Tourmente, n-au pornit încă spre sud. Cert este că nici un vas nu poate pleca sau veni multe luni de acum încolo. Oaspeţii or să petreacă o iarnă aici, iar noi o să amânăm întrebările care ne

sâcâie până la primăvară – când fluviul o să fie liber, când vasele or să aducă scrisori şi când o să aflăm părerea regelui despre tot ce s-a întâmplat aici."

Dacă, părăsind casa domnişoarei d'Hourredanne, ne strecurăm încetişor printre clopotniţele Oraşului de Sus, ajungem la Castelul Saint-Louis, reşedinţa guvernatorului şi fortăreaţă care domină şi supraveghează fluviul. În aripa dreaptă, o fereastră este încă luminată.

Scos din fire de mânie, domnul de Castel-Morgeat îşi bate soţia. În şoaptă, pentru a nu-l trezi pe guvernator, bărbatul dă pe faţă ura şi ranchiuna din suflet.

— Nu este suficient, doamnă, că mă dispreţuieşti în propria mea casă, că, de ani de zile, de când suntem căsătoriţi, mă faci să mă simt ca un intrus aici, că îţi baţi joc de sentimentele mele în gura mare, încât am ajuns de râsul lumii! Nu, asta n-ajungea! Trebuia să mă faci şi sperjur, să mă acoperi de ridicol în faţa soldaţilor mei!... Pe mine, locotenent al regelui în America...

Sabine de Castel-Morgeat suportă loviturile, care au luat-o pe neaşteptate. Trecuseră ani de când n-o mai bătuse. De fapt, nici nu-i contestă dreptul de a fi furios pe ea – este scârbită doar că a trecut de partea "lor" atât de uşor. La început, a fost de părerea părintelui d'Orgeval, aprobându-l pentru că voia să izgonească din Acadia un pericol, o ameninţare diabolică. A fost chiar unul din rarele cazuri în care a avut aceeaşi părere ca şi ea. Poate că regretă acum? Nu cu mult timp în urmă, îi asigura pe iezuiţi de fidelitatea lui, se lăuda... A fost suficientă o... Ce? O părere de-a lui Frontenac – despre importanţa unei alianţe între gasconi? Dispariţia părintelui d'Orgeval, ca şi cum s-ar fi declarat învins? Acum voia s-o umilească, pentru a nu se ştie câta oară... A fost suficient, mai ales, să se anunţe că acest bărbat, un vrăjitor, după cât se spune, înaintează spre Québec, cu flota lui plină de bogăţii şi de cadouri pentru cei din oraş, sigur că o să câştige lupta fără nici o lovitură de tun.

Ei bine, nu! A fost o lovitură de tun! Cea pe care ea a tras-o, cum odinioară domnişoara de Montpensier a tras asupra vărului ei, regele. Cât de minunat este, pentru o femeie, să simtă o armă în mâini! De unde era să ştie că fiul ei era şi el la bordul acelei nave? Tot ceea ce face se întoarce împotriva ei! Dar fiindcă

Anne-François este teafăr şi nevătămat, nu-şi regretă gestul. Acest gest ostil a compensat laşitatea tuturor celorlalţi.

Doamna de Castel-Morgeat şi-a proclamat astfel ataşamentul faţă de confesorul ei, pe care cu puţin în urmă toţi îl aprobau şi pe care acum toţi îl părăsesc. Gestul a răzbunat-o în sfârşit pentru toată amărăciunea şi durerea pe care le-a îndurat de-a lungul anilor; vederea acelui cuplu, imagine a reuşitei în viaţă, a dragostei împărtăşite, a lovit-o mai mult decât orice altceva. Sabine urăşte cu disperare tot ce i-ar putea aminti că ea n-a cunoscut niciodată fericirea şi plăcerile dragostei.

Câtă durere a putut simţi în faţa acelui cuplu magnific, care urca spre catedrală în aclamaţiile tuturor! Toată viaţa ei irosită, în care a cunoscut doar decepţii, îi revine în minte şi simte cum amărăciunea o cuprinde! Parcă niciodată nu i s-a părut atât de greu lanţul care o lega de Castel-Morgeat, pe care niciodată nu l-a iubit. Toată viaţa ei, lamentabil şi iremediabil pierdută, i-a revenit în faţa ochilor, în timp ce se uita la femeia pe care un întreg oraş o idolatriza, fără s-o cunoască – doar pentru că apăruse în viaţa lor, pentru că o vedeau, pentru că era minunată, fermecătoare. În timp ce nimeni n-o iubeşte pe ea, Sabine, nimeni n-o place măcar.

Au obligat-o să asiste la Te Deum; dar Dumnezeu îi este martor – ar fi vrut mai bine să fie aruncată de vie în groapa cu lei! Nimănui nu i-a păsat de umilirea ei, de durerea ei, nimeni nu i-a spus un cuvânt de îmbărbătare... Singurul om care a avut vreodată pentru ea indulgenţă şi stimă, confesorul ei, nu mai este cu ea.

Şi durerii ei i se adăugă neliniştea şi disperarea. Sébastien d'Orgeval, care era atât de puternic, se poate oare să fi fost cuprins de teamă? Nu asta, nu e cu putinţă. Sau să fi căzut într-o cursă? Nici asta nu era de crezut – un al şaselea simţ l-ar fi avertizat la timp. Atunci ce să creadă? Că s-a retras într-un loc ascuns, pentru a putea lovi mai bine? Ce nevoie era de aşa ceva – avea oricum situaţia sub control. A părăsit-o şi el... şi acum e fără apărare, singură în faţa dezaprobării şi dispreţului celorlalţi. Lacrimile curg pe faţa ei tumefiată, urâţită şi mai mult de fardurile albicioase.

Văzând acele lacrimi, contele de Castel-Morgeat se simte şi mai furios. Ticăloasa asta de femeie o să reuşească mereu să-l scoată din fire... Bărbatul se învârte ca un leu în cuşcă prin

singura cameră pe care le-au dat-o, aruncând priviri furibunde spre patul vast şi confortabil care le fusese pus la dispoziţie, ale cărui cearceafuri albe se zăreau printre perdeluţele de satin pe jumătate ridicate.

— N-am să mă culc niciodată cu tine în patul ăsta, zbieră el.

— Nici eu! N-ai decât să te duci să te culci la ticăloasa de Janine Gonfarel... unde eşti obişnuit să găseşti o primire călduroasă!...

Contele scoase o înjurătură îngrozitoare şi se aruncă pe pat, îmbrăcat şi încălţat. Contesa se repede afară din cameră, abia abţinându-se să nu urle de mânie.

Valetul guvernatorului, care doarme pe un pat de campanie la uşa stăpânului său, auzind un zgomot de veselă spartă, se scoală intrigat. Castelul este mic şi, la acea oră din noapte, toţi dorm, cu excepţia santinelelor de afară, care veghează. Luându-se după zgomot a ajuns la bucătărie şi a zărit o fantomă neagră, cu un coş în mână, care se îndrepta spre uşă. Şi domnul de Castel-Morgeat a auzit zgomot, pentru că nu apucase să adoarmă. “Iar a spart ceva”, se gândi el şi coborî scara şchiopătând, pentru că spre dimineaţă piciorul bolnav începea să îl doară. Ajuns în bucătărie, văzu aceeaşi fantomă: doamna de Castel-Morgeat, cu o pelerină uriaşă pe ea; contele o prinse chiar când aceasta se pregătea să deschidă uşa.

— Unde te duci la ora asta, femeie nebună ce eşti?

Ea răspunse cu un aer de martiră:

— Mă duc să-i duc ceva de mâncare bătrânului Loubette. Nimeni nu s-a gândit azi la el.

Ochii ei se aprinseră brusc şi femeia aproape că-i scuipă în faţă vorbele:

— Da, pentru că tot oraşul şi-a pierdut capul! Au uitat de săraci, de vizitele de caritate... de datoriile lor... pentru o femeie frumoasă, care n-are alt scop decât să-şi zdrobească rivalele, să atragă toţi bărbaţii la picioarele ei, să răspândească răul şi distrugerea...

Vorbi atât de vehement, cu o expresie atât de plină de ură pe faţă, încât până şi soţul ei, obişnuit cu reacţiile ei ciudate, rămase trăsnit. Era prea mult! Cu siguranţă îi scăpa ceva de nu putea înţelege. Intrigat, o privi ieşind, ca o regină jignită şi o întrebă:

— De ce o urăşti atât de mult?

Mâna descărnată, tremurătoare, a bătrânului Pierre-Marie Loubette, reuşi cu greutate să ajungă la tabachera de fier, pusă pe scăunel la capătul patului. A dracului viață! Tabachera era goală. Căzu greoi înapoi pe perne şi încercă să-şi tragă până la bărbie pătura care alunecase, dar nu reuşi. Era atât de scuturat de febră, încât mai mult se dezvelea decât se învelea. După un scurt moment, simți că este atât de fierbinte, de parcă ar fi fost încălzit deasupra jarului. La dracu! Şi dacă ar mai fi găsit trei fire de tutun, ce-ar fi putut face cu ele? Le-ar fi mestecat, pentru că de fumat nu putea fi vorba. Imediat ce şi-ar aprinde bătrâna pipă, aproape la fel de bătrână ca şi el şi ar trage un fum, ar începe să tuşească, să tuşească fără oprire, până s-ar îneca şi ar ajunge să scuipe sânge. Dar să mestece tutun, încă mai poate. Are dinți buni, tari, la fel ca indienii. De fapt, numai cu asta a mai rămas; restul a dispărut: puterile lui, banii, prietenii. Se mai întâmplase şi altora, mai ales în colonia asta blestemată, unde nimeni nu vrea să mai vadă bătrâni – s-au săturat de ei, le datorează prea mult. De aceea, preferă să-i uite. Şi clopotele alea ticăloase, care-i zăngăne în cap în fiecare zi: bing! bang! – pauză – şi iar... bing! bang! – până îți pierzi mințile... Putea să aştepte până în veci vreun suflet milostiv care să vină să-i spună ce se petrece în oraş şi ce-a fost cu lovitura aia de tun... că doar nu era surd şi nici nu visase: cineva trăsese cu tunul. Dar avea să rămână fără să afle, pentru că putea să parieze că toți se răspândiseră ca nişte potârnichi la auzul loviturii.

Toată lumea plecase în Oraşul de Jos, să-i întâmpine pe acei străini, iar el rămăsese singur în locul acela blestemat, la fel ca în copilărie. Cine ar crede că Piața Mare din Oraşul de Sus, unde se plimbau acum doamnele, fusese odinioară un luminiş, înconjurat de arbori uriaşi? Colindase adesea luminişul, cu un cuțitaş în mână, în căutarea tufelor de sparanghel sălbatic sau a cuiburilor de ferigi, pe care le aducea victorios acasă mamei, care le punea în supă... Izvoraşul care străbătea acum Piața Mare se furişa pe atunci printre ierburile înalte, iar el îşi spălase de multe ori picioarele în apa lui limpede şi îşi ridicase de fiecare dată privirea spre coroanele uriaşilor arbori de pe pământul american. Şi chiar în locul unde se ridica azi catedrala, odată, de demult, îşi făcuse un ciomag grozav, din rădăcina unui stejar... Din pădurea de atunci, nu mai rămăseseră decât nişte

bucăţi care înconjurau diferitele clădiri: mănăstirea ursulinelor, mănăstirea şi colegiul iezuiţilor, seminarul şi episcopia. Şi în afara acestor construcţii, pierdute în insule de verdeaţă, vedeai peste tot doar străzi mărginite de case şi nu auzeai decât căruţele şi trăsurile trecând pe pavaj şi zgomotul făcut de potcoavele cailor....

Pe când el nu avea decât vreo câţiva ani, adică acum mai bine de o jumătate de veac, nu erau decât două sau trei familii de colonişti în aşezarea de la poalele dealului Roc: erau şase sau şapte femei în total – şi dintre ele, cel mai bine ţi-o amintea pe Hélène Boullé, o tânără de 20 de ani, soţia domnului de Champlain. Draga de Hélene, îmbrăcată mereu în alb, cu micul ei medalion-oglindă la gât – şi indienii care îşi vedeau chipurile în acea oglindă se înduioşau zicând că "doamna albă îi păstrează în inima ei". Toată lumea locuia în casa pe care domnul de Champlain o ridicase pe malul fluviului. Era un adevărat castel de lemn, construit pe un schelet zdravăn, solid şi rezistent, cu trei aripi de locuit, o prăvălie, un porumbar şi la etajul al doilea, sub acoperişul înclinat, un balcon circular, care permitea santinelelor să supravegheze imensul spaţiu care-i înconjura. Casa era încercuită de un şanţ adânc, peste care se ridica şi se lăsa un pod mobil şi avea, bineînţeles, mai multe tunuri, strategic aşezate, absolut indispensabile în acele vremuri. În casă se refugiau când venea iarna, când îi ameninţau indienii irochezi sau un oricare alt pericol: toţi, colonişti, interpreţi, soldaţi.

Acoperişul se umplea de ţurţuri uriaşi, iar toamna, apele subterane rodeau stâlpii de lemn ai fundaţiei. Iernile, mâncau acelaşi lucru: carne conservată, turte de făină, cidru şi uneori, vreun animal vânat de indieni sau prins în capcanele lor. Mirosul de blănuri te îmbăta. Cel mai mult se temeau de scorbut, care-ţi făcea carnea flască, vineţie şi gingiile să sângereze. Louis Hébert îi trata cu fiertură de frunze uscate, la care indienii Algonchini adăugau leacurile lor misterioase. Seara, înainte de culcare, spuneau toţi câte o rugăciune, iar duminica, după masa de prânz, cineva citea cu voce tare din Vieţile Sfinţilor.

În anul în care vasele care aduceau provizii din Franţa au fost capturate de englezi, a izbucnit foametea. Coloniştii francezi nu strânseseră nici un fel de rezerve – nici n-ar fi avut de unde, căci de-abia ştiau să dea cu sapa. Îi aştepta o moarte sigură. Domnul de Champlain i-a suit pe toţi în trei bărci şi au pornit în

josul fluviului să ceară ajutor la sălbatici. Aşa a putut să fie salvată micuţa lor colonie din mâna indienilor. Algonchinii, Montaniezii – nomazi răspândiţi peste tot cu wigwam-urile lor din piele, sau Huronii – în satele lor cu case mititele din scoarţă de copac – acceptau să primească un bărbat, un copil sau o familie cu copil mic şi împărţeau cu străinii turtele lor din făină de porumb, peştele uscat sau carnea afumată – proviziile lor pentru iarnă.

Era un adevărat gest de caritate, pentru că sălbaticii, fie o familie, fie un trib întreg, puteau să piară şi ei până venea primăvara, dacă li se termina cumva hrana.

Încet-încet, toţi îşi găsiseră câte un adăpost. Rămăsese o singură barcă – unde era el, împreună cu prietenii lui din Tancrede şi Elisabeth Beaujars; cel mai mare dintre ei avea doar treisprezece ani. Toţi se ghemuiau sub o zdreanţă de pătură, aproape morţi de frig ţi de foame. Ţi cârmaciul, Eustache Boulle, cumnatul domnului de Champlain, era atât de slabit, încât nu mai putea ridica pânzele; abia dacă mai avea putere să mişte încetişor cârma. Barca aluneca pe unde ca o fantomă, dar din nefericire prea încet. Au fost prinşi de gheţuri, acolo unde începea apa sărată, gheaţa era transparentă, cu nuanţe verzui sau albastre şi lucea stins prin ceaţă. Copiii deveneau pe zi ce trece mai trişti şi avea impresia că sunt condamnaţi să rătăcească pentru totdeauna printre gheţuri. Când trăgeau la mal, ţărmurile erau pustii, iar ei – mult prea slăbiţi ca să mai aibă forţa să plece în căutarea sălaşurilor indienilor. Mâncau scoarţă de copac şi amânau momentul când aveau să mănânce şi ultimul biscuit. Într-un târziu, la Gaspé, un şef indian, acceptase să-i primească pe cei trei copii. Eustache Boulle plecase singur mai departe.

În casele indienilor era bine şi cald. Îngropaţi sub zăpadă, viaţa lor era ca şi cea a animalelor pădurii: dormeau, mâncau şi se distrau. Amintindu-şi de timpul petrecut acolo, Pierre zâmbeşte. Foarte puţin ruşinoase din fire, tinerele indiene s-au arătat foarte curioase când i-au văzut pe cei trei băieţi albi. Bătrânul râde aducându-şi aminte, dar se îneacă şi tuşeşte până scuipă sânge. Mizerabilă viaţă! şi totuşi nu-i pare rău. S-a revăzut o clipă – un puşti voinic, zbătându-se sub blănuri cu o indiancă frumoasă, cu pielea netedă, care râde, îl mângâie, îl gâdilă, îl sărută şi-l face în final să ţipe de plăcere. Ce timpuri!

Şi oare cum ar putea un om, după o copilărie petrecută în libertate, în păduri, să se obişnuiască cu un oraş plin de case, de prăvălii, de depozite, de biserici şi de bordeluri? Un oraş unde mişună ticăloşii care fură, sau preoţi "iluminaţi" care te excomunică pentru o nimica toată, sau mari seniori în mătăsuri şi dantele, al căror exil pedepseşte vreo crimă? Sau binefăcătoarele care debarcă aici cu toate mobilele, tapiseriile şi tablourile tuturor sfinţilor, funcţionarii idioţi, iezuiţii mohorâţi, imigranţii prăpădiţi, soldaţii zăpăciţi, ofiţerii neghiobi, care merg ca urşii prin pădure – o lume meschină, avidă să facă avere din comerţul cu blănuri scumpe.

Pe când era el tânăr, stejarii din pădure nu erau ai regelui Franţei, cum s-a decretat într-o bună zi şi coloniştii puteau să taie orice copac şi să-şi facă mobilă din el – cum şi-a făcut el un bufet, cu desene "în vârf de diamant". Tot ce i-a mai rămas, de altfel. Şi pe ăsta îl vrea domnul marchiz de Ville d'Avray, dar n-o să-l aibă!

Se pare că străinii sosiţi azi în oraş locuiesc lângă el, la capătul străzii chiar. I-a auzit trecând mai devreme şi făcând destul de mult zgomot.

Cum ar putea cineva să creadă că liniştea domnea pe atunci în Canada, când, acum, la această oră înaintată din noapte, se aud zgomote de voci, beţivi care urlă pe stradă, chiar în faţa casei lui? Ştie, pentru că o rază de lumină a căzut pe ferestrele lui de hârtie cerată. E uşa cârciumii "Răsăritul soarelui", care s-a deschis pentru a face loc unui beţiv să iasă şi care apoi s-a închis iar.

La capătul străzii Closerie, chiar în faţa casei unde bătrânul Loubette, uitat de toţi în patul lui mizerabil, lângă un bufet de stejar şi o pipă veche, îşi aduce aminte de tinereţea lui, se găseşte cârciuma "Răsăritul soarelui", unde se adună în fiecare seară beţivii oraşului.

Domnul duce de La Ferté, ameţit şi supărat, a intrat aici chiar în acea noapte, gândindu-se plin de amărăciune că este absolut îngrozitor să te ascunzi sub un nume fals, în special când trecutul îţi apare în faţa ochilor sub forma unei femei extrem de seducătoare; şi, culmea ghinionului, numele sub care domnul duce este cunoscut în Québec nu este suficient de nobil pentru a-i permite să se facă recunoscut de frumoasa doamnă.

Amărât, La Ferté face vânt paharului, care alunecă pe tejgheaua de lemn, lustruită de coatele a două generații de băutori împătimiți. Şi rămâne aşa, prăbuşit la un capăt al tejghelei, cu brațul întins; manşeta de dantelă brodată lasă să se vadă o mână ale cărei degete tremură, crispate.

— Cine n-a avut-o... nu ştie ce înseamnă să ai o femeie, se bâlbâie înaltul duce

Cei trei bețivi care formează mereu publicul lui izbucnesc într-un râs ironic, zgomotos.

— Puteți să râdeți, prieteni, continuă el, cine n-a ținut-o în brațe, cine nu i-a mângâiat pielea moale şi catifelată, cine nu i-a cunoscut trupul, nu ştie ce înseamnă dragostea.

Dintr-o dată bărbatul începu să urle:

— Dă-mi să beau, nemernicule! Mă laşi să stau cu brațul întins până mă usuc de sete?

Antonin Boisvite, patronul cârciumii, îi aruncă o privire disprețuitoare. Sunt 30 de ani de când şi-a pus un mănunchi de crengi de brad deasupra firmei şi de când a primit încuviințarea judecătorului să țină o cârciumă, să fabrice şi să vândă bere, lichioruri tari, vinuri şi siropuri. Nu poate să uite că a fost primul cârciumar din Noua-Franță şi că este în continuare singurul care domneşte peste stabilimentele de acest fel din Oraşul de Sus. Aşezată la distanță egală de catedrală, de seminar, de iezuiți şi de ursuline, "Răsăritul soarelui" îşi închide uşa în timpul slujbelor de duminică şi la marile sărbători; şi deşi clienții sunt oameni obişnuiți, Boisvite a ştiut să ofere şi doamnelor posibilitatea să intre şi să bea un păhărel de vin de Malaga, de cidru sau de sirop cu apă rece.

Adică asta înseamnă că localul lui este un local onorabil, nu o speluncă ordinară. De aici şi supărarea lui, când îi vede pe acei seniori "străini" care uită că nu se mai află în vreo cloacă pariziană, unde cuvântul lor ar fi fost lege pentru o mulțime de amărâți; navele care sosiseră în acea vară aduseseră numai oameni îngâmfați şi nesuferiți – şi se pare că din an în an erau tot mai mulți. Dar ce credeau cei de la Paris, că Noua-Franță e cumva loc de deportare?

Antonin bombăne nemulțumit:

— Să se usuce pe picioare, auzi! Nici o primejdie! Şi-a udat prea din belşug gâtlejul, ca să i se mai întâmple aşa ceva!

Toată lumea râde în jurul lor şi Antonin, răzbunat, se apropie de masa prea distinşilor domni cu ulciorul în mână. O să le dea ceva tare de băut, ca să îi îmbete mai repede şi să cadă sub masă – şi atunci or să le poată chema valeţii ca să-i care din cârciumă pe la casele lor.

Din august, de când cei patru au ajuns în Québec şi de când îşi petrec timpul cu băutura, cu jocul de cărţi şi cu femeile uşoare, cârciumarul îşi face griji; a ajuns chiar să se întrebe dacă cei patru au cu ce plăti ce beau. Ar trebui oare să-i considere băieţi "de familie bună", deşi vârsta lor este între 40 şi 50 de ani? Uneori se arată generoşi şi mai aruncă vreun ban de tejghea... Cel care se pare că are cel mai mare rang are nişte purtări din care s-ar putea trage concluzia că este un obişnuit al câmpului de luptă; dar de cele mai multe ori, lipsa lui de vlagă îl apropie foarte mult de ideea pe care şi-a făcut-o Boisvite despre oamenii de la curte.

N-a văzut niciodată atât de aproape asemenea oameni despre care se spune că umplu palatul Versailles – stup cu mii de cămăruţe invizibile. În spatele ferestrelor strălucitoare, care-i feresc de ochii omului de rând pe curteni, aceştia bâzâie şi se învârt ca nişte viespi în jurul stăpânului roiului – Regele.

Faptul că-i primeşte pe acei patru curteni de la Paris, specie încă rară în Canada, în localul său, compensează neplăcerea de a se vedea tratat de sus cu un dispreţ de care credea că a scăpat cu 30 de ani în urmă, când a coborât la mal din vasul care-l aducea din Franţa – un ucenic fierar, având drept bagaj nişte foale, un baros şi un nume predestinat de cârciumar: Boisvite (Bea repede). În timp ce le toarnă în pahare cel mai bun vin pe care-l are, Antonin îi cercetează cu coada ochiului.

Unul dintre ei, un bărbat în vârstă, îl face să se cruceascǎ de uimire – este fardat ca o femeie, ba mai rău, ca o târfă. Este fără îndoială cochetărie destinată să ascundă trăsăturile îmbătrânite ale feţei, – un ten prea palid, sau să accentueze privirea strălucitoare, să scoată în evidenţă o gură cu buze prea subţiri – dar nu poţi totuşi să nu te miri cum tolerează episcopul aşa ceva în oraşul său.

Cel mai tânăr dintre ei are mâini frumoase şi poartă mereu nişte mănuşi strâmte, roşii; îşi închide şi deschide fără încetare pumnii, ca şi cum ar vrea să le demonstreze celorlalţi forţa şi supleţea muşchilor şi a articulaţiilor sale.

Cel de-al patrulea este grăsuț și pare singurul care-și păstrează în orice împrejurare capul pe umeri; are o privire dură, implacabilă. Toți ceilalți îi zic "baroane", iar Boisvite este sigur că banii sunt la el și că deci cu el o să trebuiască să vorbească atunci când suma pe care i-o datorează va ajunge prea mare.

Toți au spade și se spune că toți s-au bătut cel puțin o dată în duel.

Antonin îi părăsește pe cei patru și se îndreaptă spre o altă masă, unde este așezat un client onorabil, pe care este mândru că-l poate servi. Este vorba de trimisul regelui – un om decent, plăcut. Cu boneta în mână, cârciumarul se înclină adânc.

— Cine sunt acei domni? îl întrebă Nicolas de Bardagne.

Și Boisvite îi numește: domnul de La Ferté și prietenii lui: contele de Saint-Edmé, domnul de Bessart și Martin d'Argenteuil, adăugând cu subânțeles:

— Sunt domni importanți de la curte, din anturajul regelui.

Dar în ciuda unei asemenea afirmații, care i-ar fi atras atenția în alt timp și în alt loc, Nicolas de Bardagne continuă să privească dezgustat spre ei. Ar vrea din tot sufletul să se înșele, dar este din ce în ce mai convins că bărbatul palid, cu ochi albaștri destul de frumoși și cu o față destul de nobilă, cu toate urmele lăsate de viața de desfrâu pe care o dusese, se referă la Angelica atunci când vorbește despre femeia care a fost a lui cândva – și domnul de Bardagne simte că este cuprins de mânie, care-i irită primejdios de mult nervii foarte încercați de întâmplările acelei zile.

Îl instalaseră la dracu în praznic, într-o casă frumușică, dar pierdută în mijlocul unui pâlc de arbori, la marginea unei piețe pe care cei din Québec o numesc "Câmpia lui Abraham". Și-a lăsat servitorii să se ocupe de bagaje și s-a întors în oraș, dornic să afle în ce casă stau domnul și doamna de Peyrac... Și dacă a intrat în cârciumă, este pentru că aceasta se găsește în colțul străzii pe care se află casa unde stau cei doi. Evident, tot marchizul de Ville d'Avray a reușit să le fie gazdă!

Și ca supărarea să-i fie întreagă, a trebuit să mai audă și afirmațiile acelui de La Ferté, pe care le consideră pe puțin insolente și neașteptate – ca să se exprime politicos. Iată-l iar pe ticălos că se ridică și țipă, înălțându-și paharul:

— Beau în cinstea zeiței mărilor și oceanelor care ne-a vizitat azi și care odată a fost a mea!

De data asta, Bardagne nu se mai poate stăpâni. Se hotărăşte să se ridice de la masă şi să întrerupă elucubraţiile scandaloase şi intolerabile ale celuilalt. Se apropie de masa celor patru, zicând încet:

— Domnule, vă sfătuiesc să luaţi seama la ceea ce spuneţi: cuvintele dumneavoastră pot fi dezonorante pentru doamna în chestiune. Aveţi deci amabilitatea să nu le mai repetaţi în public!

Domnul de La Ferté, bărbat înalt şi bine făcut, priveşte vag în direcţia domnului de Bardagne.

— ... Cine sunteţi dumneavoastră? Întrebă, sughiţând.

— Trimisul special al regelui în Canada, replică jignit Bardagne. Nu mă recunoaşteţi?

— I-auzi! Atunci... eu sunt fratele regelui! Ce mai spuneţi acum?

Bardagne se dă un pas în spate, ca să scape de răsuflarea duhnind de vin a beţivului.

— Gata cu prostiile! Regele n-are decât un frate şi, slavă Domnului, nu dumneavoastră sunteţi acela!

— Aşa e, aprobă ducele ironic. Nu sunt fratele lui de sânge, dar pot să spun... ruda lui... într-un fel... ruda lui de mâna stângă... Aşa că, fiţi atent, domnule trimis al regelui... Sunt probleme de familie în care străinii nu trebuie să se amestece...

Domnul de Bardagne este cât pe ce să-i arunce mănuşa în faţă şi să-l provoace la duel. Dar asta ar însemna să înceapă cu stângul misiunea în Noua-Franţă. Dintr-o dată, această misiune începe să i se pară grea, stânjenitoare – pentru că nu-i permite să-l pedepsească după cum merita pe ticălosul care se uită insolent la el.

— Da, reîncepu pe un ton leneş ducele, este frumoasă noua regină a Québec-ului, nu-i aşa? Contesa de Peyrac...

— Încetaţi, domnule, să mai amestecaţi aici numele doamnei de Peyrac!

— A fost a mea odată, repetă încăpăţânat gentilomul, ai cărui ochi albaştri, tulburi, par două bucăţi de sticlă murdară.

Supărat, de Bardagne se retrage. Întors la masa lui, în faţa halbei de bere de care de-abia dacă s-a atins, se gândeşte la ce-a spus celălalt: rudă "de mâna stângă". Şi îşi aduce aminte că fratele uneia dintre amantele regelui, Louise de La Valliere, a avut mult timp o funcţie importantă în Compania Indiilor şi

un control aproape total al veniturilor provenite din Canada. Să fie oare acesta ducele? Atunci ce sens ar avea idioţeniile pe care le spune despre Angelica? Ce-o să trebuiască să mai afle despre aceea pe care o iubeşte ca un nebun? Nefericit, suspină. După cele ce le-a aflat de la poliţistul cel cinic, acum urmează cele aflate de la dezmăţatul de La Ferté. Asta e, fără îndoială, soarta lui? Oriunde şi oricât de departe s-ar duce, n-o să înceteze niciodată să sufere!

În pofida tuturor aparenţelor, intervenţia lui l-a mai trezit puţin din beţie pe duce, al cărui suflet este ros de amărăciune. E duce, nu? Şi ticăloşii ăştia de aici cutează să-l trateze de sus!... Unde dracu' a mai nimerit? Capătul de lume în care a ajuns îi oferă nişte surprize... dezagreabile.

— Hei, ticălosule, strigă în direcţia lui Boisvite. Nu e nici un pic de cafea turcească în cloaca asta?

Atunci un bărbat cu înfăţişare de militar, care băuse şi fumase în apropierea lor, intervine:

— Domnule, dacă doriţi cafea turcească, vă invit la mine acasă. Am început să beau cafea pe când eram la Budapesta şi luptam împotriva turcilor, pentru împăratul Germaniei.

Şi se prezentă ca fiind Melchior Sabanac, locotenent reformat, venit în Canada cu regimentul lui Carignan-Saliere şi rămas în ţară din cauza unui picior degerat în timpul campaniei de iarnă dusă contra irochezilor.

— Sigur, viaţa în Québec este mult mai puţin interesantă decât cea de la Versailles! continuă străinul, privind hainele scumpe ale celor patru domni.

Cel căruia i se adresează, ricanează.

— Credeţi, domnule? După o zi cum a fost ziua de azi, credeţi că Versallies-ul se mai poate compara cu Québec-ul? Aţi privit azi o regină, domnilor, una din reginele de la Versailles, ştiaţi? Dacă nu chiar regina, singura regină a inimilor noastre! Şi începu iar să se bâlbâie: când mă gândesc... Regele... înşelat de un pirat... şi eu...

Cel pe care-l strigau "baronul" interveni:

— Domnule, vorbiţi mai încet... Ceea ce spuneţi ne poate aduce necazuri... Aici, totul, se ştie, se află foarte repede...

— Păi, cum ar putea să fie altfel? Suntem prinşi în capcană în oraşul ăsta nenorocit...

Nemulţumit, începu să fredoneze un cântecel de care ceilalţi s-au săturat, de patru luni de când îl tot aud. Ce caută el în Québec? E un oraş idiot, de ţară, plin de cerşetori care se dau domni de viţă nobilă pentru că li s-a acordat dreptul de pescuit şi de vânat.

— Domnule, de ce vă plângeţi? insistă Bessart, care părea mai curând şeful celor din cârciumă, decât complicele lor. Dumneavoastră aţi spus adineauri că azi am avut distracţii cum nici n-am visat vreodată!

Contele de Saint-Edmé, bătrânul cu faţa vopsită, se apleacă spre urechea ducelui.

— Domnule, văd că sunteţi supărat, dar sunt de părerea domnului baron de Bessart. Iarna începe bine. Când ne-am suit pe vas în Le Havre, eram gata de orice, numai să ne facem pierdută urma. Poliţia era pe urmele noastre şi am fost obligaţi să lăsăm sticluţele cu otravă la cumătra Mounoisin…

— Ssst! fără nume!… îl întrerupe domnul de Bessart.

— Ce importanţă mai are acum? Suntem departe de Paris… Să mulţumim … iadului că ne-a trimis în locurile astea unde luni de zile n-o să poată veni nimeni să ne caute… Cine ar putea, la urma urmei, să spună poliţiei că suntem în Canada? În schimb, presimt că o să întâlnim şi aici plăceri… dintre cele mai rafinate, prieteni! Şi aplecându-se şi mai mult spre duce, insistă: Vă prevenisem, doar. Trebuie să avem uneori curajul să plecăm nu numai ca să scăpăm de proşti, ci şi ca să ne putem aduna puterile… La Paris, acum, toată lumea se laudă că poate chema spiritele rele, dar din toate stângăciile lor n-o să iasă nimic. Este mai bine că am plecat… Putem găsi în Canada locuri ascunse unde să ne dezvoltăm ştiinţa… şi o să fim şi mai puternici aşa… Credeţi-mă… încheie bătrânul, cu un surâs drăcesc întipărit pe faţa vopsită.

Domnul de La Ferté îl ascultă plictisit. Cine l-ar fi urmărit cu atenţie, şi-ar fi dat seama cu uşurinţă că în privirea pe care o îndreptă spre conte se amestecă îndoiala şi dezgustul.

— Este bine că au apărut acei străini în oraş, continuă Saint-Edmé, trecându-şi pofticios limba peste buze. Am văzut nişte semne – dincolo de frumuseţea femeii şi de personalitatea bărbatului… Şi nu întâmplarea i-a adus aici, unde suntem şi noi, ci astrele… Bărbatul şi femeia nu par decât nişte aventurieri,

ca atâția alții din America... dar sunt mai mult decât atât... mult mai mult...

— Asta știu și au, exclamă ducele, izbucnind într-un râs sarcastic pe care doar el poate să-l înțeleagă.

— Dar dacă ne recunosc, domnule duce? Ce ni se poate întâmpla?

— Nimic, afirmă bătrânul, înainte ca ducele să spună ceva. Vă mai spun o dată: noi suntem cei mai puternici, pentru că suntem de partea celui mai puternic prinț din lume: diavolul. Mă îngrijorează un singur lucru: contele de Varange, știți, cel care ne-a ajutat să ne ascundem în Québec. A dispărut de o lună. Din fericire, știu cum să aflu ce este cu el.

Dar tânărul cu mănuși roșii continuă să-l privească pe duce, ca și cum acesta ar fi fost singurul care realiza avantajele sau dezavantajele situației. La Ferté scutură încet din cap.

— Nu, nu știu... Nu mai știu... Se poate să-mi ajute faptul că am regăsit-o pe contesă... doar dacă nu... Da, Saint-Edmé, aveți dreptate, n-o să ne plictisim aici... Și adăugă aproape în șoaptă: să știți, unde apare ea, totul se schimbă... Știa regele ce știa... Unde plecați, conte? întrebă uimit, văzând că bătrânul se ridică de pe scaun.

În picioare, Saint-Edmé își pune pelerina pe umeri.

— Cineva trebuie să-mi dea un talisman, cu ajutorul căruia o să vedem mai clar care este situația noastră și ce s-a întâmplat cu Varange... Cel pe care o să-l chem o să ne spună absolut totul...

Domnul de La Ferté îl privește ironic. Nici nu prea știe dacă bătrânul, cu mania lui cu ocultismul, îl sperie sau nu. Dar pentru că Saint-Edmé este un om priceput și eficace, este indicat să nu-l supere.

— Și pe cine o să chemați? se interesă el.

— V-am mai spus deja: pe diavol, răspunse cu un surâs înghețat contele.

Contele de Saint-Edmé părăsește “Răsăritul soarelui” și, din obișnuință, își ridică poalele pelerinei pentru a-și ascunde fața, o precauție absolut inutilă acolo, unde în nopțile cu lună plină, oricine recunoaște pe oricine numai după mers.

Străzile sunt pustii. Frigul învăluie totul, dens, ca o ploaie fără sfârșit ce cade din cer. In timp ce la Paris frigul pare mai

degrabă prins între ziduri, între case, şi se furişează de la un colţ la altul, în Canada oraşul nu este apărat de nimic şi nu apără pe nimeni – este lăsat în puterea naturii. Curenţii de aer se împletesc şi se răsucesc fără încetare, nimic nu stă pe loc. Acea stare de "virginitate" nu-i displace însă domnului conte de Saint-Edmé, care vorbea foarte serios când spunea că trebuie să se depărteze de lumea stupidă şi dezordonată de la Curte. Mediul de acolo, din Paris în general, îl împiedică să se concentreze, iar puterea de concentrare este indispensabilă ştiinţelor oculte. La Paris întâlnise numai imbecili, care se jucau cu fiola cu otravă sau cu ritualurile satanice cum s-ar juca cu nişte cărţi de joc; urmarea o să fie că toţi nepricepuţii or să fie arestaţi într-o bună zi şi condamnaţi să fie arşi pe rug sau decapitaţi, ca nişte hoţi ordinari. O să fie, de fapt, numai vina lor – dacă n-au înţeles că poliţia regatului şi-a schimbat metodele.

Dar în Canada, marile spirite sunt încă libere. Pământul ţării conţine nenumărate forţe ale adâncului, iar aerul este străbătut de puteri dezlănţuite. Aici, se întâmplă frecvent ca mulţi călugări şi călugăriţe să aibă viziuni şi multe miracole să se înfăptuiască. Sunt deci condiţii excelente pentru ştiinţele ermetice.

În lumina ireală a lunii, oraşul, cu clădire sale masive de piatră, cu clopotniţele cizelate, împodobite cu cruci, îi apare bătrânului că fiind deja supus Împăratului Întunericului – un loc pe unde el, contele de Saint-Edmé, s-ar plimba ca un străin, posesor al tuturor puterilor transcendente.

În timp ce contele ajunge la marginea Pieţii Catedralei, cineva iese din umbra unei case. Bătrânul, care se îndreaptă spre conte, îi reaminteşte brusc acestuia că se află în Canada – seamănă cu un urs cenuşiu, asemeni celor ce mai "vizitau" din când în când oraşul, cu ani în urmă. Bărbatul este înalt, masiv, greoi, cu paşi apăsaţi, dar iuţi. Noul venit nu are o înfăţişare prea liniştitoare, aşa cum se prezintă: îmbrăcat cu haine din piele de căprioară, cu o bonetă de lână trasă până la sprâncene, sub care ochii abia se mai ghicesc între o barbă nerasă de o săptămână şi smocurile negre şi aspre ale sprâncenelor.

— Eustache Banistère, mi-ai adus ce ţi-am cerut? îl întreabă contele.

Celălalt dă din cap, cu un mormăit afirmativ şi-i întinde bătrânului o cutiuţă pătrată de metal.

— De unde le-ai luat?

— De la ursuline. Pot să intru în pivnițele lor, din pivnițele mele.

Contele dă şi el satisfăcut din cap.

— Ursulinele!... Perfect...! Fete sfinte... fecioare... mâini nepătate... Dă-mi-le!

Dar uriaşul îşi trage înapoi mâna cu cutia şi o întinde pe cealaltă, larg deschisă, dându-i de înțeles celuilalt că întâi îşi vrea răsplata şi pe urmă livrează marfa. Contele scoate de sub pelerină o pungă cu bani destul de plină şi o pune în palma deschisă. Cutiuța trece în mâinile lui. Schițând un vag salut, bărbatul se îndepărtează.

Saint-Edmé traversează Piața Catedralei şi pe strada Falerique începe să coboare spre fluviu. Dar nemaiavând răbdare să ajungă la destinație, ridică pe furiş capacul cutiei şi un surâs dement alunecă pe buzele lui roşii, subțiri...

Cu ce este în cutie, gândeşte contele, să-l ia dracu' – şi ricanează – dacă nu reuşeşte să vadă ce s-a întâmplat cu prietenul lui, domnul de Varange, dispărut misterios de câteva săptămâni, chiar pe când se îndrepta spre flota temutului conte de Peyrac şi a prea frumoasei lui soții.

În timp ce Saint-Edmé părăseşte Oraşul de Sus pentru a se duce în Oratul de Jos, Eustache Banistère bate la uța unei case joase, ascunsa între zidurile grădinii ursulinelor şi cele ale casei familiei de Mercouville. Este atelierul lui François Le Basseur, meşter tâmplar, decan al Confreriei Sfintei Ana şi portărel al Oraşului, după ce a fost, un timp, primul portărel al Marelui Consiliu. Şi, deşi este tâmplar, deşi este chemat mai ales să lucreze ornamentații în lemn pentru biserici – tabernacole şi statuete ale sfinților – este foarte des căutat ca să scrie plângeri oficiale, şi asta într-un oraş în care notarii au fost interzişi, pentru a-i lecui pe francezi de mania lor de a se judeca. Din păcate însă, numai atât nu i-a lecuit! Cei ce se judecă se mulțumesc şi cu un tâmplar-sculptor care ştie care sunt părțile unui proces.

Dacă François Le Basseur este încă treaz când pumnul lui Banistere îi zguduie uşa, este pentru că lucrează la un relicvar pe care i l-a comandat monseniorul de Laval, episcopul Canadei, relicvar în care vor fi depuse sfintele rămăşițe ale martirei Perpétue, aduse în acea zi la Québec. Relicvarul o să fie pus în

nişa centrală a altarului catedralei. Le Basseur visează la un capac, încadrat de doi îngeri îngenunchiaţi, purtând oasele martirei. Un geam oval ar închide cutia, permiţând să se vadă inima de argint aurit pe care o înconjoară sfintele moaşte. S-ar putea sculpta un soclu cu formă de cochilie şi o coroană încrustată cu pietre preţioase – desigur, o să trebuiască să discute cu episcopul pentru acel ultim detaliu.

Loviturile violente din uşă îl fac să tresară. Meşterul priveşte în jur, apoi ia în mână lampa şi păşeşte cu atenţie printre bucăţile de lemn de-abia decojite, în care ucenicii au început să sculpteze figuri pentru un tabernacol pe care confreria lor îl donează noului lăcaş al Sfintei Ana, pe coasta Beaupré. Trece uşor pe lângă un vas cu lichid fierbinte, grijuliu să nu cadă nici o picătură pe jos. Ce dezordine! Totul s-a dat peste cap de când au venit străinii aceia în oraş!

Tâmplarul deschide puţin uşa şi se trezeşte faţă în faţă cu Banistere, care-i întinde o pungă cu bani.

— Ce cauţi aici la ora asta, Banistere?

— Uite banii; să-mi scrii plângerile pentru proces. Trebuie să mă lupt ca să-mi iau ce este al meu. Depun plângerea împotriva procurorului consiliului, pentru că s-a făcut că uită de titlurile mele de nobleţe; împotriva ursulinelor, pentru că au construit chilii pe pământuri care sunt ale mele; împotriva marchizului Ville d'Avray, pentru că a săpat pivniţe pe sub un teren care este al meu şi pentru că a încercat să-mi ia un alt teren, tot al meu, care este lângă curtea lui...

— Banistère, de ce nu renunti? N-are rost, nu-ţi dai seama? Tu trăieşti numai ca să te cerţi?

— N-am început eu! Episcopul m-a excomunicat pentru că am vândut alcool indienilor! De parcă aş fi fost singurul! Nu mai am voie nici să merg în pădure să vânez animale cu blană scumpă! N-am voie să părăsesc oraşul! Ei bine, o să mă ocup de treburile mele în oraş... Stau aici şi păzesc ce este al meu!... Am bani... Şi de ce tot mă sâcâi cu întrebările? Eşti sau nu aprod? Te plătesc sau nu?

Ochii mici şi răi ai uriaşului privesc peste umărul sculptorului, în camera unde se zăresc cupole, colonade cu volute greceşti, panouri cu basoreliefuri reprezentând flori sau fructe, crucifixuri şi anafornițe.

— Să-mi scrii plângerile, bătrâne, că altfel vin şi-ţi dau foc! Şi-o să ardă tot ce ai înăuntru... şi n-o să mai poţi duce bucăţile de lemn ursulinelor, să le sufle cu aur...

Maica Madeleine, tânăra călugăriţă vizionară, nu poate să doarmă, nu poate nici măcar să se odihnească. Degeaba a părăsit braţul de coceni de porumb destul de neconfortabil, de altfel, aflat într-unul dintre acele alcovuri rustice de brad alb, pe care canadienii le numesc "cabane", unde poţi chiar să dormi, la adăpost de curent, după ce tragi perdeaua de serj verde. Degeaba a îngenunchiat pe dalele reci din chilia ei, ca să caute uitarea chinurilor ei prin rugăciuni.

Oftând, măicuţa se îndreaptă cu lumânarea în mână spre atelierul unde se suflă cu aur diferite obiecte. Undeva, în mănăstire, plânge un copil – una dintre acele fetiţe pe care călugariţele le cresc în credinţa lui Dumnezeu. Noaptea este apăsătoare, copiii sunt agitaţi...

Tânăra s-a oprit în mijlocul încăperii şi simte cum se calmează, încet-încet, la vederea obiectelor cu care surorile şi ea însăşi lucrează toată ziua, în sunetul clopotelor, care le poartă de la capelă, unde se ţin slujbele, la clasele sau dormitoarele copiilor şi, în final, în atelier, unde, cu talentul lor în arta dificilă a auririi, aduc destule avantaje comunităţii lor.

Lumina unei lămpi tremură în capătul coridorului. O călugăriţă mai bătrână stă în pragul uşii.

— Soră Madeleine, ce faci aici? Văd că încalci regulile şi nu te odihneşti noaptea, aşa cum ar trebui, ca să ai ziua mai multă putere să-ţi faci datoria!

— Iartă-mă, maică! Ziua de ieri, deşi am petrecut-o între zidurile mânăstirii, a fost foarte grea pentru mine. Ce ne aduce oare sosirea acelor străini? Tulburări sau linişte? O să trebuiască să fiu confruntată cu acea femeie în care alţii au recunoscut-o pe cea care mi-a apărut în vis? Mi se face groază numai când mă gândesc! Ea să fie demonul din visul meu? Îmi este atât de greu! Şi sunt şi singură... părintele d'Orgeval nu mai este aici, să mă încurajeze... să mă apere dacă... cine ştie... şi pe deasupra, chiar în noaptea asta l-am văzut pe părintele Brébeuf, pe care l-au ucis în chinuri irochezii. Mă implora să mă scol şi să încep să mă rog, ca să obţinem pocăirea vrăjitorului din oraş...

— Ţi-a spus şi cine este vrăjitorul?

— Nu, mi-a spus doar să mă rog şi mi-a promis că demonii or să mă lase în pace tot timpul ăsta...

— Binecuvântat fie Domnul! Hai, soră, vino! Este aproape ora slujbei... îmi place slujba asta: ne rugăm în zori pentru iertarea păcatelor pe care oamenii le fac noaptea... şi poate că în noaptea asta, mai mult ca în celelalte, oraşul are nevoie de rugăciunile noastre!

Una în spatele celeilalte, ridicându-şi lămpile, cele două călugăriţe părăsesc atelierul şi se îndreaptă spre biserică, păşind încet de-a lungul coridorului îngheţat.

Din capela ursulinelor, cântecele psalmodiate se ridică în noapte, plutind până la frumoasa casă a domnului de Mercouville.

Pruncul pofticios se aşează în fund. Luna îl priveşte prin fereastră – nu este decât o bomboană uriaşă în ochii copilului. Ermeline de Mercouville, în vârstă de aproape trei ani, izbucnise în râs. Şi râde! Şi râde în hohote! Râsul ei este ca un clopoţel care trezeşte toată casa. Fraţii şi surorile ei, aliniaţi câte trei-patru în paturile imense, se întorc pe cealaltă parte mormăind supăraţi. Râsul micuţei trece prin ziduri, prin cele mai groase perdele. Ermeline n-a fost niciodată aşa de fericită!

Mâine o să răsară soarele, o ştie. O s-o aştepte afară, cu braţele pline de dulciuri. Bucuria unei asemenea viziuni face ca râsul ei să devină din ce în ce mai răsunător.

Tatăl ei, domnul judecător, îşi trage şi mai mult scufia de noapte peste urechi şi suspină:

— Iar are copila asta un acces de veselie! Chiar că nu mai înţeleg de ce toţi spun că este bolnavă!

— Pentru că are aproape trei ani şi nu merge încă!, răspunde întristată doamna de Mercouville. Nu ştiu ce să mai fac! M-am dus, în disperare de cauză, la altarul Sfintei Ana şi am aprins o lumânare...

— Micuţa pare veselă.

— Este adevărat. Întotdeauna este veselă.

Servitoarea neagră, Perrine, s-a apropiat de leagănul fetiţei.

Doamna de Mercouville, născută şi crescută în Martinica, a adus-o pe micuţa negresă cu ea în Canada, când s-a măritat. Perrine începe să cânte şi s-o legene pe Ermeline. Puţin câte puţin, cântecul dădacei înlocuieşte râsul copilului; în camerele

lor, ceilalți copii adorm și ei. La rândul lui, sforăitul judecătorului înlocuiește șoapta melodioasă a negresei.

Doar doamna de Mercouville, președinta doamnelor Sfintei Familii, rămâne în continuare trează, rememorându-și toate amănuntele zilei ce-a trecut. A fost o reușită, în ciuda gestului nebunesc al doamnei Castel-Morgeat. Ar trebui oare s-o excludă din confrerie? Doamna de Mercouville îndepărtează repede un asemenea gând. Doamna de Peyrac are aerul unei femei deștepte și harnice. Ar trebui s-o primească atunci în confrerie?

Doamna este foarte fericită: se simte la fel de veselă ca și Ermeline; începe să numere în gând treburile pe care le are de făcut a doua zi. Acum, că domnul intendent Carlon s-a întors, multe proiecte or să prindă viață. În primul rând, o să-i arate războiul de țesut – un model adus din Franța în cursul verii. Carlon o să comande dulgherilor mai multe asemenea războaie, pe care apoi or să le împartă diverselor familii și femeile se vor pune pe treabă. Și, după părerea distinsei doamne, or să aibă un lucru util de făcut în timpul lungilor luni de iarnă, în loc să stea să bârfească, să joace zaruri sau chiar să bea. Cu cânepa și cu inul pe care au început deja să le cultive, or să poată să țească pânză. Pânză de Canada. Doamnei de Mercouville i se pare că aude deja zgomotul vesel al războaielor răsunând în bucătăriile celor de rând sau în podurile caselor oamenilor înstăriți sau nobili. Și adoarme cu surâsul pe buze.

Dacă dorim să coborâm spre Orașul de Jos, în urma domnului de Saint-Edmé, o luăm, ca și domnia sa, pe drumul Montagne. Trei străduțe lungi separă casele de pe strada Seule-port, lipite cu marginea ferestrei de frumoasele clădiri care aparțin domnilor sus-puși sau negustorilor înstăriți, cum ar fi domnul Le Bachoys, domnul Basile, Domnul Gaubert de La Meloise; uneori, când mareea este înaltă, apa le ajunge acestor domni până la ușa casei. În toată îngrămădeala de case, piețe mari și mici, curți, antrepozite, prăvălii, își găsesc totuși locul, din când în când, antrepozitele. Cu ziduri și porți zdravene, ele păzesc de hoți bogățiile acumulate în portul orașului: blănuri, vinuri, grâu, stofe.

Se văd puține lumini pe stradă. La venirea nopții, neobosiții locuitori ai Orașului de Jos se închid în casele lor –

dorm, joacă zaruri sau cărţi, beau sau fac o grămadă de alte treburi.

Părăsind drumul care l-a condus din Oraşul de Sus în labirintul întunecat şi fetid de lângă port, contele de Saint-Edmé trece de ultimele case luminate şi pătrunde în bezna străzii Subcetate, ca şi cum ar fi pornit-o pe drumul spre inima iadului. Din întuneric, o mână înmănuşată în roşu se pune deodată pe umărul lui.

— Vă însoţesc, şopti vocea lui Martin d'Argenteuil; sunt nerăbdător să asist la o "slujbă neagră" aici, în Canada.

La domnul Le Bachoys – muzică de cameră. Domnul Le Bachoys are patru fete, trei fii şi o soţie plinuţă, roşcată, cu nişte ochi incredibil de albaştri, care a primit de la Cel de Sus darul de a place tuturor bărbaţilor; prin urmare, îl înşeală şi-i pune coarne mai mult decât o face el.

La drept vorbind, o asemenea prezentare a lucrurilor nu reprezintă situaţia de fapt. În cazul de faţă, soţul înşelat apare mai degrabă ca un răsfăţat al soartei. De ce? Pentru că el are asupra acestei femei, în braţele căreia toţi bărbaţii visează să se găsească o zi, nişte drepturi inalienabile, de care se poate folosi când consideră de cuviinţă – adică mult mai des decât rivalii săi. Ceea ce explică gelozia şi ranchiuna acestora, ca şi seninătatea cu care îşi poartă falnica pereche de coarne în lume. Cum toată lumea simte că în această istorie el este câştigătorul, nu se mai râde de mult timp pe seama lui. Dimpotrivă, prestigiul şi autoritatea lui sunt într-o continuă creştere – a devenit eminenţa cenuşie a Québec-ului. Fost şef al Companiei Indiilor Occidentale, are un cuvânt greu de spus în toate afacerile care se fac în ţară.

Pentru moment, joacă biliard cu domnul Magry de Saint-Chamond şi dă cu puţină răşină vârful unui băţ scurt, curbat la un capăt, de care se serveşte ca să împingă bilele. Jocul de biliard este încă la începuturile sale.

Domnul Le Bachoys aruncă o privire gânditoare asupra invitaţilor săi, printre care se numără şi domnul Gaubert de La Mellaise, foarte elegant, deşi are părul alb. Apoi Romain de L'Aubigniere, care-i face curte fiicei sale mai mici, Marie-Adèle. Fata este aţezata în faţa unui virginal – un instrument muzical asemănător clavecinului, dar cu sunete mult mai puternice, la

care cântă chiar foarte bine. Fiica lui cea mai mare este absentă. N-a vrut să apară toată ziua şi s-a încuiat în camera ei. Fata s-a considerat mult timp logodită cu locotenentul de Pont-Briand, despre care s-a auzit că a fost ucis în duel de domnul de Peyrac. Ca urmare, tânăra nu se mai consolează şi a hotărât să nu se mai mărite niciodată. Tatăl speră că Marie-Adèle sa aibă mai mult noroc.

Din când în când, Marie-Adèle se întoarce spre Romain de L'Aubignière ţi încearca să-i atragă atenţia. Dar tânărul domn este distrat. Romain, luptător fanatic, gata oricând să-l urmeze pe d'Orgeval în expediţiile sale războinice contra Noii-Anglii, nu se simţea în largul său la gândul că o să-i revadă pe domnul şi doamna de Peyrac; a ajuns chiar să se felicite pentru că faptele s-au petrecut aşa cum s-au petrecut, în cel mai bun mod posibil pentru el şi pentru ceilalţi. Cu câteva zile în urmă, nu îndrăznea să spere la un asemenea deznodământ fericit.

Când se răspândise zvonul că bărcile în flăcări fuseseră văzute deasupra oraşului, străinii din Maine considerau partida pierdută. Spaima cuprinsese tot oraşul. Femeile deveniseră isterice – instrumente docile în mâinile preoţilor – şi părintele d'Orgeval părea învingător; apoi brusc a dispărut. Şi situaţia s-a calmat ca prin minune. Dar acum, Trei-Degete-de-pe-Trei-Râuri nu se poate împiedica să nu-şi pună nişte întrebări şi să nu fie neliniştit.

"Unde este? Ce i s-a întâmplat? Oare ce a putut să-l hotărască pe iezuit să părăsească oraşul chiar în momentul confruntării, când populaţia era pregătită să-l urmeze şi să lupte împotriva "invadatorului"? Domnul de Castel-Morgeat repeta că magaziile de muniţii erau pline... începuseră chiar să se sape tranşee, să se ridice întărituri cu saci umpluţi cu pământ... A dispărut?... A fost poate răpit sau asasinat? Unde s-a dus? Pe ce drum îl împinge nevoia lui de sacrificiu şi de dominaţie?... Nu se potriveşte cu firea lui să fugă din faţa duşmanilor... Îşi pregăteşte oare revanşa?"

Totuşi, un zvon neliniştitor a ajuns până la urechile tânărului. Se spune că iezuitul s-a întors la irochezi! Dar asta e o nebunie!

Domnul de L'Aubignière îţi priveţte mâinile cu degete tăiate sau arse. Degetul gros de la una din mâini fusese ars aproape complet într-o pipă. Un index tăiat încet, pe viu, cu

marginea ascuţită a unei scoici. Şi el încă nu era considerat cel mai mare duşman al irochezilor! Dacă d'Orgeval se întoarce la irochezi, este pierdut. Or să-l ucidă în cele mai groaznice chinuri cu putinţă – şi irochezii erau foarte inventivi în această privinţă.

Aşezat comod într-un fotoliu confortabil, legănat de muzica plăcută, domnul Gaubert de la Melloise îşi sprijină unele de altele degetele înmănuşate şi se întreabă ce-ar trebui să creadă despre ziua care s-a terminat într-un mod atât de neprevăzut.

Fără să fie trup şi suflet de partea iezuiţilor, nu se poate abţine să nu deplângă înfrângerea lor. Pătrunderea în oraş a acelor francezi îndrăzneţi care, oricât de agreabil şi de generos s-ar prezenta, rămân tot nişte oameni în afara legii – şi va trebui să cerceteze adevărul poveştilor care circulă pe seama lor – n-o să zguduie oare echilibrul moral şi economic, destul de instabil în oraş şi fără prezenţa lor?

Domnul Gaubert de La Melloie este o persoană evlavioasă. Face parte din Confreria Sfintei Fecioare, din cea a Sfintei Familii şi dovedeşte un respect nemărginit Companiei Sfintei Taine, la care a aderat în tinereţe. De aceea consideră că, în cazul de faţă, domnul de Frontenac şi-a depăşit atribuţiile când a decis, cu destulă uşurinţă – după opinia domnului de La Melloise – să pună pe umerii oamenilor din oraş o sarcină prea greu de purtat: tentaţia luxului şi a risipei, pe care cu siguranţă noii veniţi or să o aducă cu ei, nu este una dintre ispitele pe care ar trebui să le respingă cu hotărâre şi fără preget?

Gaubert îşi promite să aducă la lumină mai multe probleme neclare. De exemplu, ce-or să facă în legătură cu Fetele Regelui, a căror binefăcătoare, se zice, s-a înecat? Flerul său însă, ascuţit de o lungă practică de iscodire virtuoasă şi creştinească, specifică celor din Ordinul Sfintei Taine, îl anunţă că în spatele explicaţiilor date se ascunde un secret. De aceea regretă amarnic faptul că doamna de Maudribourg n-a sosit în Québec, pentru că aceasta îi fusese recomandată în mod special de la Paris; se auzise că este foarte bogată – şi pentru acest motiv el în persoană a supravegheat pregătirile pentru aranjarea casei ducesei, la sfatul părintelui d'Orgenal. Doamna se anunţa deci ca o persoană de marcă.

Casa Motigny, pe partea de nord a colinei Sfintei Genenieva, a fost toată vara plină de lucrători. Şi iată că bogata

binefăcătoare n-a venit şi, culmea ironiei, casa este dată domnului de Peyrac căruia, în calitatea lui de membru al Ordinului Sfintei Taine, domnul La Melloise i s-a împotrivit cât a putut de mult. Dar în spatele schimbărilor se putea observa o abilitate ieşită din comun şi domnul Gaubert s-a hotărât să fie foarte vigilent, pentru ca binele să triumfe.

Cu un gest care i-a devenit obişnuinţă, netezeşte cutele mănuşilor care acoperă frumoasele şi elegantele sale mâini. Mănuşile sunt de culoare mov şi miros a violete. Mănuşile sunt slăbiciunea domnului Gaubert, are nenumărate perechi, de culori şi mirosuri diferite. Un indian eschimos i le croieşte din piei de pasăre, un altul i le coase, iar de vopsit, i le vopsesc doi prizonieri englezi ai Huronilor de pe Lorette. Domnul de La Melloise a oferit o frumoasă pereche de mănuşi roşii domnului Martin d'Argenteuil, când a aflat că acest gentilom a jucat mingea cu regele. Fineţea mănuşilor este asemenea celei mai de preţ mătăsi şi protejează excelent palma.

— ... O dată ce pasărea a fost jumulită şi pielea desprinsă cu grijă, se spune că eschimosul înghite ce mai rămâne din pasăre – cu cioc, cu oase şi cu gheare cu tot şi mestecă cu dinţii lui ascuţiţi. Căci nu asta înseamnă eschimos – mâncător de carne crudă?

Deşi este foarte târziu, se joacă în continuare cărţi, zaruri şi biliard. Muzica îi scuteşte să mai vorbească între ei. Toţi fumează acele foi de tutun rulate, pe care domnul de Pearac le-a împărţit cu dărnicie. "Trabucurile", cum le-a numit, au un gust de tutun englezesc – gustul fructului oprit.

Profitând de pauza în care violoniştii îşi acordează instrumentele, domnul Magry începe:

— Tutunul lor este mai bun decât al nostru...

— Trebuie să-l considerăm marfă străină importată? vrea să ştie procurorul Noël Tardieu de la Vaudiere.

Toţi se uită spre domnul Le Bachoys, dar cum acesta nu pare preocupat decât de partida de biliard pe care o joacă şi, cum fumează cu o evidentă satisfacţie un trabuc, se liniştesc.

Puţin mai târziu, domnul Gaubert reia discuţia.

— Prezenţa acelor aventurieri dintre care, sunt sigur, mulţi nu au nici un fel de scrupul, o să provoace dezordine în rândul celor de aici, destul de agitaţi prin firea lor. Pe plan financiar, se mai pune o problemă: cum o să-şi plătească cheltuielile? Bugetul

nostru, deja nu foarte sănătos, o să fie dat peste cap cu totul...

Le Bachoys răspunde, urmărind din ochi bila pe care tocmai o lovise:

— Nici o grijă... Basile o să aranjeze totul...

Contele d'Urville este aşezat în faţa domnului Basile, unul dintre cei mai importanţi negustori din Québec. Şi aici se fumează tot trabucuri; fumul gros scos de acestea nu-l împiedică pe domnul Basile să lucreze cu râvnă. Tocmai a terminat de cântărit nişte monezi de argint pur, pe care apoi ajutorul său le-a pus rând pe rând în punguţe de piele.

— Puteţi să-l asiguraţi pe domnul de Peyrac de faptul că aceste monezi or să fie considerate valabile oriunde în oraş – vă dau cuvântul meu. Mai mult: mâine am să vă dau nişte bilete semnate de mine, o să aveţi nevoie de ele dacă vreţi să faceţi afaceri cu cineva din oraş. Acordaţi-mi doar răgazul să le semnez şi ajutorul meu o să vi le aducă imediat după aceea.

Domnul d'Urville se ridică şi mulţumeşte în numele domnului de Peyrac pentru tot ceea ce domnul Basile a făcut pentru el. Şi deoarece este un bărbat politicos, nu dă pe faţă uimirea lui: niciodată n-a văzut un bancher şi un casier atât de diferiţi. Basile, puţin corpolent, are aerul unui burghez înstărit, vulpe bătrână în afaceri; în schimb, casierul său, slab, palid, cu privirea mereu atentă, dă impresia că este întotdeauna flămând, sau că nu mănâncă decât coji uscate de pâine – ceea ce, cu siguranţă, nu putea fi adevărat. Nimeni, nici chiar Basile, nu părea să acorde vreo atenţie firavului casier, care fusese, în treacăt, prezentat contelui:

— Paul-nebunul...

Era adevărat că în silueta şi pe faţa casierului era ceva care amintea de măscăriciul din comediile italiene, care poate fi, pe rând, neruşinat sau macabru, şmecher sau priceput; şi care, evident, nu se sfieşte să-şi tutuiască stăpânul.

Cu mâna pe garda sabiei sale, contele d'Urville se înclină politicos şi se retrage. După plecarea lui, casierul deschide fereastra şi frigul pătrunde aproape imediat în odaie, risipind fumul de trabuc.

Paul-nebunul se apleacă puţin în afară. Zgomotelor pe care le face fluviul, udând nisipul de pe mal sau lovind continuu pilonii debarcaderului, li se adaugă acelea, în surdină, care se

aud dinspre casa domnului Le Bachoys: acordurile amestecate ale viorilor, oboiului şi virginalului plutesc în aer şi leagănă beţia unui indian, prăvălit lângă zidul casei – mai mult ca sigur că şi-a vândut ultima blană de lutru pe o nimica toată de rachiu. Dar n-are importanţă: oricât de puţin ar fi fost rachiul, este suficient pentru a-l transporta pe indian într-o altă lume, de mii de ori mai frumoasă şi mai bună decât cea reală.

Casierul ascultă toate acele zgomote, care în curând or să dispară.

— Când o să ne întoarcem pe malurile Senei? întreabă el. De câte ori aud fluviul, mă gândesc cum era la noi acasă... în Paris...

Domnul Basile dă din cap în semn de "nu" în timp ce-şi aranjează greutăţile şi balanţa.

— În ceea ce mă priveşte, n-am să mă reîntorc niciodată în Franţa. Nu-mi place viaţa de acolo – cred că aş muri de plictiseală sau, cine ştie, în închisoare... pentru revoltă...

Casierul închide fereastra şi se aşează în spatele negustorului. Cu un gest familiar, îi înconjoară umerii cu un braţ, iar pe faţa lui şireată se desenează o strâmbătură, ironică şi afectuoasă în acelaşi timp.

— ... Asta înseamnă că o să mor fără să mai văd o dată Parisul... Pentru că nimic nu poate să ne despartă, nu-i aşa, iubitul meu frate?

— Te duci şi-mi cumperi nişte picioare de porc, îi porunceşte Janine Gonfarel, patroana tavernei "Vasul Franţei", servitorului ei. Vreau să fac o tocăniţă...

— Unde Dumnezeu să găsesc picioare de porc la ora asta, stăpână? Doar nu suntem de Crăciun... Şi pe urmă, ai uitat că n-avem voie să cumpărăm nimic înainte de ora nouă dimineaţa?

— Ora opt, băiete, ora opt... n-a venit încă iarna!...

— ... Şi înainte ca marfa să fi stat o oră în pieţele din Oraşul de Sus sau de Jos?

— Ia mai taci din gură! Şi mai lasă-mă în pace cu ordinele nemernicului de Tardieu... Doar n-am plecat din Franţa şi n-am venit în Canada ca să mă bată şi aici la cap o grămadă de idioţi... Ţi-am zis să te duci să cauţi picioare de porc! E o problemă de viaţă şi de moarte!... N-ai decât să te duci să-l întrebi pe casierul domnului Basile, Paul-nebunul!... Ştiu că

ăsta ar fi în stare să-l scoale la ora asta pe măcelar, pentru mine... Hai, gata, du-te şi să vii cu ele înainte să se lumineze!

Resemnat, flăcăul îşi ia haina şi se strecoară afară din casă. Satisfăcută, Janine Gonfarel se întoarce spre un pisoi, instalat mai mult decât confortabil pe o pernuță umplută cu puf, şi îl mângâie uşurel cu un deget. Motanul primeşte mângâierea cu o condescendență puțin lascivă, îngustându-şi pupilele.

— Îmi place de tine, zăpăcită ce eşti, îl alintă ea. Nu-i aşa că-i mai bine la cumătra Gonfarel decât la ticăloasa aia, cu aerele ei de prințesă?... Fii atent la mine: în jurul marilor doamne te paşte doar ghinionul... ai văzut ce-ai pățit azi... Zău, tuşcă, mai bine rămâi la mine!...

Pisoiul torcea nepăsător. Femeia îl priveşte şi buzele ei schițează un zâmbet ironic:

— Gata, am priceput, nici nu era greu: eşti şi tu ca toți bărbații: între o ticăloasă şi o femeie de treabă, voi o alegeți mereu pe prima! Du-te! Ştiu că ai s-o alegi pe ea! Ca întotdeauna...

Cu un suspin resemnat, Janine se uită pe fereastră la piața unde a văzut-o pe acea femeie, îmbrăcată în albastru, cu diamante la urechi... ca... un adevărat miracol!

La acea oră, piața este pustie. Femeia vede trecând două siluete, care dispar la colțul unei străduțe: contele de Saint-Edmé şi Martin d'Argenteuil.

— Ia te uită! Ce caută oare domnii ăştia sus-puşi pe aici? Şi la ora asta? Pun pariu că se duc la ghicitorul din Oraşul de Jos...

Casa lui Bougre-Rouge este într-un colț mizerabil al oraşului, în locul unde odinioară fusese fortul construit de Champlain; din el nu mai rămăseseră decât urmele şanțului de apărare, peste care atunci se lăsau podurile mobile şi în care acum bețivii întârziați mai cad uneori, făcând o baie înghețată când şanțul este plin cu apă de ploaie.

Dincolo de acea limită, ingeniozitatea imigranților, gata să facă orice pentru a găsi un locşor unde să vietuiască, a construit o învălmăşeală de case de lemn, de cabane, unele peste altele, valorificând şi cel mai mic petec de teren. Este o amestecătură ciudată de construcții primitive, din blăni sau trunchiuri de copaci, cu acoperişurile de paie sau şiță, care sunt

un permanent coşmar pentru procurorul Tardieu, responsabil cu curăţenia oraşului şi cu paza împotriva incendiilor.

De aceea, pentru a ajunge la casa lui Nicolas Mariel, zis Bougre-Rouge sau ghicitorul, contele şi d'Argenteuil încep să se strecoare prin culoarul strâmt dintre două case de piatră, se lovesc de bârnele unei alte case şi le ocolesc, ca să găsească o scară ce duce la un fel de colibă suspendată – şi prezenţa lor acolo trezeşte toate găinile din coteţele dimprejur.

— Cine-i acolo? strigă o femeie, din spatele unui oblon putred.

Trebuie să sară un gard amărât, ce are pretenţia că împrejmuieşte "proprietatea" ghicitorului, aşezată în marginea falezei, ca un cuib de coţofană pe o creangă de copac. După aceea, urmează un teren noroios care se vrea a fi o potecă şi, în final, din nou trepte tăiate în piatră.

Casa lui Bougre-Rouge este ultima din zonă – în spatele ei nu este decât muntele, pustiu. Se pot zări de acolo ferestrele luminate ale castelului Saint-Louis, reşedinţa guvernatorului şi, puţin mai jos, cele ale corpului de gardă, unde soldaţii îşi omoară timpul jucând cărţi.

Luminată de o lampă cu fitilul înmuiat în grăsime de marsuin alb, camera în care ajung îi zăpăceşte. Toate mirosurile se amestecă: acela de peşte, provenit de la lampă, de plante: rădăcini, rizomi, frunze, coajă de copac care se usucă, agăţate peste tot, sau cele aromate, de "bulion", băutura obişnuită a canadienilor, făcută din paste fermentate precum şi cel care emană de la coperţile de piele a numeroase cărţi îngrămădite într-un colţ.

Într-un alt colţ, o creatură ciudată, ghemuită, ţese un năvod. Capul rotund, maroniu aproape, cu ochii oblici, pare prea mare faţă de corpul mic şi îndesat. Este un indian eschimos.

Sub lampă, un bărbat aşezat turceşte pe blănurile împrăştiate pe jos, scrie ceva. D'Argenteuil se miră văzându-l îmbrăcat în haine din piele de căprioară, pe cap cu o bonetă de blană trasă până la sprâncene. Nu se poate spune ce vârstă are acel bărbat.

— Cine sunteţi? întreabă el cu asprime, în timp ce musafirii se aşează, la rândul lor, pe jos. Nu vă cunosc!

— Ba da, îi aminteşte domnul de Saint-Edmé, am mai venit o dată aici, împreună cu contele de Varange.

— Unde este contele?

— Asta vreau eu să aflu de la tine, pentru că numai tu poţi spune ce s-a întâmplat cu el.

— Nu sunt ghicitor.

— Ba da, eşti, şi eu te-am văzut la treaba, Nicolas Mariel.

— Ba n-ai văzut nimic. Nu fac altceva decât să interpretez Micul şi Marele Albert, să fac talismane contra morţii şi medicamente.

— Poţi să faci mai mult decât atât. Mai este şi altceva decât Micul şi Marele Albert în cărţile tale. Ai învăţat ce a văzut John Doe în oglinda neagră. Ştiu că poţi să vorbeşti cu spiritele, că poţi să le chemi pe pământ... Îţi mai spun o dată, te-am văzut deja la lucru!

— Nu mai sunt aceleaşi timpuri.

— Ce s-a schimbat?

— Semnele sunt rele.

— Altceva?

— Am văzut într-o noapte trecând pe deasupra pădurii bărci cuprinse de flăcări.

— Asta ai spus tuturor...

— Dar ce n-am spus este că însoţitorul tău din seara asta era într-una dintre bărci. L-am recunoscut.

— Cum, eu? strigă îngrozit d'Argenteuil.

Povestea aste nu-i place deloc. Viziunea canadianului înseamnă că o să moară? Martin începe să regrete că l-a urmat pe Saint-Edmé. Este adevărat, se interesează de magia neagră, dar nu ţine să fie amestecat în elucubraţiile unui ghicitor de rând. Dar, la urma urmei, la ce altceva se putea aştepta să găsească în Canada? Sunt departe tavernele pariziene, în care el a fost să-i vadă pe Lesage sau pe abatele Guibourg, cu cornurile şi ierburile lor mirositoare. Amintirea lor este de neuitat – mai ales când, uneori, zărea prin fum drăgălaşa faţă a Mariei-Madeleine D'Aubray, marchiză de Brinvilliers, care-l vrăjise. Din păcate, el nici nu exista pentru ea – care nu trăia decât pentru şi prin iubitul ei, cavalerul de Sainte-Croix. Gândul acesta îi provoacă şi acum aceeaşi amărăciune ca atunci...

Domnul de Saint-Edmé încearcă să-l îmblânzească pe Mariel.

— Trebuie să ne ajuţi. Am adus tot ce-ţi trebuie.

— Ce?

— Mai întâi asta, răspunde contele, arătându-i o pungă plină cu bani, şi pe urmă astea, continuă, în timp ce scoate cutiuţa de metal pe care i-o dăduse Banistere şi îi ridică încet capacul, descoperind bucăţile albe de pâine sfinţită.

— Prescură!

Dar ghicitorul nu mişcă, nu dă nici un semn că ar vedea ceva. Apoi începe să dea încetişor din cap.

— Fiţi atenţi, domnilor! murmură el. Să nu vă luptaţi cu femeia care a debarcat azi în Québec.

— Doamna de Peyrac?

— Nu-i spune numele, strigă Mariel pe un ton aspru. Ssst! face dintr-o dată, misterios. O să pieriţi cu toţii! Ea este mai puternică decât noi toţi la un loc şi decât toate vrăjile noastre. Poate să ocolească toate capcanele, să treacă prin foc fără să se ardă, să facă să tremure mâna care o ameninţă... ştiu, am văzut-o azi cum ieşea din ape... Ea a îndepărtat-o pe cealaltă, pe care o aşteptaţi...

— Doamna de Maudribourg?

— Ţi-am mai spus, fără nume!

— Atunci ar fi adevărată viziunea călugăriţei!

— Nu ştiu, nu mă amestec în viziunile călugăriţelor, fiecare cu treaba lui! Ce-a văzut maica Madelaine, doar ea ştie! Cât despre mine, eu nu mai zic nimic. N-am nevoie de ce mi-aţi adus voi, am cărţile mele cu formulele şi puterea de a vorbi cu lumea cealaltă, care mi-a fost dată la naştere... De asta vă spun: nu vreau să intru în luptă cu acea femeie, ar fi inutil! Farmecul şi frumuseţea ei o pun în afară de orice primejdie.

— Cel puţin ajută-ne să-l regăsim pe domnul de Varange; ai văzut şi tu că este un magician priceput! Sunt sigur că el poate s-a învingă pe femeia asta!

De-abia a terminat fraza că tresare şi priveşte speriat în jurul său, încercând să descopere de unde vine zgomotul hârâit, care s-a auzit brusc. Îi trebuie totuşi ceva timp până îşi dă seama că zgomotul este, de fapt, râsul gazdei lor. Bougre-Rouge se scutură, se leagănă, se loveşte peste coapse, atât i se pare de comic ce a auzit.

— Să plecăm, şopteşte exasperat d'Argenteuil. Ticălosul ăsta e beat! Credeţi-mă, conte, nu sunt deloc convins de minunile care se pot petrece în ţara asta!

— De ce râzi? îl întreabă contele pe ghicitor.

Acesta îşi regăseşte brusc aerul serios şi întinde o mână larg deschisă spre ei.

— Banii, domnilor, şi vă spun de ce...

Ia punga şi şi-o pune la brâu, pe urmă îşi şterge saliva înnegrită de tutun de la colţurile gurii.

— Ce-ai spus m-a făcut să râd... auzi, domnul de Varange este mai puternic decât femeia...

Ochii îi strălucesc fosforescenţi în timp ce adaugă în şoaptă:

— Ea l-a ucis, cu mâna ei!

În Oraţul de Sus, Eustache Banistère a ajuns la el acasa., trecând prin spatele caselor de pe strada Sainte-Anne. De fapt casa lui – este cam mult spus – este o colibă cu acoperiş de paie, construită de demult de mama şi tatăl lui. În curte nu este decât un copac uriaş, de care este legat un câine slăbănog. Bucuros, câinele se apropie de stăpânul lui, sperând să capete ceva de mâncare – dar nu se alege decât cu un picior în burtă.

Banistère se îndreapta spre marginea curţii şi priveşte de acolo casa celui mai apropiat vecin – marchizul de Ville d'Avray. Faţada dă în strada Closerie; în spate este o curte largă, care se învecinează cu propriile lui pământuri. Eustache ştie foarte bine că marchizul sapă fără încetare pe sub pământ, ca o cârtiţă, ca să-şi facă şi mai multe pivniţe, să aibă unde-şi pune vinurile, proviziile... sunt numeroase grote naturale – şi nu este greu să treci la vecin doar cu o lovitură de târnăcop, din fericire.

Dar iată că acum marchizul şi-a umplut casa cu vizitatori – oameni gălăgioşi, care or să încerce cu siguranţă să-i fure ceva, să-l păcălească în vreun fel.

Din locul în care este se vede foarte departe; şi fluviul se zăreşte, răspândit printre insule, printre golfuri; nori albi se întind pe tot cuprinsul cerului şi acolo, jos... munţii, negri, albaştri, fără sfârşit. Banistere este prizonier în oraş. Nu mai are voie să se ducă în pădure – dacă se duce, îi iau tot ce mai are. Insultele şi blestemele cele mai groaznice i se învălmăşesc în cap. Dar se abţine să le spună cu voce tare... N-are chef să i se taie şi limba! Însă muţenia la care este condamnat îi măreşte ciuda şi furia. Un om care nu poate să înjure când este supărat, este ca o băşică prea umflată, care o să se spargă! Într-o zi, o să aibă aur, mult aur şi o să se răzbune pe toţi, chiar şi pe episcop!

Banistère îţi strânge umerii ţi intra în casă. Câinele prăpădit rămâne singur în noapte, culcat la rădăcina fagului roşcat din curte.

Câinele este singur; foamea îl chinuie fără încetare. După noapte a venit ziua, dar el n-a primit nimic de la stăpân – decât o lovitură în burtă. Speranța lui se stinge pe măsură ce timpul trece: fiecare moment este plin de promisiuni şi de decepții.

Din bietul câine costeliv, înfometat, n-a mai rămas decât privirea, îndreptată mereu spre casa stăpânului. De acolo or să vină cei patru copii, stăpânii lui. Or să iasă din forma aceea întunecată şi el o să-i vadă venind, îmbrăcați în maro, gri sau cenuşiu, clătinându-se ca nişte popice... Fețele lor sunt ca nişte pâini rumene, umflate... Când se apleacă spre el, le vede albul ochilor şi al dinților strălucind... Şi privirea câinelui este o rugă mută adresată puterii lor fără margini; iubirea pentru ei îl cuprinde şi animalul dă, fără putere, din coadă...

Din mâinile lor vine viața: un os, o bucată de pâine... Înghite tot ce i se dă, mestecă, sfărâmă şi simte cum se topeşte de fericire; uneori, este o surpriză dureroasă: un cui, o piatră... Într-o zi, i-au aruncat un cărbune aprins; şi acum îl mai doare botul...

Dar azi nu i-a văzut. Luna iese din nori şi luminează acoperişul de paie al colibei, zidurile, uşa... uşa care o să se deschidă când or să apară copiii! Copiii pe care îi iubeşte atât de mult!

La poalele oraşului, înspre nord, estuarul râului Saint-Charles îşi împrăştie undele argintii printre câmpiile parohiei Notre-Dame-des-Anges. În gura estuarului, apele mângâie coca vasului eşuat. În interiorul aproape distrus al acestuia, ursul Willoagby îşi doarme somnul de iarnă.

PARTEA A TREIA

CASA MARCHIZULUI DE VILLE D'AVRAY

17

În prima noapte pe care o petrecu în casa marchizului de Ville d'Avray, Angelica visă orașul Poitiere – simpatica așezare unde își petrecuse adolescența, într-o mânăstire de călugărițe ursuline. Se vedea coborând pe străduțe încâlcite, presărate cu trepte de lemn, străduțe care acopereau aproape în întregime dealul care domina liniștitul râu Clain. Din depărtate, râul se zărea ondulând pe câmpia verzuie. Era în Poitou – regiune plină de drumuri bolovănoase și prăpăstii adânci, sufocată de păduri, unde mlaștinile erau la ele acasă. Era ținutul ei natal... Și după tristețea și teama pe care le simțea în inimă, în vis știu că avea 15 sau 16 ani.

Urca spre biserica Notre-Dame-la-Grande; când intra însă în ea, rămânea uimită de liniștea și întunericul de acolo, pentru că fata de atunci se aștepta să audă cântecul orgilor și să vadă flăcările tremurătoare ale lumânărilor. Uimită și speriată, voia să iasă, dar se trezea dintr-o dată în brațele unui paj, care o mângâia și săruta cu o stângăcie avidă...

Angelica se trezi brusc și se ridică într-un cot. Moliciunea așternutului și a pernelor, parfumul slab de lămâiță sau de lavandă care părea că vine de peste tot și de nicăieri – totul îi

amintea că era într-un pat cu baldachin, înconjurat de perdeluţe de mătase cu franjuri, că patul, la rândul său, se afla într-o casă solidă de piatră, construită printre alte case şi că toate acele amănunte pe care şi le amintea pe rând însemnau că ea se află în Québec, capitala Noii-Franţe.

Joffrey dormea lângă ea. Angelica se mişcă încet, pentru a se apropia de el, până când căldura corpului i se transmise şi ei fără ca, totuşi, să-l atingă. Cu ochii închişi, respira prezenţa lui – pentru că această prezenţă nu era străină de tulburarea care se insinuase până în visul ei; fără îndoială, din cauza intrării triumfale în Québec şi a slujbei religioase ţinută în măreaţa catedrală, ajunsese să confunde, într-o stare de somnolenţă, Québec-ului şi Poitiers-ului.

Asemănarea se oprea însă aici. Québec, deşi foarte asemănător micilor orăşele franceze, avea ceva deosebit – fusese ridicat pe malul fluviului Saint-Laurent. Contesa încercă să audă zgomotele de dincolo de zidurile casei – zgomotele spaţiilor libere, pustii, ale Lumii Noi. Visul din care se trezise dădea o senzaţie de plenitudine miraculoasă clipei pe care o trăia. Adormi din nou.

Când se trezi pe deplin, clopotele bisericilor, îndepărtate sau apropiate, sunau cadenţat. Joffrey era în picioare în faţa ferestrei. Era pe jumătate îmbrăcat – în pantaloni, cizme şi o cămaşă albă, cu pliseuri şi garnitură de dantelă, care contrasta cu pielea lui bronzată. Reflexul primelor raze de soare îi sublinia profilul energic, nasul uşor încordat şi buzele pline care păstrau, chiar când era imobil, ca acum, o urmă de blândeţe şi de veselie.

Geamul ferestrelor, nu foarte neted, avea în interiorul său un strat subţire ca o peliculă de gheaţă la suprafaţa unui lac, peliculă care multiplica razele de lumină venite din afară. La acea oră se vedea tremurând, ca o floare cu contururi neclare printre raze de aur, roşul spălăcit al soarelui la răsărit. Contele deschise fereastra şi aerul tare pătrunse în cameră, aducând cu el ceva din lumina vie de afară. Camera era atât de mică, încât se putea vedea din pat ce se întâmplă pe stradă şi, dincolo de livezi, se puteau întrezări apele fluviului. Ieşind dintr-un nor de ceaţă sidefie, care rătăcea pe cer, soarele se ridica treptat, iar lumina lui se răspândea şi se dizolva în cerul purificat. Fluviul avea culoarea verzuie a absintului. Abia se puteau distinge în aval ţărmurile insulei Orléans. Insula se desena ca o limbă de

pământ chiar în fața Québec-ului, spărgând întinderea cristalină a apelor. Înspre nord, se întindea coasta Beaupré, cu case izolate care apăreau din loc în loc şi cu un cătun în jurul unei clopotnițe – centrul parohiei de pe acel mal prosper.

Angelica îşi închipui că o să vadă, de la aceeaşi fereastră, nenumărate răsărituri de soare. Coborî din pat şi îmbrăcă un halat de mătase, cu guler şi manşete dublate cu blană. În picioare, lângă pat, îşi roti privirea prin cameră: o oglindă florentină, deasupra unei toalete din lemn de nuc, care conținea absolut toate obiectele necesare unei femei: piepteni, perii, cutii de tot felul – panoplie care avea să înlocuiască trusa ei, pierdută înainte cu o zi în apele fluviului. Într-un colț, un "prie-Dieu" monumental, din abanos încrustat cu pietre prețioase şi miniaturi de email, tot în stil florentin, servea şi de bibliotecă. Patul cu patru coloane, cu partea de jos a baldachinului sculptată cu stema marchizului, cu noptiere, era el însuşi o cameră în miniatură.

Angelica se apropie de soțul ei. Bărbatul se întoarse spre ea şi îi zâmbi. Contesa se gândi că era pentru prima oară, după un timp nesfârşit de lung, că se găsea într-un oraş, într-o casă confortabilă şi elegantă, cum se cădea unor persoane de rangul lor. Cât timp trecuse oare? Câți ani? Dacă se gândeau la Toulouse... Cincisprezece? douăzeci de ani? Nu putea să creadă că li se întâmpla şi lor să locuiască într-o casă... Aşadar, se terminase cu rătăcirile? N-aveau să mai cunoască adăposturi nesigure, case care trosnesc, impregnate de aerul sărat al mării, cabane în afundul pădurilor sau plaje pustii, sălbatice, unde-i pândeau foamea, scorbutul sau moartea. "Mi-ar plăcea să rămân în casa asta şi să pot privi în fiecare dimineață răsăritul soarelui...", şopti ca pentru sine Angelica. Ca şi cum i-ar fi ghicit gândul, Joffrey începu să vorbească despre casa pe care le-o puseseră la dispoziție.

— Este o casă frumoasă, bine construită şi mobilată cu gust dar pariez că nu-ți surâde deloc ideea să te instalezi acolo... dacă stăm să ne gândim că, de fapt, casa a fost pregătită pentru rivala ta... ducesa de Maudribourg.

— Ştiu că ție nu-ți pasă de aşa ceva!

— Ai dreptate, scumpa mea!

— Nu pot... Mi-ar fi prea frică... M-aş gândi tot timpul că Ambroisine îşi pregătise sosirea în Québec, ceea ce înseamnă că avea, că mai are încă, fără îndoială, prieteni, complici... deşi

cel mai important dintre ei, părintele d'Orgeval, prietenul ei din copilărie, a dispărut... Rămân însă ceilalţi... unde sunt? Or să apară, unul cîte unul, şi...

— Şi te-ai simţi mult mai bine în căsuţa asta, trase concluzia contele, luând-o tandru în braţe. Este făcută parcă pentru tine... Nu ştiu de ce, dar simt că aşa ceva ţi-ai fi dorit anul trecut... ştii, când ne luptam cu viscolul la Wapassou... Şi este oricum mai bine să locuieşti aici, în linişte, să te bucuri de tot ce-ţi oferă oraşul... Ai avut destul parte de zgomote, de înghesuială... Mă tem că instalarea oamenilor noştri în castelul Montigny o să-l transforme în cartier general... Or să stea acolo ofiţerii, oamenii bolnavi sau răniţi din echipaj, un mic detaşament "de apărare"... Sunt, bineînţeles, şi saloane unde vom putea oferi recepţii... şi am să păstrez şi un apartament micuţ pentru noi, care o să fie postul meu de comandă... Iar casa asta, care domină oraşul, îţi rămâne ţie. De aici, îi poţi ţine pe toţi sub vraja ochilor tăi verzi... pentru că ăsta ţi-e planul, nu-i aşa?

Mângâie delicat obrazul Angelicăi.

— N-or să mai fie lupte, îţi promit, continuă Joffrey. Am îndepărtat ghinionul... Şi pentru că suntem nevoiţi să ne asigurăm şi viitorul, o să ne facem noi prieteni în Noua-Franţă şi o să-i liniştim, pe ei – şi poate chiar pe regele Franţei, într-o bună zi, – în ceea ce priveşte intenţiile Americii, marele nostru vecin.

Începură apoi să vorbească despre ceea ce ar trebui să facă pentru a-şi aranja cât mai bine şederea în Québec. Orice ar fi spus, nu puteau să scape de obligaţiile specifice rangului. Îi cuprinse râsul văzând cât de lungă era lista cu treburi urgente de rezolvat.

— Am să-i cer guvernatorului să convoace cât mai curând Marele Consiliu, ca să ne putem stabili odată poziţiile – ale noastre şi ale oamenilor noştri din oraş.

Angelica, la rândul ei, nu putea uita "cazurile" particulare: ce-o să facă cu Aristide şi Julienne şi cu englezul din Connecticut, Elie Kempton, care foarte curând aveau să fie priviţi ca "indezirabili", deşi fuseseră aduşi în Canada împotriva voinţei lor? Şi cu Adhémar, dezertorul, care risca să fie condamnat la închisoare, dacă nu chiar la moarte? Totuşi, primul lucru pe care o să îl facă o să fie o vizită la episcop, prin care

urmărea să obțină permisiunea de a fi confruntată cu maica Madeleine, călugărița vizionară, ale cărei revelații, printre altele, făcuseră să planeze asupra ei acuzații de erezie. Și călugărița o să trebuiască să depună chiar foarte curând mărturie că ea, Angelica, nu semăna cu femeia din visul ei.

De-abia acum înțelegea surprizele pe care li le rezervase orașul. La început, privise "expediția" în Noua-Franță doar ca pe un demers diplomatic, ce avea legătură numai cu poziția și situația lor în America. Neglijase însă faptul că orașul era o copie mai mică a metropolei, a Curții, a administrației regale.

Angelica se ridică și-o chemă pe Yolande:

— Mai întâi să-l văd pe episcop. Pe urmă, trebuie să mă duc s-o văd pe femeia care ne-a apărat ieri în Orașul de Jos și care mi-a luat în grijă pisoiul – trebuie să-i mulțumesc pentru tot ce a făcut pentru mine. Este drept că într-o singură zi, să-i vezi și pe episcop și pe Janine Gonfarel... pare ciudat; dar Janine îmi place și de-abia aștept s-o cunosc mai bine... Și Ville d'Avray o place... Și mai trebuie să încep să împart celor mai importante doamne din oraș cadourile pe care le-am adus pentru ele.

18

Era deci prima lor zi în Québec. Mai întâi, se duseră până la castelul Montigny, al cărui acoperiș se ghicea de după o colină. Îi însoțeau doar soldații spanioli și Yann Le Couennec. Și după cum bine prevăzuse contele, micul castel și dependințele sale aveau aspectul unei tabere militare: animate și dezordonate. După ce Joffrey dădu câteva ordine ofițerilor săi, plecară iar, urmați de gărzi, într-un număr ceva mai mic decât în ziua precedentă.

Toate străzile orașului duceau la catedrală. De la Montigny, trecând pe strada Sfintei Credințe, Angelica, soțul ei și escorta lor ajunseră în piață chiar când se termina slujba de dimineață. Sosirea lor, deși nu atât de ceremonioasă ca în ziua precedentă, provocă aceeași senzație. Fură salutați din toate părțile și mai multe doamne îi înconjurară imediat. În fruntea lor – nelipsita doamnă de Mercouville. Angelica o remarcase încă din ajun –

o femeie drăguţă şi veselă. Era înaltă, bine făcută, elegantă, cu un ten de invidiat. Venise să asculte slujba însoţită de cele două fiice mai mari, în vârstă de paisprezece şi cincisprezece ani.

După ce le salută pe toate, contele de Peyrac se retrase. Îl aştepta guvernatorul la castel. Se îndepărtă deci cu escorta de spanioli, iar cercul de curioşi se închise imediat în jurul Angelicăi, devenind din ce în ce mai numeros; noii veniţi, fie ieşiţi din biserică, fie doar trecători, se opreau lângă grupul deja format.

Dintre toţi curioşii şi curioasele, doamna de Mercouville era cea mai binevoitoare. Se interesă de sănătatea doamnei de Peyrac, de cum s-a odihnit aceasta, de cum s-a instalat şi o asigură pe Angelica de faptul că i se putea adresa oricând şi pentru orice ar fi putut să-i facă mai plăcută şederea în oraş. De exemplu, îi putea găsi contesei o servitoare pentru muncile mai grele din casă şi, până atunci, i-l putea împrumuta pe Panis – un sclav indian, pe care-l cumpărase cu cincisprezece livre de la un călător care se întorcea de la fortul Michillimakihac. Nu era un foarte bun servitor, pentru că era cam leneş şi cam nepăsător. În schimb, dacă doamna de Peyrac dorea să se plimbe prin oraş, îi oferea trăsura ei. Era de asemeni gata s-o sfătuiască pentru proviziile de iarnă, pentru că putea să dea gerul de pe o zi pe alta. N-ar mai fi fost timp atunci să aleagă rădăcinoase, morcovi, napi şi altele ca să le pună la adăpost de ger – totuşi verzele le-ar putea lăsa afară. Iarna era lungă în Canada şi chiar în Québec făceau uneori foamea, când primăvara întârzia să vină. Doamnele din jur întăriră cele spuse, fiecare dând exemplu câte o iarnă în care fusese obligată să fiarbă bucăţi de piele ca să dea gust supei, sau să amestece rumeguş în făină, ca să aibă cu ce face pâine.

Angelica încercă să le explice că trăise deja o iarnă în ţinuturile americane şi că ştia despre ce este vorba – dar degeaba. Doamnelor din colonie, foarte mândre de experienţa lor, le plăcea să spună totul noilor venite, care avuseseră, în majoritatea cazurilor, o părere greşită despre lumea de la antipozi. Cu mare greutate, Angelica reuşi să întrerupă torentul de poveşti despre foamete şi de reţete pentru curăţat, uscat şi împodobit diversele încăperi ale casei.

Pentru că doamna de Mercouville se oferise s-o ajute, se baza pe această promisiune pentru a obţine, cât mai curând, o

audiență la Monseniorul de Laval. Cui trebuia să se adreseze în acest scop?

Doamna de Mercouville îi răspunse că persoana cea mai indicată ar fi domnul de Bernieres, directorul seminarului. Doamnele începură pe dată s-o pregătească pe contesă pentru întrevederea cu puternicul prelat, monseniorul François de Montmorency-Laval, episcop de Pétrée, vicar apostolic al Noii-Franțe, întrevedere pe care toate o considerau importantă, deși unele lăsau să se vadă cât de tare îl detestă pe episcop.

Angelica tocmai asculta acele opinii contradictorii când, undeva în piață, se întâmpla ceva, care-i făcu pe cei din jur să scoată strigăte de bucurie: un copilaș, îmbrăcat în alb, părea că zboară în întâmpinarea contesei. Fetița era atât de mică și de ușoară, încât aveai impresia că picioarușele ei nici nu ating pavajul. Bonețica, gulerașul și șorțulețul ei de dantelă se umflau în vânt, făcând-o să semene cu o pasăre grațioasă, cu aripi larg desfăcute. Și într-adevăr, fetița alerga spre Angelica, râzând din toată inima, cu brațele întinse – așa încât aceasta nu mai avu ce face, se aplecă și o luă în brațe.

— Ermeline! strigă uimită doamna de Mercouville, recunoscându-și ultima născută.

Doamnele din piață rămăseseră stupefiate. Apoi începu vacarmul:

— Merge! Ermeline merge!

— Perrine a lăsat-o să-i scape!

— Dar ieri nu mergea!

— Nu numai că merge, spuse domnul de Longchamp cu o voce solemnă, ci și aleargă.

Angelica, cu fetița în brațe, căuta în pungă ceva dulce să-i dea, din rezerva pe care o avea întotdeauna acolo pentru Honorine sau Chérubin.

— Nu-i dați nimic! o imploră doamna de Mercouville. Este o pofticioasă fără pereche!

— Dar este așa de drăguță!... replică Angelica, deși nu înțelegea de ce apariția fetiței suscitase o asemenea emoție.

Sosi apoi și doica neagră, plângând, cu mâinile împreunate, strigând fericită:

— E un miracol! Miracol! repetă doica și se aruncă în genunchi în fața contesei, sărutându-i poala rochiei.

— Dragă doamnă, îi explică doamna Gaubert de La Melloise, în timp ce-şi ştergea lacrimile, trebuie să ne iertaţi, dar acest copil de trei ani nu mergea!... De-abia stătea aşezată în leagăn... şi azi, dintr-o dată...

Copilul, vesel, în braţele Angelicăi, mânca bomboane cu un aer triumfător, ca şi cum ar fi fost încântată de festa pe care o jucase familiei sale. În cele din urmă, Angelica o dădu uneia din fiicele doamnei de Mercouville, care o dădu iar doicii. Oamenii plângeau şi râdeau în jurul ei, în timp ce zvonul se răspândea în oraş:

— Micuţa Ermeline a fost salvată! E un miracol!

Deşi era prima interesată de acest eveniment, doamna de Mercouville nu-şi pierduse timpul. Era o femeie cu capul pe umeri, o creolă obişnuită să înfrunte toate întâmplările vieţii coloniale – furtunile ucigătoare din insula ei natală sau foamea şi indienii din Canada. Amânase pe mai târziu mulţumirile pe care le merita Cerul pentru fata ei şi se dusese să-l caute pe domnul de Bernieres, căruia îi transmisese cererea contesei. Acum se întorcea cu răspunsul: Monseniorul de Laval o putea primi în audienţă fie în aceeaşi zi după-amiază, fie a doua zi dimineaţă, după ora zece. Impresionată fără să vrea de rapiditatea cu care se rezolvau aici aceste chestiuni, Angelica alese a doua zi dimineaţă. Pe de altă parte, acceptă cu bucurie oferta făcută de doamna de Mercouville – aceea de a-i împrumuta echipajul ei în această după-amiază, gândindu-se că în acest mod putea să coboare în Oraşul de Jos, s-o caute pe doamna Gonfarel şi să-i mulţumească.

19

Nu fără precauţii, echipajul contesei se îndreptă, pe un drum abrupt, spre port. Pe măsură ce coborau, mulţimea devenea mai deasă şi mai animată. Oraşul de Jos era o îngrămădeală de case înalte şi înguste, lipite unele de altele, înghesuite în peretele muntelui Roc într-o parte, şi apă în partea cealaltă. Angelica privea cu multă curiozitate oraşul printr-o crăpătură a perdelei.

Se mai prelungise încă puţin animaţia vehementă, specifică Oraşului de Jos în momentul plecării ultimelor vase spre Europa – cu ocazia sosirii flotei lui Peyrac. Puteai vedea

vânători, care nu-şi cheltuiseră încă toţi banii la cumpărături sau la joc. Îi recunoşteai uşor după hainele din piele, cu franjuri şi, după nelipsita puşcă. Vorbeau, şi când se plictiseau, intrau la câte un croitor să-şi facă vreo haină nouă, sau la câte un tocilar – să-şi ascută securile. Erau şi mulţi sălbatici, care nu băuseră încă tot rachiul câştigat în diferite tranzacţii şi care, din acest motiv, întârziau în oraş, în căutare de femei. Felul lor încet şi visător de a se mişca nu se potrivea cu graba generală care domnea în port şi în jurul acestuia.

Apropierea iernii aducea după sine ridicarea de adăposturi. Se aduceau trunchiuri din pădure, se tăiau, se cojeau – şi zgomotul fierăstraielor se auzea din toate direcţiile. Angelica îl zări în mulţime pe Fallieres, geometrul, care discuta cu proprietarul unei case impunătoare, cu curte şi grajd. Un grefier era pe urmele lor. Era probabil vorba de aplicarea hotărârii care fixa dimensiunea butucilor, a şipcilor... şi care era uşor fantezistă.

O căruţă cu cai aştepta în faţa curţii. Erau cai blânzi, greoi, obişnuiţi să care greutăţi. Tot ei aveau să tragă plugul la primăvară, pentru că erau mai numeroşi decât boii – şi ăsta era unul din lucrurile cu care se mândreau cei din oraş. Toţi caii proveneau din cei doisprezece trimişi cu zece ani înainte de regele Franţei.

Copiii din oraş, gălăgioşi şi neastâmpăraţi, jucau nestingheriţi jocuri indiene, curse de "care" trase de câini sau cu sania, când avea să cadă prima zăpadă. Angelica văzu chiar puşti de zece-doisprezece ani, care fumau cu siguranţa unor vânători mult încercaţi. Este drept că în colonii toţi fumau: nobilii şi cei de rând, negustorii şi aventurierii, chiar femeile, aşezate în pragul porţilor. Era o nevoie şi o plăcere – pe care o fixaseră în obiceiuri, lupta contra ţânţarilor, vara, şi contra plictiselii, iarna. O contribuţie importantă o avusese şi contactul tot mai strâns cu pieile-roşii, care n-ar fi făcut nimic fără să-şi aprindă pipa şi să o dea, generoşi, şi celorlalţi. De aceea, tutunul se planta în orice loc liber; în colţul străzilor, în pragul caselor, şi mirosul său era omniprezent.

Acestui miros i se adăugau cele de bălegar, de gudron încălzit când te apropiai de port, de carne prăjită în jurul hanurilor, de vin şi blănuri pe lângă depozite şi hărmălaia de pe plajă. Aici, vagabonzii aprindeau focuri de ierburi sau de crengi,

făcând să persiste pe plajă un fum dens... Porcii mişunau de colo-colo, privind curioşi cum trec pe lângă ei oamenii... Aparent, totul le plăcea şi se arătau indiferenţi la lătrăturile câinilor, la procesele cauzate de furtul lor şi la ordinele poliţiei, care periodic se refereau la ei.

Angelica înainta încet prin mulţimea pestriţă, uitându-se cu plăcere la bonetele femeilor, care trădau originea lor diferită: Normandie, Bretagne, Perche, Champagne, Aunis, Saintonge... Bărbaţii purtau de obicei *tapabor*, o pălărie ţărănească, cu boruri largi sau, dacă nu, bonete colorate... În sfârşit, îi vedeai la ei acasă pe acei canadieni, pe care îi întâlnise cu un an în urmă, luptători îndrăzneţi, fie la Katarunk, fie în Noua Anglie. Acum îi vedea printre femeile şi copiii lor şi nu i se păreau schimbaţi în vreun fel. Erau veseli, de o violenţă reţinută în gest şi în atitudine, cu o sclipire ciudată în ochi. Erau francezi, dar din altă parte, la fel ca şi ei – toţi cunoscuseră ameninţarea indienilor irochezi, iernatul în condiţii neprielnice, scorbutul sau foamea.

În mijlocul unei pieţe, tânăra femeie văzu bustul în bronz al Maiestăţii Sale Regele Franţei, Ludovic al XIV-lea.

Janine Gonfarel locuia pe strada Sub-Cetate, iar hanul ei primitor, cu dependinţele lui: galerii de lemn, cabaret, sala de masă, domina curba golfului Fund-de-Sac, plin de bărci şi vase. Mai bine aşezat de atât nici că se putea. Deasupra uşii principale se găsea snopul de crengi de brad, a cărui prezenţă era obligatorie în cazul stabilimentelor de acest fel. Crengile se învecinau cu o emblemă de fier forjat, aurită în întregime, care reprezenta inscripţia "Vasul Franţei". Totul avea un aer serios, care inspira încredere.

În vacarmul din ziua precedentă, Angelica nu observase acele case frumoase, prin faţa cărora trecuse alaiul. Coborând din trăsură, tânăra femeie avu o clipă de îndoială. Oare aici locuia Janine Gonfarel? Îi spuseseră adevărul – că patroana "Vasului Franţei" îi luase în îngrijire pisoiul? Din fericire, îl zări în curtea hanului pe puştiul dolofan, care venise în seara precedentă să-i aducă veşti despre animalul rănit.

Când pătrunse în sala mare a hanului, încercând să vadă ceva înaintea ei, zgomotul celor prezenţi încetă brusc: cornetele cu zaruri ale jucătorilor şi paharele băutorilor rămaseră în aer. Tăcerea era atât de profundă, încât zgomotul făcut de o creangă groasă, ce se rupsese în cămin, sună ca o pocnitură de pistol.

Contesa o căuta din ochi pe stăpâna locului, dar nu observa nimic în aerul plin de fum, specific tavernelor. Se așteptase ca pisoiul să-i sară în brațe de cum intră pe ușă – dar nimeni și nimic nu mișca. Începu să regrete că n-a venit însoțită măcar de unul din pajii ei. Valeții doamnei de Mercouville rămăseseră afară, pentru că nu aveau voie să intre într-o cârciumă fără un bilet semnat de stăpânul lor. Așa că, sarcina lor fiind îndeplinită, se ghemuiseră cu spatele la un zid și jucau zaruri. Nu erau valeți de casă mare și de aceea se purtau ca oamenii de rând.

Parcă născut din fumul de tabac care plutea în acea sală, Piksarett apăru brusc lângă Angelica în toată splendoarea lui: cu penele și medaliile obișnuite înfipte în părul dat cu ulei și cu o pătură aruncată regește peste o minunată haină roșie, cu galoane aurii, pe care o purta când se afla în Québec și care era, de fapt, o tunică de ofițer englez, luată ca pradă de război. Îi comunică solemn contesei:

— Nu-ți fie frică, înaintează, femeie albă! Ești aici între prieteni. Îi cunosc și răspund pentru ei, în afară de câțiva care sunt răi creștini; dar securea mea o să-i omoare înainte ca gândurile rele să apară în mintea lor. Du-te! Am eu grijă de tine!

O ușă se deschise în fundul sălii și Angelica o văzu pe patroană venind spre ea cu un surâs larg întipărit pe față. Probabil că se grăbise să se îmbrace, pentru că edificiul de dantelă, prins cu ace din fanoane de balenă, care-i servea drept bonetă, era pus puțin strâmb peste buclele ei. Cerceii gri de coral, în formă de pară, îi încadrau fața rotundă. Cele trei jupoane, unul peste altul, după ultima modă, o făceau să pară de două ori mai grasă. Pe pieptul ei bogat, bijuteriile, foarte frumoase de altfel, păreau mai degrabă expuse, ca pe un platou, admirației privitorilor, decât să adauge ceva la eleganța ținutei femeii. Într-o mână avea o batistă de dantelă, în cealaltă, un superb evantai spaniol, deschis, pe care-l ținea atât de stângaci, că te întrebai dacă știe la ce și cum se folosește. Dar Angelica o găsi mai elegantă decât toate infantele Spaniei și chiar decât regina Franței – atât de oarecare, de țeapănă în tot ce făcea și pe deasupra și lipsită de bunăvoință.

— Doamnă, am venit cât am putut de repede să vă mulțumesc.

— Onoarea este pentru mine, marchiză, răspunse doamna Gonfarel cu vocea ei rârâită, dar plăcută, după ce execută în fața contesei o aplecare simbolică – ce se voia, de fapt, o reverență şi care era cât pe ce să o dărâme. Dacă vreți să mă urmați în "apartamentele" mele, marchiză...

Janine îi arătă celeilalte uşa pe unde intrase ea. Pe măsură ce se apropiau de "apartamentele" patroanei, mirosurile apetisante de la bucătărie veneau să gâdile nările contesei.,

— Miroase foarte bine tocana, nu se putu ea împiedica să nu zică, atunci când cele două femei intrară într-o cameră.

— Mie-mi spui! Ştiam eu! exclamă veselă cealaltă, închizând uşa în urma lor cu precauții de conspirator.

Camera era mare, plăcută, mobilată cu gust. În partea stângă era o vatră unde, pe cărbuni, era pusă o oală de pământ ars. Janine se îndreptă spre ea şi-i ridică încetişor capacul.

— Ia uite-aici! Ți-am pregătit tocăniță de picioare de porc! Asta-i mâncarea ta preferată, nu?

O tutuia din nou, ca şi în ajun. Se simțea că este o femeie, incapabilă să suporte constrângerile impuse de manierele ceremonioase. De altel, Angelica se simțea bine în acea cârciumă, în tovărăşia acelei femei, deşi n-ar fi putut spune de ce. Dar chiar de când sosise în Canada, şi chiar înainte... îşi zise ea... de ani de zile, poate, nu mai avusese impresia asta de destindere, de siguranță totală... Era doar îngrijorată că nu-şi zăreşte pisoiul şi-l căuta din ochi în toate părțile.

— E mâncarea ta preferată? insistă hangița.

Din politețe, Angelica se aplecă deasupra tocăniței care fierbea încet şi mirosea apetisant.

— Da... Întotdeauna mi-a plăcut...

— Ştiu!

Surprinsă de intonație, contesa îşi ridică privirea. Expresia gazdei ei se schimbase; în vocea ei se amestecaseră triumful şi o uşoară acreală şi fața ei i se păru ostilă. Tulburată, Angelica simți că o cuprinde o teamă lipsită de orice sens. Aruncă o privire speriată spre oală. Frica o învăluia. Oare nu cumva surâsurile, graba acelei femei îi ascundeau răutatea? Pățise oare ceva pisoiul ei? Într-o clipă, i se păru că-l vede apărând pe puştiul din ziua precedentă, cântând: "*Maica Michele şi-a pierdut pisica...*"

Totuşi, cea mai mare decepție posibilă se citea pe fața doamnei Gonfarel. Colțurile sprâncenelor şi ale gurii i se

lăsaseră, dându-i o expresie supărată şi îndurerată iar buza inferioară începuse să-i tremure, ca şi cum ar fi fost gata să plângă.

— Deci e adevărat! Nu-ți mai aduci aminte de mine? strigă, exasperată, după un lung moment de tăcere.

Şi cum Angelica rămânea mută, hangița izbucni:

— Înseamnă că am îmbătrânit... înseamnă că am făcut riduri şi că m-am îngrăşat... ca să mi se-ntâmple una ca asta... Înseamnă că sunt atât... dacă nu mă recunoşti... pe mine, prietena ta din Curtea Miracolelor... pe mine, Poloneza!... O să rămâi mereu la fel... O să sfărâmi mereu inimile celor care țin la tine, Marchiză a Îngerilor!...

20

— Draga mea, Janine... exclamă Angelica, înconjurându-i umerii cu brațele. Nu mi-am închipuit niciodată că am să te mai văd într-o zi...!

— Dar eu! Habar n-aveam dacă mai trăieşti sau nu! După ce s-a întâmplat în târgul Saint-Germain... De fiecare dată când vorbeam despre Marchiza Îngerilor, plângeam! O fată aşa de frumoasă... ziceam eu... şi ticăloşii ăia I-au venit de hac!...

— Să te regăsesc în Québec! Şi proprietară a celui mai mare han din oraş! Celebră, bogată, stimată!

— Şi tu? Te-am văzut ultima dată desculță, dusă de arcaşi la închisoare... şi când te văd acum?... Eşti ca o regină...

— În Québec! Cine s-ar fi gândit! E o nebunie!

— Ba nu! Dacă n-au reuşit să ne omoare, unde ai fi vrut tu să ne ducem, dacă nu la capătul lumii? În oraşul ăsta găseşti de toate..., spuse Janine dând din mână cu hotărâre. De toate. Poți să mă crezi pe cuvânt. Acum, hai să mănânci. Ți-am pregătit tocăniță, mâncarea ta preferată... mai ții minte, când eram închise în Turnul Nesle şi ne certam pentru Nicolas Calembredaine... îți plăcea la nebunie mâncarea asta...

Se aşezară una în fața celeilalte, lână vatră, şi începură, tacticoase, să deguste tocănița cu miros apetisant. Printre înghițituri, Janine povesti prin ce peripeții ajunsese o coate-goale ca ea în Noua-Franță.

— Mă deportaseră în insule, pentru că eram... prostituată. Da' pe drum am schimbat direcția. Mi se părea mai onorabil să mă ascund în Canada. Şi, coborându-şi vocea, adăugă: Bafta mea a fost să-l întâlnesc pe Gonfarel în port, chiar când trebuia să ne îmbarcăm... S-a îndrăgostit de mine şi cum el pleca în Canada, tot ce mai rămăsese de făcut a fost să aranjeze să mă ia cu el... Of, of! Avem atâtea să ne spunem!... Cât despre mine, adevărul este că acum sunt bogată, am oraşul în mână şi pe Gonfarel la fel. În fiecare an mai adăugăm ceva la averea noastră: o prăvălie ici, un depozit colo, încă un etaj la casă... Şi țin'te bine, am pus să-mi facă o capelă... De ce nu? Şi eu sunt o creatură a lui Dumnezeu, ca şi ceilalți, să nu le fie cu supărare băieților ăstora de aici... am şi eu dreptul să-l cinstesc pe Dumnezeu... Cu banii mei, dacă aşa mi s-a năzărit mie!... Ia vino să vezi ce frumoasă o să fie!

Janine se ridică şi se îndreptă spre o fereastră, însă în drum se opri lângă o măsuță pe care se găseau o carafă cu rachiu şi două păhărele. Puse câte o porție generoasă de alcool în fiecare pahar şi-i dădu unul contesei.

— Fii atentă la ce-ți spun: o să iasă scandal pentru capela mea... Ştii, localul meu nu e foarte... decent, să zicem, mereu. Da' poți să-mi zici unde e, dacă la mine nu e? Evident, asta nu i-a împiedicat pe alții să-şi ridice biserici şi capele. Ia gândeşte-te: nu sunt vecine bordelurile cu catedralele, în toate oraşele din regat? Poți să mă crezi: chiar Dumnezeu a făcut aranjamentul ăsta şi eu nu fac altceva decât să-l respect! Îți mai aduci aminte, tot aşa făcusem şi la Paris, în spate la Notre-Dame... şi dacă n-ar fi fost povestea din târgul Saint-Germain... în sfârşit, asta e, trecutul e trecut... pot măcar să zic c-am dus-o bine, că n-am pierdut timpul! Acum nu mai e ca-n tinerețea mea... da' e bine şi aşa.

Cu coatele sprijinite de genunchi, gânditoare, Janine tăcu un moment, apoi vorbi iar pe un ton visător:

— Ba nu... ultima oară nu te-am văzut în târg... ci atunci când s-au dus să-ți caute puştiul, pe Cantor, pe care ți-l furaseră nişte țigani. Da, da, aşa e... mi-aduc aminte că îți tăiaseră părul... era după cearta şi după bătaia din târg, după ce nemernicii ăia te tunseseră... aşa e?

— Aşa e.

— L-am văzut ieri pe Cantor. E frumuşel băiatul, tare frumuşel. Ai avut noroc că l-ai găsit atunci la Charenton... Cum am mai alergat atunci prin ploaie... Acuma n-aş mai putea să fug aşa de repede! Hai să ciocnim. Băiatul tău, Cantor, e aici, salvat din mâinile ticăloşilor ălora care ne voiau moartea! Domnul să binecuvânteze Canada! ... Am şi eu un băiat, nu-i aşa frumuşel ca al tău, da'...

— Este foarte drăgălaş, l-am văzut ieri! Zici că are doisprezece-treisprezece ani!

— Şi n-are decât nouă! Păi, la dracu, şi taică-său e un bărbat puternic! Gonfarel nu e azi aici, s-a dus să cumpere nişte brânză din insule. Dar o să-l vezi cât e de solid... asta l-a salvat şi aşa a putut să vină în Canada. Îl aleseseră călău... şopti Janine: e un lucru uitat azi, aici. Eu nu-mi reneg însă norocul, din orice parte mi-ar fi venit. Domnii ăştia din Compania Indiilor Occidentale nu găseau în colonie nici unul care să le execute "măreţele opere". Să fii călău în Canada, nu prea tenta pe nimeni. Aşa că erau obligaţi, când condamnau pe cineva la moarte, să aducă vreun nebun de călău – câte un prăpădit care n-avea putere să se îmbrace singur, dar'mite să ridice o secure sau să tragă de funie. Ce vrei, păcătosule? strigă supărată spre un băiat care tocmai intrase în cameră. Nu vezi că vorbesc cu o doamnă importantă?

— Stăpână, mai sunt doi domni afară care zic că au îngheţat de când aşteaptă.

— Sunt valeţii doamnei de Mercouville, care m-au însoţit până aici, îşi aduse aminte Angelica.

— N-avem voie să-i lăsăm să intre şi să le dăm de băut fără permisiunea stăpânului lor.

— Le dau eu voie şi plătesc eu băutura, sugeră Angelica.

Dar după ce se mai gândi puţin, îi trimise pe cei doi la stăpâna lor, pentru că nu putea să ştie cât o să mai stea în han, să povestească despre vremurile de altădată. La rândul ei, Janine era mereu atentă la localul ei. După ce băiatul ieşi, îi spuse contesei că or să se mute în altă parte – postul ei de supraveghere – ceea ce n-o să le împiedice să mănânce, să bea şi să vorbească. Se aşezară lângă un zid în care erau încastrate două ferestruici, ca la vorbitoarele din mănăstire, care-ţi dădeau voie să vezi fără să fii văzut.

Poloneza îi cunoştea pe toţi, iar pe aceia foarte rari, cărora nu le ştia numele sau originea, îi ghicea cu o siguranţă demnă de cel mai zelos slujbaş al poliţiei.

— Pe cât pariezi că ăia de acolo, din colţ, sunt acadieni? După ce îmi dau seama? Simt că nu sunt de aici şi că nu vin nici din Europa.

Şi urmărindu-i cu privirea, Angelica îi descoperi, într-adevăr, în fundul sălii, un pic izolaţi, pe baronul de Vauvenart, pe Grand-Bois şi pe unul din fraţii Yolandei, Télésphore, care venise cu ei. Începu chiar să se întrebe dacă al patrulea bărbat de la masă nu era cumva şi el unul din fraţii Defour, pe care-i întâlnise în Golful Francez.

— Toţi sunt pe jumătate piraţi, acadienii ăştia, comentă Janine. Toţi fac comerţ cu englezii, înspre sud... Şi pe ceilalţi, cu bonete albastre, îi vezi? Sunt din Ville-Marie, sau din Montréal, cum i se spune acum. Nişte păcătoşi, care se laudă că ei n-au ca stăpâni decât pe Dumnezeu şi pe Fecioara Maria. Da' ascultă ce-ţi spun eu: nu-i plâng deloc, că o duc foarte bine, între sfinţii şi negustorii lor. Au venit în Québec să se îmbarce pe ultimele vase care pleacă înainte de îngheţ.

Angelica surâse ca pentru sine, văzând-o pe prietena ei că se implică atât de pătimaş în certurile din ţinut.

— Şi cel de acolo, din colţul acela, cine este? întrebă ea, arătându-i hangiţei un individ care stătea singur la o masă.

— Ăla e Bougre-Rouge (dracul).

— Urât nume, şopti Angelica, înfiorată. El o fi dat oare cu pietre în noi?

— E posibil. Sunt mulţi vrăjitori şi ghicitori prin oraş. Ăsta locuieşte pe faleză, dincolo de casele de pe strada Sub-cetate. Dar cei mai mulţi vrăjitori sunt în insulă. Am o prietenă vrăjitoare şi m-a învăţat o grămadă de lucruri. De aia îmi pare bine că am venit aici vinerea, ziua lui Venus, o zi bună...

— Eşti pricepută, draga mea Poloneză!

— Am fost iniţiată... răspunse cu mândrie cealaltă, luând o carte de pe etajeră. Ia uită-te aici... Este interesant, nu?

— Ai şi cărţi?

— Păi, da. Toată lumea are cărţi pe aici.

— Ai învăţat să citeşti?

— Părintele d'Orgeval ne-a învăţat. Înţelegi acum de ce îi sunt datoare. Da' cele mai multe cărţi le are Bougre-Rouge.

Se pricepe la magie... îmi dă mereu dinți de lup sau oase de bufniță – ca să mă ocolească ghinionul. Ai nevoie de protecție aici, în Canada... Crede-mă, niciodată nu ești suficient de apărat împotrivă diavolului... sau a poliției.

— Cum este poliția aici?

— Păcătoasă, chinuitoare, ca peste tot, de altfel.

Locotenentul general al poliției era domnul Garreau D'Entremont. Poloneza îl numea "Ronchon" (cel care bombăne). Nu era un om ușuratic, după Janine, ci o persoană cu principii.

— Are principii și știi și tu că pe un asemenea om nu poți să-l impresionezi, nici să-l cumperi cu un zâmbet sau cu cadouri. Dacă n-ai nimic de ascuns, totul e bine. Dacă nu, se ține scai după tine și nu te lasă în pace până nu te prinde cu ceva. Da' mai periculos e Noël Tardieu de La Vaudiere, procurorul regal; probabil că l-ai văzut ieri printre mărimi. Un tip înalt, frumușel, cu un aer blând.

— Tânărul acela? Are un aer fermecător.

— Ferește-te de farmecul ăsta al lui! O să-l cunoști, se ține după toți ca râia.

Janine se mai uită o dată prin ferestruică și scoase un strigăt, care atrase atenția contesei.

— Ia te uită cine a venit! Lume bună!

Un grup de gentilomi tocmai intra în tavernă, cu un aer de stăpâni – aer care se pierdea însă repede în fumul de tutun din sala mare. În fruntea acelor domni era domnul de Bardagne.

— Nu-i ăsta trimisul special al regelui? șușoti emoționată Poloneza. Se pare că are o misiune foarte importantă: să declare război englezilor, să distrugă forturile de lângă Marile Lacuri, să interzică vânzarea blănurilor de castor, sau, cică, să-i îmbarce pe toți și să-i trimită în Franța, că aici o să fie război cu Franța și Olanda. Se zice că până și guvernatorul trebuie să-l asculte.

— A primit, într-adevăr, împuternicirea regelui să acționeze, dar nu trebuie să se sperie nimeni. Eu îl cunosc și pot să-ți spun că este un om cumsecade.

— M-aș fi mirat să nu-l cunoști tu, ricană Janine. Ce crezi că-l aduce pe acest domn în localul meu? În Orașul de Jos? S-ar zice că se uită după cineva anume...

Angelica îşi reţinu un oftat: vedea şi ea foarte bine că Nicolas de Bardagne rămăsese în picioare, singur, şi se uita cu atenţie în toate direcţiile. Avea întipărită pe chip o expresie încordată şi dramatică, după care Angelica ştiu că se gândeşte la ea. Fusese probabil informat că ea se găsea acolo.

Poloneza avu un presentiment:

— Cred că pe tine te caută...

— Mă tem că aşa e.

— Păi, când îţi spuneam eu că nu te-ai schimbat, Marchiză a îngerilor!

Discuţia despre succesul la bărbaţi al contesei o făcuse să se bosumfle. Închise brusc fereastra şi se aşeză la locul ei.

— Unde este pisoiul meu? se interesă, Angelica, amintindu-şi scopul vizitei ei la han.

— De unde vrei să ştiu? ripostă, iritată, Poloneză. S-a dus unde-a vrut... seamănă cu tine, păcătosul! Pot să te asigur că nu l-am pus în oală... Am văzut adineauri ce faţă aveai! Drept cine mă iei? Nu te-ai schimbat deloc: eşti tot bănuitoare şi neîncrezătoare.

— Iartă-mă, Polonezo, încercă s-o împace Angelica. Ştii prin câte am trecut în viaţă – de aceea sunt aşa.

— De ce nu laşi pisoiul aici? Îmi place de el. Ce vrei să facă în Oraşul de Sus? Aici o să găsească şoareci din belşug, cu toate depozitele astea dimprejur.

— Nu, nu pot să-l las aici.

— Asta a fost întotdeauna bafta mea: să-mi placă ce ţi-a plăcut şi ţie. Bineînţeles că tu o să câştigi mereu, aşa cum mi l-ai furat pe Nicolas, în Turnul Nesle. Era iubitul meu înainte să vii tu, numai al meu. Da' de când te-am văzut prima oară, am înţeles totul. Şi acum e la fel!

Furioasă, îşi închise cu un zgomot sec evantaiul şi-l azvârli în foc, ceea ce păru s-o calmeze. Stătea şi privea cum hârtia evantaiului arde încet. Contesei îi venea să râdă, dându-şi seama că Janine nu s-a schimbat: era aceeaşi femeie impulsivă, violentă uneori, sub masca ei de hangiţă respectabilă, care-şi construia chiar şi o capelă de rugăciune.

Lovituri puternice în uşă o făcură pe doamna Gonfarel să sară de pe scaun.

— Cine e?

— Vine poliţia, i se răspunse de după uşă.

Orice ar fi spus Poloneza, Angelica își dădu seama că nu se simțea atât de liberă pe cât spunea că e. Degeaba se înconjurase de mobile frumoase, de obiecte de preț și pungi pline cu bani – erau lucruri de care n-avea să scape niciodată cineva care a trăit printre hoți și cerșetori

Janine alergă la fereastră și se uită afară.

— Dumnezeule! Arcașii! Îți spusesem eu!

Contesa îl recunoscu însă pe locotenentul de Barssempuy, însoțit de trei din oamenii de pe Gouldsboro. Erau înarmați, este adevărat, dar nu păreau să aibă intenții rele; dimpotrivă, locotenentul surâdea vesel. Era o delegație oficială și Angelica începu să bănuiască cine-i trimisese.

— Lasă-i să intre – sunt trimiși de soțul meu. Îți aduc din partea lui un cadou.

— Mie? întrebă Poloneza speriată.

— A trimis câte unul celor mai importante doamne din oraș...

— Intră, strigă hangița băiatului care începuse să bubuie iar în ușă.

— Stăpână, e un domn afară care cere să vă vadă... vă aduce ceva din partea domnului conte de Peyrac.

— Da' de câte ori nu ți-am spus, prostănacule, să nu mai bați așa de tare în ușă... Astea sunt purtări de om de rând! Trebuia abia să atingi ușa, mă auzi, abia s-o atingi cu degetele!

Angelica, nedorind să fie văzută de Bardagne, nu merse împreună cu Janine în întâmpinarea lui Barssempuy. Janine reveni după un scurt moment, abia mai respirând de uimire, ducând în mâini o casetă de catifea roșie, cu monograma din aur a Mielului Sfânt pe capac. Odată ridicat, capacul dezvăluia privirii un relicvar de aur, în centrul căruia se afla o bulină de ceară. Aceste pastile erau recunoscute ca având o mare putere de protecție, pentru că erau făcute și binecuvântate chiar de papă, în fiecare an, pentru slujba de Paște.

— Un Agnus Dei, reuși să șoptească Poloneza. De unde a știut că ăsta era visul meu cel mai scump?

— Știe totul.

— Ce bărbat! suspină Janine și căzu în genunchi, atât de emoție, cât și din respect pentru port-bonheur-ul papal. Ascultă-mă, Marchiză! Crezi că meriți un asemenea bărbat? Știe ce-l așteaptă, dacă te-a luat, așa zăpăcită și îndrăzneață cum ești?

— Nu te teme, nici el n-a fost un sfânt!

Afară se înserase.

— Trebuie să te întorci la tine, o sfătui Poloneza. Doamnele ca tine nu rămân noaptea în Oraşul de Jos.

În spatele hanului se întindea o curte largă, înconjurată cu un gard de lemn de cedru, în care erau mai multe clădiri din lemn sau piatră – probabil depozite pentru mărfuri. Odată cu seara, căzuse bruma. Pentru că Angelica nu dorea să-l întâlnească pe Nicolas de Bardagne, care i-ar fi cerut explicaţii despre prezenţa ei la han, Janine o scoase pe uşa din spate.

— Ascultă, Marchiză a Îngerilor!, îi spuse la plecare Poloneza. Trebuie să ne păstrăm secretele. Bărbaţii nu ţin întotdeauna să afle trecutul femeii pe care o iubesc. Speră mereu să fie primii la care femeia ţine cu adevărat şi îşi zic despre ceilalţi că n-au avut nici o importanţă. Ce-am trăit noi acum zece-cincisprezece ani nu ne aparţine decât nouă. Trebuie să respectăm jurământul secret al hoţilor.

Îşi împleti două degete şi scuipă pe jos.

— Şi pisoiul meu? vru să ştie Angelica.

— O să aleagă singur, răspunse cu măreţie Janine.

Angelica ieşi din curte şi se trezi pe o străduţă întunecată. Se aprindeau, în depărtare, ici şi acolo, felinare. Se învălui strâns în mantie şi îşi puse gluga pe cap. Se simţea foarte fericită. Nu-i părea rău decât că nu-i poate spune lui Joffrey cine era de fapt Janine Gonfarel – dar aceasta avea dreptate: ori îi povestea totul, ori nimic. Ridică ochii spre cerul înstelat şi-i admiră frumuseţea. Trecătorii care urcau sau coborau se făceau din ce în ce mai rari. Era singură şi era foarte fericită. Întorcându-se pentru a arunca o ultimă privire fluviului, îşi zări în urmă pisoiul.

21

*

* *

Seara, la cină, pisoiul sări pe masă şi începu să inspecteze locurile, călcând cu grijă printre tacâmuri.

— Sire Chat (Domnule motan), cum o să te botezăm? îl întrebă Joffrey.

— Dar l-ai botezat deja, tăticule! strigă veselă, Honorine. Sire Chat, ce nume frumos! Sire Chat, te salutăm!

Masa avea tacâmuri de argint şi era împodobită cu lumânări din ceară fină. Majordomul o aşezase în mijlocul sălii mari. La lumina lumânărilor, Angelica îşi privi cu mândrie fiii – pe Florimond şi pe Cantor.

Florimond îl ajuta pe majordom, domnul Tissot, să servească felurile. Era un băiat activ, îndatoritor şi serviciul de paj la Curte îi accentuase aceste dispoziţii naturale. Îi plăcea să facă fel de fel de lucruri şi se adapta fără efort la orice situaţie. Faptul că petrecuse jumătate de an în Marele Nord, că ucisese un urs numai cu cuţitul şi că se luptase cu indienii, nu-l împiedica acum să facă gesturile consacrate ale unei persoane care serveşte masa. Renunţase rapid la hainele de vânător pentru nişte veşminte de tânăr senior.

Cantor era diferit de fratele lui. "Ţi-am povestit oare vreodată că am alergat desculţă pe drumul spre Charenton, ca să te salvez din mâinile celor ce te furaseră?" se întreba contesa.

La masă venise şi marchizul – găsise unde să locuiască în Oraşul de Jos şi avea să mănânce la "Vasul Franţei", a cărui patroană gătea dumnezeieşte. Spera totuşi ca servitoarea lui să nu mai întârzie mult şi să apară, împinsă de gelozie. Desigur, o s-o primească iar în serviciul său, deşi conta pe dragii lui prieteni de Peyrac să fie adesea invitat la masă în Oraşul de Sus.

— După ce o să se rezolve anumite afaceri, am să vin să vă ajut să vă instalaţi. Am să vă prezint casa, cu toate comodităţile ei. Vreau chiar să aduc soba mea de faianţă în micul salon de lângă sala mare. Iar domnul Tissot e o garanţie sigură, deoarece a servit până şi pe Rege şi Delfin.

— Dar mai are armata lui de soldaţi de argint?

Fraza o intrigă pe Angelica şi cum Florimond tocmai trecea pe lângă ea, îi ceru explicaţii.

— Bine, mamă, nu ştiai că domnul Tissot a fost în serviciul regelui la Versailles? Al treilea purtător al fripturii... l-am ajutat uneori când servea sosurile. L-am recunoscut de cum l-am văzut, la Tadoussac. Îl mai întreb uneori despre ce mai e pe la Curte, pentru că a plecat de puţin timp de acolo. Mi-a spus despre armata de soldăţei de argint a Delfinului (fiul cel mai mare al regelui), pe care domnul Colbert, prin fratele său, intendentul Alsaciei, a pus să i-o facă, la Augsburg şi Nuremberg.

Până atunci domnul Tissot nu spusese nimic despre trecutul lui. Cu un gest discret, contesa îl chemă lângă ea şi îl chestionă despre tot ce-i povestise Florimond.

— Domnule, sunt sigură că doar nişte impedimente majore v-au făcut să părăsiţi o slujbă foarte căutată, în serviciul Majestăţii sale.

— Aveţi dreptate, doamnă.

— Ce fel de necazuri aţi avut?

— Necazuri la fel cu cele pe care le-aţi cunoscut şi dumneavoastră şi care v-au făcut să părăsiţi Versailles-ul, deşi eraţi în graţiile regelui...

— Otrava? N-aţi vrut s-o folosiţi?

— Viaţa e bunul nostru cel mai de preţ, doamnă, de altfel îi eram prea devotat regelui ca să fac aşa ceva.

— Doamna de Montespan este în continuare favorita regelui?

— Mai favorită ca oricând.

— Şi petrecerile? Spuneţi-mi dacă balurile sunt la fel de frumoase ca odinioară!

— La nici o altă Curte din Europa nu se dau baluri mai frumoase. Maiestatea sa s-a ocupat de palat şi de grajduri cu o pasiune şi cu un gust care au făcut ca Versailles-ul să devină unul dintre cele mai frumoase locuri din lume. Balurile sunt şi ele pe măsura decorului – magnifice.

Aşa deci, se gândea Angelica, rotind cu un aer absent paharul cu vin în mână. Lucrurile nu se schimbaseră absolut deloc la Curte. Continuau să se ucidă şi să se otrăvească între ei, cu ocazia celor mai încântătoare serbări.

Sub cerul de iarnă, un vas străbătea oceanul; unul după altul, valurile îl împingeau spre Europa. Scrisoarea pe care Angelica o scrisese la Tadousaac şi pe care o luase cu el valetul domnului d'Arreboust o să ajungă în scurt timp la destinaţie. Valetul o să bată într-o zi la uşa poliţistului Desgrez şi o să-i dea misiva venită dintr-un ţinut atât de îndepărtat; uitându-se la scris, poliţistul o să-şi zâmbească – se mai întâlnea încă o dată cu EA... Îşi privi mâna care ţinuse pana denunţătoare. Pe fundalul flăcărilor care dansau vesele în şemineu se detaşau feţele strălucitoare ale copiilor; auzea râsul fetiţei, glumele lui Florimond şi muzica în surdină ieşită de sub degetele lui

Cantor. Ştiu în acel moment că scrisese scrisoarea pentru a ajunge până la rege, ca să i se facă, după ani de zile, dreptate.

22

Încă o dată, somnul ştersese toate amintirile şi din nou, clopotele bisericilor anunţau sfârşitul nopţii. Ora şase, pentru ei începea a doua zi în Québec.

Joffrey se sculase. Angelica nu-l auzise plecând, cufundată într-un somn atât de profund, încât i se părea că nu fusese decât o stare de voluptate fără sfârşit, care-i lăsase corpul uşor şi mintea limpede. Îşi aduse aminte şi de surpriză: Poloneza era şi ea în oraş. Contesa se dădu jos din pat plină de voie bună. În acea zi avea să-l vadă pe episcop.

Auzi pe cineva mişcând în sala mare de jos. După zgomotul făcut de lemnul uscat, rupt de cineva, urmă acela de crenguţe sfârâind în flăcări. Fumul ajunse până la ea. După ce se îmbrăcă, coborî, îl zări pe bătrânul Macollet care agăţa deasupra focului un ceaun cu apă. Bătrânul nu era singur: cei doi copii cu picioarele goale, în cămăşi de noapte, cu părul ciufulit şi ochii încă lipiţi de somn, îl priveau cu curiozitate. Macollet le promisese că o să le facă "pemmican" – un fel de mâncare specific indian. Yolande aducea din pivniţă cu un vas cu lapte de capră proaspăt muls.

Era mai multă lume în casă decât ar fi crezut cineva, dacă s-ar fi luat după liniştea care domnise până atunci. Cantor apăru nu se ştie de unde, cu pasul lui indian. Mai zgomotos, Adhémer căra lemne pentru foc. Neals, Abbal şi Timothy, îmbrăcaţi din zori cu redingotele lor roşii, erau aşezaţi pe o bancă în stânga şemineului, pe jumătate adormiţi şi îşi legănau încet picioarele încălţate cu pantofi cu catarame, dar fără ciorapi. Nu era greu de ghicit că evenimentele din ziua precedentă îi zăpăciseră complet... Viaţa în Québec începea exact aşa cum visase ea...

Cineva bătu la uşă. Era locotenentul de Barssempuy, însoţit de două ajutoare de-ale majordomului, care duceau tăvile cu mâncare şi un ceainic de argint plin cu cafea – băutură după care contesa se înnebunea. Honorine şi Chérubin nu dădură nici o atenţie prăjiturilor ce fuseseră aduse: erau mult prea ocupaţi

să vadă ce face Eloi Macollet. Yolande spuse că nici ea nu mănâncă, dacă doamna permite, pentru că voia să se împărtăşească.

Domnul de Barssempuy o întrebă pe Angelica dacă domnul de Peyrac îi spusese despre monezile de argint. Contesa clipi nedumerită:

— Monezi de argint? Nu... Despre ce este vorba?

Tânărul o găsi fermecătoare, cu aerul ei puţin visător. Părea încântată de tot ce vedea. Surâse puţin indulgent şi puţin trist, pentru că îi apăru în faţa ochilor Marie, logodnica lui moartă. Cu greutate, se abţinu să nu ofteze. Apoi îi explică Angelicăi problema acelor monezi. Îi dădu din partea contelui o pungă cu monezi de argint, care fuseseră bătute la Wapassou şi de aceea erau nemarcate. Putea totuşi să cumpere orice ar fi vrut cu ele, în orice prăvălie din oraş. Consiliul oraşului o să decidă apoi formula după care acele monezi aveau să circule în oraş. Deocamdată, valoarea lor va fi dată de greutatea lor. Toţi negustorii din oraş aveau cu ce să cântărească respectivele monezi şi fuseseră încunoştinţaţi de aprobarea Marelui Consiliu, dată emisiunii anonime a metalului preţios pe piaţă. O proclamaţie avea sa fie citită de mai multe ori la răspântii şi în pieţele publice. În plus, locotenentul îi mai dădu şi un bilet semnat de un oarecare Basile, a cărui semnătură reprezenta un credit până la suma de cinci livre canadiene, mult mai mult, în orice caz, decât voia şi putea să cheltuiască într-o zi. Îi mulţumi pentru explicaţiile amănunţite tânărului ofiţer.

Apoi cineva bătu în uşa de la stradă. Angelica alergă să deschidă şi se găsi în faţa unui bărbos, cu o bonetă de blană pe cap şi cu o secure pe umeri.

— Doriţi să vă tai lemne, doamnă?

— Ia te uită, Nicaise Heurtebise, strigă Eloi Macollet, apărând şi el în prag. Ce faci, începi deja să baţi la uşile oamenilor ca să-ţi vinzi rachiul?

— O, nu! Nu înainte să dea zăpada şi fluviul să îngheţe.

Pe lângă tăietor de lemne, bărbosul era şi vânzător de rachiu: trecea din uşă în uşă, în dimineţile reci şi propunea "paharul de cale albă" celor care-şi începeau munca din zori.

Ninsese în acea noapte, dar stratul de zăpadă era subţire – avea să se topească la prima rază de soare. Acoperişurile albite

se detaşau pe fundalul apelor negre ale fluviului, care se rostogoleau tumultoase.

În timp ce-i asculta pe cei doi lăudând meritele rachiului iarna, Angelica examina cu atenție împrejurimile... Casa lor era ultima de pe stradă, venind dinspre catedrală. După ei, strada nu mai era pavată şi se transforma în drum bătătorit. Erau de fapt la marginea câmpiei; la o răspântie se ridica un ulm uriaş. La baza acestuia era un mic sat indian – două-trei wigwamuri, câțiva câini maronii; o femeie înfăşurată într-o pătură ieşi dintr-un cort şi ațâță un foc pe jumătate stins. Puțin mai departe, în aceeaşi direcție, era un grup de arbuşti care servea de gard unei case destul de frumoase, al cărei acoperiş de ardezie depăşea în înălțime coroanele arborilor. De la această casă deriva numele străzii: Closerie. (Îngrăditura)

În fața casei lui Ville d'Avray se găsea zidul care înconjura casa şi grădina domnişoarei d'Hourredanne. Casa era micuță, cu un singur etaj şi două lucarne. La acea oră, vârful aprins al unei lumânări se zărea mişcându-se de colo-colo în spatele geamurilor uneia dintre lucarne. Angelica văzu chiar şi un chip lipindu-se de geam – fără îndoială, servitoarea engleză care nu se putea abține să nu-i spioneze. La cealaltă fereastră apăru, pentru o clipă, curioasă, cățeaua.

Dincolo de casa bătrânei domnişoare, strada care ducea la catedrală devenea o adevărată stradă, bine pavată, mărginită de case mai mult sau mai puțin bogate, fie înconjurate de grădinițe, fie sprijinite unele de altele, din ce în ce mai dese pe măsură ce se apropiau de Piața Catedralei. Se zăreau din loc în loc embleme de lemn sau de fier forjat, care atrăgeau atenția că acolo era o prăvălie sau o cârciumă.

Nicaise Heurtebise şi Macollet vorbeau în continuare despre alcool.

— Euphrosine Delpech are cea mai bună drojdie, spunea Nicaise. Sunt de acord, ea, personal, e o otravă. Dar asta n-are importanță: o să-ți facă o băutură delicioasă din orice: din orz, din resturi de răşină...

În acest timp, o siluetă, învelită din cap până-n picioare în blănuri, ajunse în fața contesei. Pentru un pirat din Caraibe – cum era Aristide Beaumarchand, Canada era o țară prea rece şi prea austeră. Descoperise totuşi rapid un punct comun între el, gentilomul pirat şi vânătorii de acolo, care trăiau cu picioarele

în zăpadă, de la Sfântul Martin la Sfântul Anton: dragostea pentru băuturile bune.

— N-are rost să ne încurcăm cu romul, îi spuse Macollet. În orice caz, e prea slab pentru indieni – lor le trebuie ceva mai tare.

Aristide auzise ca în acele ţinuturi exista un arbore care dădea o sevă dulce. Putea să jure că dacă ar fi fiert zeama obţinută, ar fi reuşit să dea mai multă tărie băuturii sale: coco-merlot.

Reuşise să-şi găsească încărcătura de resturi de melasă, care-i fusese furată pe "Saint-Jean-Baptiste"

— Eh, eu am un alambic ascuns într-un grajd, mărturisi Nicaise, îl păstrez pentru la primăvară. Da-ţi spun că nu iese nimic! O fi din cauza alambicului!

Auzise însă că doamna de Peyrac ar avea un alambic de aramă, făcut după sistemul celor din Charente. Dacă l-ar folosi, ar da rezultate mai bune. Angelica se amestecă şi ea în discuţie, zicându-şi că la Paris, un asemenea trio pitoresc n-ar fi inspirat deloc încredere unui poliţist.

— E o reţetă ca să-i mai dai ceva tărie romului tău, recunoscu Heurtebise. E "zeamă de lemn". Cu asta faci o băutură trăsnet. Până şi indienii cad jos când o beau. Fii atent, pui în rom cel mult două picături. Dacă pui trei, faci otravă acolo!

Începu să enumere ingredientele necesare:

— Paie... cărbune de lemn şi piele arsă... apă proaspătă... trebuie neapărat să fie cărbune din lemn de pin sau de cedru...

Distrată, Angelica privi în josul străzii şi i se păru că recunoaşte o persoană care venea spre ei.

— Era chiar domnul de Bardagne, care o salută şi-i spuse că fusese instalat la capătul celălalt al Oraşului de Sus, în mijlocul unui teren pustiu, numit Câmpia lui Abraham. În ajun, nu putuse s-o vadă, deşi o căutase peste tot. După ce o întrebă cum se simte, atacă pe faţă problema care-l chinuia.

— Este un bărbat în oraş care se laudă că v-a cunoscut cum... cum zice Biblia.

Angelica începu să râdă.

— Oricine ar fi, minte.

— Nu acum, mai de mult...

— Mai de mult, este posibil. Dar nu văd cine ar putea fi... şi sub privirea îndurerată a domnului de Bardagne, îi trecu pe

toți cunoscuții în revistă, în gând, constatând surprinsă că, deși iubise mulți bărbați, avusese destul de puțini amanți,

— Ce fel de om este?

— Un gentilom de marcă.

Contesa ridică mirată din sprâncene.

— Pariez că era beat...

— Asta cam așa e...

— Și dumneavoastră ați luat în serios vorbele unui bețiv? Cred, prietene, că dumneavoastră căutați tot ce vă poate alimenta gelozia!

— Durerea, vreți să spuneți.

— Durerea, fie. Dar unde credeți că o să vă ducă toate astea?

— Tot orașul este sub farmecul dumneavoastră, răspunse domnul de Bardagne, întunecat. Nu se vorbește decât de dumneavoastră. Tot ce ați spus sau ați făcut în acea zi memorabilă, i-a cucerit până și pe cei mai înverșunați dușmani ai dumneavoastră și a încântat întreaga populație a orașului.

— De ce, ați fi preferat să dăm greș și să ne ucidă cu pietre?

Fața trimisului regelui avu o expresie decepționată.

— Nu... Dar mi-ar fi plăcut să vă pot apăra...

— Puteți s-o faceți încă. Influența dumneavoastră, ca trimis al regelui, nu este de neglijat. Aveți puterea să pledați în favoarea noastră la Versailles. Nu este pur și simplu un miracol că tocmai dumneavoastră ați fost însărcinat să cercetați situația și poziția soțului meu față de rege?

De Bardagne nu răspunse. Tot ce îl privea pe Peyrac îi era de nesuportat. Oscila mereu între aversiunea pentru soțul ei și simțul lui înnăscut de dreptate.

— Trebuie să vă spun ceva, începu el. Am profitat de oprirea vasului "Maribelle" la Tadoussac și am trimis un prim raport maiestății sale.

Fu întrerupt de lătrături. Dinspre pădure venea un bărbat însoțit de un dog negru, uriaș. Cum tocmai treceau pe lângă sătucul indian, puternicul animal sări asupra unuia din câinii de acolo, îl sfâșie și, după ce observă satisfăcut retragerea celorlalți câini, își urmă stăpânul cu un mers liniștit și demn.

Domnul de Chambly-Montauban se prezentă ca fiind responsabil cu drumurile în Canada și vecinul lor. Îi salută pe

toți, scoțându-și boneta cu coadă din blană de vizon. Era un bărbat frumos și puternic, cu un aer dezinvolt și cuceritor. Titlul lui de responsabil al drumurilor din Canada era mai degrabă onorific, pentru că în acea țară nu erau alte căi de comunicație decât fluviul și râurile. Lăsa de asemenea pe seama procurorului Tardieu sarcina de a da ordonanțe – și prin tot ce spusese, îi lăsă pe ceilalți să înțeleagă că era un om de lume, căruia-i plăcea să trăiască bine.

Îi adresă multe complimente respectuose domnului de Bardagne, dar de fapt nu se uita decât la Angelica. Era elegant îmbrăcat, cu o haină cu guler de blană și cu cizme lungi, din cea mai fină piele. Purta, evident, sabie. În jur de 40 de ani, cu o privire îndrăzneață, avea dinții strălucitor de albi și buzele pline și senzuale.

— V-ați instalat confortabil? îl întrebă neglijent pe Bardagne.

— Da, dar mai puțin confortabil ca dumneavoastră, răspunse acesta, trăgând cu ochiul în direcția micului castel, al cărui acoperiș depășea coroanele pomilor din jur. Casa avea în ochii săi uriașul avantaj de a se afla aproape de casa în care locuia doamna de Peyrac.

Domnul de Chambly binevoi să-i arunce o privire, gândindu-se probabil că nu este rău să aibă relații amicale cu reprezentantul regelui în Canada.

— Regele m-a obligat, anul acesta, să-i vând unele terenuri pe nimica toată. Mi-ar plăcea să păstrez ceea ce mi-a rămas. Ați putea face ceva pentru mine?

— Cred că n-ați exploatat suficient de mult terenurile pe care le aveți. Dar... o să-i vorbesc regelui despre asta.

Două indiene veniră să suspine în spatele domnului de Chambly, cerând rachiu în schimbul câinelui ucis. Cu surâsul pe buze, acesta le răspunse în dialectul lor și Angelica ghici că le certa că vor să se îmbete, că le amintea de decretele care interziceau vânzarea alcoolului indienilor și că le sfătuia să se ducă mai degrabă la slujbă. Cât despre câine, n-aveau decât să-l pună în oală.

— Câinele dumneavoastră este o adevărată fiară, domnule de Chambly, comentă Eloi Macollet. Nu seamănă cu cel al abatelui Morinot, care e foarte blând.

— Câinii au salvat adesea avanposturile noastre, mirosindu-i de la distanţă pe irochezi, răspunse Chambly.

— A, uite-l şi pe indian, anunţă cu amărăciune domnul de Bardagne. Silueta lungă şi deşirată a lui Piksarett se zărea în vârful colinei. Coborî spre ei cu un aer trufaş, cu lancea în mână, îmbrăcat în piei de urs. Se grăbi şi el să le certe pe cele două indiene pentru dorinţa lor de a lua rachiu care le strica sufletul şi le distrugea trupul.

În acel moment, Yolande apăru în prag, îmbrăcată într-o manta de satin, pe care i-o dăduse Marcelline, mama ei, cu recomandarea de a o purta numai la marile ocazii. Într-o mână avea o carte de rugăciuni, dar cu cealaltă îl ţinea de mână pe Chérubin. În spatele lor era Adhémar, cu pălăria în mână. Marcelline îi dăduse mii de sfaturi fiicei ei despre cum să se îmbrace în Québec. Nu mai era în Golful Francez, unde, este adevărat, mareea era mereu înaltă şi furtunile pustiitoare, dar florile înfloreau mereu.

Angelica îi luă de mână pe Honorine şi pe Timothy.

— Ai dreptate, mare şef, îi vorbi ea lui Piksarett, să ne reaminteşti datoria noastră faţă de Dumnezeu. Să mergem să ne împărtăşim.

23

Ceea ce în Québec toată lumea numea "seminar", era, de fapt, episcopia. Monseniorul de Laval, episcop de Pétrée, vicar apostolic al Noii-Franţe, îşi aduna acolo clerul – grupul de preoţi care preluase misiunile iezuiţilor şi ale franciscanilor pe lângă populaţia albă din Canada şi care, teoretic, ar fi trebuit să slujească în parohii fără să se aştepte la beneficii. În acele clădiri cu două sau trei etaje, impunătoare, acei preoţi găseau casă şi masă.

Tot acolo era şi şcoala pentru băieţii din oraş. Erau printre aceştia câţiva indieni pe care sperau să-i europenizeze, copii sosiţi din coloniile mai îndepărtate sau orfani pe care îi creştea biserica. Preoţii împărţeau cu iezuiţii partea de predare în şcoală, dar pentru matematică, gramatică, ştiinţe naturale erau

solicitaţi iezuiţii. Adolescenţii care doreau, să se preoţească învăţau şi ei tot acolo, până când episcopul îi hirotonea.

Marea curte de la intrare se deschidea în Piaţa Catedralei. Seminarul era înconjurat de un gard impunător din fier forjat, pe care erau gravate în metal aurit emblema familiei Montmorency-Laval şi un ecuson cu literele JMJ – Isus-Maria-iosif. Angelica traversă cu un pas hotărât curtea. La sunetul clopoţelului agitat de contesă, apăru unul din preoţi. Doamnele din suită o lăsară pe Angelica sub protecţia lui. Preotul o conduse la început pe un culoar lung, apoi o invită să urce o scară de piatră.

În depărtare se auzeau voci de copii cântând psalmi şi gamele făcute la orgă de un veritabil virtuoz. Se simţea că organistul cânta cu plăcere, întreaga ambianţă era primitoare, deschisă.

La etaj, preotul deschise o uşă şi o invită să intre într-un vorbitor uriaş, unde aştepta deja un număr însemnat de persoane. Probabil că preoţii de la seminar erau foarte rezistenţi şi căliţi, pentru că nu numai că nu se făcuse foc în acea cameră, dar pe deasupra se mai deschisese şi o fereastră – fără îndoială pentru ca soarele să pătrundă în vorbitor Acest lucru prezenta avantajul de a putea observa totul dintr-o singură privire: depărtările fermecătoare ale coastei Beaupré, strălucitoare în aerul îngheţat al iernii, cu câmpiile pustii care înaintau ameninţătoare spre pădurile ce le înconjurau. Aruncând o privire spre rada portului, Angelica văzu că nu mai rămăseseră decât două nave din flota lor: Rochelais şi Mont-Désert.

După ce se obişnui cu lumina slabă din cameră, contesa începu să recunoască pe cei prezenţi – şi, printre ei, pe Marguerite Bourgeoys, însoţită de fetele din subordinea ei. Una dintre acestea se ridică imediat şi-i cedă noii sosite scaunul cu spătar tare şi înalt, ea aşezându-se pe un taburet. Probabil că lumea era învăţată să aştepte, când cereau audienţe episcopului pentru că toţi aveau ceva cu care să-şi treacă timpul: cărţi de rugăciune, lucru de mână sau, pur şi simplu, discuţia cu cei din jur.

Domnişoara Bourgeoys şi fetele ei aveau în mâini nişte instrumente din lemn, cu cuie, între care împleteau fire negre sau maronii. Când or sa ajungă în Montréal, or să le înveţe pe cele de acolo să-şi facă singure centuri – foarte comode şi foarte

drăguțe, pe care femeile din Canada și le încingeau peste mijloc iarna, pentru a se apăra de frig.

— Plecăm peste două zile la Ville-Marie, o informă bătrâna domnișoară. E timpul s-o facem; au trecut mareele de toamnă și ghețurile pot să apară în orice moment.

Prin fereastra deschisă, țipetele cormoranilor și ale pescărușilor urcau din port până la ei, însoțite de ecoul activităților din port. Înainte de a pleca din Québec, domnișoara Bourgeoys voia să-l salute pe episcop.

— Ține foarte mult la rolul său de pastor în Noua-Franță și noi, cei din Montréal, trebuie să-i menajăm susceptibilitatea, deși orașul nostru a fost de la început independent. Doar călugării ordinului Saint-Sulpice au drepturi ecleziastice asupra noastră. Am putea foarte bine să ne lipsim de aprobarea episcopului, dar pentru că suntem persoane politicoase, n-o facem.

După ce-și preciză poziția, recunoscu că monseniorul de Laval era un om drept, activ, gata de orice pentru salvarea sufletelor pe care le avea în grijă. Domnișoara Bourgeoys trase de un fir și suspină:

— În această țară nimic nu e simplu. Când eu eram plecată, episcopul s-a supărat când a aflat că de trei ani am îmbrăcat în uniformă postulantele, fără să fi respectat regula. Dar de data asta, o să trebuiască să ne dea aprobarea canonică.

Dificultățile porneau din faptul că ea refuza să-și închidă postulantele în mănăstire și că nu voia pentru ele niște costume care să le diferențieze prea mult de celelalte femei din ținut. Voia să le îmbrace decent și modest, cu o rochie neagră, cu guler alb și cu o panglică neagră brodată peste bonetele lor absolut simple. "Suntem, femei obișnuite, în slujba celorlalte".

Îi vorbi contesei despre marile doamne din Franța, binefăcătoarele care plătiseră din punga lor pentru operele de caritate din Canada – cum au fost doamna de La Peltrie, care le însoțise pe ursuline până la Québec, sau doamna de Gallion, care o ajutase pe Jeanne Mance să fondeze un spital în Montréal.

Angelica ascultă destul de reticentă panegiricul acelor doamne, ea, care știa că ar fi trebuit s-o includă printre ele și pe ducesa de Maudribourg. Și-o imagină pe Ambroisine sosind în Québec, blândă, supusă, devotată bisericii, purtându-se ca o mamă cu Fiicele Regelui, atrăgând de partea ei cele mai importante persoane din oraș printr-o purtare fără cusur, prin

averea şi farmecul ei. Angelica se înfiora, gândindu-se numai la dezastrul pe care l-ar fi provocat sosirea celeilalte în micul oraş şi i se păru că Québec-ul nu era deloc apărat împotriva veninului sosit din Lumea Veche.

În capătul camerei se deschise o uşă şi un bărbat de vreo treizeci de ani ieşi, mulţumind călduros şi înclinându-se până la pământ, apoi uşa se închise. Bărbatul veni s-o salute pe domnişoara Bourgeoys – o persoană pe care toată lumea o îndrăgea. Tânărul o informă că episcopul, ştiind că el vrea să se însoare cu o tânără din Château-Richer, îi făcuse un contract de închiriere pe cinci ani pentru două mori mici de pe domeniul episcopal.

Asta în schimbul a 600 de livre canadiene pe an, şase claponi vii şi o prăjitură.

— Cât de mare să fie prăjitura? întrebă amuzată Angelica

— Rămâne de văzut, răspunse bărbatul, dar prăjitura trebuie să fie livrată în mai, de Sfântul Bonifaciu.

Şi el se bucura, pentru că fusese ucenic cofetar înainte de a emigra în Noua-Franţă. Străbătuse pădurile şi gătise prin forturi militare. Acum însă dorea să se stabilească la casa lui. Prăjitura – impozit avea să-i permită să-şi facă un renume.

O familie de imigranţi, care aşteptase până atunci pe o banchetă, lângă perete, ascultase cu atenţie, strângându-se toţi şase – părinţii şi patru copii – unii într-alţii. Marguerite Bourgeoys îi cunoştea, pentru că veniseră împreună pe “Saint-Jean-Baptiste”. Ai fi ghicit că sunt imigranţi numai după paloarea feţei şi după hainele uzate. Erau neliniştiţi. Sosiseră în ajun, asistaseră la Te Deum, care-i ameţise, dar din care nu înţeleseseră nimic şi dormiseră într-o magazie a fostei Companii a Indiilor Occidentale. Îi recrutaseră în Franţa, pentru colonizarea terenurilor situate între Québec şi Montréal, ei însă uitaseră numele precis al ţinutului. Nimeni nu-i aşteptase la sosire. Sfârşiseră prin a fi trimişi la episcop. Erau complet dezorientaţi – le trebuiseră patru luni ca să ajungă din Le Havre în Canada.

— Într-adevăr, a fost o călătorie îngrozitoare, admise domnişoara Bourgeoys. Este adevărat că ştiam dinainte ce pericole ne aşteaptă pe ocean, ne temeam de boli, de întâlnirea cu englezii, cu turcii... Şi pe vas a trebuit să mai suportăm şi măgăriile căpitanului şi ale echipajului!

Femeia scoase din buzunar un păhărel de argint.

— Am vândut nişte unelte înainte de a pleca şi am transformat banii în argint.

— Foarte bine ai făcut, fata mea, o aprobă călugăriţa. Dacă topeşti păhărelul, poţi să obţii şi numerar şi credite...

Angelica îşi aminti că topirea şi schimbul argintului era pasibile, după hotărârile tribunalelor din Paris, de pedeapsa cu moartea, în cel mai rău caz, sau cu condamnarea la galere, cu puţin noroc. Dar aici, în colonie, nimănui nu-i păsa de aşa ceva. Află că toţi topeau argint. Cel mai mic bibelou de argint, ca şi cea mai somptuoasă piesă de argintărie erau o valoare sigură. Cei care aveau argint aveau şi încrederea negustorilor.

Un bărbat cu pantofi butucănoşi intră grăbit, lăsând în urma lui urme de noroi. Îşi roti privirea prin cameră şi se repezi spre familia de imigranţi.

— În sfârşit, v-am găsit! Eu sunt stăpânul vostru, Arnaud de La Porterie. N-am putut să ajung decât în dimineaţa asta în oraş şi vă caut de două ore. Trebuie să ne punem iute la punct afacerile; birja pleacă peste puţin timp înapoi.

Examină nişte foi pe care le scosese din buzunarul hainei lui de piele.

— Eşti Gaston Bernard, împreună cu nevasta, Isabeau, născută Candelle, amândoi din Chartres?

În picioare în faţa lui, cei doi încuviinţară timid. Domnul de La Porterie îi numără din ochi.

— Aici sunteţi trecute şapte persoane...

— Am pierdut un copil pe vas, răspunse femeia ducându-şi batista la ochi.

— Bine, zise gentilomul aranjându-şi hârtiile.

Dându-şi seama că răspunsul său fusese lipsit de compasiune, îşi scoase pălăria de castor şi spuse solemn:

— Dumnezeu să-l odihnească în pace pe micuţ! Sfânta Fecioară să ne apere pe toţii!

— Amin, răspunseră ceilalţi în cor.

— Acum o să mergem la grefa Consiliului suveran, ca să semnaţi actul de concesionare. O să primiţi un teren cu lăţimea de trei prăjini şi lungimea de douăzeci de prăjini şi o să vă stabiliţi, cel puţin pentru anul ăsta, acolo. O să plătiţi douăzeci de scuzi pentru fiecare prăjină de lungime şi câte doi claponi vii, în fiecare an, de Sfântul Martin. Ştiţi să lucraţi pământul ? Ei lasă, că o să învăţaţi voi, încheie, văzând feţele lor zăpăcite.

Le cercetă hainele zdrenţăroase de pe ei.

— Pentru început, trebuie să cumpăraţi nişte haine groase şi nişte cizme. Haideţi, să vedem ce mai am în depozit, în Oraşul de Jos...

— Lăsaţi-i cel puţin să-l salute pe episcop, interveni domnişoara Bourgeoys.

— De ce? Nu-l interesează pe episcop arendaşii mei! O să-i vadă la vară, când o să-şi facă turneul episcopal, aruncă din mers gentilomul, împingând spre ieşire micul grup.

— Domnul de La Porterie n-are dreptul să aibă un depozit cu mărfuri în oraş, comentă cu un aer reprobator bătrâna domnişoară. Dar toată lumea de aici, în afara preoţilor, face comerţ. Este adevărat că venitul rezultat de pe pământurile lui de-abia i-ar ajunge să-şi cumpere o găină pe an... aţi văzut cât e de mică dijma. Seniorul trebuie să se ocupe de cei ce vin din Franţa pe domeniul lui. Are sarcini grele şi regele îl sprijină foarte puţin.

Mai mult ca sigur că o să moară sărac, însă cu pământurile defrişate în întregime. Se poate ca de-abia feciorul lui să aibă venituri mai mari.

În timp ce o asculta, Angelica îşi plimba distrată privirea prin cameră. Pereţii erau împodobiţi cu tapiserii reprezentând subiecte din Biblie. Tavanul era înalt, bogat ornamentat, iar podelele erau lustruite. Într-o nişă, în faţa ei, era statuia pruncului Isus, cu o mantie de catifea roşie şi o coroană de aur, ţinând în mână un glob cu o cruce pe el. Pe pereţi, tablourile arătau semne biblice: Isus înconjurat de îngeri sau Isus oferindu-l pe Ludovic al XIV-lea, nou născut, bisericii Notre-Dame-de-Lorrette.

O statuie în mărime naturală a lui Iosif, cu pruncul sfânt în braţe, era plasată lângă uşa. Domnişoara Bourgeoys o informă pe contesă că Sfântul Iosif era protectorul Noii-Franţe în timp ce Pruncul Isus era protectorul seminarului.

Angelica ar fi ascultat-o pe bătrână ore în şir. Ca şi la Tadoussac, îşi dădea seama că timpul trecea pe neaşteptate, când era în preajma acesteia. Liniştea sufletească a domnişoarei Marguerite era contagioasă. Degeaba povestea cele mai grele încercări pe care le îndurase, rămânea mereu cu sufletul senin şi împăcat.

— O să intraţi înaintea noastră la episcop, o anunţă bătrâna pe Angelica. Este foarte important să-l vedeţi pe episcop,

desigur, dar nici să stați aici ore în şir nu se poate. Aveți multe lucruri de făcut în oraş. Noi, ceilalți, putem să mai aşteptăm.

Contesa îşi aminti că, într-adevăr, avea întâlnire cu Joffrey la castelul Saint-Louis, spre prânz. De aceea, îi mulțumi călduros amabilei domnişoare.

Din nou, uşa cabinetului se deschise şi ieşi marchizul de Ville d'Avray. Cu spatele spre cei din cameră, se adresă înaltului prelat, a cărui siluetă în rasă violetă se zărea în cabinet.

— ...vedeți, Monseniore, nu trebuie să vă temeți... supuşii dumneavoastră din Acadia vă sunt în continuare fideli. Cea mai bună dovadă este numărul mare de scalpuri de englezi eretici pe care le-am adus domnului guvernator şi care arată ataşamentul acestor sălbatici pentru Dumnezeu şi biserica pe care i-am învățat să o cunoască. Ataşamentul lor se manifestă în felul lor specific – îi provoacă la război pe duşmanii noştri din Noua-Anglie...

Îngenunche grațios ca să sărute inelul episcopului, după care se îndepărtă cu un pas hotărât, fără s-o observe pe Angelica. Aceasta se repezi după el şi-l strigă din capul scării, pe care deja marchizul o coborâse pe jumătate:

— Domnule de Ville d'Avray!...

El se întoarse şi, văzând-o, fața i se lumină:

— O! Draga mea...

Contesa nu-l lăsă să termine fraza:

— Ce-i spuneați episcopului? Despre scalpurile englezilor? Le-ați pus pe socoteala dumneavoastră şi pe cele trimise de baronul de Saint-Castine? Ştiți, cele pe care le-a trimis la Québec ca să-şi dovedească zelul...

— De ce nu? o întrebă marchizul cu un surâs fermecător.

— Cum aşa? N-am să vă las să răspândiți un asemenea zvon! Deşi mi-e scârbă de scalpuri, am să spun tuturor de la cine vin. Dumneavoastră o să trageți tot folosul, în timp ce bietul Saint-Castine o să fie blamat de toți, pentru că o să se spună că nu l-a susținut pe d'Orgeval în campania lui.

Văzând că ea nu glumeşte, marchizul se zburli:

— Tot ce este în Acadia îmi aparține, spuse trufaş.

— Rămâne de văzut. Am să le poruncesc marinarilor de pe Gouldsboro să nu vă dea cufărul respectiv, dacă o să-l cereți!

— L-am cerut deja...

După un schimb de replici destul de aprinse marchizul se îndepărtă supărat. La rândul ei, întorcându-se în vorbitor, Angelica îşi dădu seama că-i trecuse rândul atât de generos cedat de domnişoara Bourgeoys. Aceasta, împreună cu fetele ei, fusese introdusă la episcop.

Clopotele anunţau prânzul. Celelalte persoane din cameră se ridicară în picioare, pentru a spune rugăciunea adresată Sfintei Fecioare. Un preot veni s-o anunţe că monseniorul de Laval avea să meargă la masă, după terminarea audienţei în curs, deci, cu părere de rău, n-o putea primi decât după-amiază.

Angelica se repezi afară. N-ar fi vrut pentru nimic în lume să lipsească de la întâlnirea cu Joffrey de la guvernator. Ajunsă în piaţă, ezită un moment. Ce să ia? O trăsura poate? Mai bine s-o ia pe jos. Ajungeai mai repede undeva, în caz că erai grăbit, dacă mergeai pe jos, decât dacă stăteai să cauţi valeţi şi trăsuri.

Ajunse repede la castel şi-l zări încă din vestibul pe Joffrey, într-o discuţie aprinsă cu o brunetă fermecătoare, cu ochii negri – Bérengère-Aimée de La Vaudière, sotia procurorului Noël Tardieu. Tânăra se remarcase chiar de la sosirea lor, prin amabilitatea de care dăduse dovadă. Familia ei, de viţă nobilă, era originară din Tarbes. Doamnele şi domnii se pregăteau să se aşeze la masă. Între timp, se discuta despre cadourile pe care toate doamnele le primiseră în ajun din partea domnului de Peyrac. Bérengère de La Vaudière avea chiar lacrimi de mulţumire în ochi ceea ce-i făcea şi mai strălucitori. În general, toate doamnele din încăpere ridicau o privire extaziată înspre conte, care se apăra spunând că nu făcuse decât să le mulţumească pentru amabila primire de care avusese parte.

Angelica, cu obrajii îmbujoraţi de cât de repede mersese, răspunse distrată saluturilor şi se repezi spre Joffrey. I se părea că nu-l văzuse de o eternitate.

— Ce-ai mai făcut? îl întrebă încet, chinuită de dorinţa de a-l îmbrăţişa şi de a-l săruta.

— Şi tu?

— L-am vizitat pe episcop.

— Cum a decurs întrevederea?

Angelica recunoscu că petrecuse o dimineaţă încântătoare împreună cu Marguerite Bourgeoys, dar că nu apucase să-l vadă pe episcop.

Sosind, domnul de Frontenac sărută mâinile contesei şi o aşeză la dreapta lui. Doamna de Castel-Morgeat stătea în stânga lui. Avea fața tumefiată şi nimeni nu îndrăzni s-o privească. După masă, guvernatorul propuse tuturor o plimbare prin grădina sa, situată pe Mont-Carmel. Angelica îi părăsi şi se întoarse la seminar.

Domnul de Laval semăna cu Bossuet. Pastorul Noii-Franțe avea o statură robustă şi era cultivat. O mustață subțire şi un fir de barbă sub buza de jos îi încadrau gura frumoasă şi autoritară. Nasul puțin încovoiat, fruntea înaltă ce se ghicea sub calota episcopală ar fi putut să-i dea un aer dominator, dacă pleoapele groase n-ar fi atenuat strălucirea ochilor, dându-le în schimb o privire gânditoare şi binevoitoare. Dovedea în acelaşi timp simplitate şi măreție.

Fu pe punctul de a vorbi prima, dar cum şi episcopul avea aceeaşi intenție, se reținu. Se abținu şi episcopul – şi amândoi zâmbiră. Contesa îşi exprimă admirația pe care i-o provocaseră catedrala şi tot ceremonialul slujbei. Episcopul nu ascunse că asemenea mărturisiri îi erau foarte agreabile. Întotdeauna în Québec totul se făcuse cu fast. Când sosise el, în oraş nu erau decât optzeci de familii – abia şase sute de persoane. Dar iezuiții dăduseră manifestărilor religioase acea turnură elevată, care impregnase mai apoi toată mentalitatea țării.

Datorită iezuiților şi ale ursulinelor, copiii născuți acolo ştiau să scrie, să citească şi să cânte în latină. Acest lucru îl încurajase să creeze un seminar mare şi unul mic, pentru a asigura formarea tinerilor clerici, aleşi dintre copiii din ținut. Trebuia să-i împiedice să alerge prin păduri de la cincisprezece ani – pentru că toată viața numai cu asta ar fi rămas.

Lăsă să se înțeleagă că era necesar să existe un episcopat în Noua-Franță, pentru că iezuiții erau de obicei misionari care se interesau mai mult de indieni şi coloniştii erau lăsați destul de liberi. Iezuiții se gândeau mai mult la cucerirea sufletelor indienilor, decât la păstrarea supunerii compatrioților lor... Ei îi înrolează pe toți în expedițiile lor, în timp ce un bun creştin ar trebui să rămână în umbra crucii, sub mâna pastorului – altfel cade în păcat, acceptând tentațiile de tot felul.

Această introducere i se păru potrivită contesei pentru a aduce vorba de maica Madeleine. Fața episcopului deveni şi

mai gravă. Însă Angelica înțelese că odată ce se declarase împotriva părintelui d'Orgeval, era obligat s-o ajute pe ea.

— Afacerea este importantă, dacă ne gândim numai la zvonurile pe care le-a produs.

— Este un motiv în plus să-i liniştim pe toți – în ceea ce mă priveşte. Părerea maicii Madeleine o să-i convingă...

— Sunteți sigură că mărturia măicuței o să vă fie favorabilă?

— Vreți să spuneți dacă sunt sigură că n-o să mă ia drept diavolul în persoană? Da, sunt sigură, dacă această călugăriță este cinstită... Şi dumneavoastră ați fost sigur de asta, monseniore; altfel nu m-ați fi primit!

Episcopul surâse, dar se întunecă aproape imediat.

— Vai, doamnă!

— Ce este? îl întrebă alarmată Angelica.

— Va trebui să mai aşteptați. La drept vorbind, mi-ar fi plăcut să dau curs fără întârziere cererii dumneavoastră. Sunt de acord cu demersul dumneavoastră. Dar un incident dramatic mă împiedică s-o fac. Chiar în noaptea sosirii dumneavoastră aici, s-a furat de la ursuline o cutie cu prescură.

Pe moment, Angelica nu înțelese în ce mod furtul ar împiedica întrevederea ei cu măicuța şi nici de ce episcopul spusese acele cuvinte pe un ton de-a dreptul lugubru. Apoi, prin intuiție, amintindu-şi de discuția pe care o avusese cu o zi în urmă cu domnul Tissot, pricepu motivele îngrijorării prelatului.

— Vă temeți, monseniore, ca pâinea sfințită să nu fi fost furată pentru a fi folosită la operații magice?

— Doar în acest scop a şi fost furată, răspunse acesta trist.

— Dar este posibil aşa ceva în Québec? Este un ținut nou, auster, oamenii sunt devotați bisericii... Asemenea obiceiuri nu cred că s-au putut răspândi...

— Ba, din păcate da, repetă episcopul. Timpurile s-au schimbat. Pe vremuri, viciul era necunoscut aici. Toata lumea trăia pios... Dar ticăloşia şi viclenia negustorilor a învins în cele din urmă dreptatea şi sinceritatea misionarilor. Primim aici prea multe persoane... scandaloase.

— Monseniore, dar dacă aşa vor să mă împiedice sa mă întâlnesc cu maica Madeleine?

— Întrevederea nu este respinsă, ci doar amânată, dădu împăciuitor din cap episcopul. După furt, călugărițele au început

o penitență, ca să se apere împotriva răului ce ar putea fi făcut cu pâinea sfințită. Trebuie să așteptăm să se termine penitența. Să fiți sigură că n-am să uit cererea dumneavoastră!

Angelica îi mulțumi călduros. Făcuse foarte bine că se adresase de la început episcopului. Acesta părea sa aibă o perspectivă de ansamblu asupra situației, perspectivă care corespundea cu adevărul. Prelatul se dovedise un om sensibil şi interesant – un om al bisericii, născut pentru a fi aşa ceva. Se zvonea că ar fi primit tonsura încă de la nouă ani. Era un om integru – exact ce trebuia în fruntea acelei imense dioceze – de trei sau patru ori mai mare decât întreaga Franță.

— Monseniore, vreau să vă pun o întrebare – de curiozitate. De ce vi se spune episcop de Pétrée, care, după câte ştiu, este un oraş în Mesopotamia – în timp ce dumneavoastră sunteți episcop în Canada?

Monseniorul surâse şi spuse că acest lucru era rezultatul luptei încrâncenate, al cărei obiect fusese candidatura sa. Episcopul de Rouen, de care depindea, refuzase să-l numească, pentru că fusese propus de Misiunile străine şi susținut de Roma.

— Cea mai mare parte a fondatorilor Institutului Misiunilor Străine erau prieteni de-ai mei, care doreau pentru mine acest post. Eu cerusem Tonkin-ul. Diferendul a fost rezolvat prin aplicarea unui articol de drept canonic, care-mi permitea să mă lipsesc de aprobarea episcopului din Rouen. Am devenit episcop în “partibus infidelium” sau pe scurt, episcop “in partibus”. Este doar o convenție. Episcopul “in partibus” reprezintă o episcopie aflată în țările devenite necredincioase, – adică din secolul XII, – când musulmanii au ocupat marile oraşe din Africa şi din Orient şi care aparținuseră marilor regate creştine, Bizanțul sau Ierusalimul. Azi mai sunt numiți aşa episcopii care nu-şi pot exercita funcția şi care stau în țări catolice – dar care, prin prezența lor, apără împărăția lui Dumnezeu. Aşa am fost numit episcop de Pétrée, de către nunțiul apostolic, Piccolomini – într-o ceremonie care a avut loc la Saint-Germain-de-Prés, la Paris. După aceea, am primit vicariatul Noii-Franțe.

— Luptele şi ambițiile n-ar trebui să dispară între cei care sunt slujitorii lui Dumnezeu?

— Şi aici este la fel ca peste tot, răspunse filozofic episcopul. Ba poate chiar mai mult.

Diplomată, Angelica îi vorbi despre sentimentul de admirație, inspirat de ceremonialul slujbei – lucru care îi plăcu enorm înaltului prelat. Acesta începu chiar să-i destăinuie câteva dintre grijile sale cele mai mari – printre care faptul că negustorii de blănuri dădeau alcool indienilor, în schimbul blănurilor.

— Din păcate, indienii nu vor decât alcool pe pieile şi blănurile pe care le au, îl aprobă Angelica. Spun că aşa intră în legătură cu lumea de dincolo. Este foarte greu să-i faci să înțeleagă răul pe care şi-l fac cu mâna lor.

Părerea episcopului era puțin diferită – în această problemă, albii erau la fel de vinovați ca şi sălbaticii – şi toți ar fi trebuit să se căiască.

— Cel mai simplu ar fi să nu le mai dea alcool, îi reteză, sec, contesei toate argumentele.

Când era vorba de comerțul cu alcool, de Laval îşi pierdea tot umorul şi ar fi excomunicat bucuros tot pământul.

— Dar ar putea Noua-Franță să supraviețuiască fără comerțul cu blănuri?

— Nu credeți că sunteți de partea moliniştilor? îi răspunse, subtil, episcopul.

Angelica avu un scurt moment de panică. Din fericire pentru ea, frecventase cândva saloanele pariziene şi reținuse ideile filozofice şi teologice la modă atunci – aceste idei îi reveniră fără efort în memorie şi-i putu răspunde episcopului că o oarecare indulgență pentru slăbiciunile aproapelui nu însemna liberalism fără discernământ sau indiferență față de salvarea celuilalt. Probabil că răspunsul fusese foarte bun, pentru că fața monseniorului de Laval se lumină de bucurie. Prelatul păru satisfăcut şi chiar amuzat, deşi nu reuşise s-o pună în încurcătură.

— Aveți intenția să intrați în Confreria Sfintei Familii? se informă acesta.

O asemenea propunere, venind din partea lui, îi arătă Angelicăi că episcopul o considera de acum demnă de acea onoare.

— Doamna de Mercouville mi-a vorbit despre asta... se feri ea de un răspuns direct.

De Laval îi explică un lucru pe care ea îl ştia deja: în Canada fiecare persoană sus-pusă trebuia să facă parte din vreo confrerie religioasă.

— În mijlocul nenumăratelor primejdii care ne pândesc de peste tot, al sarcinilor şi responsabilităţilor pe care le avem în această ţară, unde chiar supravieţuirea noastră este pusă fără încetare în joc, este foarte bine să avem ajutorul forţelor divine printr-un sfânt protector, legătura dintre noi, bieţi muritori şi Cel de Sus.

Sfânta Familie – Isus, Maria şi Iosif, – săracă, muncitoare, unită, oferea o imagine ideală oamenilor însinguraţi din Canada. Prin ei, Sfântul Ioachim şi Sfânta Ana, bunicul şi bunica Copilului Divin, aveau o destul de mare influenţă.

Domnul de Laval îi vorbi pe urmă despre cultul lui Isus, pe care îl numea Mântuitorul sau Gloriosul. Catedrala Notre-Dame-de Québec era consacrată Sfântului Ludovic, protectorul regatului Franţei şi Sărbătorii Naşterii Domnului.

Maica Maria, una din călugăriţele ursuline, fondatoare a acestui aşezământ din Québec, care murise cu puţin timp în urmă şi pe care cu siguranţă biserica avea s-o recunoască într-o zi ca pe una dintre cele mai evlavioase persoane, maica Maria, deci, avea obiceiul să se adreseze Celui de Sus.

Şi confreria Saint-Sacrement îşi avea adepţii săi. Poate chiar erau mai numeroşi aceştia decât ceilalţi – dar nu se putea şti exact, pentru că era o confrerie secretă şi foarte influentă. Se putea presupune că marea parte a persoanelor de vază erau membre ale acestei confrerii şi nu trebuiau să uite că Gaston de Meury, care fusese sufletul confreriei, fusese şi el printre cei care fondaseră Canada, cu climatul ei mistic cu tot.

— Consultaţi-vă cu confesorul dumneavoastră, el o să vă sfătuiască, îi indică episcopul, ridicându-se. Toţi trebuie să avem câte un prieten în cer.

Angelica îngenunche pe jumătate pentru a-i săruta inelul. Episcopul nu părea nemulţumit de întrevedere. Îi plăceau persoanele care nu se temeau de el şi cu care putea discuta liber... Prelatul o conduse până la uşă.

În curte, Angelica se opri şi răsuflă uşurată şi bucuroasă de aerul îngheţat. Se gândi la ce-ar fi însemnat o confruntare cu părintele d'Orgeval, dacă o simplă conversaţie cu episcopul o epuizase într-un asemenea hal. Slavă Domnului, Cerul o supunea unor probe pe măsura forţelor ei. Dacă se gândea la toate subiectele abordate, cu excepţia aceluia despre molinişti, unde se cam încurcase, găsea că se descurcase destul de bine. Trebuia

să-şi recunoască "lipsurile", după cum zicea Marguerite Bourgeoys şi să admită că, în timp ce colinda mările şi pădurile, uitase aproape tot ce ştiuse cândva despre teologie, filozofie şi retorică. Însă cele mai înalte doamne din Noua-Franţă erau instruite şi cu siguranţă aveau şi cărţi. O să le ceară cu împrumut acele cărţi şi o să facă în aşa fel încât să meargă împreună cu ele la slujbe. Mai trebuia să-şi aleagă şi un confesor şi să se hotărască în care confrerie să intre.

24

Începea o a treia zi pentru ei în Québec – ziua în care avea să se ţină Marele Consiliu, la care era invitată să participe şi Angelica.

Pe malurile râului Lévis se aprindeau primele lumini în spatele ferestrelor; ţăranii se îndreptau în grupuri numeroase spre debarcader. Era zi de târg; de aceea traversau râul şi veneau în Québec cu diferite produse: legume, ouă, lapte, unt, peşte proaspăt şi afumat, carne şi cârnaţi. În rada portului începea agitaţia obişnuită: bărci încărcate se ghiceau în umbra falezelor, în timp ce două nave ancorate îşi legănau luminile pe ape.

Apoi, spre est, o dungă lungă, portocalie, apăru deasupra vârfurilor negre ale munţilor Appalaşi. Lumina urca încet, ca şi cum şi-ar fi croit cu greutate drum prin bezna nopţii, unde se amestecau insule, ţărmuri şi păduri. Acea parte a lumii aparţinea încă haosului.

Ziua se anunţa mohorâtă – nimic din strălucirea zilei din ajun. Cerul plumburiu dădea oraşului un aspect monahal.

După ce aruncă, din pragul casei, o scurtă privire munţilor din depărtare, Angelica porni pe strada Petit-Chapelle, însoţită doar de Barssempuy şi de Piksarett. Se îndrepta spre locul de întrunire al Marelui Consiliu. Era o reuniune excepţională a acestuia, destinată să rezolve problemele pe care le pusese sosirea lor în oraş. Avea să fie singura femeie de acolo – dacă n-o punea la socoteală şi pe doamna de Mercouville, a cărei părere era respectată de toţi, întrucât se ştia priceperea cu care îl ajuta pe intendentul Carlon în încercările sale de a introduce noul în viaţa coloniştilor.

Ajungând în Piața Catedralei, Angelica se întâlni cu soțul ei, flancat la rândul lui de contele d'Urville, de Kuassi-Bâ, de scutierul lui breton Yann Le Couenec și de patru soldați spanioli. Scutierul ducea o casetă în care se aflau documente de care ar fi putut avea nevoie la acea ședință. Doi purtători de făclii și doi toboșari precedau micul grup. Bătăile rare și discrete ale tobelor le însoțeau pașii, făcând sa apară la ferestre sau la colțurile străzilor pe cei care se apucaseră deja de treabă, în ciuda orei matinale.

Ieșind din curtea Seminarului, băieți în uniforme negre, aliniați și ținându-se de mână, traversară piața pentru a se duce la mănăstirea iezuiților, unde îi așteptau orele de gramatică, matematica, teologie și mecanică. Un preot tânăr mergea cu ei.

Suita contelui de Peyrac o luă pe strada Fort, pentru a ajunge în Piața Armelor, la marginea căreia, înspre fluviu, se afla castelul Saint-Louis, reședința guvernatorului. Castelul fusese construit pe locul primului fort, ridicat cu mai bine de 50 de ani în urmă de Champlain – chiar deasupra Orașului de Jos, pe coasta cea mai abruptă a muntelui. Castelul era o clădire impunătoare, cu două etaje, cu acoperișul de ardezie – adusă, bineînțeles, din Franța – cu o intrare în partea estică, printr-o curte încadrată de unul din ziduri și de cazarma gărzilor.

Sosiră în Piața Armelor, mărginită de ulmi, cu un platou liber în centru, unde soldații își făceau exercițiile. Ieșind de pe străzile vecine, siluete învăluite în pelerine se îndreptau spre castel. De pe strada Grande Allée apărură doi cavaleri, care descălecară și-și legară caii lângă clădirea poliției, de unde ieși silueta masivă a locotenentului de poliție, domnul Garreau d'Entremont. După ce se salutară, cei trei bărbați porniră spre castel. Dinspre oraș venea o trăsură, care îi depăși foarte repede – domnul de Frontenac, care se întorcea de la slujba de dimineață. Cum nu-i putea suferi pe iezuiți și cum nu dorea să treacă nici de partea episcopului, se ducea să se confeseze și să asculte slujba la mănăstirea călugărițelor Recollets – aproape afară din oraș, pe malul râului Saint-Charles, lângă Notre-Dame-des-Anges.

De altfel, puțini demnitari din Québec își începeau ziua fără să asiste la slujbă și fără să se împărtășească. În orice anotimp, pe orice fel de vreme, acei domni se prezentau în fața confesorilor lor, cu o fidelitate scrupuloasă. Intendentul Carlon,

de exemplu, o dată pe săptămână, îşi petrecea dimineaţa în capela Sfintei Credinţe – o capelă izolată, între ursuline şi cartierul Sfânta Ana. Garreau d'Entremont, în două vineri pe lună, ocupa capela catedralei, închinată Sfântului Arhanghel Mihail şi punea să se oficieze o slujbă, cu trei preoţi – nu se ştia cu ce scop, dar ceremonia părea să fie foarte importantă pentru locotenent, pentru că acesta nu lipsise niciodată, în toţi anii de când se afla în Canada.

Frontenac sări din trăsură lângă contele şi contesa de Peyrac. Cu faţa înroşită de frig, surâzător ca întotdeauna, sărută mâna contesei şi o luă apoi de braţ.

— Doamnă, vă rog să-i iertaţi pe aceia care v-au chemat atât de dimineaţă... Deşi prevăd că, pentru ce avem noi de discutat, dimineaţa n-are să ne ajungă. Şi pe de altă parte, prezenţa dumneavoastră este indispensabilă... Dar ce tot spun eu aici? Mi-e teamă că sunt un ipocrit! Vă dau tot felul de motive pentru care v-am chemat aici. Cum ar fi situaţia tinerelor pe care le-aţi salvat din naufragiu şi le-aţi adus cu dumneavoastră, sau altele de acelaşi fel... dar de fapt... şi cred că este valabil pentru toţi domnii din consiliu, nu numai pentru mine... am impresia că deja nu ne mai putem lipsi de dumneavoastră!...

Galanteria guvernatorului o făcu să râdă pe Angelica, care îi răspunse că se bucura că putea să participe la întrunire, întrucât, de un timp îndelungat, Québec-ul era în centrul preocupărilor sale.

Pătrunseră în curtea castelului printr-o poartă uriaşă, cu crucea ordinului de Malta sculptată pe ea. Intrarea era păzită de doi soldaţi, care le prezentară armele. Piksarett le răspunse cu un gest neglijent al mâinii. Pentru acea ocazie, indianul îmbrăcase celebra lui redingotă roşie de ofiţer englez, ceea ce nu-l împiedicase să se încalţe tot cu vechii săi mocasini. Păru îi era uns în întregime cu grăsime de urs, iar pe cap purta o pălărie de castor cu două pene negre de struţ, cadoul guvernatorului. Se invitase cu de la sine putere la Consiliu, dar nimeni nu se supărase – de aceea intră primul în reşedinţa domnului de Frontenac. Purtătorii de torţe îşi stinseră făcliile – se făcuse deja ziuă.

Domnul de Frontenac o târî pe Angelica pe terasa ce dădea înspre fluviu – o galerie pavată cu dale de marmură şi mărginită

de o balustradă de fier forjat, care se întindea de-a lungul fațadei vestice a clădirii. De acolo de sus, ți se oferea o imagine splendidă a fluviului și a munților. Un pic mai jos, în dreapta, o cabană de lemn, agățată ca prin minune de peretele muntelui, era postul de supraveghere a coamelor muntoase, aproape inaccesibile, din acea parte a castelului.

Frontenac era fericit. Astrul care tocmai răsărise inunda cu lumina lui terasa și fațada castelului. Soarele, care se zărea enorm printre doi nori sidefii, părea că stă chiar în fața lor.

— Nu m-aş mira să ningă, comentă cu un aer de cunoscător guvernatorul.

Intrară direct în sala Consiliului, prin nişte uşi-ferestre care dădeau direct pe terasă. După trecerea lor, nişte lachei veniră să le închidă. La celălalt capăt al uriaşei încăperi, un foc puternic ardea în şemineu, împrăştiind căldură şi lumină. Deasupra marginii de marmură a şemineului era agățat un tablou alegoric: gloria regelui Franței, tablou pictat de unul din elevii celebrului Le Brun. Pe un alt perete era un portret al contesei de Frontenac, în ținută de amazoană, cu un coif de oțel, strălucitor, garnisit cu pene. Doamna nu renunțase la cerceii cu diamante şi la perlele sale, dar ținea cu mândrie în mână un arc, în timp ce o tolbă cu săgeți se ghicea undeva în spatele ei, în umbra care o înconjura şi care avea rolul, în concepția pictorului, să scoată în evidență pielea sidefată a feței şi a brațelor grăsulii. Angelica, care ştia cât de frumoasă era doamna de Frontenac, se gândi că portretul nu era foarte reuşit. Se spunea că şi regele o dorise pe acea doamnă – şi acesta era, de altfel, unul din motivele pentru care Louis de Boude, conte de Frontenac, fusese numit guvernator al Canadei.

De o parte şi de alta a căminului erau două steaguri, ale căror falduri erau reținute de două scuturi de lemn, pictate cu armele regelui şi ale Parisului. Sala avea un aer solemn. Nu era chiar ca la Versailles, dar toți avură impresia că era ceva pe aproape, când guvernatorul se îndreptă cu un pas maiestuos spre lunga masă din centrul sălii. Frontenac o aşeză pe Angelica la dreapta sa, iar pe domnul de Bardagne la stânga. Privirea contesei o întâlni pe aceea a trimisului regelui şi contesa nu se putu împiedica să nu-i zâmbească.

Participanții nu încetau să tot vină – unii zăngănindu-şi pintenii, alții tocurile înalte ale pantofilor cu cataramă. Într-un

târziu, cu un foşnet de stofe, apăru şi episcopul, urmat de un valet. Monseniorul se aşeză la mijlocul mesei, iar în faţa lui luă loc intendentul Carlon. Ceilalţi membrii ai Consiliului, ca şi restul invitaţilor, se aşezară unde poftiră. Toţi aveau pălării, mantale şi nelipsitele săbii. Domnul Basile veni cu o haină de blană şi cu o bonetă din acelaşi material; când se dezbrăcă de haină ceilalţi văzură că avea pe dedesubt o vestă cu nasturi de os şi o cămaşă obişnuită. Marchizul de Ville d'Avray, pudrat şi parfumat, aflat la dreapta contesei, îi şopti că domnul Basile participase la atât de multe şedinţe ale Marelui Consiliu, încât nimeni nu se mai mira de ţinuta lui, sau de faptul că ajutorul lui, Paul-Nebunul, era mereu cu el. Grefierul Carbonel încercase să-l treacă în registre sub numele de Lefoullet, dar casierul şi domnul Basile insistaseră să modifice Le Follet sau Le Fou. Cu timpul, toţi se obişnuiseră cu cei doi. Basile singur făcea cât toţi notarii sau avocaţii din oraş. Controla pieţele din Oraşul de Sus şi de Jos, locul unde erau amplasate depozitele, locurile de debarcare – o mulţime de afaceri, pe care priceperea şi cunoştinţele lui juridice le făceau înfloritoare.

Piksarett se strecură între Angelica şi domnul de Frontenac. Văzând acest lucru, guvernatorul îl pofti "oficial" să se aşeze lângă el şi să prezideze împreună întrunirea. Indianul socotise probabil că avea dreptul să participe la o întâlnire a Consiliului, unde avea să fie dezbătută, printre altele, şi soarta Acadiei. Reprezenta triburile din Confederaţia Abénachizilor aliate ale francezilor, care trăiau în regiunea cuprinsă între ocean şi fluviile Pénobscot şi Kennébec; reprezenta deci numeroase etnii: mic-macs, ecemini, maléciţi, pesmacodici, pentagueţi..., în numele cărora începu să înşire pe masă o serie de beţişoare.

Celelalte persoane din jurul mesei îl priviră neliniştite. În principiu, se cam temeau de elocvenţa indienilor, pentru că îi ştiau în stare să vorbească neîntrerupt ore în şir. Când aveau intenţia să ţină un discurs foarte lung, se foloseau de beţişoare, ca să-şi aducă aminte de principalele sale puncte. Fiecare beţişor însemna un subiect şi le aşezau în faţă înainte de a începe; pe parcurs, pe unele le luau, puneau altele în loc după cum le veneau în minte ideile. Se părea deci că Piksarett avea de făcut comunicări importante. Dar cum fiecare dintre cei convocaţi voia să facă acelaşi lucru, trebuiau să se aştepte la lupte serioase pentru a obţine şi păstra cuvântul.

Doamna de Mercouville apăru urmată de un sclav indian, din rasa panis, pe care-l cumpărase de la un negustor de sclavi ce se întorcea de la Marile Lacuri. Indianul avea fața desfigurată de o arsură recentă – fusese înfierat cu floarea de crin; asta nu-l împiedica însă să ducă mândru o punguță de mătase, de unde energica doamnă scoase un vraf de hârtii.

— N-o să putem discuta totul într-o singură întâlnire, admise doamna de Mercouville, dar vreau să clarificăm măcar situația Fiicelor Regelui. Dumneavoastră ați fost foarte buni cu ele – este rândul nostru acum. Mai mult ca sigur că procurorul și intendentul or să se certe când va fi vorba de bani, dar intendentul este mereu de părerea mea, pentru că și eu l-am ajutat în comerțul cu Insulele Antile.

Doamna era creolă, născută în una din acele insule însorite, unde tatăl ei fusese guvernator. De acolo căpătase gustul schimburilor în natură care se fac în orice port din Caraibe, cu orice fel de marfă: grâu pe zahăr, lemn pe mătase, sclavi pe tutun, arme pe rom...

Înainte de a începe ședința, reuși să-i strecoare contesei că avea relații mari la Paris – era vorba de o prietenă din copilărie, cu care se jucase, mici fiind, în Martinica și împreună cu care fusese apoi la pension, în Franța. După ce se reîntorsese în Antile, continuase să corespondeze cu acea prietenă, care acum gravita în jurul regelui, la Versailles. Începea chiar să fie privită de toți ca noua favorită.

— Și cum o cheamă pe prietena dumneavoastră? întrebă Angelica, curioasă s-o știe pe rivala doamnei de Montespan.

— Marchiza de Maintenon.

Angelica se gândi, dar numele nu-i amintea nimic. La rândul său, doamna de Mercouville se îndepărtă și luă loc lângă Pierre Gollin, cel mai șters dintre cei cinci consilieri. Doamna nu voia să pară că se amestecă printre membrii Marelui Consiliu, dar în acea zi erau mai mulți invitați decât membri obișnuiți. Era prezent și procurorul regal al Marelui Consiliu, Noël Tardieu de La Vaudiere, cel care-l arestase pe domnul d'Arreboust – și nimeni nu se mira dacă acesta din urmă îl detesta pe procuror. Angelica îl văzu pe tânărul procuror înaintând cu un aer liniștit. Rămase câteva minute în picioare, să discute cu domnul Carlon, pe urmă se așeză, după ce aruncă în jurul lui o privire înceată și distanta. Expresia lui implacabilă nu se potrivea

deloc cu albastrul copilăresc al ochilor. Contesa avu astfel ocazia să mai admire o dată prestanța şi frumusețea tânărului şi îşi aduse aminte că era însurat cu fermecătoarea Bérengere-Aimée, care o cucerise cu amabilitatea şi voioşia ei.

— Un cuplu ambițios... îi şopti Ville d'Avray din vârful buzelor. Păcat că nevasta lui este aşa de drăguță... şi el aşa frumuşel...

Contele de Loménie-Chambord era modest îmbrăcat cu o haină cenuşie, de croială militară. În lumina slabă care venea dinspre vitraliile ferestrelor, fața lui părea blândă, gânditoare şi un pic tristă. Intendentul Carlon, deşi vorbise cu toți, i se păru şi el oarecum supărat; contesa îşi dădu seama că acei doi bărbați, prietenii ei şi ai soțului ei, se gândeau la nişte afaceri personale. Contele de Loménie îi întâlni într-un târziu privirea şi se arătă surprins când realiză că frumoasa femeie se uita la el. Intendentul însă se întunecă la față. El şi Angelica erau prea departe unul de altul ca să poată vorbi, dar amândoi ştiau că se gândesc la acelaşi lucru: absența ducesei de Maudribourg, despre care or să discute cu siguranță, avea să fie un subiect neplăcut pentru mulți dintre cei prezenți.

Joffrey era la celălalt capăt al mesei, îmbrăcat într-un costum de catifea roşie, cu broderii de argint. O panglică de stofă îi susținea pe piept un colan de diamante. Uitându-se pe rând la toți cei prezenți, Angelica se întrebă care dintre ei era "spionul" contelui. După sfaturile lui Joffrey, alesese cadourile pentru cei din oraş. Reuşise să împlinească speranțele cele mai aprinse ale fiecărui domn şi ale fiecărei doamne, dacă lua în considerare zvonurile care umpleau oraşul. Numai doamna de Castel-Morgeat nu primise bibeloul de aur, împodobit cu smaralde, adus pentru ea. Dar oare unde era în acel moment Sabinne de Castel-Morgeat? Probabil în apartamentul ei din castel, gândindu-se că propria ei casă zăcea dărâmată şi că duşmanii ei, pe care voise să-i respingă cu tunul, stăteau în locul de onoare în marea sală a Consiliului.

Înainte de a începe, guvernatorul îl rugă pe episcop să binecuvânteze adunarea, după ce el însuşi îl imploră pe Sfântul Iosif să le dea înțelepciunea de a-şi rezolva treburile. După ce răspunseră de trei ori "Roagă-te pentru noi" la invocarea numele Sfântului Iosif, patronul Noii-Franțe, toți luară loc.

25

Se ştia că scopul reuniunii Consiliului era de a discuta toate aspectele pe care le ridica prezenţa în oraş a domnului de Peyrac şi a trupelor sale. Era ocazia de a trage o concluzie asupra felului în care evoluaseră evenimentele şi de a rediscuta acele probleme pe care le atinseseră doar în treacăt la prima întâlnire, în urmă cu trei zile. Fiecare îşi pregătise o cuvântare şi se gândea cam ce posibilităţi de intervenţie are, însă nimeni nu se aştepta la atacul procurorului Tardieu şi la natura cererilor sale: dacă voise să-i uimească pe toţi, reuşise pe deplin.

Tânărul Tardieu de La Vaudiere, pe un ton autoritar, se ridică împotriva acţiunii frauduloase de a introduce în Noua-Franţă mărfuri străine şi de a le pune în circulaţie, fără să fi plătit înainte taxele de vamă.

— Ce mărfuri? întrebă intendentul.

— De toate felurile.

— Adică?

Noël Tardieu făcu semn grefierului să-i dea o listă lungă pe care începu s-o citească, însoţindu-şi vorbele de gesturi expresive ale mâinii:

— ...tablouri religioase, podoabe bisericeşti, obiecte de, cult, obiecte de aur, de argint, de fildeş, de argint aurit, pietre preţioase, stofe, mătăsuri, catifele, tapiserii, emailuri, obiecte din lemn de abanos şi de palisandru, marmură de Carrara etc.

Totul fusese scris pe listă: parfumuri, tutun de Virginia şi de Maryland, vinuri de diferite soiuri... Mărfuri care trebuiau taxate dublu, fiindcă erau de provenienţă străină şi erau obiecte de lux. La o primă aproximare, estimă că era vorba de o sumă importantă pe care colonia ar fi câştigat-o şi care, deci, nu putea fi ignorată. E drept, unele obiecte aveau nevoie de o cercetare atentă – cum ar fi relicvarul de argint aurit, pentru a se vedea dacă era marcat sau nu.

— Dar astea sunt cadouri! exclamă supărat monseniorul de Laval, îngrozit de o asemenea pretenţie.

— Mă scuzaţi, sunt mărfuri, rectifică impasibil tânărul procuror.

— Nu puneţi la socoteală şi muniţia? îl ironiză Ville d'Avray. Cele două ghiulele străine care s-au înfipt în zidul casei domnului de Castel-Morgeat?

— Nu, muniţia n-o socotesc, ripostă calm celălalt. Dar un vas, da... nu poate fi trecut cu vederea... Vasul dumneavoastră, domnule de Ville d'Avray.

Şi, cum marchizul amuţise de stupoare, Tardieu continuă:

— V-am auzit spunând că unul din vasele din port vă aparţine; este un cadou pe care vi l-a făcut domnul de Peyrac. Aşa e, nu?

Ville d'Avray se făcu roşu de indignare. Timp de câteva momente, Tardieu putu să vorbească în largul său; vocea lui sonoră, plăcută, răsunând pe sub bolta sălii de consiliu, reuşise să-i reducă la tăcere pe ceilalţi. Zăpăcit, episcopul se întreba dacă nu cumva trebuia să se considere ofensat de acea aplicare excesiv de conştiincioasă a legilor. Frontenac nu găsea nimic de spus. Din ziua când debarcase în Canada, tânărul procuror nu încetase să-l uimească, uneori chiar să-l îngrijoreze. Mohorâţi, negustorii prezenţi se gândeau la tot ce păţiseră şi aveau, cu siguranţă, să mai păţească din partea unui procuror fiscal atât de fanatic.

— Dar vasul mi-a fost dat în schimbul vasului meu "Asmodée", scufundat de bandiţi, izbucni în acel moment Ville d'Avray, care-şi revenise. Fiţi atent! Dacă îmi căutaţi pricină, am să cer să fiu despăgubit pentru tot ce am pierdut în serviciul regelui! Şi puteţi să mă credeţi, asta o să depăşească cu mult suma pe care vreţi să mi-o smulgeţi acum, în chip de taxe...

— Vreţi să mă faceţi să cred că este pradă de război? întrebă incoruptibilul procuror, pe un ton dispreţuitor.

— Pradă de război! Asta e! exclamă Basile, bătând cu ambele mâini în masă.

De când începuse cearta, rămăsese tăcut, mângâindu-şi bărbia şi uitându-se cu atenţie la Tardieu, ca şi cum acesta ar fi fost un animal necunoscut pe care era absolut necesar să-l înţeleagă pentru a-l face inofensiv şi a-l reduce la tăcere.

— Pradă de război! Asta este soluţia, domnul meu, reluă el punând mâna pe braţul procurorului, care nu păru să aprecieze o asemenea familiaritate. Ştiu că nu mă înşel dacă spun că dumneavoastră sunteţi mai puţin preocupat să strângeţi acele

taxe, cât să găsiți o justificare pentru intrarea liberă în țară a acelor mărfuri, intrare pentru care ați putea fi acuzat de neglijență sau chiar de complicitate cu persoanele frauduloase. Poziția dumneavoastră nu este de invidiat şi noi vă înțelegem. Ştim că sunteți ca şi noi şi că n-ați vrea să puneți taxă pe minunatul ceas de aur şi email cu care propria dumneavoastră soție se făleşte începând de ieri, numărându-se şi domnia-sa printre cei vinovați! Remarca dumneavoastră în legătură cu vasul domnului de Ville d'Avray ne arată că vreți să faceți un compromis, care să ne mulțumească pe toți. Pentru prăzile de război aduse în țară nu se plătesc taxe...

Ville d'Avray, înțelegând intenția abilului om de afaceri, începu să povestească în ce fel vasul lui fusese cucerit de pirați. Vorbi cu convingere, şi de altfel evenimentele verii îi erau încă foarte proaspete în minte. "A lipsit foarte puțin să nu fiu ucis în acea bătălie..." – ceea ce era foarte adevărat. Rezultatul era că-şi pierduse vasul. Marchizul descrise în cele mai sumbre culori situația din Golful Francez, plin de englezi şi de pirați veniți de peste tot. Însă problemele din Acadia îl plictiseau de moarte pe Frontenac.

— O să avem o întâlnire specială, ca să discutăm despre Acadia, îi comunică el marchizului. Scopul nostru de azi este să începem tratativele cu domnul de Peyrac şi în loc de asta – discutăm tot felul de prostii. Luați loc, domnule de La Vaudiere şi vă sfătuiesc să faceți aşa cum a spus domnul Basile – este o soluție care împacă dorința dumneavoastră, legitimă de altfel, de a fi scutit de orice responsabilitate, cu respectul pe care ni-l datorați şi care trebuie să domnească între noi. O să ne păstrăm toți cadourile, ca pradă de război, după cum s-a spus.

— Deci vasul este al meu? vru să se asigure Ville d'Avray.

— În întregime şi pentru totdeauna.

În momentul de destindere care urmă, intendentul Carlon scăpă o frază nefericită. I se adresase, de fapt, lui Ville d'Avray, care începuse să enumere tot ce va face ca să-şi înfrumusețeze "prada de război". Rosti deci pe un ton ironic:

— Ar trebui să începeți prin a sfinți vasul...

— De ce să-l sfințească? întrebă nedumerit monseniorul de Laval.

Jean Carlon îşi muşcă înciudat limba. Îşi aduse aminte, la auzul numelui vasului, de faptele diavoleşti la care fusese martor,

fără voia lui, pe vas şi vorbise fără să se gândească. Încercă să iasă din încurcătură cu un “glumeam”, care-i surprinse şi mai mult pe ceilalţi, pentru că toţi îl considerau un om auster, care nu avea obiceiul să facă glume nici în viaţa de zi cu zi, şi cu atât mai puţin într-o şedinţă a Marelui Consiliu. Marchizul explică tuturor de ce sfinţirea era necesară: vasul avusese un echipaj de ticăloşi, cărora nu le păsase de dreapta credinţă.

Episcopul prinse ocazia să facă un anunţ, dacă tot venise vorba de credinţă. Prelatul le aduse aminte că, de-a lungul anilor, sosiseră în Noua-Franţă ticăloşi, femei şi bărbaţi, care provocaseră nenumărate scandaluri, violuri, crime, furturi; iar unii dintre aceştia se ocupaseră cu magia neagră. Împotriva unor asemenea pericole, cea mai bună apărare era o structură religioasă bine constituită. Totuşi, pentru mai multă siguranţă, episcopul hotărî să hirotonească, în acel an, un preot-exorcist. Primii trei consilieri, persoane foarte pioase, aprobară călduros asemenea intenţie. Domnul de Frontenac, nemulţumit, îşi zise că episcopul ar fi putut să aştepte până duminică, la slujbă, ca să facă anunţul. Parcă ghicindu-i gândul, monseniorul de Laval explică tuturor că socotise preferabil să anunţe mai întâi Marele Consiliu. Ţinuse de asemeni să vorbească şi în prezenţa domnului de Peyrac, pentru ca nu cumva acesta să se simtă vizat de această decizie, care ar fi trebuit luată cu mult timp în urmă de autorităţile bisericeşti. Răul era însă ca o boală, care se răspândea subteran. Degeaba se arătau vigilenţi cei de bună credinţă – sub aparenţe onorabile, multe persoane, adepte ale acestor secte de magie neagră, debarcau la Québec şi împrăştiau astfel de practici depravate. Acestui tip de influenţe negative trebuiau să îi opună mijloacele tradiţionale de combatere.

Contele de Peyrac îi mulţumi episcopului pentru politeţe şi promise că toţi oamenii din suita sa or să respecte legile civile şi religioase în vigoare în oraş. Dacă aveau să le încalce, vinovaţii vor fi pedepsiţi cu severitate.

Episcopul încheie anunţându-i pe toţi că ceremonia hirotonirii preotului-exorcist avea să aibă loc în sâmbăta rezervată hirotonirii “minoraţilor” – cele patru ordine minore aflate în serviciul catedralei.

— Bun! Să discutăm acum despre doamna de Maudribourg, hotărî Frontenac, fără să bănuiască măcar

tulburarea, produsă în sufletele multora din cei prezenți, de vorbele sale.

Spusese acele cuvinte fără intenție; vasul lui Ville d'Avray îl trimisese cu gândul la cel al ducesei, scufundat cu posesoare cu tot, naufragiu care îi adusese pe cap un grup de tinere fete bune de măritat. Fără să dea atenție agitației care se iscase, urmă:

— Ce s-a întâmplat de fapt? Unde... când a avut loc naufragiul? Cum se chema vasul ducesei?...

— "La Licorne", răspunse Gaubert de La Melloise.

— Știți ce s-a întâmplat acolo? îi chestionă neabătut Frontenac.

— Știu numai unele lucruri. Sosirea acelui vas, închiriat de o doamnă bogată și pioasă, îmi fusese anunțată pentru această toamnă de către persoane importante din Ordinul Sfintei Treimi. Am fost rugat ca, împreună cu domnii de Longchamp și de Varange, să mă ocup de instalarea contesei în oraș. Altceva eu nu știu.

Deci Ambroisine plănuise să vină și la Québec, odată îndeplinită misiunea ei devastatoare în Acadia. Oare cum găsea pretutindeni oameni care s-o urmeze orbește?

— Altceva? puse guvernatorul întrebarea tuturor.

Fu rândul intendentului Carlon să răspundă. Povesti cum întâlnise familia Peyrac în cursul călătoriei sale în Acadia, atunci când contele se pregătea să se îmbarce pentru Québec. Vasele contelui le adăpostiseră pe fetele pe care reușiseră să le salveze din naufragiu.

— Le-am văzut chiar eu pe acele copile nefericite. Soarta lor depindea în întregime de voința binefăcătoarei lor, doamna Maudribourg. Moartea acesteia și pierderea vasului fuseseră niște lovituri extrem de dure pentru ele...

— Trebuie totuși să aflăm cine sunt moștenitorii doamnei ducese... Cum să aflăm înainte de venirea primăverii și dezghețului fluviului...?

— Una dintre fete pare mai isteață – Delphine... am să încerc s-o întreb pe ea, propuse doamna de Mercouville.

Domnul de Haubourg de Longchamp luă din buzunar o tabacheră și o duse la nas. Era îngrijorat; îi informă pe ceilalți că numele de Maudribourg nu-i era necunoscut. În cursul ultimei

sale călătorii în Franța auzise unele păreri defavorabile doamnei ducese, considerată cam prea exaltată, ale cărei scopuri păreau destul de la voia întâmplării alese.

— Vreți să spuneți că doamna de Maudribourg nu avea banii necesari pentru finanțarea faptelor sale de caritate? se interesă alarmat procurorul Tardieu.

— Totuşi, contele de Varange, care a cunoscut-o la Paris, m-a asigurat că ducesa moştenise la moartea soțului o avere imensă, interveni Gaubert de La Melloise.

— Familia defunctului o să conteste un testament în favoarea văduvei?

Însă Gaubert nu ştia nimic precis. Contribuise la pregătirea casei pentru ducesă fiindcă fusese rugat de domnul Le Charrier, procurorul Confreriei Sfintei Taine, din Paris, un om mai presus de orice bănuială. Acesta îl asigurase că faptele doamnei de Maudribourg erau aprobate de iezuiți, dar nu dăduse nume. Lăsase doar să se înțeleagă că era vorba de persoane influente din anturajul regelui.

Copiindu-şi atitudinea după cea a soțului ei, Angelica rămânea calmă. Carlon era neliniştit, dar nu lăsa să se vadă acest lucru.

— Ce se întâmplă morților, nu ne mai priveşte pe noi, reteză el toate presupunerile. Trebuie să hotărâm ce facem cu aceste fete, care nu au nici avere, nici contract sau angajament şi pe care nici nu le mai putem trimite înapoi în Franța, din cauza gheţurilor. De altfel, nu avem nici o garanție că o să mai recuperăm vreodată cheltuielile pe care le facem cu ele.

Urmă un schimb de propuneri confuze.

— De ce nu le-am prezenta unor tineri dornici să se însoare, după cum era prevăzut?

Se ridicară imediat proteste:

— Nu mai au zestre. De unde să luăm bani să le facem o zestre? Măcar simbolic...

Doamna de Mercouville interveni cu cea mai bună soluției: ea sugeră că ar putea retrage din bugetul coloniei câte 100 livre pentru fiecare fată, bani pe care, eventual, i-ar putea înscrie printre gratificațiile prevăzute de “starea domeniului”

— Fie, fu de acord Noël Tardieu; o să trebuiască însă să micşorăm, domnule intendent, sumele pe care le alocați dezvoltării moşiei dumneavoastră din Insulele Verzi.

— Mai este şi plin de venin, pe deasupra, îi şopti Ville d'Avray contesei de Peyrac. Omul ăsta o să fie gâtuit într-o bună zi.

Neluând în seamă spusele procurorului, Jean Carlon propuse să facă mai degrabă apel la "starea regelui".

— Ce secţie? se interesă procurorul.

— Ajutor... sugeră doamna de Mercouville.

— Religie, îşi dădu şi domnul Basile cu părerea.

Primii trei consilieri se opuseră; în calitatea lor de episcopi ai parohiei Québec-ului ştiau cât de reduse erau fondurile care le fuseseră acordate când se stabilise "bugetul" pentru anul ce avea să urmeze. Guvernatorul ridică neputincios din umeri: "bugetul" reprezenta, de fapt, suma cheltuielilor oficiale pe care aveau voie să le facă; era trimis de la Paris cu ultimul vas, toamna.

Altcineva sugeră că ar putea trece cheltuiala în contul domeniului regelui; ar putea atunci s-o explice fie prin scăderea numărului de blănuri vândute, fie prin scăderea numărului de stejari tăiaţi, vânduţi marinarilor pentru catargele de vas sau într-un alt scop. Intendentul îşi dădu acordul asupra acestei formule, care îi permitea să-şi protejeze domeniul din Insulele Verzi.

Trebuiau, însă, făcute şi trusouri. Doamna de Mercouville anunţă că avea să se adreseze diferitelor congregaţii şi confrerii din Québec. Puţine femei din Canada posedau lenjerie în plus faţă de strictul necesar, dar doamna de Mercouville era sigură că fiecare o să aibă ceva de dat. Rămânea o ultimă problemă: să se găsească un soţ.

— Tinerii de pe aici nu se grăbesc deloc să se însoare, îi mărturisi Frontenac contesei.

Tinerii din Noua-Franţă erau nebuni după libertate, după spaţiile vaste. Ca să-i împiedice să plece cu toţii să-şi încerce norocul cu vânătoarea şi să-i oblige să-şi întemeieze o familie, fuseseră date legi severe. Dacă un băiat de 20 de ani nu era însurat sau o fată de cel puţin 16 ani nu era măritată, părinţii trebuia să explice motivele în faţa autorităţilor. Amenzi foarte mari erau aplicate părinţilor unor asemenea tineri. Când soseau vasele cu "Fete ale Regelui" din Franţa, dacă un burlac nu se însura în cincisprezece zile, i se retrăgea dreptul de vânat, de

pescuit şi cel de a merge la sălbatici pentru a cumpăra blăni de castor.

I se luau, pur şi simplu, toate mijloacele de existenţă...

După ce reaminti tuturor acele sancţiuni, doamna de Mercouville, spirit practic şi ingenios, sugeră să se ia ustensilele ce se dădeau tinerelor cupluri, pentru încurajare, de la burlacii care cădeau sub incidenţa acelor sancţiuni. Din politeţe, domnul de Frontenac nu voia s-o întrerupă din enumerare, dar când energica doamnă începu să înşire acele de cusut şi acele de păr, Angelica simţi că guvernatorul o să explodeze.

— Să lăsăm deoparte, deocamdată, asemenea detalii, care-i plictisesc pe domni, îi propuse ea preşedintei Doamnelor Sfintei, Familii. O să stabilim asta împreună. Principalul este să obţinem acum aprobarea Marelui Consiliu pentru susţinerea materială a acestor fete.

Aprobarea cu pricina fu în sfârşit dată. Doar Noël de Tardieu sări cu un ultim amănunt:

— Fetele astea, sunt toate domnişoare de rang nobil? Dota de 100 livre este prevăzută numai pentru tinerele de familie bună, sărace, dar cu o bună educaţie, care sunt destinate să se mărite cu ofiţerii sau cu funcţionarii din colonie. Pentru celelalte, dota este de 50 de livre...

— Vă legaţi de toate nimicurile, strigă Frontenac, scos din fire. Să terminăm odată cu discuţia asta! Grefier, notează! Începu să dicteze termenii contractului prin care statul se angaja să le înzestreze pe acele tinere, în vederea căsătoriei.

În acel moment, se auzi o voce:

— Ar trebui să avem mai multe detalii despre naufragiul vasului. Oare binefăcătoarea lor este moartă? Nu putem rămâne aşa fără să aflăm amănunte; peste puţin timp este posibil să apară moştenitorii acestei doamne şi să ne ceară socoteală!

Era locotenentul de poliţie, Garreau d'Entremont, iar tonul pe care rostise acele cuvinte îi trăda fără putinţă de tăgadă funcţia. Intervenţia lui aduse după sine o tăcere apăsătoare.

— Cine a fost martorul morţii doamnei de Maudribourg? insistă poliţistul.

— Eu, răspunse rece intendentul Carlon. I-am văzut cadavrul. Pot să vă arăt locul mormântului ei. Asta n-are nici o legătură cu hotărârile pe care trebuie să le luăm noi pentru acele fete nefericite.

Incidentul fu închis.

Domnul Gaubert de La Melloise sugeră, câteva minute mai târziu, cu o voce onctuoasă.

— Peste câteva zile sărbătorim ziua Sfântului Ambroise. Propun să se celebreze cu această ocazie o slujbă pentru odihna sufletului acestei doamne nobile, care a plătit atât de scump devotamentul față de țara noastră.

— O să se dărâme altarul, în cazul ăsta, îi șopti Ville d'Avray contesei.

Propunerea fu acceptată. Membrii Confreriei Sfintei Taine aveau să plătească tămâia și lumânările și aveau să dea de pomană săracilor. Legăturile care uneau pe părintele d'Orgeval și pe ducesă nu păreau să fie cunoscute. Iezuitul lăsase în grija altora pregătirile pentru sosirea acelei femei.

Un fior o străbătuse pe Angelica, când d'Entremont pusese întrebarea dacă Ambroisine era moartă cu adevărat. Când totul se termină, scoase un suspin atât de profund, încât se auzi în toată sala. Toate capetele se întoarseră spre ea și Frontenac exclamă:

— Doamnă, vă cerem scuze dacă v-am plictisit! Era neapărat necesar să fiți și dumneavoastră prezentă, o știți prea bine!...

— Nu-mi pare deloc rău! Am putut să văd câte griji aveți pe cap... Acum aș vrea să beau ceva... Mor de sete!

Apărură lachei ducând tăvi cu pahare de băutură. Marea parte a celor prezenți se pronunță pentru bere. Angelica vru un pahar cu apă. Cineva spuse : “Ne sufocăm aici!” și imediat fură deschise ușile care dădeau spre terasă. Afară ningea, dar fără prea mare convingere. Pe ici, pe colo, printre nori, se zărea câte o fâșie de cer albastru. Angelica simți cum îi revin forțele, după ce bău apa rece și limpede.

— Apa este deosebit de bună aici, în Québec, îi spuse Basile, privind-o cum bea.

— De aceea și facem o bere atât de bună, răspunse Carlon. Intendentul era foarte mândru de fabricuța de bere pe care o crease pentru a utiliza surplusul de boabe; ajunsese să vândă berea până și în Antile. Jean Carlon se simțea acum mai înviorată după penibila discuție cu care se încheiase prima parte a Consiliului.

26

Partea a doua a întrunirii Consiliului începu într-o atmosferă destinsă. Fură aduse hărţile; domnul de Frontenac explică, pe scurt care erau perspectivele pentru viitorul Canadei şi Acadiei, cunoscute sub numele de Noua-Franţă – un teritoriu atât de mare, încât francezii care îl luaseră sub stăpânirea lor se pierdeau în imensitatea lui. Cavelier de La Salle înainta spre Mississipi, într-o expediţie sprijinită, printre alţii şi de domnul de Peyrac. Cu vasele lui de pe coastele Acadiei, contele reprezenta o ameninţare de temut şi-i ţinea la respect pe englezii care circulau prin Golful Francez. Deasemenea, averea lui era foarte mare – avea mine de argint, pescuise nişte comori spaniole scufundate în ocean.

— Şi pe urmă, este gascon, ca şi dumneavoastră, sublinie Pierre Gollin pe un ton acid.

Frontenac nu dădu atenţie observaţiei şi încheie, amintindu-le tuturor că, printr-un miracol, regatele Franţei şi Angliei nu erau în război, în acel timp. Puteau însă să se teamă că prea desele hărţuieli dintre colonia franceză şi statele americane ar putea duce la un război de lungă durată între cele două regate, dacă vreunul din cei doi regi s-ar fi considerat provocat de faptele celor din colonii.

Consilierii erau mai puţin preocupaţi de acest aspect al problemei; teama lor cea mai mare era ca nu cumva să se alieze cu un aventurier, pe care mulţi îl vedeau ca pe un duşman al regelui Franţei.

Domnul Haubourg de Longchamp, care-l susţinuse pe părintele d'Orgeval, luă primul cuvântul:

— Domnilor, cred că ştiţi, începu pe un ton acru, că părintele d'Orgeval avea aprobarea regelui. A discutat în secret cu maiestatea sa şi am auzit şoptindu-se că a primit ordinul de a continua războiul cu coloniile engleze...

— Deşi, minune mare, Anglia şi Franţa nu sunt în război acum!

— Poate, dar asta nu-i împiedică însă pe piraţii englezi să vină cu sutele în Golful Francez şi să ameninţe ţărmurile Acadiei

după cum ne-ați povestit chiar dumneavoastră adineaori, domnule de Ville d'Avray.

— Este un motiv în plus să avem încredere în domnul de Peyrac, care s-a arătat hotărât să ne ajute să păstrăm pacea în aceste ținuturi.

— Da, dar dacă părintele d'Orgeval a primit porunca să continue războiul, se spune că...

— Domnule, îl întrerupse episcopul, ce "se spune" de către unul sau altul nu poate fi o bază solidă, pe care noi să ne sprijinim hotărârile. Este inutil, cred, să vă reamintesc ceva ce știți cu toții – părerea mea în această chestiune. Părintele d'Orgeval a luat în... grija sa nu numai Acadia, ci și Canada, adică Noua-Franță în întregime. Chemarea lui la război a depășit însă limitele unui simplu avertisment sau sfat, pe care le poate da un confesor sufletelor pe care le păstorește. Am fost numit episcop aici tocmai pentru a prelua aceste responsabilități spirituale de pe umerii iezuiților, astfel încât sfințiile lor să se poată consacra în întregime vocației lor de misionari. Deci, de mult timp nici unul dintre ei nu are dreptul să participe la Consiliu sau să se amestece în problemele politice ale guvernării coloniei. Fără să fiu nerespectuos la adresa părinților iezuiți, care m-au ajutat să mă formez în tinerețe și cu care am păstrat de altfel relații excelente, doar eu reprezint în acest Consiliu sfânta Biserică și cerințele sale.

Această luare de poziție foarte hotărâtă îi reduse pe toți la tăcere. Nimeni n-avea chef să-l aibă pe episcop ca dușman; când puterea acestuia era pusă în discuție, episcopul era în stare să tragă sforile astfel încât să iasă învingător. Cu atât mai mult cu cât lipsa lui d'Orgeval îl lăsase stăpân pe teren.

Piksarett estimă că sosise momentul să intervină și el în discuție, scop în care îmbrăcase, în onoarea guvernatorului – Onontio – hainele albilor, care, după părerea lui, nu numai că erau lipsite de orice strălucire, dar pe deasupra mai erau și foarte incomode. Indianul era însă gata să sufere orice, chiar și hainele albilor, pentru prietenii lui, ca să le spună câteva cuvinte înțelepte, de care se părea că au mare nevoie, dacă se lua după ce auzise până atunci. Le comunică și celorlalți intenția lui, după ce se sculă și îi salută pe toți, cu niște formule onorifice foarte înflorite, după obiceiul indienilor.

Elocvenţa indienilor îi vrăjea mereu pe francezii, pentru că vorbirea sălbaticilor era naturală, patetică şi plină de expresii figurate. Accentul dialectului indian dădea cuvintelor o tonalitate monotonă şi sonoră, ca a păsărilor care ţipau fără oprire prin desişul pădurilor.

Discursul lui Piksarett ar putea fi rezumat astfel:

"Soarele îşi continuă drumul pe cer. E ora la care bărbaţii înţelepţi care conduc poporul trebuie să se întrerupă din vorbă şi să mănânce ceva; dacă nu, stomacul lor gol şi prea multele lor gânduri or să-i împiedice să ia o hotărâre clară. Voi, albii, faceţi greşala să nu fumaţi când vă sfătuiţi. Aşa renunţaţi la ajutorul aproape divin pe care vi l-ar da fumul de tabac, care v-ar limpezi spiritul şi v-ar întrema forţele, după fiecare ceartă. Nu vreţi să luaţi în seamă odihna pe care le-o oferă tuturor trecerea pipei din mână în mână, ca şi tăcerea care însoţeşte fumatul în sine. În acest timp, v-aţi putea gândi la întrebările neaşteptate ce v-ar putea fi puse... Nu ţineţi cont de semnificaţia paşnică a acestui gest – trecerea pipei de la unul la altul, fie că e duşmanul sau prietenul nostru; şi pipa aduce fiecăruia gustul minunat al tutunului, care umple corpul de plăcere şi linişte. Voi, la sfaturile voastre, nu aveţi decât rachiu sau vin, care aduc nebunia în mintea omului. Aşa că nu e de mirare că voi nu puteţi să vă stăpâniţi şi că începeţi să vorbiţi când nu vi s-a dat voie, că îl întrerupeţi din vorbă pe altul şi că susţineţi că numai ce spuneţi voi e drept şi adevărat. De aceea, nouă, indienilor, ni s-ar părea foarte amuzant să venim la sfaturile voastre dacă, din păcate, decretele pe care le daţi nu ne-ar împinge în multe expediţii dezastruoase.

Am auzit azi din gura voastră multe lucruri de râs, care m-au făcut să mă gândesc la bârfa femeilor. Dacă n-aş fi prietenul francezilor de atât de mult timp, m-aş mira de felul lor ciudat şi ocolit de a se apropia de subiectul principal, pentru care de altfel s-au şi adunat. Tot aşa fac şi indienii sauteux, care, nu se ştie de ce, încep lupta cu duşmanii fugind din faţa lor.

Dar eu vă cunosc şi ştiu că n-aţi uitat de ce v-aţi întâlnit azi. Trebuie să hotărâţi dacă îl primiţi pe Ticonderoga (Joffrey de Peyrac) cu pace sau cu război. Mai ştiu şi că ne-am adunat aici ca să punem bazele unui tratat de pace cu Ticonderoga, omul care a sărit peste munte şi care şi-a întins umbra de la izvoarele Kennébec-ului până la ocean; el stă acum între englezi

şi noi, între irochezi şi noi. În viitor putem avea zile liniştite şi prospere, sau noi războaie.

Aşa că acum trebuie să vorbesc, ca să ştiţi cine e Piksarett, ce păreri are el şi de ce le are. Nu mi-e frică de război. Îi urăsc pe irochezi, care mi-au ucis fraţii, şi pe englezi, care l-au crucificat pe Domnul nostru Isus Hristos, i-au torturat şi scalpat pe oamenii mei, pe francezi şi pe Hainele Negre care mi-au arătat adevărata credinţă; n-am să mă liniştesc cu adevărat decât în ziua în care am să dau foc satelor şi caselor lor. Dar am văzut şi durerea pentru atâţia bravi războinici pierduţi şi ştiu ce înseamnă să trăieşti cu frica în suflet că irochezii or să se răzbune. După asemenea lupte, popoarele noastre se trezesc fără provizii, la apropierea iernii: duşmanul nu ne-a învins cu armele sale; în schimb ne-au învins frigul şi foamea.

De aceea, suferinţele cu care ar trebui să ne plătim victoriile pe câmpul de luptă mă îndeamnă să privesc favorabil tratatul de alianţă pe care ni-l propune azi Ticonderoga.

Acum am să tac; cred că voi puteţi să vă daţi seama că prin faptele lui, Ticonderoga nu e nici de partea englezilor, nici de cea a francezilor. Vă mai spun un singur lucru: el şi soţia lui au nişte coliere "wampum", care garantează pacea pentru luni de zile de acum încolo. Oriunde s-ar duce, chiar şi cel mai de temut irochez o să cânte cântecul păcii la vederea acestor coliere. Deja efectele acestui tratat s-au văzut: nici un francez nu s-a plâns de incursiunile irochezilor pe timpul verii. Pământul a fost semănat în linişte. Îi auzeam pe oameni vorbind pe stradă: erau mulţumiţi că în această vară n-a curs sângele, că recoltele n-au fost arse şi că nimeni n-a fost luat sclav. Până şi şacalul ăla de Outtaké n-a trecut de Kennébec, cum a făcut în fiecare an, dornic să ia scalpurile francezilor, huronilor sau pe ale noastre, abénakis, fiii aurorei. A stat la locul lui, pentru că între noi şi el s-a ridicat Ticonderoga. Am zis."

Indianul tăcu, satisfăcut că îl ascultaseră toţi, îşi strânse beţişoarele şi scoase din buzunarele redingotei englezeşti un pachet de tutun, pe care începu să-l rupă în bucăţele, aparent nepăsător. Părăsi apoi poziţia inconfortabilă în care stătea de la începutul discuţiilor – aşezat, ca albii, pe un lemn îngust, numit scaun, unde nu putuse nici măcar să-şi încrucişeze picioarele, ca să se odihnească. Merse şi se aşeză lângă cămin şi începu să prizeze tabac. Privirea lui vicleană îi pândea: care dintre

zbuciumaţii aceia de la masă o să ia primul cuvântul? După câte ştia el, or să înceapă toţi odată!

Însă declaraţiile indianului îi impresionaseră pe toţi. Argumentele aduse de el se adăugau celorlalte, deja discutate, şi înclinau balanţa în favoarea unui tratat de pace.

— Ai vorbit foarte bine, Sagamore îi mulţumi guvernatorul. Ai avut dreptate să ne aminteşti de motivul întâlnirii noastre de azi. Nu credeţi, domnilor, continuă el, adresându-se consilierilor săi, că este trist ca un indian să ne atragă atenţia asupra importanţei funcţiei noastre?

Şi fiindcă toţi tăceau, guvernatorul consideră că partida fusese câştigată de el:

— Am scris regelui, anunţă el, şi i-am descris problemele cu care ne confruntăm şi soluţiile pe care eu le văd. I l-am prezentat pe domnul de Peyrac, pentru ca maiestatea sa să poată judeca totul în deplină cunoştinţă de cauză. O să primim răspunsul în iulie, cu primul vas care vine din Franţa.

— Nu este prematur să fie prezentat contele regelui? întrebă domnul Haubourg de Longchamp.

Domnul Magry de Saint-Chamond tuşi încurcat şi se adresă lui Peyrac, fără să-l privească:

— Se spune, domnule, că dumneavoastră aţi fost capul revoltei de acum cincisprezece ani, din Aquitania, revoltă care i-a dat destulă bătaie de cap regelui...

— Ce provincie nu s-a ridicat măcar o dată împotriva regelui? ripostă contele calm.

Ridicându-se în picioare, se uită atent la cei din jurul său:

— Oare nu suntem, toţi cei de aici, nişte victime ale dizgraţiei? Deşi poate că puţini îşi dau seama de acest lucru... îşi spun că poate faptele lor n-au meritat un asemenea tratament... Trebuie însă să îndurăm ce ne este dat, pentru că nu toţi scapă neatinşi din evenimentele provocate de alţii... Regele a suferit mult, în adolescenţă, când a văzut că se ridică împotriva lui toţi marii seniori ai regatului, printre care şi propriul său unchi, Gaston d'Orléans, fratele regelui Ludovic XIII. Aşa că nu este de mirare că s-a dovedit neîncrezător faţă de acei seniori şi faţă de tot ce putea ameninţa tronul şi unitatea Franţei. Ca mulţi alţii şi eu am fost afectat de acea neîncredere, deşi, domnilor, nu trebuie să vă mai aduc aminte că eram foarte tânăr când Fronda a început să acţioneze şi că nu eram amestecat în nici

un complot. Cât despre revolta Aquitaniei... provincia a vrut să-mi rămână fidelă... De atunci, timpurile s-au schimbat. Cardinalul Mazarin l-a sfătuit pe rege în tinerețe și l-a ajutat să iasă biruitor din lupta sa cu prinții răzvrătiți. Dar Mazarin a fost ultimul prim ministru. Azi, regele domnește singur și nimeni nu i se opune. În jurul lui, la Versailles, gravitează azi mulți din cei care odinioară l-au înfruntat. Regele uită uneori ceea ce vrea să uite, chiar mai mult decât ne-am fi așteptat...

Angelica era uimită de abilitatea cu care Joffrey își prezentase apărarea, făcându-i pe ceilalți să se simtă prost pentru că i-au cerut explicații. Contele pusese accentul pe un lucru, care conta foarte mult pentru toți acei domni: mărinimia regelui. Se știa că suveranul era excesiv de generos sau excesiv de ranchiunos. Când ierta pe cineva, uita tot și îl umplea de favoruri pe respectivul senior.

Uitându-se la guvernatorul îmbrăcat în catifea roșie, care le vorbea autoritar, dar și cu măsură, își dădură seama că Joffrey de Peyrac era ultimul dintre acei mari seniori pe care regele voise să-i învingă. Dar, paradoxal, deși fusese alungat, contele era mai liber și mai puternic decât ceilalți care, strânși la Versailles, departe de pământurile lor, erau cu totul în puterea regelui. Contele era cel avantajat: uitat, exclus, putea să apară oricând și să întoarcă situația în favoarea sa.

Domnul de Magry de Saint-Chamond interveni:

— Scrisoarea dumneavoastră către rege, domnule guvernator, aduce multe elemente noi. Din păcate, n-o să știm decât abia la vară ce părere are maiestatea sa despre toate acestea.

— Maiestatea sa are o părere foarte bună!

Cel care aruncase acele cuvinte, singurele lui cuvinte, de altfel, de când începuse Consiliul, era Nicolas de Bardagne. Toți rămaseră blocați, domnul de Frontenac mai mult ca toți. Guvernatorul fu însă primul care înțelese ce însemnau acele cuvinte.

— Vreți să spuneți că misiunea dumneavoastră în Canada era să examinați situația și poziția domnului de Peyrac?

— Printre altele, răspunse sec trimisul regelui.

Frontenac insistă:

— Maiestatea sa v-a trimis să vedeți în ce fel prezența domnului de Peyrac modifică starea de lucruri de aici?

— Printre altele, repetă Bardagne, care prefera să lase să plutească îndoiala asupra importanţei misiunilor cu care fusese însărcinat. La drept vorbind, reluă el după o mică tăcere, maiestatea sa a părut interesată să afle cine este domnul de Peyrac – ce intenţii are, ce face, ce spune.

— Atunci... exclamă vesel Frontenac, asta înseamnă că regele a primit scrisoarea mea? De aceea v-a trimis aici?

Consilierii începură să calculeze timpul traversării:

— ...Orice ar fi, regele este la curent. Şi graba cu care a dat curs cererilor mele dovedeşte interesul maiestăţii sale... Ce v-a spus, domnule?

— Secret de stat. Pot să vă spun doar că regele este de acord cu proiectele dumneavoastră. I-am scris de la Tadoussac şi i-am spus ce gândeam...

— Sper că este o părere favorabilă, sări Frontenac, jubilând. Vedeţi, domnilor, fără nici o îndoială, că maiestatea-sa aprobă politica de alianţă pe care o duc faţă de domnul de Peyrac...

— O s-o aprobe, poate, rectifică primul consilier, reticent. Cu toate astea, pesimismul său nu găsi nici un ecou printre cei prezenţi.

Trimisul regelui, dezvăluindu-le faptul că suveranul era interesat de ceea ce plănuiau ei, făcuse ca opinia generală să se întoarcă în favoarea noilor sosiţi în oraş. De ce oare de Bardagne nu spusese aşa de la început? se întrebau consilierii. I-ar fi scutit pe toţi de multe bătăi de cap. Subtil, domnul de Chambly-Montauban se gândi că frumuseţea doamnei de Peyrac nu putea să-l lase nepăsător pe rege, dacă acesta avea s-o vadă într-o bună zi. Era mai înţelept deci să treacă de partea învingătorului. Partida fusese câştigată şi datorită lui de Bardagne, care contribuise aproape involuntar la acea victorie.

Prin cuvintele sale, le adusese celorlalţi aprobarea regelui. Pentru toţi acei domni, o singură persoană avea importanţă: regele. Angelica îşi ridică gânditoare privirea spre uriaşul tablou agăţat deasupra şemineului, tablou care îl înfăţişa pe rege. Pentru ea, suveranul se transformase într-un mit; uitase că dincolo de faţada regală, exista un om. Revăzu în memorie ochii căprui ai bărbatului, pe care dorinţa îi aprindea atât de des şi de uşor odinioară. Voise pe atunci s-o facă regina Versailles-ului...

Doamna de Mercouville, socotind că fuseseră rezolvate gravele probleme politice, găsi că venise momentul să vorbească despre noile ei războaie de țesut. Fusese semănat in, oile deveneau tot mai numeroase... Trebuiau să le încurajeze pe femeile din oraș să țeasă, mai ales în lunile lungi de iarnă. Doamna avea deci o propunere de prezentat Consiliului, în legătură cu prizonierii englezi care se găseau în satul indienilor huroni, lângă Lorette. Se răspândise zvonul că acei englezi cunoșteau, secretul vopselelor vegetale și al modului de a vopsi pânzele. Doamna dorea deci să obțină ordinul de rechiziționare al intendentului Carlon, ca să-i poată aduce pe cei doi prizonieri în Québec și să poată afla de la ei metodele de vopsire a lânii.

— Domnul Gaubert de La Melloise îi folosea foarte des, aduse ca ultim argument energica doamnă.

Dar domnul de La Melloise, încrucișându-și degetele, înmănușate în verde în acea zi, răspunse că prizonierii, încăpățânați și taciturni, ca toți englezii, de altfel, n-o să-i dezvăluie secretul nici măcar ei.

— Ei nu știu nici un cuvânt în franceză!

— Vorbesc eu engleza.

— Puteți să fiți sigură că indienii care i-au capturat n-or să vadă cu ochi buni faptul că îi luați, chiar și numai pentru o săptămână.

— Domnul intendent Carlon o să le dea un ordin, atunci.

Gaubert de La Melloise începu să râdă și o asigură că el era singurul care se putea înțelege cu englezii și pe care-i putea convinge – nu mereu! – să prepare puțină vopsea, din acele plante știute doar de ei.

— Spuneți de fapt că vreți să-i păstrați numai pentru dumneavoastră! strigă indignată doamna de Mercouville.

Văzând că discuția tinde să se transforme în ceartă, Frontenac decretă că întrunirea Marelui Consiliu se terminase. Făcuseră treabă bună! Guvernatorul se ridică și, o dată cu el, toți bărbații.

— Ah, piciorul meu! gemu domnul de Castel-Morgeat.

Nimeni nu mai lua însă în seamă gemetele de durere ale bietului guvernator militar. Politicos, acesta se scuză față de doamne.

— Vă chinuie o rană mai veche? se interesă Angelica.

— Nu, sunt nişte dureri mai puţin "glorioase", de la nişte degerături cu care m-am ales în campania din iarna trecută, dusă împotriva irochezilor.

Angelica fu cât pe ce să-i recomande o alifie, după reţeta proprie, care făcea cu adevărat minuni, dar se abţinu. Cu regret îl lăsă pe bietul Castel-Morgeat în plata durerilor lui. Prudentă, contesa îşi promisese să nu justifice prin faptele ei renumele de "vindecătoare" care-i fusese dat. Adesea, de la "vindecătoare" la "vrăjitoare" nu era decât un pas. Dorea să le apară celor din oraş ca o doamnă de lume şi să se dea uitării imaginea naivă şi primejdioasă pe care o avuseseră până atunci despre ea şi a cărei confirmare putea s-o coste scump.

Era ora prânzului. Monseniorul de Laval spuse o scurtă rugăciune, care încheie într-o manieră pioasă şedinţa Consiliului şi toţi se îndreptară spre vestibul.

Angelica se apropie de Nicolas de Bardagne:

— V-aţi dovedit un prieten loial, domnule, începu ea. Aş vrea să vă mulţumesc.

Bărbatul se uită lung la ea şi contesa simţi că vorbindu-i aşa, îi răsplătea însutit orice serviciu; îndrăgostit nebuneşte de ea, trimisul regelui primea fiecare vorbă sau gest al ei ca pe un dar nepreţuit.

— Cât puteţi fi de pasionată! şopti el. Vă privesc acum şi-mi dau seama că asta mi-a plăcut cel mai mult la dumneavoastră când v-am văzut pentru prima oară în La Rochelle. Ardoarea dumneavoastră, patima cu care căutaţi mereu cea mai bună cale... Mă miram de pasiunea cu care luaţi apărarea hughenoţilor la care stăteaţi, fără să vă pese de propria dumneavoastră soartă... Mă întrebam ce culoare avea părul dumneavoastră, ascuns atât de bine sub boneta de slujnică pe care o purtaţi... Acum ştiu, adăugă el oprindu-se în prag şi uitându-se visător la ea. Parcă sunteţi o zână...

Schiţă gestul de a-i mângâia părul blond; pierdut în visul lui, se credea singur pe lume cu ea. Dar, pentru că domnul de Loménie venea spre ei pentru a le spune la revedere, de Bardagne se îndepărtă, după ce-i sărută contesei mâna.

Joffrey întârzie încă puţin – vorbea cu guvernatorul şi cu un oarecare Morillon, ajutorul intendentului, care fusese în Noua-Anglie după semnarea tratatului de la Bréda. Din timiditate, Morillon nu intervenise în discuţie în Consiliu, dar

acum era bucuros să vorbească despre ceva ce cunoştea foarte bine; confirmă ce spusese contele de Peyrac despre regiunile de graniță de la gura fluviului Kennébec.

Ville d'Avray părăsi castelul împreună cu cei trei consilieri, descriindu-le acestora, fără încetare, îmbunătățirile pe care avea de gând să le aducă noului său vas.

— Sper să-i dați un nume mai puțin păgân decât primului dumneavoastră vas, comentă domnul de Saint-Chamond.

— Am să-i spun "Afrodita"... O să-i cer lui Le Basseur să-mi sculpteze la prova ceva minunat: Afrodita născută din spuma mării... O să fie şi pentru el o variație, după câte statui de sfinți a făcut!...

În curtea castelului, soldații din corpul de gardă se adunau în jurul unor oale uriaşe, din care se răspândea un miros apetisant. De altfel, la acea oră, cele mai minunate arome se amestecau în aer: friptură de pasăre sau de vânat, diverse soiuri de plăcinte... Mirosul de supă sau de tocăniță se strecura prin colțurile uşilor şi ferestrelor, când treceai prin dreptul fiecărei case; din interiorul fiecăreia răsuna zgomotul lingurilor sau furculițelor ce atingeau farfuriile. Dinspre satul huronilor, vântul aducea în Oraşul de Sus mirosul tradiționalului terci de porumb.

Membrii Consiliului Suveran începură să se grăbescă spre casă: discuțiile le provocaseră pofta de mâncare. Doamna de Mercouville se îndepărtă, continuând să se certe cu domnul de La Melloise, care nu voia cu nici un chip să-i cedeze sclavii englezi. Doamna îşi promise să apeleze la intendent, pentru a-l convinge pe consilier să-i accepte propunerea.

În spatele ei, Angelica îl auzi pe Joffrey zicându-i domnului Basile: "Vă rămân îndatorat. Ştiu că aici nimic nu se face fără dumneavoastră". Basile o depăşi, o salută ridicându-şi căciula de blană şi se îndepărtă, cu mâinile în buzunarele redingotei sale maronii, cu guler şi manşete de blană neagră. Avea acelaşi mers, greoi dar totuşi rapid, ca al indienilor. Când ajunse la poarta Castelului, negustorul se întoarse şi le făcu cu ochiul, cu un aer complice.

Joffrey o luă pe Angelica de braț. Soldații lor spanioli, care-i aşteptaseră până atunci retraşi, într-un colț al curții, veniră în spatele lor. Îşi petrecuseră destul de plăcut timpul: conversaseră cu doi soldați din garda castelului, care erau din regiunea Pirineilor şi vorbeau acelaşi dialect franco-spaniol.

Înconjurată de un nor de sutane negre, nobila siluetă violetă a episcopului se îndreptă spre seminar, unde îl aştepta un prânz frugal. Înainte de masă, monseniorul trebuia să meargă să-i binecuvânteze pe elevii seminarului, care îşi mâncau obişnuita lor porţie de lapte de capră şi pâine proaspătă.

De-abia acum îşi dădu Angelica seama ce i se păruse aşa de ciudat pe tot parcursul dimineţii: faptul că fiecare dintre domnii prezenţi vorbise de parcă el ar fi condus Noua-Franţă. Cine era oare autoritatea supremă în acea ţară? Guvernatorul? Episcopul? Poate Basile, eminenţa cenuşie a finanţelor? Iezuiţii, pe ascuns? Procurorul regal?

— Cine conduce aici? îşi întrebă ea soţul.

— Toţi, mai mult sau mai puţin, îi răspunse acesta.

27

Angelica îi făcu o vizită Polonezei şi îi povesti întrevederea ei cu episcopul. Trebuia să-şi aleagă un sfânt protector.

— Alege-ţi-l pe Tatăl Nostru! o sfătui hangiţa.

— Cum şi-au ales-o ursulinele pe Fecioara Maria, nu?

— Nu! Cum şi l-au ales toţi hoţii din Paris... ai uitat? Era statuia Preasfântului Părinte de la Saint-Denis, în colţul străzii Pierre-Aux-Boeufs... Mai ţii minte ce rugăciuni i se făceau? Ha, ha, ha, ha... numai blesteme...

După ce râse încântată, redeveni serioasă şi se închină.

— N-ar trebui să râdem de asemenea lucruri. Gata, am terminat! Să mă ierte Dumnezeu!

Trecutul este şters, m-am spovedit de atâtea ori... Nu vreau să ard în focul iadului!

Angelica rămăsese stupefiată. Uneori nu-i venea să creadă că vorbea cu Poloneza, împreună cu care trecuse prin atâtea îmtâmplări. O întrebă pe hangiţă când o să poată să-l cunoască pe Gonfarel... Ajunseseră aici cu discuţia, când zgomotul care venea dinspre port le scoase în pragul tavernei.

Văzură un grup de oameni, care devenea din ce în ce mai numeros şi care arăta spre fluviu, unde câteva barcazuri trăgeau un vas fără catarge, ce părea în fiecare moment gata să se scufunde.

— Dar e "Saint-Jean-Baptiste", strigă Janine.

— O să-l scufunde, îi explică unul din cei prezenţi. Contesei îi trecu prin gând, într-o fracţiune de secundă, că Willoagby, ursul lor, se afla tocmai în acel vas, îşi făcea somnul hibernal în cala vasului – şi cineva poruncise să se scufunde epava!

Rămase şi ea fără grai, ca şi Janine, deşi fiecare avea alt motive. Apoi hangiţa începu să-i blesteme pe cei din jur, ordonându-le să facă ceva să împiedice scufundarea vasului. Din spusele ei, pline de indignare şi disperare, reieşea că ea şi soţul ei erau proprietarii unei părţi din vas şi că, dacă acesta avea să fie scufundat, ei or să fie complet ruinaţi...

Poloneza îşi smulse boneta de pe cap şi alergă spre apă, făcând cu mâna semne pe care cei de pe barcaze nu le vedeau. Printre curioşii adunaţi pe mal, unii râdeau, alţii dădeau veseli din cap.

— Se zice că sunt ciumaţi pe vas, zise unul.

— Vasul ăla e al meu, răspunse supărată Janine.

— S-a hotărât să fie scufundat.

— Cine a hotărât asta? Cine e ticălosul care mi-a făcut una ca asta? Procurorul, sunt sigură... sau primarul... nu, ăsta e stilul lui Le Bachoys... Şi părintele iezuit, care nu-i aici!... Marchiză, fă ceva, te rog..., spuse Janine într-o şoaptă disperată. Eu nu pot să merg la guvernator... dar dacă s-ar duce soţul tău? Toţi sunt de partea lui... el poate să facă ceva... Nu-i putem lăsa să scufunde vasul!...

— Ai dreptate, nu-i putem lăsa... repetă consternată, Angelica.

Începu să privească în jurul ei, căutând pe cineva care s-o ajute. Din fericire, zări o barcă ce se apropia de ţărm şi în care erau câţiva oameni de pe "Gouldsboro", conduşi de Vanneau. Veneau dinspre Cap Rouge. Contesa se grăbi spre ei; Vanneau o informă că domnul conte era în oraş.

— O să încerc să dau de el şi să-l aduc aici. Între timp, încercaţi să opriţi barcazele care duc vasul în larg...

Îi imploră să le semnalizeze celor din convoi să se oprească; apoi să vâslească până la ei şi să facă orice ca să-i convingă să mai aştepte încă puţin.

— Încercaţi să câştigaţi timp! Oricine le-ar fi dat ordinul, guvernatorul chiar, iau asupra mea toată responsabilitatea. Numai spune-le să se oprească! Este o neînţelegere aici!

Se gândea să alerge până la Montigny, care i se păru, în treacăt fie spus, îngrozitor de departe, dar nu era deloc convinsă că acolo o să-l găsească pe soţul ei.

După ce văzu barca plecând spre convoi şi după ce îi strigă hangiţei să n-aibă nici o grijă, se grăbi spre calea Montagne; se uita peste tot după Piksarett, care i-ar fi fost de mare folos, cu picioarele lui lungi, obişnuite să fugă.

O trăsură, înaintând cu greu ajunse în dreptul ei. Drumul era atât de abrupt, încât cei doi cai mergeau la pas. Trebuia să ai o răbdare fără limite, când aveai de gând să urci pe calea Montagne! Era o trăsură frumoasă, cu blazon pe portieră şi cu perdeluţe de satin cu franjuri auriţi la geamuri. Cum trăsura tocmai o depăşea, faţa drăgălaşă a doamnei de La Vaudiere apăru printre franjurii perdeluţelor.

— Ce s-a întâmplat, doamnă? Păreţi grăbită... şi speriată...

— Îl caut pe soţul meu, îi răspunse Angelica, reproşându-şi imediat faptul că avea un aer atât de speriat, care o făcea să pară ridicolă. Crezu că vede, dar nu era foarte sigură, o sclipire de amuzament în ochii celeilalte.

— Domnul de Peyrac? Cred că ştiu unde ar putea fi, îi spuse cu un aer important Bérengère-Aimée. Urcaţi...

Deja un lacheu coborâse de pe capră şi îi deschise uşa; contesa urcă şi se aşeză. Trăsura porni iar la drum scârţâind din toate încheieturile şi potcoavele cailor alunecară pe pietre.

Doamna de La Vaudière o privea pe Angelica cu coada ochiului, ţi nu ascundea satisfactia pe care i-o provoca acest lucru. La rândul ei, Angelica era mulţumită că putea s-o supună, în voie, pe cealaltă unui examen critic. Era o femeie fermecătoare, mai degrabă drăguţă decât frumoasă, cu o poziţie mândră a capului, care arăta tuturor că nu se lăsa dominată de întâmplările vieţii.

Cerea, cu afectare, tuturor să-i spună pe numele întreg: Bérengère-Aimée; avea un râs perlat, gâlgâitor, pe care-l folosea puţin cam prea des. Nimeni nu îndrăznea să abordeze cu ea de

față un subiect serios, de frică să nu-l vadă transformat în ceva comic – asta dădea însă un caracter foarte plăcut adunărilor la care participa şi ea. Avea, în schimb, talentul de a pune întrebări. Trăsura nu trecuse încă de gardul micuļui cimitir care se găsea la jumătatea străzii Montagne şi Angelica se trezi că îi explicase deja de ce trebuia să-l găsească în cel mai scurt timp posibil pe Joffrey – pentru a evita ca "Saint-Jean-Baptiste" să fie scufundat. Dar de ce ţinea atât de mult ca vasul să nu fie scufundat? se miră Bérengère. Pentru că Janine Gonfarel, proprietara vasului, ar fi distrusă. Doamna de La Vaudière se arată şi mai mirată: "Ce găsise la acea femeie? Este atât de vulgară"! Avea un fel al ei de a ridica din sprâncene şi de a-şi rotunji ochii întunecați, cu un aer candid, încât ceilalți se simțeau aproape întotdeauna obligați să-i dea explicații complete, ca să nu pară proşti, naivi sau cu gusturi mediocre.

Angelica reuşi să păstreze secretul şi să-şi ascundă teama pentru soarta ursului. Reuşi să rămână evazivă, mărginindu-se să repete că trebuia să-l găsească cât mai repede pe domnul de Peyrac.

— O să-l găsiți, fiți fără grijă, o asigură cealaltă, pe un ton protector. Trebuie să vă spun totuşi că domnul conte este una dintre acele persoane pe care cu siguranță nu le găseşti niciodată acasă. Ar putea fi acuzat de ubicuitate. Ca să dau de el, alerg în toate direcțiile. Mi se spune: este la cutare; mă grăbesc să ajung acolo – dragul nostru conte este deja în altă parte.

Angelica remarcă, neplăcut impresionată, cum în mai puțin de trei zile, Joffrey devenise pentru doamne "dragul nostru conte şi că – naivitate sau bravadă, – doamna procuror nu ascundea faptul că aleargă după el.

— ...Soțul dumneavoastră este un bărbat foarte galant. Priviți ce-am primit de la el!

Ținea cu două degete ceasul de aur, legat de gât cu o panglică de catifea neagră. Ceasul ajungea până la marginea decolteului şi se odihnea între sânii doamnei, ridicați foarte sus de balena corsetului. O eşarfă subțire de linon nu reuşea să le ascundă rotunjimea.

În timp ce vorbea, tânăra femeie se uita cu atenție la toți cei care treceau pe drum. Şi, brusc, scoase o exclamație satisfăcută:

— Aha! uite pe cineva care o să ne spună cu siguranță unde este contele!

La chemarea ei, apăru dintre perdeluțe fața indianului sclav al doamnei de Mercouville, pe obrazul căruia urma fierului înroşit – floarea de crin – lăsase o cicatrice negricioasă şi umflată, trăgând de un colţ al gurii şi dându-i mereu aerul că râde.

— Băiatul ăsta ştie tot despre toți, îi strecură doamna de La Vaudiere, dar este un aiurit! Trebuie să ştii cum să-l iei!

Începu să discute cu el. Angelica nu prea înțelegea ce spunea indianul, din cauza accentului lui ciudat, deşi sclavul vorbea tot franceza. După un schimb de întrebări şi răspunsuri de neînțeles, indianul se cățără şi el pe capră. Bérengère îi făcu semn contesei să nu se descurajeze. Tot restul drumului, îi explică Angelicăi situația indienilor panis – singurii indieni-sclavi din Noua-Franță. Se trăgeau din nişte ținuturi necercetate încă; indienii care îi capturau îi vindeau apoi albilor. Angelica asculta distrată, neputând să se gândească decât la mister Willoagby, ursul de pe vas.

Trăsura ajunse într-un târziu în Piața Catedralei. Indianul sări jos de pe capră, dispăru şi reveni aproape imediat, țopăind în pas de război. Mărturisea aşa că aflase unde era contele.

— După cum mă aşteptam, domnul de Peyrac este la iezuiți! îi comunică pe un ton triumfător contesei.

— La iezuiți!

Hotărâtă, Bérengère-Aimée coborî din trăsură. Pentru a ajunge la mănăstirea iezuiților, aflată în fața catedralei, dar în celălalt capăt al pieții, trebuia să sari peste un pârâiaş. Aveai astfel impresia, când puneai piciorul pe malul celălalt, că intrai pe un teritoriu străin: domeniul iezuiților. Nişte arbori uriaşi străjuiau porțile clădirilor din piatră ale iezuiților: biserica, mănăstirea, colegiul, o casă pentru oaspeți, ferme, grajduri şi staule. Tocmai se terminase construcția noii biserici plasate chiar lângă colegiu. Edificiul era într-adevăr remarcabil, pentru timpul şi locul în care fusese ridicat; avea chiar două turnuri – clopotnițe.

De aceea, episcopul căuta să mărească într-un fel catedrala.

Aceasta, deşi era mare şi frumoasă, nu avea decât un turn – clopotniță şi biserica iezuiților părea s-o sfideze, pe deasupra coroanelor copacilor. Şi biserica şi mănăstirea aveau câte o

intrare direct din piața. Dar Bérengère, trăgând-o după ea pe Angelica, preferă să intre pe o portiță laterală, care ducea în curtea interioară.

— Îl căutăm, pe domnul de Peyrac, îi explică ea unui călugăr tânăr, care venea de la staule cu două găleți de lapte în mâini.

Acel plural o enervă pe Angelica.

Doamna de La Vaudière parea că este obişnuită cu locurile şi se vedea că nu se teme de nimic, spre deosebire de Angelica, care fusese imediat impresionată de vestibulul cu dale de marmură, împodobit doar cu un crucifix ți cu un agheasmatar, în dreapta uții. Bérengère îți muie vârful degetelor, cu un aer dezinvolt ți uțor ipocrit. Avea neruținarea vesela şi pioasă pe care o au unii îngeri din preajma Atotputernicului... Văzând-o, Angelica îşi aminti că şi doamna de La Vaudière era gascona; era şi ea tot din Aquitania, provincie însorită şi rebelă, unde oamenii au un comportament ciudat, cel puțin, față de diferitele rituri şi credințe religioase.

Angelica îşi aduse aminte cât de speriată fusese odinioară, când venise pentru prima oară la Toulouse şi îşi dăduse seama de intensitatea ieşită din comun a sentimentelor oamenilor de acolo; Joffrey era cu adevărat conducătorul lor, pentru că avea toate calitățile şi defectele lor: eleganță, spirit, dragoste de viață şi dorință de libertate, pasiune, tandrețe, putere de detaşare şi ironie. Atunci, avusese impresia că frumoasele doamne din Languedoc, cu ochii lor negri şi râsul lor provocator, îşi băteau joc de aerul ei serios şi de părul ei blond. Reuşise cu mare greutate, ea, o străină, să se impună printre ele. Iar acum – nu era oare ridicol? – iată că Bérengère cea zburdalnică îi reamintea tot ce simțise atunci.

Un elev, îmbrăcat în negru, le conduse pe cele două doamne până la vorbitor. După ce află pe cine căutau, se îndepărtă, promițându-le că o să se intereseze dacă domnul de Peyrac era în mănăstire – lucru foarte posibil, de altfel.

O sobă de fontă, după model englez, încălzea camera. Pe pereți erau agățate numeroase tablouri, printre care un portret al Sfântului Ignacio de Loyola, spaniolul care, cu mai bine de un secol înainte, fondase redutabilul ordin al iezuiților. Într-o nişă, unde ardea o lumânare, era un mulaj după masca lui mortuară.

Bérengère se plimba prin camera, uitându-se cu atenţie la tablouri – scene edificatoare, cu personaje celebre, pictate de artişti talentaţi, care se dedicaseră muncii lor, simţindu-se animaţi de o pietate plină de entuziasm. Unul dintre tablouri reprezenta moartea părintelui Georges Vaz, apostol al Africii – iezuitul îşi aduna ultimele forţe pentru a-i putea binecuvânta pe negrii din Congo, strânşi în jurul lui. Un altul îl înfăţişa pe părintele François-Xavier, în mijlocul chinezilor, la San Cheou, înviind un copil înecat. Fusese unul din membrii fondatori ai ordinului, unul dintre însoţitorii lui Loyola şi, ca şi el, fusese deja sanctificat de papa Grigore al XV-lea. Ziua lui fusese de curând, ceea ce explica vasele de argint şi de sticlă pline cu flori artificiale, aflate în faţa tabloului.

Tăcerea care domina avea o demnitate deosebită. Atmosfera era diferită faţă de cea de la seminar. Era mai interiorizată. În pofida prezenţei copiilor în clase, locul părea pustiu. Odată porţile închise, mănăstirea se transforma într-o fortăreaţa. Aici veneau călugării misionari să se odihnească, după pericolele şi oboseala călătoriilor lor. Regăseau acolo, departe de fumul şi agitaţia din satele indiene, liniştea chiliilor date cu var, slujbele şi discuţiile cu fraţii lor. Acolo scriau lucrări atât de aşteptate în Franţa, studiau limbile indienilor şi educau pe tinerii canadieni şi practicau toate acele exerciţii, pentru întărirea sufletului şi a corpului, prescrise de misticul fondator al ordinului lor. Erau oameni ieşiţi din comun, capabil de levitaţie, de transmiterea gândurilor la distanţă, de ghicirea gândurilor.

Contesa se gândi că era posibil ca părintele d'Orgeval să fie acolo, ascuns pe undeva, nebănuit de nimeni, aşteptând să vină momentul acţiunii. Atunci avu loc apariţia. Auzi un pas în spatele ei şi când întoarse capul, zări un iezuit, intrat în cameră printr-o uşă ascunsă în perete. Deşi în cameră era destul de întuneric, recunoscu imediat barba blondă şi pielea prea albă pe care soarele o jupuise pe pomeţi şi pe nas. Cum bărbatul rămăsese nemişcat, înţepenit în faţa ei, Angelica îl salută prima.

— Ne-am mai întâlnit în Acadia, nu? Sunteţi părintele Philipe de Guérande... ajutorul părintelui d' Orgeval...

O aprobă cu un semn din cap. Privirea lui albastră, limpede, avea duritatea agatului. În sfârşit, buzele lui se mişcară şi el rosti în şoaptă:

— Din vina dumneavoastră, el o să moară!...

După care se dădu cu un pas înapoi şi dispăru în umbră, ca o stafie. Angelica, îngrozită, nici nu ştia dacă visase sau fusese adevărat.

— Veniţi? o întrebă în acel moment Bérengère.

Seminaristul venise să le conducă: domnul de Peyrac era într-adevăr în mănăstire. O luară pe un culoar lung, cu ziduri albe şi intrară printr-o uşă de lemn masiv într-o cameră uriaşă – o bibliotecă, după sutele de cărţi legate în piele, care acopereau pereţii. Unele, incunabule, erau cât un copil de cinci ani de înalte. În momentul intrării lor, unul dintre acele volume uriaşe era aşezat pe o masă de lemn, iar contele de Peyrac, împrună cu un călugăr, îi întorcea cu precauţie foile. Când cei doi se întoarseră spre noile sosite, Angelica văzu că acel călugăr era părintele de Maubeuge, superiorul ordinului.

Ceea ce uimea cel mai mult în acea cameră austeră, din inima Canadei, era mulţimea de instrumente ştiinţifice foarte valoroase; cadrane astronomice, globuri terestre, hărţi ale cerului, trigonometre... Pe mese, printre lupe şi compasuri, era desfăcută o trusă de instrumente astronomice; era o cutie octogonală de lemn, încrustată cu argint aurit, al cărei capac ridicat reprezenta o hartă în miniatură iar piesele componente: un cadran solar, un cadran lunar, un tabel cu longitudini şi latitudini erau împrăştiate în jurul cutiei. Angelica îşi aminti că văzuse cutia printre darurile pregătite de conte pentru cei din oraş. Într-un colţ, era o sferă armilară cu patru planuri. Ridicat pe un trepied ce culisa, un telescop de aramă aurită era orientat spre fereastra larg deschisă. Frigul acelei zile de iarnă nu părea să-i deranjeze absolut deloc pe cei doi absorbiţi în cercetările lor şi nici pe un al treilea – un călugăr în sutană, mut şi îndatoritor, care le servea de secretar.

Numai în Québec se putea întâmpla ca două doamne să pătrundă într-un asemenea sanctuar al ştiinţei; este drept însă că în Canada se trăia în grup şi că distanţele respectate pe bătrânul continent, între diferitele clase sociale, erau ignorate în Lumea Nouă.

— Te rugăm să ne scuzaţi, sfinţiile voastre! începu veselă doamna de La Vaudiere. Suntem nevoite să vă întrerupem discuţia, însă prietena mea, doamna de Peyrac îşi căuta soţul prin tot oraşul şi...

Scuzându-se faţă de stareţ pentru deranj, Angelica le explică pe scurt că prezenţa contelui era absolut necesară în port pentru a salva vasul "Saint-Jean-Baptiste", pe care autorităţile portuare hotărâseră să-l scufunde.

Joffrey se arătă surprins:

— Prăpăditul ăla de vas? Ce importanţă are ce-i fac? şi în orice caz, nu este al meu... nu pot să...

— Ursul este la bordul lui, Joffrey, izbucni Angelica. Trebuie să-l salvăm pe mister Willoagby...

În cele din urmă, ursul fu salvat!

Vasul fusese readus spre ţărm şi intendentul Carlon, chemat la faţa locului de conte, oferi pentru păstrarea epavei, aflată într-o stare mai mult decât jalnică, unul din bazinele scoase din uz al şantierului din port,

Bietul Elie Kempton, care se ascundea la Montigny, îngrozit că se simţea prins în capcană, el, un puritan din Connecticut, într-un oraş catolic – bietul englez deci fu condus, însoţit de câţiva prieteni de pe "Gouldsboro", să-şi viziteze prietenul patruped.

Ursul dormea; nu fusese deranjat în nici un fel de plimbarea prin rada portului. Stăpânul lui îl mai acoperi cu paie şi fân şi puse într-un colţ al calei ceva provizii, pentru ca animalul, care avea să se scoale de două-trei ori în timpul iernii, să aibă cu ce-şi împrospăta puterile.

La căderea serii, un bărbat înalt şi solid se prezentă la uşa casei în care locuia contele, ţinând într-o mână boneta, iar în cealaltă o putinică, în care erau trei bucăţi uriaşe de brânză.

Contele şi familia lui tocmai terminaseră cina, în sala cea mare, iar acum Sire Chat pusese stăpânire pe masă şi pe resturile de mâncare de pe ea. Angelica se aşezase, împreună cu Joffrey, pe faimoasa canapea – ale cărei secrete nu le cunoştea încă. Era o seară ca şi celelalte petrecute în Québec, şi care le amintea pe cele din fortul Wapassou. Pentru că Joffrey era lângă ea, pentru că era înconjurată de prieteni, ca domnul de Loménie şi domnul d'Arreboust, pentru că vocile copiilor, aşezaţi pe jos lângă şemineu, se amestecau cu zgomotul general al conversaţiei, pentru că, în sfârşit, erau atâtea persoane în jurul focului sau al mesei aşezate pe scaune sau pe jos, ca Piksarett, i se părea Angelicăi că este o scenă de neuitat, pe care în orice caz cei care au trăit împreună în pădure n-o pot uita.

Bărbatul bătu la uşa care dădea direct în sala mare şi după ce intră, se prezentă ca fiind Boniface Gonfarel. Sosirea lui făcu senzaţie. Cea mai mare parte a celor prezenţi îl cunoştea, dar Angelica se uită cu curiozitate la bărbatul care îşi unise existenţa cu Poloneza şi o scosese pe aceasta din mizerie.

Deşi zăcuse odinioară în închisoarea din Rouen şi deşi practicase un timp meseria puţin onorabilă de călău, aerul din Canada – aerul libertăţii, precum şi reuşita socială, ştersese orice urmă a vieţii lui trecute. Avea acum cea mai burgheză faţă din lume. Era îmbrăcat deasemeni ca un burghez înstărit – numai pantofii grosolani şi boneta pe care şi-o ţinea în mână trădau, în ciuda aerului lui impunător, o simplitate a caracterului pe care banii n-o alteraseră.

— Domnule, începu Gonfarel, adresându-se contelui cu demnitate şi deferenţă, am venit să vă mulţumesc pentru că mi-aţi salvat bunurile. Fără intervenţia dumneavoastră, aş fi suferit o pierdere considerabilă. Deja o parte din mărfuri s-a stricat şi deci câştigurile mele au scăzut în mod corespunzător – vina furtunilor sau a piraţilor, cine ştie! A mai intervenit şi gelozia unora din oraş, care vor să mă ruineze şi care au obţinut aprobarea autorităţilor să scufunde vasul cu tot ce era la bord, fără ca eu să am posibilitatea să intervin în vreun fel. Dumneavoastră i-aţi împiedicat şi aţi făcut tot ce ar fi trebuit să fac eu. Vă rog să fiţi sigur că n-am să uit niciodată că v-aţi folosit influenţa şi timpul dumneavoastră pentru a mă salva; am venit să vă anunţ că de acum înainte sunt de partea dumneavoastră, eu şi toţi prietenii mei. Am să fiu foarte onorat, – dacă va fi cazul – când dumneavoastră o să faceţi apel, să folosiţi recunoştinţa noastră.

Peyrac îi mulţumi, spunându-i că se bucură că împrejurările i-au permis să facă un serviciu unuia dintre cei mai de seama cetăţeni ai oraşului.

— În fond, vasul poate fi repus în circulaţie. Dacă sunteţi de acord, putem face o afacere. Am să pun să se scoată apa din el şi profitând de maree, o să pun să fie tractat până la Silllery, în amonte de oraş, unde am început să construiesc un bazin şi o casă pentru echipajele însărcinate cu paza vaselor mele până la primăvară. Vasul dumneavoastră o să stea prins de gheţuri la suprafaţa apei – ca şi vasele mele. La primăvară, o să vedem ce mai putem face...

Angelica asculta distrată acest schimb de saluturi şi de propuneri, în timp ce făcea bilanţul zilei. Dimineaţa – întrunirea Marelui Consiliu; la prânz – vizita ei la Janine, alergătura ei prin oraş cu Bérengère, apoi salvarea ursului; seara, trei bucăţi de brânză din insulele Orléans, oferite în semn de prietenie de un fost călău.

28

Se pregătea ultimul convoi care avea să plece spre Montréal; foarte curând, gheţurile aveau să împiedice circulaţia între cele trei mari oraşe ale Noii-Franţe: Trois-Rivieres, Montréal şi Québec. Nu se putea ajunge de la unul la altul decât navigând pe Saint Laurent. În caz de mare nevoie, erau trimişi de la un oraş către altul curieri, care mergeau pe suprafaţa îngheţată a fluviului; din păcate, viscolele dese făceau foarte primejdios acest gen de expediţie. Aşa încât canadienii îşi spuneau la revedere pentru cel puţin o jumătate de an.

Cei din Trois-Rivierès – cei cu bonete albe – erau lasaţi pe malurile oraşului lor – mică Veneţie polară – răspândit pe insule, printre canalele unei delte care drena râurile venite din ţinuturile nordice. Cei din Montréal – cei cu bonete albastre – se retrăgeau în cetatea lor, cetatea Sfintei Maria, aşezată la poalele muntelui Regal, la 800 leghe în amonte faţă de Québec; dincolo de Montréal, fluviul nu mai era navigabil.

Călătorii care trebuiau să plece se grupaseră în golful Sault-Au Matelot, la capătul străzii cu acelaşi nume. Soarele strălucea, iar obloanele de lemn ale caselor, vopsite în culori vii – albastru, roşu, galben – dădeau un aer de veselie întregii scene. Un vânt destul de puternic bătea, împrăştiind şi adunând norii de un cenuşiu-închis. Încă necuprins de gheţuri, fluviul prezenta privitorilor cele mai ciudate culori ale apelor sale; reflectând schimbările cerului, undele fluviului păreau când negre, când aurii, cu sclipiri de smarald. Părăsind plaja îngustă, fluviul îşi lăsa liberă puterea impresionantă a apelor sale, alunecând în depărtare printre vârfurile gemene ale munţilor Lévis şi cap Diamant, ca apoi să se îndrepte cu hotărâre spre sud-est. Dincolo

de Trois-Rivierès, se marea din nou, formând lacul Saint Pierre; în cele din urmă, sfârşea pierdut între insulele Montréal şi Jésus.

"Drumul care merge" – îl porecliseră indienii. Acesta era fluviul-mare, Nilul nordului; atrăgător, minunat, viclean... un monstru... Furtunile lui, curenţii de neînvins, colţurile de stâncă ascunse sub apă îl făceau de temut. Nici nu se mai ştia câte naufragii avuseseră loc şi nici câte vieţi omeneşti luase tribut. Cu toate astea, cei care trăiau pe malurile lui îl iubeau şi aşteptau întotdeauna cu bucurie şi interes să navigheze pe el.

Angelica sosise în port însoţită de domnul Tissot, majordomul şi de ajutoarele acestuia, care duceau câteva coşuri uriaşe în care puseseră provizii pentru domnişoara Bourgeoys şi pupilele ei. Contesa apreciase amabilitatea lor şi văzuse cât de lipsite de bani erau. Împreună cu ea veniseră pe plajă şi copiii cu Yolande şi Adhémar, cei doi paji şi Eloi Macollet împreună cu Piksarett. Indianul îşi reluase costumaţia lui obişnuită: blană de urs în spate, arcul cu săgeţile în mână şi securea la cingătoare. Ca de obicei, prin mulţime se amestecaseră numeroşi indieni.

Contesa îl zări şi pe Ville d'Avray, prezent mereu oriunde se întâmpla ceva de seamă. Marchizul se îndreptă spre ea, pentru a-i arăta acele persoane pe care ea nu le cunoscuse încă. I-o indică pe doamna Le Bachoys, despre care, de altfel, Angelica auzise vorbindu-se ca fiind o femeie bună din toate punctele de vedere. Doamna venise împreună cu unele din fiicele şi unii din ginerii ei; din grupul ei mai făcea parte şi domnul de Chambly-Montauban şi Romain de l'Aubigniere: primul pentru că avea oarecare intenţii în privinţa fetei celei mari, al doilea pentru că făcea curte mezinei, o fetişcană drăguţă, brunetă, de vreo optsprezece ani. Doamna Le Bachoys râdea şi vorbea cu toţi deodată, astfel încât aproape imediat un grup de persoane se strânse în jurul ei. În acea zi, Angelica, avea să împartă rolul cel mai important cu dolofana doamnă.

Domnul d'Arreboust încerca să ajungă până la domnişoara Bourgeoys, ca să-i dea acesteia o scrisoare pentru soţia lui, Camille, care-şi închinase viaţa lui Dumnezeu şi se retrăsese într-o mănăstire din Montréal, ca să-şi sfârşească zilele în rugăciuni şi posturi.

Două bărci uriaşe erau ancorate la chei. În capătul fiecărei se întindea o pânză groasă, care servea de adăpost pentru femei şi copii în caz de vreme rea.

Angelica zări în mulţime şi familia de imigranţi, care aşteptase cu o zi în urmă în anticamera episcopului. Aşteptau cu bagajele în mână, sub supravegherea stăpânului lor, domnul de La Porterie. Îmbrăcaţi cu haine groase de blană şi încălţaţi cu cizme, aveau acum un alt aer – mai vesel şi mai încrezător. Trebuiau să fie debarcaţi undeva pe malul fluviului, în împrejurimile parohiei lângă care se afla pământul lor. Probabil aveau să petreacă iarna în casa unui vecin învăţând câte ceva despre viaţa în colonii; apoi, primăvara, trebuiau să înceapă să-şi desţelenească terenul şi să-şi ridice o casă.

Întorcându-se deasemeni la casa lor, un tânăr de 20 de ani, împreună cu soţia lui, îi mulţumeau cu căldură domnului de Bernieres, directorul seminarului, care le botezase primul copil, o fetiţă. Tot timpul cât dură încărcarea bărcilor cu cufere, cutii, baloţi şi saci de mărfuri, domnul de Bernières, un barbat simpatic, de vreo 40 de ani, ţinu grijuliu bebeluşul în braţe. Se uita înduioşat la ea, sfătuind-o pe mamă să aibă grijă de copil. Tânăra familie era un pic rudă cu el; el voise să boteze fetiţa Jourdaine, ca pe mătuşa lui – sora lui Jean de Bernières, unchiul lui, prieten cu doamna de la Peltrie, una din fondatoarele oraţului.

Ville d'Avray vorbi atât de mult cu domnişoara Bourgeoys, încât Angelica crezu că n-o să-i mai rămână timp simpaticei domnişoare să mai discute şi cu altcineva. Tinându-l de mână pe Chérubin, marchizul perora, fără să se gândească şi la ceilalţi.

— N-aş vrea să-l dau în grija iezuiţilor, spunea el, şi nici în grija celor de la seminar.

— ... în orice caz, este prea mic ca să înceapă de acum să înveţe, îi răspunse bătrâna domnişoară.

— Aşa este. Aş fi vrut să-l încredinţez unei persoane ca dumneavoastră, pentru că trebuie să facă o carieră şi trebuie deci să fie educat.

— De ce "trebuie"? Şi ce carieră? îl întrebă deschis călugăriţa.

— Paj al regelui – nici nu vreau să mă gândesc la altceva pentru el. Mi-ar plăcea să-l trimit în Franţa pe la opt-nouă ani, instruit... De ce nu-l las cu mama lui? Este imposibil. Marcelline este o femeie deosebită şi eu o ador, dar ştiu că ea n-o să părăsească niciodată şi pentru nimic în lume casa noastră din

Acadia. Şi eu nu vreau să-l las acolo, ca să-l văd devenind un neisprăvit cum sunt şi copiii fraţilor Défour... Niciodată!

— De ce te amesteci, domnule? bombăni Amédée Défour, care, la doi paşi de ei, punea ceva într-un cufăr.

Baronul de Vauvenart se număra printre cei ce aleseseră să rămână în Québec, la fel ca şi Grand Bois. Amândoi aveau de gând să se însoare în acea iarnă. Vauvenart îi făcea curte unei văduve, atrăgătoare şi bogată, pe care toţi o numeau Dantelăreasa – femeia era din Flandra şi practica arta delicată a dantelăriei. Angelica o zărise de câteva ori, fiindcă locuiau pe aceeaşi stradă.

— L-aţi prezentat tuturor pe Chérubin ca fiul dumneavoastră? remarcă Angelica, când Ville d'Avray veni lângă ea.

— Era inutil să mă ascund, mai ales de domnişoara Bourgeoys, care şi-a dat seama de când l-a văzut prima oară... Dar şi puştiul îmi seamănă leit, încheie el, uitându-se la băieţel.

— Şi ce v-a sfătuit domnişoara Bourgeoys?

— Să-l las în grija dumneavoastră, ceea ce şi aveam de gând să fac!...

Acum Elois Macollet discuta cu fondatoarea Congregaţiei Notre-Dame. Se vedea că aceasta îl ceartă şi că bătrânul recunoştea că a greşit, căci îşi aplecase pocăit capul. Apoi domnul d'Arreboust îi dădu călugăriţei scrisoarea pentru soţia lui, insistând:

— Să-i spuneţi că o iubesc...

— De ce nu veniţi până acolo, să i-o spuneţi chiar dumneavoastră? îi replică domnişoara Bourgeoys.

Zgomotul din jur nu-i permise contesei să audă răspunsul lui d'Arreboust, însă acesta se îndepărtă strigând : "Vin!": îşi chemă servitorii şi le porunci să alerge până acasă, să-i pună într-un cufăr două-trei haine, trusa de bărbierit şi caseta sa şi să se întoarcă în zece minute. Căpitanul îl avertiză că trebuia să se ridice mareea foarte curând şi că era foarte bine dacă ar prinde momentul când fluxul avea să antreneze bărcile în amonte, ceea ce i-ar face să câştige un timp preţios.

Agitaţia mulţimii spori. Se aduceau ultimele mărfuri. Domnul Le Moyne, unul din primii colonişti din Montréal, acum un negustor de vază, împreună cu fiul său, supraveghea încărcarea mai multor butoiaşe cu vin spaniol. N-o duceau rău

cei din Montréal! În acel moment, două trăsuri, clătinându-se încă după rapida coborâre din Oraşul de Sus, sosiră în port, fapt care atrase atenţia tuturor. Persoanele care coborâră arătară clar că nu doresc să se amestece cu mulţimea de pe plajă. Erau câteva doamne şi domni, toţi fardaţi şi îmbrăcaţi cam ţipător. Unele doamne îşi făceau vânt cu evantaiul, altele, sprijinindu-se în bastoane lungi, merseră spre capătul cheiului şi începură să se uite fix spre insula Orléans, de unde, se pare, trebuia să le vină vreun cunoscut. O femeie între două vârste, foarte elegantă, era în fruntea grupului. Ville d'Avray şi Chambly-Montauban fură singurii care o salutară, adoptând mersul caraghios şi exclamaţiile stridente cu care ceilalţi păreau obişnuiţi.

— E doamna de Champvert, o informă după aceea marchizul pe Angelica. A fost exilată pentru că trişa prea mult la joc. Şi-a urmat iubitul, un ofiţer tânăr, în Canada, unde acesta a primit un post. Şi acum joacă – aproape fără încetare. Dar dă şi nişte baluri foarte reuşite.

— Erau în port în ziua când am sosit noi?

— Nu toţi... nici eu nu-i cunosc pe toţi. Doamna de Champvert e puţin retrasă; are cercul ei de prieteni. Este atât de furioasă că a fost exilată, încât face orice ca să uite. Mai sunt şi câţiva domni care au sosit în oraş în absenţa mea. Dar am să aflu foarte curând cine sunt!

O barcă cu pânze, venind dinspre insula Orléans, trase la mal.

Un bărbat destul de bătrân, învăluit într-o mantie care se târa pe jos, pentru că umbla puţin îndoit de spate, coborî din acea barcă. Fu imediat înconjurat de cei care-l aşteptaseră. Ville d'Avray întrebă discret în jur cine este.

— E un anume conte de Saint-Edmé care l-a însoţit aici pe ducele de la Ferté. Se spune că bătrânul e vrăjitor şi că s-a dus pe insulă sa vorbească cu vrăjitoarea de acolo. Sper numai să nu ne strice iarna, cu magia lor.

Grupul se îndreptă spre trăsuri, nedând nici o atenţie mulţimii ocupată cu îmbarcatul. Unul din bărbaţi, trecând prin faţa contesei, o salută adânc. Angelica nu-i răspunse la salut şi se prefăcu că gestul nu-i fusese adresat ei. Se simţea fericită şi mândră că fusese admisă în preajma domnişoarei Bourgeoys, a lui Loménie şi Vauvenart, în mijlocul acelor bonete roşii, albe şi albastre, ceea ce dovedea că fusese acceptată de populaţia

orașului. Și la fel ca tuturor celor din port, i se păreau și ei deplasate acele persoane în Québec.

Angelica putu să vorbească într-un târziu cu domnișoara Bourgeoys, pe când bărcile așteptau bagajele domnului d'Arreboust. Îi dădu călugăriței coșurile cu mâncare și prăjituri, pregătite special pentru ele.

— Vă mulțumesc, doamnă, pentru darul dumneavoastră! Ne răsfățați! De altfel, eu și fetele mele nu prea mâncăm dulciuri; o să le dăm copiilor din barcă. Ați fost foarte amabilă!

Și, deși era chemată să urce în barcă, bătrâna domnișoară nu se mișca. Stătea și se uita la Angelica, cu o privire atentă, pe care aceasta o remarcase și în trecut. Așa încât contesa nu se putut abține și o întrebă pe călugăriță:

— Vă uitați cum arată un diavol?

Călugărița tresări, apoi începu să râdă.

— Cam așa ceva, deși nu mă gândeam la asta. De când v-am văzut prima dată mi s-a părut că semănați cu cineva, dar nu-mi dădeam seama, cu cine. Acum știu: cu o fetiță pe care am avut-o în pension, în Montréal și pe care o poreclisem "drăcușorul"...

— O indiană!

— O, nu! Fata unui colonist. Surorile ei erau cuminți, ascultătoare, pe când ea... Ce să vă spun? Era un adevărat spiriduș! Uneori, când vorbiți, când faceți anumite mișcări, îmi apare imaginea ei în minte. Probabil din cauza ochilor: și ea îi avea tot verzi; este o culoare destul de rară...

— O chema tot Angelica?

— Nu !

— Cu atât mai bine!

— O chema Marie-Ange, răspunse călugărița, privind-o malițios.

Angelica izbucni în râs.

— Cam multe asemănări!

— Ne găsiți un pic prea superstițioși, nu? Gata să vedem peste tot semne divine? Mi-am dat seama... Asta ne vine, probabil, din faptul că trăim într-un continuu pericol, că supraviețuim numai printr-un miracol. Cel mai mic lucru care ni se întâmplă nu înseamnă nimic pentru noi, ci ne arată semnele cerului, adevăruri, secrete și mistice... Veniți să ne vedeți, la toamnă, când are loc târgul de blănuri... O să întâlniți persoane

deosebite! A, să nu uit, am vorbit despre Fetele Regelui celor mai de seamă doamne din oraş: or să se ocupe de ele!

— Da, ştiu; am discutat despre asta ieri, în Consiliu, cu doamna de Mercouville.

— Maica Bourgeoys! Maica Bourgeoys!

Toţi voiau să-i vorbească. Bătrâna se smulse din braţele lor şi urcă la bord. Detaşată pe fondul cenuşiu al apei, silueta ei dreaptă, îmbrăcată în negru, faţa ei binevoitoare păreau perfect integrate peisajului. Călugăriţa aparţinea Canadei, tuturor. Văzând-o plecând, fiecare se simţea puţin părăsit.

Bărcile fură împinse departe de mal cu nişte prăjini lungi. Pânzele pătrate se ridicară pe unicul catarg din fiecare barcă. Pilotul oraşului, Topin, se plasă în fruntea convoiului şi preluă conducerea. Numai el, îi asigurase pe toţi, cunoştea toate capcanele fluviului, de la Cap Tourmente, în aval de Québec şi până unde râul Chaudiere se vărsa în fluviu, în amonte. Bărcile se îndreptară spre Montréal, în uralele mulţimii. Din diverse puncte de pe mal, canoe indiene se luară după ele.

Rămăseseră, melancolici, pe plajă. În acea zi, insula Orléans părea foarte aproape de ei: puteau zări câteva case din satul Sainte-Petronille, una din aşezările de pe insulă şi alte câteva ferme izolate.

— Era timpul să plece, remarcă domnul de Bernieres. Priviţi acolo!

Arăta un punct în faţa insulei, care ieşea în evidenţă pe întinderea fluviului. S-ar fi zis că era spuma valurilor, gata să se spargă la mal – numai că era, îmchip ciudată, nemişcată.

— Gheţurile... explică preotul. Or să ajungă în curând şi la noi.

29

Angelica primi răspuns la întrebarea pe care şi-o tot punea – cine era bărbatul care o salutase şi care recunoscuse blazonul soţului ei – mult mai repede decât ar fi crezut ea. Ville d'Avray îi dădu acel răspuns.

Sosi la ea acasă pe la prânz, după cum promisese ca să-i arate mai în amănunt casa pentru aranjarea căreia cheltuise mult

timp şi mulţi bani. Şi începu povestirea. Pentru acoperiş adusese cu un vas, din Anjou, cinci mii de plăcuţe de ardezie neagră, de cea mai bună calitate. Din Italia adusese plăci de marmură şi geamuri – obiecte de lux pe care nu le aveau decât persoanele cele mai importante.

Îşi agăţase hamacul cumpărat de la piratul de pe Sans Peur în camera pe care o ocupa la Janine Gonfarel; camera era spaţioasă, situată la etaj şi avea o sală proprie de baie. Tot în acea cameră, pe o etajeră, pusese patru cărţi din Caraibe, talismanul lui, care avea o grămadă de proprietăţi magice. Camera mai avea şi un hublou de lemn care dădea înspre fluviu – se vedea clar că era rezervată persoanelor cu bani. Şi când marchizul avea să ducă dorul Oraşului de Sus, o să vină la Angelica, nu-i aşa?

Îi trecu un braţ în jurul mijlocului; se purta copilăreşte, ca să nu fie obligat să răspundă la întrebările pe care cu siguranţă contesa avea să i le pună, în legătură cu cufărul de scalpuri, pe care el şi-l adjudecase, în detrimentul bietului Saint-Castine, aflat prea departe pentru a se apăra.

— Dacă aţi şti cât sunt de mândru că v-am convins să locuiţi în casa mea!... Faima mea de om de gust a crescut şi mai mult... Veniţi să ne aşezăm pe canapea...

— Mi-aţi promis că o să-mi arătaţi casa, refuză Angelica invitaţia de a sta jos.

— Bine! să mergem!

Marchizul aruncă o privire înduioşată în jurul lui şi mângâie drăgăstos spătarul canapelei, care se găsea în faţa şemineului, înconjurată de câteva fotolii şi taburete. Apoi, brusc, o luă pe Angelica în braţe şi o sărută uşor pe tâmplă, fără ca aceasta să aibă timp să se ferească.

— Îmi plac femeile, afirmă el pe un ton liric. Îmi place mult prea mult frumuseţea, ca să nu iubesc femeile, când acestea sunt frumoase. Şi sărut foarte bine! Trebuie să vă arăt şi dumneavoastră!

Şi, cum Angelica izbucnise în râs, continuă:

— ...Asta voiam de la dumneavoastră: să râdeţi... Am ştiut întotdeauna cum să mă port cu femeile. Ele mă plac şi eu le plac... Au spirit, le plac lucrurile drăguţe din viaţă... nu sunt ca bărbaţii!... O, doamne, cât este de plictisitor să fii bărbat!...

După o asemenea declaraţie, o târî până în pivniţe şi-i arată proviziile pe care le adunase “pentru ea”: butoaiele cu vin de Bourgogne, cutiile cu pesmeţi italieni, cu mazăre, cu căpăţâni de sfeclă de zahăr, borcanele cu carne sărată... Aveau mereu lapte proaspăt, datorită caprelor pe care le avea.

Mirosea în acele pivniţe, cu pereţii acoperiţi cu un strat de pământ şi paie, a ceva plăcut, uscat, un miros mai puternic decât acela de stricat al unor alimente. În alte beciuri se păstrau vinurile. Ville d'Avray mărise gaura prin care se aduceau iarna blocuri de gheaţă şi o transformase în gheţărie vara aşa încât puteau face îngheţată şi băuturi reci pe cele mai toride călduri.

— Ce ne-am face fără beciuri şi provizii? Sunt cei mai buni prieteni ai noştri; fără ei, n-am putea supravieţui aici. Proviziile, iarna, ne scutesc să mergem foarte des la vânătoare; în beciuri păstrăm mâncarea, ferită de căldură sau de frig. Ştiţi că pivniţele astea sunt de fapt grote naturale, pe care noi doar le-am. amenajat? Dacă punem la socoteală şi puţurile, avem, cel puţin sub Oraşul de Sus, un orăşel subteran unde, la nevoie, ne-am putea retrage şi am trăi ca nişte cârtiţe... Ar fi plăcut, decretă, făcându-i cu ochiul. Beciurile astea sunt labirinturile noastre secrete; sunt peste tot şi comunică între ele. Şi câte nu s-au întâmplat... Ştiaţi că iezuiţii au un culoar care duce la pivniţele ursulinelor? Chiar îşi fac vizite, prea sfinţiile lor... După cum vrea fiecare...

Nu se putea abţine să nu-şi bată joc.

Din pivniţă urcară în pod. Marchizul îşi luase lorgneta cu el. Privind prin lucarnă spre stradă, hotărî:

— Am să construiesc o cameră aici, cum a făcut şi domnişoara d'Hourredanne, dacă ziceţi că vi s-a părut casa prea mică.

— Nu trebuie! V-am spus că-mi place şi aşa!

Ajunseră la al doilea etaj, care era imediat sub acoperiş. Era de fapt un culoar, îngust şi nu prea mare, în care puneau iarna carnea să îngheţe.

Lorgneta marchizului nu vru să se îndrepte spre minunata privelişte a oraşului, ci se fixă pe o căsuţă din scoarţă de copac, cu un acoperiş de paie, care stătea ca o ciupercă lângă casa marchizului. Acolo locuia Eustache Banistère. Cu amărăciune în glas, Ville d'Avray îi explică Angelicăi că ruina aceea de casă era ruşinea străzii, dacă nu chiar a întregului Oraş de Sus

şi chinul vieţii lui, pentru el personal. Dornic să-şi mărească proprietatea, să construiască grajduri şi staule, se vedea obligat să renunţe la proiectele sale pentru că proprietarul cocioabei, numai din rea-voinţă, nu voia să-i vândă încă o bucată de teren. Din păcate legea, ca moştenitor, îi dădea cea mai mare parte a dealului din spatele caselor lor – un teren cu care nu făcuse niciodată nimic; Banistere lăsase în paragină şi casa ridicată de părinţii lui în 1653, când debarcaseră în Canada. Revenea la ea după fiecare călătorie la Marile Lacuri şi spre regretul vecinilor lui, locuia acum tot timpul în ea.

Banistère fusese interpret ţi explorator. Dar acum nu-l mai vedeau aproape deloc. Fusese excomunicat pentru ca vânduse rachiu indienilor; se certase cu membrii Consiliului Suveran pentru nişte scrisori de înnobilare, care nu mai erau valabile, pentru că nu fuseseră prezentate la timp. Era în proces cu ursulinele, a căror mănăstire era vecină cu proprietatea lui şi care, din greşeală, începuseră să defrişeze un lot care era pe pământurile lui – toate astea îl reţineau de aproape doi ani în oraş, în casa lui pe jumătate dărâmată. Nu era singur: avea o nevastă, blondă şi grasă, care purta ciudatul nume de Jehanne d'Allemagne şi patru copii, de-a dreptul sălbatici.

După doi ani, toţi locuitorii de pe strada Closerie erau gata să plătească din buzunarul lor, numai să-i fie ridicată interdicţia de a se duce la vânătoare – şi poate aşa reuşeau să scape de el, măcar din când în când, dacă nu pentru totdeauna. Dar uriaşul, grosolan, taciturn şi beţiv, hotărâse să se răzbune pe oraş şi ştia foarte bine că cel mai bun mod de a o face era să refuze să-şi vândă terenul şi să rămână în mizeria lui de casă, pe care absolut toţi locuitorii din Oraşul de Sus doreau să n-o mai vadă. Dar nu, el se înfipsese ca un scaiete, la marginea platoului mărginit de străzile Sainte-Anne, Saint-Jean şi Saint-Cyrille şi se răzbuna pe toţi. Curtea lui era o groapă imensă, plină de resturi, de unelte; vedeai o trăsură stricată, un ceaun pe trei pietre şi într-un colţ, un stejar roşu, înalt şi frumos, cu o coroană bogată de trunchiul căruia era legat un câine scheletic. Aşa îi descrise marchizul situaţia contesei – adică în felul cel mai sinistru. Era singura pată întunecată dintr-un tablou idilic, era neplăcerea de a locui într-un oraş, unde nu eşti liber, ci depinzi de vecini.

Angelica îi mărturisi că până atunci n-o prea deranjase cu excepţia a două sau trei dăţi, când copiii aceia imposibili năvăliseră pe stradă, alergând după câinele lor, pe care-l înhămaseră la o cutie de lemn; zgomotul fusese, evident, de nesuportat. Honorine, supărată, plânsese toată ziua.

— Nişte sălbatici, v-am spus doar, suspină Ville d'Avray. Şi distracţia lor de-abia începe!...

— Gândiţi-vă că aţi fi putut s-o aveţi ca vecină pe doamna de Maudribourg! Aţi observat, la Consiliu, ce fel de oameni erau "Prietenii" ei? Contele de Varange, care ne-a dat târcoale şi la Tadoussac !

Marchizul îşi coborî vocea şi aruncă o privire circumspectă în jur, ca şi cum, brusc, toată casa lui ar fi fost plină de spioni.

— Este un membru foarte influent al Ordinului Sfintei Taine dar se povesteşte că a fost trimis în Canada în urma unui scandal...

Ville d'Avray afişa mereu un aer virtuos când vorbea de scandaluri, de parcă el n-ar fi avut nimic să-şi reproşeze. Era un reflex al educaţiei lui şi, poate, o consecinţă a felului lui simplu şi vesel de a fi. Orice ar fi făcut, el avea conştiinţa curată. Dar obişnuinţa de a trăi în "lume" îl împingea să adopte mimica deja consacrată: pleoapele plecate şi surâsul subînţeles:

— Mi s-a spus că aşa-zisul credincios a fost tutorele unui tânăr, moştenitor al unei averi uriaşe. Se zice că l-ar fi înşelat, i-ar fi dat să semneze o procură pentru administrarea întregii averi şi l-ar fi omorât... La Paris a fost amantul ducesei... Vi-i imaginaţi pe cei doi împreună? Îi cam plăceau bătrânii, ducesei noastre!...

Se întoarseră în sala mare şi se aşezară pe canapea. Ville d'Avray mai puse pe foc câteva lemne, căci trecuse de prânz şi soarele scădea în putere.

— Ce bine! exclamă Angelica, căutându-şi o poziţie confortabilă. N-am să mă satur niciodată de căldura focului după cât frig am îndurat când eram pe mare!...

Marchizul împinse spre ea măsuţa cu băuturi. Erau singuri casă.

— Nu mi-aţi povestit niciodată cum de aţi ajuns în Noua-Franţă. Dumneavoastră, un om de la curte, cu prieteni puternici şi cunoscând pe toată lumea... Dacă stau să mă gândesc, nu vi

se potriveşte deloc viaţa de aici... Chiar dacă dumneavoastră o să negaţi, eu tot cred că funcţia de guvernator al Acadiei nu este decât o compensaţie, sau, hai să spunem o consolare... Dar mai este şi altceva. Ce-aţi făcut?

— Ca toată lumea de aici, mărturisi d'Avray, am displăcut. Şi când îţi permiţi să-i displaci tocmai Maiestăţii Sale regelui Franţei... atunci aflaţi, prea scumpă doamnă, că asta te poate duce foarte departe... până în Canada, de exemplu.

Trase mai aproape de ea măsuţa cu băuturi şi îi turnă contesei puţin vin de Malaga într-un pahar de cristal de Boemia. Se aşeză pe urmă lângă ea, mult prea lângă ea, după gustul Angelicăi. Îi povesti apoi că fusese mult timp furnizorul obiectelor de artă pentru Monsieur, fratele regelui.

— Alesesem porţelanuri de China pentru reşedinţa lui de la Saint-Cloud. Trebuie să vă spun că şi Monsieur iubeşte fastul, ca şi fratele lui, regele.

Ville d'Avray suspină, mirosi vinul din pahar şi-şi petrecu un braţ în jurul mijlocului ei. — Regele nu i-a refuzat niciodată fratelui său banii pentru felul de viaţă pe care acesta voia s-o ducă. Era o generozitate care ascundea multe capcane. Făcând cheltuieli din ce în ce mai mari, Monsieur a ajuns să fie aproape în totalitate dependent de rege. Şi mai ales Maiestatea Sa se temea – şi am avertizat de mai multe ori pe Alteţa Sa... ca nu cumva Curtea Domnului să nu fie mai elegantă şi mai bogată în distracţii decât cea de la Versailles. Când am descoperit acele porţelanuri chinezeşti unice la un negustor veneţian, regele n-a mai putut suporta. M-a chemat la Versailles, m-a felicitat pentru gustul meu, mi-a dăruit o abaţie cu domeniul ei cu tot, ceea ce mi-a făcut mare plăcere, căci abaţia este foarte bogată şi mi-a acordat postul de guvernator al Acadiei, în Noua-Franţă, cu poruncă să mă duc acolo fără întârziere. Nici nu ştiam unde este Acadia, dar oricum, înţelesesem mesajul. Aşa este regele nostru, draga mea.

Ea îşi băuse tot vinul din pahar fără să bage de seamă. Amintirile de la curţile princiare i se învârteau în cap. Lumina strălucitoare a verii, la Saint-Cloud, grădinile englezeşti fermecătoare, totul îi reveni în memorie, odată cu ultimele raze ale soarelui din Nord, care intraseră pe fereastră. Brusc, scoase un ţipăt, crezând că leşină sau că este un cutremur: se trezise culcată pe spate, cu marchizul deasupra ei, îmbrăţişând-o.

— Este secretul canapelei mele, îi şopti acesta, încântat de mica lui glumă. Vă spusesem doar că o să va arăt toate micile mele secrete. La momentul oportun, întorc un buton ascuns în braţul canapelei şi spătarul acesteia se lasă, devenind pe loc un pat....

Angelica nu era într-o poziţie în care să se poată apăra cu spor. Dacă voia să se ridice, trebuia să se agaţe de gâtul marchizului, ceea ce ar fi apropiat-o şi mai mult de el.

— Nu vă supăraţi, îi spuse Ville d'Avray, am să vă dezvălui numele acelui gentilom care vă salută aşa de ostentativ şi care povesteşte, când este beat, că... v-aţi culcat cu el.

Angelica încetă să se mai zbată şi-l întrebă, curioasă:

— Cine este?

Cu coada ochiului, marchizul o privea pe Angelica, culcată pe spate şi cu părul despletit; avu un surâs de satisfacţie, ca al unei pisici care tocmai a prins un şoricel.

— N-o să vă supăraţi pe mine?

— Nu, numai spuneţi!

— Este un gentilom din anturajul regelui.

— Bănuiam eu... Şi?

— Este aici sub un nume fals. El vrea să dea de înţeles ca este aici într-o misiune secretă, dar pun pariu că a făcut cine ştie ce în Franţa şi a găsit motiv, să plece pentru câteva luni de la Curte, ca să nu asiste la finalul intrigilor pe care le-a provocat... Eu l-am recunoscut însă.

— Cine este?

Luând ca pretext importanţa numelui pe care avea să i-l spună, marchizul îşi apropie gura de urechea ei şi îi suflă între două sărutări:

— Este fratele favoritei.

— Care favorită?

— Câte favorite sunt? izbucni agasat marchizul. Este cea care l-a aruncat pe Lauzun în închisoare, care m-a trimis pe mine în Canada... Athéna?s, marchiza de Montespan...

Imaginile se succedau cu repeziciune în mintea contesei, ca răsfoite de o mână grăbită.

— Fratele marchizei... ducele de Vivonne...

Imaginea se opri brusc: un alcov, marea albastră, perne de mătase roşie, un cuplu înlănţuit care... Nu, nu era la Versailles. Era la Marsilia, în Mediterana... şi ea era în braţele seducătorului

amiral al flotelor regelui, fratele favoritei. "O, Dumnezeule! Chiar m-am culcat cu el!"

Îşi dădu seama că, profitând de nemişcarea ei, Ville d'Avray începuse s-o sărute, cu artă, trebuia să recunoască!

— Ince... încetaţi, îi ordonă ea, zbătându-se cu forţă, vă interzic!

— Dar mi s-a părut că sunteţi şi dumneavoastră de acord...

— Nu, protestă Angelica, încercând să scape de pe canapeaua capcană. M-aţi luat atât de tare prin surprindere, încât mă gândeam la cu totul altceva!

— Cât de ciudate sunt femeile, se plânse marchizul. Şi dumneavoastră sunteţi cea mai ciudată dintre ele. Nu mă aşteptam la aşa ceva din partea dumneavoastră!

— Dar nu v-am promis nimic!

— N-aţi venit în Québec ca să...

— Ca să... stăm amândoi în faţa căminului, ca doi prieteni, dar nu mai mult...

— Vă deranjez?

— Uneori, da, admise ea.

Contesa se ridică, îşi aşeză gulerul rochiei şi încercă să-şi prindă în vreun fel părul. Ducele de Vivonne... Angelica era mai degrabă contrariată că era cineva în oraş care ştia multe despre trecutul ei la Curte. Acum îşi putea da seama şi de consecinţe: fără îndoială, el era acela care spusese, în ziua sosirii lor: "în Mediterana, scutul lui de argint era pe fond roşu"...

"Ce ghinion! Este o catastrofă", îşi zise ea supărată. "Ne-a recunoscut... poate chiar să se răzbune pe noi..." Apoi se gândi că dacă se ascundea sub un nume fals, poate nu dorea să se ştie că este în Canada. Dar o salutase într-un mod ostentativ şi asta nu-i plăcuse de loc.

— Îmi frângeţi inima, gemu Ville d'Avray.

— Marchize, terminaţi cu prostiile, îl repezi ea.

Văzându-l însă pleoştit şi gândindu-se că el fusese foarte drăguţ cu ea, dându-i posibilitatea să locuiască în casa lui, îi spuse, sărutându-l pe obraz:

— Nu vă supăraţi, marchize, ştiţi foarte bine că sunteţi preferatul meu şi că ţin la dumneavoastră! Dar nu vă prostiţi. Iarna de-abia începe... Unde o să ajungem la primăvară, dacă noi am început în felul ăsta? Puţină răbdare...

Ville d'Avray protestă: nu voise s-o supere, ci să-i facă viața plăcută; acesta era scopul sărutărilor lui: să-i demonstreze că el, Ville d'Avray, fusese trimis pe pământ ca să-i înveselească pe cei din jur. Chiar dacă ea ar fi vrut să viseze, tot nu trebuia să se gândească la rău – viața era prea frumoasă, ca s-o irosească cu tragedii. Toate îmbrățişările lor nu aveau nici un rezultat, nu? Contesa fu de acord. Râseră, se sărutară pe obraji şi-şi jurară ajutor şi fidelitate reciprocă. Angelica recunoştea cinstit că, fără Ville d'Avray, oraşul ar fi speriat-o cu toate secretele lui. Dar marchizul ştia tot şi făcea ca totul să pară uşor şi pentru ea. Reveniră la realitate auzind vocile vesele ale copiilor. Honorine şi Chérubin traversau curtea şi se îndreptau spre casă. Angelica îl rugă pe marchiz să redea aspectul decent de mai înainte buclucaşei canapele.

— Arătați-mi, cum funcționează maşinăria?

Dar Ville d'Avray refuză cu încăpățânare.

— Ca să o folosiți cu un altul? Niciodată!

30

"Am să-l evit", îşi promise Angelica. Se gândea la ducele de Vivonne, fratele marchizei Athénad's de Montespan, pe care ghinionul îl adusese la Québec în acelați timp cu ea. Însa ultimele zile ale primei lor săptămâni în Ouébec fură atât de pline, încât nici nu mai avu timp să se gândească la acele lucruri neplăcute.

S-ar fi spus că trăise întotdeauna în Québec, atât de repede se adaptase vieții din oraş – o formă de viață pe care o preferase întotdeauna, cel puțin în visurile ei. Nimic nu i se părea mai plăcut decât să înceapă ziua ducându-se la slujba de dimineață, prilej cu care putea vedea răsăritul soarelui. În escorta ei se găseau invariabil Piksarett şi Adhémar; Angelica discutase situația acestuia cu guvernatorul militar şi bietul soldat fusese reintegrat în armată ca santinelă, detaşată să asigure protecția doamnei de Peyrac şi să facă de pază în fața casei ei... sau înăuntrul acesteia când afară era prea frig.

Domnițoara Hourredanne, vecina ei de vis-á-vis, nu voia s-o vada. Când contesa bătuse la uşa ei, servitoarea îi închisese uşa în nas.

În schimb, indienii din sătucul vecin se strângeau imediat în jurul ei, îndată ce ieşea pe stradă şi se ţineau după ea până la biserică. Deasemeni, avea şi ea câţiva săraci, cărora le făcea vizite şi le dădea de pomană. Printre ei, era şi bătrânul Loubette, pe care i-l recomandase Ville d'Avray.

— Închipuiţi-vă că toată lumea uitase de el, în ziua sosirii dumneavoastră în oraş. Cum este singur şi neputincios, fără mine ar fi mort. L-am salvat, ducându-mă să-l văd dimineaţa. Este un bătrân irascibil şi nepoliticos, dar interesant. Are o pipă indiană foarte frumoasă şi un bufet din lemn de stejar, admirabil sculptat.

Doamna de Mercouville îi propusese pentru treburile grele din casă, ca ajutor, pe sclavul ei indian, Panis; apoi se răzgândise.

— Nu! De când a fost înfierat cu fierul roşu, nu mai ascultă de nimeni. Mă tem să nu vă dezamăgească...

Îi explică Angelicăi că băiatul nu-i adusese decât satisfacţii şi că-l cumpărase cu cincisprezece livre de la un negustor de sclavi care venea dinspre Marile Lacuri. Pentru că furase o secure în timpul unui incendiu – lucru extrem de grav – fusese înfierat după legea franceză. Şi acum era foarte mândru de floarea de crin de pe obrazul lui, spunând tuturor că de-acum înainte era al regelui Franţei şi că n-o să îndeplinească alte ordine decât cele date de stăpânul său, monarhul.

— Indienii ăştia au uneori nişte idei care ne depăşesc. O să înţelegeţi şi dumneavoastră!

Mulţi îi vorbeau doamnei de Peyrac de parcă aceasta tocmai sosise din Franţa.

Angajă o tânără canadiană cu ziua, ca s-o ajute pe Yolande, care, cu copiii, avea şi mai mult de lucru. Tânăra avea douăzeci şi trei de ani; se chema Suzanne Legagne. Era înaltă, robustă şi sigură pe ea. Se măritase la patrusprezece ani cu un soldat din regimentul lui de Carignan. La terminarea serviciului militar, primiseră pământ. Avea patru băieţi şi locuia în afara oraşului. Îi explică contesei că, în acel an, soţul ei plecase să vâneze înspre Marile Lacuri, fusese rănit şi îi trimisese vorbă că avea să ierneze în fortul Frontenac, lângă lacul Ontario. Îi spusese că nu e grav, numai că nu putuse să-şi vândă blănurile; deci soţia lui trebuia să facă rost de bani. Ferma lor mergea bine: aveau şi servitori – un cuplu; bărbatul făcea muncile grele, iar femeia se ocupa de copiii mai mici. Bunica ei, deşi paralizată, conducea din scaunul ei toată treaba. În spatele tuturor acestor explicaţii

se ghicea însă că tinerei îi părea foarte bine că avea să pătrundă în intimitatea noilor sosiți, despre care vorbea tot orașul.

Suzanne se înțelese imediat cu Yolande – născute fiind amândouă pe pământ american, deși una era canadiană, iar cealaltă acadiană.

Într-o zi de vineri, vecinul lor cel ticălos le declară război. Aruncă tot gunoiul din grajdul său în fața casei marchizului așa încât ușa din față nici nu se mai putea deschide. Ville d'Avray fu cu atât mai furios, cu cât, întors de la slujbă cu Angelica, găsi în fața ușii un sergent de la grefă, cu insigna agățată în piept, care-i ceru zece soli – amendă pentru că încălcase hotărârea numărul nouă a supraveghetorului drumurilor din Canada: "se pedepsea cu suma respectivă orice persoană care ar fi aruncat, s-au depozitat gunoiul de grajd pe drumurile publice sau în fața propriei case."

— Dar nu este gunoiul meu! strigă indignat marchizul. N-am să plătesc!

Văzându-l atât de încăpățânat, Angelica îi propuse să discute chiar cu domnul de Chambly-Montaban, care locuia la doi pași de ei. Urmați de un grup numeros de curioși, ajunseră la frumoasa casă a "omului cu câinele", pentru care mulți îl invidiau. Ferită de privirile trecătorilor de pâlcul de arbori din fața ei, era locul ideal, după părerea multora, pentru întâlnirile amoroase.

Acolo, însă, Angelica și marchizul avură surpriza să-l găsească pe domnul de Bardagne, împreună cu toată suita și servitorii săi: valetul, bucătarul și ajutoarele lui, majordomul și băieții de la grajd. Domnul de Chambly-Montauban avea să se mute la un han din oraș, bucuros că-l obligase chiar trimisul regelui; acesta suferise pentru că fusese instalat în capătul celălalt al orașului.

Nicolas de Bardagne sărută încântat mâna contesei:

— Draga mea... Ce bine-mi pare! Vedeți, sunt acum vecinul dumneavoastră!

— Sunteți incorigibil! murmură Angelica.

— Frumoasa mea prietenă, replică tot în șoaptă bărbatul, cum puteam să stau o iarnă întreagă în oraș, departe de dumneavoastră? Domnul de Chambly-Montauban a fost foarte amabil și n-am să uit!

Domnul Bardagne vedea în venirea contesei acolo un semn de bun augur pentru urmarea relațiilor lor.

— De fapt, noi îl căutăm pe stăpânul casei, îi dărâmă ea cu o frază, toate speranțele.

— Nu mai stă aici, deși eu n-am ocupat decât un etaj și i-am lăsat restul casei. În Québec, ești peste tot la tine acasă.

— Angelica, nici nu știți cât o să fiu de bucuros că o să vă pot vedea în pragul casei în fiecare dimineață. Servitorii n-au terminat încă de aranjat lucrurile mele. Trebuie, pe urmă, să-l ajut pe secretar să-mi pună cărțile în bibliotecă. O să reveniți, nu-i așa, să mă vizitați după-amiază? Acum, că locuim atât de aproape...

Furios, domnul de Ville d'Avray o târî de acolo. Prefera să plătească amenda, decât să-l mai vadă pe de Bardagne făcându-i curte contesei.

În mijlocul tuturor acelor preocupări, gândul la prezența ducelui de Vivonne îi dispăru din minte. Fusese oare el? Poate că marchizul se înșelase...

Angelica mergea acum în fiecare zi la Poloneză. Dacă o auzeai pe aceasta, rămâneai ferm convins că Angelica fusese în centrul vieții ei în fiecare zi, în toți acei ani.

— Mă gândeam la tine în fiecare zi, Marchiză! afirma Janine, nu fără un pic de exagerare. Tot ce știu am învățat de la tine. De la tine și de la iezuit.

Contesa nu s-ar fi așteptat niciodată să fie pusă alături de părintele d'Orgeval, ca având aceleași merite în educația cuiva. Însă din ce auzea de la diferite persoane, trebuia să admită că iezuitul era într-adevăr iubit; de aici rezulta, de altfel, și puterea lui asupra celor simpli. În general, toți se bucurau că a dispărut și că era liniște în oraș. Dar erau sinceri neliniștiți în ceea ce privea soarta lui, pentru că se părea că nimeni nu știa ce i se întâmplase. Cum nimeni nu putea să creadă că dispăruse de bună voie, circulau cele mai năstrușnice zvonuri cu privire la soarta lui: unii ziceau că s-ar fi ridicat în cer când vasele lui Peyrac se apropiaseră și că s-ar fi ascuns după nori; alții povesteau că a fost luat de Sfântul Ilie în carul lui de foc; câțiva insinuau că ar fi fost ucis; că fusese răpus de vrăjitori și că umbra lui rătăcea pe lângă fluviu...

Oare Angelica chiar îl auzise pe părintele de Guérande șoptindu-i: "Din cauza dumneavoastră, o să moară"? Părintele, în orice caz, nu fusese o fantomă; într-una din zile, îl zări în catedrală alături, de ceilalți iezuiți.

Se întâlni cu doamna de Mercouville, care se plânse de Fetele Regelui.

— Sunt imposibile.

Contesa se sperie, temându-se să nu fi început să circule zvonurile despre odiseea lor de la Gouldsboro. Însă amabila doamnă le reproşa fetelor că erau insuportabil de pretenţioase.

— De-acum nu le plac soţii la care mă gândeam pentru ele; se strâmbă şi când le pun la treabă. Una dintre ele este mulatră; am crezut că o să-mi fie recunoscătoare dacă-i propun s-o ajute pe Perrine, doica negresă a fetiţei mele. Mi-a răspuns că fusese crescută de doamnele de la Saint-Maur nu ca să ajungă servitoare în Canada, ci ca să se mărite cu un ofiţer. Vă spun că nu cred să le ia cineva, aşa cum sunt. Singura demnă de interes dintre ele mi s-a părut a fi Delphine de Rosoy. Cu ea este altă problemă: nu vrea să se mărite.

Angelica îi făcu o vizită doamnei de Mercouville, a cărei casă era mereu plină de lume. Nici n-apucase să intre în vestibul, că micuţa Ermeline i se şi aruncă în braţe. Doica îi spuse că fetiţa încerca mereu să fugă spre casa contesei. Se vede că miracolul divin fusese în exces, căci, dacă până atunci toţi crezuseră că n-o să meargă niciodată, acum tot timpul trebuiau să alerge după ea.

După ce se jucă puţin cu fetiţa, Angelica le făcu morală Fetelor Regelui.

— Trebuie să primiţi slujbele care vi se oferă. Până când Marele Consiliu o să stabilească poziţia voastră, încercăm să vă facem fiecăreia o zestre şi un trusou, dar trebuie să arătaţi şi voi ce ştiţi, că sunteţi vesele şi bine crescute, dacă vreţi ca tinerii de pe aici să vă ceară în căsătorie. De Crăciun, mulţi tineri burlaci or să vină în oraş, să asculte slujba. O să dăm cu această ocazie un bal, în saloanele castelului Saint-Louis. O să veniţi şi voi şi o să vedeţi pe cine întâlniţi acolo...

Orfanele căscară ochii uimite. Ele nu cunoscuseră decât zidurile orfelinatelor şi ale mănăstirilor, unde le închideau, sub supravegherea unor călugăriţe devotate, dar austere, de când aveau şapte ani. Nu le venea să creadă ce auziseră.

— La bal?... În palatul guvernatorului? Şi noi, doamnă?

— Da, şi voi. Aici suntem în Canada şi lumea se uită mai mult la persoană, decât la rang. Voi aţi avut curajul să treceţi mările ca să locuiţi aici; asta este în avantajul vostru... Eu am să

am grijă să fiţi bine îmbrăcate şi pieptănate, cu bijuteriile asortate; voi trebuie să vă amintiţi tot ce v-au învăţat doamnele care v-au crescut. Şi dacă o să fiţi drăguţe, modeste şi amabile, toţi or să vă îndrăgească.

Délphine de Rosoy ceru o discuţie între patru ochi cu contesa.

— Dacă aş fi ştiut că n-o să mă păstraţi în serviciul dumneavoastră, doamnă, v-aş fi rugat să mă lăsaţi în Acadia. Îmi pare foarte rău că n-am rămas la Gouldsboro, cum au făcut unele dintre noi, care se logodiseră şi care s-au ascuns în momentul plecării doamnei de Maudribourg. Domnul Paturel le asigurase că o să aibă grijă de ele. Golful Francez pare într-adevăr, un loc îngrozitor, cu toţi ereticii şi piraţii care forfotesc acolo, dar nu este chiar aşa. Oamenii au fost primitori şi respectuoşi. Vă implor, doamnă, să mă luaţi înapoi cu dumneavoastră, când o să vă întoarceţi la Gouldsboro.

— Nu ştiu când se va întâmpla asta, protestă Angelica. Fluviul o să fie cuprins în curând de gheţuri şi nu ştiu când o să plecăm... în orice caz nu înainte de primăvară... Ai timp să-ţi schimbi părerea până atunci...

“Cine ştie dacă o să ne mai întoarcem vreodată la Gouldsboro? Cine ştie unde o să mergem la primăvară?” se gândi Angelica.

Se făcuse deja noapte când părăsi casa doamnei de Mercouville. Începuse să ningă, cu fulgi mici si rari care nu se hotărau să ajungă jos şi dansau nebuneşte în aer. Angelica se simţea ameninţată, ca de fiecare dată când îşi aducea aminte de întâmplările ultimei veri: “eram trei copii blestemaţi: eu, Zalil şi el...”, îi spusese Ambroisine despre ea şi părintele d’Orgeval. Nu putea cu nici un chip să scape de imaginea lor.

Luminile lumânărilor străluceau în spatele vitraliilor de la capela ursulinelor şi, uneori, se auzeau până la ea frânturi de cântece, de voci feminine. Călugăriţele se rugau pentru iertarea păcatelor celui ce furase pâinea sfinţită.

Însă, foarte repede, se linişti. Bătăile clopotelor, ce pluteau pe deasupra oraşului, îi răspândeau gândurile negre şi îi aduceau în minte lucruri concrete: viaţa de zi cu zi, salvarea sufletului, rugăciunile, slujba, lumea mondenă, apropierea iernii, proviziile din pivniţe şi iar rugăciunile, slujbele...

Când veni duminica şi când văzu că după slujbă, patru copii din cor, în sutane, duceau un platou cu prăjituri şi că ei i

se oferi prima bucată, Angelica uită că nu trecuseră decât opt zile de când ascultase pentru prima oară slujba în acea catedrală.

Uită timpul, ziua, ora, uită că în oraş se afla un fost amant al ei, care putea să-i tulbure liniştea, că era posibil ca o călugăriţă să recunoască în persoana ei pe diavol şi că un preot fanatic aruncase anatema asupra ei. Uită trecutul, prezentul şi gândurile de viitor. Mirosul prăjiturii, amestecat cu cel de tămâie, o transportase în copilărie, în micuţa biserică din Monteloup, unde împărţirea pâinii sfinţite era momentul cel mai aşteptat din slujbă. Şi în timp ce mesteca încet porţia ei de prăjitură, la fel ca în copilărie, se gândea că regăseşte în Québec Franţa şi Poitou, provincia ei dragă, Monteloup, vechiul castel cu pod mobil...

31

"A trecut o săptămână de când străinii de pe "Gouldsboro" au sosit în Québec, scria domnişoara d'Hourredanne, sprijinită pe pernele ei de dantelă şi ridicând din când în când privirea spre casa de peste drum. Pot să-ţi spun fără teama că mă înşel: au întors pe dos tot oraşul, deşi nu aşa cum se temeau toţi. Ştiu asta, deşi nimeni nu-mi povesteşte ce se întâmplă afară. Prietenii m-au cam părăsit; stau toată ziua în jurul doamnei şi domnului de Peyrac, noii lor favoriţi.

Nu l-am văzut decât o dată pe intendentul Carlon, de când s-a întors. A venit la mine după o întrunire a Consiliului, foarte vesel, să-mi spună că o să aducă războaie de ţesut... După cum îl ştiu, nu-i trebuie mai mult ca să fie fericit... Însă, ştiind şi cât ţin la el, o să înţelegi cât de mult sufăr pentru că mă ocoleşte.

În schimb, faptul că sunt vecină cu frumoasa doamnă, pe care unii o numesc vrăjitoare, îmi aduce în casă oameni de prezenţa cărora m-aş lipsi bucuroasă şi care vor, de fapt, să-şi satisfacă curiozitatea, pândind de la fereastra mea – grozav post de observaţie, trebuie să recunosc. Toţi zic că vin la mine din prietenie; însă eu nu-mi fac de fel iluzii.

Am primit, printre alţii şi vizita doamnei de Champvert... pe care, în mod normal, n-o văd decât o dată pe an, când nu mai are cu cine juca şi vine la mine pentru un 31, joc la care mă pricep destul de bine. Doamna era însoţită de câţiva domni,

care mi-au displăcut imediat. Este vorba de domnii de La Ferté, Bessart, de Saint-Edmé şi d'Argenteuil. După felul cum s-au aşezat, cu faţa spre fereastră, am înţeles imediat că veniseră să-i pândească pe vecinii mei. N-au întârziat să-mi ceară tot felul de amănunte despre frumoasa doamnă de Peyrac... Au aerul unor hoţi... Bessart are banii; este un fost bancher, care probabil a furat mult prea mulţi oameni şi de aceea a şi fost exilat.

Cel mai tânăr se numeşte Martin d' Argenteuil. Cred că este mezinul familiei; aici îi serveşte de însoţitor domnului de La Ferté, un personaj de rang înalt. D'Argenteuil ăsta arată destul de bine, dar are o privire alunecoasă. Purta nişte mănuşi roşii, pe care i le dăduse domnul de La Melloise şi-şi închidea şi deschidea mereu pumnii, ca şi cum ar fi vrut sâ gâtuie pe cineva. Mi s-a dat de înţeles că a fost maestrul de joc al regelui – el se plânge că, de câţiva ani, regele a renunţat la jocul cu mingea şi preferă vânătoarea. Şi el vorbeşte de vrăjitorie. A întâlnit-o si a iubit-o pe acea Brinvilliers, otrăvitoarea, care a fost decapitată la Paris, nu cu mult timp în urmă. O plânge şi povesteşte tuturor că era o sfântă. În locul lui, nu m-aş lăuda cu asemenea cunoştinţe. Probabil ăsta este motivul pentru care a părăsit Franţa.

Ca să-ţi mărturisesc tot, cred că unul sau altul dintre aceşti domni, sau poate toţi patru, au fost atinşi de acel rău napolitan, datorat dragostei fizice, pe care armatele lui Carol VIII l-au adus în Franţa, luându-l de la italience, care, la rândul lor, au fost infestate prin contactul mult prea apropiat cu spaniolii care veneau din America. Este o boală teribilă, care "le scade virilitatea bărbaţilor, iar femeilor le roade, ca lepra ce au ele mai intim, mai preţios, mai fermecător şi mai râvnit de bărbaţi. Cât au stat la mine, nu m-am putut gândi decât la asta, văzându-i cum se lăfăie în fotoliile mele cu feţe de mătase brodată.

Domnul de Saint-Edmé şi domnul d'Argenteuil m-au întrebat dacă eu cred că doamna de Peyrac este vrăjitoare, aşa cum se zvoneşte. În acel moment am văzut-o trecând pe stradă, însoţită de domnul de Bardagne, trimisul regelui, care se învârte mereu pe lângă fustele ei. Toţi au tăcut, iar domnul de La Ferté s-a aplecat mult în faţă, ca s-o vadă mai bine. Am văzut că-i sclipeau ochii – nişte ochi extraordinar de albaştri, care, cu toată frumuseţea lor, nu-mi plac..."

A doua săptămână începu rău. S-ar fi putut crede totuşi că avea să înceapă bine, pentru că, deschizând uşa casei luni de dimineaţă, Angelica se găsi faţă în faţă cu un bărbat tânăr, elegant, căruia primele raze de soare îi dădeau aerul unei apariţii arhanghelice. Înşelată de acea aură strălucitoare, contesei îi trebuiră câteva secunde până să-l recunoască pe procurorul Marelui Consiliu, Noël Tardieu de La Vaudiere. Cum ea surâdea şi-l poftea să intre în casă, întrebându-l ce mai face tânăra şi fermecătoarea lui soţie, procurorul îi comunică fără întârziere că nu era o vizită de curtoazie; primise o plângere, în legătură cu un englez din suita domnului de'Peyrac.

Acel englez fusese văzut de numeroşi locuitori ai oraşului, aparţinând religiei protestante, plimbându-se prin oraş, cu o pălărie neagră, înaltă, cu o cataramă de oţel, semn distinctiv de altfel, al protestanţilor, al acelor nemernici de englezi care împinseseră atât de departe ticăloşia lor, încât îl decapitaseră pe regele lor legitim. Fără ruşine şi fără să se gândească la spaima populaţiei, la vederea hainelor lui, care semănau cu cele ale lui Calvin, coborâse până în port, ca la el acasă, urcând şi la bordul vasului care tocmai fusese remorcat până la unul din bazinele părăsite din port.

Angelica începu să-i explice că, deşi era unul din prietenii lor, nu făcea parte din suită şi că niciodată nu se gândiseră să-l aducă în Québec. Îi povesti istoria lui Elie Kempton, negustor ambulant din Connecticut, pe care treburile sale îl purtaseră până în golful Saint-Laurent, unde barca lui fusese scufundată de "Saint-Jean-Baptiste, care, după cum ştia foarte bine domnul procuror, avea un echipaj de ticăloşi; scopul lor fusese, fără îndoială, să fure marfa negustorului.

— Dar ce făcea englezul într-un golf, care aparţine Noii-Franţe? Acolo au voie să navigheze sau să pescuiască numai normanzi, bretoni şi basci. Orice vas englezesc trebuie scufundat pe loc. Negustorul dumneavoastră din Connecticut a avut noroc!

În sfârşit, trase Tardieu concluzia, se temea ca nu cumva protestantul să fie protejat oficial de domnul conte, pentru că atunci când traversase oraşul, fusese însoţit de câţiva mateloţi

de pe “Gouldsboro”, uşor de recunoscut după uniformele lor. Şi, la urma urmei, ce căuta în port?

— Ducea nişte provizii şi nişte fân ursului său, care s-a adăpostit pentru iarnă în cala vasului avariat.

— Un urs?

Domnul procuror îşi strânse dezaprobator frumoasele lui buze, care păreau mult mai potrivite să primească şi să dea sărutări, decât să ia un aer supărat. Un urs? Povestea asta nu-i plăcea deloc. Totuşi, Angelica reuşi să-l convingă să-l lase pe englez în libertate, spunându-i că este un om complet inofensiv şi că fusese victima căpitanului Felon, aflat în închisoare în acel moment pentru faptele sale. Englezul primi chiar voie să-şi practice meseria, cu condiţia să facă şi să vândă numai încălţăminte de lux, care nu se prea găsea în Canada.

— Va trebui să-şi plătească autorizaţia.

— O s-o plătească.

— Şi să rămână numai în Oraşul de Sus, să nu se plimbe peste tot, mai ales cu pălăria aceea îngrozitoare pe cap.

— N-o să se plimbe!

Angelica era gata să-i mulţumească, dar el o opri.

— Un moment, vă rog! Este o ordonanţă specială în legătură cu prizonierii englezi din Noua-Franţă. Am să v-o citesc, ca să ştiţi bine la ce vă angajaţi.

Venise însoţit de un toboşar şi de crainicul oraşului, a cărui suliţă de fier, semnul lui distinctiv, avea coada împodobită cu panglici în culorile oraşului şi care purta în geanta de pe piept toate proclamaţiile şi decretele recente.

În acel moment, sosi în faţa casei şi Nicaise Heurtebise, nebărbierit, ducând greu pe umeri un butoi uriaş – din cele pe care le porecliseră “butoi d'Orléans, cu 204 măsuri”. În faţa uşii, răsturnă butoiul, gol, din fericire, şi crainicul se căţăra pe el atrăgând astfel atenţia indienilor din sătucul din apropiere şi celor câtorva vecini care se sculaseră devreme. După ce-şi desfăcu hârtiile şi după ce toboşarul bătu o dată în tobă, funcţionarul începu să citească cu frumoasa lui voce de bas: “Deoarece, prin regulamentul nostru din 26 martie 1673, am stabilit că prizonierii englezi nu au voie să se adune în vreun loc din oraş, aducem aminte locuitorilor oraşului că trebuie să respecte următoarele...”

— Ce înseamnă “să se adune”? Câte persoane, adică? îl întrebă Angelica pe procuror.

— Două, trei persoane cel mult.

— Măcar sunt atâţia englezi în tot oraşul? În afară de englezul nostru, bineînţeles!

— Sunt, afirmă Tardieu, dacă n-ar trebui să ne gândim decât la servitoarea domnişoarei d'Hourredanne, continuă el, întorcându-se spre casa bătrânei doamne, numita Jessy, o încăpăţânată care refuză să se convertească şi pe care, din milă, n-o trimitem ca sclavă la indienii Abénakis, care au capturat-o...

Angelica începea să înţeleagă ce-i spusese Poloneza despre drăgălaşul procuror; se ţinea ca boala de omul sănătos! Numai numele – Noël – era plăcut în toată persoana lui.

— ... Şi o să mai fie şi cei doi englezi, prizonieri ai huronilor, pe care doamna de Mercouville o să-i cheme în fiecare zi, ca să afle de la ei secretul vopsirii firelor da lână şi de in... Deasemeni, vă angajaţi să...

— Bine, bine, am înţeles, i-o tăie Angelica.

Dar zelosul procuror nu terminase încă. Se dădu câţiva paşi în spate şi se uită cu un ochi critic la acoperişul casei marchizului. Spaima lui cea mare erau incendiile, care puteau să distrugă, în numai câteva minute, în plină iarnă, o mare parte din oraş, mai ales în Oraşul de Jos, unde casele erau din lemn şi erau foarte înghesuite unele în altele. Procurorul dăduse nişte ordine draconice în această privinţă, dar nu-l putea ţine nimeni de rău: avea dreptate.

— Nu sunt "coupe-feu" – paravane – observă el satisfăcut.

Era vorba de nişte paravane, care trebuiau să despartă acoperişurile caselor şi care, în caz de incendiu, întârziau răspândirea focului.

— Dar casa nu este lipită de nici o altă casă. Vedeţi şi dumneavoastră că este chiar izolată de celelalte!

— N-are importanţă, legea este aceeaşi pentru toţi. Ordinele trebuie respectate şi orice casă trebuie să aibă "coupe-feu". Domnul de Ville d'Avray o să fie amendat cu cinci livre.

Îl avertiză pe crainic şi toată trupa lui să se ducă pe la răspântii, ca să le citească tuturor ordinele despre englezi şi cele referitoare la incendii. Păcat, într-adevăr! Tardieu era tare frumuşel, mai ales aşa cum era scăldat în razele soarelui de dimineaţă şi se arăta atât de nesuferit! Contesa simţea o poftă nebună să-l ciupească de nas şi să-i zică: "Eşti un mitocan, domnule!". Asta ca să-l facă, să înţeleagă că, oricât de importante

ar fi atribuțiile lui, un tânăr simpatic și bine crescut trebuie să trateze doamnele cu politețe și chiar cu indulgență. Dar, din păcate, procurorul părea să fi uitat regulile jocului, în caz că vreodată le știuse. Te punea în situația să te întrebi: era oare prost sau rău? Pretențios era cu siguranță. O ținea degeaba în picioare, în pragul ușii, fără un cuvânt de scuză măcar. Honorine și Chérubin apăruseră și ei lângă contesă, ridicând spre Tardieu fețele lor nemulțumite. Angelica se aștepta, cu groază, din moment în moment, s-o vadă pe Honorine dispărând în casă, ca să se întoarcă cu vreun băț în mână strigând: "Îl omor"!

— Lăsați-l pe domnul de Ville d'Avray în pace, îl rugă ea pe procuror. A avut amabilitatea să-mi pună la dispoziție casa lui și n-aș vrea să-l deranjez pentru toate fleacurile. Unde trebuie să plătesc amenda?

— Plătiți dumneavoastră pentru "coupe-feu"?

— Da. Dumneavoastră vă plătesc?

— Nu. Domnului Carbonnel. Trebuie să vă treacă în registru.

— Și unde este?

— La grefa tribunalului Marelui Consiliu.

— Mă duc chiar acum... Dar să știți, domnule procuror, că vă faceți vinovat de pierderea posibilității de salvare a sufletului meu!

— Ce... ce vreți să spuneți? se bâlbâi, zăpăcit în sfârșit, procurorul.

— M-ați făcut să pierd slujba de dimineață.

— Doamnă, vă putem ajuta cu ceva? o întrebară domnii de Bardagne și de Chambly-Montauban, venind dinspre casa lor, unde chefuiseră până târziu în noapte.

— Nu, nu... Duceți-vă la slujbă, să vi se ierte păcatele... Eu mă duc la grefă să plătesc cinci livre amendă, ca să-i fac și domnului procuror o bucurie pe ziua de azi.

Și începu să coboare grăbită strada, cu Honorine de mână. Fetița "nu voise să rămână acasă". Pe urmele ei nu era decât Piksarett cu blana lui neagră de urs în spate. Uneori se țineau după ea și indienii din satul apropiat, împreună cu câinii lor, care se zbârleau când vedeau dogul domnului de Chambly-Montauban.

Clădirea unde era grefa regală se afla în spatele catedralei, la jumătatea drumului între catedrală și Piața Armelor. Ferestrele birourilor, orientate spre fluviu, erau chiar deasupra așezării

huronilor din inima Québec-ului. Se adunaseră acolo cu zece-doisprezece ani înainte, când ultimii supravieţuitori ai acelui trib, fugind de irochezi, se adăpostiseră sub aripa protectoare a lui Onontio – nume generic pentru toţi guvernatorii Noii-Franţe. Se aşezaseră la umbra zidurilor episcopiei, catedralei şi castelului Saint-Louis. Apăraţi de rugăciunile unora şi de tunurile celorlalţi nu voiau să mai plece de acolo. Era singurul loc unde se simţeau apăraţi de irochezi.

Prezenţa wigwam-urilor lor din scoarţă de copac sub ferestrele grefei regale aducea în birouri un persistent miros de grăsime de urs şi de porumb fiert, care se amesteca, de zece ani, cu mirosul de cerneală şi hârtie şi rezulta ceva ciudat pe care puţini îl puteau suporta. În afara acestui aspect insolit, nimic nu amintea, când intrai pe sub coloane în camerele mici şi pline cu rafturi, că erai în Canada. Totul fusese reconstituit ca să amintească cât mai fidel cu putinţă de birourile sinistre grupate în jurul Palatului de Justiţie, pe malul Senei.

Nicolas Carbonnel era acel grefier care stătuse în spatele procurorului, la întrunirea Marelui Consiliu. Era atât de mândru de sarcina lui, încât îl ajuta pe Noël Tardieu cu sârguinţă şi pricepere; îşi dăduse imediat seama prin ce mijloace putea intra în graţia şefului: încasa amenzile, impozitele, taxele aplicate cetăţenilor recalcitranţi, umplea deci indirect buzunarele statului, dar în acelaşi timp păstra cea mai riguroasă disciplină cu putinţă. Era un om foarte ordonat: avea expuse în biroul său, la vedere, toate măsurile şi greutăţile în uz.

Având o funcţie deosebită, grefierul avea şi nişte manii ciudate: purta o calotă, deşi nu era cărunt, se îmbrăca numai în negru sau gri, dar afirma cu se simte excelent în acele haine, umbla puţin cocoşat, copleşit parcă de importanţa slujbei lui deşi nu era cazul şi se arăta când surd, când extrem de atent la cele ce i se spuneau. Gesturile lui erau încete şi părea distrat, la o primă vedere; dar se dovedea de o vivacitate surprinzătoare când trebuia să întocmească un proces verbal sau să decidă o percheziţie.

— Plătiţi, deci? se informă el, începând să ascută o pană de scris, deşi mai avea zece gata pregătite. Zece bastonaşe de ceară roşie, pentru peceţi, erau aliniate lângă călimară; cu toate astea, mai pusese nişte ceară la topit.

— Da, răspunse Angelica, ducând mâna la pungă. Însă, după ce examină situaţia, grefierul îi spuse că nu se putea.

Ea trebuia să plătească doar două livre jumătate, iar domnul marchiz, în calitate de proprietar, avea să plătească restul şi să promită că o să construiască paravanele.

Angelica ajunse în Piața Catedralei chiar când se termina slujba. Ville d'Avray aflase de amendă şi bineînțeles, era furios foc.

— N-am de gând să plătesc nimic şi n-am să construiesc nimic. Haideți să mergea la Basile; numai el poate să ne dea o soluție.

Văzând însă că toți se pregăteau să plece înspre Oraşul de Jos, micuța Honorine începu să plângă şi să se agațe de mama ei.

— M-am săturat... nici n-apuc să te văd, strigă ea. Eşti mereu plecată... Nu-ți mai pasă de mine, nici de Chérubin... Te interesează numai bebeluşul mâncăcios... Vreau să mă întorc la Wapassou...

Aceste reproşuri, formate de mult timp în mintea fetiței, explodaseră în sfârşit, sub impulsul decepției. Honorine vedea cum, pe măsură ce trecea dimineața, să se îndepărtează, momentul să facă clătite, după cum i se promisese. Era şi foarte nemulțumită pentru că, uitându-se înspre casa familiei Mercouville, ştia că n-o să treacă mult timp şi avea să apară micuța Ermeline, drăcuşor neruşinat, care voia mereu să stea la Angelica în brațe şi să mănânce din dulciurile pregătite pentru ea, pentru Honorine. Şi iată că Ermeline apărea, într-adevăr, alergând, de-abia atingând pământul în fugă, râzând veselă.

Era prea mult! Honorire începu să urle, cu ochii închişi şi cu obrajii plini de lacrimi. De data aceasta, fetița se hotărâse să domine oraşul, cum făcuse şi mama ei în ziua sosirii, dar cu mijloacele ei proprii. Strigătele ei îi reduseră pe toți la tăcere.

— Nici nu te mai văd, repetă fetița, plângând şi începu să enumere toate reproşurile pe care le avea de făcut mamei ei. Urci! Cobori! Alergi prin toate casele şi eu rămân în casă, doar cu Chérubin... Vreau să mă întorc la Wapassou!... Vreau să-i văd pe Barthélémy şi pe Thomas! De ce n-au venit cu noi?

— Ştii bine că nu-i puteam aduce aici, scumpa mea. Ei sunt protestanți.

— Vreau să mă duc la protestanți! strigă atunci Honorine.

O asemenea dorință, exprimată, mai bine zis urlată în mijlocul unui oraş catolic, era cel puțin inoportună. Angelica intră repede cu fetița în casă, încuie uşa în urma lor şi, în sfârşit, scoase tigaia de clătite, o unse şi o puse pe foc.

Ca să-şi înveselească fiica, Angelica o duse până în pod, pe o scăriță îngustă. Prin lucarne se vedea până departe. Mama şi fata, cu fețele biciuite de vânt, se uitau pe gemuleț afară, pe deasupra zidurilor şi palisadelor. Curtea ursulinelor oferea locul cel mai interesant de observat. În ciuda zidurilor groase care îi conjurau mănăstirea, se putea observa viața liniştită – numai muncă şi rugăciuni – a celor din interior. Elevele călugărițelor, fiicele locuitorilor date aici în pension, se jucau în grădină.

Angelica constatase şi cu alte prilejuri că principala distracție a fetelor părea să fie dansul. Dansuri țărăneşti, în cea mai mare parte, specifice provinciilor de unde erau părinții lor. Fetele se țineau de brațe şi se învârteau în cerc, într-un sens, pe urmă în sens opus. Se aşezau apoi pe două rânduri, față în față, înaintau un pas, băteau din palme, făceau o reverență... Glasurile lor subțirele se auzeau cu claritate:

Pe podul din Nantes,
Marion dansează.,
Pe podul din Nantes
Marion va dansa.

Păstori, intrați în dans
Marion dansează,
Săriți, dansați şi sărutați
Pe cine vreți.

Printre fete erau şi câteva indiene, îmbrăcate cu veşmintele specifice lor: tunică din piele, cu franjuri, mocasini şi o pană înfiptă în panglica brodată cu perle care le lega părul. Păreau vesele, țipau şi dansau la fel ca şi celelalte.

Într-un alt colț al curții se vedea de acum nelipsitul grup de căsuțe din scoarță de copac, strânse în jurul unui foc – sătuc al indienilor trăind sub îndrumarea ursulinelor. Într-o asemenea aşezare, era întotdeauna câte o bătrână care supraveghea, cât era ziua de lungă, un ceaun de pe foc: punea câte o bucată de slănină, un pumn de boabe de porumb, puțină apă... Ca un stol de vrăbiuțe, fetele se strângeau uneori în jurul bătrânei şi ascultau câte o poveste, în timp ce pescuiau câte o bucată de sagamité din ceaun. Plecau pe urmă în fuga, se alergau una pe alta se cățărau în copaci – nişte copaci mici, cu trunchiul şi crengile strâmbe, care creşteau greu în acea climă. Fetițele, în fuste colorate, apăreau printre ramurile desfrunzite...

— Vezi cum se joacă? o întrebă Angelica pe Honorine. N-ai vrea şi tu să te joci odată cu ele?

Honorine se uită cu atenție, dar răspunse scurt: “Nu”.

"Ar trebui totuşi să înveţe să citească" se gândi contesa. Ştia însă că n-ar avea niciodată inima s-o lase pe fiica ei într-o mănăstire, fără ca şi fetiţa să vrea acelaşi lucru. Honorine fusese întotdeauna singură – doar cu mama ei. Nu avea prea mare încredere în "societate", ca şi cum ar fi simţit că "societatea" o respinsese încă de când se născuse. În ziua când avea să se joace şi ea, nestingherită, alături de alţi copii din oraş, o să fie o adevărată sărbătoare. Pentru moment, Honorine zisese "nu". Oare băieţii de la Seminar se jucau, tot aşa cum făceau fetiţele de la ursuline? îşi întrebă ea mama. Emmanuel îi spusese contesei că băieţii jucau mai ales un joc indian, cu o minge şi mai multe beţe. Imediat ce-i scăpau din ochi, apăreau mingea şi beţele. În rest, se băteau cu bulgări de zăpadă, ca şi alţi copii de vârsta lor. Erau gălăgioşi şi abatele, care altădată aparţinuse misiunii domnului Vincent de Paul, găsea că sunt mai instabili, dar mai isteţi decât băieţii de aceeaşi vârstă şi condiţie din Franţa. Şi lor le plăcea să danseze, dar tot dansuri păgâne, după părerea educatorilor lor, pe care le învăţau de la micuţii indieni; le interziseră, până la urmă, pentru că le trezeau micuţilor sălbatici dorul după triburile lor şi atunci fugeau de la Seminar şi încercau să ajungă, prin pădure, până la familiile lor.

Pentru a fi mai liniştită, Angelica vru să afle dacă ce îi spusese marchizul era adevărat. Văzându-l pe majordomul Tissot, îl întrebă pe neaşteptate:

— Dumneavoastră, care aţi servit la Curte, l-aţi recunoscut pe cel care se ascunde în oraş sub numele de duce de la Ferté?

Tissot se uită discret în jur şi apoi dădu afirmativ din cap.

— Mi se pare de necrezut! comentă ea. Ce motive putea avea oare un bărbat atât de sus plasat – graţie surorii lui, ce-i drept – să se ascundă, să fugă chiar din ţară?

— Motivele pe care un senior de la Curte ar vrea să dispară, un timp, nu lipsesc niciodată. Pedepsele nu mai sunt aşa de blânde ca odinioară, pentru anumite crime. Justiţia a primit puteri sporite şi poate cerceta totul.

Îşi coborî vocea şi continuă:

— ... Maiestatea Sa a fost foarte bolnavă anul trecut; atât de bolnavă, încât toţi credeau că n-o să mai scape. Medicii, deşi nu ştiau nimic, au sfârşit prin a vorbi de otrăvire. Ni s-au pus multe întrebări nouă, celor de la bucătărie. Pentru noi, totul a fost foarte clar. Doamna de Montespan i-a dat regelui o doză

cam prea mare de prafuri, ca să-i sporească... iubirea pentru ea. Cum ducele de La Ferté a ajutat-o, când a văzut că laţul se strânge în jurul lui şi că încep să fie întrebaţi şi servitorii lui... era mai bine să se sustragă curiozităţii răuvoitoare a celor însărcinaţi cu ancheta, ca să spunem aşa... cel puţin pentru un timp. Dacă regele ar fi murit, ar fi fost crimă de lese-majesté.

— De aceea aţi părăsit şi dumneavoastră regatul, nu?

— Unul care se ocupă de masa regelui ştie, chiar fără să vrea, prea multe lucruri. Este primul ameninţat şi de unii şi de alţii – unii vor să-l reducă la tăcere, alţii vor să-l facă să vorbească.

— Nu vă temeţi că aţi şi fost deja recunoscut? Se poate ca ducele să se sperie şi să vrea să vă ucidă... Aveţi ghinion...

— Nu mai mult decât dumneavoastră. Nici dumneavoastră nu v-aşteptaţi să-l întâlniţi aici: este doar întâmplarea. Orice s-ar spune, pământul este mic. Întâlneşti aceleaşi feluri de oameni, în aceleaşi locuri. Sunt în serviciul domnului de Peyrac; am să încerc, pe cât posibil, să stau mai mult la Montigny – este un loc ceva mai retras. Dacă sunt atent, poate am norocul să nu mă întâlnesc niciodată cu el...

— Sper, pentru dumneavoastră. Jocul o să fie însă foarte strâns. Suntem toţi blocaţi într-un oraş mic, pentru mult timp, un oraş în care fiecare ştie totul despre ceilalţi şi de unde nu poţi scăpa.

— Credeţi, doamnă, că “jocul” de la Versailles este mai puţin strâns sau mai puţin periculos? Secretul este să nu te gândeşti la asta; şi dacă vrei s-o faci, s-o faci într-un moment potrivit. În rest, cu puţină inconştienţă şi cu multă filozofie, trecem prin toate. Pot să pariez că ştiţi asta la fel de bine ca şi mine...

33

Plecau gâştele sălbatice. Era semnul că iarna o să înceapă foarte curând. Cât timp mai fuseseră la Cap Tourmente – cam două sute de mii de păsări – fusese toamnă. În acel an, toamna chiar se prelungise puţin. Timp de aproape două luni, după ce veniseră din Arctica, unde îşi scoseseră vara puii, gâştele

sălbatice, mari, albe, ocupaseră mlaştinile din extremitatea coastei Beaupré, unde găseau – numai acolo – o anumita rădăcină cu care se hrăneau. Toată toamna, falezele răsunaseră de gâgâiturile.

Şi chiar când oamenii începuseră să creadă că timpul frumos avea să ţină mereu, brusc, gâştele plecau. Le priveau trecând pe deasupra oraşului, cu marile lor aripi desfăcute şi strigătele ascuţite ale păsărilor traduceau, pentru cei de pe pământ, curajul şi hotărârea care avea să le ducă, fără oprire, până în Sud, în Carolina. Toţi simţeau că păsările îi abandonează pe oameni furtunilor, pe fluviu gheţurilor, iar pământul rămânea zăpezilor. Mulţi se întristaseră:

— Pleacă! Priviţi-le cum pleacă!

Ştiau, însă că atunci când stolurile or să revină, toţi or să strige bucuroşi:

— S-au întors!

Pentru că întoarcerea lor însemna sosirea primăverii.

Voind să-i vorbească lui Joffrey despre Elie Kempton şi împinsă şi de curiozitate, Angelica îşi învinsese repulsia pe care i-o inspira casa pregătită pentru Ambroisine şi se dusese până la Montigny. Îşi găsise soţul în curtea de la intrare, unde fuseseră adunaţi caii, căruţele şi săniile. Contesa aruncă o privire celor opt ferestre ale etajului al doilea, care, împreună cu camerele de la parter şi cu podul, indicau o casă destul de mare. Acolo era postul de comandă al contelui. În saloanele de la parter îşi instalase cartierul general – nu era uşor lucru să pregăteşti cinci vase pentru iernat.

Fusese adusă o mare parte din mobilierul de pe "Gouldsboro", ca şi nişte arme. În toată casa domnea o activitate care amintea mai mult de o cazarmă, decât de casa stăpânului.

— Nu, îi spuse Joffrey, care urmărise privirea contesei, umbra Ei nu mai bântuie...

— Ce faci aici toată ziua?, îl întrebă ea, dându-şi seama că nu se gândise niciodată la ce avea el de făcut.

— Ca şi tine, scumpa mea, fac vizite prietenilor.

— Aliatului tău secret?

— Şi de ce nu?

Îl privi perplexă. Şi brusc, îi veni o idee, pe care nu şi-o putu explica, dar care putea să-i dezvăluie numele acelui "aliat secret". I se păru că ştia cine este acesta, că-l întâlnise deja şi că-l recunoscuse. Dar intuiţia ei fusese neclară; iar Joffrey tăcea.

— N-ai încredere în mine, îi reproşa ea.

— O să-ţi spun într-o zi. Până atunci, nu fi geloasă, replică soţul ei, izbucnind în râs.

O luă de braţ şi porniră pe o alee, printr-o pădurice de brazi negri, care era o insulă de verdeaţă în inima oraşului de Sus. Acele pâlcuri de copaci despărţiseră, la începuturile oraşului, diversele cartiere între ele. Acum mărgineau ultimele case din oraş. Québec-ul nu era înconjurat de întărituri şi nimic nu arăta precis limita dintre aşezările omeneşti şi natura sălbatică.

Traversară păduricea cum s-ar fi plimbat printr-un parc. Cărările, bătătorite de paşii celor ce mai trecuseră pe acolo, ofereau îndrăgostiţilor unul din puţinele locuri unde se puteau săruta, la adăpost de privirile părinţilor şi ale preoţilor. În timp ce mergeau, Joffrey încerca s-o încurajeze: îi explica încet că, fără îndoială, uitase cum este viaţa într-un oraş – trebuie să faci o mulţime de lucruri mărunte...

— Dar, de fapt, n-am locuit niciodată cu adevărat într-un oraş, remarcă Angelica. Întotdeauna am rătăcit. Este prima oară, Joffrey, când locuim într-un oraş, împreună.

Se mai uită o dată la el, parcă nevenindu-i să creadă că acest lucru li se întâmplase cu adevărat. Ajunseseră în Grande Allée, de-a lungul căreia se mai întindeau câteva case; după ce trecură şi de acestea, se treziră pe câmpia de la Abraham. Terenurile neîmpădurite erau rare în Canada, de aceea, nici nu plantaseră nimic pe acele spaţii; acolo făceau soldaţii exerciţii şi erau scoase turmele la păscut. Câteva case izolate se zăreau, pe ici, pe colo. Într-una dintre ele fusese instalat iniţial domnul de Bardagne – şi Angelica începea să înţeleagă de ce acesta se simţise oarecum dat la o parte şi de ce preferase să se mute la domnul de Chambly-Montauban, într-o casă aflată la doi paşi de cea în care locuia ea.

După ce văzuse câtă animaţie era la Montigny, Angelica se felicită că fusese de acord să se despartă cele două "posturi de comandă". Nu s-ar fi simţit niciodată la ea acasă în acea clădire impozantă, care trebuia să-i adăpostească pe membrii echipajelor celor cinci vase, pentru că aceştia nu puteau rămâne pe vas toată iarna. N-ar fi putut să se pregătească aşa cum trebuia pentru a înfrunta viaţa din oraş, sau pentru a se întâlni cu maica Madeleine; săptămâna de penitenţă a călugăriţelor avea să se sfârşească peste puţin timp.

Angelica şi Joffrey stăteau la o margine a câmpiei, care domina faleza abruptă. La picioarele lor, apele plumburii ale fluviului îşi urmau drumul către Trois-Rivieres şi Montréal. Gâştele sălbatice treceau pe deasupra lor, multe, din ce în ce mai multe, umplând cerul cu ţipetele lor ascuţite.

Tot înspre sud îşi întinse şi Joffrey braţul.

— La o jumătate de leghe de aici, înspre sud, este locul de vărsare în fluviu al râului La Chaudiere. Urcând spre izvoarele acestui râu, se poate ajunge la lacul Migantic şi apoi la fluviul Kennébec. Mulţi canadieni o iau pe aici ca să ajungă în Noua-Anglie.

— Tot pe aici se poate ajunge la Katarunk şi Wapassou... Contele încuviinţă, apoi o luă de talie şi se apropiară şi mai mult de marginea falezei.

— De aici dominăm Cap Rouge. La baza lui este o fostă misiune iezuită, Sillery, abandonată acum câţiva ani, după ce a fost devastată de irochezi. Am pus s-o restaureze şi am să instalez acolo o parte din oameni, în trei vase.

Voia adică să-i spună că instala un post de supraveghere la Sillery, pentru că misiunea era chiar vis-á-vis de gura râului La Chaudiere, singurul drum spre sud care putea fi practicat şi iarna – drumul spre posesiunile lor de la Wapassou şi Gouldsboro? Drumul era periculos, dar era singurul care putea fi folosit, dacă drumul din nord, prin Gaspé şi golful Saint-Laurent, se închidea. De la Sillery, Joffrey putea supraveghea una din cele două intrări ale oraşului.

Contele adăugă că, pentru a le da o ocupaţie oamenilor lui, îi pusese să construiască nişte adăposturi din lemn, la gura de vărsare a râului Saint-Charles, mult în faţa parohiilor Charlesbourg, Lorette şi Cap Rouge.

Angelica îl asculta, uitându-se cu drag la faţa lui energică, ce se detaşa pe fondul gulerului de blană neagră al hainei. Îi asculta vocea, acea voce care îi dădea fiori şi prin ceea ce auzea, simţea că face şi ea parte din toată acea viaţă interioară a contelui; gânduri care nu încetau să se nască, dorinţa şi plăcerea de a trăi, de a inventa şi construi, care-l caracterizau pe Joffrey; toate îl împingeau să vrea să lase urme ale trecerii sale prin viaţă, nu din orgoliu sau din lăcomie, ci pentru că avea gustul şi puterea de a crea, de a da viaţă.

— Deci, dacă am înţeles eu bine, spuse ea când el tăcu, încercuieşti în continuare oraşul?

Joffrey surâse, dar nu negă.

— De ce?

Contele aruncă o privire în spatele lui, în direcţia oraşului, ale cărei clopotniţe argintii împungeau cerul înroşit al oraşului.

— Pentru că nu se ştie niciodată, îi răspunse în sfârşit. O luă apoi de braţ şi se întoarseră, fericiţi şi împăcaţi, spre casa lor. Stratul subţire de zăpadă îngheţată trosnea sub paşii lor. Joffrey ridică ochii spre cer.

— Ia uită-te, luna are un halo roşu!

*

* *

Când Angelica deschise, a doua zi, uşa casei, i se păru că peisajul pe care se obişnuise să-l contemple în fiecare dimineaţă murise, din cauza vreunui cataclism. Pur şi simplu, nu-l mai recunoştea şi-i trebuiră câteva secunde bune înainte de a înţelege ce se întâmplase. Fluviul dispăruse. În locul apelor reci, negre sau cenuşii, cu creste înspumate, cu curenţi rapizi şi puternici se întindea o câmpie albă, fără margini. Orice mişcare dispăruse. Saint-Laurent fusese cuprins de gheţuri.

Frigul îi apăsa faţa ca o mănuşă de fier. Respiraţia ei se prefăcea pe loc în fuioare albe. Înţelese că erau rupţi de lume. Sau poate lumea încetase să mai existe şi ei erau singurii supravieţuitori pe acel pământ al gheţurilor? Se reîntoarse în casă şi i se păru ca scurtul timp petrecut în prag fusese suficient ca să-i îngheţe sângele în vine.

În casă toţi vorbeau de frigul, care sosise brusc, ca de o persoană vestită care nu mai venea şi pe care se plictisiseră s-o aştepte. Era un personaj de temut, cu gheare de oţel şi ochi reci de cristal.

Pentru prima dată îl văzură pe puţin sociabilul lor vecin în faţa casei, ocupat cu o treabă ciudată. “Face drojdie, din cidru îngheţat”, le explica tuturor Macollet.

Toate coşurile caselor din oraş scuipau cu furie fum. S-ar fi spus ca până şi fumul îngheţa când ajungea în aer. Fumul era dens, iar vântul – un fel de aspiraţie de aer rece – îl împrăştia în şuviţe lungi şi subţiri, cenuşii sau negre, sau îl strângea în grămezi mari, albe. Fumul era atât de dens, încât, spre sfârşitul

dimineții, lumea începu să se agite, crezând că este vorba de un incendiu.

Alături de ciumă sau holeră, incendiile erau spaima celor din Québec, exilați în deșertul lor de gheață. În câteva minute, focul putea să distrugă un întreg cartier, lăsând în stradă familii întregi, arzând rezerve prețioase de hrană, putea ruina efortul de-o viață al oamenilor. Şi, după cum se mai întâmplase în primii ani de după înființarea orașului, întreaga populație era în pericol să piară, de frig și de foame.

Procurorul Tardieu profită de agitația oamenilor și-și trimise oamenii să verifice dacă în fiecare casă erau câte un cârlig și o cange, bare de fier în pod și bețe cu pânze ude la capăt – pentru a stinge, în caz de nevoie, flăcările de pe acoperiș. Casele care n-aveau lucarne trebuiau să aibă, în schimb, o scară solidă de lemn, legată astfel încât să nu cadă. Cantitatea mică de zăpadă căzută permitea o cercetare atentă și precisă; lucrurile aveau să se complice însă pe parcurs.

În aceeași zi domnul Topin, însoțit de un grup de lucrători în port și de luntrași, se deplasa până în pădure si se întoarse încărcat cu ramuri, de brad mai ales. Pilot al fluviului, domnul Topin nu considera că și-a încetat treaba, deși fluviul înghețase. Tot el trebuia să marcheze locurile pe unde puteau trece săniile, pe tot parcursul iernii.

34

Angelica se sprijinea de marginile patului, ale cărui perdeluțe, legate cu o panglică brodată, erau din satin. În fața ei, în pat, așezată pe perne de dantelă, era o ființă mică, firavă, care se uita la ea prin niște ochelari rotunzi, cu ramă de aur.

— Deci dumneavoastră sunteți! începu să vorbească acea ființă.

— Eu sunt, răspunse Angelica. Sunt chiar vecina dumneavoastră, pentru că am plăcerea să locuiesc la domnul de Ville d'Avray vis-á-vis de casa dumneavoastră. De-abia am așteptat să vă văd!

— Eu nu.

Micuţa doamnă îşi scoase ochelarii, ceea ce o făceau să pară şi mai fragilă încă. Angelica zâmbi: Ville d'Avray o prevenise că bătrâna avea toane.

Domnişoara d'Hourredanne îşi îngustă ochii, studiind-o cu atenţie pe contesă, pe care o văzuse de atâtea ori de la fereastra ei. În sfârşit, contesa era acolo, la doi paşi de ea..

— Păreţi mai frumoasă de la distanţă, îi făcu Cléo cunoscută părerea ei.

— Aşa se întâmplă uneori, îmi pare rău că vă dezamăgesc. Din partea mea, sunt fericită ca v-am văzut: sunteţi exact aşa cum v-au descris prietenii dumneavoastră.

— Ce prieteni? Pfii! Dacă vă luaţi după vorbele admiratorului dumneavoastră...

— Admiratorul meu? Cine?

Domnişoara d'Hourredanne izbucni în râs.

— Într-adevăr, aveţi de unde alege. Îmi place că sunteţi sinceră. Nu vă lipseşte deloc îndrăzneala şi ştiţi să răspundeţi cum trebuie...

Nasul puţin cârn şi sprâncenele arcuite ca nişte accente circumflexe îi dădeau, în unele momente, un aer de fetiţă naivă. Pielea ei era uimitor de albă şi de catifelată. Avea o frunte netedă, acoperită în parte de un văl de dantelă, pus cochet pe părul ei alb. Numai mâinile, deşi fine şi delicate, erau mai ridate decât faţa şi îi trădau vârsta. Angelica auzise spunându-se că fusese măritată; cu toate astea, toţi i se adresau cu "domnişoară" – poate din cauza aerului ei tânăr. Era un apelativ curent, pentru văduvele sau femeile fără copii din înalta societate.

Bătrâna îşi aruncă ochelarii în pat.

— N-am nevoie de ei ca să vă văd. Vă văd foarte bine, deşi staţi cam departe de mine. Ochelarii îi pun doar când scriu – scriu foarte mult.

— Ştiu.

Patul era plin de hârtii, strânse ca nişte dosare şi de cărţi deschise pagina unde se ajunsese cu cititul, sau locul vreunui pasaj mai demn de interes decât celelalte. Un pupitru cu picioare scurte, cu un spaţiu liber pentru călimară, era pus pe genunchii ei. Pe sub cărţi şi hârtii, se zărea şi o casetă, deschisă, plină cu scrisori legate cu panglici de diferite culori.

Honorine, care venise şi ea cu mama ei şi care acum se ascunsese după fustele acesteia, nu-şi mai lua ochii de la bătrâna

doamnă. I se părea că acea femeie trecută de 60 de ani semăna cu o pasăre în cuib. Un cuib de hârtii, făcut ca orice cuib de păsări. Fetița se întreba totuşi de ce doamna prefera să se acopere cu hârtii şi nu cu o pătură groasă, cum făcuse în acea noapte friguroasă Eloi Macollet. Îi țineau oare hârtiile de cald?

O întâmplare deosebită şi până la urmă, fericită, o adusese pe Angelica, împreună cu fiica ei, în acea cameră, cu pereții acoperiți de tapiserii, cu mobile şi tablouri frumoase, unde îşi ducea viața epistoliera din Québec. În fundul camerei, printr-o uşă-fereastră întredeschisă, care lăsa să pătrundă frigul, se zărea un colț de grădină şi o livadă de meri.

Un dihor, animalul îmblânzit de Cantor, care se întorsese la ei cu puțin timp în urmă, se strecurase în grădina vecinei lor; fusese descoperit şi acum servitorii încercau să-l prindă.

Servitoarea engleză, care jumulea fără grabă un cocoş în bucătărie, crezuse că vede ceva mişcând printre copaci; deschisese deci portița grădinii şi scăpase cățeaua stăpânei.

Văzând din casă ce se întâmplase, Angelica, cu Honorine de mână, hotărî că venise momentul să bată la uşa domnişoarei d'Hourredanne, ca să-i prezinte scuzele de rigoare şi ca s-o cunoască în acelaşi timp. Englezoaica, nemaiştiind ce să facă, îi deschisese şi o lăsase să intre.

— Cum vă mai simțiți? o întrebă Angelica. Domnul de Ville d'Avray mi-a spus că aveți reumatism.

Domnişoara d'Hourredanne nu se arăta prea blândă – însă purtarea ei putea fi interpretată şi ca o atitudine de apărarea unei femei în vârstă, părăsită de prieteni, pe care boala o împiedica să ia parte la viața mondenă.

— Domnul de Ville d'Avray nu ştie nimic, nici despre mine, nici despre durerile mele. Este prea ocupat cu afacerile proprii... De altfel, de când ați sosit în oraş, nu prea l-am văzut. Ați provocat foarte multe schimbări, doamnă...

Angelica îi explică motivele pentru care o deranjaseră.

— Un dihor! Un kar-ka-fou! exclamă domnişoara. El mai lipsea!... Deja pisica dumneavoastră îmi înnebunea cățeaua!... Să-l feriți de dogul domnului de Chambly-Montauban: vi-l face praf în câteva secunde!

— De asta îmi era şi mie frică. De aceea mi-am şi permis să...

Ca mai toate persoanele care tac mult timp, când avea în sfârşit ocazia să vorbească cu cineva, domnişoara d'Hourredanne îşi continua cu voce tare discuţiile pe care de obicei le purta cu ea însăşi, în gând, sau le scria prietenei sale de pe bătrânul continent. În câteva minute, ceru părerea contesei despre mai toate persoanele importante din oraş, după care o expuse pe a ei: deplânse caracterul doamnei de Castel-Morgeat, care avea nişte sâni mult prea scoşi în evidenţă pentru o femeie care respingea ca atâta înverşunare dragostea trupească şi dragostea, în general; regretă pe urmă că doamna de Mercouville fusese aleasă preşedinta doamnelor din Sfânta Familie, în locul doamnei de Beaumont, care era mult mai pioasă.

— Aţi fost la ursuline? Aţi văzut-o pe maica Madeleine?

— Nu încă.

— Penitenţa lor s-a terminat. O să fiţi chemată la ele, peste foarte puţin timp.

— Sper din tot sufletul.

Din fundul livezii, un ghem întunecat se apropia, ca un proiectil, de casă. Angelica se repezi în faţa animalului, gândindu-se îngrozită ce ar însemna prezenţa lui printre mobilele şi bibelourile fragile ale bătrânei domnişoare. Animalul se opri brusc la câţiva paşi în faţa ei, scuturându-se de zăpadă. Era într-adevăr Wolverines.

Animalul o recunoscu şi se uită la ea cu ochii lui negri şi rotunzi. "Pare atât de inteligent, îşi zise tânăra femeie, pare aproape om." Dacă-l priveai, puteai foarte bine înţelege de ce indienilor le era atât de teamă de el: nu cădea niciodată în capcanele lor, le distrugea proviziile şi se răzbuna pe ei cu o isteţime uluitoare. Era un animal ciudat, jumătate urs şi jumătate bursuc, cu capul, burta, labele şi botul complet negre. Capul, mic în comparaţie cu restul corpului, ochii şi urechile mici, coada groasă şi stufoasă şi blana neagră-maronie, deasă, cu peri lungi şi mătăsoşi, completau portretul. Era urât şi puternic; era de neîmblânzit.

Se oprise, cu botul la nivelul podelei şi cu coada ridicată; soarele făcea să strălucească fâşia de blană maronie, care se întindea de la gât la rădăcina cozii. Aceeaşi culoare deschisă lucea şi pe frunte, în contrast cu cercurile negre din jurul ochilor şi îi dădea un aer sălbatic şi crud, care răspândea groaza în jur.

Sub nasul cu nările dilatate, botul mic, întredeschis, lăsa să se vadă patru canini albi şi ascuţiţi – un rictus ameninţător.

Oare faţa aceasta fusese văzută de femeia blestemată – Ambroisine – înainte de a muri? El distrusese frumosul chip al ducesei – cu dinţii lui ascuţiţi şi ghearele lui puternice? "...am văzut un monstru că blană lungă ieşind dintr-un tufiş şi aruncându-se asupra blestematei... ucigând-o..."

— Wolverines... Ce-ai făcut? îi şopti Angelica.

Ieşind din încremenire, uriaşul dihor se întoarse şi se repezi spre zidul curţii, pe care-l sări cu uşurinţă. Câteva secunde mai târziu, strigătele indienilor de la răspântie îi semnalară prezenţa lui pe strada Closerie. Cei care-l căutau prin livadă săriră zidul şi se luară după el. Livada rămase pustie. În aer, ceaţa devenea din ce în ce mai deasă.

Se îndreptă spre şemineu şi mai puse doi buşteni pe foc, Flăcările se înviorară imediat.

— L-am primit ieri pe un anume domn de La Ferté, pe care-l interesaţi foarte mult, continuă bătrâna. De altfel, n-a venit la mine decât pentru că de aici se poate vedea cel mai bine casa dumneavoastră.

Angelica tresări: i se păruse ei că-l vede pe Vivonne şi pe ceata lui învârtindu-se pe lângă casa ei, dar sperase să se fi înşelat.

— Sunt foarte dezagreabili, el şi cei din suita lui. Mă tem că au acea... boală napolitană, ca mai toţi bărbaţii de la Curte.... Se zice că piperul este un leac bun pentru asemenea boli, provocate de săgeata înveninată a Afroditei. Dar te face să strănuţi...

O puse pe contesă să-i promită că o să caute un leac pentru acea boală oribilă. Angelica nu înţelese de ce se temea domnişoara d'Hourredanne de "boala napolitană" – ea, care nu-şi părăsea patul, care ducea o viaţă retrasă şi care, deşi drăguţă şi graţioasă, era la o vârstă ce o punea la adăpost de tumultul pasiunilor. Promise însă să-i aducă bătrânei câteva alifii.

— Bun, deci ne-am înţeles: o să mai veniţi pe la mine. Când o să ningă atât de mult şi n-o să vă mai puteţi duce undeva, traversaţi strada şi veniţi seara la mine; am să vă fac lectura acelui roman minunat, "Prinţesa de Clèves". Doamna de La Fayette are un stil admirabil... O sa vă placă.

Şi, după o scurtă pauză, încheie:

— Eu îi citeam reginei.

"Gata, am făcut-o şi pe asta: am văzut-o pe seducătoare", scrise domnişoara 'Hourredane. A stat la doi paşi de mine. Am vorbit despre toate. Voiam s-o prind pe picior greşit, s-o văd că se întunecă şi se încruntă, s-o fac să-şi dea pe faţă egoismul sau orgoliul, pe care ar trebui neapărat să le posede o persoană aşa de primejdioasă, cum s-a dus vorba despre ea. Ei bine, n-am reuşit. Mai mult chiar, am fost cucerită de farmecul ei, deşi nu-mi dau prea bine seama cum. Este foarte frumoasă, este adevărat, şi frumuseţea ei te zăpăceşte. Suntem întotdeauna fără putere în faţa perfecţiunii corpului şi a feţei, a armoniei gesturilor şi mersului. Vederea frumuseţii satisface dorul nostru după paradis. Dar numai atât nu este suficient. Este oare privirea ei? Nici n-am reţinut culoarea ochilor, despre care se vorbeşte atât de mult; m-a interesat mai mult expresia lor. Se uita cu atenţie la mine şi mi-am dat seama că se bucura că m-a cunoscut şi asta nu doar ca să-mi intre în voie; am văzut-o cu adevărat preocupată de sănătatea mea şi asta m-a emoţionat.

Este o variaţie prezenţa ei, faţă de aceea a tuturor vechilor mei prieteni, care nu-mi iau în serios boala şi-mi zic mereu: "Ridică-te din pat! Ieşi afară!" Ca şi cum ar fi neapărat nevoie să mai fie o persoană în plus pe stradă şi o persoană în plus care să bârfească.

Copilul, fata ei, nu mi-a plăcut. Se vede că înseamnă mult pentru mamă, poate chiar prea mult: o femeie ca ea n-ar trebui să aibă asemenea slăbiciuni. Şi copilul observă totul, dar este altfel decât mama lui. Nici nu s-ar spune că este fiica ei.

O, Doamne, îmi place atât de mult să filozofez şi să cercetez contradicţiile sufletului omenesc. La fel ca doamna de La Fayette, în acel roman extraordinar pe care mi l-ai trimis, scumpă prietenă

Lumea de aici se afundă din ce în ce mai mult în întuneric şi-n zăpadă. De aceea şi rămân în patul meu. Afară este ger, viscolele nu sunt nici ele departe.

Mă gândesc la doamna de Peyrac şi mă cuprinde teama. Sper din tot sufletul ca maica Madeleine să nu recunoască în ea pe femeia blestemată, unealtă a răului, care i-a apărut în viziunea ei. E adevărat, doamna de Peyrac e puternică. Dar oare iezuiţii nu sunt şi mai puternici?"

PARTEA A PATRA

MĂNĂSTIREA URSULINELOR

35

Vântul era foarte puternic. Pentru a înainta, Angelica, îndreptându-se către mănăstirea ursulinelor, trebuia să se aplece, şi ţinea cu ambele mâini marginile pelerinei, pe care, altfel, vântul i-ar fi smuls-o de pe umeri. Şi totuşi, când cei din oraş ridicau privirile, vedeau un cer limpede, fără urmă de nori. Cu toate astea, oamenii nu se simţeau liniştiţi, pentru că ghiceau că undeva, acolo, sus, în înălţimi, se pregăteau cataclisme de gheaţă. Cerul, cu puritatea lui cristalină, îi arăta omului un infern, mai rău poate decât cel descris de biserică – infernul frigului.

Angelica mergea grăbită pe străzile de pe care vântul îi gonise pe toţi. În timp ce păşea, purtată în acelaşi timp de vânt şi de o febră interioară, care-i sporea neliniştea, îşi zicea că n-o să existe acuzaţie a măicuţei Madeleine pe care să n-o poată înfrânge.

Fusese anunţată de dimineaţă, de un cleric de la episcopie. Monseniorul de Laval o prevenise că avea să vorbească cu ursulinele imediat ce penitenţa lor lua sfârşit. Călugăriţele îi comunicaseră deci că sunt gata să o primească pe doamna de Peyrac în acea zi, la orice oră, de preferinţă după vecernie şi înainte de slujba de seară.

În ziua aceea, Angelica era la ea acasă; îşi propusese să-i arate tinerei Suzanne cum să facă anumite treburi, printre care şi cum să frece tacâmurile şi mobilele până să lucească. Înainte

de a ieşi din casă, contesa îşi promisese că o să-şi păstreze cu orice preț sângele rece, chiar dacă măicuța ar fi acuzat-o deschis sau ar fi avut o criză chiar în fața ei. Calmul ei avea să fie cel mai bun răspuns.

Îşi scrută trăsăturile în oglindă, cercetându-şi fața pe care urma s-o prezinte călugăriței. Ochii verzi cam prea strălucitori. Îşi aranjă apoi gulerul de dantelă al rochiei şi dintr-un impuls ciudat, alese doi cercei de aur cu perle, mici şi delicați, şi-i puse la urechi. Nu voia să pară nici umilă, nici provocatoare. Voia să apară cu fața ei adevărată – de femeie frumoasă, de mare doamnă. Lăsă pe măsuța de toaletă caseta cu bijuterii şi farduri; îşi dădu doar cu puțin roşu pe obraji şi pe buze.

Cât timp stătu în fața oglinzii, Suzanne, tânăra canadiană, n-o scăpă din ochi; era la doi paşi în spatele contesei. Când aceasta se întoarse, tânăra îi dădu pelerina şi o ajută să se îmbrace şi să-şi pună gluga.

Plecase fără să-l mai aştepte pe preotul trimis de episcop. Oare episcopul avea să fie prezent la întrevedere? se întrebă ea. N-ar fi vrut acest lucru; prefera să fie singură cu călugărița.

Evită să treacă prin Piața Catedralei şi o luă pe o cărare, care trecea prin fața morii iezuiților; aripile acesteia se învârteau nebuneşte. Ajunse în Piața Armelor pe la capătul opus castelului Saint-Louis. Vântul se întețise şi mai mult. Angelica îi auzi pe soldații din garda castelului strigând şi se întoarse. Ceea ce văzu o făcu să scoată un țipăt: un nor vânăt, enorm, se deplasa pe cer cu o viteză uluitoare. Se întinsese deja deasupra coastelor albite de zăpadă de la Beaupré, deasupra insulei Orléans şi a fluviului înghețat. Părea că avea să cuprindă tot pământul cu întunecimea lui.

După ce depăşi însă clădirea magistraturii, totul se schimbă, de parcă tot ce văzuse până atunci fusese vis. Vântul abia adia şi la capătul primului drum tăiat prin pădurea canadiană, numit de atunci Grande Allée, deşi era o stradă obişnuită, mărginită de case, se vedea apusul soarelui; razele acestuia făceau să strălucească ardezia udă a acoperişurilor.

Când se apropia de mănăstirea ursulinelor, silueta unui iezuit ieşi din umbra zidurilor şi se îndreptă spre ea. Anglica îl recunoscu pe călugărul care-i atrăsese atenția, în ziua Te Deumului cu mâinile lui mutilate şi cu expresia inocentă şi distantă.

— Sunt părintele Jorras, se prezentă el, confesorul maicii Madeleine.

Era clar că iezuitul avea să fie prezent la discuții. Schimbă câteva cuvinte de salut cu un alt călugăr, care le ieșise în cale. Contesa înțelese că și acesta, la cererea episcopului, avea să asiste la întrevedere – politicoși și prudenți, iezuiții nu-i spuneau deschis confruntare. Când îi auzi numele, se lămuri de ce episcopul îi ceruse să asiste – era Didace Morillot. Nu era un călugăr de rând, ci acel preot pe care monseniorul îl desemnase ca viitor exorcist al diocezei. "Întâlnirea" cu maica Madeleine trebuia să-i ofere ocazia să-și încerce puterile de exorcist, în acel caz îndoielnic de prezență a diavolului. Didace Morillot îi explică:

— Monseniorul m-a rugat să asist, ca să-i pot povesti pe urmă tot ce s-a întâmplat. Am fost însărcinat să întocmesc procesul verbal, continuă el, arătând spre un săculeț în care erau, probabil, pene de scris și hârtie.

Gândul că-i fusese impusă prezența acelor doi bărbați începu s-o apese pe Angelica.

— Ce așteptăm acum ? îi întrebă ea pe cei doi.

— Pe părintele de Maubeuge.

Chiar în acel moment, superiorul mănăstirii apăru de după colțul clădirii magistraturii, ținându-și cu o mână pălăria cu boruri largi. Însa, cum vântul se calmă brusc, pelerinele și sutanele preoților își regăsiră cutele obișnuite și putură să se salute cu demnitatea cuvenită.

Văzându-se înconjurată de sutane negre, Angelica începu să se teama că la următoarea oprire o să apară și părintele d'Orgeval. Fără să creadă cu adevărat că un asemenea lucru s-ar putea întâmpla, nu înceta totuși să-i fie frică. Îi păru rău că nu-i ceruse lui Joffrey să vină cu ea – pentru că, la urma urmei, iezuitul era adversarul lor comun. Se ridicase împotriva contelui de Peyrac, numindu-l uzurpator al Acadiei, înainte chiar să o atace pe ea și s-o denunțe ca vrăjitoare. Așa că, în ciuda tuturor hotărârilor, teama o cuprindea tot mai mult, pe măsură ce se apropia de zidurile cenușii ale mănăstirii.

În Québec însă, nu se întâmpla nimic – vesel, tragic sau solemn – fără să nu fie prin preajmă și câțiva indieni. În momentul când părintele de Maubeuge se pregătea să apuce ciocănelul de bronz, ca să bată la poartă, se văzură sosind dinspre

Grande Allée un şef algonquin împreună cu fetiţa sa. Venea să aducă ursulinelor copilul, pentru ca acestea să facă din ea o creştină desăvârşită. Domnul Louis Jolliet, care cunoştea dialectul lor, îi însoţea, pentru a le traduce ceva, dacă ar fi fost cazul.

.Domnul Jolliet îl prezentă celorlalţi pe sagamore – titlu care se dădea şefului de trib – care se numea Mistagouche. Fetiţa avea cinci ani. Fusese botezată de un misionar Jacqueline. Tatăl ei, un uriaş tatuat, cu arcul şi tolba cu săgeţi pe umăr, o ţinea de mână. O panglică brodată cu perle îi ţinea fetiţei părul legat, uns din belşug cu grăsime de urs. Aceleaşi figuri de pe tatuajul tatălui ei îi împodobeau marginea de jos a tunicii din piele de căprioară; gleznele ei subţirele se zăreau din mocasini.

În urmă, pe acelaşi drum, sosi şi domnul de Loménie-Chambord. Venirea lui nu era întâmplătoare; îi rugase pe iezuiţi să-i anunţe ziua când doamna de Peyrac avea să se ducă la ursuline.

— Eu am fost trimis la Wapassau ca să vă cunosc şi să aflu câtă încredere puteam să avem în dumneavoastră şi în soţul dumneavoastră. Acum vreau să vă fiu alături, sfârşi cavalerul, legându-şi calul în faţa mănăstirii.

— Aţi venit să mă ajutaţi? îl întrebă ea în şoaptă. Cavalerul surâse.

— Nu, n-aveţi nevoie de ajutor... poate de un prieten... Să intrăm.

O uşă se deschisese în faţa lor. Tot grupul intră şi coborî câteva trepte de piatră, ce duceau spre un vestibul pavat cu dale de marmură. Acolo se întâlniră cu o persoană la care nu se aşteptau: intendentul Carlon; acesta o vizita uneori pe una dintre măicuţe, cu care, de altfel, întreţinea o corespondenţă asiduă. Se salutară.

Printr-un grilaj, în stânga, vocea călugăriţei-portar îi întrebă cu cine voiau să discute. Apoi, o uşă fu deschisă din interior şi pătrunseră într-un vorbitor, cu podeaua din lemn bine ceruită. Domnul Carlon fu condus în altă cameră, unde putea sta nestingherit de vorbă cu acea măicuţă, despre viaţa de după moarte a sufletului omenesc.

Maica Madeleine fusese anunţată de sosirea lor, dar călugăriţele trebuiau să se ocupe mai întâi de indian şi de fetiţa lui, ceea ce avea să întârzie puţin întrevederea.

Marele şef indian era impresionat de acel decor, cu totul nou pentru el. Privea în jurul lui, avea gesturi timide şi un surâs blând, înduioşător pentru un bărbat atât de înalt şi de solid. Tribul lui era tocmai în peninsula Labrador; Mistagouche făcuse un drum lung ca să ajungă în mănăstirea albilor. Acum se uita admirativ la tablourile de pe pereţi, care înfăţişau inimi străpunse de spade sau coroane de spini cuprinse de flăcări. În dreapta uşii era un agheazmatar de faianţă, în care fiecare dintre cei prezenţi, când intrase în cameră, îşi înmuiase vârfurile degetelor, înainte de a se închina.

Undeva în mănăstire bătea un clopot. Uşa se deschise şi intră o călugăriţă tânără, o novice, care le întâmpina pe eleve. La vederea copilului, tânăra se repezi la ea, o luă în braţe şi o strânse la piept, începu să-i vorbească în dialectul huron, pe care fetiţa nu-l înţelegea prea bine, dar care îi suna cunoscut. Tânăra o acoperea cu sărutări şi mângâieri, o legăna şi o alinta, pentru, o face să-i dispară teama. Îi dădu apoi o prună şi o minge roşie.

Chemarea fierbinte care o împinsese pe acea tânără fată, de familie nobilă, să traverseze jumătate de lume pentru a aduce adevărata credinţă sălbaticilor din Canada, i se citea pe faţă şi se vedea din gesturile ei – gesturile unei mame care-şi regăsea copilul.

Călugăriţa îl asigură pe tatăl micuţei că aceasta avea să fie îngrijită şi iubită de toate maicile, că nimeni n-o să-i ia de la gât amuleta care o apăra de duhurile rele, că n-o să uite s-o ungă în fiecare zi cu grăsime de urs, ca să fie protejată împotriva frigului iarna şi a ţânţarilor vara...; în orice caz, Jacqueline n-avea să rabde niciodată de foame, de asta putea fi sigur. Domnul Jolliet îi traduse totul tatălui.

Tânăra se retrase cu fetiţa, vorbindu-i în continuare pentru a-i distrage atenţia. Tatăl ei, mai înalt decât orice bărbat din încăpere, se întoarse spre cei prezenţi şi-i ţinu fiecăruia un mic discurs politicos. Îngenunchind, scoase din tolbă două blănuri de lutru şi câteva de vulpe, le înşiră pe jos şi ceru în schimbul lor rachiu. Feţele iezuiţilor se întunecară; Louis Jolliet începu să-l certe.

— Sunt incorigibili, îi explică de Loménie. Acum un an, şefii triburilor din nord au trimis o delegaţie în oraş, cerând încetarea plăţilor pentru blănuri în alcool; ziceau că, după ce

beau, se ucid între ei, îşi bat sau îşi omoară femeile şi copiii. Şi, ia uitaţi-vă, ăsta a uitat deja de toate jurămintele pe care le-a făcut.

Sagamore se îndrepta atunci spre Angelica şi începu iar să facă gestul de a bea. Un sfert de halbă, părea el că o roagă.

— Ştie că noi n-o să-i dăm nimic şi atunci îşi încearcă norocul cu dumneavoastră, care sunteţi nou venită în oraş.

Odată ce norul uriaş acoperise cerul, penumbra din vorbitor se accentuase şi numai mâinile şi feţele se mai distingeau, palide. Louis Jolliet ieşi să ceară nişte lumânări. Indianul îşi îngrămădi într-un colţ arcul, săgeţile şi blănurile. Nu renunţase la speranţa de a primi puţin alcool în schimbul blănurilor sale, sau ca mulţumire pentru că-şi dăduse fiica în grija sfintelor măicuţe. În interiorul mănăstirii, clopotul continua să bată. Jolliet se întoarse cu două sfeşnice de argint, fiecare cu câte trei lumânări. Voi apoi să plece şi să-l ia şi pe indian cu el. Acesta însă îşi pusese toate speranţele în Angelica şi încerca s-o înduplece printr-o mimică destinată s-o amuze şi să-i inspire milă. Contesa însă nu se uita la el, cunoscând îndrăzneala fără limită a indienilor şi încăpăţânarea şi şiretenia lor ascunse sub zâmbete blânde. Văzând că nu reuşeşte să-l mişte pe Mistagouche, domnul Jolliet plecă. Avea repetiţie la seminar cu corul elevilor, în vederea sărbătorii Crăciunului.

Indianul se aşeză pe podea, cu spatele la zid, sub un crucifix. Stătea, nemişcat ca o statuie, şi aştepta. Începea să se facă iar lumină în încăpere – o rază de soare alunecase printre doi nori. Cei doi iezuiţi şi preotul vorbeau între ei într-un colţ. Angelica era prea nerăbdătoare ca să se aşeze pe unul din scaunele de lângă perete. Se plimba prin cameră uitându-se la tablouri.

În acel moment, uşa se deschise încetişor şi chipul lui Piksarett se strecură prin deschizătură. Zâmbea, încântat că reuşise să-i facă o surpriză. După ce-i examină pe cei din jur şi după ce se strâmbă dezgustat în direcţia celuilalt indian, Piksarett intră, luă apă sfinţită şi se închină.

— Salutare, sagamore ! Ce cauţi aici ? îl întrebă Angelica.

— Trebuie să ne grăbim, răspunse enigmatic sălbaticul.

Şi, cu aceleaşi gesturi ca ale lui Mistagouche cu puţin timp înainte, lepădă armele – adică puşca lui cu ţeavă lungă – şi pe urmă hainele – blana lui neagră de urs. Gol, fără alte veşminte

decât un şorț de piele, şi, bineînțeles, medaliile de la gât, părea şi mai slab şi mai înalt. Îşi scoase pipa, o umplu cu tutun negru, o aprinse şi după ce pufăi de câteva ori, o dădu celuilalt şef de trib, luând-o pe a acestuia. Fumară astfel pipa păcii. Adevărul este că Piksarett, născut şi crescut în frumoasele păduri din sud, dispreţuia profund toate triburile din nord – însă regulile ospitalităţii indiene şi mila creştinească îl obligau să fie politicos, cu atât mai mult cu cât nu era vorba de un păgân. După ce-şi îndeplini datoria, se aşeză cu picioarele încrucişate pe blana lui de urs, lângă uşă.

În cameră se făcea din ce în ce mai întuneric. Angelica, pe care venirea prietenului ei o făcuse să uite pentru scurt timp motivul prezenţei ei acolo, reîncepu să se plimbe prin încăpere.

— De ce te mişti ca un lup înfometat în cuşcă ? o întrebă ironic Piskarett.

— Pentru că nu mai am răbdare. Vreau să se termine totul odată. Chiar tu ai spus adineaori că trebuie să ne grăbim...

— Şi pe cine aştepţi ?

— Pe maica Madeleine.

— E aici.

Contesa tresări. De cât timp oare, după ce fusese înlăturată perdeaua din faţa grilajului, călugăriţa, care se afla de cealaltă parte a zidului, o observa fără ca ea, Angelica, să-şi dea seama? Tânăra femeie se miră că nu simţise acea privire cercetătoare asupra ei. Apropiindu-se, crezu că se înşeală, într-atât de puţin semăna călugăriţa de dincolo de grilaj cu ceea ce-şi închipuise ea.

Maica Madeleine avea o fizionomie de copil, pe care comănacul alb o făcea ca de păpuşă. Posturile pe care le ţinea foarte des, nu păreau să-şi fi lăsat amprenta asupra fizicului ei. Cu toate astea, erau zile când nu mânca decât o gură de pâine sfinţită. Tenul ei era alb, dar nu palid – era tenul luminos al celor care se expun rareori la soare. Avea ochelari rotunzi, cu rame subţiri de oţel. Fără ei, faţa călugăriţei ar fi fost aidoma feţelor fecioarelor flamande pe care le picta Rubens, frumuseţi delicate, cu chipul parcă de porţelan, care erau atât de potrivite pentru cultul Reginei Cerurilor.

În fundul încăperii, lângă o masă pe care ardea o lampă cu ulei, se distingea silueta întunecată a unei alte călugăriţe – fără îndoială maica stareţă, cu un voal negru pe chip, cu

mâinile încrucişate pe piept. Avea să stea aşa pe toata durata confruntării.

Angelica se apropie şi mai mult de grilajul în spatele căruia era călugăriţa, şi o întrebă brusc:

— Ei bine, măicuţă, eu sunt femeia din vis ?

Tot atât de pe neaşteptate, călugăriţa izbucni în râs şi răspunse :

— Nu, şi o ştiţi foarte bine !

Atunci toţi cei din încăpere se aşezară pe scaunele deja pregătite. Contesa luă loc la mijloc, chiar în faţa grilajului, părintele Jorras în dreapta ei şi părintele de Maubeuge la stânga ei. Loménie se postă în spatele lor. Abatele Morillot se aşeză pe un scăunel şi-şi pregăti pe genunchi hârtia şi cerneala, materialul lui de scrib; în capul primei foi înscrise o cruce, apoi cele trei litere sfinte J-M-J şi, sub ele, numele celor prezenţi.

Procesul-verbal al întâlnirii, întocmit la cererea episcopului, începea cu următoarele cuvinte: “Prima a luat cuvântul sus-numita doamnă de Peyrac; a întrebat-o pe maica Madeleine:

Întrebare: Ei bine, măicuţă, eu sunt femeia din vis ?

Răspuns: Nu, şi o ştiţi foarte bine !”

Tânăra călugăriţă răspunsese cu o voce blândă. Când o văzuse prima oară pe Angelica, păruse uimită; apoi, pe măsură ce se uita mai atentă la ea, expresia feţei arăta tuturor că este fericită şi liniştită. Contesa se simţea la fel. Problema se rezolvase deci de la primele cuvinte. Din nefericire pentru ele, discuţia nu avea să se rezume numai la atât. Părintele de Maubeuge începu să desfăşoare ceea ce abatele Morillot, în procesul lui verbal, numi, cu un termen nu prea blând, “interogatoriu.”

Cu vocea lui egală şi joasă, de Maubeuge propuse, pentru început, să se reamintească faptele, în ordinea lor cronologică. Preciză când avusese călugăriţa prima viziune – în urmă cu doi ani – şi apoi toate dăţile în care se mărturisise confesorului sau fusese ascultată de diverse consilii ecleziastice, formate din episcop, părintele d’Orgeval, superiorul seminarului, domnul de Bernieres şi el însuşi, superiorul iezuiţilor.

Ţinu să recitească toată acea mărturie o dată în plus, Angelica trebuia să audă acele cuvinte, care i se păruseră la început aberante, apoi jignitoare, când aflase că toţi se grăbiseră să recunoască în peisajul descris casa lor din Gouldsboro şi pe

ea însăşi în demonul ieşit din ape; de acea dată însă, ascultă cu indiferenţa dată de obişnuinţă.

"...Eram pe malul mării. Pădurea se întindea până pe plajă... Nisipul era rozaliu... În stânga mea se ridica o casă de lemn, cu o palisadă înaltă şi cu un donjon unde flutura un steag... În golf erau multe insule, ca nişte monştri adormiţi... Chiar sub faleză erau câteva case de lemn... În golf erau ancorate două vase... În cealaltă parte a plajei, la vreo două mile distanţă, era un alt sătuc de cabane, cu flori în jurul caselor. Auzeam ţipetele pescăruşilor şi ale cormoranilor...

Dintr-o dată, o femeie uimitor de frumoasă ieşi din ape; am ştiut imediat că era un demon... Rămase plutind deasupra mării, în care i se reflecta corpul; vederea corpului ei gol îmi era insuportabilă, pentru că îmi amintea că şi eu sunt tot o păcătoasă de femeie. Apoi, brusc, din cer ieşi o fiinţă în care am recunoscut un alt demon, înaripat – era un inorog, al cărui corn strălucea în soare... Femeia încălecă şi dispărură în orizont...

Pe urmă am văzut Acadia, ca o câmpie uriaşă la care m-aş fi uitat din cer. Ştiam că este Acadia. În patru colţuri erau demoni, care o scuturau ca pe o pătura. Femeia văzută de mine a zburat pe deasupra şi a pus foc... Tot timpul cât a durat asta am avut impresia că era undeva, într-un colţ, un demon negru, care rânjea; părea că veghează asupra femeii aceleia frumoase... Mi-era frică să nu fi fost chiar Satan...

M-am îngrozit, când am văzut ce dezastre se pregăteau pentru ţara noastră... La fel de brusc însă o altă femeie apăru din cer... nu ştiu, era poate Sfânta Fecioară sau vreo alta sfântă protectoare... apariţia ei păru s-o sperie pe cealaltă, care se dădu înapoi înfricoşată... Şi am mai văzut ieşind dintr-un tufiş un monstru cu blană, care s-a aruncat asupra ei şi a sfâşiat-o, în timp ce un tânăr arhanghel, cu o sabie strălucitoare ieşea dintre nori... "

Odată această rememorare terminată interogatoriul reîncepu, consemnat cu conştiinciozitate de abatele Morillot, a cărui pană scârţâia neobosită pe hârtie.

Părintele de Maubeuge începu prin a-i aminti călugăriţei că spusese de nenumărate ori că nu văzuse faţa creaturii diavoleşti, ci numai corpul ei gol. Cum putea fi deci atât de sigură că nu era vorba de doamna de Peyrac, de vreme ce nu-i văzuse acestei doamne decât faţa ? Întrebarea era stânjenitoare,

din mai multe puncte de vedere. Faptul că femeia apăruse goală îi pusese mereu pe gânduri pe toţi cei desemnaţi să se ocupe în vreun fel de acea problemă. Aveau să-i ceară oare contesei să se dezbrace ? La un asemenea gând, o veselie neobişnuită o făcu pe Angelica să-şi muşte buzele, ca să-şi oprească râsul şi să arunce pe furiş o privire cavalerului de Loménie. Îşi putea da acesta seama de ce-i trecea ei prin minte?

Totuşi, maica Madeleine dădu negativ din cap.

— N-are importanţă! Nu este ea, răspunse pe un ton blând, dar care n-admitea replică.

Întrebare: Susţineţi în continuare că aţi văzut tot ce am citit eu ?

Răspuns: Da.

Întrebare: N-aţi fost influenţată în nici un fel, de nici o discuţie, de nici o persoană, să adăugaţi vreun amănunt care să uşureze apoi identificarea ?

Răspuns: Nu.

Întrebare: Nici când v-aţi confesat părintelui Jorras?

Răspuns: Nu.

Întrebare: Nici când v-aţi confesat părintelui d'Orgeval?

Răspuns: Nu! Nu! răspunse energic măicuţa. N-am adăugat nimic, n-am retras nimic. Am văzut în acea noapte peisajul acela tot aşa de clar cum văd acum tabloul de pe peretele din faţa mea. Mi-a plăcut cel mai mult nisipul roz... n-am văzut niciodată nisip de o asemenea culoare...

Întrebare: Aţi recunoscut un loc numit Gouldsboro.

Răspuns: Nu ştiu unde se găseşte locul cu acest nume...

Întrebare: Sunteţi sigură că n-aţi pronunţat numele de Gouldsboro ?

Răspuns: Sunt sigură.

Întrebare: Ce nume aţi pronunţat ?

Răspuns: Am vorbit de Acadia. Singurul lucru de care sunt sigură este că acel loc se găsea în Acadia şi că Acadia era ameninţată.

Părintele de Maubeuge se întoarse spre Angelica. La lumina lămpii, faţa lui semăna din ce în ce mai mult cu a unui chinez.

— Dumneavoastră, doamnă, vi se pare, din descriere, că acest loc seamănă cu Gouldsboro ?

— La drept vorbind, aşa arată aproape orice cătun din Golful Francez, răspunse contesa pe un ton neutru.

— Dar n-ar putea fi Gouldsboro?

— Ar putea fi, admise ea, tot aşa de bine cum ar putea să nu fie.

— Dar nu este nici un amănunt care să va indice că este vorba de casa dumneavoastră din Gouldsboro ?

În acel moment, Angelica îşi încrucişă privirea cu a tinerei călugăriţe. "Eu am spus adevărul, îi striga acea privire. Şi tu trebuie să-l spui, la rândul tău." Atunci înţelese şi Angelica care era scopul acelei discuţii obositoare şi supărătoare, în care fuseseră angajate şi ea şi măicuţa. Scopul era stabilirea adevărului.

Iezuiţii nu erau inchizitori; nu erau în timpul Inchiziţiei, ca să obţină declaraţii false, pe baza cărora să-i condamne la moarte pe ereticii care oricum nu aveau nici o şansă să scape. Erau acolo ca să afle adevărul. Şi trebuiau să decidă veridicitatea fenomenelor supranaturale care erau supuse judecăţii lor şi dacă se arătau intransigenţi, era pentru că voiau să-şi facă aşa cum trebuie datoria.

Îşi aminti că marele exorcist din Paris, care-l cercetase pe Joffrey când acesta fusese acuzat de vrăjitorie, era un iezuit, care fusese ucis ca să fie împiedicat să depună mărturie în favoarea contelui, pe care-l declarase nevinovat. Şi fratele lui, Raymond, tot un iezuit, făcuse tot ce putuse ca să-l scape pe Joffrey de arderea pe rug.

Totul îi trecu prin minte în câteva secunde, în timp ce privirea ei se plimba de la feţele grave ale iezuiţilor la faţa speriată, o călugăriţei. "Spune adevărul", o implorau ochii acesteia. Să tacă ar însemna s-o condamne pe maica Madeleine. Deja fusese interogată de nenumărate ori avea să fie considerată, în final, o isterică, o simulatoare, ce voise să atragă atenţia lumii asupra ei.

Putea oare Angelica să nege existenţa ducesei? Avea în faţa ei o nevinovată care, într-un fel ciudat, o "văzuse" prima pe Ambroisine şi anunţase sosirea ei. Putea să nege scenele de teroare sau crimele oribile la care fusese martoră ea însăşi, pe plaja Golfului Saint-Laurent ? Putea să spună că nu exista acel "inorog" de lemn aurit, vas eşuat în nisipurile sidefii de la Gouldsboro ?

— Da, e adevărat, aveţi dreptate, recunoscu ea. A fost o perioadă la Gouldsboro când totul era aşa cum a apărut în

viziune. Casele de lemn, sub faleză, care nu fuseseră construite când s-a întâmplat... povestea cu maica Madeleine... cele două vase din port... Trebuie să recunosc că imaginea este exactă şi că măicuţa n-a inventat nimic. Asta nu înseamnă însă că dacă eu locuiam acolo, sunt neapărat acea femeie care...

Părintele de Maubeuge o întrerupse cu un gest scurt al mâinii; nu-i ceruse nimeni mai multe amănunte; nu-i ceruseră nici măcar părerea despre ceea ce se întâmplase... Plecând însă de la declaraţia ei, interogatoriul luă forma unor colaborări extrem de eficace, pe care Angelica era convinsă că o datorează călugăriţei.

Întrebare: În ce timp plasaţi momentul viziunii?

Răspuns: La începutul verii trecute.

Întrebare: Aţi mai fost martoră şi la alte evenimente supranormale petrecute în aceleaşi locuri?

“Sus-numita doamnă de Peyrac a spus că nu poate să răspundă la o asemenea întrebare, pentru că nu este în măsură să deosebească întâmplările diavoleşti de orice alte întâmplări rele, care ar fi putut avea loc.”

Zâmbind, iezuitul îi răspunse că, din contră, el era convins că ea avea anumite daruri care-i permiteau să facă o asemenea deosebire; făcuse, dealtfel, dovada acelor capacităţi în faţa unor persoane pricepute şi demne de încredere – părintele Massérat, părintele de Vernon (îi scrisese despre asta înainte de a muri), părintele Jeanrousse şi el tot din Acadia...

Auzind acele nume, Angelica îşi dădu seama că este încolţită; iezuiţii aveau să sfârşească prin a afla totul despre ea şi Ambroisine, dacă nu cumva ştiau deja. Admise deci că avuseseră loc, în acel timp, întâmplări care s-ar putea numi “diavoleşti”, dar după ce spuse acest lucru, tăcu, hotărându-se să nu mai zică nimic în plus. Îşi promise că n-avea să sufle un cuvinţel măcar despre Ambroisine, care o chinuia, după cum se vede, şi după ce murise, şi pe care o tot văzuse în timpul vieţii ei. Nu, nimic despre crimele ei sau despre felul în care murise... Sunt lucruri pe care era mai bine să le uite; nu servea la nimic să rămână înscrise, undeva, pe vreo hârtie, după cum bine remarcase Ville d’Avray. Fu de părere că spusese suficient de multe şi că dăduse dreptate şi măicuţei şi chiar lui d’Orgeval, când aceştia numiseră acel loc Gouldsboro.

Părintele de Maubeuge îi citi, probabil hotărârea pe chip, pentru că nu mai insistă. Se întoarse spre călugăriță și o întrebă, pe un ton care lăsa să se înțeleagă că nu era o chestiune importantă:

— Soră, i-ați povestit de curând stareței o altă viziune, în cursul căreia v-a apărut părintele de Brébeuf și v-a implorat să vă rugați pentru convertirea unui vrăjitor. Este vreo legătură între acest mesaj nou și faptele mai vechi pe care le-am discutat, sau între mesaj și doamna sau domnul de Peyrac ?

— Nu, replică grăbită maica Madeleine. E drept, ea mi-a apărut în noaptea sosirii lor, dar nu are nici o legătură cu ei. Părintele Brébeuf m-a avertizat că un vrăjitor avea să comită un sacrilegiu și că trebuie să facem totul pentru a-l împiedica. M-am rugat ore în șir după aceea...

"Biata măicuță!" se gândi Angelica. Zilele și mai ales nopțile ei nu erau deloc calme, așa cum ar fi fost normal să fie într-o mănăstire.

De Maubeuge insistă :

— Deci nu este vorba de vrăjitorul din prima viziune?

— Care vrăjitor? întrebă, tulburată, călugărița,

— Persoana aceea în negru care era în spatele femeii blestemate, de care v-ați temut să nu fie Satana ...

— Nu, nu era Satana, m-am corectat pe urmă...

— Așa este. Atunci era un vrăjitor?

— Nu, nu era.

— Deci ce era?

— Un bărbat în negru, șopti ea cu voce tremurătoare.

— Credeți că ar putea fi vorba de domnul de Peyrac?

Angelica scoase o exclamație de protest, căreia îi făcu ecou strigătul călugăriței. Neimpresionat, iezuitul repetă întrebarea.

— Nu-l cunosc pe domnul de Peyrac, murmură cu un aer nefericit măicuța.

— Doriți să-l aducem în fața dumneavoastră?

— Nu, e inutil să-l deranjați. Nu este el.

— De ce sunteți așa de sigură? Și, pentru că măicuța nu-i răspunse, continuă: Asta vrea să însemne, soră, că știți cine este bărbatul în negru?

— ...!

— Soră, puteți să-l numiți?

— Nu, nu pot, strigă maica, ascunzându-şi faţa în mâini.

— Dar lăsaţi-o odată în pace, biata de ea! interveni Angelica. N-a tras destul, ca şi noi, toţi ceilalţi, de pe urma acestei întâmplări? De ce îi cereţi atâtea amănunte, părinte? De ce trebuie să precizeze şi să definească tot ? Chiar este necesar să fie consemnate toate aceste mărturii despre distrugeri şi decădere morală ? O furtună este făcută ca să treacă! Dacă o reţinem cu forţa în noi sau lângă noi, o să distrugă totul! Ar fi un gest nebunesc! Credeţi-mă, sunt unele lucruri pe care cu cât le uităm mai repede, cu atât mai bine. Ce-i asta ? tresări ea, auzind bubuituri repetate, care făceau să vibreze pereţii camerei.

— Furtuna se apropie, răspunse iezuitul. E vântul. Deci, ce spuneaţi, doamnă?

— Că, cel mai adesea, pierdem când vrem să dăm un nume şi o faţă spiritului răului... Numele, chipul, rămân şi-i dau acestuia puteri nebănuite...

O trecu un fior, aducându-şi aminte de scrisul de pe biletul găsit în buzunarul bărbatului ucis de Piksarett: “Am să vin în seara asta, dacă eşti cuminte.” Numai vederea scrisului îi zbârlise părul de groază... era scrisul Ei...

— Uneori, pana transmite numai otrava... încheie ea.

Spre marea ei uimire, pe când se pregătea să înfrunte urmările cuvântării ei şi să suporte alte întrebări, părintele de Maubeuge dădu scurt din cap şi, fără să mai insiste, se ridică, urmat de părintele Jorras şi de abatele Morillot.

— Trebuie să consemnez şi ultimele cuvinte ale doamnei?

— Care anume ?

— “Uneori pana transmite numai otravă”, cită grav tânărul preot.

Un surâs apăru pe buzele superiorului.

— Mi se pare un final foarte potrivit, aprobă el, cu o urmă de umor şi satisfacţie în voce.

— Să vă citesc ce am scris?

— Nu, nu mai avem timp. Se apropie furtuna. Îl semnăm, doar. Pana trecu din mână în mână ultima semnă maica Madeleine.

Apoi abatele îşi strânse ustensilele şi le puse în săculeţ.

— Sora Madeleine, am să vin să vă vizitez! îi strigă Angelica, înainte ca tânăra călugăriţă să dispară în spatele unei perdele.

Strigase, pentru că vântul, din ce în ce mai puternic, zguduia uşile şi ferestrele şi nu se mai auzea nimic.

— Să veniţi, doamnă, să veniţi ! îi răspunse vocea blândă de după perdea. O să vedeţi sfintele noastre altare.

Piksarett şi celălalt indian se apropiară. Uitaseră de ei, cât timp discutaseră.

Contele de Loménie o luă de braţ pe Angelica.

— Vă însoţesc până acasă, doamnă.

Acum, după ce totul se terminase, contesa găsea că toţi aveau nişte feţe prietenoase.

— Vă mărturisesc, părinte, că simt că m-am născut din nou!

— Nu trebuia să vă temeţi, doamnă, îi răspunse de Maubeuge. După cum aţi spus chiar dumneavoastră, întâlnirea de azi voia doar să clarifice ceea ce toţi ştiau deja.

Şi totuşi, deşi ar fi trebuit să se grăbească să plece, părintele de Maubeuge mai avea să le spună ceva. Se îndreptă spre Loménie:

— Vă spun dumneavoastră, domnule cavaler, pentru că ştiu că sunteţi de mult timp prieten cu Sébastien d'Orgeval. Ştiu şi cât sunteţi de îngrijorat pentru soarta lui. N-am putut însă să vă anunţ până azi, înainte ca problema maicii Madeleine să se fi rezolvat. Acum însă sunt fericit să vă anunţ ce s-a întâmplat cu fratele nostru; vă dau, de asemenea, permisiunea să le spuneţi şi celor din oraş hotărârea pe care am luat-o cu privire la părintele d'Orgeval şi cu care acesta a fost de acord.

Cred că ştiţi că misiunile noastre din teritoriile irocheze, dintre cascada Niagara şi lacul Toronto, care fuseseră abandonate după masacrarea huronilor şi a preoţilor noştri de către irochezi, au început să se ridice iar. De mulţi ani, acei indieni irochezi care au fost botezaţi au cerut întoarcerea Hainelor Negre, care să-i ajute să păstreze dreapta credinţă. Am considerat că sosise momentul să trimit în acele locuri pe cel mai capabil şi mai curajos dintre fraţii noştri, pe Sebastien d'Orgeval. Aproape singur, el a reuşit să răspândească adevărata credinţă în Acadia de Vest şi a vegheat cu arma în mână la frontiera cu ereticii din Noua-Anglie. Acolo unde l-am trimis, la irochezi, o să ştie să apere acele triburi părăsite, ameninţate fără încetare cu distrugerea totală de către irochezii necreştinaţi. Vorbeşte câteva dialecte Abénakis şi limba huronilor şi a irochezilor.

Am pornit deci la drum chiar când vasele dumneavoastră ajunseseră lângă Québec, doamnă. De aceea nu l-aţi văzut prin oraş. De altfel, şi fratele nostru a înţeles că e mai bine aşa. N-o să se oprească nici în Trois-Rivieres, nici în Ville-Marie. Dacă poate să ajungă în teritoriile irocheze înainte de începerea marilor furtuni, o să ierneze în fortul Cataraqui, lângă lacul Frontenac.

Iezuitul vorbea cu vocea lui liniştită, monotonă, punctată din ce în ce mai des de palele puternice de vânt care zguduiau geamurile.

— ...După cum vedeţi, nu este nimic misterios în plecarea lui. Era însă preferabil să aşteptăm liniştirea tuturor apelor, înainte de a anunţa această misiune pe care părintele d'Orgeval a acceptat-o, ştiind foarte bine la ce se angajează, A plecat din oraş conştient că urmează calea Stăpânului său, Isus Hristos, al cărui supus umil este el.

În acel moment, un zgomot îngrozitor începu să se audă din ce în ce mai aproape de ei – parcă sute de căruţe treceau prin aer, uruind fără sfârşit. Avură pentru câteva clipe impresia că zidurile or să se dărâme...

— Ce-i asta? întrebă, agăţându-se şi mai strâns de braţul cavalerului de Loménie.

— Furtuna! răspunseră ceilalţi, fără să pară prea impresionaţi.

Uşa se deschise cu zgomot şi intendentul Carlon intră, împins din spate de curent. În spatele lui se zăreau încă două siluete. O călugăriţă cu o lampa în mână şi un bătrânel cu o torţă; odată uşa deschisă, urletul nebunesc al vântului pătrunse şi el în încăpere, înfiorându-i pe toţi.

— E doar o mică furtună, strigă Carlon, avem timp să ajungem la casele noastre. Dar trebuie să plecăm chiar acum, doamnă ! Vă însoţim noi până la dumneavoastră acasă!

— Lăsaţi-vă caii aici, domnilor! Zăpada este deja prea mare, ca să mai puteţi umbla cu ei...

Pe hol, deşi uşa de la intrare era închisă, de-abia puteau înainta. Curenţii pătrundeau prin orice gaura, oricât de mică, şi şuierau, răspândind frigul. Porţile erau scuturate ca de o mână gigantică. Călugăriţa îi legă contesei sub bărbie o eşarfă de lână, ca să nu-i cadă gluga de pe cap din cauza vântului.

Lumânarea şi torţa fură stinse imediat. Ieşiră în curte. Bătrânul luă caii, cărora zăpada le ajunsese deja până la genunchi

şi-i duse spre grajduri. Părea curios, dar afară, în mijlocul viscolului, urletul vântului părea mai puţin înfricoşător decât aşa cum îl auziseră când erau în mănăstire.

De la primii paşi, trebuiră să lupte împotriva vântului. S-ar fi spus că un uriaş gâfâind, invizibil, refuza să-i lase să treacă. Când ajunseră pe stradă, nu se mai vedea nimic în jur – nici case, nici copaci, nici poteci. Totul era alb. Ţinându-i de braţ pe însoţitorii ei, Angelica înainta fără să vadă pe unde, având încredere în faptul că ei cunoşteau şi oraşul şi marile viscole din nord. La Wapassou, îşi aminti ea, nu înfruntase niciodată asemenea furtuni. E drept că, atunci când vremea fusese urâtă, stătuse în casă, nu se plimbase pe străzi. Înaintau aproape pe brânci. Vântul era ca o lamă care le tăia picioarele, faţa... Din când în când, pentru câteva clipe, viscolul se oprea. Zăpada cădea atunci, diluviană, îngropând totul. La o cotitură, furtuna îi izbi în faţă, tăindu-le răsuflarea. La o a doua cotitură, solul le fugi de sub picioare. Intraseră într-un troian; fără ajutorul celor doi indieni, n-ar fi reuşit să iasă de acolo.

Grupaţi cu spatele spre vânt, se întrebau pe ce drum s-o ia. Era un sfat al surzilor – în orice caz Angelica aşa îl considera. Bărbaţii însă păreau că se înţeleg din jumătăţi de cuvinte şi gesturi. “Am trecut prin faţa capelei Sfintei Credinţe... O luăm pe acolo… pe urmă prin curtea lui Banistere şi coborâm înspre casă…”

O lumină clipi în faţa lor. O cărare în întinderea imaculată de zăpadă îi aştepta. În faţa lor era un bărbat cu un felinar într-o mână şi cu o lopată în cealaltă. Era un servitor de-al iezuiţilor, care se ducea să oprească aripile morii. Tot prin semne, le propuse să-i ajute, după ce-şi termina treaba la moară. Avea să le deschidă drumul cu lopata... Deasupra lor, scârţâieturile morii se adăugau urletelor viscolului. Într-un târziu, mecanismul morii se opri şi bărbatul se întoarse la ei. Datorită lopeţii şi felinarului, restul drumului îl făcură în condiţii mai bune.

Ajunseră în curtea vecinului lor – o uriaşă groapă albă. O mogâldeaţă întunecată se mişca lângă trunchiul stejarului.

— E un câine spuse Loménie.

“Bietul animal “, voi să zică Angelica, însă nu putu; bărbia îi era îngheţată, o simţea ca pe o bucată de lemn.

Puţin mai departe, căzu în zăpadă până la brâu. Din fericire, ajunseseră în curtea casei lui Ville d’Avray – casa ei –

şi din prag o întâmpinară feţele vesele ale copiilor. Se zări şi căminul, cu un foc zdravăn în el.

— Mamă! mamă!, o strigară fericiţi cei mici.

Li se alăturară şi Yolande, Adhémar, bătrânul Eloi şi Cantor.

— Mamă, eram gata să plec după tine…

Pisoiul, făcut ghem în faţa şemineului, păru satisfăcut că o vede intrând.

Claude de Loménie şi Jean Carlon refuzară să intre şi să se adăpostească. N-aveau de ce se speria, ziceau ei. Era un vânt obişnuit, nu unul din acele viscole care te puteau ţine trei zile în casă. Transformaţi în doua momâi albe, cavalerul de Malta şi gravul intendent al Noii-Franţe se depărtară clătinându-se, agăţaţi unul de altul.

36

Era singură în noapte, aşezată în faţa focului din sala mare. Pisoiul se căţărase pe umărul ei; contesei i se părea că animalul, cu ochii lui mari, atenţi, o îndemna să-şi ducă gândurile până la capăt…

"Acum sunt sigură: ştiu cine este aliatul secret al lui Joffrey. Tu ştiai deja, nu, pisoi ? Ar fi trebuit să ghicesc din primul moment… era o problemă de logică..."

Îl aştepta pe Joffrey, afară, viscolul era la fel de puternic şi ridica un obstacol de netrecut de la o casă la alta. Angelica spera însă că soţul ei avea să profite de cea mai mică acalmie, ca să vină de la Montigny în casa lui Ville d'Avray. Dacă, bineînţeles, era la Montigny şi nu la Sillery sau pe malul râului Saint-Charles, în acele locuri unde începuse să construiască nişte forturi – ca "să încercuiască oraşul" Contesa zâmbi cu înţeles. Îl aştepta totuşi, bucurându-se dinainte de timpul pe care aveau să-l petreacă închişi în casă: Joffrey o să-i spună tot.

Îi trimisese pe toţi la culcare, spunând că o să aibă ea grijă de foc. "O să-mi spună tot, trebuie să-mi spună tot". In penumbra camerei, lumânarea pe care o aprinsese Suzanne înainte de a pleca la ea acasă îi amintea Angelicăi că Dumnezeu veghează asupra oamenilor. Era un obicei să se aprindă câte o

lumânare în fiecare casă, în timpul viscolelor. Suzanne, care se gândea la toate, presimțise că o să înceapă prăpădul şi-şi făcuse timp să dea o fugă până la biserică, să ia câteva lumânări şi chiar să facă să fie binecuvântate, astfel încât casa doamnei de Peyrac să fie ocolită de nenorociri. Nu erau lumânările speciale pentru aşa ceva, dar tot era mai bine decât nimic. Suzanne dusese de asemenea şi nişte mâncare bătrânului Loubette; apoi, luptând cu primele rafale de vânt, ajunsese la ea acasă.

Afară, urgia de zăpadă continua. Forța ei se lovea de ziduri cu o furie fără limite. Îți crea impresia că învăluie casele, încercând să le înece. Zguduia uşile şi ferestrele fără oprire. Şuiera la nivelul podelelor, se strecura pe hornurile înalte, se repezea pe străzi şi făcea vârtejuri în piețe, înainte de a se izbi de case, îndoia copacii, mătura totul, trosnea, bubuia... furtuna cuprindea tot oraşul. Casele însă rezistau; construite deasupra unor grote naturale adânci sau legate cu mortar tare, erau de neclintit. Numai focul le putea învinge.

La Wapassou, fort de lemn, aproape ascuns sub pământ, uraganele nu i se păruseră atât de puternice. În oraş însă erau mai aproape de polul Nord.

Seara, toți se arătaseră veseli. Mâncaseră cu poftă şi se duseseră la culcare, după ce servitorii strecuraseră între cearceafuri sticle cu apă caldă; fusese însă o măsură luată numai de formă, pentru că toate sobele duduiau şi în camere era foarte cald. După ce toți intraseră în camerele lor, Angelica începu să facă un tur al casei.

Pe când se plimba, urmată de pisoi, îşi rememora toate amănuntele întrevederii cu maica Madeleine. Verdictul acesteia, care-i stabilea nevinovăția, o bucura, dar mult mai importantă i se părea în acel moment vestea despre plecarea părintelui d'Orgeval în teritoriile irocheze. Când părintele de Maubeuge începuse să vorbească, observase tresărirea cavalerului de Loménie şi expresia mâhnită ce se aşternuse pe fața lui. Putuse să-şi dea seama că iezuitul nu plecase de bună voie, ci fusese obligat s-o facă. Aşa se şi explica fraza acuzatoare a părintelui de Guérande: "Din vina dumneavoastră, el o să moară..."

Cu pas uşor se plimba prin casă, din bucătărie în salon, apoi în dormitor şi în bibliotecă. Casa marchizului, ca peştera lui Ali-Baba, era plină de comori.

Angelica întredeschise uşa camerei unde dormeau Honorine şi Chérubin, sub supravegherea Yolandei, apoi a celei în care dormeau Marcellin şi Timothy. Într-o cămăruţă, lângă bucătărie, se instalaseră cei doi indieni. A doua zi, Mistagouche avea să plece spre Saguenay, ţinutul lui natal, cu falezele înalte ce parcă ating cerul. Pentru moment însă, savură paharul cu rachiu pe care-l primise, în cele din urmă, în timp ce Piksarett, între două fumuri, îl certa pentru că e un beţiv. Cei doi nu se vedeau, se auzea doar murmurul vocilor şi se simţea fumul acru al pipelor lor.

Angelica coborî în pivniţe. Privi fructele aşezate pe rafturi: mere, pere, diverse soiuri de nuci; simţi izul ce se ridica din butoaiele de cidru şi vin, apoi mirosul legumelor, aşezate grămezi-grămezi pe jos. Era mirosul unei case aranjate, în care trăia o familie fericită.

Urcând, Angelica se opri lângă camera lui Cantor. Încă de când acesta era mic, contesei îi plăcuse să se aşeze pe marginea patului şi să-l privească în timp ce dormea. Ca şi altădată, se gândi, privindu-l: "Dragul de el!" Avea poftă să-i mângâie cu un deget sprâncenele şi gura, cu buza de sus acoperită de un puf auriu. Cantor cel drăgălaş şi dihorul lui, cu colţii rânjiţi... Într-o zi o s-o vadă pe maica Madeleine şi o s-o întrebe : cum arăta arhanghelul ? dar animalul acela cu blană lungă?"...

Se întorsese în sala mare, în faţa şemineului, şi se aşezase, cu pisoiul în braţe. Se gândea la ziua în care intrase într-o cameră uriaşă, plină cu instrumente ştiinţifice. Părintele de Maubeuge, superiorul iezuiţilor din Canada, se aplecase alături de contele de Peyrac asupra unui volum uriaş pus pe o masă. Râsul "monden" al toantei de Bérengère îi alungase ideea care tocmai îi străbătuse mintea – avusese impresia că cei doi stăteau unul lângă celălalt ca şi cum se cunoşteau de mult timp. Oare părintele de Maubeuge şi Joffrey se mai întâlniseră în trecut? Când Joffrey străbătuse mările Asiei, sau poate în Europa? Pe Mediterana? În Egipt sau în Persia? Iezuiţii erau peste tot, încrucişându-se în drumurile lor cu toţi aventurierii din lume. Şi dacă întâlnirea lor se repetase în Canada ? Atunci totul devenea logic, inclusiv dispariţia bruscă şi de neînţeles a lui d'Orgeval. Fusese lovit chiar în momentul când triumfa... Şi cine putea să-l lovească?

Singurul care avea putere asupra lui – doar părintele de Maubeuge, superiorul iezuiților din Canada, avea puterea să-l facă să se încline pe Sebastien d'Orgeval, iar acesta, cu tot caracterul lui imposibil, trebuia să-şi asculte superiorul. Doar de Maubeuge putea să-i dea un ordin, pe care să fie obligat să-l execute – pentru că la iezuiți disciplina, mai mult decât în orice altă parte, era regulă. Ordinul lor era ca o armată – şi de altfel, şeful de la Roma al ordinului, nu are titlul de "general"?

Contesa îşi imagină cu uşurință scena. În clar-obscurul unei chilii cu pereții albi, împodobiți doar cu un crucifix, intra misionarul cu crucea având un rubin, simbol al sângelui vărsat pentru gloria lui Dumnezeu; misionarul este chemat de superiorul lui, un bărbat cu privirea enigmatică a unui oriental. "În genunchi, fiule! Mâine vei părăsi oraşul şi te vei duce în teritoriile irocheze..." Legat prin jurământul de supunere, d'Orgeval este obligat să se execute, fără întârziere. Neputincios în fața ordinului care-l obligă să plece din oraş, a trebuit să se îndrepte spre acele spații aride... unde îl aşteaptă, poate, moartea.

Cu cât se gândea mai mult, cu atât Angelica era mai convinsă că aşa s-au petrecut lucrurile. Cu două zile înainte de sosirea flotei lui Peyrac, părintele de Maubeuge îi ordonase temutului său subordonat să plece – şi dăduse un asemenea ordin tocmai pentru că el era aliatul secret al lui Joffrey.

Învingând zgomotul viscolului, se auziră bătăi surde în uşă.

— Nu puteam să petrec primul viscol din Québec singur, departe de doamna mea, glumi Joffrey, după ce ea, ajutată de Macollet, reuşise să deschidă uşa blocată de zăpadă.

Uşa pocni asurzitor, lăsând să intre în casă o trombă de zăpadă şi doi bărbați, contele şi scutierul lui, Yann le Couennec. Fusese dificil să străbată cei câțiva zeci de metri care despărțeau Montigny de casa marchizului. Din hainele lor, zăpada înmuiată cădea pe podele. Reuşiră să închidă uşa în urma lor. Yann avea să doarmă la primul etaj, unde fuseseră pregătite nişte "cabane", un fel de paturi-cutii, apărate de perdele.

Eloi Macollet mai puse un braț de lemne pe foc şi se auto-investi paznic al focului, la fel ca la Wapassou. În jurul casei, viscolul se întețea.

În camera cu patul uriaş era plăcut. "O să-mi spună tot", se gândea Angelica, privindu-şi soţul, "dar nu chiar imediat", rectifică ea, văzându-i surâsul, care însemna pentru ea toată fericirea de pe lume.

Noaptea avea să fie lungă, la fel de lungă ca şi viscolul. Şi când acesta se va potoli, se vor trezi într-o tăcere albă.

Se îmbrăţişară şi se sărutară cu patimă.

Nesfârşită noapte de dragoste, lungă cât o viaţă, care pare că împlineşte totul, pentru că rezumă totul, pe care omul o traversează ca pe un sfârşit, în timp ce ea este un nou început; dispare totul în jur, tot ce a fost sau o să fie. Lucrurile vieţii şi-au pierdut importanţa: glorie, pericole, bogăţie, ambiţie, invidie, teamă, frica de mizerie sau de decădere, boală sau moarte. Trupul este stăpân, sufletul este liber. Inima pulsează fericită. Totul a dispărut în jur şi intri în sanctuarul secret al dragostei.

În acea noapte, "sanctuarul" era o cameră micuţă, într-o casă din mijlocul viscolului, într-un oraş mic, fragil, pe care vântul părea că-l poate dărâma oricând. Universul în care fuseseră ei transportaţi se limita la trupurile lor, între care ardea focul din centrul lumii.

Fără să se fi dezbrăcat, rămaseră mult timp în picioare în camera luminată doar de o lampă, uitându-se fiecare în ochii celuilalt, nemaiputând să îndure o atât de mare fericire. Şi chipul oferit le închidea orizontul, era singura apariţie care, în acel timp şi loc, le putea reţine gândurile şi simţurile. Se îmbrăţişară şi se sărutară în tăcere.

Într-un târziu, frigul îi aduse la realitate şi febra dorinţei îi aruncă în pat, goi şi râzând, la adăpost în culcuşul lor cald. Corpurile lor se căutară, atente să se regăsească, să se lase din nou cuprinse de inefabil. Dintotdeauna fusese între ei acea chemare, acea foame – un dor contra căruia nu se poate face nimic. Atracţia reciprocă dintre trupuri nu se neagă niciodată – ea deschide porţile voluptăţii. Ea făcuse să dispară mânia sau supărarea dintre ei.

"Dintre toţi iubiţii mei, tu eşti de neuitat, se gândea ea, şi asta o să dureze toată viaţa noastră... Atât timp cât mâinile noastre lacome or să se întindă unele spre altele, or să se atingă... cât ochii şi buzele noastre or să se întâlnească... De aceea suntem

liberi... pentru că suntem legați prin acel unic lucru pe care n-avem puterea să-l desfacem : atracția... Purtăm, oriunde ne-am duce, semnul celuilalt cu noi."

Se regăseau mereu, opuşi, diferiți – bărbat şi femeie – dar atât de asemănători prin firea lor, prin felul lor de a privi viața – se recunoscuseră de când se văzuseră pentru prima oară, la Toulouse. Iubeau viața, dragostea, râsul, nu se temeau de mânia lui Dumnezeu, iubeau armonia, luptau să le vadă pe toate triumfând pe pământ – chiar şi numai pentru o singură noapte, o noapte în care aveau să se iubească nebuneşte.

Urletele şi bubuiturile de afară făceau să dispară zgomotele mărunte ale vieții de zi cu zi; nu exista decât plăcerea lor, bucuria tradusă prin cuvinte scurte, gesturi de tandrețe sau suspine. Fericire primită şi dăruită, uitare a tot ce există pe lume, pentru că Ea este acolo, pentru că El este acolo. O noapte de iubire furată timpului, nopții, fricii, răului. Un drept miraculos.

Astfel de gânduri traversau mintea Angelicăi în acele momente. Ca de fiecare dată, îşi spunea că niciodată nu fusese aşa de fericită ca atunci, că buzele lui Joffrey nu fuseseră niciodată atât de dulci, mâinile lui atât de mângâietoare, îmbrățişarea lui atât de pasionată... Că nu fusese niciodată la fel de puternic, de dur şi de tandru... că dinții lui nu fuseseră nicicând atât de albi, pe fața lui bronzată, marcată de cicatrice, fascinantă... surâsul lui atât de tandru şi de vesel... căldura pielii lui netede, întinsă pe muşchii tari... pielea lui care părea aproape neagră, în comparație cu cearceafurile şi cu pielea ei. Îi plăcea îndrăzneala lui, pentru că-i dovedea cât de mult o doreşte, mai mult decât putea suporta un om...

O iubea cu o patimă totală, fără să admită că există limite în dorința lor reciprocă. La fel ca în tot ce făcea, rămânea el însuşi, diferit de ceilalți, în căutarea vieții... Dincolo de suspinele şi strigătele ei de plăcere, o căuta pe ea, cel mai prețios obiect care-i aparținuse vreodată. Ei îi plăcea însă şi egoismul cu care îşi trăia propria lui plăcere. Dragostea era o bucurie căreia trebuia să i se acorde atenție. Se cufunda în aventura dragostei cu toate forțele spiritului şi ale trupului. Dragostea devenea domeniul lui, în care rămânea uneori singur cu el însuşi, într-o multitudine de senzații erotice, de fericire intensă, care-l făceau parcă să vibreze... Era, mai mult ca niciodată, priceput şi subjugat de ea,

cu toate că ea dispărea şi el rămânea singur – numai cu dragostea. Şi în fața libertății lui, se descoperea şi ea liberă – liberă să se supună blândeței sau nebuniei, dornică să ajungă până la stele, absentă şi prezentă în acelaşi timp.

Mâinile lui Joffrey, mângâierile lui, răsuflarea lui, felul delicat sau pasionat în care o poseda, o făcuseră să existe. Erau momente când i se părea că nu-i mai aparține ei propriul corp, ci lui; apoi se simțea iar ea însăşi, alta, necunoscută... Simțea cum trupul ei avea o putere nemăsurată... Scăpase de slăbiciunile corpului de femeie, diferit de cel al bărbatului, corp tulburat de câte ori fusese dorit sau respins, adorat sau părăsit. Regăsea adevărata forță a trupului de femeie, cea a primelor zile, cea a Evei, aducând într-o lume deja creată diferențele, părul ei mătăsos, obrajii netezi, sânii rotunzi – primul simbol al abundenței – pântecul suplu – primul simbol al fecundității – sexul ei misterios... Era liberă şi avea o putere eternă...

Urmându-l pe tărâmul pasiunii, se lăsa purtată de elanul lui, atingând amândoi delirul extazului...

Într-o semi-letargie, Angelica medita la efectele afrodisiace ale viscolului, ale cărui dezlănțuiri nu avuseseră alte rezultate decât că prelungiseră noaptea cu plăcerile ei până la primele ore ale zilei. Presimțea că liniştea care-i cuprinsese sufletul n-avea să-i mai fie tulburată niciodată; acea linişte se baza, dincolo de acele ore minunate pe care i le dăruise Joffrey, pe spusele unei călugărițe, care, în seara precedentă, îi stabilise nevinovăția în fața tuturor, şi pe siguranța că ştia cine este "spionul" soțului ei – părintele de Maubeuge.

Se întrebă totuşi dacă ipoteza ei are vreun sens, însă imediat amănuntele scenei din ajun îi reveniră în minte, purtate parcă de viscolul de afară. Era ferm hotărâtă să-l facă să-i mărturisească tot.

Îl privi în timp ce el dormea. Ştiind că era un somn foarte uşor, ca al celui obişnuit să trăiască în primejdie, se abținea să-i mângâie uşor cu un deget sprâncenele negre, cicatricele de pe obraz şi de pe tâmplă. De ce era oare o fire atât de ascunsă, când se înțelegeau atât de bine?

Contele deschise ochii, se ridică în coate, aprinse lumânarea de la capul patului şi se întoarse spre ea, uitându-se cu un aer întrebător în ochii ei.

— La ce te gândeşti ? Sau la cine?

— La părintele de Maubeuge.

— Ce legătură are părintele iezuit cu noi, draga mea?

— Mă intrigă.

Îi povesti pe scurt soţului ei cum decursese întrevederea şi insistă pe ultimele cuvinte ale iezuitului. În spatele acelui ordin care-l obligase pe d'Orgeval să plece în teritoriile irocheze, văzuse un semn de alianţă, mai mult chiar, de complicitate, între iezuit şi conte, complicitate pe care nimic n-o justifica. Părintele nu era gascon şi era om al bisericii, iar Joffrey, ca toţi occitanii, nu avea motive să întreţină relaţii prieteneşti cu cineva care-i putea aminti de rigorile Inchiziţiei. Cu toate astea, atunci când ea intrase pentru prima oară în biblioteca mănăstirii, simţise că între conte şi iezuit era ceva – o înţelegere adâncă, de nezdruncinat.

— Şi atunci mi-am pus întrebarea: ce fel de complicitate? Ce anume putea să te apropie de o asemenea persoană, de care totul părea că te desparte?

La început, contele o ascultase nemişcat; apoi surâse, iar Angelica îşi dădu seama că presupunerile ei fuseseră corecte. Acum era obligat să-i mărturisească: părintele de Maubeuge era acel complice necunoscut care îl ajutase să pregătească în amănunt sosirea în Québec Însă prin forma pe care o dădu mărturisirii lui, o luă prin surprindere:

— Ce ne apropie ? Să zicem că acel lucru care ne apropie pe noi seamănă foarte bine cu ce te apropie pe tine de doamna Gonfarel, o doamnă foarte simpatică, recunosc, dar de care totul părea că te desparte dacă n-ar fi fost între voi acele legături ale trecutului pe care nimic, nici timpul, nici depărtarea, nu le poate rupe… o prietenie veche...

Angelica rămase la început zăpăcită, auzindu-l spunând numele Polonezei, Janine Gonfarel; pe urmă însă, înţelese: şi el ghicise unele lucruri. Izbucni în râs şi i se ghemui în braţe.

— O! domnule conte! Te detest! Întotdeauna faci aşa! îi reproşă ea, sprijinindu-şi fruntea de umărul lui.

Când îşi ridică însă capul, Joffrey văzu ca avea lacrimi în ochi. O luă tandru în braţe.

— Păstrează-ţi secretul, îi şopti el. Am să ţi-l povestesc eu pe al meu.

A doua zi, tot nu se putea ieşi din casă. Petrecură deci ziua aşezaţi unul lângă celălalt, în salonul mic, în faţa frumoasei sobe de faianţă care înfrunta cu succes prima ei iarna canadiană... Fără să şi-o spună, amândoi se bucurau de acest răgaz, în care puteau să discute liniştiţi.

— L-am cunoscut pe părintele de Maubeuge acum mulţi ani, în tinereţe, când parcurgeam lumea pe urmele lui Marco Polo. Mai trăia încă mama – ea administra domeniile noastre de lângă Toulouse; eram deci liber să mă plimb prin lume, să văd şi să aflu tot. Aşa am ajuns şi în China. Părintele de Maubeuge tocmai sosise acolo, ca asistent al iezuiţilor pe care Împăratul îi invitase la Pekin, ca să-şi construiască un observator astronomic. Fusese trimis acolo, deşi era foarte tânăr; era însă extrem de bine pregătit – printre altele, vorbea peste zece limbi străine, inclusiv chineza... Iezuiţii din China trăiau ca toţi chinezii – se îmbrăcau exact la fel ca mandarinii, se purtau ca ei, încercau să înţeleagă ţara şi mentalitatea oamenilor; în acelaşi timp, împrăştiau religia creştină. Prima dată când am vorbit cu el era pe o stradă plină de praf din Pekin; el era cocoţat într-un palanchin, îmbrăcat cu un caftan alb, lung, brodat cu dragoni aurii, iar pe cap purta o bonetă pătrată, roşie. Avea nişte unghii uriaşe, lăcuite cu auriu. I-am spus – cu mare greutate – câteva cuvinte în chineză; am fost surprins când l-am auzit răspunzându-mi în franceză. Aşa a început prietenia noastră, întreţinută apoi de o corespondenţă susţinută... ne-am scris ani de zile; cel mai adesea ne povesteam rezultatele cercetărilor noastre ştiinţifice... A urmat apoi lovitura pe care le-a dat-o iezuiţilor Papa, care nu suporta să vadă cum dogmele catolice se impregnează din ce în ce mai mult de budism şi cum alunecă spre o adaptare la obiceiurile orientale. Ordinul iezuiţilor nu era oare o armată fondată pentru apărarea bisericii catolice de tot felul de erezii ? Supunerea faţă de papă era la baza regulilor acestei armate, care se pusese la dispoziţia Sfântului Petru, reprezentantul lui Hristos pe pământ. Papa i-a rechemat deci pe iezuiţi din China şi i-a trimis în alte colţuri ale lumii.

— A fost ca o dizgrație.

— A însemnat mai ales sfârşitul marelui vis al iezuiților, care fusese cât pe ce să se împlinească: să-i convertească pe chinezi la creştinism.

— Şi părintele de Maubeuge n-a fost afectat ?

— Iezuiții sunt filozofi, răspunse Peyrac zâmbind. Pentru ei este mai importantă supunerea la voința lui Dumnezeu.

În acelaşi timp, în Franța, contele cunoştea propria lui înfrângere: era condamnat la moarte sub acuzația de vrăjitorie. Mulți ani mai târziu, pe când naviga în Mediterana sub numele de Rescator, auzise vorbindu-se iar de părintele de Maubeuge, care ajunsese superiorul ordinului în Canada – numire care nu înşela însă pe nimeni: era o îndepărtare e strălucitului savant astrolog de Roma şi de Paris.

Când contele sosise în America, îi scrisese în secret. Scrisorile lor nu fuseseră foarte dese, dar suficiente ca să reînvie prietenia lor. Pentru a fi însă eficace, alianța lor trebuia să rămână ascunsă.

— ...Venind spre Québec, nu ştiam în ce mod o să mă ajute. Eram doar sigur că o să facă totul ca să ne sprijine. Lui îi datorăm îndepărtarea lui d'Orgeval, care ajunsese să se creadă şi să se poarte ca adevăratul superior al ordinului în Canada...

La rândul ei, Angelica îi povesti că prietenia cu Janine Gonfarel era tot atât de veche – de când el fusese condamnat, după despărțirea lor. Însă cum ea nu dădea mai multe amănunte, contele nu insistă... Spuse doar că fusese foarte uimit când văzuse cât de rapid se înțeleseseră hangița şi contesa, şi îşi dăduse seama că ele nu se vedeau atunci pentru prima oară.

— Asta dovedeşte că noi nu ne ascundem la fel de bine ca tine şi ca iezuitul tău.

— Te interesezi de orice lucru care priveşte ființa pe care o iubeşti.

— Şi eu te iubesc, dar mi-a trebuit mult mai mult timp decât ție ca să descopăr legăturile tale cu iezuitul chinez !

Izbucniră amândoi în râs. "Cât de mult îl iubesc, Dumnezeule!" îşi repeta contesa. Era atât de fericită să-l vadă aşezat lângă ea, să-l audă vorbind de viața lui, să-i simtă corpul lângă al ei, să-i întâlnească privirea în care citea dragostea pentru ea...

Ziua trecu încet, însoţită de zgomotele sinistre ale viscolului şi de trosnetul vesel al lemnelor de pe foc, şi fu înlocuită pe nesimţite cu o alta noapte...

37

Viscolul dură două zile şi trei nopţi – o nimica toata după părerea lui Eloi Macollet, care se numise cu de la sine putere paznic al focului; zi şi noapte umpluse cu lemne şemineul, sobele din camere şi cea din bucătărie. Trebuiseră să stea cu obloanele coborâte. Vântul dinspre nord-est se rotea în jurul casei cu un şuierat continuu, oprindu-se uneori pentru câteva clipe şi repezindu-se apoi în uşi, ferestre şi ziduri, zguduindu-le, apoi şuieratul reîncepea.

Angelica şi soţul ei vorbiră, timp îndelungat, aşezaţi confortabil în fotoliile din salonaşul în care Ville d'Avray îşi aranjase cele mai frumoase mobile. Sire Chat împărţea intimitatea cu ei, tolănindu-se pe pernele cu feţe de mătase. Din cameră se puteau uita în sala mare, unde erau copiii, cei doi indieni, prietenii şi servitorii grupaţi în faţa căminului sau adunaţi în jurul mesei, unde mâncau, râdeau şi vorbeau.

Uneori vântul găsea câte o fisură pe unde se strecura şi făcea să tremure flăcările lumânărilor. În contrast cu frigul de afară, pe care toţi îl simţeau ameninţător, apa proaspătă, scoasă din puţul interior, era ca un prieten drag, care le potolea setea...

Sub acoperişurile de lemn sau de ardezie ale caselor, viaţa obişnuită a oraşului continua să se desfăşoare, la adăpostul zidurilor groase, în lumina protectoare dată de lumânările sfinţite.

La ursuline, fără îndoială, micile eleve continuau să brodeze. În Oraşul de Jos, Janine Gonfarel domnea peste adunătura veselă de clienţi, foarte încântaţi că s-au lăsat surprinşi de viscol într-un asemenea loc primitor. Honorine, cu inima ei miloasă, îşi făcea griji pentru câinele lui Banistere, legat de copac, afară, pe o vreme atât de rea, încât nu-ţi venea să "dai un câine afară!" Ca s-o liniştească, Macollet îi povesti că specia aceea de câine putea să trăiască sub zăpadă, într-un fel de grotă, de unde avea să iasă când viscolul se oprea. Puterea de rezistenţă

a speciei se datora strămoşilor ei, câinii eschimoşilor din nord, care suportau fără probleme cele mai scăzute temperaturi. Însă câinii eschimoşilor erau inteligenţi. Câinii indienilor din păduri degeneraseră, iar puii născuţi din încrucişarea lor cu câinii europeni erau şi mai amărâţi – erau nişte javre prostănace; nu lătrau, nu erau bune de nimic, nici la vânătoare, nici să păzească lucrurile stăpânului. Era un câine şi atât. Putea să tragă uneori cărucioare, dar dacă se rătăcea, nu mai ştia să găsească drumul spre casă. Nu era bun decât pentru un singur lucru într-o casă; simţea dacă ceva lua foc şi era pericol de incendiu. Dacă sărea un tăciune din vatră, sau dacă vreun capăt de lumânare începea să ardă perdeaua de lângă el, începea să sară ca un nebun. Nu lătra, nu ştia unde arde, dar îi era frică. Se izbea de pereţi, de uşi. Când o asemenea javră bleagă se zbate în lanţ şi sare în toate direcţiile, trebuie să începi să cauţi prin toată casa: undeva arde.

— Dar este un câine foarte folositor! remarcă Angelica. Dacă am fi avut şi noi unul la Wapassou, n-am mai fi dormit cu frică – să nu se stingă focul, sau să nu izbucnească vreun incendiu... şi noi eram atât de obosiţi şi de bolnavi...

Gândul ei reveni la Wapassou: ca şi acolo, şi în casa din Québec începură să se audă poveştile lui Macollet, vânătorul-călător, însoţite de şuierul vântului.

A treia zi însă vântul se opri. Afară era un pustiu imaculat. Numai acoperişurile se mai zăreau din zăpadă. Deasupra tuturor, cerul albastru, senin ca vara, apărea treptat dintre fuioare de ceaţă. Québec-ul era înveşmântat în nea – moale, pufoasă; oraşul semăna cu o cădelniţă uriaşă, care dădea slavă lui Dumnezeu, prin fuioarele subţiri de fum care se ridicau din hornuri drept spre cer.

Dogul domnului de Chambly-Montauban, luptându-se cu zăpada, fu primul care apăru pe stradă în Oraşul de Sus. O a doua cărare fu opera dihorului lui Cantor şi copiii ieşiră veseli din casă şi se aruncară în zăpada neatinsă, jucându-se cu cele două animale. Primul care se retrase, obosit şi speriat, se dovedi a fi dogul.

Domnişoara d' Hourredaune, din casa îngropată în zăpadă, auzi toate zgomotele de pe stradă, dar nu putu ieşi. Servitoarea ei, înfăşurându-se în nenumărate şaluri şi fulare, se strecură afară

din casă printr-o lucarnă şi începu să deszăpezească fereastra. Era sarcina cea mai urgentă, abia pe urmă venea la rând uşa.

Scuturându-se de zăpadă, apăru de sub nămeţi şi câinele lui Banistere. Se căţără pe un butoi răsturnat şi privi spre casa lui Ville d'Avray ca un înecat spre colacul salvator.

Viaţa reîncepea. Indienii din sătucul de la capătul străzii îşi scobiră o ieşire şi apărură la lumină unul câte unul, ca nişte cârtiţe. Wigwam-urile lor din scoarţe de copac de-abia se mai ghiceau, vagi siluete de ciuperci, la baza unui ulm uriaş. În timpul viscolului, una dintre femei născuse; veni până la casa marchizului să ceară nişte pâine albă şi puţin rachiu pentru ea şi nişte resturi de cârpe pentru bebeluşul ei. Îl purta în spate, legat pe o bucată de lemn, vopsită în culori vesele; copilul era înfăşat din cap până-n picioare şi legat cu panglici roşii sau violete brodate cu perle. Tot timpul cât mama lui îl purtă pe afară, dormi liniştit.

Domnul de Bardagne puse să se croiască o pârtie care să ducă, pe cel mai scurt drum, spre casa domnului de Peyrac şi veni imediat s-o vadă pe contesă – voia să ştie ce mai face, cum se simte. Pentru că se arătase atât de sincer îngrijorat, fură obligaţi să-l invite la masă.

Angelica o zări pe Honorine vorbind cu Jessy, servitoarea domnişoarei d'Hourredanne, care se războia energic în faţa casei cu zăpada.

— Ce i-ai spus? îşi întrebă contesa fiica.

— I-am spus că vreau s-o văd pe doamna bătrână. A promis că după ce se opreşte viscolul, o să ne citească o poveste cu o prinţesă.

În oraş se răspândeau cu iuţeală două veşti: maica Madeleine se întâlnise cu doamna de Peyrac şi declarase sus şi tare că nu ea era femeia care-i apăruse în viziune. Toată lumea răsuflă uşurată. A doua veste, primită cu emoţie de toţi, aducea confirmarea plecării părintelui d'Orgeval în ţinuturile irocheze.

Doamna de Castel-Morgeat făcea comentarii pe un ton dramatic. Fără să-şi ascundă disperarea, îi avertiza pe toţi că sunt părtaşi la o crimă. Părintele d'Orgeval mai fusese o dată prizonierul irochiezilor şi fusese torturat cu sălbăticie. Dacă-l prindeau a doua oară, aveau să-l ucidă în chinuri. "O să avem un nou Brébeuf", răspundea monseniorul de Laval, cu o urmă

de satisfacție în voce. Şi, pentru a reaminti credincioşilor ce martiri a cunoscut Canada, reciti din amvon mărturia scrisă a lui Cristophe Magnault, primul care văzuse corpul mutilat al iezuitului, mărturie a unuia dintre cele mai groaznice suplicii consemnate în analele creştinilor:

"Am sosit la misiunea Sfântul Ignatiu, de unde fugiseră indienii cu o zi înainte, şi am găsit corpul martirului. Părintele de Brébeuf avea picioarele, coapsele şi brațele descărnate până la os. Toți muşchii îi fuseseră tăiați, bucată cu bucată, pentru a fi mâncați. Am văzut numeroasele băşici pe care le avea în diferite locuri de pe corp, acolo unde barbarii au turnat apă clocotită peste el, ca să-şi bată joc de sfânta taină a botezului. Am văzut rana de pe pântecul lui, plină cu smoală şi răşină, care-i arseseră măruntaiele. Am văzut arsurile făcute de securile înroşite în foc pe care i le puseseră pe umeri şi pe spate. Am văzut buzele, pe care i le tăiaseră pentru că şi în cele mai groaznice chinuri vorbea tot de Dumnezeu. Am văzut umflăturile de pe spatele lui cauzate de sutele de lovituri de băț primite. Am văzut creştetul jupuit al capului său, peste care au turnat nisip fierbinte, tot ca să-şi bată joc de sfânta taina a botezului. Am văzut rănile apărute în locul nasului şi ale limbii, tăiate cu cuțitele. Am văzut gura pe care i-o tăiaseră până la urechi şi am văzut în gura lui rana făcută cu un fier înroşit. Am văzut orbitele goale ale ochilor, în care turnaseră cărbuni încinşi. Am văzut rana de pe pieptul lui, pe unde şeful tribului îi smulsese inima, pe care i-o mâncase, în timp ce i se bea sângele care curgea din rană. Am văzut toate rănile pe care i le făcuseră sălbaticii...

Apoi episcopul aminti peripețiile celor câțiva francezi care aduseseră cadavrul până la misiunea Sainte-Marie-Du-Sault, iar capul până la Québec. "...Am adus capul până la Québec, ținându-l tot drumul la pieptul meu, ca pe un copil." Capul părintelui de Brébeuf era conservat într-un relicvar de argint aurit, pus pe un soclu octogonal de abanos. În fiecare zi oamenii veneau să se roage în fața lui.

După ce auzi acele lucruri, Angelica dori să discute cu contele de Loménie-Chambord, prietenul părintelui d'Orgeval. Ştia ca Loménie locuieşte în Oraşul de Sus, dar nu ştia precis în ce casă. Nu-l mai văzuse din seara când începuse viscolul.

Locuia lângă clădirea poliției, în casa prietenului său d'Arreboust. Stăpânul casei fiind plecat la Montréal, contele ar fi putut să folosească mai multe camere, salonul sau biblioteca. Însă el se mulțumea cu o cameră mică, aidoma unei chilii, şi nu acceptase decât un singur servitor, care să facă ordine în cameră. Când nu era invitat de prieteni, lua masa într-un mic local în Piața Armelor, ținut de un fost soldat din regimentul lui Carignan-Falieres, poreclit Levantinul, pentru că fusese un timp prizonier la turci. Taverna lui era singurul loc din oraş unde se putea bea cafea turcească, o băutură pe care necunoscătorii o considerau doctorie.

Acolo o duse cavalerul pe Angelica. Locul era destul de întunecat, pentru că ferestrele de sticlă groasă dădeau în Piața Armelor, acoperită în întregime cu zăpadă. Penumbra şi mirosul de cafea îi dădură o senzație de bine contesei.

— Nu ne-am văzut de câteva zile, a fost şi viscol... Acum doamna de Castel-Morgeat continuă să ridice lumea împotriva mea... toți or să spună că părintele d'Orgeval este în primejdie de moarte din cauza mea. Aş vrea să ştiu dacă şi dumneavoastră mă considerați vinovată... Ar fi dureros pentru mine, dacă ar fi aşa... De ce mă fac eu vinovată ?

Cavalerul îi luă mâna şi se uită cu blândețe le ea.

— Sunteți vinovată doar că sunteți o femeie frumoasă... prea frumoasă, după părerea lui... Chiar dumneavoastră ați spus. V-a văzut ieşind din apă... N-o să vă ierte niciodată, adăugă el după o ezitare. Poate că în acel moment şi-a dat seama de slăbiciunile lui care riscau să-i distrugă pentru totdeauna credința...

— Poate ceva să distrugă credința unui iezuit? Prietene, sunteți prea pesimist... Anumite opțiuni spirituale sunt ireversibile.

— Din păcate, nu este şi cazul lui ! suspină Loménie. Îl cunosc de când eram la colegiu... Dintotdeauna a avut un sentiment de frică... de ură aproape... frica de femeie, ura față de femeie... Nu ştiu de ce... Este posibil ca vederea dumneavoastră să-i fi amintit anumite lucruri. Dacă a vrut să devină călugăr iezuit, a fost pentru că a vrut să se ferească de rău – să se ferească de femeie. Femeia – ființă primejdioasă, menită să-l corupă pe bărbat, Lilith a cabaliştilor, femeia întunericului...

Angelica păli. Înțelese că Loménie nu știa de existența în viața lui d'Orgeval a celeilalte femei – Ambroisine, împreună cu care crescuse. "Ca un diavol pe urmele lui", gândi contesa. Însă avea dreptate: se schița profilul copilului-ucigaș, aflat fără încetare la limita dintre Bine și Rău, care avea să lupte toată viața pentru a nu trece granițele Răului; avea sens – se potrivea cu spusele ducesei: "Copilăria mea frumoasă! El, Sébastien, cu ochii lui albaștri și mâinile pline de sânge... El și Zalil pătați cu sânge de om...eram trei copii blestemați...Eram cei mai puternici de acolo...eram posedați de foc...De ce ne-a trădat? De ce s-a alăturat acelor oameni în haine negre, cu crucile lor?

Angelica îi atinse ușor mâna:

— Claude, nu eu sunt Lilith!

— Știu.

— Ai auzit ce a spus maica Madeleine?

— N-aveam nevoie să aud ce spune ea ca să fiu convins că am dreptate,

Continuă să vorbească pe un ton tandru, încercând să o liniștească.

— De când ne-am văzut la Katarunk, am știut că tot ce se spune despre dumneavoastră sunt minciuni. Nu vă amintiți că simpatia noastră a fost reciprocă?

— Ba da.

Voia să-i spună: "Mi-ați plăcut întotdeauna", dar, gândindu-se că declarația era cam prea bruscă, contesa zise:

— Mi-ați plăcut de când ne-am văzut, conte.

Era același lucru – cuvintele trădau hotărârea lor de a rămâne doar prieteni; izbucniră amândoi în râs. Voind să-l liniștească într-un fel, îi șopti:

— E bărbat puternic, o să reziste în fața lui Outtaké, irochezul.

— Și Outtaké e puternic și e și aliatul dumneavoastră, pe deasupra.

Îndoiala o cuprinsese. Putea ea oare să-i dezvăluie ceva ce știa ea, știau și maica Madeleine și părintele Maubeuge – că "bărbatul în negru" din viziune era părintele d'Orgeval? Hotărârea superiorului scăpase, în orice caz, orașul de o soartă mai rea poate decât distrugerea.

38

Un bărbat se îndepărtează de oraş, mergând prin pustiul îngheţat. Se apropie Crăciunul! Crăciunul! Şi, în timp ce clopotele sună şi fumul iese voios pe hornurile caselor, în timp ce mirosul de prăjituri se amestecă cu cel de tămâie şi de ceară, ridicându-se spre cer ca să-i aducă aminte Creatorului că oamenii sunt acolo, jos, un bărbat, supunându-se unui ordin, se îndepărtează; o sutană neagră se desparte de prieteni, de chilia lui, de cărţile şi munca lui. Din ţinutul "îngheţat" a dispărut orice urmă de viaţă.

Totul în el e forţă distructivă. Cunoaşte ţinutul, dar merge atât de speriat şi de atent, încât s-ar crede că trece pe acolo pentru prima oară. Are senzaţia că a intrat într-un teritoriu străin; totul, în jur, îl pândeşte, îi este duşman. Pentru că i-au luat tot ce avea. Şi furia lui e atât de mare, încât trebuie să se oprească. Strigă cu o voce disperată spre cer: "De ce ne-ai părăsit, părinte?" Şi pădurea, închisoare albă cu mii de ramuri grele, îi repetă la infinit strigătul.

Ceaţa vaporoasă cuprinde zările, alunecând pe nesimţite în văi. Gerul îi îngheaţă răsuflarea. Strigă iar: "Dacă Tu eşti adevărul, de ce m-ai părăsit?"

...L-au legat de stâlpul de tortură. I se pare că securea înroşită în foc se apropie de carnea lui şi vede dincolo de ea faţa lui Outtaké, indianul care-l urăşte mai mult decât orice pe lume.

Dragii lui indieni Abénakis! Piksarett şi dorinţa lui pătimaşă de a-i distruge pe duşmanii dreptei credinţe. Hatskon-Ontsi, aşa-l numeau indienii; pentru prima oară, găseşte că numele are o rezonanţă ciudată, predestinată: Hatsakon-Ontsi, omul în negru.

Totul a fost mereu negru în jurul lui; abia dacă-şi mai aduce aminte de lungii ani de linişte sufletească, având conştiinţa că şi-a îndeplinit sarcina. Nu, amintirea îl poartă spre copilărie...acele nopţi negre din Dauphiné, în care singurele lumini erau torţele cavalerilor... strigătele hughenoţilor masacraţi, ale femeilor violate... bucuria de a ucide, de a simţi sângele cald pe mâini... satele care ardeau, focul purificator...

Şi tatăl său, un uriaş care îl învaţă cum să poarte adevărata credinţă în satele hughenoţilor...

Negre erau şi văile în care se întâlnea cu Ambroisine, fetiţa de la castelul vecin, pentru a se juca de-a vrăjitorul şi demonii... Şi Zalil, fratele de lapte al fetiţei, lua parte la acele jocuri... Jocuri, oare? Se povestea că tatăl fetiţei nu era contele, ci confesorul contesei...

Ce i-a plăcut mai târziu la Ambroisine, devenită ducesă de Maudribourg, a fost femeia umilă care i s-a spovedit. Din poziţia lui de confesor a putut s-o umilească, pe când ea credea că poate să-l seducă, la fel ca în copilăria lor, aşa cum făcea cu Zalil şi cu toţi ceilalţi pe care-i întâlnea. El însă o domina.

Frumuseţea femeilor perverse din copilăria lui... Mai rea, mai rea chiar decât fetiţa, era mama ei – femeia strălucitoare, care i se oferise... A fugit la iezuiţi, dar până şi acolo femeia apărea: binefăcătoarele bogate, atrase de tinerii de la seminar...

A reuşit să lupte şi să învingă ispitele cărnii – şi-a mortificat corpul, care a devenit un instrument docil, insensibil la frig, la căldură, la oboseală, la dorinţă. Cu ajutorul lui Dumnezeu a reuşit să se domine şi să-i stăpânească pe cei din jur, inclusiv pe fetiţa de altădată, – acum femeie, care nu reuşise niciodată să-l atragă... fiica magicienei şi a preotului blestemat... Chipurile îi apar în faţa ochilor, într-un vârtej ameţitor. O cunoştea pe Ambroisine, o stăpânea... Pare ciudat, dar, deşi îi ştia firea, nu s-a temut niciodată de ea. A simţit că erau de forţe egale, dar opuse: magia albă şi magia neagră.

Cea care apăruse între ei nu aparţinea nici unei tabere, nici celeilalte. Se ridicase, singură, aşa cum a văzut-o şi el ieşind din apă, poleită de razele roşiatice ale Soarelui de toamnă. Presimţise oare că avea o altă putere, mai mare decât a lui? Dragostea... era şi ea o forţă magică?

Le-a aruncat una împotriva celeilalte pe aceste femei, pentru că doar răul poate învinge răul. Din înfruntarea lor nici una n-avea să câştige, gândea el. Or să se distrugă reciproc şi frumuseţea lor, care le ascundea sufletele păcătoase, n-avea să le servească la nimic. Avea să se delecteze cu spectacolul înfrângerii lor, avea să le vadă aşa cum erau în realitate: meschine, egoiste şi crude. A aflat însă prea târziu că Ambroisine fusese învinsă – intervenise ceva care-i răsturnase planurile. Întorcându-se în oraş, aflase că "ei" se apropiau, un bărbat şi o

femeie, un cuplu unit. A început să predice împotriva lor, să-i blesteme.

Intrând în chilia albă unde îl aştepta părintele de Maubeuge, a simţit imediat că viaţa lui avea să se schimbe iar şi degeaba luptase să scape de sub teroarea întunericului. Şi, ceea ce îl umileşte cel mai mult, este faptul ca Maubeuge i-a descoperit slăbiciunea ascunsă. "Ai păcătuit împotriva operei lui Dumnezeu. Ai păcătuit împotriva Femeii... Din orgoliu şi dorinţa de a domina... din răzbunare... împotriva femeii..." Femeia... mereu între el şi viaţă, între el şi seninătate, între el şi Dumnezeu !

Un moment se mai calmează. Mai este totuşi o şansă să se afle adevărul: e posibil ca Pacifique Jusserant să ajungă la acel vas care va reveni din Franţa şi să ia actele pe care el le-a cerut pentru a putea arăta tuturor pretenţiile teritoriale ale lui Joffrey de Peyrac. Dar dacă spiritele de rând refuză să se supună ? În orice caz, e prea târziu pentru el, Sébastien d'Orgeval, care se îndreaptă spre ţinuturile irocheze.

Singurătatea lui prefigurează singurătatea din faţa morţii şi a martiriului. În timp ce, la Québec, femeia pe care el a văzut-o ieşind din apă şi bărbatul care o iubeşte şi care o îmbrăţişează în intimitatea dormitorului lor, stau unul lângă altul, sunt împreună. Îl pot învinge. Ura îi cuprinde tot corpul, îl face să scrâşnească din dinţi şi să simtă acea bucurie – acum interzisă – pe care o simţea odinioară când îi ucidea pe eretici. "Să moară! Să moară şi ea!"

Zăpada i-a îngheţat în barbă. Iarna e pentru el ca o sabie tăioasă; ar da tot aurul de pe lume să simtă mirosul de lemne arse, de fum, care să trădeze prezenţa omului. Frica de indienii irochezi l-a cuprins deja; îşi simte deja degetele mutilate în mănuşile groase. "Nu de două ori, Doamne! Nu de două ori!" Se teme de martiriu. Se gândeşte cu groază că din cauza ei, a femeii văzute pe malul unei ape într-o zi de toamnă, şi-a pierdut toată puterea. "Să moară!

Să moară şi ea!", repetă el. E scuturat de o ură fierbinte şi prin acea breşă a sufletului lui i se scurge toată forţa. Frica pentru soarta lui îl cuprinde. Torturile îndurate odată îi revin în minte, şi, îngrozit, imploră: "Nu de două ori! Nu de două ori!"

39

La Québec, solemnitățile religioase se succedau fără întrerupere. În prima zi de marți din decembrie – slujba anuală a iezuiților. Pe trei decembrie, sărbătoarea Sfântului François-Xavier; pe șase decembrie, Sfântul Nicolae. În sâmbăta rezervată hirotonirilor, slujbele se desfășurară cu o pompă deosebită.

În tot acest timp, nu se mai vedeau copii pe străzi sau în piețe jucându-se sau bătându-se cu zăpadă. Toți puștii din Québec își petreceau timpul îmbrăcând și dezbrăcând sutane roșii, negre sau violete, patrafire din dantelă sau aprinzând și stingând lumânări; umpleau cu tămâie cădelnițele, tăiau pâinea sfințită și o aranjau în coșulețe pentru a fi împărțită la slujbă. Se repetau cântecele de Crăciun.

Cu toate numeroasele slujbe la care era chemată să participe, populația avea timp să se pregătească și pentru sărbătoarea Anului Nou. Crăciunul era o sărbătoare de familie – dar erau multe rude și mulți prieteni care trebuiau invitați.

Cu puțin timp înainte de Crăciun, un preot de la seminarul misiunilor străine veni să-l caute pe tânărul suedez Neals Abbal. Iezuiții aflaseră că fusese adoptat de părintele de Vernon; cum acesta murise în Acadia, îl cereau cei ce rămăseseră. Angelica o ajută pe Yolande să împacheteze într-un cufăr hainele băiatului, inclusiv costumul lui de paj. Abatele refuză să ia cufărul; toți copiii primeau haine și încălțăminte de la seminar.

Neals Abbal plecă liniștit din casa marchizului, în pofida strigătelor disperate ale lui Chérubin și ale Honorinei. Domnișoara d'Hourredanne observă de la fereastra ei mica dramă. Angelica îl sărută pe băiețel, șoptindu-i câteva cuvinte de rămas bun. Însă copilul păru indiferent. Se întoarse în casă în aceeași seară, îmbrăcat în vechile lui haine și cu naiul în mână. Intră și se așeză lângă șemineu, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Puțin după aceea, un preot de la seminar apăru după el; îl căuta. Îl certă și Neals acceptă să se întoarcă la seminar. Se întoarse însă din nou a doua zi pe seară, însoțit de această dată de Marcelin, nepotul lui Romain de l'Aubigniere, băiatul crescut la irochezi. În acea noapte începu să ningă abundent.

— Ce mă fac cu voi, copii ? îi întrebă Angelica, privindu-i cum stăteau aşezaţi unul lângă altul lângă şemineu. Lângă ei, Timothy cel negru completa tabloul "copiilor rătăcitori".

Seara însă, în ciuda zăpezii care troienise străzile, sosi un tânăr de la seminar – Emmanuel Labour. Angelica îl cunoştea din vedere – era cel care îi însoţea pe copiii de la seminar în fiecare dimineaţă, când aceştia se duceau la colegiul iezuiţilor. Era un normand, blond, cu faţa mereu surâzătoare. Voia să devină preot şi-şi plătea studiile ocupându-se de copii. Când avea opt ani, fusese şi el luat prizonier de irochezi, aşa că înţelegea foarte bine revolta lui Marcellin, care nu suporta să fie închis între patru pereţi.

Îşi găsi elevul aşezat pe o bancă, citind cu voce tare "Vieţile martirilor din Tunis: Sfântul Saturnin, Sfânta Perpétue şi Sfânta Félicité". Nu numai că vorbea, dar şi citea, şi încă în latină.

— Puştiul ăsta i-a păcălit pe toţi, îi spuse Eloi Macollet. Cei de la seminar nu sunt în stare să alerge după un drăcuşor ca el.

Se auziră bătăi la uşă: un om de zăpadă se scutură şi în faţa lor apăru Romain de L'Aubigniere, pe care rudenia lui cu Marcellin îl obliga să aibă grijă de puşti.

A doua zi dimineaţă, Angelica, împreună cu L'Aubigniere, Marcellin şi Neals, se îndreptă spre mănăstirea iezuiţilor, unde fusese convocată. Nu mai intrase acolo din ziua când alergase după Joffrey, pentru a-l salva pe Willoagby, ursul adormit al lui Elie Kempton. Acum intra ca prietenă. Îl găsi acolo şi pe domnul de Loménie-Chambord. Părintele de Maubeuge, vorbind despre micul suedez, explică tuturor în ce constă dilema.

Poate că părintele de Vernon, când îl adoptase, îl botezase, însă cum nu se putea şti sigur, era bine să mai fie botezat o dată. Cavalerul de Loménie se oferise să fie naş. Dacă, la rândul său, doamna de Peyrac accepta să fie naşă, atunci ar fi avut posibilitatea să-l supravegheze pe micuţ şi să intervină în clipele importante ale vieţii lui. Deja copilul o trata ca pe o mamă. Dacă n-avea să se mai creadă părăsit de toţi, poate avea să primească să rămână în seminar şi să devină un umil slujitor a lui Dumnezeu. Cel puţin aşa aveau certitudinea că îndeplinesc voinţa părintelui de Vernon.

Cât despre micul Marcellin, dacă doamna de Peyrac accepta să-l primească în casa domniei-sale, atunci băiatul putea să vină să doarmă alături de ceilalți copii, în fiecare seară, tot timpul iernii. Așa n-o să mai aibă senzația că este închis între patru pereți. Spre sfârșitul lunii aprilie, toți elevii de la seminar aveau să fie duși la Saint-Joachim, pe coasta Besupré, unde monseniorul episcop avea o casă, numită Ferma cea mare. Până toamna, copiii trăiau în aer liber, se plimbau, învățau muncile câmpului sau încercau să deprindă sculptura și pictura, tâmplăria, lăcătușerie și alte asemenea meserii, pentru care bătrânul Le Basseur și fiii săi veneau la Fermă în fiecare săptămână.

Întorcându-se în final spre cei doi vinovați, Neals și Marcellin, părintele de Maubeuge le ținu o scurtă predică. Le spuse ce se hotărâse în privința lor, le arată cât de mult îi preocupă pe toți soarta lor, le descrise zilele pe care aveau să le petreacă la Fermă și îi rugă să fie de atunci înainte cuminți și să învețe bine.

Copiii plecară împreună cu domnii de Loménie și de L'Aubignière, iar Angelica rămase singură cu iezuitul. Contesa se întreba dacă nu cumva părintele avea să aducă vorba despre prietenia lui cu contele de Peyrac. Se liniști însă curând: asemenea demonstrații nu erau deloc în firea iezuitului, care folosea cuvintele cu un singur scop: pentru salvarea sufletelor celor din jurul lui.

— La sărbătoarea Crăciunului trebuie să ne apropiem adesea de Sfânta Masă, începu el. Nu doriți să vă dau o iertare a păcatelor, ca să puteți lua parte la slujbe cu sufletul curat ?

Deși surprinsă de o asemenea propunere, Angelica acceptă imediat. Îngenunche și spuse rugăciunea de căință, în timp ce părintele făcu semnul crucii deasupra ei, iertând-o de păcatele trecute, prezente si viitoare – până la începerea postului, după cum preciză el. Angelica se arătă foarte recunoscătoare părintelui, pentru că făcuse în așa fel încât să poată participa la slujbă împăcată. Dacă toți călugării iezuiți din China fuseseră ca el, atunci chiar avuseseră șanse uriașe să-i convertească pe toți chinezii la catolicism.

— Părinte, îl rugă ea, monseniorul episcop mi-a recomandat să-mi aleg un confesor. Mi-ar plăcea să-i pot spune că v-am ales pe dumneavoastră.

— Îi puteți spune, doamnă, încuviință iezuitul cu un mic salut. Sunt la dispoziția dumneavoastră.

40

Sosi Crăciunul. În fiecare casă, în spatele geamurilor, se zăreau lumânări aprinse, iar deasupra uşilor erau agățate peste tot cruci din crengi de brad. Mirosurile, ceața şi fumul care stăruiau pe străzi aduceau cu ele aerul de sărbătoare.

La ora zece seara, toți se îndreptară spre catedrală, cu lumânări sau felinare în mâini – mai mult ca să respecte tradiția decât ca să lumineze drumul. În acea noapte, discul argintiu al lunii şi zăpada imaculată se reflectau reciproc şi creau o lumină siderală, în care umbrele acoperişurilor, ale lucarnelor şi zidurilor păreau ieşite în relief, ca într-o friză antică.

Dinspre catedrală se auzeau sunete de orgă, sunete îndepărtate, care păreau mai degrabă născute din noapte şi dornice să se alăture bucuriei oamenilor.

Tot oraşul era în stradă: veniseră oameni şi din satele vecine sau din cătunele risipite de-a lungul fluviului. În grupuri mari, cu schiurile sau pe jos, soseau cei din Bourg-Royal sau din Sainte Foy-de-Charlesbourg. Muzicanți, cu instrumente specifice bretone, îi însoțeau, iar când grupurile ajungeau în oraş, începeau să cânte.

Din parohiile de pe coasta Beaupré sau din Insula Orléans soseau alte grupuri, mergând pe fluviul înghețat, pe drumul însemnat cu balize. Se țineau, bineînțeles, slujbe în toate bisericile din satele şi cătunele din jurul oraşului, însă a asculta slujba de Crăciun la catedrală era o adevărată sărbătoare; numai viscolele ar fi putut să-i împiedice pe oameni să vină.

Cu acea ocazie, apăreau şi cei din insula Orléans, care de obicei nu se prea amestecau cu cei de pe continent. Li se dusese vestea de oameni neprietenoşi, pentru că nu-şi părăseau insula decât rareori, nu-şi părăseau nici casele, şi trăiau în "triburi familiale" în fermele lor cu ziduri puternice de piatră sau în conace senioriale, ascunse în pădure. Insula era regatul lor. Se zvonise că ar fi vrăjitori – asta deoarece comunicau între ei

prin semnale de fum, ca indienii şi pentru că în serile de vară, pe maluri dansau focuri ciudate. Conducătoarea grupului era o oarecare Eléonore de Saint-Damien, o doamnă care era la al patrulea soţ. Era o femeie foarte frumoasă, cu nişte ochi negri extraordinari; când se află că era din Aquitania, gasconii care n-o cunoşteau, printre care şi contele de Peyrac, se grăbiră să se prezinte.

Parcă toate provinciile Franţei îşi dăduseră întâlnire în acea seară – poate pentru că multe femei îmbrăcaseră pentru sărbătoare costumele lor tradiţionale, ce aveau ele mai frumos: rochii, corsaje, mantii, şorţuri, broşe, cu care ele sau mamele lor se măritaseră în Franţa şi pe care le aduseseră în Lumea Nouă. Suzanne purta pe umeri o eşarfă de lână roşie, groasă, darul tradiţional al soţilor pentru tinerele soţii, încă din Evul Mediu. Soţul ei, originar din Sarth plecase burlac de acasă, dar luase cu el şalul, ca să-l dea viitoarei lui soţii...

Spontan, oamenii se grupau pe provincii, se recunoşteau după accent: gasconi, normanzi, bretoni, cei din Perche, din Vendée, din Aunis şi Santonge, regiuni pescăreşti care dăduseră mulţi imigranţi; erau şi parizieni, oameni diferiţi, dar apropiaţi prin ceva anume, specific celor născuţi şi crescuţi în marele oraş.

Cei patru sau cinci cavaleri de Malta din Québec îi adunau în jurul lor pe toţi foştii soldaţi care luptaseră în Mediterana. Împreună aveau să se ducă să bea, după slujbă, o cafea la cârciuma Levantinului.

Familiile importante, ale primilor veniţi în Canada, dintre care, de altfel, mulţi erau încă în viaţă, îşi ocupară locurile în strană cu autoritate...

Aşa se aşeză în acea noapte lumea venită la slujbă. În mijlocul catedralei era altarul. Îngeri făcuţi din ceară, cu mantii de satin şi cu peruci buclate, fuseseră agăţaţi cu fire de mătase deasupra Pruncului Isus, aflat în leagănul său de paie şi deasupra Sfintei Fecioare şi a Sfântului Iosif, îmbrăcaţi în haine scumpe. După şase zile, cei doi părinţi aveau să fie înlocuiţi cu regii-magi. Măgarul şi boul din poveste erau din lemn, vopsiţi unul în cenuşiu, celalalt în maroniu-roşcat. Opera tâmplarului Le Basseur şi a pictorului Frere Luc. Două viori şi un nai cântau menuete lângă ieslea-leagăn, atunci când orga şi corul tăceau.

La miezul nopţii, frumoasa voce a crainicului oraşului începu să cânte : “S-a născut Mesia...”; tuturor le plăcu mult mai mult vocea lui în timp ce cânta, dacă stăteau să-şi aducă aminte că în viaţa de zi cu zi, cu aceeaşi voce, citea ordonanţele procurorului sau ale primarului. Cele trei slujbe se desfăşurară cu toată solemnitatea cerută, deşi de mai multe ori în cursul slujbei, preoţii se apropiară de o cădelniţă din marginea altarului, în care fuseseră puşi câţiva tăciuni, ca să-şi încălzească mâinile. Gerul era de nesuportat.

Pentru slujba de la miezul nopţii, domnişoara d’Hourredanne venise cu un echipaj trimis de doamna de Mercouville; valeţii o aşezaseră pe un scaun în faţa căruia puseseră un vas cu apă fierbinte pentru care toată lumea o invidia: bătrâna era la adăpost de frig. Şi fiindcă interiorul catedralei era luminat ca ziua, domnişoara d’Hourredanne nu pierdu nimic din spectacol şi văzu pe toată lumea; avea să-i ajungă pentru tot restul iernii.

După ce fu dată şi ultima binecuvântare, credincioşii, îngheţaţi de frig şi morţi de oboseală se repeziră toţi odată spre ieşire, dornici să ajungă cât mai repede în casele lor calde, în faţa meselor pline cu mâncare. Foarte curând, deveni imposibilă orice mişcare, în aglomeraţia din faţa catedralei.

Angelica îşi pierdu din vedere escorta. Honorine şi Chérubin, duşi de Yolande şi Adhémar, coborâseră deja treptele şi se îndreptau spre casă. Contesa se trezi împinsă spre o uşă laterală, când preoţii ieşiră la rândul lor din sacristie, unde îşi dezbrăcaseră hainele sfinte. Episcopul voise să ajungă la seminar mergând pe jos, prin mulţime.

Sprijinită de cantul uşii, Angelica îşi spuse că n-avea rost să se înghesuie şi că trebuia să aştepte. Se amuza încercând să recunoască la lumina torţelor feţele celor din jur, care se strigau veseli unii pe alţii. În acel moment simţi cum cineva o cuprinde de mijloc şi o strânge tare. Gestul i se păru insolent şi dezagreabil. Ridică ochii spre necunoscut, pregătită să-l certe. Abia atunci recunoscu privirea albastră a ducelui de Vivonne, îndreptată spre chipul ei.

— O să mă recunoaşteţi, în sfârşit, zeiţă a mărilor ? o întrebă, cu un surâs ironic pe buze.

Profitase de întunericul nopții, de înghesuiala mulțimii și se apropiase de ea, vorbindu-i, ceea ce nu îndrăznise până atunci. Şi pentru că ea tăcea, insistă:

— Ştiți cine sunt, de asta sunt sigur. Contrariul m-ar jigni de moarte.

Angelica își reproșă că rămăsese fără replică. Strigătele și râsetele celor din jur acopereau șoaptele ducelui.

— Vă este frică de mine ? continuă el. Tremurați...

— M-ați luat prin surprindere.

— De emoție ?

— Sunteți prea puternic, domnule.

— Şi dumneavoastră prea uitucă. Nu vă mai aduceți aminte de clipele pe care le-am petrecut împreună, la Marsilia?

— Foarte vag.

— Nu credeți că sunteți ingrată? V-am luat pe vasul meu, după cum ați vrut, și asta m-a costat foarte mult. Fără intervenția surorii mele, regele nu m-ar fi iertat nici azi. A țipat la mine mai mult de o oră, în cabinetul lui, pentru că v-am ajutat să evadați.

— Bine v-a făcut, domnule.

Însă emoția o cuprinsese pe contesă. Dincolo de fața puțin buhăită, dar frumoasă a bărbatului, pe care aluneca lumina torțelor, îi apăruseră Curtea de la Versailles, regele... i se părea că e atât de aproape de ea, încât ar fi putut să-l atingă, dacă se întorcea... Simțise oare ducele fiorul care o străbătuse ? În orice caz, o strânse și mai tare, și ea putu să constate că frumosul amiral nu-și pierduse deloc forța.

Mulțimea îi împingea în zid și Angelica simțea cum marginea ușii îi intra în umăr. Câți oameni fuseseră în catedrală oare, de nu se mai terminau de ieșit?

— Ce-mi dați dacă vă spun ceva interesant? O sărutare?

— Domnule, și cererea și locul sunt deplasate...

— Am să vă spun, totuși.

Se aplecă spre urechea ei, prilej cu care îi atinse obrazul ușor cu buzele.

— Regele încă o mai dorește pe doamna du Plessis-Belliere... Rămase apoi tăcut, aplecat spre ea, aspirându-i parfumul.

Angelica își păstră însă o atitudine impasibilă. Ar fi vrut doar să n-o mai strângă atât de tare; îi displăcea faptul că mâna

lui, în mănuşă de piele, stătea pe talia ei. Nu ştia dacă din cauza cuvintelor domnişoarei d'Hourredanne, despre boala napolitană, dar avea pielea zbârlită.

Mulţimea se mai rărise, familiile se regăseau. Trăsurile începură să plece, una câte una. Angelica încercă să se desprindă din braţele lui.

— Domnule duce, vă rog să-mi daţi drumul. Nu-mi place cât de tare mă strângeţi.

Faţa lui se întunecă.

— Mă respingeţi? Credeţi că e înţelept din partea dumneavoastră ?

Se ghicea o ameninţare în tonul lui.

— ... Aş putea să vă ajut.

— Cum ?

Ducele arată cu bărbia în direcţia contelui de Peyrac.

— Este îndrăzneţ dacă a debarcat aici, cu steagurile fluturând în vânt. Nu-i pasă dacă este recunoscut sau nu, bineînţeles, cu condiţia ca nimeni să nu ştie nimic despre trecutul lui.

— Care trecut ?

— A fost pirat, nu? A luptat contra vaselor regelui! Aş putea să spun numele lui maiestăţii sale.

— Şi ce aţi dori în schimbul tăcerii dumneavoastră ?

— Să vă pot întâlni uneori în Québec, fără să vă feriţi de mine ca de un ciumat... deşi nu ştiu de ce... Odată ne-am înţeles bine... Nu pot să vă spun cât de mult m-a bucurat sosirea dumneavoastră triumfătoare aici!... Este atât de plictisitoare viaţa aici!

— V-a plăcut totuşi mai mult aici decât la Bastilia.

— La Bastilia? tresări el, holbându-şi ochii. Ce vreţi să spuneţi?

— Uneori un timp petrecut departe de curte... şi faptul ca vă ascundeţi numele.

— Nu vreau să fiu deranjat de nimeni aici, răspunse ducele. Ei bine, plecarea mea este doar pentru un timp, admise el după un moment de tăcere. Am avut câteva necazuri, e adevărat. Secretarul meu mă urăşte, pentru că i-am suflat o amantă; aşa că m-a denunţat că am furat pecetea regelui şi că o folosesc pentru mine... Ministrul poliţiei a vrut să mă aresteze,

aşa mare amiral al flotei cum sunt, şi să strângă dovezi la dosar împotriva mea. Era mai bine să-i pun câteva piedici, nu? Cine ştie unde sunt acum? Povestea o să se lămurească... Ca să justific dispariţia mea de la Curte, am obţinut de la Colbert o misiune secretă, să aflu care sunt posibilităţile de apărare navală ale Canadei. La primăvară mă întorc în Franţa.

— De ce, ministrul o să fie mai puţin furios atunci?

— Nu, dar până atunci ori uită... ori e mort, încheie, izbucnind în râs.

— Credeam, îi replică Angelica, că aţi fost bănuit că aţi vrut să-l otrăviţi pe rege.

Ducele îngălbeni.

— Ce spuneţi? îngăimă cu o voce surdă. Aţi înnebunit? De unde aţi mai auzit şi asta?

— Domnule, mă sufoc! Mă strângeţi prea tare!

— Aş vrea să vă gâtui de tot.

Însă îi dădu drumul.

— ...Cum îndrăzniţi să spuneţi aşa ceva? Eu sunt un supus devotat al regelui... sora mea...

— Am spus ca să-mi daţi drumul, răspunse contesa râzând cu un aer ghiduş. De ce v-aţi speriat aşa? E cumva adevărată gluma mea?

— Nu. Dar...sunteţi inconştientă! Ştiţi cât rău îmi puteţi face, răspândind asemenea zvonuri?

— Un rău nu mai mare decât cel pe care voiţi să mi-l faceţi dumneavoastră mie.

Se uită fix la ea, apoi începu să râdă silit. Trufia lui de curtean nu-i dispăruse încă în acele prime săptămâni în Canada. Continua să creadă că este mult prea sus plasat, ca să se teamă de cineva, şi cu atât mai puţin de femei, care căutaseră întotdeauna să-i câştige graţiile.

— Nu v-aţi schimbat deloc, îi spuse pe un ton care se voia admirativ.

— Ar fi trebuit să mă schimb ?

Totuşi, spre marea ei uimire, când ducele o rugă să accepte să se revadă într-un loc mai potrivit pentru conversaţie, şi-i propuse hanul "Răsăritul soarelui", a doua zi dimineaţă, Angelica primi.

Apropiindu-se de suita ei, contesa ridică privirea şi admiră

puritatea de necrezut a nopţii îngheţate. Copiii din cor, cu hăinuţe peste sutanele lor, treceau în fugă pe lângă ea, purtând coşuleţe în care puseseră rămăşiţele de pâine sfinţită de la slujbă. "S-a născut Mesia..." continuau să cânte elevii de la seminar, îndreptându-se spre clădirea aflată în umbra catedralei, unde îi aştepta un adevărat ospăţ.

În spatele gardului de fier, în fundul curţii, clădirea Seminarului oferea privirilor ferestrele ei luminate. Lămpile purtate de servitori sau de preoţi se zăreau la parter, acolo unde se ghicea masa festivă frumos aranjată; mesele lungi cu feţele de masă albe, tacâmul fiecărui copil şi, din loc în loc, buchete de flori de hârtie, care să dea un aer vesel încăperii. Pentru desert – diverse feluri de prăjituri, după care copiii se înnebuneau. Masa avea să fie onorată de prezenţa episcopului.

Domnul de Frontenac îşi invită prietenii la castel, să bea un pahar de vin fiert cu zahăr şi scorţişoară, şi să mănânce fructe conservate şi prăjituri.

Angelica n-apucase să-şi felicite prietenii. O salută pe Poloneză făcându-i semne, dar aceasta plecă, supărată probabil că nu fusese luată în seamă. Întâlnirea cu Vivonne îi stricase noaptea de Crăciun. Nu mai avea însă ce face şi se împăcă cu gândul: asta era situaţia! Dacă tot le fusese sortit să se întâlnească, mai bine că se întâlniseră mai repede. Ştiau măcar pe ce poziţie sunt. Era adevărat că îi era frică de ceva, dar nu de ce credea ducele: se temea ca nu cumva Joffrey să afle de aventura ei cu ducele, dacă acesta, beat, avea să vorbească în continuare despre ea. Dar dacă stătea şi se gândea mai bine, nu trebuia să stea cu frica în sân: iarna era lungă; o să vină şi timpul să se explice, să mintă sau să râdă. Trecutul era trecut şi nu avea prea mare importanţă acum.

În schimb, dincolo de prezenţa ducelui, întrevăzuse Curtea, pe rege – regele pe care Desgrez îl informase probabil deja despre prezenţa ei în Canada. Vivonne nu era periculos; exilul îi mai tăiase din mândrie. O făcuse ea altădată pe orgolioasa Athénad's să se plece în faţa ei şi să plângă de furie, o să se descurce în vreun fel şi cu fratele... Credea chiar că e bine să afle de la el ce mai e pe la Curte... cine ştie, poate într-o zi avea să se întoarcă acolo!

41

Antonin Boisvite se simți mulțumit să o vadă intrând și în localul lui. Aflase cu neplăcere că se ducea aproape în fiecare zi la "Vasul Franței", în Orașul de Jos, în timp ce la el, la "Răsăritul Soarelui", în Orașul de Sus, nu venise nicioadată.

Angelica îl găsi pe domnul de La Ferté în compania celorlalți trei domni și înțelese reticențele domnișoarei d'Hourrerdanne în privința lor. Vivonne îi adusese pentru a se confrunta cu ea. Cei trei erau "curtea" lui în Québec: foști tovarăși de desfrâu pe care exilul și pericolul comun îi apropiaseră și mai mult; erau, între ei, interesul, teama și un fel de viață numai al lor.

Contesa aproape uitase acel tip de oameni. Se așeză totuși la masa lor, gândindu-se că s-ar fi simțit mai bine lângă niște indieni. Îi displăcură profund ochii ca de pește mort ai bătrânului fardat, mutra șireată a lui Bessart și privirea prea pofticioasă a lui d'Argenteuil. Poate la Curte, printre alții la fel ca ei, nu ieșeau în evidență. Dar acolo, în Canada, singuri, păreau caraghioși. Debitau complimente, fraze goale, de care contesa se dezobișnuise. Regăsi însă repede modul potrivit de a le răspunde: răspunsuri veninoase, ascunse sub un zâmbet fermecător.

— Sper că n-ați reținut ce v-am povestit despre secretarul meu, începu ducele.

— Am reținut doar ce trebuia.

— De altfel, puteați să rețineți totul, numai să nu folosiți niciodată ce ați aflat.

— Adică să nu spun anumitor persoane, nu ?

Vivonne nu se putea împiedica să nu folosească limbajul plin de aluzii de la Curte; însă în micul oraș din Lumea Nouă, acel mod de vorbire era ridicol.

Soția hangiului veni să-i aducă nou-sositei apă proaspătă. Era un obicei preluat de la indieni: să bei un pahar de apă cu gazda. În general, în Canada a bea era o plăcere. Cerură pe urmă lichior de prune.

Angelica îl felicită pe d'Argenteuil pentru frumoasele lui mănuși roșii. Bărbatul vorbi de prietenia regelui pentru el; spuse

că mănuşile erau din piele de pasăre, făcute de eschimosul vrăjitorului din Oraşul de Jos, pe care domnul de La Melloise i-l recomandase ca fiind cel mai bun în meseria lui.

— Vrăjitorul însă nu e bun de nimic, comentă Saint-Edmé.

— I-aţi cerut şi lui otrăvuri, cum făceaţi la Paris? se interesă Angelica.

Era de bun gust ca bărbaţii să protesteze.

— Dar nu se mai foloseşte otrava acum la Paris! Se folosesc comploturile.

Martin d'Argenteuil părea cel mai dezorientat de exilul lui în Canada; se mai înviorase puţin văzând că Angelica îi acordă atenţie. Îi mărturisi că se plictisea de moarte în Québec. Găsise câţiva tineri cu care să joace mingea, dar erau prea slabi pentru el. "Numai regele putea să-mi fie partener..." Acum se ocupa cu alchimia, în memoria femeii pe care o iubise, Marie-Madeleine de Brinvilliers. Când Angelica pomeni despre Marais, unde avusese pe vremuri o casă, el exclamă înfierbântat:

— Înseamnă că aţi fost vecină cu marchiza de Brinvilliers.

— Da... o persoană care cu siguranţă folosea otrava... i-a otrăvit pe bolnavii de la azilul Hôtel-Dieu, ştiu din sursă sigură.

Începură să rânjească.

— Toată lumea ştie asta azi, ba mai mult chiar. Aţi rămas în urmă cu veştile, contesă! A fost executată de curând... Se zice că şi-a scris mărturisirea în latină, atât de odioase îi erau faptele.

— Preotul care a însoţit-o până la eşafod a spus că era nevinovată, protestă fostul maestru de joc al regelui.

Procesul acelei femei, de dată recentă, agita încă spiritele. Dacă Angelica ar fi fost atentă, ar fi auzit deja discuţii între cei din oraş. Vestea execuţiei marchizei nu putuse să vină decât cu vasele care sosiseră în acea vară din Franţa. "Lumea este condusă de câţiva aleşi, îi spusese râzând Ambroisine, ceilalţi nu sunt decât nişte viermi care se târăsc prin praf."

Contesa privi pe fereastră. Şi "Răsăritul Soarelui" avea, ca toate celelalte case din Oraşul de Sus, o privelişte splendidă asupra fluviului, acum cuprins de gheaţă.

La o masă vecină erau trei cupluri, oameni între două vârste, care discutau veseli. Erau bine făcuţi, îmbrăcaţi călduros – şi aveau feţe simpatice şi blânde. Râdeau. Păreau fraţi care nu se mai văzuseră de mult timp. Cu ani în urmă, sosiseră în Lumea

Nouă săraci; erau copii de țărani săraci, de muncitori ruinați; li se acordase însă dreptul de vânătoare și de pescuit, privilegiu al nobililor și azi erau și ei seniori.

Ducele, care-l rugase pe d'Argenteuil să nu mai vorbească de marchiza de Brinvilliers și să bea mai puțin, observă că Angelica era distrată și se arăta interesată mai mult de vecini decât de ce-i spunea el. Deveni agresiv și ironic.

— Chiar că nu înțeleg de ce Athénaď's se temea de dumneavoastra și se mai teme încă. Am să-i spun că face o mare greșeală… Vă credea foarte pricepută, însă eu îmi dau seama că ați avut doar noroc, atât. Norocul începătorului. Este într-adevăr un miracol cum, așa naivă și simpluță cum sunteți, mai trăiți azi și ați ajuns chiar și în Canada, unde n-ar fi trebuit să ajungeți niciodată... Sora mea este de o sută de ori mai puternică decât dumneavoastră! Nici nu puteți ști cât de puternică. Ha! ha! ha! vă pregătise o cămașă... când mă gândesc...

Simțea că îl cuprinde o furie ucigașă când vedea că nu este ascultat și că Angelica acordă o atenție mult mai mare vecinilor, care discutau despre piftie și caltaboși.

— Ha! ha! Ce s-ar mai fi râs la Versailles, dacă s-ar fi aflat că ați murit de o boală... rușinoasă... Ha! ha! nimeni n-ar fi bănuit nimic… moartă din cauza unei cămăși...

Angelica se întoarse spre el.

— Credeți că nu știam ?

Se uită fix la el cu ochii ei verzi, strălucitori, și, aplecându-se puțin peste masă, îi șopti:

— Cămașa respectivă este de ani de zile la domnul de La Reyne, locotenent al poliției regale. A pus să fie cercetată: arsenic și sulf. O dovadă zdrobitoare a metodelor criminale care se practică la Versailles… Știe și cui trebuia să-i aducă somnul de veci: Mie. Într-o scrisoare sigilată pe care i-am dat-o, i-am scris toate numele celor vinovați și mai ales al celui care a fost capul... Un nume pe care arde de nerăbdare să-l afle, dar pe care a început să-l bănuiască deja... Trebuie să deschidă scrisoarea dacă mi se întâmplă ceva sau dacă îl rugam eu – fie personal, fie printr-o altă scrisoare, semnată de mine.

— Și... a deschis-o?

Vivonne era alb ca varul la față. Angelica ezită o secundă.

— Nu... nu încă.

— Doriţi puţin caltaboş?

Antonin Boisvité se prezentase lângă masa lor, cu o tavă pe care se lăfăia un caltaboş uriaş, cu garnitură de piure de dovlecei şi de cartofi. Hangiului nu-i plăcea deloc ca lumea să vină în localul lui şi să se certe. Cu atât mai puţin îi plăcea să se întâmple acest lucru în zi de sărbătoare şi atunci când, pentru prima dată, faimoasa doamnă de Peyrac îi trecea pragul. Îi părea extrem de rău că doamna venise la acei gentilomi cu ale căror purtări el nu se putuse obişnui în ruptul capului.

— Doamnă, şi dumneavoastră, domnilor, este sărbătoarea Crăciunului. Trebuie să gustaţi din caltaboşul preparat cu mâna mea, după o reţetă pe care o ştiu numai eu...

Vrând să-l împingă să plece de acolo, ducele era cât pe ce să-i răstoarne tava; însă Boisvite, care îi cunoştea năravul, se feri la timp.

Văzând acest lucru, Angelica îi zâmbi graţios bietului hangiu şi-i răspunse:

— Sunteţi foarte amabil, domnule Boisvite! Caltaboşul pregătit de dumneavoastră miroase minunat! Aş vrea şi eu o porţie...

Antonin se grăbi să-i aducă cel mai frumos tacâm pe care-l avea şi-i oferi, înainte de a începe să mănânce, un păhărel cu lichior de măr, băutură care mergea de minune cu caltaboşul. Nu mai insistă pe lângă ceilalţi, care, în mod evident, nu aveau poftă de mâncare. Ducele era palid, iar ceilalţi nu aveau nici ei un aer mai fericit.

"Uite că nu este aşa de proastă, cum credeam eu", îşi zicea ducele neliniştit. "Încep să înţeleg de ce se temea atât Athénais de ea..."

În faţa lui, Angelica degusta cu o evidentă plăcere caltaboşul din farfurie. Lichiorul băut înainte îi dăduse o uşoară stare de euforie.

— Chiar eu i-am dus domnului de La Royne cămaşa, preciză ea între două înghiţituri. Am ţinut-o, evident, cu toată grija, să nu păţesc, Doamne fereşte, ceva!

În timp ca vorbea, se întreba însă dacă era prudent să le spună asemenea lucruri; privindu-le însă feţele, hotărî că nu avea de ce să-i mai fie frică de ei – nişte amărâţi, care erau şi ei căutaţi de poliţie. Trebuia doar să-i facă să înţeleagă că avea şi ea arme împotriva lor; asta avea să le mai scadă din băţoşenie.

Pe când ea ce delecta cu deliciosul caltaboş, bătrânul conte de Saint-Edmé n-o scăpa din ochi; pe faţa lui fardată se citea amărăciunea şi începu să creadă că e adevărat ce-i spusese vrăjitorul despre ea: că-l ucisese cu mâna ei pe Varange; îşi amintea şi ultimele cuvinte ale lui Bougre Rouge:" să nu vă puneţi cu ea."

Angelica se gândea la Versailles; îşi dăduse seama că era singurul lucru plăcut pe care cei patru o făcuseră să-şi reamintească. Printre frazele lor, aerul de la Curte, frumuseţea de la Versailles, îi apăreau în faţa ochilor... Nu se putea abţine să nu-l evoce pe rege, îmbrăcat în haine de gală, trecând printre doamne, oprindu-se în capul scărilor...

— Dacă stau să mă gândesc, zise ea brusc, puteţi să-mi spuneţi şi mie, domnule duce de... La Ferté, un lucru: v-am auzit repetând de câteva ori că sora dumneavoastră n-are nici o rivală la Curte. Şi totuşi, de când am sosit în Québec, am auzit, de la persoane diferite, că o nouă stea apare la orizont: marchiza de Maintenon. Cine este această doamnă ? E adevărat ce se spune despre ea şi rege ?

La auzul cuvintelor ei, Vivonne începu să râdă ca un nebun. "Ce glumă bună!" O văzu intrigată şi simţi o satisfacţie absurdă că i-a trezit interesul. "Curiozitatea femeilor, îşi zise el, este unul din punctele lor slabe. Este mult mai uşor să le cucereşti cu bârfe decât cu cuvinte frumoase."

— Marchiza de Maintenon ? Ce glumă!

— De ce? Cine e?

— O cunoaşteţi.

— Da? Nu-mi aduc aminte de ea.

— Este o veche prietenă de-a dumneavoastră... şi de-a surorii mele, de altfel, pentru că este tot din Poitou, ca şi noi.

Râdea cu lacrimi. După ce reuşi să se oprească, îi spuse că era vorba de Françoise d'Aubigné, poreclită "văduva Scarron". Pentru că odată fuseseră prietene, doamna de Montespan îi dăduse ei spre creştere copiii pe care-i făcuse cu regele. Nu fusese deloc o treabă uşoară, pentru că naşterea şi existenţa bastarzilor trebuia să rămână secretă, aşa încât biata femeie dusese timp de câţiva ani o viaţă ascunsă.

Angelica rămase cu gura căscată. Văduva Scarron! Cea care le cerea tuturor bani! Postul acela de guvernantă fusese o adevărata mană cerească pentru ea.

— Şi spuneţi că acum e marchiză? Marchiza de Maintenon?

— Regele i-a făcut cadou domeniul şi... titlul pentru grija faţă de copii, la care regele ţinea foarte mult, şi pentru discreţia de care a dat dovadă. Ştiţi, regele a reuşit să... scape de nemernicul de Montespan, cumnatul meu; a putut să-şi recunoască fiii şi să-i numească prinţi de sânge. Însă de aici şi până a o lua ca amantă pe văduva Scarron... – şi pufni iar în râs –... e cale lungă... Niciodată Athénais n-o s-o considere rivală...

— Cu atât mai bine pentru Françoise. Aşa e sigură, cel puţin, că o să scape cu viaţă.

42

Întors la el acasă, ducele de Vivonne se certă zdravăn cu cei din suita lui. Începuse prin a le spune că întâlnirea cu Angelica era norocul lui; dacă avea să i-o aducă regelui pe doamna du Plessis-Belliere, acesta avea să-i fie veşnic recunoscător.

— Mă uimiţi, duce, remarcă baronul de Bessart. Vreţi să i-o duceţi regelui pe doamna? Să aduceţi la Curte o rivală pentru sora dumneavoastră? N-are ea destul de luptat cu cele pe care regele le preferă din când în când? Acum trebuie să-i mai aduceţi încă una pe cap? Îi vreţi surorii dumneavoastră pieirea?

— Nu înţelegeţi? Este vorba de un capriciu al regelui, pe care eu i-l satisfac. Pe de altă parte, contesa doreşte să revină la Curte, chiar dacă n-o spune deschis. Cu protecţia mea, o să ajungă mai uşor la Versailles – sunt amiralul flotei regale, nu? Un lucru e sigur. Regele o să-mi fie recunoscător.

— Regele, poate, dar ea nu, interveni în discuţie vocea scârţâitoare a bătrânului Saint-Edmé. Nu e genul de femeie care să sacrifice totul din recunoştinţă faţă de cineva. O să se folosească de dumneavoastră şi o să vă întoarcă spatele când n-o să mai aibă nevoie de dumneavoastră!

— De cine vorbiţi ?

— De această doamnă de Peyrac sau du Plessis-Belliere, cum îi ziceţi dumneavoastră. V-a fermecat cu ochii ei verzi şi cu aerul ei inocent.

— Nu, vă temeți degeaba. Este doar o naivă, care vorbește vrute și nevrute, ca orice femeie.

— Și povestea cu cămașa ?

— E adevărată. Dar minte când spune că i-a dat-o lui La Reyne, și cu o scrisoare, pe deasupra. E prea proastă ca să se fi gândit la așa ceva. A născocit totul pe moment, numai ca să mă enerveze. Dacă era mai șireată, nu ne-ar fi spus de la început ce știe. Nu! E doar o femeie frumoasă și ambițioasă; îi plac bărbații, bijuteriile, îi place să strălucească și să fie mai frumoasă decât toate celelalte. E ca orice altă femeie; diferența este însă că regele e nebun după ea. Asta este important pentru noi.

În acel moment, intră un valet și puse câteva lemne pe foc. Baronul de Bessart îi făcu un semn imperceptibil și, după ce-și termină treaba, omul nu ieși, ci se așeză într-un colț, retras. Era omul de încredere al baronului, cel care făcea treburile murdare. Avea o față grosolană și respingătoare, dar nu era prost. Bessart îl oprise în cameră, ca să afle și el despre ce este vorba. Uneori avea idei bune; de aceea îl și luase baronul cu el în Canada.

— Se pare că nu are decât o slăbiciune, continuă Vivonne.Vrea să obțină iertarea pentru soțul ei. Ei bine, o s-o ajutăm s-o obțină.

— Și pe urmă, se știe ce facem cu un soț care deranjează, ricană grosolan d'Argenteuil.

— Țțț. Ăsta nu este un bleg oarecare. Este foarte șiret.

— Îl cunoașteți ?

— Îl cunosc! Îi cunosc pe amândoi! Vreau să beau! Dați-mi de băut! Ce țară cumplită! Cu cât e mai frig, cu atât ți se face mai sete. Începu apoi să șoptească grăbit:

— ...Nu e naivă. E doar mai puțin șireată decât crede că e și are o îndrăzneală de neimaginat. Adevărul e că dacă stăm să numărăm avantajele și dezavantajele pe care le trage cineva de pe urma ei, ne încurcăm de tot... Din cauza ei am căzut în dizgrație regelui, când cu povestea de la Marsilia; știu însă pe alții care-i "datorează" exilul sau chiar moartea... Dar a lăsat și...

— Amintiri de neuitat...mormăi Bessart.

— "...și pe care timpul le-a făcut și mai de nesuportat", completă în gând Vivonne.

— Practică vrăjitoria ? se interesă Saint-Edmé.

— Nu ştiu, răspunse ducele, plimbându-se nervos prin cameră.

Ceilalţi tăcură. Depindeau toţi de averea ducelui şi mai ales de a surorii ducelui. Vivonne nu era puternic decât pentru că era fratele metresei regelui şi unchiul micuţilor bastarzi pe care-i creştea doamna de Maintenon şi pe care regele îi recunoscuse de curând ca prinţi de sânge. Şi acum, când până şi guvernanta copiilor fusese răsplătită, poziţia lor era mai sigură ca niciodată.

— Domnule duce, dumneavoastră trebuie să fiţi de partea surorii dumneavoastră şi numai a ei. Regele n-o s-o părăsească niciodată – e legat de ea prin amintirile lor comune şi mai ales prin copii. Regele o doreşte; marchiza, sora dumneavoastră, e simpatică; în prezenţa ei nu te poţi plictisi. În concluzie, numai ea ne poate salva. Şi luptă din greu pentru asta, pentru că şi ea se salvează odată cu noi. Aduceţi-vă aminte numai cu câtă pricepere l-a păcălit pe rege...în ceea ce priveşte motivele plecării dumneavoastră de la Curte... Dar ce nu poate să facă? Ne-a dat timp să ne îmbarcăm pe un vas, atunci când poliţia era pe urmele noastre... Dumneavoastră, duce, nu trebuie să faceţi nimic care ar putea să-i dăuneze... Vă înşelaţi în ceea ce-o priveşte pe doamna de Peyrac sau de Plessis-Belliere...

Sunetul clopotului de la castelul guvernatorului pluti până la ei. Mirosurile de tocăniţă, de friptură, de varză, de supă de ceapă, de orez cu legume, la care se adaugă acela de porumb fiert – de la indieni – erau atât de persistente, încât pătrundeau în toate casele, la ora mesei.

— Haideţi să mâncăm, propuse Vivonne. Unde mergem?

— Se spune ca masa celor de la Montigny e deosebită. Ar trebui să vă faceţi invitat acolo de domnul de Peyrac.

— De ce vă temeţi de el ? Vă e frică să nu vă recunoască? Ne-aţi spus că atunci când aţi luptat în Mediterana, nu v-aţi întâlnit faţă în faţă cu el...Şi pe urmă, nu mai este Rescator, nu mai este pirat...

— Şi nici eu amiral al flotei regale... deocamdată. De fapt, acum sunt nimic. Absolut nimic. Poate că ei sunt mai puternici decât mine.

— Acum câteva minute spuneaţi că femeia este inofensivă.

— Nu ştiu... Nu mai ştiu. Dumneavoastră, care sunteţi ghicitor, se adresă ducele contelui de Saint-Edmé, puteţi să-mi spuneţi ce fel de femeie este ?

— Vrăjitorul din Oraşul de Jos zice că ea l-a ucis pe Varange.

— Ea! strigă Vivonne, holbându-şi uimit frumoşii lui ochi albaştri. De unde dracu' i-a venit ideea asta idioată? Ea nu este în stare să omoare nici o muscă!

— Adineauri ziceaţi altceva... În orice caz, Bougre-Rouge, vrăjitorul, era categoric; părea că se teme de ea...

— El de unde ştie ?

— Aşa i-a apărut lui în vis. Ne-a spus chiar să nu-i pronunţăm numele.

— Asta-i bună ! Chiar dumneavoastră mi-aţi zis că vrăjitorii din Canada nu sunt buni de nimic.

— Bougre-Rouge este interesant, dar e prea încăpăţânat. Din cauza ei nu vrea să vorbească. Aşa încât, duce, ar trebui să fiţi mai prevăzător cu ea, şi să nu vă lăsaţi înşelat de ochii ei verzi şi de aerul ei nevinovat.

Vivonne ridică agasat din umeri. De ce se încurcase oare cu bătrânelul acela stupid ? Ştia de ce: pentru că acesta, împreună cu contele de Varange, le pregătise o existenţă ferită de griji sau de primejdii tuturor în Canada. Şi era adevărat că din şedinţele lui de spiritism puteau afla numeroase taine mici, dar importante.

— Vă speriaţi degeaba, îl linişti el pe bătrân. Adevărul e pe undeva pe la mijloc. Nu este atât de rea pe cât credeţi dumneavoastră, însă ştie cum să iasă din orice situaţie. Este în mâna mea – ştiu o grămadă de lucruri despre ea, lucruri care i-ar putea face mult rău, dacă s-ar afla.

— Da, dar din păcate, se pare că şi ea ştie multe despre dumneavoastră, îi replicară ceilalţi.

Tulburat şi iritat, Vivonne încerca să-şi aducă aminte de scurta lui aventură cu Angelica. Era la Marsilia şi el era foarte ocupat cu pregătirea flotei; dintr-odată însă, totul îşi pierduse importanţa pentru el – totul, în afară de ea. Ştia, bineînţeles, că ea era gata să facă orice, numai să scape de poliţie... petrecuseră însă câteva nopţi minunate împreună, când el o ascunsese pe vasul lui...

D'Argenteuil spuse însă că nu fusese mare lucru, pentru că acel Desgrez, se pare, o lăsase intenţionat să scape.

— Ar putea fi periculoasă pentru noi tocmai pentru că are atâţia prieteni în poliţie. Din fericire, acum este departe de Paris.

— Deci este adevărat ce a spus despre La Reyne ?

— Mă tem că da. A fost cu siguranţă amanta lui François Desgrez... poliţistul care a ajuns atât de vestit azi...

— Desgrez! exclamă furios d'Argenteuil. E căpitanul care a arestat-o pe Marie-Madeleine de Brinvilliers. Este de o viclenie machiavelică: s-a deghizat în preot şi a intrat în mănăstirea din Liege, unde de cinci ani se ascundea Marie-Madeleine. Omul ăla n-are nimic sfânt. S-a prefăcut îndrăgostit de ea; iar ea, o fire atât de pătimaşă, după atâţia ani petrecuţi numai între femei, cum ar fi putut să-i reziste ? A reuşit s-o convingă să fugă cu el şi, îndată ce a trecut de poarta mănăstirii, a arestat-o... Şi acum aflu că acea doamnă de Peyrac are legături strânse cu Desgrez! Poate chiar ea a trădat-o pe Marie!

— Ah, terminaţi odată cu povestea asta! Se ştie că femeile îşi pun sentimentele înaintea intereselor... de aceea se şi dau, murmură Vivonne, gânditor.

Le întoarse înciudat celorlalţi spatele. Bessart şi Saint-Edmé schimbară o privire cu subînţeles. Obişnuiau adesea să-şi comunice în acel fel părerile. De acea dată, se înţeleseseră: aveau să-l lase pe duce de capul lui, iar ei aveau să se păzească de orice primejdie. Deşi nimic nu-i grăbea – aveau iarna în faţa lor – trebuiau totuşi să înceapă să minimalizeze influenţa acelei femei şi s-o împiedice cu orice preţ să revină în Franţa, la Curte, unde, dacă ar vedea-o, regele ar prefera-o cu siguranţă doamnei de Montespan.

PARTEA A CINCEA

BALUL

43

Vivonne se înşela amarnic dacă-şi închipuia că, fiindcă făcuseră dragoste împreună pe un vas, poate să-şi permită tot felul de familiarităţi cu ea, se gândea Angelica. Necazul cu el era că, după cât era de treaz, se arăta obraznic şi lăudăros, sau, din contră, discret şi politicos.

La rândul său, Nicolas de Bardagne se declara foarte satisfăcut de instalarea lui în casa de pe strada Closerie. Nu putea să se ducă în nici un loc din oraş fără să treacă prin faţa casei lui Ville d'Avray; acolo, sub diferite pretexte, o aştepta pe Angelica şi se ţinea după ea oriunde s-ar fi dus aceasta.

— Vă rog din suflet, îi spuse contesa într-o zi, nu mai veniţi atât de des la mine şi nu vă mai plimbaţi tot timpul prin faţa casei mele. Lumea o să înceapă să bârfească.

— Cum adică, n-am voie să mă plimb pe strada pe care locuiesc? Şi pe urmă, nici nu cred că vin mai des decât Piksarett, care vine la dumneavoastră de câteva ori pe zi, intră şi iese fără să salute, se aşează în prag şi fumează şi vă ţine predici de câte ori vă vede. El de ce să vină şi eu nu?

— Tocmai de aceea... Dumneavoastră nu sunteţi indian, prietene!

Renunţă însă să-i mai facă observaţie şi el se ţinea după ea peste tot. La merceria din Piaţa Regală, care era şi croitorie,

îl întâlniră într-o zi pe Eloi Macollet, care proba o haină de mătase violetă, cu vestă înflorată, cum purta el de obicei.

— I-am promis domnişoarei Bourgeoys că-mi vizitez fiul şi nora de Anul Nou, o informă el pe contesă.

Era foarte frumos din partea lui, cu atât mai mult cu cât nu se înțelegea de loc cu tânărul cuplu. Pretindea că fiul lui îl face de ruşine. Era un tânăr fricos şi molâu, specie rară în Canada. Şi tocmai lui Macollet, vânător împătimit, trebuise să-i dea Dumnezeu un fiu căruia să nu-i placă să meargă în pădure şi care se temea de irochezi mai mult decât orice pe lume: îi era frică să nu fie scalpat într-o zi. "Capul meu scalpat îl sperie! Păi, dacă aşa e, ce pot să fac? Suntem sau nu suntem în Canada?" zicea tatăl lui.

Eloi Macollet fusese unul dintre acei burlaci înrăiți, însurat de frica amenzilor şi a pedepselor de tot felul. După ce stătuse cu nevasta – una din sutele de fete trimise de Colbert în Canada pentru a popula Noua-Franță – până i se născuse un fiu (altfel ar fi fost iar amendat), dispăruse pentru câțiva ani în regiunea de lângă Marile Lacuri, îşi lăsase soția să se descurce singură cu copilul şi cu ferma de pe coasta Lauzon şi deşi se întorcea din timp în timp acasă, nevasta şi feciorul rămăseseră doi străini pentru el. După ce-şi însurase unicul fiu, soția lui Eloi murise. Din acel moment, totul se stricase în viața lui Macollet. După ce fusese grav rănit în luptele de lângă Montréal, trebuise să rămână la casa lui – a fiului lui – iar nora lui, Sidonie, se dovedise a fi o scorpie şi îi făcuse viața un iad. Femeia nu mai ştia ce să inventeze ca să-l împiedice să meargă la vânătoare şi să-i amărască zilele. Până la urmă, îl denunțase că vinde rachiu indienilor şi bătrânul fusese excomunicat. Când îl întâlniseră soții de Peyrac la Tadoussac, era în sfârşit liber, dar proscris. Fără cauțiunea pe care o plătise contele pentru el, nu s-ar fi putut întoarce niciodată în oraş. Macollet hotărâse însă să se poarte ca un bun creştin şi să-i mai vadă o dată pe copiii lui.

— Şi am mai aflat, îi şopti conspirativ contesei, că vecina lor este văduvă. Profit de ocazie şi trec şi pe la ea.

— Nu ştiu dacă maica Bourgeoys te-a sfătuit să treci şi pe la vecină! replică Angelica.

Începură toți să râdă de bătrânul Macollet şi de succesul lui pe lângă doamne.

La doamna numită "dantelăreasa" era multă lume. Toţi cumpărau colerete, gulere, manşete şi garnituri. Domnul de Bardagne făcu o figură dezgustată şi critică mania de a pune peste tot dantele, nu din răutate, îi asigură el, ci pentru că la Paris nu se mai purtau demult asemenea zorzoane: moda se simplifica. Dantelă la gât, la manşete, la talie şi la genunchi purtau în Franţa numai cei din provincie.

Cuvintele lui îi intimidară pe unii dintre cei prezenţi. Aceştia, dornici să se îmbrace exact ca la Paris, dădură înapoi jumătate din dantelele, cumpărate de frică să nu le pară caraghioşi celorlalţi. Marea majoritate însă continuă să cumpere dantele cu braţul.

Bardagne, deşi eclipsat încă de la sosire de contesa şi contele de Peyrac, plăcea lumii. Arăta bine, se îmbrăca cu gust şi avea spirit. Şi marchizul de Ville d'Avray era mai vesel – nesuferitul lui vecin Banistère, nu se mai aratase. Le Basseur îl ţinea pe uriaş în loc cu procesele lui. Era vremea sărbătorilor – şi orice plângere, amendă sau proces erau interzise. Honorine şl Chérubin încercau în fiecare zi să dea ceva mâncare câinelui scheletic al lui Banistere, dar aproape de fiecare dată copiii acestuia i-o furau. În noaptea de Crăciun, Angelica voise să le ducă nişte prăjituri, dar cu tot atât succes s-ar fi apropiat şi de vizuina unor lupi. Deşi era sărbătoare, Banistere ameninţase că împuşcă pe oricine îi intră în curte. Cei patru copii ai acestuia, mici monştri în haine cenuşii, apăreau uneori pe stradă, urlând şi bătându-se, dărâmând pe oricine le ieşea în cale.

— Nişte sălbatici, cum sunt în orice oraş, comentase filozofic Suzanne, cu o înţelepciune pe care o moştenise probabil de la vreun strămoş parizian.

După Crăciun, Angelica o vizită zilnic pe domnişoara d'Hourredanne, pe care ieşirea până la catedrală, în noaptea sfântă o epuizase de tot. Bătrâna avea ameţeli şi se plângea că nu înţelege cum de pot oamenii trăi într-o asemenea agitaţie. Nici servitoarea ei nu mai era la fel de harnică şi de săritoare ca în primele zile – stătea în camera ei şi citea toată ziua o biblie în engleză.

Jessy era o puritană din Boston, oraş în care canadienii făcuseră un "raid" distrugător cu şase ani înainte. Jessy nu voise cu nici un preţ să se converteească, iar familia din Montréal care o cumpărase iniţial de la indienii Abénakis, renunţase să mai

încerce s-o schimbe. Stăpânul ei voise la un moment dat s-o trimită înapoi la tribul care o capturase, dar pe urmă se răzgândise şi i-o trimisese domnişoarei d'Hourredanne. Ştia că bătrâna avea să se obişnuiască repede cu o servitoare eretică şi pe care nici nu trebuia s-o plătească. În fiecare an însă toţi erau cuprinşi de uimire când vedeau că Jessy se pregătea şi ea să sărbătorească, la fel ca restul lumii, Crăciunul. Le era foarte greu să admită că era vorba de acelaşi prunc Isus pe care-l venerau şi ei şi o priveau pe Jessy ca pe o păgână.

În ziua de Anul Nou, strigară cu toţii "Trăiască regele!" şi traseră în aer salve de muschete.

Era obiceiul ca soţii şi prietenii să-şi ofere unii altora cadouri. Angelica primi un reşou de faianţă olandeză, imitat după porţelanurile chinezeşti, decorat cu flori şi fructe albastre şi portocalii. În interior era o lumânare scurtă şi groasă, care putea fi folosită pe post de lampă sau pe care se putea încălzi rom, cafea sau vin, în serile sau dimineţile friguroase. Mai era şi o ceaşcă cu două toarte, din argint aurit cu motive florale.

Suzanne le aduse o bucată de jambon, pregătită de mâna ei. Venise împreună cu cei patru copii ai ei: Pacôme, Jean-Louis, Marie-Clarisse şi Henri-Auguste.

Între Anul Nou şi ziua balului, săptămâna se scurse în febra pregătirii toaletelor. Episcopul se încruntă văzând atâta frivolitate la doamnele virtuoase din Oraşul de Sus. Contele de Peyrac şi soţia lui se duseseră personal să-l invite pe episcop la bal, asigurându-l că prezenţa lui avea să dea un caracter sobru şi cumpătat petrecerii. În cele, din urmă, monseniorul acceptă.

În schimb Poloneza – acum doamna Gonfarel – refuză cu îndărătnicie să vină. Nimic n-o putu face să-şi schimbe hotărârea, nici rugăminţile contesei, nici vizita contelui de Peyrac. Joffrey şi Janine se înţeleseseră foarte bine, se plăcură reciproc dar Poloneza rămase fermă pe poziţie. "Nu e locul meu acolo", răspundea ea de fiecare dată.

— Ba da. Oriunde în Québec eşti la locul tău, îi repeta neobosită Anglica.

Dar fosta prostituată din Curtea Miracolelor din Paris nu se lăsa. Şi la Paris locul ei fusese în turnul Nesle, cu hoţii şi cerşetorii şi nu la Louvre. Tot aşa trebuia să fie şi în Canada.

Un fenomen ciudat, pe care nimeni, în afară de domnişoara d'Hourredanne, nu-l remarcă, apăru în societatea din Oraşul de

Sus. Fenomenul era cu atât mai ciudat, cu cât era neobişnuit în Canada, unde oamenii erau neîncrezători şi nu-şi iubeau în mod deosebit vecinii.

Se răspândise însă moda ca fiecare să se facă remarcat de domnul de Peyrac sau, într-o măsură mai mică, de doamna de Peyrac. Cei care reuşeau să obţină un zâmbet sau un cuvânt amabil din partea lor erau în al nouălea cer de bucurie. Între doamne se dezlănţuise rivalitatea: care vorbea mai mult cu contele, care primea mai multe zâmbete din partea lui? Fiecare gest al lui Joffrey era comentat în amănunţime: de ce râsese cu doamna Le Bachoys şi nu şi cu doamna de Beaumont? De ce vorbise mai mult timp cu doamna de Mercouville şi nu-i acordase nici o atenţie drăgălaşei Bérengere-Aimée, care se străduia atât de mult să-i atragă atenţia? De ce o vizita atât de des pe doamna Gonfarel, hangiţa din Oraşul de Jos, când atâtea doamne sus-puse erau gata să-l primească în saloanele lor la orice oră din zi?

Fenomenul luă o amploare deosebită, amintind de tensiunea care domnea la Versailles, când regele acorda un scăunel unei doamne – fericita aleasă avea dreptul să stea jos în faţa maiestăţii sale, iar celelalte rămâneau în picioare – sau când punea să se scrie faimosul "pentru..." pe uşa apartamentelor invitaţilor regelui, când Curtea se muta la Versailles. Acel cuvânt îl umplea de bucurie până şi pe cel mai blazat dintre gentilomi, când se vedea ales de rege.

În Québec, peruchierii erau mediocri. Nu se afla nici unul printre ei la fel de priceput ca domnul Binet (peruchierul regelui) în crearea unor coafuri noi şi frumoase pentru doamne. Binet rămânea pentru moment unicul maestru. La Québec, doamnele se ajutau reciproc şi se găsea de fiecare dată printre ele sau printre cameristele lor o persoană pricepută. Delphine şi Henriette, care o coafaseră pe Angelica în ziua sosirii ei, erau foarte solicitate. Serviciul lor pe lângă doamne, cu ce presupunea el, era singurul lucru bun pe care îl învăţaseră de la Ambroisine.

Persoana cea mai pricepută însă se dovedi a fi Bérengere-Aimée. Cum tinerei îi plăcea să facă servicii, avu de coafat în ziua balului un lung şir de doamne. Bérengere voi să înceapă cu Angelica şi se prezentă din zori la uşa ei, cu toate instrumentele necesare.

— Doamne, de-aţi şti cât vă invidiez pentru frumuseţea dumneavoastră! suspină ea, învârtindu-se în jurul contesei şi aranjând câte o şuviţă pe ici, pe colo. Vă invidiez şi pentru soţul dumneavoastră! Este un bărbat atât... atât de...

— Sunt de aceeaşi părere cu dumneavoastră, doamnă şi mă bucură ce-mi spuneţi, deşi, dacă discutăm de soţi, nici dumneavoastră n-aveţi de ce vă plânge: domnul de La Vaudiere este cu siguranţă cel mai drăguţ bărbat din oraş.

— Cine, el? întrebă Bérengere cu un aer dubitativ, ca şi cum atunci şi-ar fi dat pentru prima oară seama de drăgălăşenia soţului ei. Să ştiţi că aş face bucuroasă schimb cu dumneavoastră!

Era oare naivitate sau viclenie din partea ei, când se ducea pe înserate la Montigny, pe jos, pentru a fi condusă apoi acasă de Joffrey? Şi oare numai întâmplarea o făcea să-l întâlnească peste tot în oraş pe conte?

Până atunci, tânăra doamnă evitase casa lui Ville d'Avray şi nici Angelica n-o invitase să vină pe la ea. Trebuise să aibă loc un bal pentru ca Bérengere să intre în acea casă şi deşi contesa era satisfăcută de felul în care fusese coafată, bănuia că tânăra venise cu speranţa să-l întâlnească pe conte. În aparenţă era emoţionantă admiraţia pe care Bérengere o nutrea pentru cuplul lor, însă Angelica ar fi preferat ca soţia procurorului să nu-i mai admire atât şi să fie mai rezervată faţă de conte.

Dar ea însăşi, Angelica, era oare insensibilă la atenţia admirativă a celor din jur? Canadienii aveau un suflet deschis şi trăiau aceleaşi sentimente ca şi Joffrey şi soţia lui. S-ar fi spus că aveau prea mulţi prieteni şi contesa regreta sincer că nu-i putea frecventa pe toţi.

Dar dacă duşmanii lor se retrăseseră în umbră, asta nu însemna că şi capitulaseră. Doamna de Castel-Morgeat le era în continuare ostilă, însă faţă de ea Angelica nu simţea decât milă. Sabinne nu era iubită în oraş. Cei de rang înalt îi reproşau că se amesteca în treburile coloniei, din care nu înţelegea nimic, deşi stătea de cincisprezece ani în Canada. Era în ea o stângăcie nativă, care o făcea mereu să acţioneze în contratimp. Iar soţul ei nu era deloc un sfânt şi se consola arătându-se unul dintre clienţi de bază ai "caselor de distracţie" pe care le ţinea Janine Gonfarel în spatele hanului ei. Opinia publică îl scuza şi o învinovăţea tot pe ea.

Modul în care încercase să-şi apere confesorul o acoperise de ridicol. De fapt, nu cunoştea decât o singură dragoste: aceea pentru fiul ei, simpaticul Anne-François. Şi aici dăduse greş. Întoarcerea băiatului, pe care o aşteptase cu atâta nerăbdare, fusese însoţită de peripeţii, de care fiul ei o făcea responsabilă pe ea. Culmea amărăciunii, Anne-François se împrietenise cu Florimond de Peyrac şi se mutase la Montigny, unde, încurajaţi de conte, lucrau alături de d'Urville şi de geometrul Fallieres la întocmirea unor hărţi. Mai mult, acel fiu mult-iubit nutrea o admiraţie înflăcărată pentru cea pe care Sabinne, mama lui, o ura.

Angelica zâmbea şi nu dădea prea mare atenţie pasiunii băiatului pentru ea, dar recunoştea că asta nu simplifica deloc lucrurile între ea şi doamna de Castel-Morgeat. Aceasta se văzuse respinsă şi de doamnele din Sfânta Familie, deşi nu fusese exclusă în întregime din confrerie. I se lăsase dreptul de a-şi vizita săracii, care ar fi riscat, fără asemenea vizite, să moară de foame, pentru că, din timiditate sau din mândrie, ei nu se plângeau. Celelalte doamne nu îndrăzniseră să-i interzică acele vizite, deşi erau conştiente că Sabinne le făcea mai mult din orgoliu şi vanitate.

"... Dar este atât de stângace, încât se tem de ea şi cei pe care-i ajută...", adăugase suspinând doamna de Mercouville.

Angelica, din spirit de dreptate, sări în apărarea doamnei de Castel-Morgeat, care, după părerea ei, se arăta dezagreabilă pentru că era nefericită în căsnicie. Deasemeni, contesa nu împărtăşea părerea tuturor celorlalţi că Sabinne era urâtă. Timpul petrecut la Versailles o învăţase să vadă imediat atuurile unei femei, de care aceasta ar putea profita. Se gândea că la Curte, Sabinne, cu gura ei fermă, cu pieptul sculptural, care se ghicea în ciuda tuturor corsetelor cu care se sugruma, cu ochii ei negri şi mari, ar fi atras atenţia, ar fi găsit chiar admiratori. Însă în Québec, Sabinne nu reuşise să se facă plăcută.

În ziua de Bobotează, soldaţii împărţiră pâine sfinţită, dimineaţa, iar după-amiaza, elevii de la Seminar prezentară o piesă de teatru. Pentru a-i încuraja pe tinerii actori, Angelica veni să-i aplaude, deşi ar fi preferat să se odihnească pentru bal. Toate doamnele erau prezente şi ea nu putea să lipsească.

Sala era plină, iar spectacolul plăcu tuturor. Tânărul care-l interpretă pe Hristos atrase atenţia celor prezenţi, care

voiau să ştie cine este şi de unde vine. Era mezinul unei familii sărace, obligat să intre în armată din lipsa banilor. Propusese preoţilor de la Seminar să predea elevilor mici lecţii de mecanică, iar ca plată, să poată asista la cursurile de teologie şi filozofie, predate elevilor mari. Slab, bărbos, juca rolul lui Hristos cu atâta bunătate şi convingere, încât, când diavolul apăru pe scenă, indienii din primele rânduri se repeziră în braţele lui Isus, cerând apărare. Contesa observă satisfăcută că la buna reuşită a piesei contribuise şi Delphine de Rosoy, în rolul Sfintei Fecioare.

În pauză, Angelica se întâlni cu Henriette, prietena doamnei de Rosoy, camerista doamnei de Beaumont. Cele două femei schimbară câteva cuvinte. "Îmi pare bine să văd că Delphine ia parte la spectacol..."

— A mai prins curaj de când i-aţi vorbit, aprobă Henriette.

— Nu crezi că s-ar putea înţelege cu tânărul acela, care l-a interpretat pe Hristos? Mie mi se par potriviţi din toate punctele de vedere.

— Nu, nu este posibil, răspunse tânăra fată. Delphine are un secret...

Dându-şi seama că spusese prea mult, Henriette crezu că este mai bine să-i explice doamnei de Peyrac despre ce este vorba; de aceea, îi şopti contesei la ureche:

— Este îndrăgostită de guvernator.

— De guvernator? se miră Angelica, uitându-se la Frontenac. Este nebună...

— De ce? Eu o înţeleg: este un bărbat frumos şi simpatic; a fost tare bun cu noi...

— De cine vorbeşti?

— De domnul Paturel, guvernatorul de la Gouldsboro. De aceea era nemulţumită Delphine... speră să se întoarcă acolo.

— Nu se poate! Este un gând nebunesc!

— De ce? Domnul guvernator este neînsurat şi nu este foarte bătrân. Ar fi o soţie potrivită pentru el...

În acel moment, pauza se termină. Lumânările fură stinse în sală şi actorii reveniră pe scenă.

"Colin", se gândea Angelica. "Niciodată!" Avusese dreptate să nu se încreadă în Delphine, fata mereu calmă: "Fereşte-te de apele liniştite şi adânci", îşi aduse ea aminte de zicală. Colin... însurat cu Delphine, care avea să-i pregătească mâncarea preferată, să-l îngrijească şi să se arate mândră că

este soția chipeşului şi energicului guvernator! Imposibil... Şi de ce nu? Nu, niciodată...

Nu putu să se gândească însă mult timp la acea problemă; pe întuneric, se aşezase aproape de doamna de Castel-Morgeat; când aceasta îşi dădu seama, se ridică şi deranjă tot rândul, în graba ei de a se depărta de contesă.

Aşa stăteau lucrurile înainte de bal.

Acestea însă aveau să se schimbe, chiar în acea seară, spre mirarea tuturor, mai ales după incidentul de la Seminar. Toți se aşteptau la ce era mai rău – în nici un caz n-ar fi crezut că doamna de Castel-Morgeat avea "să se predea". Dacă toți ceilalți ştiau să facă haz de necaz când li se întâmpla ceva neplăcut, cu Sabinne nu mai era nimic de făcut; chiar când era veselă, lumea din jurul ei se simțea prost; cu atât mai mult când era supărată...

Iar în acea seară, se ştia, era scoasă din fire de furie. Se puteau deci aştepta ca la bal să treacă de la un grup la altul şi să strice cheful tuturor cu observațiile ei lugubre.Tuturor le era teamă de ce s-ar fi putut întâmpla. Trebuiau s-o invite la bal, cu atât mai mult cu cât locuia la castel; se făcuseră însă planuri pentru a nu fi lăsată să vorbească prea mult. Amabilul Ville d'Avray şi simpaticul La Melloise promiseseră să se ocupe ei de ea, dacă aveau să observe că lucrurile merg prost. "Am s-o fac să bea, promise marchizul. O să fie ca un mieluşel." Însă totul părea nesigur. Era şi ea gasconă şi avea acelaşi temperament rebel, ca orice bun gascon.

Acestea erau "pronosticurile" cu câteva ore înainte de bal, cu privire la micul război dintre doamna de Peyrac şi doamna de Castel-Morgeat. De aceea, toți aveau să vadă cu uimire cum cele două doamne se țin de braț, se aşează puțin retrase şi discută cu un aer grav şi demn. Uimirea avea să se transforme în stupoare când toți aveau s-o vadă pe Sabine, veselă, plimbându-se prin saloane, spunând glume... Seara balului avea să fie într-adevăr memorabilă.

Cine avea să primească invitații? Problema fusese îndelung discutată în zilele precedente; fuseseră propuse mai multe cupluri: domnul de Frontenac şi doamna de Castel-Morgeat? domnul de Frontenac şi doamna de Peyrac? domnul şi doamna de Peyrac? domnul de Frontenac, domnul de Castel-Morgeat şi domnul Carlon? În disperare de cauză, guvernatorul

se consultă cu Ville d'Avray, ceea ce-l jigni profund pe domnul de La Melloise. Cei doi erau consilieri cu etichetă şi fiecare se credea mai priceput decât celălalt. Angelica află cu bucurie hotărârea finală: gazde vor fi domnul de Frontenac şi domnul de Peyrac. Toţi invitaţii aveau să fie întâmpinaţi de cei doi, pe care-i puteau saluta, fără să mai fie nevoie să-i caute prin mulţime.(Toţi trebuiau să-i salute pe cei doi: pe unul, fiindcă era guvernator, pe celălalt, fiindcă era oaspetele cel mai important din oraş). Şambelanii aveau să-i conducă apoi pe oaspeţi spre mesele cu gustări.

În acea seară, Angelica avea să fie invitată, fapt pentru, care îi mulţumi cerului. Plecă nervoasă de acasă, convinsă că nu luase rochia cea mai potrivită pentru bal. Nu voise rochia aurie, una din cele trei pe care Joffrey i le oferise pentru sosirea în Québec – ar fi fost deplasată şi prea somptuoasă. Rochia s-ar fi potrivit pentru o prezentare la Curte. Cine ştie, într-o zi...

Când se pregătea să îmbrace rochia roşie de catifea, îşi dădu seama că nu avea acele de diamant cu care-şi împodobea de obicei corsajul. Fără ele, rochia nu mai părea la fel de frumoasă. Şi, de altfel, rochia roşie nu se potrivea în acea seară cu ochii ei încercănaţi şi cu faţa ei trasă. Află, în final, că Joffrey avea să îmbrace costumul lui roşu şi hotărî să renunţe ea la roşu; cele două nuanţe ale aceleiaşi culori nu mergeau una cu alta.

Cu atât mai rău! Nemaiavând timp să stea să se gândească, alese rochia bleu deschis, pe care o purtase şi în ziua când sosise în oraş. Tuturor li se păruse frumoasă, îmbrăcată în ea; n-avea să eclipseze pe nimeni şi celelalte femei or să poată să-şi arate noile toalete. Se mai enervă pentru că n-o avea decât pe Yolande s-o ajute să se gătească şi-l blestemă încă o dată pe rege – pentru că din cauza lui nu putea să poarte rochii decoltate la spate; ştia că are un spate frumos, dar cicatricea florii de crin, cu care fusese înfierată, nu-i dădea voie să şi-l arate. În sfârşit, chinuită de o migrenă cumplită, plecă spre castel.

Ca să se înveselească, se gândi la cei pe care avea să-i întâlnească la bal, prietenii ei: Loménie, Ville d'Avray, Carlon, Frontenac, episcopul chiar, care o să se bucure când o s-o vadă. Şi Joffrey avea să fie acolo. N-avea să se sature niciodată să-l privească – mai înalt şi mai puternic decât toţi cei din jur, aşa cum i se păruse când îl văzuse pentru prima oară. Era şi puţin

agasată – pentru că Joffrey era mereu înconjurat de doamne. Oare de ce? Simțeau toate în el o pradă ușor de cucerit?

Se înțepă cu un ac și se gândi că nervozitatea ei se datora presentimentului pe care-l avea: la bal avea să se întâmple ceva rău. Ori domnul de Bardagne avea să-l provoace la duel pe domnul de La Ferté, ori Bérengere avea să cocheteze într-un mod prea nerușinat cu Joffrey și atunci ea ar trebui s-o pună la punct, cu riscul de a apărea în ochii tuturor ca o soție geloasă și înăcrită... Era îngrozitor!

Totul avea să meargă rău: sania cu care trebuia ea să plece se răsturnase într-un șanț și înțelese că dacă așteaptă să fie scoasă de acolo, avea să întârzie la bal. I se trimise un echipaj și un mesaj: Joffrey ajunsese deja la castel, cu escorta lui cu tot, crezând că avea s-o găsească acolo. Aceasta fu picătura care vărsă paharul. I se păru că nici bijuteriile ei nu se potriveau cu rochia; urcă în camera ei și le schimbă, zicându-și mereu că era mai bine să fi rămas acasă și că în acea seară avea să se întâmple ceva: cutremur, viscol, viziuni, incendiu, atac de-al irochezilor...

Sosi în trăsurică la Castelul guvernatorului. Trecând printre rândurile de soldați, care dădeau onorul, își aduse aminte că la Versailles puterea de rezistență era una din calitățile cerute pentru a păstra favorurile regelui; amantele lui, la o oră după ce nășteau, trebuiau să apară în fața suveranului, cu zâmbetul pe buze, la fel de vesele ca de obicei.

Angelica, aducându-și aminte de acele vremuri, își îndreptă umerii, ridică un pic bărbia – ca să nu aibă aerul că ascunde o față încercănată, dar nici să nu lase impresia că-și dă seama ce rău arată – și intră surâzătoare în salon. Frontenac se îndreptă spre ea. Muzicanții ridicară cu un ton melodia pe care o cântau, ca să atragă atenția asupra noii-sosite. Angelica surâse și răspunse saluturilor celor din jur.

Nu reușea să-l găsească pe conte, în toată mulțimea de acolo. Doamnele din Confreria Sfintei Familii aduseseră cu ele câteva orfane – dintre Fetele Regelui – și le prezentaseră unor ofițeri și subofițeri în uniformă și unor fermieri-tineri înstăriți, arătoși, ușor de recunoscut după fețele lor bronzate. Contesa voi să se îndrepte spre grupul lor, dar migrena care îi strângea tâmplele se accentua, însoțită de acea dată de amețeli și senzație de vomă. Se opri, simțind că i se înmoaie genunchii. Cu un

surâs înțepenit pe buze, se întreba cum o să se descurce. Dintr-o dată i se făcu frică, își amintise de Versailles și de metodele de acolo. "Dacă sunt otrăvită?"

Brusc însă, cauza stării ei îi apăru cu claritate: era ziua ei nenorocoasă din lună. Înțelese acum de ce fusese atât de nervoasă și încordată. Angelica blestemă din toată inima greșeala strămoașei Eva, urmările greșelii ei pentru toate femeile din lume și propria ei neglijență, care o făcuse să uite, cu toate pregătirile pentru bal, că acea zi nefericită era pe aproape. Era pur și simplu o catastrofă – una din acelea pe care femeile le suportă adesea cu un zâmbet pe buze, deși nu le este deloc gândul la veselie.

În mijlocul mulțimii, în rochia ei bleu, delicată și grațioasă, contesa elabora rapid planuri "strategice", care s-o ajute să scape cu bine din acea situație, fără să atragă atenția celor de lângă ea. După ce se uită în jur și nu văzu decât valeți, își dădu seama că doamna de Castel-Morgeat era la doi pași de ea și i se păru că totul devine extrem de simplu: își spuse că Sabinne, care locuia chiar în castel, avea s-o ajute cu siguranță.

Văzând-o că se strecoară printre invitați, ca să ajungă până la ea, Sabinne voi să se depărteze. Angelica însă se apropie de ea și-i puse mâna pe braț

— Doamnă, îi șopti ea, pot să vă rog ceva?

— Nu! răspunse cealaltă, trăgându-și brațul.

Doamna de Castel-Morgeat se simțea jignită. Până atunci, reușise mereu, într-un fel sau altul, s-o evite pe Angelica. Gestul ei din acea seară o luase însă pe nepregătite, începu să tremure.

— Cum îndrăzniți să vă apropiați de mine?

— Numai dumneavoastră puteți să mă ajutați, Sabinne. Sunt într-o situație foarte jenantă...

Cealaltă se arătă și mai indignată văzând-o pe contesă că încearcă s-o ia cu binișorul.

— Nu încercați să fiți drăguță cu mine! Și nu-mi mai spuneți pe nume! Numai prietenele mele îmi zic așa, iar dumneavoastră nu sunteți cu siguranță una dintre ele!

— Sabinne, nu fiți rea, vă repet, numai dumneavoastră mă puteți ajuta.

— Vreți să-mi dați de înțeles că nu mai aveți prieteni? N-aveți decât să vă adresați unuia dintre acei domni care sunt

îndrăgostiți de dumneavoastră... sau chiar episcopului, care se pare că vă simpatizează, în ciuda reputației dumneavoastră!

Angelica începu să râdă și-i făcu semn să vorbească în șoaptă. Cu mare greutate, reuși să-i dea de înțeles celeilalte din ce motiv numai o femeie o putea ajuta și în special ea, Sabinne, care locuia chiar în castel.

— Duceți-mă la niște cameriste sau arătați-mi una dintre servitoarele dumneavoastră...

Doamna de Castel-Morgeat se calmă brusc. Roși, păli și își luă un aer spășit, când își dădu seama de greșeala ei. Încă o dată se speriase pentru nimic. Era adevărat însă că nimeni nu apela degeaba la ea, chiar dacă toți spuneau că este stângace și morocănoasă...

— Urmați-mă, îi șopti contesei. Petrecerea n-a început încă... De-abia se servesc aperitivele... Aveți timp să vă aranjați, înainte de a se așeza toți la masă...

Pe scară, Sabinne îi explică:

— Servitoarele sunt la bucătărie. N-am să chem nici una dintre ele; sunt niște femei simple. Vă dau eu ce vă trebuie.

— Mulțumesc mult!... Dacă ați ști ce bine îmi pare că locuiți aici!

— Nu mi-au distrus tunurile dumneavoastră casa? replică pe un ton amar doamna de Castel-Morgeat.

O duse totuși pe Angelica în apartamentul ei și îi dădu toate cele de trebuință. Ostilitatea ei scăzuse: erau amândouă femei, supuse acelorași necazuri; trebuiau să se ajute reciproc.

Când Angelica reveni după puțin timp în salon, Sabinne stătea pe un fotoliu, cu un zâmbet șters pe buzele discret fardate în acea seară.

— Ați făcut asta special! o acuză ea pe contesă.

— Sabinne, știți foarte bine că asemenea lucruri nu se pot plănui... se întâmplă și atât...

— Da, dar până și hazardul ține mereu cu dumneavoastră. Cel mai mic accident se întoarce în favoarea dumneavoastră...

Angelica se îndreptă spre ea, cu ambele mâini întinse:

— Sabinne, n-am putea fi prietene?

Doamna de Castel-Morgeat ridică din umeri, cu un surâs trist și resemnat pe buze, dar o lăsă pe contesă să-i ia mâinile.

— Nu v-am urât niciodată, Sabinne, nici după ce ați făcut în ziua sosirii noastre aici...

Soţia guvernatorului militar roşi:

— Eram nebună... vă uram... Dar nu... credeam... că ghiuleaua o să... a fost o prostie din partea mea...

— Noroc că n-a fost bine ţintită, nu se putu abţine să nu răspundă Angelica. De ce mă urâţi atât de mult? S-ar zice că ura dumneavoastră n-are nici o legătură cu faptul că noi suntem duşmanii Noii-Franţe, aşa cum credeau toţi despre noi... Nu, dumneavoastră mă urâţi pe mine...

— Da, aşa este, încuviinţă Sabinne, ocolindu-i privirea.

— De ce? Ce v-am făcut?

— Aţi avut întotdeauna totul... Tot ce n-am avut eu...Toţi vă plac, toţi vă iubesc... iar când apar eu, toţi se simt stânjeniţi... tac... Bărbaţii se întorc cu spatele... Doamna de Mercouville mi-a spus-o, n-am inventat nimic... mi-a "recomandat" să fac un efort... Ce efort? Şi ce rost are? Sunt urâtă!...

— Nu este adevărat!

— Ştiu eu ce spun! Mi-au mai arătat şi alţii că au aceeaşi părere!

Îşi smulse mâinile din cele ale contesei şi începu să se plimbe agitată prin cameră, ducându-şi mâinile la frunte cu un aer rătăcit.

— Nu... prea multe lucruri ne despart, Angelica! N-am să pot uita niciodată că mi-aţi distrus viaţa!

— Eu? Cum? Sabinne, exageraţi!

— L-aţi luat pe bărbatul vieţii mele! strigă cealaltă.

Angelica, uimită, căscă gura. Sabinne, spre disperarea ei, începuse iar să bată câmpii. Vorbea oare de părintele d'Orgeval?

— Bărbatul vieţii...? Care?

— Într-adevăr! râse sarcastic doamna de Castel-Morgeat. M-a iubit vreodată vreun bărbat? Am uitat: dumneavoastră aveţi de unde alege; eu – nu. Cine dintre cei care azi vă fac curte, a putut, odată, să mă iubească? Bineînţeles, până când aţi apărut dumneavoastră!

Se ridică, cu vocea vibrând de indignare şi de amărăciune, cu ochii strălucind, făcu un gest spre uşa care dădea spre scara de piatră, ce conducea spre marele salon de la parter.

— Să coborâm! Am să vi-l arăt!

În rochia ei neagră, austeră, Sabinne avea aerul unei regine din tragedii.

— Sabinne, dacă ați ști cât sunteți de frumoasă! Dacă v-ați vedea acum în oglindă...

Doamna de Castel-Morgeat tresări ca lovită și se uită cu ochii măriți la ea.

— Și tocmai dumneavoastră îmi spuneți asta! Dumneavoastră, rivala mea! Este prea mult!

Strălucirea din ochii ei o făcea să pară nebună.

— Haideți! repetă ea.

Intrigată, Angelica o urmă. Zgomotul din vestibul îi aducea în auz numeroase voci masculine, care se salutau și se strigau vesele. "Pe cine i-am furat? se întreba ea. Soțul ei? Nu. Frontenac? Este un bărbat seducător, sunt de acord, dar este la fel de politicos cu toate doamnele... Intendentul, poate? Nu este prea arătos, dar are farmec și este spiritual. Domnișoara d'Hourredanne este nebună după el și doamna d'Aubrun îi soarbe fiecare cu vânt. Dar atunci cine?"

Se opriră în pragul marelui salon, indiferente la uimirea pe care le-o provocau tuturor.

— Sabinne! Care este?

Cealaltă ezită.

— ... Sabinne, deja ați spus prea mult! Explicați-mi, acum! Ce înseamnă acuzația dumneavoastră? Eu v-am distrus viața? Cum s-ar fi putut?

Doamna de Castel-Morgeat păli. Se simțea că era pe punctul de a mărturisi un secret, de care nimeni, niciodată nu știuse nimic.

— Mi l-ați luat! gemu ea.

— Pe cine?

— Pe el! răspunse, cu durere și pasiune în glas Sabinne. Pe el, repetă, întinzând brațul într-o anume direcție.

Urmărind direcția brațului, îl zări pe Joffrey de Peyrac, în mijlocul unui grup vesel, vorbindu-i guvernatorului Frontenac. Simțind că nu mai înțelege nimic, Angelica se întoarse spre Sabinne. Aceasta făcu ultimul pas:

— Sunt nepoata Carmencitei, declară ea, ca și cum acest lucru ar fi explicat totul.

44

După ce spusese “sunt nepoata Carmencitei”, Sabinne tăcu, imobilă ca o statuie. Angelica ar fi crezut că este nebună, dacă acel nume – Carmencita – nu i-ar fi adus aminte de ceva. Numele era cheia întregii enigme.

— Nu vă amintiţi? insistă doamna de Castel-Morgeat. Încercaţi! Carmencita de Mordores era amanta celui cu care v-aţi căsătorit...

— La Toulouse! exclamă Angelica. Doamne, dar a trecut atât de mult timp de atunci!

— Nu şi pentru mine... Totul s-a întâmplat ieri... De aceea nu pot să suport prezenţa dumneavoastră aici... Am suferit prea mult atunci!

— Să ne aşezăm undeva şi să-mi explicaţi totul, propuse contesa.

Traversară salonul, salutând şi surâzând, însă nimeni nu se gândi să le oprească pe drum, atât erau toţi de uimiţi că le văd împreună. Găsiră un colţ discret într-un boudoir unde se şi retrăseseră deja câteva perechi, care discutau fără să scape din ochi salonul, unde în curând avea să se dea semnalul mesei festive.

— Şi acum, vorbiţi, o invită Angelica pe Sabinne. Dacă am înţeles bine, eraţi în Toulouse când eu am venit acolo pentru a mă căsători cu domnul de Peyrac.

— Da, aveam douăzeci de ani. Mătuşa mea, Carmencita de Mordores, mă luase ca însoţitoare. Părăsisem pentru prima oară în viaţă castelul nostru din Béarn. Familia mea era de origine cathară – deci trăia într-un mod auster. Aşa am fost crescută şi eu. Când am sosit la Toulouse, am descoperit toate plăcerile şi frumuseţile din lume – luxul, farmecul poeziei, al spiritului... O dragoste de viaţă, o sete de iubire... Cum să nu fii fascinată? Mai ales de cel care stăpânea totul: Joffrey de Peyrac de Morens d’Irristru. Era înalt şi plin de farmec... Te speria chiar... ştia că este primul bărbat din provincia lui şi toţi simţeau asta... Mătuşa mea îl iubea la nebunie... Carmencita avea pe atunci treizeci de ani; dusese întotdeauna o viaţă de plăceri... De asta se şi uita

cam de sus la mine. Era o femeie inteligentă şi cultivată. Cred însă că Joffrey se săturase destul de repede de ea; de două ori Carmencita a fugit în Spania şi de fiecare dată s-a întors la el. Eu am reuşit să rămân tot timpul la Toulouse.

— Acum îmi aduc aminte de ea... Carmencita, femeia care s-a deghizat în călugăriță şi care a depus mărturie împotriva lui Joffrey, la proces... L-a acuzat că a vrăjit-o...

— Ca să se răzbune pe el. Înțelegeți acum de ce v-am urât atât de mult.

— Numai pentru că a părăsit-o pe mătuşa dumneavoastră?

— Nu... Şi eu eram îndrăgostită de el... răspunse Sabinne.

Angelica ridică din umeri şi scoase un suspin.

— Cine nu era?

— Cum să nu mă fi îndrăgostit nebuneşte de el, continuă Sabinne, eu, o tânără de douăzeci de ani, care nu visasem niciodată şi care am descoperit atunci iubirea? La Toulouse, mătuşa mea îmi vorbea fără încetare de el... Contele vorbea mereu de dragoste, cânta cum făceau trubadurii... I se spunea "vrăjitorul"...

Doamna de Castel-Morgeat povestea ca în transă, scoțând la iveală acele zile trecute, fericite, a căror amintire îi înveselise de nenumărate ori existența mohorâtă. Angelica nu se simțea în stare s-o întrerupă. Migrena îi cuprinsese iarăşi tâmplele, împiedicând-o să lege trei vorbe.

— Ce lovitură a fost pentru toate, reluă cealaltă, când s-a aflat că vrăjitorul hotărâse să se însoare. El, care dăduse de înțeles că toate femeile îi aparțin şi că el aparține tuturor! S-a vorbit la început de o alianță cu o familie nobilă şi de o fată foarte tânără – şi am crezut că eu eram aceea, pentru că ştiam că mă remarcase şi că îi trezisem interesul. Nu i-am spus nimic mătuşii mele, care, vă dați seama, era într-o stare de nervi vecină cu nebunia. Contele nu-i explicase de ce vrea să se însoare şi ea se temea să n-o părăsească pentru o altă femeie. Am trăit câteva zile de speranță... Şi pe urmă, totul s-a sfârşit. Se aflase că este o străină, o fată din Poitou... Nici măcar nu-şi alesese o gasconă... Am ieşit cu toate să vă întâmpinăm...

Angelica îl privea pe Kuassi-Bâ, în picioare în fața ei, cu turban şi cu şalvari. Îi întindea o tavă de argint, pe care era o ceaşcă de cafea. I se păru, tulburată, că-l vede aşa cum îi apăruse

el pentru prima oară la Toulouse, aşa cum îl evocase Sabinne cu câteva minute mai devreme.

— ...Vă dați seama, continuă cu amărăciune Sabinne, câte dintre noi şi-au pierdut orice speranță când v-am văzut! Eu am înțeles imediat că o să se îndrăgostească de dumneavoastră – erați atât de frumoasă! Şi într-adevăr, totul s-a schimbat de când ați apărut. Mătuşa mea era nebună de furie... Dacă până şi ea pierduse orice speranță, eu ce puteam să mai aştept? Şi n-ar fi fost nimic, dacă doar s-ar fi căsătorit cu dumneavoastră... Însă în scurt timp a devenit limpede că începuse să vă iubească...

Îşi apleacă fruntea, cu un aer nefericit.

Kuassi-Bâ revenise în fața lor, de acea dată cu un mic trepied de fier, pe care pusese o tavă; pe tavă se afla o cafetieră şi o a doua ceaşcă – pentru doamna de Castel-Morgeat. Aceasta însă refuză cafeaua oferită.

— Nu vreau! Prea multe amintiri sunt legate, pentru mine, de o ceaşcă de cafea!

Angelica nu mai insistă, îşi bău cu înghițituri mici ceaşca ei şi se simți înviorată. Kuassi-Bâ pregătise cafeaua exact aşa cum îi plăcea ei – dulce şi cu câteva bucățele de scorțişoară.

— Mulțumesc, Kuassi-Bâ. Mă simt mai bine acum!

— Stăpânul era neliniştit, răspunse negrul. El m-a trimis să-ți dau cafea, stăpână!

Ridicând privirea, Angelica îl zări în celălalt capăt al sălii pe Joffrey, care se uitase până atunci la ele. În haina lui de culoare roşie, brodată cu diamante, care străluceau la cea mai mică mişcare, părea înalt, cu un aer mefistofelic, cum îl descrisese Sabinne, la fel de atrăgător ca în tinerețe; era doar mai puțin dornic să iasă în evidență, mai prudent. "Nu s-a schimbat deloc..."

— Nu s-a schimbat deloc, murmură ca un ecou cealaltă. A rămas acelaşi, mai ales când vrea să seducă o femeie, s-o păstreze numai pentru el... Şi acea femeie sunteți dumneavoastră. Când este vorba de dumneavoastră, nimic nu-i scapă, ghiceşte tot... Dovada: vorbeam... de departe a observat că sunteți tulburată şi l-a trimis pe Kuassi-Bâ să vă facă o cafea. Oriunde s-ar duce, dacă sunteți şi dumneavoastră acolo, vă priveşte fără încetare. Nimeni nu-şi dă seama... nici măcar dumneavoastră. Eu însă... da. Şi ceea ce citesc în ochii lui, când se uită la dumneavoastră, îmi sfâşie inima! După atâția ani! Sperasem

nebuneşte ca măcar timpul să mă răzbune... Dar nu... aţi avut mereu noroc!

— Depinde.

Uşa spre trecut, spre amintiri, se închise cu un zgomot surd, era iarăşi în Canada.

— I-aţi spus cine sunteţi? se interesă Angelica, pentru că Joffrey nu-i spusese nimic despre Sabinne.

Doamna de Castel-Morgeat râse scurt – un râs dezamăgit şi amar.

— Niciodată!... N-am spus nimic şi el nu m-a recunoscut. Ştiu sigur că m-a remarcat atunci, la Toulouse... eram tânără şi frumoasă. Acum însă... sunt bătrână, urâtă... Contele este neschimbat. Ca şi dumneavoastră, de altfel. Aţi intrat în Québec ca o regină, la fel cum aţi intrat atunci în Toulouse...

— Cu singura deosebire că avem douăzeci de ani în plus, faţă de atunci!

— Nu! Nu dumneavoastră! Sunteţi atât de frumoasă, de plină de viaţă, de fericită... Eu... eu am îmbătrânit de tot...

— Nu mai spuneţi asta, Sabinne!

În acel moment, văzu că ducele de Vivonne se îndrepta spre locul unde stăteau ele. Hotărî că o mărturisire pe seară îi ajunge.

— Ştiţi ce o să faceţi, Sabinne? îi şopti ea celeilalte, cu faţa numai zâmbet. Aveţi prilejul să vă răzbunaţi pe mine în seara asta, să mă daţi la o parte, în umbră, să străluciţi în faţa tuturor... Eu... aţi văzut ce probleme am... şi ce mi-aţi povestit dumneavoastră nu mi-a ridicat în nici un fel moralul. Profitaţi de această ocazie şi faceţi-mi şi un serviciu, în acelaşi timp. Scăpaţi-mă de ducele de La Ferté, care nu-mi dă pace nici un moment... Atrăgându-i atenţia asupra dumneavoastră, impuneţi-vă... Cine ştie? Poate că aşa o să vă recunoască şi soţul meu...

— Sunteţi foarte ciudată, replică Sabinne.

Dar ideea îi plăcuse şi se ridică, cu obrajii îmbujoraţi, uitându-se nehotărâtă la Angelica.

— Curaj! Luaţi-i prin surprindere pe toţi! îi mai zise contesa.

Atunci, convinsă, Sabinne le ieşi înainte domnilor de La Ferté şi Saint-Edmé şi "îi târî" după ea spre mesele cu gustări, cu o faţă atât de veselă şi de fericită, încât cei doi n-ar fi putut

s-o refuze, fără să nu pară grosolani. Angelica suspină, mulţumită.

Bardagne se aşeză lângă ea. Sosiseră aproape toţi invitaţii; toată lumea se întreba unde dispăruse doamna de Peyrac.

— Pentru discuţia pe care am purtat-o cu doamna de Castel-Morgeat a meritat să stau un timp retrasă. Bărbaţilor le ia şi mai mult timp o astfel de "înţelegere" şi nici nu obţin cine ştie ce rezultate strălucite. Noi, femeile, avem alte metode. Până la urmă, viaţa este amuzantă, nu credeţi?

— Ce este aşa de amuzant?

— Cum ce? Sunt aici, sunteţi aici... Trecutul şi prezentul se amestecă...

Angelica se ridică, puse mâna pe braţul oferit şi se întoarseră amândoi în salon. Deja domnului de Bardagne nu-i mai părea rău că fusese blocat în Québec – totul, pentru el, se rezuma la un zâmbet al contesei.

Exuberanţa neaşteptată a doamnei de Castel-Morgeat provocase uimirea tuturor; aerul ei vesel îi contamina ca prin farmec şi pe ceilalţi, aşa încât, de la cei mai tineri, până la cei mai vârstnici, toţi vorbeau, râdeau, se prezentau unii altora, dansau.

Era prezentă şi acea femeie drăguţă – văduva pe care toţi o numeau "Dantelăreasa" şi căreia îi făcea curte baronul de Vauvenart. Se alăturase doamnelor sus-puse, ca una care făcea parte dintre primele familii stabilite în Canada. Acele familii foarte bogate azi, formau un fel de "aristocraţie", care nu se amesteca deloc cu imigranţii veniţi de curând în Noua-Franţă.

Vauvenart, într-un costum de catifea de culoarea prunei, cu guler şi manşete de dantelă, putu să stea lângă ea toată seara – motiv pentru care faţa lui strălucea de satisfacţie. Cum la petrecere toţi băuseră cam mult, Ville d'Avray îi zise la un moment dat:

— Dantelăreasa! Aţi fi putut să alegeţi ceva mai bun.

Gentilomul acadian crezu că-l apucă o criză de nervi.

— Ce spuneţi? Această femeie este extraordinară! se bâlbâi el.

— Este mama lui Nicolas Carbonnel, grefierul. Nu ştiaţi?

Fusese pentru mulţi o surpriză. Nimeni nu-şi imaginase că grefierul Marelui Consiliu avea şi el – ca toţi oamenii – o mamă, mai ales o mamă dantelăreasă. La petrecere era prezent,

de altfel şi fiul – Nicolas Carbonnel, împreună cu soţia; putură toţi să constate că era un om vesel, care ştia multe glume şi spre sfârşitul serii, aproape toţi uitaseră că el era cel care în restul anului împărţea cu dărnicie amenzile.

După Dantelăreasă, sosise doamna Le Bachoys. Poloneza îi spusese contesei că doamna Le Bachoys era o "caraghioasă" – dar se oprise aici cu epitetele, pentru că acea doamnă le inspira tuturor respect şi indulgenţă. Era poreclită "hanul primitor", "mama răniţilor"... Glumele se limitau însă la atât.

Doamna Le Bachoys se îmbrăca foarte ciudat. Principiul ei era următorul: la întâlnirile amoroase, hainele sunt puse doar pentru a fi scoase; nu există deci nici un motiv să li se acorde veşmintelor o atenţie exagerată între două dezbrăcări. Punea deci să-i fie transformate toate rochiile pe care i le aducea soţul din Franţa. S-ar fi spus că ţinea să se apropie cât mai mult de modelele de pe vremea lui Henric IV, pe care le purtase în tinereţe, la sfatul bunicii care o crescuse şi în care declara sus şi tare că se simte excelent. Cum de la vârsta de şaisprezece ani, în jurul ei roiau mai mulţi bărbaţi decât i-ar fi trebuit, simpatica doamnă nu vedea de ce ar trebui să abandoneze o modă care-i adusese un asemenea succes.

Se prezentă deci la bal ţinând în mână un evantai din pene de gâscă sălbatică, de care nu se despărţea niciodată şi purtând o rochie de mătase violetă, plină de zorzoane. Până aici era încă destul de bine. Violetul i s-ar fi potrivit, cu puţină indulgenţă, dacă nu şi-ar fi acoperit faţa grăsuţă cu farduri. Ochii ei albaştri, blânzi şi veseli, îi dădeau chipului un aer ghiduş – îţi venea să o săruţi. Doamna de Mercouville încercă în zadar s-o tragă în vreun colţ şi s-o sfătuiască să-şi mai şteargă ceva din roşul de pe obraji. Nu reuşi însă – doamna de Bachoys fu imediat invitată la dans. Toate celelalte doamne pufniră în râs, însă după scurt timp, văzând de ce succes se bucură grăsulia doamnă, începură să se uite chiorâş la ea.

În ciuda eforturilor demne de laudă ale doamnei de Castel-Morgeat, Angelica nu putu să-l evite pe ducele de Vivonne, al cărui scop declarat era să stea de vorbă cu ea, tot timpul, dacă era posibil. Din politeţe, contesa acceptă să bea un pahar de şampanie cu el. Ducele nu părea să-şi mai amintească de cuvintele neplăcute pe care le schimbaseră la prima lor întâlnire.

Era obiceiul de la Curte: într-o zi – duşmani de moarte, a doua zi – cei mai buni prieteni din lume.

— Nu puteam să vă vorbesc de faţă cu ceilalţi, dar aş vrea să ştiţi... n-am putut să vă uit.

— Eu v-am uitat.

Însă ducele nu se descuraja. Contesa îi plăcea şi mai mult când îşi lua aerul acela trufaş, întotdeauna îi plăcuse asta la o femeie. Angelica se uita la el. Departe de Regele Soare, curtenii apăreau lipsiţi de strălucire. Ascundeau, în faldurile pelerinelor mirosind a mosc sau a violete, scandaluri sordide şi intrigi meschine.

— Nu vă înţeleg deloc, domnule de Vivonne. Chiar dumneavoastră aţi recunoscut că sora dumneavoastră n-ar fi încântată să mă vadă iar la Curte.

— Din fericire pentru ea, sora mea ştie întotdeauna să se descurce.

— Ştiu.

— Ştiţi prea multe lucruri. Athénais zicea că aveţi prieteni la poliţie şi printre hoţi.

— Şi ea are.

— Nu printre cei de la poliţie.

— Recunoaşteţi atunci că sunt de două ori mai puternică. Şi soţul meu este la fel, deşi într-un alt mod. Aminteaţi că acum douăzeci de ani a luptat împotriva flotei regelui. Acest fapt aparţine trecutului. Şi doamna de Montpensier a tras în rege, vărul ei – şi azi toţi se înclină în faţa ei. Nimeni nu poate să ghicească gândurile regelui. Ce vreţi de la mine, la urma urmelor?

— Să nu mai fiţi atât de aspră cu mine, răspunse ducele, care se simţea desfiinţat de privirea ei rece. Să ne întâlnim din când în când... Am să vă povestesc ce mai este pe la Curte...

Angelica se îndepărtă de el, fără să zică nici da, nici nu. De când îi vorbise prima dată, în seara de Crăciun, ducele nu ştia ce să mai creadă. Îşi zicea, rând pe rând, că Angelica n-o să-i reziste mult, apoi că nu merita să alerge după ea, sau că el era nebun de legat...

Masa se servi în salonul mare. La masa “puternicilor zilei” domnii mâncau, graţios, cu pălăriile pe cap, pelerinele pe umeri şi spadele la şold. Doamna Le Bachoys fu aleasă “regina” balului; iar rege – Florimond de Peyrac.

— Totul a fost aranjat, bombănea Bérengere-Aimée, nemulțumită că nu fusese ea aleasă.

Cei din jur îi răspunseră că doamna Le Bachoys era canadiană, din marea burghezie, o femeie între două vârste – merita acea onoare. O altă alegere, care ar fi fost măgulitoare, ar fi fost doamna de Peyrac - regină şi domnul de Frontenac - rege. Totuşi, soarta, alegându-l pe Florimond, nu fusese lipsită de tact. Băiatul era doar fiul oaspeților – doamna şi domnul de Peyrac, care provocaseră atâta agitație în oraş.

De altfel, Florimond era foarte potrivit pentru un asemenea rol. Niciodată un cuplu "regal" nu fusese mai ciudat şi totuşi mai potrivit. Florimond şi doamna Le Bachoys dansară un menuet, apoi îi invitară pe toți la dans. Spre sfârşitul petrecerii, tânărul dispăru – ieşise să dea semnalul pentru aprinderea focurilor de artificii.

Ieşiră cu toții pe terasa castelului. Frumusețea peisajului, veselia spectatorilor, lumina blândă a lunii, zăpada care încătuşase munții din depărtare, fluviul înghețat – toate aparțineau unei nopți de neuitat. Jos, în curte, se vedea alergând în toate direcțiile umbra neagră a lui Florimond, a cărui siluetă semăna atât de mult cu cea a tatălui său. Angelica îşi aduse aminte de balurile de la Versailles, când domnul de Saint-Aignan, cel care răspundea de focurile de artificii, îl lua ca ajutor pe micul paj Florimond de Peyrac.

Se dăduse ordin celor din oraş să aprindă câte o lumânare în fața fiecărei ferestre – ca să dea un aer de sărbătoare întregului oraş. Quebec-ul căpătase nenumărați ochi, care străluceau în spatele ferestrelor, ochi rozalii sau galbeni, după cum lumânările erau în spatele "geamurilor" de hârtie colorată sau de piele de căprioară.

Domnul de La Vaudière îți strânse nemultumit buzele. Cu toate lumânările, torțele şi lămpile aprinse era oricând posibil să izbucnească vreun incendiu, cobea procurorul.

— Păcat de cât de frumuşel este Tardieu...şi nu-i stă gândul decât la nimicuri, şopti cu regret în glas doamna Le Bachoys, îşi iroseşte cei mai frumoşi ani din viață... Mai bine s-ar distra şi el ca toți ceilalți şi i-ar face curte vreunei tinere de pe aici... sau şi-ar supraveghea măcar soția, care se distrează, prea mult

De fiecare dată când Angelica privea spre Joffrey, era sigură că o s-o vadă învârtindu-se în jurul contelui pe grațioasa

Bérengere-Aimée; începea chiar să se întrebe dacă nu cumva ceea ce tratase ea de cochetărie nu ascundea altceva, un sentiment pe care politeţea amabilă a lui Joffrey să-l fi încurajat. Nu trebuia să uite că Bérengere era plină de farmec, avea spirit şi era gasconă. Un gând foarte dezagreabil... Chiar în acel moment simţi cum soţul ei îi înconjoară talia cu braţul şi-l auzi cum o întreabă dacă-i place balul. Contesei i se păru că este purtată pe loc într-o altă lume, plină de fericire şi linişte, din care toate greutăţile fuseseră înlăturate. Întotdeauna i se întâmpla aşa lângă Joffrey...

Angelica hotărî să amâne puţin momentul când avea să-l întrebe dacă recunoscuse în persoana doamnei de Castel-Morgeat pe nepoata Carmencitei, fosta lui amantă. Era înclinată să creadă că nu, în unele momente, sau că da, în altele. Apoi uită totul şi se bucură de petrecere.

Vivonne se învârtea fără încetare în jurul ei. Ochii lui albaştri o urmăreau peste tot. Însă Angelica era foarte departe de ceea ce aştepta ducele de la ea. După focul de artificii, îngheţaţi, invitaţii se întoarseră în salon, unde li se servi vin fiert

45

— Îţi aduci aminte de nepoata Carmencitei?

Angelica nu se putuse abţine să nu-i pună întrebarea, deşi hotărâse în sinea ei că era mai înţelept să lase în pace amintirile. Se gândise însă că poate Joffrey descoperise singur cine era de fapt doamna de Castel-Morgeat şi ei nu-i spusese nimic. Prefera să ştie adevărul. Contele îi cunoştea pe toţi cei care erau din Aquitania, care, în Québec, se strângeau în jurul lui.

Joffrey se uită surprins la soţia lui.

— Care nepoată? Şi care Carmencita?

Tonul întrebării lui – o uimire politicoasă, puţin ironică – specific bărbaţilor care recunosc că nu prea înţeleg logica feminină, o linişti pe Angelica. Izbucni în râs.

— Domnule, cred că eşti ingrat. Nu-ţi mai aduci aminte de Carmencita de Mordores, care era... metresa ta “oficială”, pe vremea când eu soseam la Toulouse?

Pe fața contelui se așternu o expresie de indiferență, amestecată cu efortul de a-și aduce aminte – expresie care o încântă pe Angelica. Nu, Joffrey nu era ipocrit – se vedea clar.

— Adu-ți aminte măcar de femeia care te-a acuzat de vrăjitorie, la proces...

— A, da! Carmencita! răspunse contele, ca și cum femeia răzbunătoare îi rămăsese prezentă în memorie mai mult decât amanta cu care petrecuse atâtea nopți fierbinți.

Fuseseră atâtea alte femei și atâtea nopți fierbinți...

— Și nepoata ei? insistă Angelica.

— Care nepoată?

De acea dată, contele era sincer uimit. Angelica îi spuse atunci că, la Toulouse, Carmencita fusese însoțită de nepoata ei, care păstrase o amintire de neuitat despre palatul lui și care – ciudat, nu? – nu era alta decât doamna de Castel-Morgeat. Vestea îl făcu să zâmbească.

— N-aș zice că i-a fost prea drag palatul meu din Toulouse... după furia cu care a tras în vasele mele...

Dar cu toată bunăvoința din lume și cu toate amănuntele date de Angelica, nu-și putu aminti nimic despre nepoata Carmencitei – nici măcar numele sau prenumele. Nici nu știuse de existența acelei nepoate, pierdută printre toate celelalte femei din palatul lui. Și biata Sabinne, care crezuse că fusese remarcată de conte! Angelica bănuise de la început că Sabinne își făcuse iluzii – acum avea confirmarea.

— Și când te-ai hotărât să te însori, de ce n-ai luat o gasconă și ai ales o străină – pe mine?

— Draga mea, nici nu mă gândeam să mă însor. Trăiam după cum îmi plăcea. Ca moștenitor al domeniului nostru, știam că o să trebuiască să mă însor, odată și odată, ca să am un fiu, un moștenitor. Dar nu mă grăbeam. Cam așa s-au petrecut lucrurile și cu noi, nu? Amintește-ți, era vorba de o afacere... cuvânt jignitor pentru un nobil, care mi-a adus multe necazuri din partea familiilor nobile. Eu însă mă interesam de afaceri, de comerț, ca să nu fiu nevoit să cer bani regelui, cum făceau alți seniori. Am plătit destul de scump libertatea asta, de altfel... Printre agenții mei cei mai pricepuți se număra și Molines, intendentul protestant al baronului de Sancé, tatăl tău. Ca orice hughenot, Molines se pricepea la afaceri... Așa de bine, încât

n-am putut să iau minele voastre de argint din Poitou decât ca dotă – dacă mă însuram cu una din fiicele baronului.

— Molines se amesteca unde nu trebuia! exclamă Angelica, simţind cum se înfurie, la fel ca şi atunci şi amintindu-şi cât se zbătuse să scape de acea căsătorie. În final, am fost “vândută”, ca atâtea altele! Şi ţie nu-ţi păsa de mine, m-ai cumpărat ca pe un obiect şi erai gata să mă părăseşti după nuntă... şi să râzi de mine cu... celelalte...

— Aşa este!

Contele se ridică şi o luă în braţe, cu un gest posesiv.

— ... dar, din ziua în care ţi-am văzut ochii verzi, am uitat de toate celelalte!

— Ce s-ar fi întâmplat dacă...?

— Dacă o fată din Poitou n-ar fi venit la Toulouse pentru câteva mine de argint? N-aş fi cunoscut niciodată... dragostea...

PARTEA A ŞASEA

SĂRBĂTOAREA ÎNTÂMPINĂRII DOMNULUI

46

După ce îi destăinuise doamnei de Peyrac secretul pe care ani de zile îl ţinuse ascuns în suflet, Sabine de Castel-Morgeat le păru tuturor schimbată. Şi, în mod evident, schimbarea ei în bine era pusă de toţi pe seama contesei, ceea ce contribuia şi mai mult la creşterea faimei acesteia.

Angelica nu regreta că a ajutat, într-un fel, o femeie mai puţin norocoasă în dragoste decât ea. Însă prezenţa celeilalte în tabloul idilic în care, până atunci, nu fuseseră decât ea şi Joffrey, o sâcâia. Şi pentru că Sabinne nu avea cu cine să vorbească despre trecut, decât cu ea, cu Angelica, căuta să fie cât mai mult timp pe lângă ea. De fapt, contesei nu-i displăcea să evoce timpurile fericite ale tinereţii lor, cu atât mai mult cu cât amănuntele povestite de Sabinne le dădeau şi mai multă savoare; se obişnuise cu partea ciudată a întregii întâmplări: o femeie străină, care până atunci se purtase ca un duşman, vorbea despre Joffrey cu o familiaritate entuziastă, ca şi cum faptul că îl iubise înaintea contesei îi dădea vreun drept de proprietate asupra lui.

Sabinne îl descria pe conte într-un fel aparte, aşa încât Angelica nu-l recunoştea în întregime pe acel Joffrey de care se

îndrăgostise ea, sau îi arăta contesei câte o anumită parte a soţului ei, pe care, după părerea doamnei de Castel-Morgeat, căsătoria i-o schimbase. Era evident că Sabinne gândea că Joffrey fusese "înlănţuit", cuvânt la auzul căruia Angelica se încruntă.

— Din păcate, "lanţurile" căsătoriei au fost după puţin timp înlocuite cu cele de pe galerele regelui !

— Iertaţi-mă, şopti soţia guvernatorului militar. Vorbesc despre toate acestea ca şi cum aş vorbi despre fantome... Nu puteţi să înţelegeţi...

— Ba da, ştiu, e un bărbat pe care nu-l poţi uita niciodată...Ani de zile l-am crezut mort... am fost despărţită de el...

— Dar dumneavoastră aţi fost norocoasă: aţi fost... sunteţi... dragostea vieţii lui... Iar eu? Eu n-aveam dreptul să plâng... şi nici nu eram sigură că s-a gândit vreodată la mine...

Angelica se abţinu să-i dezvăluie faptul că Joffrey nici nu ştiuse de existenţa ei. N-avea sens s-o trezească din visul ei fericit. Şi pentru că Sabinne repetă că niciodată ea n-o să-i spună contelui cine este ea de fapt – se temea să nu-l dezamăgească, dacă Joffrey vedea cât a îmbătrânit şi s-a urâţit –, Angelica făcea tot ce putea pentru a o determina să fie şi în continuare la fel de discretă ca până atunci. Ce-ar fi avut de câştigat, dacă şi-ar fi dat seama că Joffrey nu se gândise niciodată la ea ? Contesa îi dădu de înţeles Sabinei că ea nu avea cum să-i reamintească soţului ei de acele timpuri, pe care era foarte posibil ca domnul de Peyrac să nici nu vrea să şi le mai aducă aminte. Angelica se simţea liniştită: când îi dezvăluise contelui sentimentele pătimaşe ale doamnei de Castel-Morgeat, acesta se arătase indiferent, abia dacă îşi reamintise cine fusese Carmencita. Joffrey îi spusese că n-a urât-o niciodată pe acea femeie pentru mărturia falsă depusă la proces împotriva lui, mărturie care întărise acuzaţia de vrăjitorie care apăsa asupra lui. "Oricum eram condamnat, pentru că regele voia cu orice preţ să-mi ia pământurile şi averea. Ţipetele ei isterice n-au contat prea mult... deşi s-a prefăcut de minune... Carmencita era foarte frumoasă la fel de pătimaşă în ură ca şi în dragoste..."

— Nu te-ai purtat prea bine cu ea la Toulouse... atunci când era disperată că te-a pierdut... Într-o zi, ca s-o faci să nu ţipe, i-ai turnat o carafă de apă în cap...

— Se poate. Bărbatul devine crud cu o femeie pe care n-o mai iubeşte şi mai ales când se îndrăgosteşte de alta.

Toată povestea aceea îi aminti însă contesei cât de mult se temuse odinioară de femeile din Aquitania. Oare dacă ar fi trăit liniştiţi la Toulouse, în loc să fie despărţiţi ani de zile, dragostea lor ar fi fost suficient de puternică pentru a rezista farmecului celorlalte ? Le vedea în amintire: înalte, suple, cu tenul de un alb strălucitor, cu ochii negri şi buzele fremătătoare... Toate discuţiile trezeau în ea părerea de rău că nu l-a cunoscut şi ea pe Joffrey aşa cum fusese el înainte de căsătoria lor, deşi îşi dădea seama că un asemenea gând, după toate peripeţiile prin care trecuseră, era lipsit de sens. Refuză însă să se ducă la câteva baluri, unde ar fi putut să se întâlnească cu Sabinne. Angelica n-ar fi vrut să se observe că "victoria" ei asupra celeilalte începea s-o apese, nici că schimbarea Sabinnei o neliniştea din ce în ce mai mult. Şi pe deasupra, o mai şi felicitau toţi pentru prietenia ei cu doamna de Castel-Morgeat.

— Cum aţi reuşit ? o întreba mereu Ville d'Avray, mort de curiozitate.

— Secret, răspundea ironic Angelica.

Dimineţile, Angelica deschidea uşa şi privea gânditoare cerul de pe care stelele nu dispăruseră complet. Frigul era de nesuportat – de o puritate vibrantă. Tăcerea era atât de profundă, încât putea auzi zgomotul cascadei Sault de Montmorency, aflată la două leghe de Québec, apoi soarele răsărea – o undă roşiatică apărea la liziera munţilor. Toate asperităţile peisajului – clopotniţe, acoperişuri, hornuri – deveneau aurii, şi câmpiile îngheţate străluceau vesele în soare. Uneori, totul era alb, şi cerul şi pământul. Se ghicea că mai există viaţă doar după fuioarele de fum ieşite de pe hornuri. În casele cu acoperişuri ţuguiate, stăpânul familiei se aşeza la masă, cu un pahar de rachiu în mână; copiii şi servitorii se strângeau în jurul mesei, pe care se aflau farfurii cu pâine înmuiată în lapte.

În luna ianuarie, oraşul se anima. Paştele avea să vină în curând, ziceau toţi, cu tot cortegiul lui de penitenţe: postul de patruzeci de zile, abstinenţa... ceea ce presupunea închiderea măcelăriilor şi a patiseriilor. De acum toate le făceau cu şi mai multă râvnă. Se dădeau numeroase mese ale confreriilor – pretext pentru a se reuni, sub privirea indulgentă a sfântului patron, toţi membrii confreriei, pretext pentru a bea mai mult

decât de obicei. Doamnele făcea schimb de rețete – de mâncăruri sau de băuturi – şi le puneau în practică, ceea ce făceau din casele lor un loc foarte plăcut de vizitat.

Domnişoara Euphrosine Delpech, despre care băutorii vorbeau cu evlavie, pentru că ea avea cea mai bună drojdie, prepara un Batafia din mărar, țelină şi scorțişoară – o adevărată minune; nu exista ceva mai bun de băut, înainte de a te sui în pat cu aleasa sau alesul inimii. Pentru efectele afrodisiace ale băuturii ei, domnişoara Euphrosine era iertată că avea limba veninoasă.

Doamna de Champvert dădu un bal. Cum era o doamnă simpatică şi veselă, când voia să-şi dea osteneala, toți veniră cu plăcere la bal, în afară de doamna Le Bachoys, care le interzisese fiicelor şi amanților ei să se ducă. "De Champvert e o stricată, zicea ea, şi dragostea n-are nimic de câştigat dacă poartă masca desfrâului, "S-a dansat, s-au jucat cărți...Invidia şi calomniile se făceau şi mai puternice pe zi ce trecea – însă nu se reproşa nimănui că nu este de origine nobilă, pentru că în Canada toți erau la fel – în serviciul regelui.

Domnişoara d'Hourredanne începuse lectura romanului "Prințesa de Cleves", poveste de dragoste, scrisă de doamna de La Fayette, una dintre prietenele ei. În serile în care se citea, în casa bătrânei apăreau doamna de Peyrac şi fiica ei, Ville d'Avray, intendentul Carlon, domnul de Bardagne şi domnul de Chambly-Montauban, doamna Haubourg de Longchamp cu fiica ei şi cu o cameristă, doamna de Mercouville şi fiicele ei mai mari, domnul Le Bachoys şi mulți alții.

Astfel de seri erau foarte plăcute. Sire Chat se lua după Angelica şi Honorine, atras irezistibil de casa domnişoarei Cleo. Drept urmare, cățeaua fusese închisă în bucătărie, sub paza servitoarei. Dar şi aceasta voia să asculte, şi chiar se aşeza într-un colț al camerei, serioasă, cu mâinile pe genunchi, de parcă s-ar fi pregătit să asiste la o predică. Nici cățeaua nu era mulțumită – scheuna în bucătărie şi zgâria uşa, pentru că şi ea voia să stea în camera stăpânei ei şi să se lase legănată de vocea blândă a acesteia. Până la urmă, cățeaua şi pisoiul se împăcară de minune – şi era foarte plăcut să-l vezi pe Sire Chat închizând ochii cu un aer pătruns când vocea actriței tremura de emoție, sau să auzi suspinul profund scos de Jessy şi de cățeaua întinsă visătoare la picioarele ei.

Toată lumea se întreba ce înțelegea Jessy din povestea intrigilor amoroase, complicate, țesute de ducii și prințesele de la Curte – personaje care se întrebau, gemeau și plângeau fără încetare și care treceau prin fața ascultătorilor ca niște umbre, în hainele lor demodate.

Încă din prima seară de lectură, Bérengere-Aimée fusese prezentă. Spera oare să-l întâlnească acolo pe contele de Peyrac? Sau să-l zărească așa, ca din întâmplare ? Spera să fie invitată într-o seară de contesă în casă, unde putea să observe totul ? Cu ce scop ? Lumea nu știa ce să mai creadă: unii ziceau că era un copil, care nu-și dădea seama de ce face; alții – că este o nerușinată vicleană. Iar contesei îi era foarte neplăcut să se gândească la ce bârfeau toate pe la spatele ei; ele, în locul ei, n-ar fi atât de calme și ar face...

Prezența celeilalte în casa domnișoarei Cléo îi strica serile, care, altfel, ar fi fost foarte reușite. La citirea pasajului despre moartea doamnei de Chartes, mama doamnei de Clèves, Bérengère izbucni în plâns.

— Ce dor îmi este de mama! suspină. N-am văzut-o de atâta timp!... De nouă luni n-am primit nici o veste de la ea... Aș avea atâtea să-i spun...

— Faceți ca mine: scrieți-i! o sfătui Cléo.

— Nu ! La ce bun să scrii unei fantome! Poate că și mama a murit ! ...O! Nu mai suport! Vreau s-o văd pe mama!

Plânsul i se schimbă în strigăte. Toți se strânseră în jurul ei și încercară s-o liniștescă. Doamna de Melloise îi propuse doamnei de Peyrac s-o ducă pe Bérengere la ea acasă și să-i ofere ceva întăritor de băut. Angelica n-avea nici un chef s-o facă pe salvatoarea, drept pentru care se prefăcu că n-aude ce i se spune. Lacrimile celeilalte nu o înduioșau absolut deloc; Bérengere se folosea de orice mijloc pentru a intra în casa lor. Cel mai potrivit s-o consoleze era fermecătorul ei soț, declară Angelica apăsând pe cuvântul "fermecător", referindu-se la Noël de La Vaudiere. Doamna trebuia condusă la ea acasă, unde o aștepta cu drag soțul ei.

— O însoțesc eu, hotărî Ville d'Avray.

Iar oaspeții domnișoarei d'Hourredanne, după ce o văzură pe Bérengere ieșind doborâtă de durere, sprijinită tandru de marchiz, se priviră cu subînțeles: marchizul avea s-o consoleze mult mai eficient decât soțul.

La începutul anului, în afară de vizitele pe care fiecare le făcea celorlalți, la Montigny se dădură câteva baluri și mese și avură loc câteva seri de muzică și teatru. Se păstrase de asemenea și obiceiul de a ieși seara mascați pe stradă – ceea ce era foarte plăcut, măștile fiind de catifea sau de mătase și protejându-le posesorilor fețele de ger.

Se desfășurau și multe activități utile. Cei doi prizonieri englezi veneau în fiecare zi în casa domnului de Mercouville, pentru a-i arăta cum să vopsească lâna și pânza de in. Însă o văduvă indiană, stăpâna și amanta unuia dintre cei doi, începu să se supere pentru acele vizite zilnice, pe care ea le încuviințase doar pentru a-i face plăcere domnului intendent și guvernatorului, așa încât văduva veni în persoană să vadă cum arată doamna de Mercouville; găsind că doamna arată foarte bine, indiana făcu scandal. Se vede că n-avea nici un chef să-l piardă pe John al ei! Îi plăcea puritanul din Massachusetts, care muncea mult și nu se dădea în lături să facă dragoste. Deși nu atât de priceput în astfel de treburi ca francezii, era, ca toți europenii, mai vrednic decât indienii, care își menajau forțele pentru a putea alerga mai repede, lupta mai bine și suporta mai eroic tortura, dacă era cazul. Așa încât văduva îl luă pe John în satul ei, iar doamna de Mercouville trebui să se mulțumească cu celălalt, un tânăr sălbăticit de tot, care își mai amintea însă ce învățase de la tatăl său, meșter vopsitor în Salem.

Intendentul Carlon strângea oameni care să ducă în diferitele case din Québec războaiele de țesut. Erau mașinării mari, fragile, greoaie, dar erau singurele pe care le aveau. Important era să obțină stofe și pânze, care altfel ar fi trebuit importate și erau foarte scumpe. Și, pe urmă, nici nu era bine ca femeile să stea degeaba toată iarna.

Deși îi plăcea Orașul de Sus, cu saloanele, casele și bisericile lui, Angelica o vizita zilnic pe Janine Gonfarel; își povesteau vremurile de altădată, iar unele amintiri, deși nu erau atât de "nobile" cum erau cele de la Toulouse, aveau marele merit că nu-i aparțineau decât ei.

Și iată ce se observă: tânărul Cantor de Peyrac, băiatul frumos ca un arhanghel, dar serios, mult prea serios – expresia de pe fața lui îi amintea adesea contesei de frații ei: Josselin, Gontran, Denis – râdea și glumea doar cu doamna Gonfarel,

hangița. Într-o zi, băiatul venise la “Vasul Franței” cu câțiva prieteni, iar Janine, un pic amețită, îi zisese: .

— Bună ziua, puiule! Tu nu mă cunoşti, dar eu te ştiu de mult timp! Aproape că te-am alăptat!

Cantor izbucnise în râs, se ridicase încântat de pe scaun şi o luase în brațe pe Poloneză, sărutând-o pe obraji.

— M-a recunoscut! îi mărturisise emoționată Janine contesei. Poți să crezi ce vrei, m-a recunoscut! Şi-aduce aminte de mine, când am alergat până la Charenton, ca să-l scap din mâinile țiganilor... Ştii, copiii se uită şi nu zic nimic, dar țin minte!

Era însă un fapt: Cantor venea foarte des la han şi era vesel şi prietenos cu Poloneza; acea veselie care nu-i era obişnuită, îl schimba complet, făcea să-i strălucească ochii verzi – şi atunci semăna cel mai mult cu mama lui.

— Îmi place, micuțul! îi spunea Janine contesei...Îmi place ca bărbat, deşi eu, care i-am fost doică...

— N-ai fost doica lui, protesta Angelica. Cantor n-a avut doică... Nici eu nu l-am alăptat, nu aveam lapte...

Florimond şi Cantor eram acum nişte băieți frumoşi, bine făcuți, sănătoşi şi veseli, deşi trecuseră prin atâtea întâmplări nefericite.

Faptul că aproape toți membrii familiei de Peyrac vizitau des “Vasul Franței” aducea acolo persoanele cele mai simandicoase din oraş. Nicolas de Bardagne devenise un obişnuit al locului.

Manierele politicoase ale trimisului regelui, blândețea, simplitatea şi plăcerea cu care dădea pe gât multe pahare de vin sau orice altceva, când se ivea ocazia, îi aduseseră numeroşi prieteni. Ofițerii din suita sa, scutierul, secretarul şi valetul erau toți de familie bună – oameni politicoşi şi atenți. Toți se bucurau când aceste persoane soseau la han.

În schimb, toți se mohorau când vedeau că apare ducele de La Ferté, cu suita lui. Aceştia îşi făcuseră mulți duşmani în Canada, printre cei pe care-i numeau “cerşetori” şi “ticăloşi”. Poloneza spunea de fiecare dată că o să le zică ea una, dar nu făcea nimic, pentru că ştia că ducele şi ceilalți aveau pungile pline.

Pentru Bardagne era o adevărată tortură să-l întâlnească pe La Ferté, când era şi Angelica de față.

— Deci, a fost iubitul dumneavoastră... Poate este şi acum? o întrebă el într-o zi.

— Domnule, mă jigniţi, şi pe mine şi pe soţul meu, aflat în oraş. Uitasem complet de domnul de La Ferté şi nu vă ascund că prezenţa lui aici îmi este neplăcută, dar ce pot să fac ?

— Deci recunoaşteţi, şopti Bardagne pălind. A fost amantul dumneavoastră?

— La ce bun să mai neg, dacă sunteţi atât de convins? se răsti Angelica la el. Trebuie să înţelegeţi, o dată pentru totdeauna, că am un trecut pe care nu-l pot şterge, orice-aş face. Nu mai despicaţi firul în patru pentru fiecare amănunt! Nu mai e nimic acum între acest domn şi mine!

— Mie mi se pare gata oricând să... reia vechile lui relaţii cu dumneavoastră!

— În asemenea probleme, ce vreau eu contează! ar trebui să ştiţi asta, doar mă cunoaşteţi destul de bine.

— Credeam că vă cunosc! Dar sunteţi atât de schimbătoare... nu ştiu ce să mai zic... În La Rochelle, pe cine aveaţi ca iubit?

— Pe dumneavoastră!

Deveniseră aproape un joc între ei asemenea discuţii. Bardagne se prezenta în faţa contesei plin de gânduri negre, clocite îndelung, iar Angelica îl lua în râs. Conversaţia se desfăşura după un tipic bine stabilit, în jurul aceloraşi probleme. Pasiunea lui Bardagne, stăpânită şi senzuală, continuă, exprimată prin priviri, suspine, aluzii, o atitudine de aliat şi drăgălăşenie, crea în jurul ei o atmosferă care nu-i displăcea şi care o făcea să fie veselă şi înţelegătoare. N-o enerva să ştie cât de mult o doreşte Nicolas, în timp ce declaraţiile insolente şi pătimaşe ale lui Vivonne o iritau la culme. Când era beat, ducele părea să creadă că, dacă se culcaseră cândva împreună, se înţelegea de la sine că şi acum trebuiau să facă la fel.

La început, când Bardagne o găsea la “Vasul Franţei”, îi reproşa că umblă în asemenea locuri rău famate, ceea ce nu era potrivit pentru o doamnă. Angelica îi răspundea că nu era el cel mai indicat să-i facă morală; aflase că, pentru a se consola poate, organizase câteva petreceri în casa lui, care avea marele avantaj că nu era înconjurată de vecini – iar la petrecere veniseră şi câteva “doamne” tinere şi vesele, cu purtări nu foarte pioase.

— Invitații mei au fost cumva prea gălăgioşi? se interesase neliniştit Nicolas. V-au deranjat?

— Nu, absolut deloc.

Situația lui de trimis extraordinar al regelui îi permitea lui Bardagne să nu se amestece în nici un cerc monden sau religios. Era considerat prea străin de viața din Canada, ca să se mai ocupe cineva de felul lui de a trăi. Însă numărul celor ce-i invidiau libertatea era mare.

Angelica ştia că Nicolas scrisese o misivă regelui, de la Tadoussac, misivă care plecase cu ultimul vas spre Franța. Contesa dorea să clarifice un anumit aspect: îi vorbise despre ea regelui ? Pentru că suveranul îl însărcinase pe Bardagne să afle dacă nu cumva femeia care-l însoțea pe contele de Peyrac era "revoltata din Poitou", pe care o căutase peste tot în lume.

Într-o după amiază, când se aflau amândoi la "Vasul Franței", contesa riscă o aluzie.

— Dragul meu Nicolas, abia acum îmi dau seama că noi n-am mai discutat serios de la întrunirea Marelui Consiliu la care am fost şi eu invitată. Ştim însă că ar fi trebuit să vă mulțumesc, încă de pe atunci, pentru părerea favorabilă pe care ați avut-o despre noi şi pe care i-ați transmis-o şi regelui.

Bardagne, fără să bănuiască nimic, extrem de fericit că a făcut ceva care a mulțumit-o pe ea, îi povesti pe scurt ce scrisese în acea scrisoare care plecase de la Tadoussac cu ultimul vas spre Franța, "Mirabelle".

— Sunt sigur că maiestatea sa a fost foarte impresionat de rapiditatea cu care am rezolvat unele misiuni pe care mi le încredințase. Trebuie să recunosc – asta a fost posibil numai cu ajutorul dumneavoastră, pentru că, îndată ce am debarcat în Canada, am aflat tot ce se putea afla despre acela ce este... soțul dumneavoastră. Nu i-am ascuns regelui, chiar dacă ştiam că e posibil să vă supăr, că bărbatul care pretindea că deține întinse teritorii în Maine şi în Acadia franceză este acelaşi aventurier şi pirat, Rescator, care luptase în Mediterana cu flota regală. În schimb, continuă el mai tare, ca să şteargă impresia neplăcută produsă de primele lui cuvinte, l-am asigurat că dumneavoastră nu sunteți "Revoltata din Poitou", aşa cum părea să creadă maiestatea-sa, deşi nu ştiu pe ce temei. I-am scris deci că soția piratului n-avea nici o legătură cu acea ticăloasă. Şi aveam

dreptate, nu ? surâse el complice, pentru că vă cunoşteam foarte bine din La Rochelle. Asta nu i-am mai spus-o, este o problemă personală. L-am asigurat doar pe rege că poate să aibă încredere în ce i-am scris.

Angelica voise să-l întrerupă de mai multe ori, dar renunţă. Bău gânditoare o gură de apă. De ce să-i spună adevărul, la urma urmei? Slavă Domnului că nu ştia că ea era "Revoltata din Poitou". Contesa avea de ales între două variante: să nu-i spună nimic, sau să-i spună totul, ceea ce ar fi însemnat să ridice un şir nesfârşit de întrebări fără răspuns. Oricum, scrisoarea către rege plecase din noiembrie, nu mai putea fi adusă înapoi, pentru a se corecta neadevărurile din ea. Şi poate că Ludovic o să afle în curând că nu se înşelase. Desgrez, care avea să primească scrisoarea ei, avea să-l informeze imediat pe rege. Scriindu-i lui Desgrez, pusese în mâinile poliţistului o armă pe care ştia că acesta avea s-o folosească cât mai bine cu putinţă.

Şi-l imagina prezentându-se la Versailles, înclinându-se plin de respect în faţa regelui şi spunând pe un ton neutru: "Sire, am rezolvat. Am găsit-o pe doamna de Plessis-Belliere: este în Canada..."

Ca să nu păstreze o tăcere ce putea să pară vinovată, şi mai ales ca să răsplătească un prieten devotat, Angelica zâmbi. Zâmbetele ei, chiar cele mai fugare, îi zăpăceau pe cei cărora le erau adresate. Când zâmbea, cel din faţa ei se simţea întotdeauna cuprins de euforie – o stare care putea să dureze ore întregi şi care îl lăsa pradă celor mai nebuneşti gânduri.

Bardagne era fără apărare în faţa unui asemenea dar. Nimic nu i se păru mai minunat decât acel chip de femeie, de o frumuseţe care-l lăsa fără suflare, chip care-i apărea tremurând în lumina slabă a lumânărilor din sală. În hanul de pe malul fluviului, tăcerea acestuia, opacă, densă, se simţea altfel decât în Oraşul de Sus. La câţiva paşi, afară, albia fluviului, cuprinsă de gheţuri, se amesteca cu câmpia ninsă, înecată în întuneric. Tăcerea aceea siderală făcea şi mai înfricoşător frigul care învăluia totul. Momentele de singurătate erau perfecte; erau altfel decât în orice alt loc din lume.

La gândul că era în acel loc şi că femeia pe care o iubea era în faţa lui, o fericire intensă, de nesuportat aproape, îl cuprinse pe Bardagne. Întinse braţul peste masă şi-i luă mâna

– i se păru surprinzător de mică şi de gingaşă. Realiză că până atunci nu observase delicateţea degetelor ei şi o asemenea scăpare îl sperie... era de neconceput aşa ceva... N-o cunoştea deci deloc, el care se uita la ea cu ochii plini de o patimă păgână? Îi mai rămăseseră atâtea lucruri de văzut la ea: picioarele, genunchii, vârfurile sânilor, sexul ei misterios... Începu să tremure şi-i şopti:

— Sunt atât de fericit !...

Ducele de Vivonne nu mai putea suporta prezenţa continuă a lui Bardagne în jurul contesei, ca şi faptul că o vedea din ce în ce mai rar pe aceasta. N-avea altceva de făcut decât să bea şi să se plictisească. Acum, se gândea că societatea doamnei şi domnului de Peyrac era foarte căutată, în timp ce el, persoană importantă la Curte, om de spirit, era ocolit de toţi. Avusese câteva aventuri cu soţiile unor funcţionari, care se plictiseau ca şi el, şi care credeau că trăiesc ca la Curte, dacă-şi înşeală soţii.

Vivonne îşi zicea că n-o s-o mai aibă niciodată pe Angelica. Îşi dădea seama că ea ghicea ce se petrece în sufletului lui. Ea era acolo, aproape de el, dar niciodată nu i se păruse mai îndepărtată. Era de neatins pentru că se gândea la altceva, şi asta-l scotea din minţi pe duce. Pentru că nu ştia cine era ea, cum s-o seducă şi s-o păstreze numai pentru el. Era un mister... Şi regele încercase, dar fără mai mult succes decât alţii.

Ducele le descria celorlalţi cel mai mic amănunt care-i aducea aminte de EA.

— N-aţi observat mişcarea regelui când se plimbă prin grădină? Se opreşte aproape mereu lângă bazinul cu statuia Letei... Sora mea e supărată... ştie că regele se gândeşte la EA...

Vivonne se oprea în mijlocul cuvântului, frapat de feţele sinistre ale celorlalţi. Se întorcea şi pleca furios. Decât să vorbească în faţa lor, mai bine se spânzura! Ceilalţi se priveau cu subînţeles. Trebuiau să înceapă încă de acum să distrugă puterea pe care acea periculoasă rivală a doamnei de Montespan o avea asupra tuturor. Ar fi fost un dezastru dacă ea s-ar întoarce la Curte, sau în Franţa. Nu trebuia să-l mai vadă niciodată pe Desgrez, agentul de încredere al lui La Reynie, şeful poliţiei regatului.

Vorbiră despre La Reynie – un om aparent nătăfleţ, dar foarte priceput. Pusese lumină pe străzi – pe toate străzile. I-a

împrăştiat pe cei din Curtea Miracolelor, îi strânsese pe săraci în aziluri. Regele voise să nu mai fie crime – dar fără ele, toţi or să se plictisească de moarte, şi la Paris şi la Versailles.

Cuvintele lor îi aduc aminte lui d'Argenteuil că doamna de Peyrac a fost cândva amanta lui François Desgrez, cel care a trădat-o pe doamna de Brinvilliers şi a dus-o la eşafod. În mintea lui înceţoşată, Martin e consideră pe contesă vinovată de prinderea marchizei şi de situaţia nefavorabilă în care ei patru se găsesc. Cu puterea celor aflaţi în pragul demenţei, d'Argenteuil povestea celorlalţi că simte umbra poliţistului în spatele Angelicăi; dacă Angelica l-ar fi auzit, s-ar fi arătat foarte uimită, pentru că, într-adevăr, se gândea adesea la Desgrez. Ce-avea să facă acesta cu scrisoarea ei? Era de partea lor?

Contele de Saint-Edmé, cu tot aerul lui de magician, îşi reproşa că nu poate rosti numele doamnei de Peyrac. Iar d'Argenteuil, în zilele lui proaste, îşi amintea că Bougre-Rouge spusese că l-a văzut într-una din acele bărci cuprinse de flăcări – în care stăteau numai morţii – ceea ce nu prevestea nimic bun pentru el.

Mănuşile roşii ale lui Martin şi mâinile musculoase, pe care şi le încorda mereu, cu o satisfacţie vanitoasă, inspirau neîncredere. O fetiţă de doisprezece ani fusese găsită sugrumată şi violată în Oraşul de Jos; toţi îl socotiră vinovat pe"omul cu mănuşi roşii". Fata era din cartierul Sub-cetate, unul din cartierele rău-famate din Québec. Se bănuia ca mama ei era o prostituată; însă făptaşul nu fu prins.

D'Argenteuil, împreună cu câţiva tineri, organiză un joc mingea într-un fost depozit din Oraşul de Jos. Lumea veni ca la un spectacol, pentru că era o adevărată plăcere să-l vezi pe fostul maestru de joc al regelui prinzând sau aruncând mingea, cu forţă şi eleganţă.

— Nu mi-aş dori să fiu lovită vreodată de dumneavoastră, îi apuse cu un fior doamna Le Bachoys.

— N-aveţi de ce vă teme, dragă doamnă, răspunse el pe tonul obraznic ce-i era obişnuit. Dumneavoastră nu sunteţi o femeie adulteră, ca să trebuiască să fiţi lovită.

Doamna Le Bachoys râse singură de un asemenea răspuns, ce se voia ironic. Ceilalţi îl găsiră pe Martin prost şi stângaci – nu era la curent cu nimic.

Într-o dimineață, un mus de pe “Gouldsboro” sosi cu sufletul la gură de la Montigny ca s-o anunțe pe doamna de Peyrac că “Burtă-Largă”, adică Aristide Beaumarchand, fusese transportat la spital, cuprins de groaznice dureri abdominale.

Angelica își aruncă mantoul pe umeri, încălță la repezeală o pereche de cizme și alergă spre “spital” – mănăstirea călugărițelor ospitaliere, în care, de altfel, intra pentru prima oară. După ce îl căută în zadar pe bolnav în sala rezervată bărbaților, contesa începu să se teamă că Aristide a murit. Îl descoperi până la urmă în sala rezervată persoanelor de rang nobil, unde fusese adus recomandându-se ca prieten al doamnei și domnului de Peyrac. Ceea ce demonstra că nu era chiar pe moarte, așa cum crezuse Angelica.

Paturile din acea sală erau înconjurate cu perdeluțe de serj verde, ridicate în timpul zilei. Din acest motiv, contesa îl zări repede pe bolnavul ei: cu ochii urduroși și părul gras, încurcat, răspândit pe pernă, era așezat pe un pat moale și învelit până la bărbie cu un cearceaf alb. Așezată la căpătâiul lui, o călugăriță tânără și frumoasă îl hrănea cu lingurița.

— E otrăvit, o informă călugărița.

După ce bolnavul înghiți toată supa din castronel, tânăra, care se numea Françoise Marcot de Charles Borromée, se ridică și îi cedă locul contesei. Chestionat cu severitate de Angelica, Aristide povesti ce i se întâmplase. Totul era din cauza “sodei de lemn”, explică el, de care îi vorbiseră Eloi Macollet și Nicaise Heurtebise, când el îi întrebase ce să adauge băuturii pregătită de el pentru a-i da tărie. După ce aflase rețeta, preparase un întăritor, o adevărată minune – mai negru decât cerneala, cu reflexe roșcate; te mirai că nu iau foc paiele pe care cădeau picături din acel lichid. Era sigur că doamna de Peyrac își amintea de ce-i spusese Heurtebise : numai două picături pentru un butoiaș; trei erau mortale. Însă el, Aristide Beaumarchand, fost membru al Frăției de Coastă, căruia îi plăcuse mereu să facă treburile temeinic, adăugase patru picături. Când gustase, avusese senzația că-i explodează stomacul. Căzuse sub masă,

urlând de durere, iar cei din jur crezuseră că e otrăvit, ceea ce nu era prea departe de adevăr.

Din câte îşi amintea Angelica, despre ce discutaseră în acea zi, reţeta conţinea răşini, cărbune de lemn, cenuşă şi alte asemenea; putea să-şi cam dea seama ce fabricase Aristide: un produs la fel de periculos ca soda caustică – de aici şi numele lui ciudat: sodă de lemn.

— N-ai pic de minte, Aristide, se supăra Angelica. Cum ai putut să faci aşa ceva ?

— Vedeţi, Sfântul Dumnezeu v-a pedepsit, comentă tânăra călugăriţă, ameninţându-l pe bolnav cu degetul.

Dar deja "otrăvitul" se refăcea rapid.

— Are nouă vieţi, râse contesa de el.

Călugăriţele doreau să afle în ce circumstanţe primise acea rană îngrozitoare, pe care i-o vindecase doamna de Peyrac, şi ce armă i-o provocase. Angelica şi Aristide schimbară o privire.

— Şi atunci tot pedeapsa lui Dumnezeu a fost ! afirmă contesa.

Fostul pirat era încântat de cât de bine era îngrijit, mai ales dacă se gândea la medicii de pe corăbii care erau mai aproape de măcelari decât de nişte vindecători. La următoarea vizită, Angelica îl găsi în picioare; era foarte vesel.

— Am să scap, îi spuse piratul. Călugăriţele ţin la mine şi am auzit că vor să mă primească pe post de om bun la toate, mai ales la muncile grele.

— Ce munci grele? Eşti atât de slăbit, că nu poţi ridica un lemn de jos.

— Nu vă temeţi! Ştiu eu să mă fac util... şi pe urmă, ia veniţi să vă arăt ceva.

Ţinându-se cu mâinile de burtă, pentru a se feri de orice posibil accident, Aristide o purtă pe contesă prin culoarele mănăstirii, care-i deveniseră suspect de familiare, până într-o anumită cameră. Din prag, o invită să arunce o privire asupra mulţimii de retorte şi alambicuri, care ocupau camera.

— Se pricep de minune la alchimie măicuţele! Îţi fac pe loc o "aqua vita" sau orice altceva!

În acea cameră, se simţea în largul său. Nimeni nu-i putea interzice să viseze că într-o zi avea să lucreze acolo. Totul se lega de minune, în imaginaţia lui. Julienne avea să le ajute pe maici la îngrijirea bolnavilor. Era rezistentă şi pricepută; numai

văzând-o şi muribunzii doreau să se facă bine. La dispoziţia lor avea să fie pusă o căsuţă, nu departe de wigwamurile indienilor huroni. Sarcina lui era să-i supravegheze pe indieni, care erau adeseori certăreţi şi hoţi.

— Nu e mai bine decât în bordelul doamnei Gonfarel ?

Spre uimirea ei, a doua zi Angelica văzu înscris în registrul servitorilor mănăstirii numele celor doi Beaumarchand; iar Aristide era trecut acolo cu menţiunea latinească "ad malta" – bun la toate. Într-adevăr, Québec-ul rămânea oraşul celor mai ciudate întâmplări!

Maica Maria le arată cu mândrie atelierul unde se confecţionau florile artificiale, care se mărise foarte mult în ultimii ani. De-a lungul timpului, călugăriţele perfecţionaseră acea artă, născută din necesităţi financiare: niciodată banii nu erau suficienţi pentru îngrijirea sau ajutorarea bolnavilor şi săracilor din oraş, aşa încât misionarii desfăşurau tot felul de activităţi care să le mai aducă ceva venituri. De asemenea, la începuturile coloniei, îi fermecaseră pe sălbatici cu acele flori ciudate – care nu mureau niciodată – care le aminteau acestora de modelele pe care şi le brodau cu perle sau cu fire colorate pe haine...

Se ghicea însă uşor că principalul motiv pentru care călugăriţele se apucaseră de acea artă era faptul că în acea ţară, unde iarna dura opt luni din douăsprezece, florile erau rare. Faptul că nu puteau să-şi exprime adoraţia faţă de Dumnezeu împodobind cu flori altarul sau chiliile lor le provoca una dintre cele mai mari supărări posibile. În acel secol al Contra-Reformei, se declanşase o adevărată manie a ornării altarelor. Nimic nu era prea frumos, prea bogat sau prea somptuos pentru a decora altarul unei mănăstiri – era un mod de a arăta tuturor de cât respect se bucura cultul Celui de Sus.

Când călugăriţele cedaseră un teren unuia dintre vecinii lor, stipulaseră în contract că : "arendaşul va aduce sfintelor măicuţe, în fiecare an, un buchet de flori în ziua de opt septembrie, ziua naşterii Sfintei Fecioare, şi un alt buchet în ziua de întâi octombrie, ziua Sfântului Rémy". În afara acelor două buchete de flori naturale, peste tot în mănăstire erau flori artificiale – adevărate minuni, unele trimise pe continent, la curţile regale, unde erau foarte apreciate pentru gingăşia şi coloritul lor desăvârşite.

Peste tot, în chilii şi în sălile bolnavilor, în colţuri, pe rafturi, la picioarele statuilor, se aflau cupe mici de aramă, pline cu petale uscate de flori – trandafiri sau garoafe – ce păreau să-şi fi păstrat tot parfumul.

48

Angelica se aşeză pe un scaun, în cămăruţa transformată în laborator, unde îşi alegea şi conserva plantele de leac. Din pivniţele casei se auzeau până la ea lovituri surde şi regulate: Suzanne făcea unt de capră. De la un timp, contesa se văzuse obligată să prepare o cantitate apreciabilă din alifia ei miraculoasă – unt de capră, balsamuri şi esenţe de plante, după cum o învăţase în tinereţe vrăjitoarea Mélusine; alifia era bună pentru durerile de oase sau de muşchi, şi era cerută de aproape toţi cei din Oraşul de Sus.

Angelica nu-şi reluase de bună-voie activitatea de tămăduitoare; îşi făcea reproşuri ori de câte ori era chemată la un alt bolnav. Era de părere că era foarte periculos ce făcea şi că n-avea să se termine bine pentru ea.

Totul începuse de la doamna de Champvert. Angelica refuzase de fiecare dată să dea curs vreunei invitaţii de-a acestei doamne, pentru că era sigură că în saloanele ei avea să dea peste ducele de La Ferté. Dar într-o zi un lacheu îi aduse o scrisoare din partea stăpânei sale, care o implora să vină cât mai repede posibil. Tonul scrisorii era neobişnuit, aşa încât contesa nu avu ce face şi se duse.

Doamna de Champvert o primi fără aerele ei ironice şi îngâmfate, ca o mare doamnă ce jucase cărţi cu regele şi-l mai şi trişase pe deasupra. Era în capot, cu faţa nefardată şi părul nepieptănat. Nu mai era decât o femeie bătrână şi disperată. O luă pe contesă de braţ şi-i şopti:

— Măcar dumneavoastră să nu mă refuzaţi!

O duse în faţa unui coş capitonat, unde zăcea o maimuţică. Doctorul Ragueneau refuzase să vină, indignat că fusese chemat pentru un animal – deşi era îndoielnic că ar fi ştiut să-l vindece.

— M-am gândit la dumneavoastră, contesă. Toţi ceilalţi sunt lipsiţi de inimă aici. Nu vă prefaceţi: de doi ani, de când

sunt în Canada, se tot vorbeşte în jurul meu despre priceperea dumneavoastră de a-i vindeca pe bolnavi; de aici şi acuzaţia că aţi fi vrăjitoare, nu?

— Tocmai de aceea, doamnă, nu vreau să-mi mai folosesc "talentele". Am fost bănuită că fac farmece... Vă daţi seama că nu...

— Dar totul a trecut, o întrerupse doamna de Champvert. Iezuitul e departe, nu aveţi de ce vă teme. Vă rog... vă implor... Sunteţi singura persoană cu care mă pot înţelege aici... Nu mă lăsaţi...

Însă nu rugăminţile celeilalte o convinseseră pe Angelica, ci ochii mari, aproape stinşi, ai micului animal. Când îl luă în braţe, văzu că era aproape imponderabil; maimuţica îşi aruncă lăbuţele slabe şi negre în jurul gâtului ei şi se ghemui la pieptul contesei, tremurând convulsiv. Acea maimuţică i-l reaminti pe Piccolo, maimuţoiul din Curtea Miracolelor, care venise să-i ceară ajutorul în acea seară, de mult trecută, când nişte nobili îl uciseseră, pentru a se distra, pe meşterul Bourjus, patronul hanului Masca Roşie.

Respiraţia micului animal era grea – avea febră.

— E prea frig pentru el aici, spuse contesa. N-ar fi trebuit să-l luaţi cu dumneavoastră...

— Dar n-am renunţat deja la tot, când a trebuit să plec din Franţa ? răspunse doamna de Champvert, izbucnind în plâns. Nu mi-a mai rămas decât el...

În pofida căldurii excesive din casa doamnei, maimuţicii îi era mereu frig. Se părea că încercarea de a-l salva de la moarte e sortită eşecului.

Şi cu toate astea, Angelica îl vindecă. Îi trată mai întâi congestia pulmonară, care-l împiedeca să respire, şi apoi, zile în şir, îl îndopă cu untură de peşte – adusese o cantitate destul de mare din Acadia. Marinarii o vindeau – lăudându-i calităţile deosebite. Mirosea îngrozitor, dar într-adevăr era foarte eficace.

Începând din acel moment, contesa fu chemată în toate cazurile disperate, uneori chiar înaintea preotului ce venea pentru ultima împărtăşanie, ceea ce îi făcu pe oamenii bisericii să încrunte nemulţumiţi din sprâncene.

Dar cum ar fi putut ea să refuze să vină, de exemplu, când doica negresă a doamnei de Mercouville, Perrine, o chemase,

moartă de spaimă, pentru Ermeline? Fetiţa căzuse într-un troian de zăpadă, şi zăcuse acolo câteva ore.

Până atunci, îngerul ei salvator făcuse tot ce putuse – pentru că într-adevăr numai datorită acelui înger o găsiseră pe Ermeline: un trecător, beat mort, se prăbuşise lângă troianul cu pricina şi zărise, în ciuda ceţii care i se pusese pe creier şi pe ochi, un pantofior alb zăcând stingher lângă acea grămadă de zăpadă. Beţivul se desmeticise pe loc şi strigase după ajutor. Fetiţa trăia încă – însă, cu toate îngrijirile ce i se acordaseră, se îmbolnăvi şi se simţea că de acea dată, îngerul ei salvator se declara neputincios. Numai doamna de Peyrac putea să o mai scape. Căzută în genunchi în faţa ei, Perrine imploră cu lacrimi în ochi să se grăbească la căpătâiul bolnavei.

Angelica o urmă şi, aşezată lângă leagănul fetiţei, cu mânuţele ei în mâini, luptă zile în şir împotriva morţii. În apropierea ei, negresa, în genunchi, şoptea misterioase incantaţii.

Contesa îşi găsise locul, cel care i se potrivea cel mai bine. Încă din copilărie, oamenii de pe domeniul lor, când se îmbolnăveau, se rugau să apară ea – micuţa zână de la castel – ca să-i vindece. Îi plăcea să fie lângă un bolnav, să ştie că poate să uşureze durerile, să citească fericirea pe chipul celui vegheat...

După zile de spaimă, Ermeline îşi regăsi surâsul şi pofta pentru dulciuri. Nu-i prea plăcea untura de peşte, dar ştia că dacă o înghite, primeşte în schimb pastile de mentă – şi era mulţumită de târg.

Poloneza se împrietenise cu o femeie din insula Orléans, care se ocupa cu vrăjitoria. Ea fusese cea care o învăţase pe hangiţă cum trebuie să citească Micul şi Marele Albert. Printre altele, femeia era şi tămăduitoare.

Într-o după amiază de februarie, Janine îi trimise vorbă contesei că o aşteaptă la han.

— O să vină, o anunţă Janine Vrea să te vadă. Să ştii că vine foarte rar în oraş –înseamnă că e cu adevărat curioasă să te cunoască.

— Stă la tine noaptea ?

— Nu. Nu rămâne niciodată noaptea în oraş.

— De ce ?

— Îi e frică.

Vrăjitoarea sosea cu sania, mergând pe drumul marcat de pe suprafața înghețată a fluviului. Se zărea de departe, înconjurată de zăpada spulberată de copitele cailor. Cu cât se apropia mai mult, cu atât se auzeau mai clar strigătele ascuțite cu care îndemna caii și pocnetele biciului ei.

În acea zi, totul era alb și albastru, totul părea cizelat de frig. Aerul era pur și fiecare sunet trimitea ecouri nesfârșite.

Mulțimea din piață, care se plimba nepăsătoare de la o dugheană la alta, se dădu înspre marginea pieței, cu o mișcare aproape neobservabilă. Când sania apăru dintre siluetele încătușate de gheața ale vaselor din port, oamenii se feriră și cei doi cai, înhămați unul în spatele celuilalt, trecură ca o săgeata prin fața lor alunecând cu zgomote ritmice pe gheață. Sania străbătu iute piața și se opri în fața hanului, în ușa căruia stăteau Poloneza și Angelica.

Băieții de la grajd se repeziră și prinseră de frâu caii care gâfâiau, plini de sudoare, cu ochii scoși din orbite. Pături groase fură aruncate peste spinările lor. Dând hățurile unui băiat, femeia înaltă care condusese sania sări la pământ. Se îndreptă spre han cu pași energici, cu biciul în mână, în timp ce cu cealaltă mână își desfăcea șalurile și eșarfele de lâna în care se înfofolise.

— Hai pe aici, o invită Janine. O să stăm în galerie; de acolo o să poți vedea și insula și piața, dacă apare cumva poliția.

Cele trei femei traversară marea sală a hanului, printre mesele jucătorilor de cărți și ale băutorilor. Toți tăcură, dar nimeni nu îndrăzni să ridice ochii spre vrăjitoare. În colțul în care se așezară, femeia se descotorosi de toate șalurile, își scoase hainele și își trecu degetele subțiri prin părul alb, scurt și zburlit.

Pentru că i se spusese că femeia din fața ei este o vrăjitoare, Angelica și-o imaginase cocoșată, șchioapă, știrbă și murdară – cum era Melusine, vrăjitoarea din pădurile copilăriei ei. Cea din fața ei era în vârstă, dar era înaltă și subțire și avea o dantură de invidiat. Pielea ei de culoarea fildeșului era ușor ridată. Avea ochi albaștri, limpezi și veseli, se îmbrăca cu gust, fusta de lână maronie, cu broderii negre, se ridica peste niște cizme din piele fină, garnisite cu blană și împodobite cu zorzoane, după obiceiul indian. Înfățișarea ei i-o amintea contesei pe doamna Williams, bătrâna englezoaică, ucisă în fața ei de un Abénakis. Cea mai mare plăcere a bătrânei doamne era să poarte bonete din dantelă albă.

Pentru femeia din insula Orléans, cea mai mare plăcere era să se îmbrace bine, cu haine groase şi călduroase. Coafura o preocupa mai puţin, dar îi stătea bine cu părul scurt, zbârlit în jurul capului.

— Sunt Guillemette de Montserrat-Béhars, doamnă de La Givanderie, se prezentă ea scurt.

Se sprijini în coate de tăblia mesei. Poloneza îi puse în faţă o carafă cu rachiu şi un păhărel.

— Deci, ce mai e prin oraşul ăsta plin de ticăloşi? întrebă Guillemette, scoţând de la cingătoare o pipă, pe care o umplu cu tutun.

Se uită apoi cu atenţie la Angelica, curioasă şi interesată. După câteva fumuri pufăite în tăcere, îşi puse mâna dreaptă pe masă, cu palma în sus. Cu bărbia îi făcu semn contesei să-i întindă mâna dreaptă ca să i-o cerceteze. Angelica i-o dădu. Guillemette se aplecă spre palma contesei, şi imediat faţa ei luă un aer contrariat. Lăsă deoparte pipa şi scoase dintr-un buzunar al fustei o pereche de ochelari, pe care şi-i puse pe nas şi se aplecă iar spre mâna întinsă

— Dar nu merge, nu merge absolut deloc! exclamă ea. N-o să reuşească.

— Ce anume?

— Ce doreşti tu.

— Dar ştii ce-mi doresc ? şopti Angelica. Oare ea ştia ?

— Oricum, n-o să reuşească, repeta vrăjitoarea eu un aer decepţionat,

— N-are importanţă, pentru că tot nu ştii despre ce e vorba.

Contesa se întrebă dacă nu cumva dorinţa ei secretă era să se reîntoarcă în Franţa, poate chiar la Versailles – şi simţi o strângere de inimă. Înţelesese ce voise să spună Guillemette, ale cărei cuvinte o dezamăgiseră şi o liniştiseră în acelaşi timp “O să se împlinească ceea ce-mi e scris”, se gândi ea, pentru a nu se lăsa cuprinsă de păreri de rău. “Poate că n-o să reuşească ce cred ceilalţi ce-mi doresc eu...” Era mai bine să nu ştie… Sau poate nu... era mai bine să ştie, ca să nu-şi mai facă speranţe degeaba. Poloneza îi înconjură contesei mijlocul cu braţul.

— De ce spui lucruri rele? îi reproşă vrăjitoarei.

— Nu cobesc, dacă asta vrei să zici, ripostă cealaltă, care părea descumpănită. Şi totuşi, contesă, eşti o învingătoare, continuă ea brusc,

— Da, încuviinţă Angelica, sunt o învingătoare.

Guillemette părea surprinsă şi şocată de ceea ce citea în palma din faţa ei, ca şi cum Angelica, pe care n-o văzuse niciodată până atunci, ar fi înşelat-o cu bună ştiinţă.

— Eşti pretenţioasă, zise în continuare vrăjitoarea, şi vrei mereu să comanzi tu.

Contesa nu-i răspunse. Cuvintele celeilalte erau şi nu erau adevărate. Guillemette ghicise ceva din firea ei, dar nu ştia cum să interpreteze ce aflase. Vrăjitoarea dădu supărată din mână.

— Cuvintele n-au acelaşi sens când e vorba de tine. Eşti pretenţioasă, e adevărat, dar nu ceri nimic. Eşti dominatoare, pentru că ceilalţi îţi permit să-i domini. De aceea iubiţii tăi nu te pot uita, chiar dacă amintirea ta îi chinuie...

— Deci, nu sunt eu vinovată pentru ce li se întâmplă lor! exclamă veselă Angelica.

— Nu eşti... Dar nici nu-i împiedici să-ţi cadă la picioare... Şi, la urma urmei, ai dreptate...

Guillemette clipi din ochi cu înţeles. Se ghicea că e o fiinţă veselă şi generoasă.

— Iartă-mă, şopti ea. Te-am speriat.

— Nu... nu...

— Da, nu e mare lucru. Eşti o femeie puternică şi ai să învingi, până la urmă.

Însă vrăjitoarea nu părea mulţumită, şi fuma cu un aer mohorât. Aruncă o privire bănuitoare celor două femei din faţa ei.

— Ce e între voi ? Nu e în obiceiul tău, Janine, să legi prietenie cu doamnele sus-puse. Ce e ?

— Asta, răspunse hangiţa, încrucişând degetele într-un anumit fel.

— Lumea hoţilor !

În spatele vrăjitoarei, un băiat cu a faţă şmecheră încrucişă şi el degetele în acelaşi fel, în semn de recunoaştere.

— E băiatul domnului Basile, îi şuşoti Janine contesei la ureche. E de-ai noştri.

“De-ai noştri” însemna pentru Poloneză lumea din Curtea Miracolelor din Paris. Şi băiatul se dovedi într-adevăr “de-ai noştri” atunci când strecură în buzunarul străinei o pungă plină cu bani, în schimbul unui săculeţ de pânză.

De-a lungul după amiezii, numeroase persoane se apropiară pe rând de masa celor trei femei. Fiecăreia, Guillemette îi dădu un mic pachet şi îi spuse câteva cuvinte. Se arată şi bărbatul poreclit Bougre-Rouge, dar acesta nu veni lângă masa lor. Se temea de Angelica. La rândul ei, Angelica bănuia că el aruncase cu pietre în pisoiul ei, în ziua sosirii ei în oraş. Se zicea că el văzuse acele bărci în flăcări trecând prin aer, atunci când vasele contelui de Peyrac se îndreptau spre Québec. De atunci, avusese alte numeroase viziuni. Era căutat de foarte mulţi, şi clienţii lui se căţărau până la cocioaba lui pe nişte scări întortocheate ascunsă iarna sub un strat gros de zăpadă. Locuia împreună cu un eschimos, înconjurat de ierburi şi cărţi – pentru care Guillemette avea un profund respect.

— De unde are cărţile ? Ori le-a scos din pământ, ajutat de Satan, ori... le-a furat de undeva

— Are Marele şi Micul Albert.

— Şi o copie după Cartea lui Toth.

— E de mirare că n-a luat foc cartierul lui, cu asemenea cărţi prin zonă, comentă Janine, privind respectuoasă spre "locuinţa" vrăjitorului. Dacă ar şti, păcătosul de Tardieu ar dărâma toate casele de pe coastă. Deja nu mai are nimeni voie să construiască ceva acolo.

Băură puţin rachiu, care le dădu forţa să vorbească vesele despre lucruri grave.

— Or să ne omoare pe toate! Pe toate, auziţi ?

— Hai, spune ce te frământă, o sfătui Janine pe Guillemette.După aia, mai vedem noi...

Dar vrăjitoarea rămânea nemişcată, cu capul puţin aplecat, ca şi cum ar fi văzut ceva înfricoşător cu ochii minţii. După câteva momente îşi reveni, se scutură uşor şi începu iar să fumeze. Fără să-şi explice de ce, contesei îi era milă de ea. Guillemette îşi mai trecu o dată mâna prin păr. Cu un gest inconştient, îşi aranja şuviţele de pe frunte.

— Hm! făcu ea brusc. Ce s-a întâmplat la Paris a fost o nimica toată... Dar în sate, în târguri...

— Nimica toată ? protestă ofensată Janine, care ţinea ca Parisul ei drag să fie primul – şi în bine şi în rău

În cuvinte ocolite, în propoziţii scurte, pe care le repetase de atâtea ori, evocă "vânătoarea de vrăjitoare", care dura de aproape trei sute de ani. Trei sute de ani de teroare, în care

stăpânirea şi biserica încercaseră să le distrugă pe vrăjitoare, pe tămăduitoare şi pe ghicitoare – fiind periculoase, pentru că posedau o ştiinţă pe care biserica n-o accepta şi n-o încurajase.

— Mama…era o femeie înţeleaptă… stăteam într-un orăşel din Lorraine, povesti ea. Se ducea şi în satele din jur... Şi au trimis-o la moarte… Şi în timp ce mama era arsă de vie, Ei mă trăgeau de păr să-mi ţin capul ridicat şi s-o văd cum moare... Şi-mi urlau în urechi: "Priveşte-o ! Priveşte-o cum arde, ticăloasă mică ce eşti!"

Bău o înghiţitură de rachiu şi păru că-şi vine în fire.

— ... Înţelegi, reluă ea, Ei nu voiau să ne lase nimic. Nu puteau să suporte că suntem mai tari decât Ei.

— Cine sunt Ei ? întrebă Angelica, nedumerită.

— Bărbaţii !

Guillemette pronunţă cu ură cuvântul. Cum ar fi putut ei să accepte ca nişte femei simple, neştiutoare de carte, care nu trecuseră prin universităţile lor de teologie – cum, deci, ca asemenea femei să aibă o atât de mare putere asupra vieţii şi morţii, asupra dragostei şi a naşterii ? Era o putere prea importantă pentru ca să nu le fie luată.

— De aceea le-au ars... le-au ars fără încetare... mai ales pe cele care vindecau, care linişteau durerile... dar care avuseseră îndrăzneala s-o facă în afara bisericii... şi a puterii bărbaţilor.

Dincolo de ura ei, se ghicea o durere supraomenească, sfâşietoare, care o împingea să-şi aducă aminte de rugurile vrăjitoarelor – priveliște, din păcate, obişnuită pentru marea majoritate a oamenilor acelui timp. Pentru, Guillemette toate erau nişte victime.

— Dar au fost şi otrăvitoare printre ele, replica Angelica, gândindu-se la Voisin.

— Cu siguranţa că au fost. Atât ne-au lăsat: otrava Ne-au interzis să facem bine. Ştii ce serie în "Cartea Inchizitorilor"?

Începu să recite, apăsând pe cuvintele cheie:

— "… Trebuie să ne amintim că prin vrăjitori nu înţelegem numai pe acei care ucid şi chinuie, ci şi orice ghicitor, jongleur sau magician, numiţi înţelepţi... care sunt consideraţi buni vrăjitori, care nu fac nici un rău...”… Auziţi ? "Care nu fac nici un rău !…" "Care nu murdăresc, nu distrug şi care îndepărtează răul… Cel mai bine pentru noi ar fi să scăpăm de toate vrăjitoarele, dar mai ales de cele care fac bine..."

— Totuşi, călugăriţele sunt lăsate să-i îngrijească pe bolnavi!

— Pentru că sunt călugăriţe şi pentru că sunt conduse de doctori, mai ticăloşi decât ele – dar care au puterea de partea lor...

— Linişteşte-te, o rugă Janine. Să nu te audă cineva...

Cu pipa între dinţi, Guillemette suflă fumul pe un colţ al gurii. Continuă ca în transă:

— Unde era răul? Spune-mi, unde? Ele cunoşteau secretele pământului, ale plantelor... secretul vieţii... Se luptau să salveze corpul omului bolnav, pentru că simţeau că trupul nu e doar o pradă pentru moarte şi pentru iad... Nu ca Ei... Ei îi lasă să moară pe bolnavi în chinuri groaznice... "O să ajungi în cer", le spun Ei... şi în cer tot ai lor sunt... nu vor să-i lase să scape... Dar femeile îngrijesc şi vindecă... De aceea le doresc moartea...

Privirea ei căzu pe mâinile contesei.

— Şi tu ai mâini de vindecătoare... Dar tu eşti mai pricepută şi mai şireată ca mine... Tu o să scapi...

Se ridică şi făcu câţiva paşi prin sală, după care se întoarse iar spre Angelica. Faţa ei redevenise blândă, iar ochii ei albaştri străluceau din nou plini de veselie.

— Vino cu mine în insulă!... Nu, o să vii altădată... primăvara... când insula e plină de miresme...

Începu să se înfăşoare în şaluri şi eşarfe, privind în gol.

— ... Parfumată, afară, ... şi puţin acră înăuntru... Parfumul vine de la fructele coapte, iar mirosul urât de la brânză... Să vii să vezi! Am atâtea să-ţi povestesc! Trebuie să-ţi spun multe lucruri pe care tu nu le ştii, dar pentru care ai pătimit atâta... Trebuie să afli despre complotul bărbaţilor împotriva femeilor... Ca să le ia darul dat de Dumnezeu – acela de a vindeca... Şi le-au ars pe "înţelepte"... le-au ars... şi nu s-a terminat încă... câte ruguri mai sunt... Doamne, câte ruguri...!

Durerea se citea pe faţa ei crispată.

— Nu mai vorbi aşa, o rugă Janine. Pleacă repede... o să apună soarele în curând.

Înainte de a ieşi, Guillemette se întoarse pentru ultima oară spre Angelica:

— Mi-ai plăcut. O să fac o vrajă care să te apere. Dacă ai să fii vreodată în primejdie, am să vin să-ţi spun!

În depărtare, insula Orléans dispărea printre norii roşiatici, care reflectau ultimele raze de soare.

Janine nu era de acord cu spusele vrăjitoarei: "A fost o fiinţă tare nefericită. Dar dacă mai vorbeşte aşa, o să fie ori arsă, ori spânzurată." După părerea ei, Guillemette dezvăluia cu prea multă nepăsare răutatea oamenilor, fără să se gândească ce primejdii o pândesc.

Locuia într-un conac, care domina golful Sainte-Pétronille, şi din care putea zări Québec-ul. Era înconjurată de oameni, de indieni, de copii, de animale... dădea serbări în nopţile de vară, cu dansuri şi focuri... Era prietenă cu Eléonore d'Aquitania, vecina ei. Se ştia că nu e nici văduvă, nici măritată. Îşi alegea iubiţii dintre tinerii frumoşi de pe insulă, care ar fi putut să-i fie copii... care poate chiar îi erau copii...

Se povesteau tot felul de grozăvii despre ea. În parohia Saint-Marcel, lângă Lévis, într-o zi, preotul se străduia să alunge diavolul dintr-o posedată – o fată de şaisprezece ani, cu un păr lung, blond, care era considerată vinovată de pierderea recoltei de in. Guillemette apăruse brusc în biserică, cu biciul în mână. Nimeni nu îndrăznise s-o împiedice să intre, ştiind că e în stare să se folosească de bici. Se îndreptase spre altar, întinsese mâinile spre biata fată şi-i spusese cu o voce straniu de blândă:

— Vino, fata mea!

Calmată, fata, care până atunci urlase şi se zbătuse, se ridicase şi venise spre ea, udă leoarcă de atâta apă câtă aruncaseră peste ea, şi plină de sânge de la acele care îi fuseseră înfipte în carne pentru a găsi inima demonului care o stăpânea. După câteva minute, sania vrăjitoarei traversa fluviul îngheţat, ducând-o pe fată cu ea. "Blestemata, a venit să-şi ia prada", comentară cei din biserică. Se aflase pe urmă că o îngrijea pe fată în insulă, dar toţi se aşteptau să-i găsească acelei nefericite cadavrul în vreun şanţ.

Întoarsă la ea acasă, Angelica începu să aleagă florile uscate din care prepara diferite alifii. Se gândea că făcuse tot ce putuse pentru a-şi ascunde talentele de vindecătoare. Şi, pentru că ştia mai multe decât Janine, era mai puţin înclinată s-o acuze pe Guillemette de exagerări. Mii de femei fuseseră arse pentru mai puţin decât făcuse ea. "De ce atâta nebunie?" se întrebă ea,

închizând cu grijă cutia cu leacuri. Sfinţii Cosma şi Damian vegheau asupra tuturor – ei erau cea mai bună dovadă că bunul simţ şi nebunia se completau reciproc.

În faţa săculeţelor cu plante, se simţise cel mai aproape de Joffrey, care, ocupându-se de alchimie, inspirase şi el celorlalţi aceeaşi neîncredere. De aceea semănau atât de mult şi se considerau atât de diferiţi de ceilalţi.

În amurgul îngheţat, de o albeaţă limpede, luminile îndepărtate ale fermelor de pe coasta Beaupré străluceau ca nişte ochi de lup. O luminiţă se deplasa pe suprafaţa scăldată în întuneric a fluviului îngheţat – Angelica ghici că Guillemette se grăbea spre casa ei, atât de plină de viaţă, şi atât de ciudată. Ştia că i-ar plăcea să se aşeze, într-o zi, în sala mare a conacului, şi s-o asculte pe vrăjitoare vorbind. Da, îşi promise, avea să viziteze insula când copacii vor înflori.

49

Angelica căutase diferite pretexte pentru a o revedea pe maica Madeleine, aşa cum o rugase aceasta. La câteva zile după bal, duse la atelierul ursulinelor două sfeşnice de lemn sculptate de meşterul Le Basseur, ca să fie suflate cu aur. Dorea să i le ofere cadou Polonezei, pentru capela ei. Maica Madeleine, care conducea atelierul, promise că i le va face chiar ea.

Priceperea şi plăcerea evidentă cu care lucrau călugăriţele o liniştiră într-un mod miraculos pe contesă. Când se aşeză pe un scaun în atelier, de-abia dacă îşi mai aminti de povestea nefericită care precedase prima întâlnire cu măicuţa vizionară.

Două alte călugăriţe şi două ucenice lucrau, fiecare atentă la ceea ce făcea. Pe neaşteptate, Angelica îi puse maicii Madeleine întrebarea care o sâcâia de mult timp:

— Spuneţi-mi, maică, cum arăta arhanghelul?

Călugăriţa îi aruncă o privire scurtă. După ce mai lustrui un pic o cupă, lăsă din mână pânza aspră de care se folosise până atunci. Cu dosul mâinii, pentru că degetele îi erau murdare, îşi dădu de pe frunte o şuviţă de păr, care scăpase de sub comănac.

— Semăna cu dumneavoastră, îi răspunse într-un târziu. Da, aşa e... mai ales de când v-am văzut. Înainte, îmi apărea doar ca o siluetă de lumină... Tânăr şi mândru... Arhanghelul răzbunător... implacabil, şi atât de... pur... Avea ochii verzi, ca şi dumneavoastră, ... şi unele din trăsăturile dumneavoastră... Dar nu erați dumneavoastră, àsta pot s-o spun cu siguranță... Avea un aspect masculin, ca al îngerilor care păzesc tronul lui Dumnezeu, dar tinerețea lui îi dădea o grație feminină... Purta părul lung... blond... Era minunat, suspină ea Era... un arhanghel, încheie ea cu un surâs dezarmant.

— Şi monstrul ? Animalul acela cu blană deasă, care s-a aruncat asupra femeii blestemate şi a sfâşiat-o în bucăți ?

— Îl văd şi pe el, şopti măicuța tremurând. Era înspăimântător... Ochii îi străluceau plini de cruzime... Dinții lui ascuțiți erau ca de... ca de... vampir... şi ghearele ascuțite ca nişte pumnale.

Se uită iar la contesă, şi un zâmbet malițios îi ridică colțurile gurii. Ochii îi sclipiră veseli.

— Dar de ce vreți să ştiți ? Ce doriți să mai aflați de la mine, doamnă? Cine o să fie arhanghelul care se va ridica într-o zi şi-i va porunci acelui animal dezgustător să distrugă demonul? Nu cumva ştiți mai bine decât mine?

— Da... poate..., murmură Angelica.

Imaginea lui Cantor şi a animalului său îi apăru în fața ochilor, numai că simpaticul Wolverines nu era un animal dezgustător, dimpotrivă... Şi dintr-o dată, simți că-i îngheață sângele în vine. De ce maica Madeleine vorbise la viitor ? ''Arhanghelul care se va ridica..."

— Dar... dar e moartă! strigă ea.

Celelalte femei din atelier întoarseră privirile spre ea. Angelica se forță să se calmeze.

— De ce ați spus aşa ? o întrebă în şoaptă pe călugărița vizionară. Ca şi cum totul ar urma să se întâmple? Nu se poate! Arhanghelul a lovit! Monstrul a ucis! De ce ați vorbit ca şi cum femeia blestemată ar bântui încă printre noi, gândindu-se numai la rele?

— Nu... nu ştiu, se bâlbâi cealaltă, cu un aer nefericit. Emoția vizibilă a contesei o uimea.

— ... Poate pentru că am simțit că Acadia nu e încă salvată...

Angelica îşi reproşă impulsivitatea, dar nu se putea stăpâni când discuta despre Ambroisine. Dacă ar fi fost să se gândească, ar fi văzut că maica Madeleine avea dreptate. Chiar dacă Ambroisine murise, şi părintele d'Orgeval fusese îndepărtat, Acadia nu era salvată încă. Urmările comploturilor pe care cei doi le urziseră puteau oricând să iasă la iveală.

Ar fi vrut s-o oblige pe călugăriță să-i explice toate intuițiile ei, dar aceasta îi făcu semn să tacă, să nu se mişte şi chiar să respire cu atenție. O ucenică pusese în fața lor vasul în care erau foițele de aur, ce trebuiau suflate pe diverse obiecte. Foițele se tăiau cu un cuțit special; "vasul" lor era o placă de lemn, căptuşită cu pânză de bumbac, acoperită cu piele de vițel sau de căprioară. O fâşie de piele înconjura pe trei laturi placa, pentru ca nu cumva curenții de aer să facă foițele să zboare. Şi răsuflarea omului era pentru ele un curent de aer prea puternic.

Cu tot atâta prudență şi îndemânare ca şi un indian care păşea pe cărarea războiului, Angelica se ridică şi se îndepărtă de maica Madeleine.

Începuse să ningă domol. Era seară. Mai erau încă trecători pe străzi, iar siluetele lor se ghiceau neclare dincolo de perdeaua de fulgi pufoşi. În Piața Armelor, un grup de soldați, cu lopețile în mână, se apucase să deszăpezească drumul spre castelul Saint-Louis, înainte ca acel drum să devină impracticabil. Era o muncă de Sisif, pentru că în fiecare zi ningea, şi-n fiecare zi drumul trebuia curățat.

În timp ce mergea, învăluită de fulgii mătăsoşi şi de tăcere, Angelica încerca să-şi alunge teama din suflet. Însă viitorul folosit de călugăriță: "care o să fie arhanghelul care va veni..." o impresionase neplăcut. Şi acum, începea iar să se gândească la aceleaşi lucruri. Şi dacă Ambroisine nu murise şi avea să apară iar în fața ei? Un demon era capabil de orice! Dar nu! Era moartă! Corpul ei sculptural fusese găsit sfâşiat, un amestec îngrozitor de oase sfărâmate şi bucăți de carne, târât în noroi... "Ceva ca în tragediile lui Racine."

Ca să apară iar, Ambroisine trebuia să-şi găsească un alt corp... imposibil... Ştia că blestemul înceta când corpul ei dispărea...."O, Doamne, delirez... e moartă şi n-o să învie niciodată!"

Un sunet de orgă, îndepărtat, ajunse până la ea. Ogiva unui vitraliu îi apărea neclară în fată. Se afla în spatele catedralei.

Clădirea dintre catedrală şi seminar, care servea uneori de sacristie, adăpostea în turnul clopotniței o orgă, pe care învățau cei mici notele. Ghici cu uşurință cine cânta la acea oră: Cantor.

Aşa cum, ca să-l găsească pe Joffrey, trebuia să-l caute la iezuiți, tot aşa, pentru a-l întâlni pe Cantor trebuia să-l caute la seminar. Angelica deschise uşa de lemn de la baza turnului şi, după ce traversă sacristia, urcă repede până la ultimul etaj – camera de studiu pentru muzicieni. O orgă "de lucru" ocupa cea mai mare parte a camerei.

Cantor era acolo, luminat de două torțe fixate de perete cu nişte inele de fier. Fumul lor ieşea prin crăpăturile acoperişului. Frigul nu părea să-l deranjeze absolut deloc pe tânărul muzician, care cânta cu pasiune. Căldura sângelui, animat de bucuria interioară, şi efortul pe care îl făcea pentru a cânta şi mai bine, îi îmbujorase obrajii. Uneori, când apăsa pe clape, s-ar fi zis că frământă o materie maleabilă, pentru a obține un sunet puternic şi clar, care avea să țâşnească aidoma strigătului unui suflet din îngrămădeala de țevi de fildeş şi de abanos care formau orga. Un strigăt pe care cerul şi pământul, apele şi arborii l-au furat din haosul genezei. Un strigăt care, printre alte miracole, eliberează.

Cantor o văzu, în picioare lângă orgă. Continuă să cânte... Era plecat undeva, departe... Alergând printre note şi sunete, tot aşa cum alerga prin păduri, cu viteza şi supletea unui indian, sau cum înota în apele subterane din grotele din Maine. Florimond îl visase printre crestele înspumate ale apelor, chemându-l : "Vino, Florimond! Vino lângă mine!"

Uneori, privirea băiatului zăbovea asupra ei. Contesa simțea că prezența ei îl purta pe culmi şi mai înalte de extaz. "Câtă ardoare, Doamne!" Era ca sub şocul unei lovituri care o făcuse să-şi piardă suflul, în timp ce simțea că amândoi sunt zdrobiți de muzica senină ce plutea în jurul lor. Însă arhanghelul îşi luă zborul, şi pluti, la rândul lui, în mijlocul furtunii pe care o stârnise şi pe care o stăpânea. Zâmbea – un zâmbet luminos... Obrajii îmbujorați, limpezimea ochilor lui verzi, reflexul auriu al părului mătăsos – toate participau la acel zâmbet... O privea, încântat de puterea lui, îi oferea ce avea el mai frumos, opera mâinilor lui. Mâna micuță, dar puternică, a lui Cantor în mâna ei, în timp ca mergeau grăbiți pe străzile din Paris...

Pe când ultimile acorduri se îndepărtau maiestuoase de

micuţa încăpere din turn, băiatul se uita fericit la ea. "Cât e de tânăr! Cât e de minunat!", se gândi Angelica. Cantor părea că aşteaptă ceva de la ea, un cuvânt, un gest – dar în realitate, el de-abia ieşea din starea de transă în care îl aruncase muzica. Orice cuvinte ar fi fost de prisos. Ea era acolo – şi asta era cel mai important.

Muzica nu mai era; se auzea sfârâitul torţelor de răşină din pereţi. Cantor luă mâinile de pe clape. Când îi vorbi, vocea lui păru aproape caraghioasă, după torentul acela de sunete armonioase.

— Ai venit, mamă...

Angelica îi răspunse că, trecând pe lângă turn, auzise muzica şi ştiuse că-l găseşte acolo.

— Ai auzit ? Cântam trecerea demonilor… e un pasaj aici, în care autorul a vrut să evoce demonii bântuind pe pământ, printre oameni... Când cântam, nu mă puteam împiedica să nu mi-o amintesc pe aceea care a vrut să ne distrugă… flacăra dementă din privirea ei…Cât de liniştitoare pare după aceea apariţia îngerilor din cer, venind în ajutorul oamenilor…

Şi şopti, după o scurtă tăcere:

— Dar e moartă! E moartă!

Angelica nu se mira auzindu-l cum răspunde propriilor ei gânduri. Îl întrebă cu glas scăzut:

— Tu ai găsit primul cadavrul, nu?

— Da.

— Wolverines era cu tine?

— Da. Dar n-a ucis-o el, continuă Cantor, ridicându-şi privirea verde spre ea. Rănile ei nu erau proaspete… Un roi de muşte s-a ridicat de pe faţa ei desfigurată, când m-am apropiat eu…

— Tu ai găsit-o în zori. Poate că Wolverines a ucis-o noaptea...

— Nu! Dacă el s-ar fi luat după ea, după ce ar fi omorât-o i-ar fi desprins capul de trunchi, şi l-ar fi ascuns în vreo scorbură, în pădure…

Şopteau, pentru că ecoul puternic împrăştia şi cele mai slabe sunete pe sub bolţi.

— Nu ştii ce forţă ucigaşă are Wolverines… Poate să care până în vârful unui ulm un cap de elan, cu coarne cu tot… şi ştii cât o ura Wolverines pe Ambroisine...

— Atunci lupii au ucis-o?

— Nu știu...

Băiatul își apropie și mai mult fața de a mamei lui.

— Mamă, e moartă! Asta știu sigur! Pentru moment, e moartă! Nu ne mai poate face nici un rău!

Răsuflarea lor se transforma în aburi, din cauza frigului din cămăruță. Cantor își duse degetele înțepenite la gură și suflă să și le încălzească.

Undeva, aproape, în clopotniță, o mașinărie scârțâi și un orologiu lăsă să cadă un sunet lent, sever, pe care contesa îl înțelese ca o chemare la ordine. Orologiul avea dreptate. Asemenea discuții lugubre n-aveau ce căuta într-un loc unde răsunaseră niște sunete dumnezeiești... Cantor își strânse partiturile. În Québec se putuse desfăta, putea oricând să cânte. Vocea lui, care se maturizase, își păstrase toate calitățile date de Cel de Sus; devenise mai profundă, dar era la fel de suplă, de catifelată.

Ieșind afară, văzură că ningea abundent, dar calm. Parcă din cer ar fi căzut petale albe și nu fulgi. Porniră în tăcere pe stradă. Angelica n-ar fi crezut niciodată că într-o zi avea să se plimbe lângă fiul ei pierdut și regăsit. Dar lucrul se întâmpla aievea: Cantor pășea lângă ea, ținându-i brațul, pentru că era mai înalt decât ea.

A doua zi era sărbătoarea Întâmpinării Domnului. Contesa își aminti de acel două februarie de demult, când ea fugise de la mănăstirea ospitalierelor, unde se născuse Cantor, cu el în brațe. Era un prunc grăsuț, cu un perișor subțire și moale, auriu, și cu obraji ca de porțelan. Îl ascunsese sub pelerină, ca pe cea mai de preț comoară.

— Mâine e sărbătoarea Întâmpinării Domnului, începu Cantor să vorbească. O să facem clătite, și tu ai să ne povestești despre cum eram noi când eram mici.

Trecură pe la Montigny, ca să-l anunțe și pe Florimond că a doua zi aveau să facă clătite, după cum cerea obiceiul, și era și el chemat să vină să le ronțăie, alături de ceilalți. Pe Florimond îl vedeau rar, pentru că avea mereu câte ceva de făcut. Acum se ocupa cu realizarea unor hărți și întocmirea unor rapoarte despre expediția Mississippi, la care participase și el.

Angelica fu surprinsă s-o găsească în cabinetul de lucru de la Montigny pe Sabinne de Castel-Morgeat, căreia Florimond

şi Anne-François îi povesteau cum s-au întâlnit prima oară, lângă râul Miamis: Anne-François, prizonier al celor din Illinois, fusese pe punctul să fie scalpat. Deja părul îi fusese ridicat şi cuțitul pregătit, când Florimond intervenise. Povestea luptei şi evadării lor era lungă şi întortocheată, însă din acea zi cei doi băieți deveniseră prieteni de nedespărțit. Prezența Sabinnei la Montigny se putea explica prin prezența fiului ei acolo, care nu se despărțea aproape deloc de Florimond; Angelica bănuia însă că Sabinne căuta orice ocazie pentru a sta pe lângă Joffrey, prima şi singura ei dragoste. De altfel, Sabinne îl privea pe Florimond ca şi cum ar fi văzut în el pe fiul pe care i-ar fi plăcut să-l aibă cu bărbatul pe care îl iubise.

"Seamănă, probabil, cu acea femeie... mama lui Joffrey, " se gândea Angelica mai târziu, când toți ai casei plecaseră la culcare, şi doar ea rămăsese în fața sobei de faianță din salonul mic. Şi se simți ciudat, ca şi cum o altă femeie, ce ar fi avut nişte drepturi asupra lui Joffrey, ar fi venit să-i ceară socoteală.

Joffrey vorbea rar despre mama lui. În ziua în care îi povestise cum îl cunoscuse pe părintele de Maubeuge, spusese : "Călătoream, iar mama administra domeniile noastre de lângă Toulouse."

Pe când era copil, Joffrey fusese dat unei doici protestante, care-l ascunsese într-un sat din munți. Era timpul războaielor religioase. În cursul unui "raid" al catolicilor în acel sătuc protestant, băiețelul de trei ani fusese rănit grav la cap. Un țăran îl îngrijise aşa cum putuse, apoi îl trimisese la Toulouse. Joffrey îi descrisese timpul petrecut în palatul mamei lui: "Mama m-a luat în brațe şi m-a dus pe terasa însorită a palatului. Ani de zile am stat întins la soare. Încet-încet, m-am făcut bine." Un băiețel care semăna cu Florimond, întins pe un pat, pe terasa unui palat – şi, lângă el, mereu lângă el, o femeie înaltă cu ochi negri, care îl veghea ... Şi soarele! soarele care-i dăduse iar poftă de viață!...

Afară, gerul cuprinsese oraşul ascuns în noapte.

În ziua Întâmpinării Domnului, sărbătoare care provenea din serbările păgâne închinate solstițiului de iarnă, clătitele rotunde, aurii, simbolizând soarele, chemau soarele şi primăvara. Clătitele se aruncau în sus, iar dacă vreuna cădea pe dulap, tradiția spunea că familia avea să fie bogată în acel an.

Se mai spunea că dacă în acea zi ursul ieşea şi-şi vedea umbra, avea să ningă patruzeci de zile. Soarele era semn rău

– înşela urşii şi-i scotea din bârlogul lor mult prea devreme. Dimpotrivă, viscolul care stingea lumânările sfinţite de prin case era semn bun, pentru că se zicea că, după ce-şi epuizează forţele, iarna va fi mai blândă şi mai scurtă. În acel an însă, ziua de două februarie nu se lăsă descifrată. Dimineaţa, soarele strălucise, iar după amiază ninsese din belşug. Iarna avea să fie lungă sau scurtă ? În orice caz, ziceau pesimiştii, nu e nici o diferenţă între o iarnă scurtă şi una lungă. În ambele cazuri, zăpada acoperea pădurile până în mai, iar vasele nu puteau sosi înainte de iunie.

În casa lui Ville d'Avray, lângă Florimond, Cantor şi micuţii "obişnuiţi" Neals, Marcellin şi Timothy, se afla şi micul toboşar al armatei, pe care contesa îl luase la ea, copilul fiind orfan.

Când pregătiseră tigaia pentru clătite, soarele strălucea afară. Când, peste două ore, ridicaseră feţele îmbujorate şi transpirate să contemple grămezile de clătite aurii, zăpada ajunsese aproape până la ferestre. Zăriră un iepure alb, ieşit din pădure, care se ridicase pe lăbuţele din spate ca să ajungă la crengile unui copac. În pomii acoperiţi de zăpada, păsările cu pene roşii, portocalii, verzi sau galbene, se aliniau ca nişte lămpi vii.

Angelica le povestea celor mici despre Întâmpinarea Domnului în Paris: "Copiii albaştri" şi "Copiii roşii", orfanii îmbrăcaţi în culorile oraşului, vindeau clătite cu zahăr pe străzi. Amintirile treceau una câte una. Le povesti despre cum o ameninţase cu pumnalul egiptean pe femeia din Neuilly, care avusese grijă de Florimond şi de Cantor, şi care nu mai voia să-i dea înapoi. Cantor, mic pe atunci, era culcat în iesle, în grajd, între un bou şi un măgar.

— Dar erai grăsuţ... şi erai şi foarte liniştit; sugeai toată ziua o bucăţică de pânză. Erai îngrozitor de murdar. Javotte, servitoarea, te hrănea cu lapte furat, dar nu te spăla niciodată.

— Drăguţ din partea ei! râse Cantor.

Florimond nu-şi mai amintea că se ascunsese în cuşca câinelui, ca să fugă de stăpâna fermei, şi nici de turnul Nesle sau de Pont-Neuf. Ţinea minte doar Moara-Verde – celelalte întâmplări din copilăria lui nu-i lăsaseră decât imagini vagi, disparate.

Începuse să "trăiască" din ziua când fusese introdus la Curte, câţiva ani mai târziu – şi din acea perioadă n-avea decât amintiri plăcute. La Curte îşi făcuse ucenicia ca paj şi învăţase să mânuiască spada; apoi, când intrase la colegiu, descoperise ştiinţele exacte şi iar se simţise fericit.

De când putuse să se bată în duel, să atragă atenţia prinţilor şi a regelui asupra lui şi să facă experienţe de chimie, uşa spre o lume plină de minunăţii se deschisese pentru el. Îi plăcea să-şi facă datoria pe lângă persoanele importante, şi-i plăcea să înveţe şi să se perfecţioneze cât mai repede cu putinţă – toate astea îl făcuseră să accepte cu uşurinţă contrastele dintre viaţa de la Curte şi cea dintr-un colegiu iezuit.

Pentru Cantor, lucrurile se petrecuseră exact invers. Era o fire visătoare, preocupată de linişte, de confort interior şi exterior, de satisfacţiile calme – în care bucuria de a mânca pe îndelete dulciuri ocupa un loc important. De aceea viaţa de la Curte îi displăcuse profund. E adevărat că doamnele de acolo, care trăncăneau continuu, îl îndopau cu dulciuri, pe care însă n-avea timp să le ronţăie în linişte. Putuse, împreună cu Florimond, să facă nişte farse reuşite – ca de exemplu atunci când înnodaseră panglicile de la ciorapii domnului de Rosabel, chiar când acesta se pregătea să facă o reverenţă în faţa regelui. Îi plăcuse de preceptorul lui, abatele de Lesdiguieres, şi-i plăcuse să cânte în faţa reginei. Dar trebuia mereu să se grăbească, să alerge, să ţină trene imense de stofe pline cu broderii, grele pentru puterile unui băieţel de opt ani, să mute lucrurile de colo-colo – pentru că la Versailles nu se ştia dimineaţa unde se va dormi seara – şi asta nu-i plăcuse absolut deloc. Pe deasupra, domnul Lulli, maestrul de curte al regelui, vorbise de mai multe ori despre o anumită operaţie, pe care ar fi trebuit să i-o facă, pentru a-i păstra "vocea de înger..."

— Ştiam că nu pot să fac nimic împotriva lucrurilor neplăcute, îi destăinui Cantor. Trebuia doar să am răbdare şi să aştept să vină şi vremea mea, când puteam să fac ceea ce doream: să plec după tata. Cred că asta am vrut de când eram în scutece. Să plec după tata.

Şi el şi Florirmond recunoşteau deschis că fuseseră geloşi din cauza mamei lor. Ea aparţinea altora, ei n-o vedeau aproape niciodată. Ranchiuna lor provenea din sentimentul de pierdere ireparabilă pe care-l încercau când chipul ei dispărea, lăsându-i

singuri, în umbra unde se aflau 'lucrurile neplăcute" despre care vorbise Cantor. Şi când locuiseră în căsuţa vizitiului, pe când Angelica lucra la hanul Masca Roşie sau la patiseria Barbe, şi atunci le fusese frică. Toate ameninţările dispăreau ca prin minune, de îndată ce mama lor apărea.

Vorbind, îşi dădură seama că în toate clipele lor fericite, figura mamei fusese întotdeauna prezentă. Povestiră despre calul de lemn al lui Florimond şi despre cutia în care mama lor ţinea obiectele ei cele mai dragi. Honorine asculta atentă şi le punea întrebări:

— Mămico, ce era în cutie?

Angelica se strădui să-şi amintească. Era cu siguranţă pumnalul egiptean, cu care o ameninţase pe femeia din Neuilly. Pe urmă, pana unui poet care fusese spânzurat, pentru că vorbise prea mult şi prea ironic despre scandalurile de la Curte. După mulţi ani, pusese în cutie şi smaraldul dăruit de prinţul persan Bahtiari-Bey...

— Mămico, şi unde e cutia?

Însă Angelica nu ştiu să-i răspundă.

Venise seara. Afară ningea în continuare. În casă, focul din vatră lumina feţele tinere strânse în jurul contesei. Într-un colţ al camerei, fusese aprinsă o lumânare sfinţită, după cum cerea obiceiul, pentru a îndepărta de cei din familie pericolele şi moartea.

Angelica îl întrebă pe Florimond despre călătoria peste mare, în care pornise cu certitudinea că avea să-şi găsească tatăl şi fratele, şi care îi salvase viaţa. Vorbiră şi despre Nathanaël de Cambourg, care plecase împreună cu el.

Însă le plăcea mult mai mult să discute despre copilăria lor care fusese o perioadă de neuitat. Erau timpuri în care se jucau, şterpeleau dulciuri, se plimbau vara, se duceau la Versailles să-l vadă mâncând pe rege, îl făceau pe Piccolo, maimuţoiul să danseze, râdeau şi cântau... Bunul Barne îi îmbrăţişa şi-i strângea la piept... Îşi aminteau de mama lor, de parfumul şi frumuseţea ei, care făcuse din copilăria lor un timp de poveste, un paradis în care nu se simţiseră niciodată singuri.